

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Larsen, Karl.; Omslagstegning af F. Kraul.

Søndagsbørn og Hverdagsmennesker

København : Gyldendal, 1909

1 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57, - 201.

Det Kgl. Bibliotek

130025951477

FRANKLIN

SØNDAGS

BØRN

OG

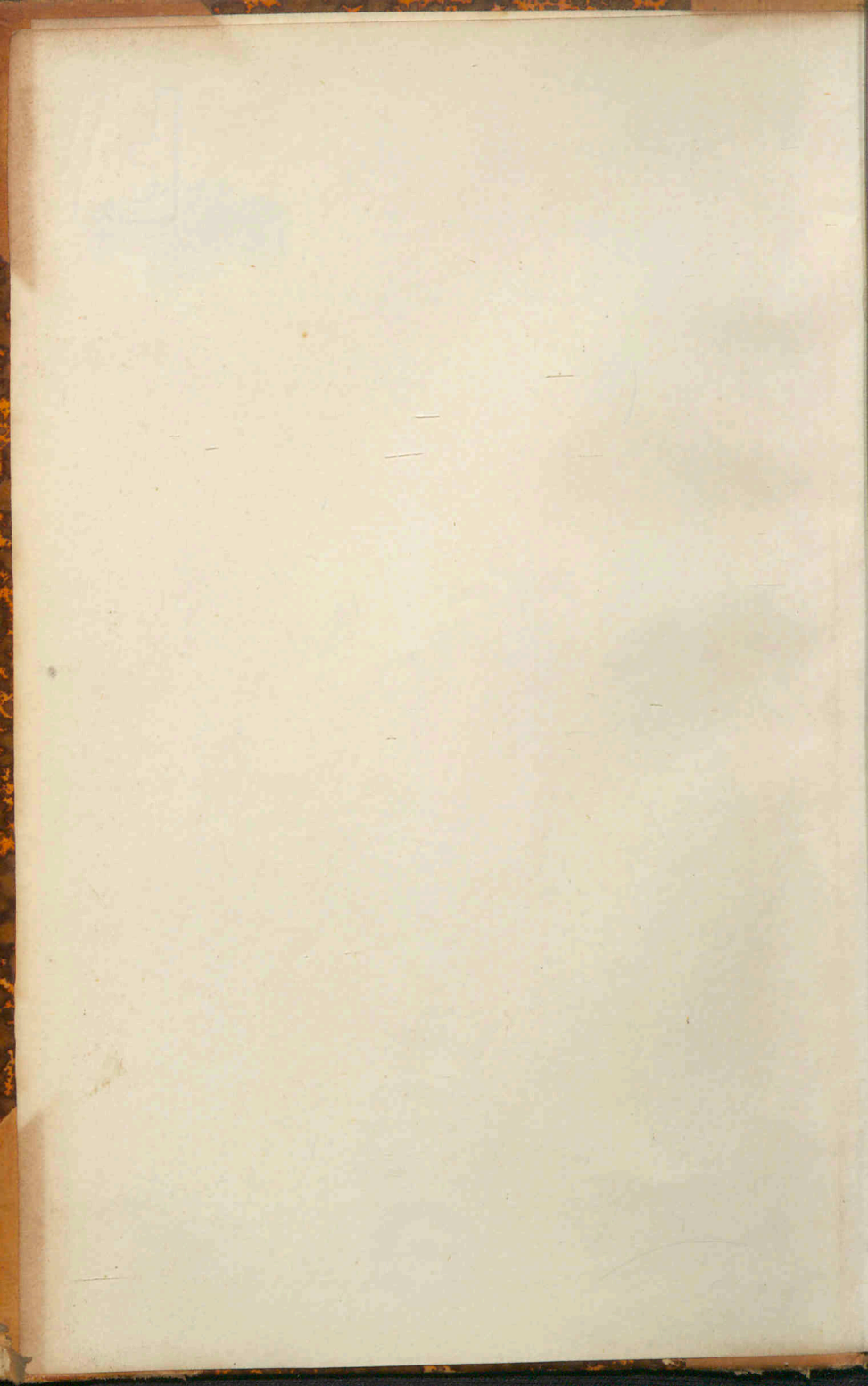
FRIDAGS

MEMORIAL

BOOK

FOR

KARL LARSEN
SØNDAGS
BØRN
OG
HVERDAGS
MENNESKER

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

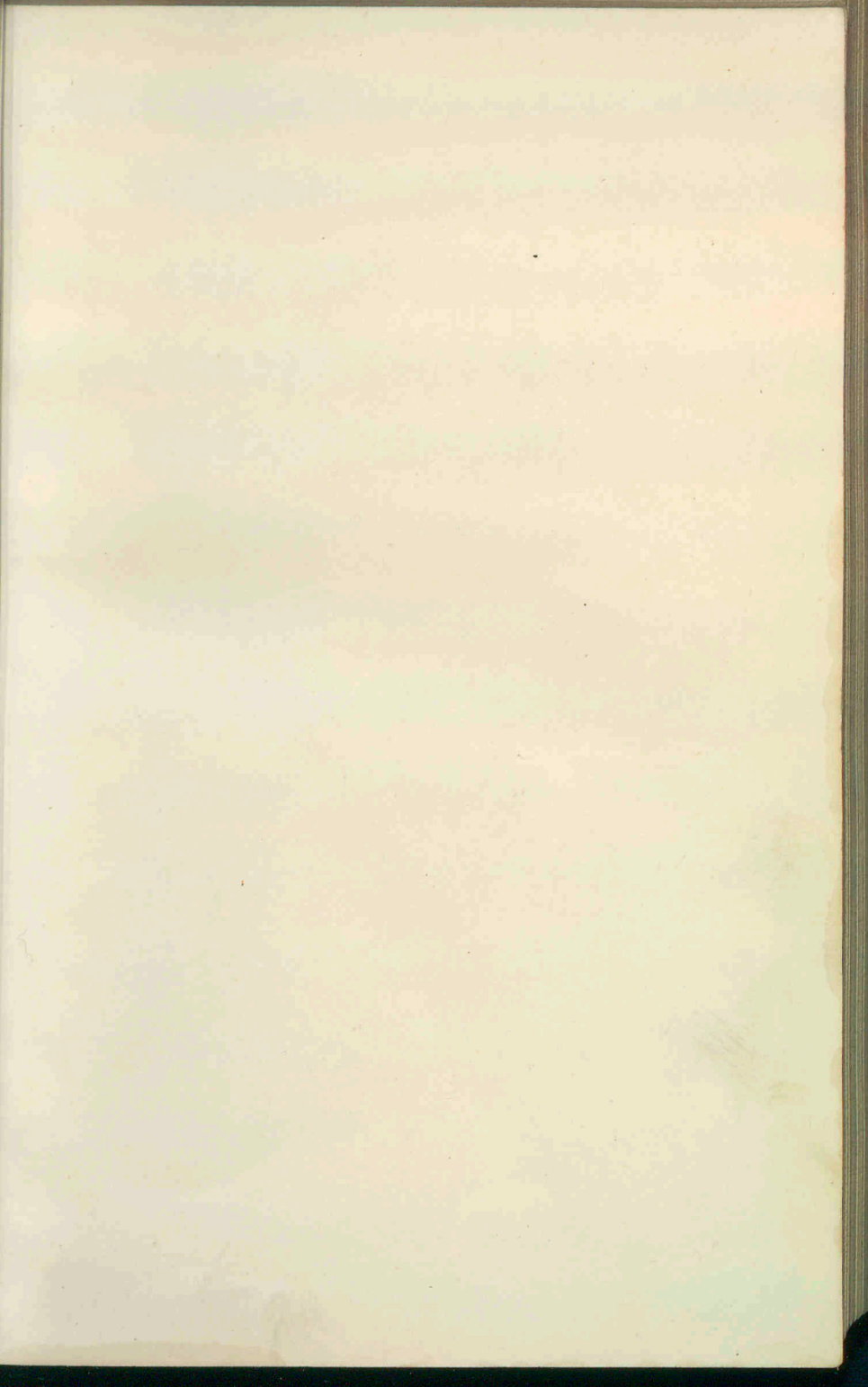
HEFTE

50 ØRE

敬啟者

KARL LARSEN

SØNDAGSBØRN OG HVERDAGS
MENNESKER

W. L. L. L.

KARL LARSEN

SØNDAGSBØRN
OG HVERDAGS
MENNESKER

OMSLAGSTEGNING AF F. KRAUL

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCCIX

FORLAGSTRYKKERIET — KØBENHAVN

INDHOLD

I. CIRKLER

II. HANS PETER EGESKOV OG ANDRE MÆND AF FOLKET

HANS PETER EGESKOV, EN MODERNE HENRIK	
Dengang Hans Peter Egeskov tjente for Tjener.....	5
Dengang Hans Peter Egeskov handlede med Prinsen..	17
Dengang Hans Peter Egeskov traadte ud i Forretningslivet	22
Dengang Anna tjente hos Hans Peter Egeskov	30
Dengang Hans Peter Egeskov mistede det kønneste af sine Børn.....	37
Dengang Hans Peter Egeskov faldt i Rolighed	47
KØBENHAVNSKE PROLETARER	
Kresjan Vesterbro	63
Hopsadrenge	113
KANNITVERSTAN	127
EN RIGTIG SØMAND —	143

III. SÆRE OG SNURRIGE FOLK OG ANDRE FORTÆLLINGER

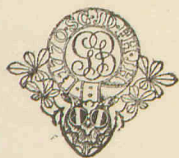
SÆRE OG SNURRIGE FOLK	
Guds Fred	5
„43“	13
Bønder	21
Vinter	28
Oktoberdag	36
Tolderen i det hellige Land	42
Rejseselskab	63
Stilladsraadens Ruslandsrejse	69

En Særling	81
Frits Engelskmand	89
Da Hjulmanden blev total	102
Hr. Hansen	111
En Lægmand	117
En lille Hemmelighed	123
Odin og hans gamle Kæmper	129
Hvorledes Drachmann skulde have tjent de mange Penge	155
Stoddere	160
BØRN	
Snydertampen	167
Min første Forelskelse	190
En Latinskoledreng	197
Syttten Aar —	216
Grisen	227
DE ENSOMME	235

KARL LARSEN

CIRKLER

ANDEN UDGAVE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCXCIX

Nærværende Udgave er et, kun i uvæsentlige Smaating ændret
Optryk af Originaludgaven. Kbhvn. 1893.

KØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

I
CIRKLER

CIRKLER

JEG sidder i Jærnbaneloget en Sommerdag med Lommen fuld af Penge og en herlig lang Fritid for mig.

Vi holder endnu paa Stationen, Solen skinner, Kupédørene er slaaet i; der er en svær Herre, som har faaet Lov til at række sig ud over min Vinduesplads for endnu en Gang at sige Farvel til sin Kone. Signalpiben hviner, Lokomotivet svarer med et dybt Fløjt, Vognene begynder at skure og glide, jeg føler hele Togmassen sætte sig i Bevægelse.

Hver Gang saaledes en Medrejsendes Overfrakke fejer mig i Ansigtet, medens jeg selv sidder med Blikket ud mod et svindende Perrontag og en stille Fornemmelse af Velvære i mit indre, er der en Idéforbindelse, som ufravigelig faar Magt over mig; jeg føler mig i samme Nu som en lykkelig, løssluppen Dreng igen, der med betalt Billet og rigelige Lomme penge tager ud paa sin Sommerferierejse.

Og naar min tykke Genbo for allersidste Gang har viftet med Lommetørklædet ud ad Vinduet og træet af den forvredne Stilling falder tilbage paa Sædet, følger jeg hver af hans Bevægelser med en Friskhed i Interessen, som var jeg virkelig bleven tretten Aar paa ny.

Han puster lidt, tager Hatten af Hovedet, ser aandsfraværende ned i den, tørrer med Lommetørklædet først Svederemmen, saa Panden, sætter Hatten paa Hovedet igen, rejser sig kort efter og anbringer den i Nettet, faar en lille Rejsehue paa, klipper Spidsen af en Cigar, tænder den dog ikke, men putter den fra sig i Overfrakken, læner sig endelig tilbage, med Hænderne i Skødet og et Udtryk af Reaktion, der hurtigt gaar over til fuldkommen Sløvhed. Jeg følger hans smaa Glipninger med Øjnene, de lidt modstræbende Nakkebevægelser, det pludselig helt aabne men ganske tomme Blik, indtil omsider Hovedet falder tilbage mod det polstrede Hjørnestød og Næseborene vendes opad.

Gardinet er ikke trukket for, Solen skinner ham lige ind paa Øjelaagene; hvis jeg ikke netop var en Dreng, der kun bryder sig om sin egen Verden, hvis jeg var en trediveaarig Mand med altruistiske Følelser, bøjede jeg mig forover og trak det sagte til for ham.

Men nu kaster jeg blot et hurtigt Blik paa de andre Medrejsende, der læser Aviser saa det knitrer, ser med Velbehag op til Haandkoffert, Taske, Paraply og Stok over mit Hoved og tænder en Cigar — ligesom i sin Tid.

Lokomotivrøgen breder sig over Markerne i Solen, Husene er hvide, Trægrupperne spredte, det hele faar mig til at smile, som naar et gammelt Refrain kommer op i ens Erindring.

Jeg sætter mig til Rette med den Fornemmelse, man kender fra om Aftenen, naar man strækker sig i sin Seng og føler Dagen svinde af ens Minde: bag mig ligger noget, jeg knap engang længere husker, foran mig gyldne

Uger, over hvilke jeg er Suveræn. Jeg kan ødsle med min Tid, sove den op, om jeg har Lyst til det, drive den hen eller feberagtig benytte den til Indtryk, hvor jeg lader det ene jage det andet. Jeg kan tale med Mennesker og gaa fra dem igen, søge dem op og gemme mig blandt luttet Fremmede for dem, de er blot et eneste stort Teater for mig med uendelig mange Scener og glimrende Maskineri.

Jeg gik engang med en Ven over Kongens Nytorv og saa Folk strømme ind i Teatret. „Det er mig saagu ikke muligt at begribe,“ sagde han, „hvorfor Folk behøver at give de mange Penge ud for at se nogen daarlig Komædie; de kan jo bare sidde paa en Kafé og drikke en Bajer, gaa paa de gratis Pladser i Rigsdagen, besøge deres Familie eller stille sig op i Gadedøre, ingen Skuespillere i Verden agerer dog saa godt som de Mennesker, de ser foran sig.“ Manden har Ret; der er kun det i Vejen, at vi til daglig Brug med Interesser, Forhaabninger og Ønsker selv er midt inde i Komædien; vi kan ikke se den, fordi vi spiller med i den og kun saa yderst faa af os lever i en Verden for sig selv. Det var det, vi alle gjorde i Drengæaarene, hvor hver en Ting i de Voksnes Liv var noget mærkeligt, vidt forskelligt fra vort eget, som vi, nysgerrige og spændte, bekiggede og undersøgte paa alle Kanter. Og det er det, vi kan komme til igen, naar vi rejser ud paa den rette Maade: uden Forpligtelse til at faa den ringeste Stump Udbytte af vor Tur eller skrive saa meget som et eneste Brev hjem, blot for at være til under brogede Indtryk af Ting, som ikke angaar os, ødsle som grands seigneurs og taknemmelige som Skoledrenge, uden Bekymringer, uden Formaale, Tilfældets Apostle.

Der gives Mennesker, som rejser ud for noget bestemt: de vil lære et eller andet at kende, som de ikke kan faa fat i hjemme. Al Agtelse for disse Folk, jeg har selv hørt til dem! Men de rejser bare slet ikke, ikke mere end den, som gaar til det kongelige Bibliotek efter det Værk, han ikke har i sin egen Bogsamling.

Men saa er der andre, som hjemme er Sagførere, Officerer, Læger. De er blevet Ofre for den Fortvivlelse, der maa gribe ethvert civiliseret Menneske over den idiotiserende Sælgekonemusik af Interesser: politiske, sociale, religiøse, æstetiske, som raaber paa en lige fra Aviserne om Morgenens igennem alt Dagens Arbejde til Selskaberne eller Kafépassiaren om Aftenen; de har en dunkel Erindring om deres Barndoms Ferier og tager ud paa Sommerrejse. Men de ejer ikke Skoledrengens aandelige Energi. Han lader klogeligen Lektiebøgerne blive hjemme og bruger kun Skolen og al dens Væsen til at frembringe den Vellystfornemmelse, med hvilken han om Morgenens tænker paa, at nu skal han ikke i den; og for Resten hjælper han til at køre Hø ind, snakker med Bondekarle, roder og sjover, som skulde han aldrig se Brostene og Skolebænke igen. Men mine ældre Venner holder først og fremmest paa at forblive Sagførere, Officerer, Læger; de lægger Rejseplan efter Samraad med ligestillede, tager ind paa Hoteller, der er dem anbefalede af saadanne, faar Referencer til Folk af samme Lag, der i alle civiliserede Lande, efter at Bogtrykkersvarte er opfundet, selvfølgelig tænker om trent den samme Lektie i det samme Oplag, føler og lever paa saa at sige samme Maade. Alle Interesserne: de politiske, sociale, religiøse, æstetiske, springer en

for en op igen som Nissen af Tønden; de Rejsende kommer i lidt anderledes Teatre, besøger Folk i lidt anderledes monterede Stuer, læser lidt bredere eller smallere Aviser, og til syvende og sidst giver de sig til at køre lange Veje i Udlandet blot for at faa fat i de *samme* Aviser, som var Begyndelsen paa deres daglige Plage hjemme! Deres Udflugt bliver en Gentagelse af det, de lever i om Vinteren: den samme Middagsmad med de samme Mennesker, blot i forskellige Lejligheder.....

Manden lige overfor mig sover stadig i Kupéhjørnet; paa den anden Side sidder en Herre, som af og til har fanget min Opmærksomhed. Det er en praktisk Rejsende. Længe har han arrangeret om og om paa sin Bagage for at faa den til at ligge rigtig bekvemt, naturligvis har han kalotformet Silkehue paa Hovedet og Handsker paa Hænderne, trods Varmen, hvad man jo som praktisk Rejsende altid skal have i Jærnbantog, fordi man ellers bliver saa tilsmudset af det uundgaaelige Kulstøv. Manden er en fyrretyve Aar, med tyndt Fuldskæg og smilende i Udtrykket.

Allerede ved den anden Station skiltes han hjærteligt fra to Landmænd, hvis Bekendtskab han havde gjort ved den første, nu var der ikke andre i Kupéen end den sovende Mand og mig; den fremmede var færdig med sin Avis, en Bog var flere Gange bleven taget ud af Haandtasken, men blot for at lægges mere praktisk ned igen, han begyndte øjensynlig at kede sig. Der gik nogle Minutter, hvor jeg følte ham avancere paa Sædet nærmere hen imod mig, medens Telegrafstænger svirrede forbi udenfor og den tykke nu laa med fuldkommen krampagtigt fortrukne Ansigtstræk og sov.

Saa drejede jeg mig, knap saa meget, at mit Blik strejfede ind i Kupéen, straks bøjede han sig forekommende imod mig med en Avis rakt frem i Haanden.

„De ønsker ikke at læse denne Avis?“

„Nej Tak!“

„Ja, det er saamænd ikke, fordi den indeholder noget af mere dybtgaaende Interesse ...“—begyndte han i behagelig Konversationstone.

Jeg nikkede og glædede mig i det samme over Tykkerten, der snappede i Søvn efter Luft.

Den forbindtlige fulgte mit Øjekast. Jeg følte, hans næste Bemærkning vilde blive: Skulde vi trække Gardinet til for den Herre?

Repliken faldt.

„Aa, jeg synes egentlig, det er Synd for Fluerne.“

Der mødte mig et forvirret smilende Blik: „Hvabba?“

„Jo, de sidder saa godt paa hans Næse — den er saa dejlig varm,“ føjede jeg til.

Han lo animeret, men slog hurtigt over i en inderligt overtalende, næsten kælen Tone. „De skal nu give mig Lov til at gøre det alligevel!“

Ganske forsigtig listede han med vrikkende Bevægelser hen og fik Gardinet trukket lydløst ud paa Stangen, men traadte, da han gik tilbage, selvfølgelig paa den andens Støvle, saa den sovende for op med et Udtryk, som havde han faaet et Puf i Ryggen.

„Er vi i Korsør?“ raabte han og famlede frem for sig efter Plæd og Paraply.

Der fulgte en længere Talestrøm, om at han maatte meget undskylde ... det var virkelig i højeste Grad mod min Vilje ... nu gik det altsammen saa godt (her rystede

den tjenstvillige sørgmodigt smilende paa Hovedet over til mig) ... lige til det sidste ...

Min Genbo saa forstyrret paa ham. „Hvabehar?“

„Aa ... jo ... det er sandt ... det ved De jo ikke engang ... men det var bare Gardinet ...“

Den anden stirrede forbavset: „Maa det ikke være trukket for?“ sagde han og halede det til Side.

„A Gud, jo, bevares, tværtimod, det var netop Gardinet ... jeg spurgte den Herre her ...“

„De kan rolig sove videre,“ afbrød jeg med et Nik over til den tykke, „vi har en god Time endnu til Korsør.“

Han opgav øjeblikkelig ethvert Forsøg paa at faa nærmere Forklaring, lagde Kinden mod Lænet, lukkede Øjnene, strakte sig, men følte ikke Evne til at sove mere. „Her er varmt i de Vogne,“ sagde han bare.

„Ja, jeg tror desværre ikke, det gaar an at slaa Vinduet ned paa begge Sider,“ begyndte den smilende, ganske uopfordret, „før naar man ser paa Røgen, er der dog ikke saa lidt Vind i Dag, og — saa vidt jeg ved, staar der ogsaa i Reglementet ...,“ han bøjede sig frem mod Opslaget paa Kupévæggen, „... jo, ganske rigtigt: *saa fremt blot en af de Rejsende forlanger det, skal Vinduet paa Vindsiden være lukket*, og der tror jeg nok (med næsten overhaandtagende, velvillig Latter) at jeg i fælles Interesse maa være den ene Rejsende.“

Den tykke havde med et sløvt Blik fulgt Linierne paa Plakaten. „Ja,“ sagde han og gabede.

Saa tog han sit Cigarfuderal op og saa ned i det: „Hm“, — han gav sig til at føle rundt om i Lommerne, „jeg syntes ogsaa nok, jeg før skar Spidsen af en Cigar ...“

„Og De samler maaske oven i Købet paa Spidser?“ begyndte den anden, men afbrød sig selv og spurgte hjælpsomt: „De skulde ikke have lagt den tilbage i Fuderaleet igen?“

„Nej, det er jo netop der, den mangler.“

„De puttede den vist i Deres Yderlomme,“ sagde jeg saa.

Cigaren blev fundet; den var knækket.

„Den kan sgu ikke helbredes ...“, han vilde kaste den ud ad Vinduet.

„Tror De ikke, det var bedre at lægge den i det lille Askebæger paa Kupédøren,“ greb den forbindtlige ind, „ja, ikke fordi det gør noget, men, om jeg ikke tager meget fejl, er det vistnok strengt taget forbudt at kaste noget ud paa Banelinien.“

„Aa, skidt,“ sagde den tykke og verfede Cigaren. Saa tændte han en frisk og gnikkede Øjnene. Den tjenstvillige var der øjeblikkelig med Avisen: „Ønsker De ikke at læse den Avis?“

Manden tog ganske viljeløs det, man gav ham, slog Bladet ud, bakkede paa sin Cigar og lod Øjnene løbe hen over Papiret.

Avisens Ejermannd vendte sig mod mig: „De skal maaske langt?“

„Jeg skal til Tyskland!“

„Se, se; ... ja, jeg ved ikke rigtig, hvor langt jeg naar i Aar; foreløbig bliver det vist kun i Danmark, for, som jeg saa tit har sagt, man kender *altfor lidt* til sit eget Fædreland; jeg har været i Berlin og Dresden og for nogle Aar tilbage ved Skärälid i Sverrig, ifjor ledsagede jeg den gamle Fru Elverud ude paa Vesterbro til

Tonsaasen; men i Jylland har jeg kun været en eneste Gang, til den store almindelige Sangerfest af alle Landets industrielle og merkantile Foreninger i Aarhus for to Aar siden ... jeg ved ikke ...“ han listede en ny Visitkortbog op af Vestelommen, „maaske jeg maa have den Ære?“

„Mange Tak!“ Der stod K. F. Jørgensen, cand. pharm. paa Kortet.

„Jeg har fusket lidt paa forskellige Maader i Kemien he, he ... De har maaske i alt Fald hørt Tale om K. F. Jørgensens Skriveblæk?“

Jeg beklagede, ikke at have hørt om Blækket, heller ikke havde jeg Kort hos mig, men jeg hed da saadan og saadan.

Navnet var jo i og for sig ikke meget oplysende, men Hr. Jørgensen smilede interesseret.

Jeg turde dog ikke spørge ham, om han maaske før havde truffet andre af samme Navn, men det varede kun halvanden Minut, førend han selv sagde: „Jeg gik i Klasse i Roskilde med en — og han nævnede mit Navn — senere Forretningsmand i Odense; men Navnet er jo ikke saa ganske ualmindeligt, saa det er rimeligvis ikke nogen Slægtning af Dem ... skønt det er for Resten mærkeligt, at det dog tit og mange Gange han være Familie ...“

... Kort efter var vi i Korsør. —

Paa Dampfærgeren gled jeg fra ham imellem de mange Rygge og slap ned i Spisesalonen, hvor snart alle Pladser om mig blev optaget. Efter at jeg, med Øjnene kun rettet paa de allernærmeste, havde stillet min Sult, vovede jeg at se ud over Bordet. Der sad min Skriveblæksmand et

godt Stykke borte og konverserede paa det livligste en ældre, hvidskægget Herre, der saa ham stift ind i Øjnene uden at kunne faa et Ord indført.

Oppe paa Dækket banede han sig bagefter Vej hen til mig, med Undskyldninger til højre og venstre; Udtrykket i hans Ansigt var venlig bekymret.

„De maa virkelig meget undskyldes, at De blev borte for mig,“ sagde han, „jeg holdt en Plads til Dem i Salonen, saa længe det paa nogen Maade var mig muligt; men jeg kunde slet ikke opdage Dem nogen Steder, og saa kom der en ældre Herre ... det viste sig for Resten at være en Slægtning langt ude af mig: Jægermester Høj-Hansen, Birkegaard ... jeg ved ikke, om jeg maa forestille Dem for ham ...“ Han saa søgende omkring sig, men saa var den ældre Jægermester mærkeligt nok forsvunden, og medens hans Paarørende ledte efter ham, lykkedes det mig at retirere om bag Rygesalonen.

Siden efter saa jeg min Rejseven endnu en Gang, agterude, ved Flagstangen. Der havde han ladet Stewarten bringe sig et Franskbrød, som han stod og kastede Stykker af ud til Maagerne, der i store Sværme fulgte efter Færgen. Han var omgivet af en mindre Klynge Herrer og Børn, for hvem han fortalte og demonstrerede, med Ansigtet lysende af Tilfredshed. Tilslidst var der kun et Par halvvoksne Drenge tilbage, som han underviste i at smide Brødstumper paa den rigtige Maade ud til Fuglene.

Jeg fandt mig en Plads paa Fordækket, hvor nogle stilfærdige Bønder gik frem og tilbage og røg paa deres Piber; Konerne sad alle sammen i en lang Række paa en Bænk med Ryggen mod Vinden. Vejret var straalende:

Vandet gnistrede af Sol; alt hvidt, fra Maagerne til Fiskerbaadenes Sejl, skinnede og lyste; de røde Tage i Nyborg virkede som nye Farver i en Farvelade. Og der blæste en frisk Vind, som fik alt det blanke til at spille, gjorde det levende og uroligt ligesom Dampskibsrøgen, der fusede tæt og kruset ud af Skorstenen for saa at spredes og blive flænget og udtyndet, indtil den tilsidst hvilede som Stumperne af et gennemsigt Slør paa Damprens Vej.

Jeg havde, medens jeg røg paa en rigtig god Cigar, den Fornemmelse, som vi Menneskebørn jager efter paa saa mange Maader, Følelsen af ikke mere at tænke, men blot være gaaet helt op i Stemning. Jeg følte mig saa let, glad, veltilfreds og saa søvnig.

Straks ved Ankomsten til Nyborg fik jeg fat i en Konduktør, og medens Toget raslede igennem Fyn, laa jeg alene i en Kupé, med de brungule Gardiner trukket til for Solen, Tasken som Hovedpude, Støvlerne under Sædet og sikkert et saligt Udtryk i min Slummer.

Nattoget fra Kolding kørte af Sted med mig. Jeg kunde godt uden at have overanstrengt mig være taget lige igennem til Hamborg, men var dog bestemt paa at blive liggende tolv Timer over i Vamdrup.

Dermed hang det saaledes sammen.

En Dag havde jeg skullet se noget efter i en geografisk Haandbog oppe paa Universitetsbiblioteket og faldt hen i den, som det saa ofte gaar en med et Leksikon. Det var netop i Bindet med „V“, og mens jeg kiggede rundt omkring i Bogen, kom jeg til Artiklen Vamdrup. Der stod en længere Beskrivelse citeret: Oase midt i Hedens Sand rivende Tilvækst Grænsen mellem de to Riger ... Mere behøvedes ikke for at bringe en hel Mængde slumrende Barnefantasi hos mig i Bevægelse, og medens jeg bladede videre over Vejle og smækkede Værket i, var den allerede kommen i fuld Drift: næste Gang, jeg rejste ud, skulde det gaa over Vamdrup! Ganske vist laa der bag i mit Hoved en modnere Bevidsthed om, at det dog i Grunden kun havde været nogle Ord, til hvilke der knyttede sig gamle Forestillinger; men jeg havde nu saa lidt Tid den Dag, at jeg ikke kunde holde mine Tanker længere ved Sagen, og brød

mig egentlig heller slet ikke om at arbejde den nærmere igennem. Min Indbildningskraft var bleven sat i Virksomhed og en Plan lagt, som i ledige Timer vilde underholde mig og føre flere med sig, der altid kunde være lige saa gode som saa mange andre. Det gjaldt blot om at blive ved at være interesseret, forventningsfuld, spændt for saa maaske engang at opleve en Skuffelse og — more sig over Skuffelsen. —

Jeg havde smaasovet i Kupéen, med en ubestemt Fornemmelse af flere Gange at være vaagnet op og have stirret frem i et begyndende Dagskær; nu saa jeg det fulde, kolde Lys paa de brune, fedtede Hynder, der tog hel Glans under det; en Herre laa og sov lige over for mig, askegraa i Ansigtet. Jeg slog Vinduet ned og stak Hovedet ud, Luften føltes næsten som en kold, vaad Klud paa min Pande. Markerne var ganske tomme; der stod et Steds en Trillebør med et Par Skovle, de saa ud, som havde Menneskehænder ikke rørt dem i umindelige Tider og skulde aldrig mere komme til at røre dem, ingen Fugl pippede, der lød intet Hundeglam, det eneste levende i Landet var vort lange, bugtede Tog.

Noget borte saa jeg et Stationstag, som vi med fuld Kraft kørte hen imod, vi passerede i samme Fart de nedløbende Render for Enden af Bygningen, standsede næsten med et eneste Ryk, og Lokomotivet hvæsede Damp ud til begge Sider, saa der slog en Taage op imod Murværket. Kupédøren blev i samme Nu smækket op, der løb Jernbaneembedsmænd og Postmennesker imellem hverandre med den størst mulige Hurtighed, Hjulene peb paa de smaa Bagagevogne og Postkarrerne, jeg slap frem imellem dem og ud paa Perronen, der blev givet en kort

Ordre, som lød højt igennem, Signalklokken slog an, et Hvin fulgte, og det gennemgaaende Iltog for videre med et Jag, saa det paa faa Sekunder blev helt forkortet og lignede et Kautschuklegetøj, der er bleven trykket fladt i ens Haand.

Da jeg vendte mig, var alle Embedsmænd ligesom slugt op af Huset igen, og der var ikke en levende Sjæl mere, kun aabne Døre gennem Venteværelset ud til Landevejen.

Fraspændte Deligencevogne og tomme Pakbøre stod stillet om bag Stationen, jeg saa ud over livløse Marker, gik langs nogle Havegårder; de lave Huse var lukkede og stumme. Jeg kom ud paa en Gade med Hjulspor i Vejen, men der var intet endnu, som tydede paa, at der ogsaa denne Dag vilde komme Færdsel af Mennesker og Dyr, det kunde lige saa godt være uddøet altsammen uden at ville vaagne mere og Jorden som en anden Maane bestemt til at dreje sig omkring i Verdensrummet, blot med mig som eneste levende Væsen tilbage!

Jeg standsede foran en stor, gul Stenbygning, der kunde se ud til at være et Gæstgiversted, ruskede i den aflaaede Dør, uden at nogen kom til Syne, kaldte, kigede op og ned ad Huset, gik saa en anden Vej, fandt et Hul i det levende Havegårde, brød igennem og stod foran ganske det samme Syn, set bagfra: en nøgen Murflade, døde Vinduer, ingen Røg, ingen Lyd, intet Spor af Liv! I Mørke finder man det ganske naturligt, at alting tier; men ved højlys Dag, naar man kan se lige til Støvet, der ligger paa Bordet indenfor de lukkede Vinduer, gør det et Indtryk, som vandrede man rundt i Grimms Eventyr!

Da lød en Stemme lige i min Nærhed, og jeg vendte mig mod et Menneske af denne Verden. Det var en Gendarm.

Han gjorde yderst venligt Honnør: „De vil maaske ind til Peddersen?“ sagde han.

„Til Peddersen?“

„Ja, jeg mener Gæstgiveren — det er Gæstgivergaarden.“

Jeg takkede, og han gik hen til et af de lukkede Vinduer, som han øjensynlig kendte nøjere til, smækkede det op med et Ryk med Neglen og raabte ind: „Der er en Rejsende, Peddersen!“

Man hørte inde fra et dumpet Brøl og en Pladsken af bare Fødder paa Gulvet; lidt efter kom en forsovet Mand med røde Øjne ud i Skjorte og Benklæder, med Selerne hængende ned bag til. Og mens Spurvenerne begyndte at pippe, kom jeg lysvaagen i en for kort Seng med Udsigt til et Tapetpapir af Farve som kugleblaat og fyrretræs Skab, Stol og Servante. Mærkeligt nok varede det alligevel ikke længe, før jeg sov ind. —

Da jeg, et godt Stykke højere op paa Dagen, spadserede om i Vamdrup og ventede paa Eftermiddagstoget til Hamborg, gik jeg bestandig med min Bog fra Universitetsbiblioteket i Hovedet.

.... Oase midt i Heden! Der er ved Ordet Oase straks det mislige, at man uvilkaarligt kommer til at tænke paa Palmer; men selv efter at de er kommen vel ud af Hovedet, bliver der dog altid et Indtryk tilbage af noget saftigt grønt og smilende i Modsætning til et goldt Øde, der omgiver det paa alle Sider. Men jeg gik lige til Vamdrups Yderkanter og saa ikke andet i hele Syns-

kredsen end jævne Kornmarker og Kartoffelmarker uden nogen særlig Yppighed og uden noget afskrækkende Hedeland omkring, det maatte vist gaa mere gradvis for sig med den Overgang til Ørken.

.... rivende Tilvækst! Ja, jeg tror Manden paa hans Ord og indrømmer, at Tilvækst jo ikke ligefrem er saadan noget, man kan staa og se paa, men naar man har læst om en By, selv om det er en Landsby, at den er i rivende Tilvækst, gør det dog et noget nedslaaende Indtryk paa en at promenere i dens Hovedgade og skulle blive glad over at se et Par Bønder komme trækkende med en Ko; jeg gik flere Gange op og ned ad Strøget og ind i Sidegaderne uden at opdage noget som helst andet, end hvad man ellers ser i en af vore stille danske Landsbyer — naturligvis.

Saa drev jeg ned imod Stationen livlige Samkvem mellem de to Nabolande ...! Det var i Middagstiden og imellem to Tog, Solen brændte godt, bag et Vindue mod Perronen saa jeg en enlig Herre sidde i Skjorteærmer og skrive, nogle Arbejdere læssede Kul af fra en Transportvogn, lidt længere ude paa Jærnbansens Grund hørte jeg Svin grynte. Der gik en hundrede Stykker og rodede inde i en stor Fold, paa Indhegningen sad en ung Mand i Toldmedhjælperuniform med dinglende Ben og røg paa en Shagpipe.

„Det er Tyskere,“ sagde han med et Blik mod Svinene; de har Svinepest dernede, saa nu venter vi paa Dyrslægen til dem!“

Javel, tænkte jeg betydelig kommerciel Forbindelse ...! Jeg gav mig i Snak med den unge Mand, forhørte mig om, hvor længe han havde været i Vamdrup og lignende.

„Her er vel en Del Liv hernede?“ endte jeg.

Det unge Menneske saa forbavset paa mig: „Nej,“ sagde han. „Det eneste er,“ tilføjede han lidt efter, „naar vi engang imellem tager op til Kolding; jeg ved ikke, om den Herre kender Haunstrups Hotel ...:“

Der var mig noget desillusionerende ved Tolderen, og jeg forlod ham for at se Toget gaa Vest paa.

Omtrent et Kvarter før Afgangstiden dukker der et Slags Restauratør frem i Tredje Klasses Ventesal og stiller tre forskelligt farvede Slags Brændevin og en lang Kasse Cigarer ud paa Disken, lidt efter kommer Gendarmen og giver sig til meget fredsommelig at spankulere frem og tilbage, yderst krigersk udrustet, med Sabel og Revolver i ny Sælhundeskindtaske. Bønderne begynder at fylde Perronen og Venteværelset, de har Kasketter, gult farvede Naturstokke og solide Piber; en Fanøkone med to Smaapiger staar ved Billethullet og faar Penge igen. Baa-de Moder og Børn bærer Nationaldragt, Haaret er skjult af et mørktfarvet Hovedklæde med Snipper, de lange kulørte Skørter falder i dybe Folder og staar stift ud over solide Underklæder, Pigebørnene er klædt paa ganske ligesom den store. Det er helt underligt at se disse smaa-bitte Madammer paa en Gang give sig til at hoppe omkring med nogle almindelige kortskørtede og bararmede Tøsebørn.

Saasart Toget er borte med Passagererne, forsvinder Restauratør, Gendarm, Funktionærer lige med det samme. Stationen blusser som et Blinkfyrt op i Virksomhed for et Øjeblik efter at falde ganske i Ro igen.

En Times Tid efter vaagner den paany i Anledning af Toget Syd fra. Der bliver slaaet nogle Barriærer op, og

Toldembedsmænd med bredere og smallere Guldtrusser viser sig paa Perronen. Toget kommer; de ikke meget talrige Rejsende passerer gennem Toldkontoret, tyske Jernbanekonduktører siger God Dag! til nogle danske Kolleger, og Danskerne Guten Tag! til dem paa lignende Maade, som naar vi i København omgaas Malmøboerne; det er i Grunden det hele. Og saa er der dog en egen Stemning i det ud over den Smule forøgede Trafik og fremmede Uniformer! Her faar Manden fra Haandbogen for en Gangs Skyld Ret.

Jeg er gaaet nogle Skridt bort fra Stationen og ser ind i det Land, hvorfra de fremmede Dragter og det fremmede Sprog er kommen farende pr. Iltog: det er dansk i hver en Fold af sit Jordsmon. Jeg vender mig, ser omkring til alle Sider: overalt det samme! Og jeg ved, at kommer jeg de Skridt ud over Mærkepælene, saa er Høstfolkene, som arbejder derhenne, danske og deres Hjem dansk, men tyske er de sort-hvide Pæle, der er bleven rejst med Vold ...

Der svirrer allehaande Tanker igennem mit Hoved, da jeg kort efter sidder i det sydgaaende Tog. For hver en Station, vi standser ved, fyldes min Tredje Klasses Kupé med Bønder, lige saa jyske i Sprog og Snit som dem, jeg forlod paa den anden Side Grænsen, og faa Øjeblikke efter viser den flade prøjsiske Kasket og sortrøde Uniform sig ved Vinduet: „Die Fahrkarten, bitte!“ — og alle Danskerne rækker, ganske uden at tænke over det, Manden deres Billetter.

Dette Indtryk gør mig nervøs. Paa Stationsbygningerne ser jeg fortyskede danske Navne; midt i vort Modersmaal, der lyder overalt under Togets Ophold, høres

Tysken skære igennem i Kommandotone, Gendarmen med Pikkelhue paa baner sig Vej mellem danske, vadmelsklædte Bønder.

Saa ofte man tager den anden Vej ind i Tyskland, over Gjedser—Warnemünde, er det en Glæde at se det gennemført ensartede og fremmedagtige, som møder en straks ved første Blik: den tunge, monumentale Toldbygning og de stramme Toldassistenter med Kaarde i langskødet Frakke, Banefunktionærernes militære Holdning, der svarer til Publikums præcise Forretningstone overfor dem; man faar øjeblikkelig et fængslende Indtryk af en energisk og dygtig Nations fortrinligt tilpassede Institutioner. Paa Turen gennem Nordslesvig skurrer de uforsonlige Modsætninger en i Ørerne.

Jeg begynder næsten at ærgre mig over mine sønderjydske Bønder ogsaa. De er i jævn, ligelig Stemning, ler til hverandre og snakker almindelig, hverdagsagtig Tale: om hvorledes Høsten tegner, hvornaar de har talt med ham eller hende. Hvor meget jeg saa ogsaa siger til mig selv, at det dog er vel naive Forestillinger, min Hjerne tumler med, finder jeg det alligevel lidt besynderligt, at disse Mennesker er i et saa ligeglad Humør. Jeg kommer til at erindre min forbavsede Harmes som Dreng, da jeg saa et af vore slagne Regimenter komme hjem fra Krigen med vant Musik; i mine Barnedrømme havde der staaet noget som Dødsstilhed og Flor om Fanen. Og paa lignende Maade kunde jeg nok have ønsket mig disse Sønderjyder noget mindre talende, lidt mere som man tænker sig et Folk i Sorg. Det er med et vist Velbehag, at mit Øje søger en ung Pige paa tre—fireogtyve Aar, der sidder i sit Kupéhjørne uden at mæle et Ord til nogen;

da den tyske Schaffner forlanger hendes Billet, lægger jeg Mærke til, hun rækker ham den ganske stiltiende. Jeg finder hende smuk trods de ganske tarvelige Træk.

Vi kommer forbi Tinglev og hører nu allerede betydeligt mindre Dansk paa Stationerne, samtidig begynder min Kupé at tømmes, og det varer ikke længe, førend jeg er alene med den sønderjydske Pige. Jeg har Lyst til at tale med hende, men søger efter en Indledning; hun synes mig at være bleven endnu mere fordybet i sig selv, selv om hun sidder ubevægelig i sit Hjørne, med et sørgmodigt Udtryk i Øjet. Endelig, ikke langt fra Slesvig, rejser hun sig med et, vore Blikke mødes.

„Is' das schon Schleswig?“ siger hun paa ægte Hamborgertysk.

Det svimlede en Smule for mig, jeg hørte endnu en Del tyske Lyde om, at hun skulde til Müllers Hotel, hvor hun var fæstet som Stuepige. Hun var urtysk!

Jeg var midt imellem le og græde og i Grunden væmmeligt flov. Saa uhyggeligt nær laa altsaa Udtrykkene for Melankoli og Køredvaskhed ved hinanden, og saa uforbederlig en Æstetiker var jeg selv! Der havde jeg været patriotisk bevæget overfor en døsigt tysk Tjenestepige, men de sunde danske Bønder nordpaa havde jeg taget deres Munterhed og gode Lune ilde op. Saa langt burde jeg da i hvert Fald kunne være kommen bag det rent kunstneriske Indtryk, at jeg havde gjort mig klart, hvorledes disse jævne Bønder nu snart i tredive Aar var bleven ved med naivt og inderligt at holde det fast, som ogsaa for mig var det højeste Gode, mit Livs Aande: vort danske Sprog. Og skulde man ikke netop være tilfreds over, at de kunde lade, som om de Fremmede ikke

eksisterede omkring dem, glæde sig over Sol og Mennesker og snakke op derom i deres Modersmaal!

Troede jeg i Grunden de vilde have forstaaet at bevare dette Sprog, om de ikke just havde taget det hele saa ganske ligefrem, men været nogle dybt reflekterede Individer, der i Fortvivelse maaske vilde ladet det falde!

I Slesvig bliver jeg min uægte Landsmandinde kvit. Hendes stuepigeagtige Adieu! besvarer jeg næppe. Jernbanestationen er fuldstændig tysk, en mægtig, rød, praktisk indrettet Bygning; ved den store Buffet serveres Pølser og Øl, prøjsiske Officerer kommer hurtigt gaaende gennem Ventehallen med Sabeldupskoene hoppende mod Fliserne. Vi kører videre og faar et pragtfuldt Panorama af Fjorden med Gottorp Slot paa den modsatte Side. Det hele tager sig ud som et opslaaet Blad af en kæmpemæssig Billedbog, Slottet har Lys paa alle Ruder.

Solen er ved at synke. For det modsatte Vindue i Kueén staar dens guldsquinnende Skive i en næsten skyløs Luft. Jeg tænder en Cigar og føler Tankerne langsomt svinde af mit Hoved. I Rummet foran mig svæver et fint kornet Støv, der bliver glimrende gyldent i Sollyset, jeg foresætter mig at ville studere det og se, hvor Solen efterhaanden kan gøre Striberne mere brunrøde og brændende i Tone. Men Banestrækningen slaar hurtigt nogle Bugter, der bringer Støvet ud af Solstraalernes lige Vej; jeg maa nøjes med at lade Blikket følge de Stykker Himmel, som farer mig forbi, og se deres Farver skifte, alt eftersom vi kommer nærmere mod Aften.

Rendsborg ligger med Volde og blanke Grave oversvømmet af pragtfulde, røde, violette og grøntgyldne Toner. Der er høje Træer paa Voldene, jeg kan se Bor-

gerne spadserie Aftentur, lige udenfor Byen kommer et Pionerkompagni gaaende uden Fodslag hjem fra Øvelse, Kaptajnen rider paa sin Hest langsomt i Spidsen; en anden Afdeling ligger endnu spredt i Terrænet, og Folkene arbejder med Hakke og Spade. Soldaterne ligner paa den lange Afstand sirlige smaa Dukker, man kan ikke høre Spaderne skære i Jorden eller Slaget af Hakkerne, overhovedet ingen Lyd; By, Volde, Grave, Figurer, altsammen tager det sig ud som det fineste, nydelige lille Legetøj.

Jeg kommer til at tænke paa et mekanisk Kunstværk, som var min tidlige Barndoms højeste Fryd ude i Tivoli. Det fremstillede Slaget ved Solferino, og der foregik de grueligste Scener. Franskmænd borede Bajonetten ind i Østerrigere, Rytteri kom farende hen over Valpladsen, Kanoner blev erobrede eller fornaglede, men altsammen uden en Lyd. De smaa Bajonetter blev med regelmæssige Mellemrum stødt i og trukket tilbage, Dukkehænderne hævede og sænkede sig regelmæssigt med Hammeren til Fornagling af Kanonerne. Jeg mindes den vidunderlige Taalmodighed, med hvilken min Bedstefader svarede paa mine endeløse Spørgsmaal om Slaget, og hvem der havde været taprest, og om Franskmænd og Østerrigere overhovedet var lige saa tapre som de Danske ...

Først da vi holder ved en større Landstation, lægger jeg rigtig Mærke til, at det er Mørkning og der er tændt Lygter. En Rejsende kommer ind i Kupéen, Klokken kan vel være henad ti, og jeg begynder at længes efter at komme i Hus. Paa det næste Holdested staar den Fremmede af uden at have mølet et Ord, og der kommer in-

gen ny ind; det vilde snart være ganske rart at se Mennesker om sig igen og høre dem snakke.

Dette Ønske faar jeg opfyldt en Station før Altona, og det til Gavns. Kupéen fyldes paa en Gang til sidste Plads af et højrøstet Selskab vimse unge Damer og Herrer uden Bagage, blot med Stokke og Paraplyer. De har gjort en Udflugt paa Landet og skal hjem. I Altona vimler de ud, men bliver straks afløst af andre. Der er en stor Mængde Mennesker paa Perronen, Raaben og Jagen for at komme med Toget. Kupéen bliver overfyldt.

Faa Minutter efter er jeg i Hamborg.

Mit Hotel i Hamborg hørte ikke til de første Klases. Det var blevet mig anbefalet af Karlen paa et større Hotel, hvor jeg forgæves søgte om Værelse; jeg antager, Værten har hørt til hans gode Venner.

Værtinden erklærede senere en Dag, at hun sørgede naturligvis for udmærket Mad og alt andet godt i sit Hotel, men det, hun først og fremmest holdt paa, var en *pinlig* Renlighed i Gæsteværelserne; det var hende ikke muligt at finde sig i Piger, som ikke kunde gøre Fyldest i saa Henseende, for hun var oprindelig af hollandsk Familie — gammel hollandsk Familie.

Jeg vil nu ikke antage, at Renligheden i mit Værelse kunde forekomme noget Menneske pinlig, men den gik i hvert Tilfælde an; for Resten laa det paa anden Sal til Gaarden, og Mage til den skidne Baghusvæg, der ragede op som Udsigt tre—fire Favne fra mit Vindue, skulde man sikkert lede længe om. Princippet om den pinlige Renlighed var absolut ikke udstrakt til Korridorerne og Trappen, hvor Farverne i Tapetpapiret var helt ædt op af Smuds, og man ikke uden at blive kulsort om Fingrene kunde gaa hen og smække et Vindue op for at faa en lille Smule frisk Luft ind. Pigen hævdede iøvrigt med

Bestemthed, at der kom blot meget værre Luft udefra, og det kan saamænd godt være, hun havde Ret. I hele Huset var ingen af Dørene rigtig i Vage, de maatte alle hæves lidt ved Dørgrebet, naar man skulde lukke op. „Det ligger i, at Grunden synker,“ forklarede Værtinden med en Hovedrysten, „og saa skal vi jo ogsaa netop til næste Aar have vor store Generalreparation — om Gud vil!“

Jeg er bange for, at denne overlegne Vilje endnu til Dato ikke har stillet sig velvilligt overfor Generalreparationen.

Fruen var svær og trivelig og havde sin Plads bag Buffeten i Gæstestuen med dens Opdækning af Skinke, Pølser, Roastbeef og saa videre. Paa alle Bestillinger fra den lille, halvvoxne Opvarter, svarede hun med et imødekommende Ja—ah!, rejste sig og skar med fagmæssig Færdighed Stykker af med en lang, blank Kniv.

Den lille spinkle Vært sørgede mest for Cigarer til Gæsterne, ellers skrev han Regninger ud ved et skaaret Skrivetøj og med en Mappe som Underlag, der var sendt ham som Nytaarspresent af det Bryggeri, han fik sit Øl fra. Han var yderst fredelig og snaksom og interesseret sig for Geografi; mig udsurgte han særlig om Nordpolfarterne og Grønland, som han lod til at formode, jeg havde nærmere Kendskab til, men tilstod for Resten i en undskyldende Tone, at hans ganske særlige Interesse, det var rigtignok Afrika og Opdagelsesrejserne dér, han havde saamænd selv udtænkt en Maade, paa hvilken de bedre kunde bringe Baadene op over Katarakterne, og en Tekniker fra Polyteknikum havde sagt, han risikerede ikke noget ved at sende sin Plan til Stanley eller Wiss-

mann. Men endnu havde han ikke gjort det, for, som hans Kone sagde, han havde jo ikke andet ud af det, end at de andre kom og tog Æren for det.

Han gik helst op og ned i Skænkestuen, dér, hvor Solen faldt, med Hænderne under Skøderne og smaa Bemærkninger til Gæsterne ved de forskellige Borde, yderst skikkelig. Men aldrig har jeg hørt noget Menneske bande og sværge saa dyrt, som den lille tynde Mand, naar han om Aftenen spillede sin Skat med Konen og to à tre Stamgæster. Han slog begejstret Trumferne i Bordet med Slag med Knoerne, saa jeg første Gang oppe paa mit Værelse troede, at de bankede smaa Koteletter nede i Køkkenet, og de daarlige Kort blev smidt til med endnu stærkere Slag af Ærgrelse. Saa fulgte efter hver Omgang den ivrigste Forklaring af begaaede Fejl eller store Finesser, altsammen under ivrige Kast med Hovedet, hastig Drikken Øl af Kruget, som han vist satte de hundrede Gange til Munden, førend det blev tømt, og forvirrede Blik op til Uret efter hvor længe de endnu kunde blive ved at spille.

Straks den første Morgen drak jeg min Kaffe i Gæstestuen og snakkede med Mand og Kone, medens Opvarterdrengen i kort, sort Trøje gik diskret rundt med Vidskestykke i Haanden og lyttede. Stamgæsterne kom enkeltvis ind til et Glas Øl, naar deres Vej faldt forbi, og blev modtaget med lydelige Glædeshilsener. Naar Fruen først i korte, klare Spørgsmaal havde faaet forhørt sig om vedkommendes plus Kones og Børns Befindende, kom Værten lidt efter, med Hænderne under Skøderne, hen til Gæsten, som havde taget Plads, og spurgte i sin stille, venlige Tone videre eller fortalte lidt nyt, han havde hørt.

Da jeg skulde ud i Byen, var jeg nær aldrig bleven fri for hans Tjenstagtighed; jeg blev nødt til at angive et bestemt Sted, jeg vilde hen, for jeg indsaa, det begreb han aldrig, at jeg kun vilde drive. Og derpaa fulgte uendeligt detaillerede Oplysninger om Vejen dertil og særlig hvilke Gader man endelig ikke maatte gaa ned ad; da jeg omsider begav mig paa Vandring, fulgte han barhovedet og med Hænderne under Skøderne med ud paa Torvet foran Hotellet og raabte endnu et Par Gange efter mig, pegede og viste med Fingrene. Jeg var lykkelig, da han tilsidst ikke kunde se mig. Saa fik jeg da Lov til at slentre omkring uden Maal og Med, som jeg altid gør det den første Dag i en fremmed By. — Jeg har ikke den Orienteringssans, som nogle Mennesker er saa glade over, og gruer for at træffe sammen med den Slags Folk, der, efter at have været et Par Dage i en fremmed By, sætter deres Stolthed i at kunne føre en den korteste Vej derhen, hvor man vil til. Jeg spørger mig for og faar lidt Vejledning, har mærket mig et Par Kirketaarne og nogle Hovedgader, saa gaar jeg af Sted. Gaar jeg en Omvej, ser jeg den med, og bliver det for sent til at naa, hvad jeg vilde se den Dag, tager jeg derhen den næste, jeg har jo ikke noget at haste efter; hvis jeg havde det, var jeg bleven hjemme og ikke taget paa Rejse.

Jeg har heller ingen Hukommelse for Veje. Her i Hamborg har jeg dog været før, men husker egentlig ikke en eneste af Retningerne fra et Sted til et andet; derimod glemmer jeg aldrig selve Stederne, jeg har set, hvorledes Karakteren af Gaderne var, paa hvilken Maade Husene laa paa en Plads; Gadehjørner, Butikker, Holde-

pladser for Drosker, altsammen springer det mig i Øjnene igen som gamle bekendte Ansigter.

Jeg staar stille foran en større Cigarforretning netop lige paa et Hjørne og vil sværge paa, at det var der, Julius Halling og jeg for ti Aar siden købte vore sidste Cigarer før Afrejsen fra Hamborg. Vi var begge dengang lige i Begyndelsen af Tyverne og Studenter ved Københavns Universitet, da Halling arvede et Møblement og en Bogsamling efter sin Onkel. Det var Genstand for lidenskabelig Drøftelse, hvad der skulde gøres med al den Rigdom; men efter at Halling havde suppleret sine to Værelses Møblering paa standsmæssig Maade, blev hele Resten sat ind hos en Auktionsholder, der vilde bringe det frem ud paa Efteraaret som Del af et „finere Indbo“; et større Forskud var han villig til straks at udløse, og saa tog Halling og jeg til Hamborg i Paasken.

Det allertydeligste Billede, jeg har fra den Rejse, er Lombardsbrücke ved Nat. Maanen kom og svandt bag klattede hvide Skyer, som var spredt over en stor Del af Himlen; den lange, murede Bro laa øde hen, blot en sjælden Gang med en enlig Droske kørende langsomt over, saa kom Halling og jeg med et Par tyske Com-militoner, hvis Bekendtskab vi havde gjort paa et langt tidligere Standpunkt af Aftenen.

Naar Halling var lidt fuld, blev han veltalende og stærkt videnskabelig, yndede at betjene sig af fremmede Sprog og fremførte Paastande, der ubetinget var noget paradoksalt turnerede. Som nu den Aften vilde han overfor Tyskerne i et alt andet end parisisk Fransk hævde, at der lod sig skrive en fremragende Afhandling for Privatdocenturen ved et hvilket som helst europæisk Uni-

versitet om de forskellige Ølsorter, vi havde drukket den Aften, sammenstillede med de øvrige tyske. De skulde alle med Omhu beskrives, derefter klassificeres efter fremspringende Hovedegenskaber, hvorpaa man gennem Sammenligning og Abstraktion skulde naa til at fastslaa det virkelige ideale tyske Øl, som i sig forenede alle de ægte typiske Egenskaber for den nationale Drik. „Og,“ føjede Halling til, med oratorisk hævet Stemme, et Blik over Guldbrillerne og en malende Haandbevægelse, der mindede stærkt om en daværende Universitetsprofessor, „for at knytte Livet til Idéen skulde man da fastslaa det Bryggeri, hvis Produkt kom Idealet nærmest, og af dets Besidder skulde man have en Guldmedaille med Viden-skabens Ugle paa den ene Side og Bryggerens Portræt paa den anden samt frit Øl for sig selv og sin Familie indtil 15 Personer — men ikke en eneste mere —“ her opløftedes Stemmen med katedermæssig Myndighed — „saa længe man levede!“

Den ene af Tyskerne, som ogsaa havde faaet en god Del for meget af Aftenens forskellige Ølsorter, var viden-skabelig indigneret over Hallings Paastand og søgte svedende at finde vel begrundede Indvendinger imod hans Argumenter, saavidt han overhovedet var i Stand til at forstaa dem i det noget fantasifulde Fransk, paa hvilket de blev fremsatte. Vi standsede i hed Disput midt ude paa Broen. Der brændte en Lygte oven over et Par Kranse og Bøjer til Druknedes Redning, og paa en Plade stod at læse Indskriften: Rettungsball. Med en af de pludselige Overgange, som var Hallings Specialitet, slog han paa en Gang over fra det lærde Tonefald og udbrød med elegante galliske Næselyd: „Messieurs! Voici une

lanterne! — Pas la lanterne de monsieur Rochefort, — monsieur *Rochefort*, pas monsieur *Roquefort* qui n'est pas un monsieur mais qui est un fromage ..."

„Wie belieb'?" spurgte den videnskabelige Tysker, ildrød i Hovedet og ganske forvirret. Men Halling fortsatte med stadig Stigning „... pas la lanterne de la liberté, de la gloire, du travail, de l'égalité — mais la lanterne du Rettungsball ...! Mesdames et Messieurs! Voici un Rettungsball, dansons! Pas un bal champêtre mais un bal sur la Brücke! Un bal pour les geretteten, pour les pauvres, pour l'humanité, pour la civilisation! Madame!" — Han bød den forbløffede Tysker Armen, og under stadig tiltagende, stilfuld Munterhed dansedes en Française med Kædeture og alt andet tilhørende.

Hver Morgen naar vi kom hjem i et højlyst Værelse, stillede Halling sig med sit mest skinhellige Udtryk midt paa Gulvet og fremsagde et lille Morgenvers, enten:

Nu titte til hinanden

De fagre Blomster smaa ...

eller:

Dejlig er den Himmel blaa,

lyst (i Stedet for Lyst) det er at se derpaa ...

Naar han havde forrettet dette, trak han Gardinerne for, „opdrog“ sit Uhr, som han paa fortysket Dansk kaldte det, og spankede gravitetisk i Seng. Paa Vejen kunde han da slaa mig paa Skulderen og sige i en vemodig Tone: „Tror Du ikke nok, kære Ven, at i Aften gik den Fløjels Causeuse, muligen ogsaa dennes Silkekvast med dobbelt forarbejdede Fryndser? I Morgen bliver det vel Katalogens: Lille fuld mahognitræs Chiffonière med tilhørende Opsatsspejl — —.“ Og jeg hører

endnu hende fra Sengen hans: „Sov nu godt, min Rejsesælle; jeg glæder mig til i Morgen af din Mund at faa en pragmatisk Fremstilling af denne Dags og Aftens Begivenheder. Min egen Hukommelse vil sikkert frembyde nogle Huller.“

Jeg vilde saa gerne have været i den zoologiske Have dengang, men det var mig ikke muligt at faa ham derud: „Hvor spredte,“ sagde han, „ere ikke Dine Interesser! Du vil se vilde Dyr og Fiske!! — Af Dyr skal man blot interessere sig for tamme og kun, naar de staar paa et Fad foran en. Da kan zoologiske Kundskaber være nyttige; til f. Eks. at kunne dele en halv And har jeg ladet mig informere af Medicineren Morten Terslev angaaende Fuglenes Benbygning. Men de vilde Dyr, som saar ikke og høster ikke og sjeldnere sankes paa Fade! Hvor jordkrybende ere Dine Interesser!! — Du maa erindre, at Opgaven for vor Rejse er at studere Spiritus og Mennesker. Jeg vil sige med Ewald, Fiskerne, 1ste Akt, en af Linierne fra neden:

Husk, at det gælder Menneskers Dyreliv (i Stedet for dyre Liv)!

— Der var fortræffelige Østers paa den Tid i Hamborg, og vi krøb af den ene og i den anden Kælder for at lade Skaldyrene svømme i Porter eller Rhinskin. Paa Østerserne kaldte Halling altid, førend han spiste dem, med kærlig Stemme: „Venlige lille Bløddyr! Elskværdige Skaldyr! Gør Dig trind og lind ... og kryb ind, forsvind!“ Og han lukkede kælent Øjnene, medens de sank. Jeg spurgte ham, hvorfor han saaledes lukkede sine Øjne. „Jeg gør som Odderen,“ sagde han, „i Vøl-sunga-Saga; den sad ved Elven, hvor Odin og Loke kom

forbi, og spiste Østers med lukkede Øjne, fordi, staar der i Haandskriftet, den ikke kunde taale at se, hvorledes det blev mindre!“

Efter en saadan Østersnat, der havde strakt sig over den største Del baade af det egentlige Hamborg og St. Pauli, opdagede Halling, mens han reciterede et lille Morgenvers, at hans smukke ny-Visitkortbog var borte; den maatte være gledet ud i en Droske eller glemt i et af de mange Lokaler, som vi ikke mere kunde huske. Den indeholdt nogle Fotografier med passende Paaskrifter af Damer, der ikke strengt taget hørte til hans Familie, samt Julius Hallings Testamente, det han havde ladet opsætte som attenaarig Student og lige kommen fra Provinsen. Det lød paa, at hele hans lille Formue skulde tilfalde Københavns Universitetsbibliotek. For at, som han sagde, enhver Tvivl skulde være udelukket om, hvem de fikse Damebilleder tilhørte, havde han i Lommebogen yderligere efterladt ca. 100 splinternye Visitkort med: Julius Halling, stud. mag., København. — —

Jeg kan ikke bare mig for at le højt her paa Hamborgs Gader, hvor jeg gaar og tænker paa min gamle Ven. Jeg maa tilbage og ind i Cigarbutikken igen. Jo, det er den samme, lige saa flunkende nymalet og forgyldt som dengang og med netop den samme Ekspedient, der blot er bleven noget mere graa ved Ørene! Her stod vi vor sidste Time i Hamborg. Egentlig havde vi tænkt at udstrække Turen endnu et Par Dage, men ved Kasseeftersynet om Formiddagen gjorde Halling et Par betænkeligt store Øjne bag Brillerne og vuggede nogle enlige Guldstykker i Haanden: „Det er Gyngeskamlerne“, sagde han, „de to haandbroderede Gyngeskamler, Katalogets

absolut sidste Nummer!“ Returbilletterne havde vi jo, og der blev nu lagt Penge hen til Fortæring og Drik paa Rejsen; saasnart vi var i København, kunde vi klare os igen. Halling gjorde den rigtige Betragtning gældende, at da han utvivlsomt blev søsyg paa hele Turen Kiel—Korsør, kunde der tilstaas ham en saa meget rigeligere Konsum af Drikkevarer fra Korsør hjemefter, der blev desuden beregnet Bøf, Spejlæg o. s. v., og efter at vi havde betalt paa Hotellet og med to konstitutionelle Kongers Huldsalighed og et venligt Ord til hver især var skredet forbi en Række drikkepengegridske Opvartere og Piger, havde vi 6 Reichsmark og 20 Pfennige tilbage. Vi var noget i Tvivl om, hvad vi skulde bruge dem til i den halve Time, der var igen; thi med hjem turde de ikke komme, Kursen var i Stand til at være faldet i Mellemtiden, og Kursfald havde vi altid hørt skulde være noget ganske forfærdelig ruinerende. Saa mente Halling, efter at forskellige Forslag var forkastede, vi burde for de Penge købe os to Cigarer.

Jeg saa lidt paa ham: „6 Reichsmark 20 Pfennige!“

„Jeg antager, man til den Pris vil kunne faa dem taalelige,“ mente Halling, „Hamborg skal have passable over-søissøiske Forbindelser.“

Og vi kom ind i den fine Cigarbutik. Halling skred løs paa Ekspedienten, der med forekommende Mine spurgte om hans Ønske.

„Ha—ar De en ... rygelig Cigar?“ spurgte han med et smaskende Tonefald.

Jeg drejede mig brat og saa mit eget, let fortrukne Ansigt i et Spejl i den anden Ende af Lokalet; jeg bemærkede ogsaa Ekspedientens en Smule pikerede Mine

og hørte Verdensmandens lidt kølige Betoning i det korte: „Til hvilken Pris?“

Der gled et livstræt Smil over Hallings Læber: „Vi kunde maaske se nogle Prøver!“

Den anden greb op paa en Hylde: „Her er en ægte til 30 Mark et Hundrede,“ sagde han med nogen Vægt paa Tallet.

Halling greb Kassen, løftede den op til Næsen, snusede, rystede svagt paa Hovedet og rakte den med et døende Smil til mig; jeg stak ogsaa Næsen til, rystede lidt paa Hovedet og rakte ham den igen.

„De har dem ikke bedre?“

„Jo, hvis den Herre blot vil sige en Pris.“

„Vil De vise os en anden, men *adskilligt* bedre Prøve,“ sagde Halling i et mildt bebrejdende Tonefald, som til Skolebørn, der ikke kan forstaa en Lektie.

Ekspedienten benede med nogen Arrigskab i Fodsaa-lerne op ad en lille Trappestige, han slog hastigt to Kasser op for os paa Disken.

„Her er en til 75 og en til 125!“

Halling tog den til 125, stak Næsen ned, snusede, smilede ganske opgivet, rakte den til mig; jeg gjorde ligesaa og skød den hen til ham igen.

„De har dem ikke bedre? — Maaske hvis Principalen selv var hjemme?“

Ekspedienten var lige ved at sige noget, men forsvandt og kom lidt efter tilbage med nogle Cigarer, som han pakkede ud af Silkepapir for os: „Her er den dyreste, som vi overhovedet fører,“ sagde han i en stærkt bekæmpet Tone, „den koster 300 pr. 100. Ønsker de Herrer maaske et Hundrede?“

Halling stak Næsen ned, snusede og smilede ligesom før, rakte Cigaren til mig.

„Og De har dem virkelig ikke bedre?“

„Nej,“ sagde Ekspedienten, rød i Hovedet af Arrigskab.

Halling skar Spidsen af en og indbød med en træt Haandbevægelse mig til at gøre det samme; vore Blikke mødtes.

„Ja,“ sagde han med en undskyldende Gestus, „det gør mig ondt, at vi skal ryge de — Kaalblade!“

— Paa det næste Hjørne højere oppe i Gaden tror jeg nok, Hamborgerne mente, de havde et Par gale Mennesker for sig, for vi stod og holdt paa hinanden, og Cigarerne til de tre Mark Stykket havde vi nær tabt ud af Mund og Fingre, saadan rystede vi af Latter.

Kære gamle Ven med dit skarpe Hoved og barokke Vid, jeg tænker paa Dig med taknemmelig Erindring, medens jeg springer op i en Droske for at køre ud til den zoologiske Have, som Du paa ingen Maade vilde give mig Lov til at komme i!

Engang var jeg med en saakaldet Dyreven i en zoologisk Have, og det skal aldrig ske mere; for man hørte ikke andet end idel Indignation over de sørgelige Vilkaar, under hvilke fri, vilde Dyr her var anbragt.

Den Mand var det, Tyskerne kalder for en „Spassverderber“. Han mindede mig om en jævnaldrende, tyveaarig Kammerat, jeg i sin Tid havde, og som bag paa sit Portræt havde skrevet de Musset'ske Ord: „Il faut souffrir encore après avoir souffert!“ Vi spadserede en Dag sammen i det skønneste Vejr, og jeg udtalte min Glæde over Luft, Træer, Jord og det altsammen. „Og Du tænker ikke paa“, sagde han saa, „at hvert et Græsstraa gemmer en Lidelse! Insekter, Dyr, Mennesker sulter, hader og forfølger hverandre; i hvert Sekund, Solen skinner, tilintetgøres Millioner!“

Jeg kan nu ikke gøre ved det; men naar jeg føler mig glad og lykkelig, og mit Øje fryder sig ved Skønhed, saa er det mig ikke muligt at svinge mig op til Medfølelse med de Myrer og Mider, som min glade Fod maaske træder ihjel med det samme. Og naar jeg sværmer for smukke Skind og holder af at studere Dyrenes Bevægelser, saa kan jeg ikke give mig til at sørge over, at Gi-

raffen, der løber rundt paa en Plads som Torvet i en jævn Provinsby, rimeligvis savner Afrika, eller tro paa, at Sælhunden med sine pudsige Kolbøtter tæres hen i Længsel efter Nordhavet! —

Hamborgs zoologiske Have er stor, smukt anlagt og let at finde rundt i. Jeg gaar omkring som paa en Malerisamling, man kender, og søger mig de Genrer ud, jeg sætter mest Pris paa. Det er frem for alle Flodhesten.

Først troede jeg, den var død, og ingen ny anskaffet, for der var ikke det mindste at opdage af den, hverken over eller under Vandet i dens Bassin. Men en af Dyrevogterne begyndte, efter min Forespørgsel, at slaa med en Stok paa Tremmerne, fløjte og med sledsk Stemme kalde og kalde, indtil der lød en Lyd, som naar et Risleapparat bliver sat i Gang paa Theatret. Et uhyre, haarløst Hoved med Vandet drivende fra sig, sløve, fremvæltende Øjne og en blød, savlende Flab hævede sig langsomt i Vejret. I samme Øjeblik stormede Folk til fra alle Havens Kanter. Uhyret aabnede Gabet; der sad stumpe, uregelmæssige, gule Tænder derinde og laa en tyk blaalig Tunge fladt bredt ud. En lille Pige brækkede sparsommelig et Stykke Sukker i to mindre Stykker og kastede det ene ind i Flaben, det tøde næsten øjeblikkelig paa Tungen, Dyret holdt stadig Kæberne opspærrede; Barnet blev utaalmodig over dets Graadighed: „Nu maa Du vente lidt, før Du faar mere!“ Saa smeldede en Herre med dygtig Kraft en hel stor Bunke Gulerodstoppe lige ind i Gabet paa Nilhesten. Den lukkede det og smaskede med en Lyd, som havde man halet en vaad Klud op af Vandet; Øjnene var lige dvaske og ubevægelige, medens Kæberne skurede frem og tilbage og Savlet randt fra Mundvigene;

Farven i hele Hovedet var fuldstændig skoldet. Den lukkede Flaben op paa ny, da kom der uheldigvis en Zoolog. Den Slags Folk burde Adgang til alle zoologiske Haver forbydes, de er lige saa gale som Dyrevennerne. Denne her havde selvfølgelig en hel lille Drengeskole med, og i Løbet af to Minutter lykkedes det ham at forvandle det hele vidunderligt fantastiske gammel Kællingegab til en velordnet Tandsamling med Knusetænder, Skæretænder o. s. v.

Jeg gik hurtigst muligt til Girafferne. Dem var der tre af, og de havde en indhegnet Plads og et Hus, der var malet med en stærk, kobaltblaa Farve, formodentlig for at minde dem om Tropernes Himmel. Girafferne er med Rette berømte for deres lange Halse, Øjnenes Udtryk er en bestandig, uintelligent Opmærksomhed, ned ad dem bagtil dingler en tynd Hale, der ender i en Haardusk ligesom Fletningen hos en halvvoksen Skolepige. De minder overhovedet stærkt om disse Medskabninger, ogsaa i den Maade, paa hvilken de kan staa, med fremstrakte Halse og Hovederne tæt ved hinanden og se efter en, medens Øjnene udtrykker den taabeligste Interesserthed, indtil de saa paa en Gang gør kort omkring og i et skabagtigt daskende Løb farer af Sted sammen og ind i Huset.

Jeg har altid næret en levende Interesse for Dyr, der nærmer sig det stiliserede eller unaturlige, som Folk siger. Egentlig er der noget fuldkommnere ved stiliserede Dyr end ved dem, der lever omkring os. En Løve er dog i Grunden kun en Slags Huskatteudgave af den stiliserede Løve, som med trespaltet Tunge i Munden, Dobbeltklør paa Poterne og en Hale, der pisker Luften som

en Staatsvøbe, spreder Rædsel omkring sig i et Vaaben-skjold. Og er ikke et saa unaturligt udseende Dyr som Næshornet af den genialeste Komik, naar det sindigt vader af Sted igennem Sandet og ser ud, som var det tarveligt syet sammen af beredte Huder! Eller Peberfuglen, hvor man vilde give sit Hoved paa, at Øjnene var kulørte Glasperler, hele Dyret smurt over med de mest skinnende, endnu næsten vaade Farver, Næbet taget fra en større Fugl og sat paa bagefter samt hele Genstanden lavet til Juletræet, for at man kunde dreje Hovedet om paa den og putte Bonbon ned i dens Silkepapirsmave!

Jeg finder dem ud, alle mine pudsige Dyr, og glæder mig paa Vejen over en fortræffelig Idé, Direktionen har haft ved at sætte en lille halv voksen Bjørneunge ind til Aberne. Baade den og Aberne bliver stærkt fodrede; der stikkes Johannisbrød, Nødder og Honningkager ind til dem; men hvert Øjeblik hænder det, at medens Bamsemanden endnu staar fornøjet og klodset paa Bagbenene, rokker, nikker og er ved at strække Labben ud efter Honningkagen, saa farer en lang mager Abehaand ned oppe fra, rykker Kagen væk fra Mennesket udenfor, og man ser Røvertampen af en Abe paa et Sekund være svippet fra Tremmer over paa Stænger, gennem Gynger og hen i det mest afsides Hjørne af Buret, hvor den med Ryggen mod dem udenfor sidder og æder sit Bytte. Men Bamsemand glør et lille Øjeblik, saa rokker han videre med Hoved og Ben og tænker, der kommer vel nok noget andet.

En enlig Ørn i en høj Volière sender mig et hohenzollernsk Blik, og i Nærheden af Udgangen ligger ikke

mindre end fire velhavende Søløver og soler deres elegante Pelse. Det falder mig ind, at her kan man da for en Gangs Skyld være sikker paa, at de er ægte. Min Bundtmager hjemme sagde forøvrigt nylig til mig, at det var snart ikke muligt mere at sælge den ægte Søløve. „De bringer den imiterede *for* nær op til den,“ sagde han, „og De køber dog ikke en Pels, for at Folk skal tro, De render omkring i Katteskind!“

Til den kedelige Restaurant inde i Haven med hvidmalede Borde, daarlig Rødvin og Opvartere i Kjole var det ikke værd at vende tilbage, saa hellere paa Lykke og Fromme ud at finde noget i Byen! — Ikke saa meget langt fra Havnen lød der da ogsaa Lystighed fra en Beværtning, og derinde traf jeg iblandt Gæsterne en Mand fra Salzkammergut, en rigtig ægte Bjærgboer fra mit skønne, katolske Salzkammergut, hvor jeg har tilbragt herlige Dage i min tidligste Ungdom. Han var i Hamborg i et Arveanliggende, havde Penge paa Lommen, og naturligvis kunde han ikke blot drikke Øl og Vin og kom for sent til det Tog, han skulde været med, men han fløjtede ogsaa paa Knoerne, blæste i den hule Haand, snurrede som en Bremse, slog som en Drossel og fik Hundene gjort helt besatte ved at mjave, saa de sprang og sprang efter Posen, Katten skulde ligge i. Han var allerede godt i Gang med at traktere, og de to Kreaturhandlere og Huskommissionæren, der var i Lokalet, muntredes mere og mere. Der blev sunget en livlig Sang fra Soldatertiden, som Salzkammermanden ikke forstod et Ord af, men øjeblikkelig satte anden Stemme til. Derpaa traadte han frem paa Gulvet og foredrog: O, du mein Oesterreich — Oesterreich! mens Vandet løb ham ned

ad Kinderne af Rørelse, og de andre Gæster akkompagnerede med en basunagtig, regelmæssig Brummen, som han havde lært dem.

Paa dette Tidspunkt gav jeg Værten et Tegn, betalte min Andel i Gildet og forsvandt stille. —

Det var paa høje Tid, om jeg vilde naa ind til Alsteren, spise til Middag og komme ud igen til noget om Aftenen. Jeg spurgte en Mand om, hvor der holdt Drosker i Nærheden.

„Hvor skal De hen, med Forlov?“

Ja, jeg skulde da der og der hen.

„Jamen, saa skal De saamænd ikke give Penge ud til Droske; naar De gaar ned ad den Gade, De ser her, og saa drejer ned ad tredje Sidegade til venstre og følger den, til De kommer til et lille Torv, dér skal De saa gaa over, men endelig ikke til højre, bare lige ud og følge den Gade, hele Tiden ligefrem, saa kommer De lige forbi den første Sidegade paa Deres højre Haand, til Sporvognen.“

„Jamen, jeg er træt og har travlt.“

„Det er ikke mer end en halv Snes Minutter at gaa, med rask Gang,“ sagde han opmuntrende.

Jeg opgav ham, —

Nogle Skridt længere fremme kom en Brandmand fra Vagt, han maatte da vide, hvor der holdt Drosker.

„De vilde ikke være saa god at sige mig, hvor der holdt Drosker?“

Han hilste med militær Honnør og spurgte i næsten tjenstlig Tone: „I hvilken Retning ønsker den Herre at køre?“

Jeg forklarede det.

„Jamen saa,“ sagde han, paa en Gang gemytlig, „skal De saamænd ikke give Penge ud til Droske, naar De bare vil gaa ned ad ...“

„Tak,“ sagde jeg, „den Gade her og saa tredje Sidegade til venstre, til jeg kommer til et Torv, men for Guds Skyld ikke lige over, men bare i den forkerte Retning ...“

Jeg stormede blindt hen af Sted og var saa heldig to Minuter efter at møde en Droske.

I rask Trav svingede jeg op foran en af de bedste Restaurationskældere i Hamborg lige i Nærheden af Alsterbassinet.

Jeg kan lide, at gode Restaurationer ligger i Kældere, naar de da ikke findes paa en første Sal med tætte Kniplingsgardiner for alle Ruder og i en lille fornem, asfalteret Sidegade uden Færdsel. Kælderen giver noget stille og fra Verden bortvendt; der er køligt om Sommeren, og i dens ofte hvælvede Loft ligger der noget, som yderligere bidrager til at fremkalde den Andagt, der er nødvendig, naar man med virkeligt Udbytte vil spise god Mad. Med en Kafé er det noget ganske andet; der gaar man jo kun hen for at læse Aviser og i Lokalet, fra Vinduet eller under Solsejlet se paa Mennesker; det man vil nyde, er blot en lille Stimulans, som en Smule Oppudsen af ens iagttagende Briller. —

Jeg kendte denne Kælder fra forrige Gang; den var propert og solidt dekoreret uden Stil, Dækketøj og Service lyste af Renlighed, og der fandtes nogle henrivende, celleagtige Nicher med et dæmpet Ovenlys. Saadan en fandt jeg mig ud og fik gjort min Bestilling.

Det var ikke saa lidt senere end almindelig Spisetid i Hamborg, og der hørtes kun meget faa Gæster i Lokalet; jeg sad inderst inde i min Niche og ventede med Velbehag paa den næste Ret, da en noget ældre, graa-

sprængt Herre og en yngre mørk, lille Dame standsede foran mit Bord, efterfulgt af en Opvarter, der gjorde en Mængde Undskyldninger: „.... mente det var blevet saa sent i Dag saa troede jeg slet ikke, Herskaberne kom men maaske i den næste Niche?...”

Herren skubbede gnaven en Underlæbe frem omtrent som Kong Frederik den Sjettes: „Der er for mørkt,“ sagde han og vendte sig pludselig med bitter Høflighed mod mig: „De tillader maaske, at vi tager Plads ved dette Bord?“ og, som naar en Hund trækker sig knurrende ind i sit Hundehus igen, fulgte der noget halvhøjt, som jeg ikke rigtig kunde forstaa, om egentlig mit Bord ... Stambord

„Spisekortet!“ snerrede han saa paa en Gang til Opvarteren, ligesom han slog ham en Sjat Vand i Ansigtet.

Han snappede Kortet fra Manden: „De kan gaa!“

Da de havde faaet sat sig, rakte han Spisesedlen til Konen: „Se, om der er Foreller,“ sagde han med et paa Dansk.

Konen havde øjeblikkelig fikseret mig: „Du — sikken en grinagtig Næse, den Herre har derovre.“

Manden kastede et Blik paa mig uden at fortrække en Mine: „Er der Foreller?“ spurgte han blot igen.

Jeg overvejede Situationen et Øjeblik, men saa rejste jeg mig og sagde paa Dansk: „Ikke fordi det har noget at betyde, men jeg vil dog gøre den Dame og Herre opmærksom paa, at jeg forstaar Dansk!“

„Aa nej Gud,“ begyndte den lille sort-haarede i stærkt københavnsk Dialekt, „og jeg siger netop til min Mand nej, De maa virkelig ikke være vred men man tænker jo ikke paa i Udlandet“

Den ældre Herre bøjede sig koldblodig imod mig: „Det glæder mig at gøre Deres Bekendtskab, jeg er Brandt fra Helsingør.“

Jeg nævnede mit Navn.

„Aa Gud nej“, tog Konen fat igen, men hendes Mand afbrød hende og sagde med uforstyrrelig Mine til mig:

„Rejser De længe?“

Jeg opfattede rigtigt hans bedærvede Dansk og sagde, jeg var blot paa en lille Sommerrejse og havde været tre Dage hjemmefra.

„Jeg rejser siden 11 Aar,“ sagde han.

„Ja,“ begyndte hun, „siden min Mand opgav Forretningen, saa har vi“

„Har De været i Amsterdam?“ faldt han ind med samme urokkelige Mine.

„Nej!“

Der kommer vi lige fra; jeg troede, jeg kunde være blevet der baade Sommer og Vinter; men det gik ikke — det hollandske Køkken er for tungt om Sommeren, De skal aldrig tage til Holland om Sommeren.“

Her blev han forstyrret, ved at Forellerne kom. Han vendte lidt paa dem og prikkede let i den ene med Gafflen: „De ser godt ud!“ Saa skrabede han forsigtigt Skællene af, Konen heldte Sauce paa Tallerkenen, han saa op efter den første Mundfuld: „De er gode!“

„Du skulde tage en ganske lille Smule surt i Sauce!“ —

Det gjorde han, spiste lidt og sagde saa imod mig: „Har De været i Norge?“

„Jo!“

„Ja — der faar man igen for meget af Foreller; jeg har rejst der med et Par engelske Venner, som fiskede — jeg fisker ikke selv — vi spiste Foreller Morgen, Middag og Aften og paa Hotellerne; alle Vegne. De vil maaske ikke tro det, men fra syv og firs til ni og firs kunde jeg ikke *taale* at se Foreller.“

„Her er et dejligt Stykke, Du skal have,“ sagde Konen og lagde et Mellemstykke over paa hans Tallerken, „jeg kan ikke spise det altsammen. Og Du skal ogsaa have noget mere Sauce. Gud, Du har jo slet ingen Sauce til det sidste!“

„Har Du taget Benene ud?“ spurgte Brandt.

„Gud, jeg giver Dig da aldrig et Stykke med Ben i; nej, veed Du hvad, Brandt, Du veed da nok, at er der nogen, der kan pille Ben ud af Fisk, saa er det mig!“

„Ja, det gør min Kone for Resten ganske storartet; hun kan give disse store norske Ansjosere et Rids i Ryggen, saa tager hun med Spidsen af Fingrene paa Hovedet og lige ude i Halen og trækker hele Skelettet ud af Raden; jeg vil give Dem hundrede Kroner, om De kan finde saa meget som et eneste Ben bagefter.“

„Aa, Brandt, det er da ikke noget at fortælle den Herre; nej, kan Du huske den Pige, vi saa pille Rejer paa Hotellet i Amsterdam, det var“

Brandt fra Helsingør tømte det sidste Glas Rudesheimer: „Ja, det skulde De sgu ha set, Hr. —, det var ligefrem storartet! Jeg ved ikke, hvor mange Liter, det var, hun kunde pille i Timen, men hun bare greb ned i dem, og saa var Skål og Kløer og det hele af dem med det samme min Kone havde hørt Stuepigen fortælle om det, og saa gik jeg selv ned i Køk-

kenet, for jeg vilde se det. Det er ikke for det, jeg spiser selv aldrig Rejer, jeg bryder mig ikke om dem, eller Krebs; det eneste, som jeg egentlig spiser af saadanne Skaldyr, det er franske langoustes; vi laa en Sommer nede ved Marseille, og der var de udmærkede! Nu er de saa at sige ikke til at faa dernede, de gaar allesammen til Paris og London.“

Der fulgte en Filet Chateaubriand med Trøfler; han tav, medens han skar et Stykke af Kødet, spiste det og drak Bourgogne til: „Kødet er godt i Hamborg. Kødet er virkelig godt.“ Lidt efter føjede han til: „Men den Sauce laver de bedre i London. Har De været i London?“

„Nej desværre, endnu ikke.“

„Aa, min Mand synes saa mageløs brillant om“

„Der har jeg ogsaa været ved at blive baade Sommer og Vinter, i London; blot med et lille trip væk engang imellem. — Jeg sætter det engelske Køkken højt over det franske mere substantielt meget mere substantielt ikke alt det Gøgl“

„Nej, det er rigtignok ikke noget Gøgl,“ lo Fru Brandt, „og min Mand er saa frygtelig vanskelig; men for Resten, her i Hamborg“

„Hamborg er en Verdensby, det sagde jeg Dig straks; men det er dog ikke London.“

„Nej, Gud, nej, det er rigtignok ikke London!“

„Ser De,“ sagde Brandt, „hvor gaar det eneste hen, de kan lave hjemme i Danmark, Smørret? Til London! Der gaar det bedste hen fra hele Verden. Og vil De se noget eller høre noget efter Middagen, saa har De altid det bedste: Sangerinder, Musikere, Variété, det er ligegyldigt, hvad De kan nævne, det er altid first rate.

— Men det er ogsaa anstændige Priser; det er noget andet end hjemme i Danmark. Hvordan er det, hvad koster 1ste Parket i det kgl. Theater?"

„Ja, det er 3 Kr. 50 Øre.“

„3 Kr. 50 Øre det er 4 shillings; Du, Mary —“, han vendte sig mod Konen, „4 shillings for den Plads, hvor man ser og hører bedst i det første Theater. Det er sgu ligefrem latterligt! — Har De hørt Adelina Patti?“ (udtalt: Ædilen Pætti).

„Nej, hun har aldrig været i København.“

Brandt rystede paa Hovedet: „Der *kan* hun slet ikke komme med de Priser; vi hørte hende i London. Folk var ved at myrde Forhandlerne for Billetter; 2 Pund, siger jeg Dem, Herre, 2 Pund for de daarligste Pladser. Vi kunde ikke høre Spor. — Nej, det er sgu andre Forhold end hjemme 4 shillings!“

„Jeg har hørt Christina Nilsson hjemme i København.“

„Ja, dér sang hun jo fra Altanen paa Kongens Nytorv, da hun ikke kunde synge mere. Jeg hørte hende i Paris for tyve Aar siden; 50 francs for at sidde paa en Trappe, der gik op bag om Orkestret, hva?“

Brandt fra Helsingør var efterhaanden bleven betydelig oplivet, han skyllede rigeligt ned af Burgunderen og var dygtig rød i Kinderne.

„Kort sagt,“ sagde han, „jeg siger altid til min Kone: Nu gider jeg sgu ikke se og høre mere; jeg har assisteret ved det mest storartede i alle Brancher, nu vil jeg blot finde mig en By, hvor jeg kan bo baade Sommer og Vinter; men der skal altid være noget i Vejen!“

Jeg saa paa mit Uhr.

„Skal De gaa? Nu sidder vi jo meget godt. Maatte

jeg ikke have den Ære at byde Dem paa en lille Madeira? Tror Du ikke nok, Mary, jeg kunde taale at drikke lidt Madeira?"

Jeg rejste mig: „Nej, mange Tak; jeg tør desværre ikke, for jeg vilde ud i Cirkus i Aften. Der skal blandt andet være saadan en udmærket Linedanser.“

Jeg betalte.

„Ja saa,“ sagde han „.... Linedanser!“ Han hævede sig lidt: „Det har været mig meget behageligt!“

Jeg tog min Hat.

„Jeg saa Blondin i sin Tid ham, der gik over Næggeri ... han fik 100 Pund for hver Opstigning!“

Saa tog vi yderst forbindtlig Afsked med hinanden, Fruen ønskede mig fire à fem Gange god Fornøjelse. —

Jeg kom virkelig ogsaa til at mere mig fortrinligt. Hele Amfiteatret var Menneskeansigt ved Menneskeansigt; det elektriske Lys skinnede; Luften var fyldt med denne let priklende Lugt af Heste, Jord og Savsmuld, og hvad jeg saa af Mennesker og Dyr var „first rate“. Henimod Slutningen af første Afdeling kom den omtalte Linedanser springende ind paa Arenaen. Det var en slank, sort Italiener, klædt i grøn Silke og med glimrende skabte Ben i kødfarvet Trikot. Han smilede som en Gadelaps til højre og venstre, rundede Armene ind mod Barmen og lod Øjnene skinne, Udtrykket i de regelmæssige Ansigtstræk var ganske fladt. Saa traadte han hen, greb fat i Tovet, der førte op til Linen og blev paa en Gang et Mandfolk, som i bøjede Arme og med elegant strakte Ben kom opad som i stærkt Løb, ud paa sin Line og saa godt som i samme Nu med blot en Smule fremstrakte Arme over paa den modsatte Side. —

Der raslede en noget forbløffet og kun halv Bifaldssalve løs; endnu før den var hørt op, var han allerede midt ude paa Linen igen, havde vendt sig, var knælet og løbet baglænds tilbage. Jeg fulgte hans Ansigt i Kikkerten; der var ikke et Smil at opdage. Han gjorde omkring med en graciøs Bevægelse, løb baglænds næsten helt over til den anden Side, gjorde omkring igen, løb tilbage og endnu en Gang tilbage, bandt sig et Tørklæde for Øjnene. Medens han gjorde det, faldt der et tordnende Bifald. Saa knælede han midt ude paa Linen og fangede Messingkugler, som de kastede til ham dernede fra, spillede med dem, greb dem, slog dem imellem Benene og tilsidst op i en lille Skaal, der var anbragt i en Ring om hans Hoved. Han tog Bindet fra Øjnene, et Sekund havde hans Ansigt et ganske fast, haardt Udtryk, saa gled den ene fade smilende Maske hen over det igen. Han viste sit Publikum den skyldige Respekt!

Der kom en Kammerat op til ham. Italieneren tog ham paa sine Skuldre og bar ham frem og tilbage, forlænds og baglænds, tilsidst bandt han sig atter Bindet for Øjnene. Musiken tav; jeg fik Tid til at kaste et lynsnart Blik paa hele det opadvendte Hav af Menneskeansigter: der var saa stille, at Luften kogte i mit Øre. Saa løb han med et baglænds over paa den anden Side med Manden, rev Bindet fra Øjnene, Musiken faldt i med en skingrende Fanfare, — og han stod allerede midt ude paa Arenaen, smilende og bukkende, fremkaldt og atter fremkaldt.

Efter fortræffeligt dresserede Heste fulgte som anden Afdeling en stor Pantomime om Tyskerne i Afrika. Disse moderne Beriderpantomimer med deres Smule Masse-

virkning af Dragter og halvpaaklædte Kvindfolk, de Par tropiske Dyr eller en Stump Vandbassin, hvor der kan løbe en mikroskopisk Dampbaad om og svømme et Par Ænder, er dog en jammerlig Halvtredsøre-Udgave af det, Oldtidens Cirkus har budt paa. Men Nutidens Parvenu-publikum har ingen Smag, finder det fortryllende og klapper uden at føle Ironien i, at Direktørerne kalder deres S sammensurium med Navne, som hentes fra de mest glimrende Skuespil af Pragt og virkelig Lidenskab, som Verden nogensinde har set. Her løber nogle gode Beridere omkring som tarvelige Skuespillere og fyrer med løst Krudt paa hverandre, et Par afpillede Strudse og en Giraf jages over Scenen, sværtede Gadeunger forestiller Negerbørn, og det hele staar ovenikøbet med ægte Smag af det folkelige nittende Aarhundrede paa Programmet prist som belærende. Lurvetheden i den hele Tankegang generer mig; jeg gaar.

Ude i det fri maa jeg over en bred Gade eller Boulevard med Træer og en Mængde Gaslygter paa begge Sider. Det er Hovedpromenaden i St. Pauli. Lige bag mig gaar en Dampkarussel; jeg bliver raabt an af Sælgekoner med Pølsevogne; fra Haver med Gassole eller oplyste Bogstaver foran Indgangen lyder skingrende Musik og høje Hvin af Sangerinder; der er Lys overalt og Mennesker. De staar i tætte Sværme foran Etablissementerne, trænger sig omkring de mange Smaaforhandlere, driver klyngevis ude paa Boulevarderne eller sidder paa Bænkene saa tæt, som det overhovedet er muligt. Luften ligefrem lugter af dem!

Jeg slipper hurtigst muligt væk igennem et stort Parkanlæg, hvor der kun tales sagte fra Bænke, ned ad en-

somme Gange med et enkelt forsvindende Par og til en høj Skrænt, der er arrangeret som Udsigtspunkt.

Elbens store Vandflade strækker sig i den lyse Sommernat vidt ud efter med en hel Mængde mørkt over sig, hvad det nu er: Landingspladser, Broer, Fartøjer, Skibsværfter. Der kommer en Længsel over mig, bort fra Mennesker, ud forbi alle deres Paafund, blot med en tavs Skipper, ligesom et andet Ror, bag i Baaden. Og ligegyldigt hvorhen!

Men saa falder mit Blik længere ind ad Byen til. Der ligger Vand, Kajer, Murmasser og Taarne fjernt borte, fantastisk belyste af det elektriske Lys, som Toldvæsenet lader skinne, fra Mørket falder paa. — Jeg vil dog blive lidt hos Menneskene endnu og studere deres kuriøse Indfald!

I rolig, tilfreds Gang naar jeg ned ad Skrænten, langs Havnekajen og ind i Byen igen.

Den, der har været Dreng i København i Treserne og Begyndelsen af Halvfjerdserne, vil uden Tvivl have et levende Indtryk af Nyboder. Jeg for min Part kender intet, der virkede saa stærkt paa min Fantasi som denne lille By for sig, der slet ikke lignede den øvrige Stad. Dens Huse var lave og ganske ens, med smaa Haver imellem; anlagt var det hele af Drengenes Konge par excellence, Christian den Fjerde, med Pisken og det blodige Lommetørklæde fra Rosenborg; Gaderne havde fantastiske Dyrenavne efter Elefanter, Krokodiller, Enhjørninger; og naar man gik paa de smalle Fortove med dybe Rendestene under, kunde man kige helt ind i Stuerne. Dér skimtede man da tit, eller saa maaske allerede i Vindueskarmen mærkelige Ting: store tropiske Konkylier med forvredne Former og besatte med Pigge; Koraller, i Skikkelse af blegrøde Vifter, og stundom i Bur en Papegøje eller en anden spraglet Fugl med stort, tykt Næb. Og nu vidste jo enhver rigtig Dreng tillige, hvad det var for raske Folk, disse Boliger husede, at det var Baadsmanden med Skraaen i Munden og Huggerten ved Siden, ham, man kendte saa godt fra al Verdens Søhistorier, og som naturligvis maatte have bragt de mærke-

ligste Ting med hjem fra aarelange, forvovne Rejser til sælsomme Kyster.

Nyboder stod altid for mig i Forhold til det øvrige København som Krydderskabet i min Moders Køkken til hvad der ellers fandtes derude. Det lille fine Skab lignede med sine mange Skuffer en Dukkekommode paa lignende Maade som Nyboder egentlig en Dukkeby, og det havde smaa Porcellænsplader med ganske anderledes morsomme Navne end Gulerod og Grønkaal: Navne som Cardemomme, Muskat, Vanille, der kunde sætte Indbildningskraften i Bevægelse og bringe en til at forestille sig fjerne og besynderlige Ting, medens man snusede al den forskellige, pirrende Duft ind med sin Næse. *Det lille Krydderskab* er for mig mange Gange bleven Udgangspunktet for en lang Tur i evig Sommerferievarme, ud over et blaat skinnende Hav med Skarer af Flyvefisk, til Lande, hvor friske Figener og Dadler var til at plukke af Træerne, og hvor en hel Familie kunde leve et sorgløst Liv uden at bestille noget under det skyggende Brødfrugttræ med dets kostelige Frugter.

Og naar jeg havde faaet arbejdet saadanne Fantasier op til deres mest svimlende Højde, stod Nyboder med Toldboden og hvad dertil hørte: de fremmede Matroser, brogede Flag paa Skibene, vore egne prangende Sejlfregatter, som en Slags Garanti for, at det hele dog ikke var Digt alene; der fandtes virkelig Lande med meget mere Varme, end vi kendte hos os, langt mere straalende Farver, en sødt bedøvende Duft, og hvor Livet ikke var saa fuldt af Slid og Slæb, som det, der altid blev stillet os for Øje.

Medens jeg slentrer omkring i Formiddagssolskin oppe

i det første af St. Pauli og ved Hamborgs Havn, er det i Begyndelsen ganske lignende Stemninger, som fylder mig.

Der er virkelig ligesom et Pust af tropisk Luft over denne Del af Hamborg; i St. Pauli sporer man det mest naivt og paa den haandgribeligste Maade. Hagenbeck har heroppe sit store permanente Menageri, og ikke langt derfra er der en betydelig Handel med mangefarvede Konkyljer, alle Slags Koraller, Pantherhuder, Vaaben, Gudebilleder; kommer man ind i Sømandsknejpene, kan man træffe en Koffertfisk i Loftet eller Krokodilunger i Spiritus, og der ses Ansigter omkring en med fremmedartede Træk og saa brun en Lød, som vor Sol aldrig brænder den. Og gaar man om Bord i en lille Havnedamper og sejler med den fra St. Pauli Landingsplads forbi Pakhusene ind i Dampskibshavnen, da er det, som marcherede hele det brogede Landkort over de tropiske Lande frem for en, saa mange eksotiske Flag kan man se paa Toppen af ud- og indgaaende Skibe og saa mange Navne paa oversøiske Byer staar at læse under Bugsprydene.

Men Barnefantasiens Forestillinger om sødt sydlandsk Driverliv bidrager rigtignok intet til at fremkalde; alting er haardt anspændt Virksomhed. De mest forskelligartede Varer, i Fustager eller svære Kasser eller, som Huderne, surret i Bundter, losses og indlades under en ustndselig Hvæsen af Dampkranerne og Raslen af Spil og Hjul; halvnøgne Matroser og Lastdragere glinser af Varme, til Tider er næsten alt indhyllet i Røg. Vi passerer en Mængde mindre Baade og smaa Dampere ligesom vor egen, der sejler med Passagerer fra et Punkt af

Havnen til et andet; kort efter at Klokken er pebet tolv, kommer en hel Flotille af Robaade med fuldkommen sværtede Arbejdere ude fra de store Værfter. De er stuvet sammen som Soldater; andre Baade viser sig endnu længere ude med ny Afdelinger af Arbejderbatalionerne, der søger mod Land. Man kan ikke lade være at tænke lidt over, at denne millionrige By med sin Kæmpehavn, og de paladsagtige Pakhuse, hvor Vare stuves paa Vare op til patriciske Taarne og Tinder, i det tyske Riges Raad kun er repræsenteret af disse haardnævede Folks Mænd!

Jeg stiger ud ikke langt fra en af de større Jærnbane-stationer og driver derind for i Restaurationen at drikke et Glas Øl. Inde i fjerde Klasses Ventesal var en Udvan-dringsagent i Lag med at give nogle svenske Karle og Piger Billetter til det store Emigrantskib, der skulde gaa Dagen efter; adskillige Anvisninger og Forklaringer føjede han til paa Svensk. I Nærheden af Bondefolkene gik en trediveaarig Mand med rank Ryg og et lille Overskæg op og ned. Han havde en flot, brun Hat paa af Moden fra ifjor, ganske kort, chamois Sommerfrakke, saaledes som Lapsene brugte Aaret iforvejen, vide tærnede Benklæder af fint Klæde og bare Hænder. Da jeg kort Tid efter atter passerede Ventesalen og kiggede ind, var Bønderne borte, men Agenten og den anden i fuldt Skænderi. Den svensk-talende var forvandlet til en yderst opbragt Tysker, der ganske havde glemmt sin Smule Svensk og overøste Modparten med en Bunke Skældsord, som denne slet ikke forstod. Han stod blot med begge Hænder i Overfrakkelommerne, Næsen næsten helt op ad Agentens og indskød engang imellem meget højt og paa snerrende Kø-

benhavnsk nogle korte: „..... Kæft Kør væk med den! Javel — Luftsipper! Skvat!“

Det var mig umuligt at modstaa dette Pust fra Sundets Skove, jeg traadte til, fortalte, jeg var Dansk og tilbød min Mægling. Sagen blev ogsaa uden Vanskelighed bragt i Orden, efter at min Landsmand var sendt over i den anden Ende af Ventesalen, hvor han straks gav sig til at promenere og spise paa en Sommerpære, som han havde haft i den chamois.

Da Agenten var stillet tilfreds og forsvandt med de høfligste Buk og Vendinger, gik jeg over til Danskeren.

Han hilste med to Fingre paa Hatteskyggen og Lillefingeren strittende ud i Luften: „Maa jeg takke Dem, min Herre!“ Og et Øjeblik efter: „Det er mig en Stolt-hed at træffe en Landsmand, der er i Besiddelse af Egen-skaber og Evner til og ka være med paa Spørgs-maalene!“ og han hilste igen.

Jeg indvendte beskedent, at det hele jo ikke havde været saa betydeligt, og spurgte, om han ikke vilde gøre mig den Fornøjelse at drikke en Bajer med mig.

Fingrene kom atter op til Hatteskyggen: „Jeg siger ikke Nej.“ Og efter en lille Pavse: „Maa jeg spørge, om den Herre er meget kendt i Hamborg; for ellers er der en rigtig pæn Beværtning her i Nærheden, hvor jeg slog en lille Klods i Formiddags, saa det gør altid et godt Ind-tryk, naar man kommer der med Gæster!“

Jeg var straks meget villig til at følge med ham: „De har maaske været længe i Hamborg?“

„Næ, jeg kom i Morges fra Kiel a. Jeg hade faaet fri Rejse for at skaffe en dansk Pige, der tjente paa en Herregaard i Holsten, over i de danske Postskibe.“

„Hva for noget?“

„Jo, hun hade brændt den a hjemmefra uden videre, og Moren kom og klagede over alle Lande og Tøsen hade skrevet, hun vædede Brevet med Taarer. Saa sendte jeg Konen ned i Studentersamfundets gratis Retspleje for ubemidlede; det er ikke for det, de ku sgu godt betale for det; men dér er det jo gratis! Og dér talte hun med en magesløs venlig Herre, og han sa: Vi ka ikke gøre noget; men har De en paalidelig Mand og ka sende ned og ta imod hende, saa lad hende i Guds Navn stikke a! — Og saa huggede jeg gratis Rejse til Hamborg, og jeg ska til Amerika, saa jeg gaar meget før med Hamborg-baadene end ligge og rakke over Norge.“

Vi kom ind i en lille fedtet Beværtning, hvor Solen stegte; min Ledsager var allerede kendt med Vært og Opvartningspige og bestilte to Glas Øl paa min Regning.

„Naa, og De fik ogsaa rigtig fat i Pigen?“ spurgte jeg.

„Jo, jeg traf hende en halv Mils Vej fra Kiel a; hun var been skreven til, at hun sku be sig fri om Aftenen for at gaa til Byen, og saa sku hun ta sit bedste Tøj paa og saa meget, hun slæbe kunde, uden at de opdagede det. Og dengang *vilde* hun ikke mere og sa, hun vilde hellere vende om, for Vorherre vilde nok hjælpe hende, og hun ikke ku holde ud at gaa længer med alt det uldne Undertøj; men saa sa jeg: Det er lige meget, sa jeg, for jeg staar med et Ansvar, og jeg skal videre til Amerika; og hvis Du tror, at jeg er taet herover for at spille Komedie i Maaneskin, saa et det sgu Løgn, sa jeg. Og lisom de la med Dampen oppe, saa var jeg der med hende, det gik brillant! Og Styrmanden, han grinte

og sa: Det er sgunte første Gang, vi er med paa den, sa han, og Du ska ikke græde, min Tøs, for tyk er Du jo, men det er af den Sort, der gaar over uden Barne-daab! Og saa lukkede de hende ned i Kahytten, til de var ude af Havnen, og jeg fik mine Penge til Hamborg af Kaptajnen.!”

Jeg stirrede ned i den Underkop med Fluegift, der stod foran os i Vindueskarmen, og hvor Flueligene svømmede i Hundredevis. Saa bestilte jeg hurtigt et nyt Glas Øl til min Landsmand.

Han bøjede sig over imod mig med en lille høflig Skutten paa Skuldrene: „Jeg ved ikke, min Herre ... De maa undskylde ... men det forekommer mig for ganske bestemt, som jeg sku kende Dem paa Anseelse hjemme fra København. Det er muligvis fra tidligere Tider, hvor at man var ... med paa Livet og kom paa bedre Steder! — For jeg skulde vel ikke ha købt Klæer hos den Herre?”

„Nej, det ved jeg ganske bestemt, De ikke har.“

„Ja,“ — sagde han med en eftertænksom Mine — „det er nu ikke for det; men som den Frakke, jeg her har paa, den har jeg købt af en Bankassistent! Han har faaet den for nyeste Mode ifjor. Og det er en lille fjong Frakke med Silkefor, men i Forretningslivet er den ikke noget værd; det skal ligefrem være til en selv, naar at man sætter Pris paa at gaa lidt flot klædt — som jeg altid har gjort. Jeg gav ham 4 Kroner for den og 3 for denne her Diplomatskødefrakke; De finder ikke nogen Handlende i hele København, der gir mere.“

— „Det var ellers ikke meget.“

„Næ, men Arbejdsklassen, de gaar ikke med Skøde-

frakker. Men for en anden, der kan gaa med en Skøde-frakke, er det jo en Dæksmand at faa saadan et Stykke for et Par Kroner ... ens paa Ret og Vrang!" — Og han borede med en sort Negl et lille Hul i Foret større for at vise mig, at Tøjet var gennemvævet.

„Naa, De har saadan drevet en større Forretning med gamle Klæder derhjemme i København?" indskød jeg.

„Med alt muligt! — Lige meget *hva* De kan tænke Dem, det kom den ene Dag og be solgt den næste. Lige Dagen før jeg sku rejse, købte jeg et Træben af en Pige efter en gammel Herre for 2 Kroner. Saa sandt jeg staar en Synder for Gud, om det hang mer end en Time, saa kom der en rigtig pæn ældre Herre og bod paa det. Men han vilde ikke gi mer end 5 Kroner, den Slave, og det var af de rigtig regulérte Træben med Laarskinne; de koster over 30 Kroner fra nyt af. Men den rejste han ikke hjem paa, for jeg sa til ham: Ikke under 10 Kroner og 2 Bajere, om jeg saa skal synke i Jorden, og der er ligefrem Folk gaaet igennem Gaden og har ønsket, de var enbenede, for at ku købe saadan et Træben! Naa, saa gav han 7. Skidt være med det! Det var altid en Forretning!"

„Jamen, jeg kan blot ikke begribe, Hr. ..."

„Mit Navn er Hans Peter Egeskov."

„Ja, Hr. Egeskov, det er dog underligt, mener jeg, De rejser hjemmefra, naar Forretningen gik saa strygende."

„Jo, for ser De, det bier *osse* triviælt i Længden, jeg har heller ikke altid været i *det* Liv. — Jeg ved ikke, om De har hørt Tale om den unge Baron Karl Rosen-

hjelm; ham har jeg tjent for Tjener, fra jeg kom af Tjenern og til han døde.“

„Jamen ligger det ikke allerede nogle Aar tilbage?“

„Jo, *desværre*; det ka De sige med Rette. For det var en brillant Herre at være hos! Det var et Menneske med Sindelag — og han gik paa den værste! Jeg var med ham paa hans Kur i Wiesbaden og bagefter fire Uger i Wien og Budapest. Og det hørte jeg selv Doktoren sige, da vi kom hjem, at det er liemeget, Baron, sa han, men har De ku staaet for den, saa tror jeg liegodt, jeg tør ta en Paré paa Resten. Men han døde alligevel ud paa For-aaret, lige paa en Gang. Det *kom* over ham! Man kan sige, han visnede hen — ligesom en Skygge!“

Jeg lod bringe frisk Øl; den forhenværende Tjener klinkede med mig og drak. „Den Sort Mennesker er sjældne,“ sagde han, „og de lever ikke længe. Jeg vilde ønske, De hade set ham med hans Karakter og ... Op-træden! Naar han kørte ned a Ringen med fire Heste og Wiens flotteste Piger i Vognen! Der var ikke mange Danske, der kom paa Højde med ham i Udlandet, for han gjorde dem Ære. Og det tør jeg nok sige, jeg var ham en lydig Tjener og en tro Tjener, og han var *ligeglad*, hvordan Faen man brændte den af med ham. Jeg husker saa tydeligt en Morgen, jeg sku ha kaldt paa ham Klokken 11, og jeg var selv først kommen hjem Klokken 10, og jeg vaagnede Klokken 1, og Baronon sov endnu. Og saa sa han til mig om Eftermiddagen: Nu tror jeg, Du er been rent skruptosset, Hans; tror Du, Du er skabt til at bestille noget eller til at spille Balloner med Fruentimmerne? Men saa svarede jeg lisaadan: Hva jeg er skabt til, det ved jeg ikke, Hr. Baron, for det

kender jeg ikke; men jeg holder mest af at spille Bal-loner med Fruentimmerne. Og saa grinede han bare a mig, lige op i Øjnene, og sa: Det gør jeg sgu med, sa han, og nu har Du vel brugt alle dine Penge i Nat, og saa stak han mig en Tyve-Gulden, ganske ligefrem og nedladende. Han var ikke af dem, der oversaa nogen. Det var et Menneske med Dannelsen — og med den sande Dannelsen!“

„Det er kun beklageligt, at saadanne Mennesker skal dø,“ fandt jeg mig beføjet til at udtale.

„Det maa De sige to Gange. Og De kan være vis paa, vi sørgede osse over ham den Gang. Hans Mor, Enkebaronessen, var ligefrem ved at blive helt halvtosset over det, for hun var saa gudelig og ... gudhengiven, og nu er hun selv død i Efteraaret, og der ska ha været en morderlig Bunke Syle efter hende, saa hun hade saamænd ikke behovet og vridt og vendt sig saadan, naar vi vilde slaa et Par Skilling ud af hende i sin Tid! Men hun sad ham et dejligt Marmormonument paa Graven; det kan man ikke sige andet. Der laa en Billedhugger fra København ekspres derovre for det samme i to Maaneder og aad og drak, som han aldrig sku se Mad mere. Og vi gjorde et morderligt Sjov med Bondepigerne, naar de kom i den første Tid og sku se paa Stenen; — der er for Resten ganske udmærkede Piger der paa Eggen!“

„Men alligevel vilde De ikke blive der længere, da den unge Baron var død?“

„Næ — det vilde jeg ikke! Og Enkebaronessen var heller ikke saa behagelig som Dame betragtet, det var hun ikke saadan mere af den gamle Skole og ikke med paa Nutiden det var ikke de Indsigter og

Begreber, som hos Sønnen! Men jeg fik mine 200 Daler, som han hade testamenteret mig paa sit yderste Dødsleje, og Skytten og jeg sku dele hans Klæer. — Der sku De set en lille Vinterfrakke af grønt engelsk Klæde, *meget lidt* brugt! De vilde ligefrem ikke ha generet Dem for at købe den. Den røg næste Foraar for 6 Kroner, den var 30 værd; det var ligefremme Blodpenge! Det var Synd for den Frakke, ogsaa som Erindring betragtet. Naa, skidt være med det! — Saa har jeg været hos Baronon paa Tangegaard og Grevinden og flere Herskaber, men det rev ud med en Flænge, og saa gik den godt en Tid i København, og jeg be saa at sige ringforlovet med en Pige, som at der var en Smule bemidlet, og der var Tanke om, at vi sku overtage en Vognmandsforretning, for jeg har altid holdt meget af at køre; men saa ved De nok, hvordan det gaar, naar man saadan skal balancere den med et Par Stykker paa en Gang, jeg ved Faen ikke, hvordan de al ligevel en skønne Dag braser sammen — og saa laa den Vognmandsforretning! Det var ikke behageligt! Og den anden lille Pige omme i Gotersgade, hun hade ikke mere, end hvad hun ku hugge fra Moren, saa det var en sand Tilskikkelse, jeg hade lært en Mand at kende fra Aalborg og gaaet lidt i Byen med derovre, for de er jo dog ikke rigtig med paaen fra Provinsen, naar at de kommer til København! Og han var en Familie til Faktoren paa Jydsk Avises Trykkeri, og han anbefalede mig til Kal. Det var min lykkeligste Tid — uden Sorger og sammen med dannede Mennesker!“

„Jamen jeg troede, den Tid i Wien og Budapest“

„Det var osse en lykkelig Tid — det var en glimrende Tid“

„Ja, og jeg mente, Baronen, sagde De, havde netop saa megen Dannelse.“

„Det hade han osse, men det var en anden Dannelse; det var ikke den boglige Dannelse, som Tofte hade paa Trykkeriet. — Jeg ved Faen ikke, for naar jeg faar en Bog i Haanden, saa, naar jeg har læst et Par Sider, maa jeg bladre om og bladre om, for saa kan jeg ikke huske alt dette lange Indledning og som de skriver saa udførligt med alle mulige Begivenheder. Men Tofte, naar han var færdig med Trykkeriet, ku han sætte sig hen med en Bog lisom en anden med en Bajer; og han har vist mig mange Gange disse store Tampe af Romaner, dem ku han læse ud paa en Nat, og han bandte paa, de ku høre ham i dem. Det er ikke alle givet!“

„Nej — det maa virkelig have været et meget dannet Menneske.“

„Han var ligefrem *begavet*; og han interesserede sig meget for at snakke med mig og forklarede og fremstil-lede mig mange Ting af Bøger og Skrifter: om Louis Pios Liv i Fængslet og om Bibelen og den frie Tanke, og jeg ved Faen ikke, for Munden stod ikke paa ham. Saa var det osse, Katholikerne fik fat i ham derovre, og saa læste han i deres Katekismus og i Lærebogen og om Gerningerne. Det kom jeg jo ogsaa lidt med paa ved den Lejlighed. — Det er en smuk Religion og en meget godgørende Religion! De sa, at Folk af Arbejdsklassen, der var Katoliker, de ku slaa Præsterne for li saa meget, det skulde være. Naa jeg kom ikke nærmere ind i det; jeg var der kun et halvt Aar, fra Maj til November.“

„Jamen hvorfor ikke længere?“

„Næ, for ser De, det bier osse triviælt i Længden, og paa saadan et Trykkeri, der er saa mange Pigebørn og Fruentimmer, og man faar tilsidst saadan et Paradis om Ørene, at man ikke ka klare den længer. Saa fik jeg drevet lidt Penge ud af dem paa Trykkeriet og stak til Amerika.“

„Saa De har været i Amerika før?“

„Javel! Helt oppe i Nærheden af Indianerterritoriet; men det er en Vildmand at gaa paa, og man faar jo nok lidt paa Haanden, men det drikker man op inde i New York, og saa er man bunden paa et helt Aar, saa det stak jeg fra, da jeg hade været der otte Dage. Men saa kom jeg til en Farmer, og det be min bedste Ven, det kan jeg sige, og min sande Ven, og han hade en ganske dejlig Kone — lille Livstykke, tyve Aar yngre end Manden, saa vi gik jo hen og be lidt Halvkærester. — Naa, der kan jo nemt komme et Ord i Vejen, og han var en respektabel Hædersmand, det var han, men han ku osse bie gal i Hovedet, og saa stak jeg med en Tømmerflaade ned til Syd-Carolina. Men der hade jeg ikke andet end Uheld, ikke Spor andet end Uheld; der var ligefrem en Stjerne over mig! Jeg var i et Selskab, og vi rejste rundt med alt det nyeste, Garfields Mord, i stor Fremstilling, den gik nu ikke mer i Nordstaterne, for det la allerede noen Aar tilbage i Tiden, men vi hade osse alt andet, hvad der var passeret i Unionen af Ulykker og Begivenheder, og interessante Misfostre og Englen, der svævede ned til Barnet, som drømmer i Søvn med en lille Trompet i Haanden. Men det var usle Tider; der var alt for megen Konkurrence. Og saa stak

jeg hjem pa et russisk Barkskib for at hjælpe til at stuve i Lasten. Jeg var i Unionen i fem Maaneder.“

„Men De har nok Mod til at tage derover igen?“

„Ja, nu gør jeg det mest for min Kones Skyld, ska jeg sige Dem.“

„Deres Kone? Naa De er bleven gift?“

„Javel — og har tre dejlige Børn. Der sku De se Kærnesvende: en Dreng og to Piger, Drengen er den ældste. Naar vi sier til ham: Ka Du gøre Øjne til Pigerne?, saa laver han alle de Komedier med Øjnene, De kan tænke Dem. Den mindste af Pigerne, hun er otte Maaneder; hun skaalede med Far, da han rejste; hun drikker bajersk Øl lisom en Svamp, naar bare hun ka komme til det — men altid af Glas; der er ingen af vores Børn, der rører en Kop til Øl!“

„Men De vil ikke ha Familien med derover?“

„Næ, de kommer til min Kones Forældre; det er meget sundere for Børnene. De dækker dem tykt, de gamle, nede i Ringsted. Og det ku' ikke bie ved at gaa med min Kones Helbred i Længden, hun hade aldrig Fred i Forretningen, Døren stod ikke; og i Forretningslivet, ska jeg sige Dem, en Mand, han kan ikke altid være hjemme, saa er der den ene, man ska tale med, og saa er der den anden, og man træffer dem ikke, og man maa vente og drikke en Bajer, og saa gier den ene en Bajer, og saa maa man selv gi en — næ, det var et meget usundt Liv for min Kone! Nu ska hun bare ha solgt den Smule, der er tilbage, og det er ikke meget; saa faar hun Fred og Ro hjemme hos de gamle; det er meget bedre. Han har været ved Jærnbanen, og de har et nyde-

ligt lille Hus lige ved Byen og Have og Ko, og Konen har arvet for nylig“

„Ja, det kan jeg godt begribe, De finder, De skylder Deres Kone.“

„Gu gør jeg saa! Det er en brillant Kone, jeg har, og dejlige Børn! Jeg ved ikke, om det ku interessere Dem at se deres Fotografi?“ og han halede et Kabinetssbillede op af Lommen, „det rev de gamle dem med, da de var inde i Byen.“

Paa Billedet sad han selv med en lang, mager, noget ældre Kone ved Siden, der havde den yngste paa Skødet og den største Pige ved Haanden; Drengen stod mellem Knæene paa Faderen og med et Hoved nærmest som en Taageklat. „Han var lidt urolig, den Høvl,“ blev der forklaret.

Baggrunden dannedes af et Postament, som lignede en Haveport; dér saae man en lille firkantet mørk Plade.

Jeg spurgte, hvad det egentlig var for noget.

„Det er den lille, vi hade, som døde. Vi har et ganske udmærket Fotografi i Ramme a hende, og saa sa jeg til min Kone: Vi ska ha lille Camille med paa Billedet, for vi ska være allesammen samlede. Og det er hende dér hænger, men det er nu ikke videre tydeligt!“

„Nej, men ellers er Billedet udmærket!“

„Det er brillant taet, det Billede, og jeg sa osse til min Kone: Det skal hvile ved mit Hjerte! Og i den første Tid ka jeg naturligvis ikke sende hende noget, for det er store Sager, naar man selv kan klare sig; men med Guds den Almægtiges Hjælp, saa, naar jeg er godt i Gang med en Forretning derovre, tar jeg hjem og henter hele Sjakket.“

Klokken var bleven temmelig mange; jeg skottede til Uret, da jeg bestilte de to sidste Bajere.

„Ja, nu opholder jeg maaske den Herre for længe; jeg ved ikke, om jeg maa tillade mig at udtale min Tak endnu en Gang, naar man staar i Begreb med at forlade Fædrelandet ... maaske for bestandig!“ og han hævede Glasset. „Jeg har altid sat Pris paa Dannelse og paa at omgaas med dannede Mennesker og nyde en Genstand sammen med dem! Det ved Gud jeg har. — Skaal!“

Jeg kastede et Blik ud over Torvet, der laa ganske glødende og øde i Heden.

„Det er en slem Varme at skulle trave af Sted i,“ bemærkede jeg, bare for at sige noget.

„Maa jeg ikke tillade mig at ha den Fornøjelse at hente den Herre en Droske?“

Han var paa et Øjeblik barhovedet ude af Døren, og jeg saa ham midt ude paa Torvet staa og skraale, raabe i den hule Haand og vinke af alle Kræfter. Et Par Minutter efter rullede han selv op for Døren, paa Bukken af en Droske.

Jeg tog en sidste Afsked med ham, mens han stod med Haanden endnu paa Vogndøren.

Saa traadte han tilbage med næsten samlede Hæle og ærbødig Holdning.

„Og lykkelig Rejse til Amerika!“

„Tak, min Herre; og det sku være mig en Ære, om vi ku være i Stand til at genses engang igen i Livet!“

„Ja, paa Gensyn!“

Den næste Dag sov jeg noget længe om Morgen
efter en lille sen Theateraften ude i St. Pauli. Da
jeg vaagnede, var det med en ubestemt Fornemmelse af
engang Klokken seks at have været henne at lukke Vin-
due op; nu slog en Drossel med korte Mellemrum, saa
at Luften helt dirrede Sekunder efter, at den var hørt op.
Jeg kom til Vinduet. Fuglen var hængt ud i et grønt
Tremmebur under et Køkkenvindue lige overfor; naar
den ikke sang, kunde man høre den med en kradsende
Lyd hoppe frem og tilbage i sit lille, lave Hus.

Det var temmelig køligt, men Solen skinnede, og Luf-
ten havde en ualmindelig Friskhed. Jeg smækkede det
andet Vindue op og klædte mig langsomt paa, lod Kaffen
bringe og blev i Morgenskoene.

Fra Hotellets Gaard og de andre smaa Gaarde kom
der af og til nogle bestemte Lyde: de postede Vand i
Spande, der blev banket et enkelt Tæppe, en Dør blev
aabnet og smækket i igen. Engang var der et Par Stem-
mer, som begyndte at snakke op, snart hver for sig,
snart begge to sammen. For Resten var der stille som
i en underlig Brønd, der var omgivet af høje, skidne
Husmure og med den store Bys fjerne Brusen til alle
Sider.

Jeg saa Sedlen paa Vadsketøjet efter, pakkede lidt ud og ind i min Kuffert; da Solen naaede ind i Vindueskarmen, satte jeg mig paa Stolen derhenne og gav mig til at tage Pletter af min Jakke. Morgencigaren smagte fortræffeligt, Arbejdet med at tage Pletter af interesserede og fængslede mig hurtigt; det varede ikke længe, før jeg blot ønskede, der havde været mange flere, som jeg kunde have gnedet paa og holdt op mod Lyset, ladet tørre og gnedet paa igen, hvis de ikke skulde være gaaet rigtig bort. Eller ogsaa vilde jeg have kunnet klistre Papæsker eller lignende, sidde saaledes ganske stille, skære Papflader ud og klistre kulørt Papir paa, sindigt og betænksomt, for at der ikke skulde komme noget Klistre ud over Kanten, føje dem sammen, stille dem til Tørring, puste Cigarstumpen ud i Gaarden, tænde en frisk Cigar og fortsætte uden saa meget som en eneste Tanke i Hovedet, men med lutter ubestemt svævende Indtryk.

Hvis nu nogen havde banket paa min Dør og forlangt, jeg skulde *bestille* noget! Jeg tror meget hellere, jeg var sprunget fra anden Sal ud ad Vinduet ned i Gaarden. Eller blot de vilde haft mig til et eller andet, der krævede Opmærksomhed, Iagttagelse, Intelligens! —

Jeg finder gamle Regninger frem af forskellige Lommer, river brugte Kontrolbilletter i Stykker, gennemlæser atter Theaterprogrammer og Concertsedler fra de forskellige Aftener, falder hen i Anekdoterne, der er trykt bagpaa, taber Cigaraske alle Vegne. Det er først, da Solen er gaaet væk, og Sulten begynder at spores, at jeg langsomt kan rive mig løs fra mit uredte Sove-

kammer, hvor Pigen allerede flere Gange har vist sig i Døren, men arrig trukket sig tilbage. —

Efter en god Frokost føler jeg mig tilstrækkelig oplivet til at kunne promenere. Jeg drejer om ved Jungfernstieg og gaar op ad Alléen med Alsterbassinet paa min venstre Haand. Der gaar smaa Bølger for Vinden derude, et Par Sejlbaade stryger afsted i frisk Fart, Belysningen veksler med Solen, som det ene Øjeblik er straalende fremme og det næste kryber om bag nogle mægtige, helt efteraarsagtige Skyer; en Damper ligger stille ved en af Anløbsbroerne, hyler, tuder og vælter en tyk, sort Røg op imod Lombardsbroen, der paa svære Piller skræver tværs over det hele. Over den ser man Vogne og Mennesker ustandseligt passere som trukne af et mekanisk Urværk; Ryttere travet af Sted paa Ridebanen ved ens højre Side; Sporvogne klingrer; Køretøjer og Mennesker høres og ses krydse hverandre, hvor man saa vender Øjet hen.

Enhver Københavner maa ved at se Alsterbassinet komme til at tænke paa „Søerne“ i hans egen By. Men hvor er der dog alligevel ikke Forskel! Der er ganske vist nogen Færdsel omkring den Bro, som skiller Søerne i København; Arbejdsvogne og Mennesker, Sporvogne og et enkelt finere Ligtog ser man bevæge sig dér til og fra; men det, som behersker det hele samlede Billede er dog Søernes skønne, rolige Flade med de skyggende Kastanier paa Siderne og en enlig Rytter luntende af Sted paa Ridebanen. Afstanden er i Virkeligheden slet ikke saa stor fra den Tid, man mindes fra Drengesaarene, hvor der langs Vandet kun laa gamle Haver med Stakit omkring og et Hus inde bag Træerne, medens en Karl

eller Pige om Aftenen kom frem paa den Bro, der løb ud i Søen foran Huset, og hentede Vand i Spande.

Her i Hamborg er ikke blot Alsteren større og bredere, men den er et stærkt befærdet Vand og ligger ikke stille hen med sejlene Svaner; Trafiken er det første, Spejlingen af Skyer og Himmel kommer i anden Række; det er en Naturskønhed, omarmet af en Storstad. Men glimrende livligt, rigt paa Uro og uventet Bevægelse er det hele. Man kan gaa timevis omkring og se paa det.

De malede Billeder i „Kunsthalle“, hvor jeg slentrender indenfor, interesserer mig betydelig mindre. Der findes gode Ting imellem, som man under et længere Ophold sikkert vilde vende tilbage til, lære bedre og bedre at forstaa, komme til at holde mere og mere af, indtil man kunde ende med at elske dem. Men der er intet af den Art Kunstværker, som griber en doven Turist med energisk Kraft og ikke slipper ham, førend de har faaet prentet Manden deres Indhold og Udtryk ind for hele Livet. Jeg gaar derfra efter at have tilbragt et Par underholdende Timer men uden at være revet ud af min stille, rolige Stemning.

Det er nu langt ud paa Eftermiddagen; Vinden har lagt sig, Luften er bleven varmere, Forretningstummelen tager af. Folk begynder at spadserere og komme ud i Anlæggene. Der er herlige, offentlige Parker i Hamborg, Rester af gamle Volde; kun paa enkelte Punkter er de maaske bleven gjort en Smule blomsterpyntede og slikkede, som det desværre alt for nemt sker ved større Byer med ærgerrige Kunstgartnere.

Uvilkaarlig fører mine Ben mig ned ad kendte Gader, og uden at jeg tænker over det, hen paa det Strøg, hvor

jeg i disse Par Dage har været vant til at færdes. Der er allerede mødt mig to Borgermænd og en lang Officer, som jeg kender af Udseende; Skiltenavnene paa Hjørnet forekommer mig som Barndomsvenner. Det er vist paa Tide, jeg ser at komme bort fra Hamborg igen, Vanebacillen er godt i Gang med at udvikle sig! Jeg mærkede det allerede ved Middagstide paa den Iver, med hvilken jeg greb det Hamborgerblad, de holder hjemme paa Hotellet; hvis jeg blev her et Par Dage til, havde jeg faaet lokale Interesser; om otte Dage vilde jeg være medindigneret over et eller andet kommunalt Svineri og føle mit Blod rulle hastigere ved i Avisen at læse om, hvorledes Hamborg havde sejret i et internationalt Væddeløb eller lignende endnu i Aften pakker jeg og forsvinder! Der ligger for meget af Verden udenfor Hamborgs Banegaarde!

Da jeg havde ventet flere Minutter paa Gangen udenfor det Grossmannske Pensionat i Berlin, lukkede Friedrich op. Han trak Døren til Side iført den sorte Livréfrakke med forsølvede Knapper og med et yderst dystert Udtryk i Ansigtet. Men det varede næppe to Sekunder, førend det omskiftedes til et meget smilende.

„Ja, det er ikke andre end mig, Friedrich, saa De kan godt lægge Livréfrakken igen.“

„Ja, Herren maa meget undskylde, men jeg maatte lede saa længe efter Frakken, for Anna havde faaet den ud og skulde tage Pletter af; og nu er Fruen netop nede i Værelserne, saa det er jo strengt forbudt at lukke op i Arbejdstøjet!“

„Dr. Halling er maaske allerede rejst paa Landet?“

„Nej, Doktoren er ikke færdig endnu paa Biblioteket; han maa vist være her paa Øjeblikket; jeg skulde have hans nye Sæt børstet til Klokken tolv.“

I det samme kom Fru Grossmann fra Korridoren ud i Forstuen. Hun gik mig smilende i Møde med let udbrede Arme og Hovedet lidt paa skraa: „Nej, hvor det dog var morsomt at se Dem! — Friedrich, der ligger to Pudseklude lige til at falde i foran i Korridoren!“

„Javel,“ sagde Friedrich med et Kast, ligesom om han rystede en Flue af sig. —

„Nu maa De rigtignok fortælle, hvor Vorherre har haft Dem saa længe; De har jo ikke været her siden Lockwoods ... nej, det er sandt, De var ikke sammen med Lockwoods, det var Hr. Frankfurter ... det er snart lidt vanskeligt at hitte Rede i! — De maa da endelig se det Billede, jeg fik med Paaskrift fra Comtesse Vera; skal vi ikke gaa ind i Kabinettet?“

Kabinettet var et ganske smalt Værelse lige ved Forstuen, netop saa bredt som Vinduesfaget. Der stod et Par lave Fløjelslænestole.

„Den nye her er en Julegave til mig selv,“ sagde Fru Grossmann, „prøv at sidde i den! Er den ikke dejlig? Det sagde Miss Braddon altid: det er min Yndlingsplads. Der staar hun,“ og Fruen pegede paa et af de mange Portrætter med Paaskrifter, der var opstillede paa Skrivebordet „en nydelig Dame og Faderen to Gange Millionær i New York; jeg troede virkelig et Øjeblik, der kunde blevet et Par af Dr. Halling og hende, men han er *for* besynderlig. Det er dog et mærkeligt Menneske; man ved aldrig, om det er Spøg eller Alvor, han siger!“

„Hvad er det for en Lyd, Fru Grossmann?“ spurgte jeg pludselig.

„Aa, det er blot den schweiziske Tenorsanger! Der er en Tone i et meget højt Parti, som han øver sig paa at træffe rigtig.“

„Ja, det hører jeg nok; men dér, øvre paa den anden Side! Det lyder, ligesom nogen sloges.“

„Ja, det er Japaneren, som faar Time i Tysk; nu gentager han det, kan De høre ... flere Gange efter hinanden ...“

„Saa De dyrker stadig disse asiatiske Forbindelser?“

„Jo, for ved De hvad, det er rigtig nette Mennesker! Dr. Halling har altid saa meget at udsætte paa dem; Madame Launay, der var her, og *han* kaldte dem altid de forvandlede Aber eller Dyrerigets Vidundere; nu ber jeg dem: Dyrerigets Vidundere! Det er virkelig Synd. Hr. Nagasaki er nylig kommen herover, og han er saa beleven ... de nydeligste evropæiske Manerer, meget nettere end de fleste Herrer her i Tyskland, desværre; hver Gang han betaler mig sin Regning, og han har de to største Værelser til Gaden, saa siger jeg naturligvis: Ich danke schön! Men saa gør han sin Kompliment med en lille Haandbevægelse og siger med ganske udmærket Udtale: *Ich* danke schön! — Han drikker afvexlende Calon og Rüdesheimer til Maden for Sundheden, han rører ikke Øl; naar de andre Herrer midt paa Dagen kan tage en Flaske Øl i Varmen, saa gør han det med, for han vil aldrig staa tilbage, men han bare skænker lidt i et Glas og nipper til det; saa staar det til Folkene bagefter. De siger, han skal være gift i Japan, men jeg tror det ikke, han ser alt for ung ud til det.“

„Jamen disse Japanesere synes jeg ikke, man kunde se paa, om de var unge eller gamle; her spiste jo en af deres allerældste Generaler til Middag engang for to Aar siden og han saa nærmest ud til at være en fjorten—femten Aar ...“

„Aa, De er ligesom Dr. Halling! Jeg husker nok de to Herrer Danske fra sidste Gang ... ogsaa med Serberne.“

„Naa, er de elskværdige Barbarer her endnu?“

„Barbarer! Det er ligesom jeg hørte Halling! Hr.

Carlowitch er flyttet, men kommer her til Middag, han sagde, han kunde ikke undvære sin tyske Moder, det sagde han virkelig saa nydeligt“

„Betaler han lige saa nydeligt?“

„Aa — ved De hvad, det er ikke altid saadan for Hr. Carlowitch!“

„Nej, det tror jeg, De har Ret i; det er vist aldrig saadan for Hr. Carlowitch.“

„Nu skal De virkelig lade være at hakke saadan paa ham; De skulde se den lille anden Serber, vi har her, som De ikke kender; han er ganske vist somme Tider lidt fri, men det er et godt Menneske og livsglad; han studerer Jura. Han skal være af meget fornem Familie, men forarmet; de sætter stor Pris paa ham i Legationen, siger Carlowitch. Men Miss Clarke var ude af sig selv forleden; han havde, uden at tænke over det, smidt en brændende Tændstik fra sig i Papirkurven, og da den gamle Mrs. Clarke kommer ud paa Gangen, saa lugter hun Røg og kalder paa Tenoren, og han vidste jo hverken ud eller ind, og Folkene var naturligvis ingen Steder, for naar man skal bruge dem, saa ved De jo nok ...“

Her blev hun afbrudt, ved at en Nøgle blev stukket i Døren, og Halling kom ind, ganske som jeg havde set ham sidst for to Aar siden, med den høje Hat paa Hovedet, Manuskriptmappen under Armen og Blikket ud over Stangbrillerne.

„Aa,“ sagde han, „det glæder mig!“ og trykkede min Haand, som om vi var skiltes fra hinanden Dagen iforvejen.

Derpaa skred han løs paa Bordet midt i Forhallen, hvor Formiddagsposten laa, brækkede sine Breve og læste dem.

Fru Grossmann var overvældet af sin permanente Forbavselse over Halling: „Saadan et Menneske! At han ikke siger Goddag paa anden Maade, nu han ikke har set Dem i to Aar!“

Halling var bleven færdig med sin Læsning: „Jeg er fornærmet over, at Du ikke med Brevposten har underrettet os om dit Komme! Ellers havde Fru Grossmann sendt den lille Serber ud for at tage imod Dig, eller Hr. Nagasaki, ogsaa kaldet Orientens Blomst — hvad der for Resten ogsaa skal være Navnet paa Miss Clarkes Skønhedsvand, efter hvad Pigen Anna meddeler mig,“ tilføjede han mildt belærende til Fru Grossmann, der vilde til at intervenere med et af sine sædvanlige Indignationsudbrud.

Saa stak han Armen ind under min og trak mig af Sted, op til sine Værelser, af hvilke det ene for nogle Dage kunde overlades til mig.

„Spiser De lunch med Klokken 1,“ raabte Fru Grossmann efter os i Korridoren, „der er Roastbeef med Peberrod — og brie.“

„Nej Tak, vi gaar, begge to!“ — —

Efter at vi havde faaet passiareet os dygtigt ud i en Time eller to, maatte Halling af Sted paa en Visit, og jeg brød mig ikke om at køre med ham i den Retning, han skulde. Til Middagen Klokken seks vilde vi ses i Pensionatet, saa benyttede jeg Tiden saa længe til at spadserere.

Der er en ubestridelig Charme ved at komme første Gang til et fremmed Sted; men den mere kræsnе foretrækker dog i Længden at komme igen derhen, hvor han vel er fremmed, men har været før. Jo ældre man

bliver, jo finere Nydelser faar man af det mangfoldige Idéforbindelsernes Spil, som man har gaaet og samlet Materiale til i hele sit foregaaende Liv; og intet føder Idéforbindelser i saadan Friskhed og Mængde som netop dette paa Rejse at komme til uvante Steder, hvor man dog er kendt fra tidligere Tid. Tingene er ikke saa dagligdags, at man passerer dem sløvt forbi; de springer i Øjnene, og man opdager straks Forskellighederne fra forhen; Minderne vækkes fra den Tid, man saa dem for første, anden, tredje Gang, det ene føder det andet, og inden man ved et Ord af det, har man et Billede reproduceret af en selv, som man var den Gang, for de saa og saa mange Aar tilbage, og det et Billede saa skarpt og nøjagtigt, som lang, lang Spekulation i ens Studereværelse hjemme ikke vilde kunne frembringe.

Medens jeg spadserer unter den Linden og uvilkaarligt standser foran de mange Boghandlervinduer, bliver jeg lidt efter lidt optaget af Erindringen om, hvad jeg selv var for en Fyr i mine ganske unge Dage, paa de tidligere Rejser hertil og mest paa den første Tur til Berlin, som var min allerførste Udenlandsrejse overhovedet. —

Boghandlervinduer har altid spillet en Rolle i mit Liv, dengang blev de epokegørende; straks det allerførste, jeg saa, lagde Grunden til en Revolution i mit indre. Mit allerede ret udviklede Øje bemærkede øjeblikkelig, at hele den Bogflora, der prangede i saadan et Boghandlervindue, var bundforskellig fra, hvad jeg kendte til hjemmefra. Det hjalp ikke, at jeg ganske vist havde set adskillige af Bøgerne ogsaa hos Boghandlere i København, og at de Hovedværker fra alle Litteraturer, som er at træffe i ethvert civiliseret Land, selvfølgelig fandtes her-

nede; Hovedmassen, hele den løbende Literatur, alle disse fjerde-femte-sjette Rangs Bøger, som rører Idéerne ud til den Vælling, det dannede Publikums Konstitution kræver, det var nogle helt andre. Og det er dem, der indeholder den aandelige Kammertone i et Folk. — Jeg kom ind i en af Forretningerne, søgte mig en Række typiske Skrifter ud paa forskellige Felter og gav mig saa til at læse.

Hvem havde Ret? Hvor var Sandheden? Hvor var nu det moderne, det rigtig ægte moderne, det som man for Gud i Himlens Skyld maatte forstaa at tilegne sig og udvikle videre, om man ikke vilde aandelig forstenes? Det var nær ved at gaa mig som Hermann i „den politiske Kandestøber“: de hjemme havde Ret, og de her-nede havde ogsaa Ret! Dér beviste man med letløbende Argumenter, at Fremtiden tilhørte Demokrati og Realisme, her kom man lige saa behændigt til det Resultat, at det militære Prøjsens aristokratiske Idealisme maatte blive den kommende Tids Ledestjerne. Det var ikke saa lige en Sag for et Menneske paa en og tyve Aar, der ganske vist var en overmaade muntert levende Ungersvend, men paa den anden Side en mægtig Alvorsmand, paa hvis Vej alle tænkelige Problemer taarnede sig op med Krav paa hurtigst mulig Løsning! I Parentes bemærket lever Mennesker fortræffeligt paa den Slags Modsætninger; de bidrager netop til at give Tilværelsen Spil og Liv og holde den i en forfriskende Bølgegang. Vi lærte i sin Tid i Skolen om noget, der kaldtes Endosmose, og som betød den Proces, der ikke hvilede, førend en Væksts forskellige Celler var ligeligt gennemtrængt af det samme Ernæringsstof; man maa være glad ved, at der kun

finder en saa tarvelig Endosmose Sted indenfor den menneskelige Hjerne. Dér kan de tilsyneladende mest uforsonlige Modsætninger hvile fordrageligt ved Siden af hinanden for paa given Foranledning at sprudle frem med den charmanteste Komik! —

Der er altid løbet noget Vand i Stranden, siden jeg første Gang var i Berlin, og heldigvis ogsaa adskillige taabelige Idéer ud af min Hjerne-kiste. Profeterne fra dengang har nedlagt Forretningen, uden at jeg egentlig synes, Verdenshistorien har taget sig særlig meget af deres Anvisninger; nu er der en Række andre gentlemen, som fører Firmaet videre og fortæller os, hvad der maa blive Fremtidens Stat, Religion, Moral, Kunst. Det store Publikum, som ikke forstod noget af, hvad der tidligere blev præket, trænger til Afveksling og vil snart repetere noget andet, som det forstaar akkurat lige saa lidt; det er det, man kalder for nye aandelige Bevægelser.

Bevægelser, Retninger, Skoler! Den, der er over fem og tyve Aar og er med i den Slags, — han fortjener at være det! Medens vi er Børn, er det ikke for de blanke Knapper og Musikkens Skyld alene, at vi løber efter Soldaterne; for den lidet udviklede overhovedet er der noget baade hyggeligt og fremmende i at marchere med Lige-mænd i ydre og indre imod et fælles Maal. Og de allerfleste Mennesker opnaar sikkert ikke paa nogen anden Maade Følelsen af dog i hvert Fald at udrette en Smule; de trænger til at blive en Slags Medarbejdere i noget, hvortil Berettigelsen ikke behøver at godtgøres, fordi det nu engang er et Faktum, at saa og saa mange brave og pæne Mennesker tramper den Vej og ikke nogen anden.

Og det *er* der selvfølgelig altid en Mening i, selv om den maaske i Tiden viser sig at have været lige det modsatte af, hvad alle de ærede Medarbejdere indbildte sig.

Men den, der er kommen til Klarhed over, at han ejer en Evne, hvis Berettigelse det slet ikke kan falde ham ind at diskutere, fordi den udgør hele hans Væsen, den Mand, f. Eks., der føler en uforklarlig og altoptagende Glæde ved at kunne gengive Mennesker og deres Stemninger udi levende dansk Sprog, for ham er der ikke andet at gøre end at bide af Ensomhedens Træ paa godt og ondt og gaa sin Vej, saaledes som den nu engang kan blive for ham.

Og saa er det saa besynderligt, at disse Mennesker, der ikke bekymrer sig det allerringeste om „Udviklingen“, de kommer som Regel med i den akkurat i Forhold til, hvor lidt de bekymrede sig derom!

Jeg vil adrig i Berlin tage ind i andet Pensionat end det Grossmannske; jeg kender andre. For ti Aar siden boede jeg hos en Skolemand. Det var en afskediget Overlærer fra et Provinsgymnasium, med Titel af Professor og en Orden, paa hvilken der stod et stort „40“, for at man endelig ikke skulde være i Tvivl om, at han kun havde faaet den, fordi han var bleven 40 Aar ældre, siden han indtraadte i Statens Tjeneste, og ikke af nogen-
somhelst anden Aarsag. Han skrev stadig Afhandlinger, i Smag med Stilopgaver i Modersmaalet for øverste Klasse, om Forholdet mellem Goethes Figur i det ene eller det andet og Schillers eller Lessings i noget tredje, og fik dem regelmæssigt sendt tilbage fra samtlige Tysklands Tidsskrifter, over hvilke han førte en omhyggelig Fortegnelse, der var indrettet ligesom en Timeseddel. For Resten gik han i Vejen ude i Køkkenet, hvor han kom luskende for maaske at kunne faa lidt Indflydelse paa Spisesedlen. Han brugte da det ret trivielle Paaskud at ville se noget efter i Statutterne for „Forbrugsforeningen for Embedsmænd“, der stod foran i den Kontrabog, som opbevaredes i Tallerkenrækken; men den lille, graa og ganske afpillede Frue affærdigede ham i Reglen øjeblikkelig med at svare, at det hastede vist ikke saa me-

get, det kunde han altid se efter en anden Gang. Naar han da somme Tider blev arrig og forlangte at se Bogen *straks*, kom de to ugifte Døtre paa mellem tredive og fyrrer i samme Nu Moderen til Hjælp, og jeg kunde fra mit lille Værelse høre en unison Terzet for Kvinderøster, der kun sjældent afbrødes af mindre og mindre energiske Indskud fra hans rustne Bas; efter meget faa Minutters Forløb slentrede han brummende tilbage gennem Korridoren. Naar han kom til Enden af den, revancherede han sig ved at smække Døren meget stærkt i og vadede derpaa frem og tilbage og skældte med sig selv inde i Gadeværelset, hvor Faust og Margrete, Goethe og Schiller, Kaulbachs Engel og Thumanns Liebesglück hang paa Væggene.

Eftermiddagen gik regelmæssigt for Professoren med i et Kammer ud til Gaarden yderligere at udvikle sin fyrretyveaarige Rutine i at smække Lussinger paa en tolv—trettenaarig, forkrøben Gymnasiast, hvem mærkelige Forældre havde overladt ham i Pension. Inde til Gaden residerede da Fruen og de to Døtre ved Vinduerne, med germanske Haandarbejder eller Indholdet af en Læsemappe fordelt imellem sig, naar da ikke en af Pensionærerne for en Ordens Skyld sad lidt derinde og passerede med dem, om naar de sidst havde hørt fra en eller anden tidligere Pensionær eller ogsaa om et andet lige saa interessant Emne. —

Det Grossmannske Pensionat havde ikke dette hjemmetske Præg, dets Farve var afgjort kosmopolitisk; i dets Mikrokosme genspejledes det moderne Berlin som Fremmedby. Man spiste ikke som hos Professoren Frokost Klokken 10 og Middag med Suppe, Gemyse, Kød

og Svedskekompot Klokken 2; nej, Fru Grossmann var anlagt paa distinguerede Tilrejsende, der stod sent op, tog den engelske varme lunch Klokken 1 og en rigelig Middag med tre „Gänge“ Klokken 6. „Det eneste er“, sagde Fru Grossmann, „at Middagen falder lidt sent for Theatrene, men,“ tilføjede hun med dens Smil, der har overvejet alt, „saa har vi jo Første Klasses Drosker holdende tre Skridt fra Huset.“ At nogen i hendes Hus kunde tænke paa at benytte en Anden Klasses Droske end sige *gaa* til Theatret, var noget, Fru Grossmann aldrig officielt tilstod.

Hun holdt en Fremmedbog, i hvilken virkelig Mennesker fra omtrent alle Verdens Egne var indførte; naar hun bladede den igennem med en, standsede hun ofte ved et „von“ eller „de“ med en lille venlig Bemærkning, eller Henvisning til et Portræt paa Skrivebordet; og Navnene paa de Medlemmer af mere eller mindre oversøiske Legationer, som havde boet i Pensionatet, var hende oprigtig kære.

„Beliggenheden gør meget,“ sagde hun, „og saa Monteringen! Det havde jeg rigtignok ikke tænkt mig, da min Mand endnu levede, at jeg skulde komme til at bruge vore dejlige Møbler til Pensionat; men hvad skal man sige! Spekulationer! — Aa, De maa ikke tale til mig om det, jeg kan ikke udholde det! (Fru Grossmann var altid begyndt fuldkommen uopfordret.) Jeg siger tit til Tjenestefolkene, de maa skamme sig overfor Herskaberne, at de blot vil *prøve* paa at byde mig det, de vil byde en almindelig Pensionatsfrue. Men jeg tør nok sige, at mine Fremmede befinder sig vel her; og ved De hvad, her er dog aldrig Ufred, det gaar over, naar der kommer noget,

meget hurtigt! Og saa taler jeg Fransk og Engelsk — og Tysk med Japanerne“

„.... og Serberne!“

„Aa, De med Deres Serbere! Har De for Resten lagt Mærke til ... jeg tror, den lille Frøken von Schlepnitz har et godt Øje til Carlowitch. Hvis han var Officer, saa tror jeg —! Man kan heller ikke nægte, han fører sig elegant. — Der var en Ritmester fra Hannover paa tre Dages Orlov herovre i Foraaret, hun har jo tillige separat Formue; men Moderen syntes ikke om ham, og Faderen har ikke det mindste at sige. Ritmesteren og han blev de bedste Venner af Verden og kom meget sent hjem sammen om Morgenens, men alligevel —! Hun har nu ogsaa sin egen Vilje, den lille. Det var rigtignok ikke saadan med Miss Evy, der kommer igen til Efteraaret; det saa man straks lige med det samme, at det maatte blive Dr. Hoefers og hende. — Frøken Eichenbach fra Breslau har De ikke set endnu, hun er bortrejst for en Ugestid til en Tante; lidt ubetydelig og stille; der er ingen af Herrerne, som interesserer sig videre for hende!“ — —

De forskellige Damer i Pensionatet kom en Aftenstund paa Tale mellem Halling og mig.

„.... under Middelhøst!“ mente Halling.

„Ja, ikke noget at blive nervøs over. Men det kan jo ogsaa være meget rart, til en Afveksling!“

Halling strakte sig i Lænestolen. „Ja,“ sagde han, „jeg var engang sammen med en fuld svensk Mediciner, som energisk erklærede sig for Kvindehader: Kvinderne stod under os i Legemsbygning, Kraft, Intelligens; særlig Legemsbygningen var det nu rent jammerligt med. Jeg

gad nok vide, sagde han, mens vi holdt ham under Armene, hvorfor vi skal tilbede dem for den Smule Fedtlag, som de har mere end vi over Knoglerne! — Deri maa man give Manden Ret; jeg ser heller ikke nogen tvingende Nødvendighed for det.“

Han rejste sig og gik lidt op og ned ad Gulvet: „Frøken Eichenbach var jo rejst, førend Du kom?“ sagde han og standsede.

„Ho—ho, min gamle Ven!“

„Hva' for no'et? — Lad nu være at blive taabelig, ligesom Fru Grossmann; eller rettere sagt: i dette Tilfælde er hun mærkelig nok ikke blevet det.“

„Det lader til at undre Dig selv, kære Halling.“

„Ja, for Pokker, jeg mener bare, Frøken Eichenbach er da det eneste menneskelige Stykke Kvindfolk, der findes i hele det Menageri her i Huset.“

„Ung, køn, Penge, Familie?“

„Ingen af Delene, Du!“

„Nu kan jeg nok mærke, at Du *er* den!“ —

„Det er saa underligt,“ sagde Halling med langsomt Eftertryk, „for hvis nu saadan en Pige havde Penge og lidt indflydelsesrig Familie, saa vilde man sige til sig selv: Det er dem, Du sigter paa, og saa blev man slet ikke forelsket i hende. Men paa den anden Side er dette her Kildevand og Kærlighed dog saa fordømt maaneskinsagtigt, at det maatte kunne være nær ved at bringe fornuftige Mennesker af med deres Forelskelse igen.“

„Jeg kan sige Dig en Ting, kære Halling, at Du er uigenkaldelig fortabt; Du kan lige saa godt springe i det som krybe i det, Du har alle Symptomerne.“

„Ogsaa dette har jeg sagt til mig selv. Nu, hun er

borte, har jeg den samme underlige Fornemmelse, som naar man om Foraaret ser ud over store Enge eller Plæner, og jeg ved, at naar jeg hører hendes Stemme igen nede i Korridoren, vil det give et à to Hop i Livet paa mig ligesom i Saffiansbolden hos Andersen. Forleden Dag spurgte den gamle Mrs. Clarke ganske en passant om, hvad Farve Frøken Eichenbachs Øjne havde, og saa røg Svaret ud af mig helt ovre fra den anden Side Bordet. Det maa dog være et ganske afgørende Symptom, at jeg uvilkaarligt maatte forestille mig, det Spørgsmaal kun kunde være rettet til mig! — Det eneste, som ærgrer mig, er, at man i vort videnskabelige Aarhundrede ikke kan gaa op til sin Læge ligesom f. Eks. med Mavekatarrh og saa sige: Jeg føler de og de psykiske Symptomer paa den og den Maade, hvorpaa han med et Blik op imod Lærebøgerne og en Verdensmands Smil sagde: *Solid* Forelskelse! Saa vidste man, hvad man havde at holde sig til.“

„Naa, kære Ven, saa kan jeg altsaa glæde mig til snart at høre fra Dig.“

„Jeg vil indrømme, at i Løbet af de sidste otte Dage er jeg unægtelig ved at nærme mig den Anskuelse, at det hele nu væsentligst maa opfattes som et Energispørgsmaal!“

„Ja, Energien, den var jo egentlig ikke din stærke Side i gamle Dage.“

Der gled et Smil hen over Hallings Ansigt, han stod stille med opløftet højre, midt paa Gulvet:

„Gamle Dage, Barnesind
ringer Julehøjtid ind,

siger Grundtvig!“

Der er kommen nye Folk til Magten i Tyskland, efter at jeg sidst var her. Kejser Wilhelm den Første hører allerede Mythen til, den skønne blaaøjede Friedrich slumrer i Begas' hvide Marmor ude i Potsdam, og den Wilhelm, der nu skal lede Land og Rige, har jeg kun set, naar han som Husarofficer efter Berlinerparaderne kom ridende med sin Suite, i strakt Karriere, ned ad Belle Alliancestrasse, saa Sablen stod næsten vandret ud i Luften efter ham.

Og det tyske Riges to Michelangeloske Karyatider, Bismarck og Moltke, er heller ikke mere. —

Jeg mindes en Gang i sin Tid, Halling og jeg kom gaaende ned ad Leipzigerstrasse, henimod Leipzigerplads. Dér munder Berlins mægtigste Hovedgader ud. Igenem Bellevuestrasse møder Tiergartens finere Portion op i fashionable Ekvipager, Potsdamer-, Königgrätzer- og Leipzigerstrasse sender Sporvogne, Drosker og Arbejdskøretøjer i Mængde; her er den beredne Schutzmann midtvejs ude med sin snart løftede, snart sænkede højre Haand udmærket paa sin Plads, og Plafonden bag hans Stade bliver ofte forskræmte Fodgængere en kærkommen Tilflugt.

Da min Ven og jeg skulde til at gaa over, greb Halling om min Haand, og med et Nik imod den anden Side af Torvet sagde han: „Saaledes gaar en Strateg!“

Jeg fulgte hans Blik og saa en høj, mager General, noget dukket i Holdningen, gaa igennem Vognmyldret, der ligesom veg til Side omkring ham. Halling paastod at have set det lynsnare Øjekast, med hvilket han, uden at løfte Hovedet, havde beregnet alle Køretøjernes forskellige Baner for at kunne skride over saa roligt, som Semiterne, da Moses skilte røde Havets Bølger for dem. Det var Moltke.

Han lignede en Mumie, hyllet i prøjsisk Generalsuniform, men med levende Øjne. — Det gør dog et eget Indtryk saaledes at se en stor Del af en hel Nations Udvikling, af dens Pligtudfoldelse og Flid, dens Dygtighed og Held, passere forbi en i et Menneskes Skikkelse, med Orden om Halsen, og saa nær, at man kunde røre ved hans Kappe — om man turde!

Og Bismarck! Den store Mængde Billeder og Buster af ham giver kun et fattigt Billede af, hvorledes denne Gigant saa ud. Lenbach og Begas er de eneste, som i deres Arbejder har grebet noget af den Brutalitets Poesi, der adlede hans Fremtoning. Naar han red, følte man, at den svære Hest havde noget at gøre alene med at bære ham, mens Tøjlerne laa med skødesløs Vægt i en rolig samlet Haand, der i et Nu kunde bringe det mægtige Dyr til at staa som en Slave. Og jeg skal aldrig glemme det Smil, jeg engang saa brede sig fra Mund og Øjne ud over hans Ansigt, da en fremmed Diplomat hilste paa ham. Det var paa en Gang jovialt og overlegent, godmodigt og tyrannisk, i Stand til i næste

Øjeblik at omskiftes til det Udtryk, med hvilket man egenhændig smider en Bølle ned ad Trapperne. Mange undrede sig i sin Tid over den Mangel paa Selvbeher-skelse, der kunde lade den store Mand blive saa irri-teret, naar Eugen Richter med skarp Forstand og ple-bejisk Instinkt fandt de ømme Steder frem hos Kansle-ren. Jeg forstaar det godt. Hvis det havde været en jævnbyrdig Modstander, vilde Bismarck med atletisk Fryd have kastet sig over ham for at knække hans Ryg-rad; nu var det Bremsen, der havde stukket Løven paa et hudløst Sted, og den piskede i Raseri Rigsdagssandet med sin Hale. Der er efter den Tid bleven talt endnu mere om Bismarcks uforstandige Mangel paa Selvbe-herskelse. Hans sikkert baade retsindige og talentfulde Efterfølgere kan spare sig deres Anklager. Bismarck er et Geni, og Geniernes Skrøbeligheder er kun en Bryd-ning mere i Diamanternes Glans, som blænder vor Kri-tik. Den sunde, verdenskloge Lewes har rigtig sagt i Anledning af en anden tysk Heros' Skrøbeligheder: Instinktet lærer os, at Livet har andre Maal end at tage Hensyn til Fornuften! —

Det vilde være latterligt at fremhæve, at det Tyskland, der er i Begreb med at blive til, frembyder de mangfol-digste interessante Iagttagelsesemner for den, som har Tid og Kundskaber nok til at trænge ind i dem. Muligt er det endog, at denne fin de siècle-Periode indeholder et mere sammensat og farverigt Spil end den gamle; jeg ved det ikke. Men det ved jeg, at for en Udlænding, Digter og Turist har det sidste Trienniums Berlin ingen-lunde den Glans og Stemning, som Berlin fra Begyndelsen af Firserne, da de tre store gamle stadig levede og fær-

dedes dernede, og deres Værk endnu var skinnende nyt for Berlinerne selv som for os fremmede og blev be-
kiget, befølt og beundret paa alle Leder og Kanter. Til
Trods for Millardsvindel og Krach hvilede der dog be-
standig i Luften et Skær af Feststemning, og der var
over Folk noget af den Mands Fornemmelse, som tidli-
gere har været en vel anset Borgermand men gjorde en
uventet glimrende Forretning og nu bærer sine fine nye
Klæder til Skue, hjærtebankende af Stolthed.

Man kunde have Sympati eller ikke med Tyskerne,
deres Riges og Hovedstads Udvikling, intet intelligent
Menneske undgik at forstaa og føle sig revet med af den
energiske Nationalbevidsthed, som levede i denne unge
Kejserstad, der udvidede sig fabelagtigt og overalt skif-
tede sin gamle spidsborgerlige Ham med en, der straa-
lede i storstadsmæssige Farver. Og selve det ofte pra-
lende, noget ufine og stortalende, som mødte en der-
nede, var Udtryk for en vis barnlig Glæde, der ogsaa
havde sine yndefulde Sider. Jeg tror, at man skal lede
længe i Nationernes Hverdagsliv for at finde noget saa
rørende stemningsfuldt som Berlinernes Hurraraaben for
deres gamle Kejser hver Dag, naar Vagtparaden trak op.

Kompagniet kom marcherende, blankt pudset, med
alle Geværløb lysende i lige Linie og hele Regiments-
musikken i Spidsen; ned ad Friedrichsstrasse, svingede
om ved Linden og svulmede paa Vejen op til noget som
et Regiments Omfang ved alle de Mennesker, der gik
med, i Takt efter Musikken, paa Fortovene og ude under
Lindetræerne. Der var et eget Udtryk af komisk Alvor
over disse Folk, som det kommer over voksne Menne-

sker, naar de løber efter Soldater og uvilkaarligt af Musikken tvinges ind i Takt med den.

Man naaede den gamle Kejsers Palæ. Der blev kommanderet: *Gevær paa Skulder!* og mens Soldaterne saa til højre, og deres Fødder slog mod Asfalten i reglementeret præjsisk Parademarche, vendtes alle civile Hoveder og Blik op mod Hjørnevinduet i Palæet, dér hvor tætte Ranker vild Vin slyngede sig ned mod Vinduesposten. Gardinerne skiltes — og alle Munde raabte, alle Hatte blev svingede og svajede, den gamle graa Kejser stod der med Uniformen strengt tilknappet men det venligste Oldingesmil om Munden og i de blaa Øjne.

Der har for mig altid været noget af H. C. Andersens „Rejsekammeraten“ i det Optrin. Hver eneste Dag, der gik, løb Berlinerne efter deres fine Militær hen at raabe Hurra for den rare gamle Kejser, der havde gjort det hele Rige saa stort og anset og mægtigt. Og han stod dér, nikkede til dem som til sine Børn og glædede sig selv barnligt over sine Soldaters stramme Holdning og Undersaatters Jubel.

Naar man nu, efter at han er død, kommer ind i hans Hus, hvor alting endnu staar, som da han levede, er der meget, som bidrager til at fastholde dette Indtryk. Intet er stort, prangende, kejserligt, alting saa overmaade jævnt. Salene er Stuer, Møblementet tæt pakket og sammenstykket som hos gamle Ægtefolk, der ikke nænner at rydde op med det gamle og købe nyt helt igennem men ganske stille faar fornyet Stykke efter Stykke, som nu Børn og Børnebørn forærer dem det — hver efter sin Smag, uden at det ene kommer til at passe til det andet. Nogle kunstnerisk fine Mosaikborde er stillet sammen

med almindelige, polstrede Fløjelsmøbler; et Par magnifikt gennemførte Skrivebordsgarniturer af lapis lazuli med tilhørende Pragtvaser staar og raaber midt i al den megen Borgerlighed; det er Gaver fra Ruslands storstilede Czar! I disse Rum kendes ikke Stil og findes ingen Komfort, her er kun almindeligt Slotsinventar af Møbler og Malerier og saa Erindringer.

I alle Sofaer og paa mange af Stolene er der opstillet Skilderier af den mest forskellige Art. Man spørger med Undren Ciceronen, hvad det skal betyde; det ser ud, som om Tjenerskabet havde taget Tingene ned fra Væggene og forsigtigt stillet dem saaledes, indtil de kunde blive pudset af og hængt op igen. Men saaledes brugte Kejseren det. Det er lutter Smaaerindringer fra hans Rejser eller bragt med hjem af Børnene fra deres Rejser, somme Tider ogsaa Præstationer af Børn eller Børnebørn selv: dilettantmæssige Sortkridtstegninger og Akvareller eller Pasteller, Litografier, Farvetryk, Fotografier, nogle i ganske tarvelige, andre i helt fine Rammer. Naar den gamle Bedstefader havde faaet eller købt saadan et Stykke, stillede han det op ved Siden af det sidst erhvervede, lige og akkurat, efter Linie, som om det var Soldater, og saa gik han og saa paa dem om Dagen. Hang de oppe paa Væggene eller arrangerede inde mellem Møblerne, kunde han ikke rigtig hitte dem og havde intet tydeligt og klart Overblik over dem; det skulde være praktisk indrettet, ordentligt og lige til at faa fat paa som en militær Ordre. Inde i Arbejdsværelset, hvorfra han nikkede ud til Folket, er et mægtigt Midterbord ganske overfyldt med souvenirs, der saa vidt muligt er ordnede efter Arten; ved en Side ligger en hel lille Af-

deling Brevpressere, ved en anden lige saa mange Papir-knive, og saa kommer Penneviskere og de utroligste andre smaa tarvelige Nipsgenstande; et Steds lægger man Mærke til en Kontorkalender, hvis Rand er udstyret med samtlige Kongefamiliens Portræter i paaklistrede, fotograferede Hoveder, forbundne med malede Blomster-guirlander.

Det var en Patriark og en Soldat, der levede og døde i denne Lejlighed. Ikke for intet staar Modeller af den præsiske Armés Uniformer opstillet rundt omkring, og Reolen i Kejserens Arbejdsværelse er fyldt med stift indbundne militære Skrifter. Denne Reol er ganske glat, uden Forsiringer og med en bredt fremspringende Underdel, hvor Kejserens Frokost hver Formiddag stilledes paa en Bakke, og han spiste staaende. Skrivebordet henne ved Vinduet er ligesaa prunkløst som Reolen; naar han sad derhenne og underskrev sine Anordninger, lagde han dem ind igen i den samme Konvolut, de var modtaget i, blot at den blev vendt. Ved Siden af Bordet har man stillet hans Rejsehaandkuffert, som han altid selv pak-kede. Den er af Træ, graamalet, med paaslaaede Jærn-baand og et W med Kongekrone over i hvid Farve. Tarveligere Rejsekasse kommer en Rekrut ikke hjem med i Juleferien.

Der var kun en eneste overflødig Udgift, som Kejser Wilhelm tillod sig i det daglige Liv: at brænde Olie i Stedet for Petroleum. Og det var han egentlig kommen til af bare Sparsommelighed, fordi han ikke kunde lade være med at skruer Lampen ned, naar han gik ud af Værelset, saa osede Petroleumen, og det kunde han ikke lide. En Kejser, der skruer sin Lampe ned, naar han

skal lidt ind i det andet Værelse! Der har vi atter et godt Stykke af H. C. Andersen!

Det er fortalt, hvor meget den gamle Kong Wilhelm betænkte sig paa at tage mod Kejsernavnet. Der var politiske Motiver hertil, men sikkert ogsaa noget af Sky for den Kunst og Pomp, som han frygtede for, at Kejserværdigheden skulde føre med sig. Al den Slags var hans Væsen imod; han følte ikke noget derved. Og han blev i sit snævre Palæ med de sammenbragte Møbler, Soldatermodeller og Erindringer. Hans Blomst var ikke den skønne duftende Rose eller den kristeligt mystiske Lilje, det var den simple, tydelige Kornblomst, der springer frem i sin Rugmark saa bestemt som et blaat Opslag paa en gul Mundering!

Nu vajer Kejserstandarten ikke mere fra det lille knebne Palæ, hvor den store Friedrich rider ud for Vinduerne; den er flyttet længere bort, til det egentlige Slot med sin aabne Udsigt.

Og den unge Kejser ønsker som bekendt at lægge dette Slot endnu mere aabent.

En Morgen laa der et Brev paa mit Bord fra min Ven, Løjtnant Günther. Han skrev, at nu hvilede han efter en anstrengende Vinterkampagne ud ved et Kursted i Harzen, og hvis jeg havde Lyst til at se Naaletræer, Bjerge, hans ny Racehund og ham selv, saa burde jeg komme.

Det var netop faldet ind med Hede i Berlin; den gennemglødede Asfalt og Hussiderne kunde endnu i sene Aftentimer straae lummer Varme ud; en Smule hjalp det, naar man flygtede ud i Tiergarten og sad der til langt ind i Nattekølingen, men saa vaagnede man til Gengæld efter kun faa Timers Søvn i et solhedt Soveværelse uden at være ordentlig udhvilet. Dertil kom, at Halling, trods Varmen, arbejdede som en Smed for at blive færdig med en Bog saa hurtigt som muligt, og om Aftenerne, naar vi slappe sad og lod Moselvinen køle os, var han ofte distræt. At han snart vilde være uddød af Ungkarle- verdenen var mig overmaade klart, og Grunden til, at jeg ikke hurtigst muligt forsvandt fra det glohede Berlin, var netop den, at jeg havde Lyst til at se hans udkaarne. Hun vilde vende hjem igen om Fredagen, Dagen før Hr. Nagasakis Fødselsdag, der skulde højtideligholdes med

en stor Fest, til hvilken den japanske Herre „med fuldkommen europæiske Manerer“ havde indbudt alle os i Pensionatet.

Forberedelserne til Selskabet havde været mange. Som nylig ankommen havde Nagasaki søgt omhyggelig Bistand hos sin tyske Moder, og hun havde foreslaaet Mad og Vinsorter, efter som den europæiske Anstand bød det.

„Det maa han jo ogsaa lære, for naar han selv engang faar Hus og Hjem; hvor længe jeg beholder ham, det“ og Fru Grossmann gjorde en af sine graciøse Haandbevægelser, der erstattede Fortsættelse. „Nu ved jeg, han har faaet det bedste i alle Retninger; jeg lod Vinagenten specielt komme for det samme. Og jeg spurgte udtrykkelig, om han vilde have særlig Kogekone til Maden; det sagde han Ja til, og det er jo ogsaa det bedste ved saadan en Lejlighed. Jeg er meget glad over, at han inviterer sine højtstaaende Landsmænd, det vil gøre et godt Indtryk paa dem, altsammen, det er jeg vis paa.“

Foruden os i Pensionatet og Japanerne havde Fru Grossmann hævdet, at Hr. Nagasaki burde indbyde nogle Kinesere, som han kendte. „Det er jo dog ogsaa paa en Maade hans Landsmænd“, mente hun, „og der er jo flere nette Kinesere nu herovre ved Legationen og Universitetet; jeg har aldrig kunnet begribe, hvorfor de allesammen bor nede ad Linden til i Stedet for her ved Tiergarten, hvor der dog er meget friere!“

Hvad nu alle disse forskellige Nationaliteter skulde underholdes med var Fru Grossmann et yderst vigtigt Spørgsmaal; Hr. Nagasaki havde i saa Henseende fuldstændig opgivet Ævret.

„Konversation er jo altid det bedste, med lidt Musik

til; men det er saa ejendommeligt med Japanerne, deres Musik er helt anderledes end vores, og Kinesernes skal ogsaa være løjerlig, saa om ogsaa Schweizeren synger og Miss Clarke spiller, har de dog ingen Fornøjelse af det. Nu mener jeg, vi maa tage mest Hensyn til de helt fremmede; for de, der bor her, de finder sig jo sagtens til Rette — det eneste skulde være den lille nye Franskmand fra Kolonierne, som gaar paa Kur hos Professor Levy, men ham giver jeg Majorinde Below til Bords, hun taler Sproget, og hun elsker at høre om Sygdomme og hvorledes de udvikler sig i varme Klimaer.“

„Jamen Kineserne, Fru Grossmann“

„Jo, ser De, der har jeg tænkt mig, at Tableauer og saadan noget er det jo for varmt til, men om vi ikke skulde gaa hen og leje en af de Jonglører, der skal være saa udmærkede i „Reichshallen“ for Tiden og lade ham give en lille Forestilling paa en Timestid efter Bordet? Det kan de jo allesammen forstaa fra alle Lande, og Kineserne var De ikke med, nej, det er sandt, det var Mr. Caxton, da vi saa de glimrende kinesiske Jonglører i Cirkus?“

„Der tror jeg, De har faaet en ganske ypperlig Idé, Fru Grossmann!“

„Ja, ikke sandt; og saa har vi ogsaa saadan et dejligt Konversationsemne bagefter. Hr. Meyer-Levy fra New York har lovet at gaa hen og tale med Jongløren, han har ogsaa sat sig i Spidsen for en lille Indsamling til et Marcipanskib med alle Nationers Flag, som vi allesammen i Pensionatet skal bidrage til. Det skulde staa midt paa Bordet, lige foran Hr. Nagasakis Plads.“

Da Aftenen kom, var Stemningen i de Grossmannske

Saloner inden Bordet en Smule trykket. Hvor megen Umage man end gjorde sig for at lade, som om Japanere og Kinesere var ens daglige Omgang, kunde det dog ikke skjules, at de fleste af os Hjemme-Europæere havde lidt Fornemmelse af at være paa en etnografisk Udstilling. Vi greb os ikke sjældent i at studere Japanernes europæiske Lader noget vel meget eller i at fikseres Kinesernes Silkekaftaner og lange Piske mere end strengt nødvendigt. Paa det mest gebroknede Tysk stak Englændere og Nordboere Hovederne sammen i Vindueskrogene, og en lille japansk Frue, der var klædt efter sidste Pariser-mode og talte et henrivende Fransk, var Genstand for et Kurmageri fra de europæiske Herrers Side, som var hun et lille yndefuldt Stykke mekanisk Legetøj, der paa en mærkelig Maade var blevet levende og havde lært at konversere fransøisk, smile og le. Halling forestillede mig for Frøken Eichenbach; hun var spinkel og mellem-blond, med ganske regelmæssige, smaa Træk og store, livlige Øjne. Jeg havde under Trængselen af Dameslæb og hvidbrystede Herretoiletter lige Tid til at iagttage, at hun i et og alt stred mod det, Halling bestandig havde doceret som sin uafviselige Fordring til Kvinder, nemlig at de skulde være store, yppige og mørke, helst med lidt ekstravagant uregelmæssige Træk.

Den fede tyske Bankier fra New York, som havde ledet Indsamlingen til Festskipet, besørget Jongløren og i det hele været Fru Grossmanns højre Haand, traadte hen til mig:

„Undskyld,“ sagde han og hviskede mig, ikke uden Fugtighed, i Øret, „er der nogen, som De har Lyst til at tale for ved Bordet?“

„Nej, Gud Fæder beværes!“

„Naa, jeg spurgte bare; for ellers har jeg truffet Aftale med forskellige Herrer. — Se, De har vel heller ikke noget imod, at jeg rejser mig ved Stegen og siger et Par Ord om Skibet, ligesom det nu falder mig ind, forstaar De, og saa videre Det bliver altsaa Skaalen for Hædersgæsten, eller, hvad jeg vilde sige Værten, Hr. Nagasaki. Saa vil han nok tale, efter hvad jeg ved, med en Skaal for Tyskland, saa godt han kan, i hvert Fald med et ‚Es lebe Deutschland‘, det siger han udmærket. Derpaa takker den ældste Tysker her i Selskabet, den gamle Geheimeraad Bertz, og drikker paa alles Vegne for Fru Grossmann. Det skylder vi hende, ikke sandt; finder De ikke ogsaa, at det skylder vi hende? Aa, Pardon, jeg ser lige Hr. Carlowitch, jeg skulde bare sige to Ord til ham ... et lille Salonfyrværkeri i Baghaven“

Den høje Serber og hans noget mindre Landsmand var lige i dette Øjeblik kommen ind fra Forstuen med en af Japanerne, hvem de øjensynlig havde vist noget derude. De var begge to ved at trimle af Latter; Japaneren smilede overmaade forbindtligt men absolut uforstaaende; da nu Bankieren kom hen imod dem, greb Serberne straks fat i ham og trak ham, trods alle Protester, med udenfor; Japaneren gled øjeblikkelig med Ansigtet i alvorlige Selskabsfolder over i en opmærksomt lyttende, europæisk Holdning overfor Geheimeraaden, der netop talte til ham.

Jeg kiggede ud i Forstuen: der stod Serberne med Hr. Meyer-Levy imellem sig, hver med sin lille Kalipastafigur i Haanden. Bankieren var altfor optaget af sine man-

ge Tillidshverv til at kunne ofre Serberne nogen Opmærksomhed; da jeg nu viste mig, slap de ham ogsaa øjeblikkelig og faldt over mig. Jeg havde ikke taget Fejl, det var Fru Grossmanns to smaa Konsolfigurer af Goethe og Schiller, som de holdt i Hænderne, men under Indflydelse af barbariske Idéassociationer fra deres Virksomhed ved Salonfyrværkeriet, havde de med afbrændte Tændstikker sværtet Digterparrets Ansigter og Hænder kulsorte.

„Negerdigterne Goethe og Schiller!“ raabte de med Vand i Øjnene af Latter og den mest skurrende fremmede Akcent, „Negerdigterne Goethe og Schiller!“; og de dansede omkring mig med de profanerede Klassikere højt løftede i Vejret.

Da vi lidt efter gik til Bords, fortalte jeg Halling dette Optrin. Han benyttede Lejligheden til at meddele, at en Dag, den yngste Serber var bleven eksamineret i Romeret paa Universitetet og skulde oversætte et Stykke af den latinske Tekst, havde han bedt Professoren undskylde; det kunde han ikke, for han var Udlænding! — Halling førte Frøken Eichenbach til Bords, og den halvt bebrejdende Maade, paa hvilken hun protesterede mod Sandfærdigheden af hendes Kavalers Krønike, afgav et Indicium mere for, hvor meget hun allerede følte sig solidarisk med ham. —

Min Borddame var en nittenaarig Amerikanerinde med en lille formløs Næse, for tykke Kinder, men straalende kokette Øjne og et svært, rødblondt Haar. Hun var yderst slank i en glat mørk Silkekjole, der sad paa hende som et Skind, den havde langt Slæb, men ikke mindste Smule Besætning, den høje Krave var i Halsen holdt sammen

med en Diamantnaal, ellers bar hun ingen Smykker undtagen Diamantstifterne i hendes Ører. Da hun trak Handskerne af ved Bordet, saa jeg en Haand, der var saa skønt formet og vel plejet, at jeg ikke straks kunde faa mine Øjne fra den, noget, hun godt bemærkede. Miss Whiley boede i Pensionatet, men vi havde hidtil blot vekslet nogle flygtige Ord, og jeg vidste kun om hende, at hun læste Græsk. Dette Studium begyndte jeg med at spørge til: om hun agtede at uddanne sig videre i det?

Hun lo og viste nogle mindre gode Tænder. „Nej, jeg vil ikke være Professor,“ sagde hun med en vrængende Betoning af Titlen; „det er jo iforvejen de cirka 30 Millioner af Tyskerne! — Ja, *De* maa da allerede være det for lang Tid siden!“

Det vilde have været umuligt at bibringe hende nogen større Agtelse for den ærværdige Titel; jeg foretrak at spørge om, hvad det nu egentlig var, der interesserede hende i Græsk, om hun havde særlig Kærlighed til klassisk Kunst og Litteratur?

„Ikke det mindste; men min Broder havde altid sagt, det var saa svært; og saa er der saa mange dejlige, uregelmæssige Verber og Gloser at lære udenad; det morer mig!“

Jeg maa vist have sat et noget forbavset Ansigt op. Hun saa mig lige ind i Øjnene. De vilde naturligvis hellere have, det skulde more mig at sværme for Goethe eller Ibsen eller støve af i Stuerne og gaa over Pigerne i Køkkenet. Navnlig det sidste finder *De* vel er en morsom Adspredelse for Damer?“

„Nej, men maaske somme Tider en nyttig.“

„Ja — de Stakler, der er henvist til at skulle gøre

Nytte, maa man jo lade ganske ude af Betragtning. De er meget at beklage, og det gør jeg ogsaa. Men vi talte jo om Damer, og det er mig virkelig en Gaade, hvad disse saakaldte Damer i Tyskland egentlig kan være for en gentleman! Gud bevares, for Bønderne kan de vist være grumme nyttige eller for andre, der ikke har Raad til at holde Kokkepige, men for en gentleman? De taler om Mad, Piger og Skønlitteratur, syer selv deres Klæder og hænger Smykker paa sig som paa Afgudsbilleder.“

Hun lænede sig lidt tilbage og saa op med en lille Rynken med Øjenbrynene og et svagt Nik over mod den anden Side af Bordet. „Vil De nu f. Eks. bare se den lille Frøken Eichenbach fra Breslau: Guldbroche i Halsen, Guldringe paa Fingrene, Guldarmbaand om de rangledede Haandled, pyh, — Guld! Der er ingen amerikansk Dame, som bærer andet Guld paa sig end det, der sidder i hendes Tænder.“

Jeg komplimenterede hende for hendes Diamanter, men mest for Haanden uden Smykker. Hun fortsatte i en Tone, som om vi talte om Servicer eller Møbler:

„Damer skal se godt ud og være dristige. Det er deres *raison d'être*. Hvad Videnskaber eller Kunster de fordri-
ver Tiden med, kan jo være ganske ligegyldigt, blot de ikke gaar og generer andre Mennesker med at snakke om det.“

„Jamen, hvad snakker da Damer og Herrer om i Amerika?“

„Aa, de snakker om Vrøvl, det mest henrivende morsomme Vrøvl; og saa gør de Ture og Udflugter og spiller Tennis og løber paa Skøjter. Jeg løb paa Skøjter i Cassel i Vinter med tyske Damer, men de tænkte bare

paa, om de løb graciøst nok, til at Officererne kunde synes om dem; der var ingen af dem, som havde rigtig Mod og Fart. — Det er i det hele taget saa frygteligt her i Tyskland, at Damerne gør alt, hvad de paa nogen optænkelig Maade kan hitte paa, for at faa Herrerne til at synes om dem. Naar Herrerne ikke synes om en, uagtet man ikke gør det mindste for det, eller rettere sagt til Trods for, at man gør lige det modsatte, saa har det ikke nogen Art. Saa kalder jeg det ikke Kærlighed. Og saa bliver man ogsaa bare Slaver, saaledes som de tyske Fruer er det!“

Vor Samtale blev afbrudt, ved at det skarpe Slag paa et Glas lød igennem al den brusende Snakken, og den fornemste af Kineserne rejste sig. Paa ret flydende Engelsk udbragte han derpaa Skaalen for Hr. Nagasaki, hvad der blev optaget med megen Tilfredsstillelse af samtlige tilstedeværende med Undtagelse af Hr. Meyer-Levy, der blev endnu mere rød i Hovedet end sædvanlig og straks efter at vi havde sat os aabnede en meget ivrig Samtale med Fru Grossmann tværs over sin Side-mands Plads.

„Vi har mange af den Slags i Amerika,“ sagde Miss Whiley med et Blik mod Kineseren, „de er værre endnu end Niggerne. Jeg kan ikke lide saadanne andre Racer undtagen til Nød som Tjenere.“

„Da lader det ellers til, at Fru Bertz, der har den fine Kineser til Bords, er overmaade interesseret af ham.“

„Ja, men hun er jo tysk; De kan tro, hun *belærer* ham i en eller anden Retning, eller ogsaa *lærer* hun noget af ham!! Det er da heller ikke andet end Tyskere, som kan give sig af med saadan noen overhovedet!“

„Det lader ellers ikke til, Miss Whiley, at de tænker saadan særlig demokratisk ovre i Amerika.“

„Demokratisk! Hvad skal det sige? Det er jo noget, der kommer Valgene ved; det har da ingenting med ordentlige dannede Menneskers Omgang at gøre.“

Her hævede Hr. Meyer-Levy fra New York sig pludselig:

„Mine Damer og Herrer! Herr eh .. (der sufleres fra forskellige Sider Kineserens Navn, som Bankieren imidlertid ikke griber) den Herre, mener jeg, som talte for Hr. Nagasaki, har talt for vor kære Vært“

Pause, i hvilken der er dødsstille, og man hører en Vals blive spillet paa Klaveret nedenunder.

„.... Jeg vil, efter den Herres Skaal, ikke tale for Hr. Nagasaki skønt man siger jo, at god Gerning kan ikke gøres for ofte“

Hr. Meyer-Levy saa lidt forvirret omkring sig, men paa en Gang pegede han resolut frem paa Bordet og sagde:

„.... som sagt, Hr. Nagasaki; jeg beder Dem modtage dette Skib, der er smykket med saa mange Nationers Flag, som et Tegn paa det Venskab, dette internationale Selskab nærer for dem. Med den Udvikling, som Kommunikationsmidlerne i vort Aarhundrede er undergaaede, spredes den ene Nations Sønner vidt ud over den anden; selv i de fjerneste Have vajer de fjerneste Flag, og her i vor lille Kreds ser vi i dette Øjeblik som sagt de forskellige Nationers Flag vaje her paa dette Bord som et Tegn paa det Venskab, vi nærer for Hr. Nagasaki. — Jeg vil bede Dem, Hr. Nagasaki, modtage

dette Skib, der er smykket med saa mange Nationers Flag, som et Tegn paa det Venskab og" — der skød Genskinnet af en lykkelig Idé hen over Bankier Meyer-Levys blussende Ansigt — „og da jeg ikke kan motivere en Skaal for Dem bedre og smukkere end den ærede foregaaende Taler, vil jeg bede Dem og de tilstedeværende tømme dette Glas med mig for *det skønne Japan!*“

Denne sidste Vending gjorde overmaade megen Lykke i Selskabet. Der var noget af officiel Guldklang over den, det smagte af Diplomati og Nationernes Courtoisie overfor hinanden, dette med det skønne Japan; og mens de gule, brune og forskelligt afskyggede hvide Ansigter saa over paa hverandre, tømtes Glassene med en egen festivitas.

Hr. Nagasaki svarede saa godt som øjeblikkelig med en i Sandhed fyrstelig Korthed. Han havde øjensynlig trods Hr. Meyer-Levys Veltalenhed ikke opfattet det med saa mange Nationers Flag smykkede som det internationale Venskabsskib, men som et ganske almindeligt Konditorskib, der sammen med alt det andet var købt for hans egne dyre Penge, og det, han sagde, var kun en yderst omhyggeligt formet og forsigtig fremført Skaal for Tyskland. Da han løftede sit Glas med det korrekt udtalte: Es lebe Deutschland hoch! følte man den samme Befrielse og Lyst til at vise den, som naar en Linedanser har spillet med Æg uden at slaa dem i Stykker; der manglede ikke meget i, at der ligefrem var faldet Applaus bagefter. De tyske Damer fandt Hr. Nagasakis Udtale af Ordet Deutschland yderst sympatetisk, flere af Herrerne mindedes endnu aldrig at have truffet en

Udlænding, der paa en saa forbavsende kort Tid havde tilegnet sig et saa rent Sprog; Begejstringen var almindelig.

Tjenerskabet var instrueret af Fru Grossmann om at skænke flittigt rundt af Champagnen, og da Geheimeraad Bertz vilde have Ordet, maatte han slaa tre Gange paa Glasset, førend Samtalen stilnede af. Saa blev der Ro; man bemærkede blot en Brødkugle lydløst fare op i Luften fra den lille Serbers Haand for yderst behændigt at blive snappet af ham i Farten til stor Moro for Fru Grossmanns unge, femtenaarige Broderdatter, der var hans Borddame.

Regeringsraaden takkede Hr. Nagasaki for den overordentlig smukke Maade, paa hvilken han havde udbragt Skaalen for det kære Fædreland. Efter at Splittelsens og Sønderdelingens Tid for bestandig var svundet, saa det atter samlede Tysklands Hovedstad for hver Dag flere Sønner af andre Nationer nærme sig den tyske Videnskabs Arne for at hente Kundskabens Lys ved denne. Maatte Tyskland altid være i Stand til virkelig at tilfredsstille denne ideale Trang og aldrig blive en vildledende Flamme! Og Regeringsraaden vilde ønske, at de Fremmede ikke blot maatte erhverve de Kundskaber, som de søgte, men at de ogsaa vilde hjemføre andre frugtbare Indtryk af tysk Liv og Væsen, og da *først og fremmest af den tyske Kvinde, den tyske Husfrue!*

Her traadte Miss Whiley mig, paa Ære fuldkommen uopfordret, paa Foden.

Geheimeraadten hævdede Stemmen: „Denne Kreds ejer Husfrue, som er i Besiddelse af netop de Egenskaber, som“

Mine Øjne søgte Fru Grossmann, der smilede med verdensmæssig Beskedenhed og i næste Sekund sendte Friedrich et udtryksfuldt Blik, som bragte ham til i Stilheden at save Baandene over paa endnu et Par Flasker Cliquot. Og medens Miss Whileys takkelige Tilhørersmil over Bordet dannede en fortryllende Modsætning til den lille, elskværdigt ironiserende Fod under samme, fuldendte Hr. Geheimeraaden sin Tale med et længere motiveret, varmt: Leve Fru Grossmann!

Stemningen, som havde været i Gang op imod de højeste diplomatiske Tinder, blev ved denne Tale bragt ned til den mere inderlige Hjertelighed; den store Serber fortalte mig senere, at han efter Talerne for Japan og Tyskland havde projekteret en for de andre i Selskabet repræsenterede europæiske Hovednationer, Halling vilde saa — last, not least — have sluttet med en for det folkerige Kina og dets unge Kejser; men da nu ved Skaalen for Fru Grossmann andre Strenges var bleven anslaaede, havde de været ganske enige om at opgive Tanken.

Der vilde heller ikke nu have været rigtig Gehør for flere Taler, Interesserne var slaaet over i ganske andre Retninger. Asiaterne instrueredes af Europæerne meget ivrigt i den nyttige Skik at drikke private Glas med deres occidentale Brødre, Dessert-Knallerterne blev ikke afbrændt uden klædelige smaa Hvin fra Damernes Side, alle Vinduer var slaaet op imod Haven, Konversationen larmede, saa man maatte bøje sig overmaade tæt ind imod sin Dame for at faa hende betroet, hvad der laa en paa Hjerte, Fru Grossmann lyste over det hele som en Gassol. —

Efter at vi endelig med et tordenlignende Brag havde skubbet Stolene til Side og hævet Taflet, standsede hun mig inde i Salonen i Forbigaaende.

„Er det nu ikke altsammen gaaet ganske nydeligt, hjerteligt og kønt? — Lagde De Mærke til Franskmanden, der gaar hos Professor Levy, saa smukt han drak Skaalen med for Tyskland! Han er jo nok fra Kolonierne, men alligevel“ og Fru Grossmanns Smil fik atter noget af Diplomatiens over sig — „Elsass-Lothringen ligger os dog altid imellem! — Og Kineserne! Nette Mennesker! Pigerne fortæller, at de har pakket Benene fra Hønseretten ind i Silkepapir og kastet dem under Bordet; men Herregud, det bruger de nu *derovre*, og det har jo ikke generet nogen!“

Overflødig og for saa vidt mislykket var kun Fru Grossmanns Idé med Jongløren efter Bordet. Konversationen gik paa Trods af selve den hellige tyske Grammatik med ustandselig Flothed, vi Europæere befandt os i en saadan Tilstand af Elskværdighed, at den optrædende Kunstner kunde have vist os de sjofleste Bondekunststykker, uden at vi havde tiljuble ham mindre for det, og Kineserne, for hvem det dog særlig var beregnet, erklærede med lige saa overstrømmende Elskværdighed, at det allerfineste, han præsterede, var af den Slags, man ovre i Kina ikke kunde vise syvaars Børn længere, de kunde saa at sige allesammen gøre det meget bedre; men samtidigt erklærede de livlige Asiater, at de morede sig alligevel ganske overordentlig storartet. —

De fleste af Herrerne blev endnu siddende længe efter, at Damerne havde trukket sig tilbage, og til allersidst

kørte et lille udvalgt, europæisk Selskab, hvoriblandt Halling og jeg, ud til en ensom Restaurant i den yderste Ende af Tiergarten, hvor under vaagnende Fugles Sang de sidste Flasker Sekt tømtes paa et bestandigt smukkere Forhold mellem al Verdens samtlige Nationer.

Dagen efter den store internationale Fest forlod jeg Halling og Berlin for at tage ned til Günther ved hans Badested. Mit Tog gik ikke længere end til en middestor Fabrikby, hvor man da maatte vente fire Timer paa at komme videre mod Øst.

Jeg havde netop slentret Hovedgaden et Par Gange igennem og var ad en malerisk Smøge naaet hen til et Stykke gammel Vold med høje Lindetræer, da jeg saa et Menneske komme hastig gaaende oppe paa en af Bastionerne med en stor Tegnemappe under Armen. Ikke saa meget som et eneste Sekund var jeg i Tvivl; hvor utroligt det end kunde synes, maatte det være min tidligere Ungdoms Ven, Maleren Hans Vinge.

Jeg raabte af alle Kræfter: „Vinge! — Hans!“

Manden gjorde brat omkring, jeg kom i en Fart op ad Voldbakken; han nærmede sig, lidt usikker i Holdningen; men saa var han paa et Øjeblik nede ad den lille Skraaning: „Nej, nu har jeg da aldrig set saa galt! Det var da det hyggeligste, som tænkes kunde! Hvor i Helsing har Du faat veta, jeg stannade her i denne Nest?“

Jeg beroligede ham med, at jeg virkelig ikke havde anet, han var havnet her i Staden, vi trykkede hinan-

dens Hænder, og saa maatte jeg le, rigtig le af Glæde over igen en Gang at se ham for mig og høre det vidunderlige Kaudervelsk af Dansk, Svensk, Norsk og Tysk, som Hans havde faaet lavet sig sammen ved at leve sin meste Tid med skandinaviske Malere i Düsseldorf, lige fra han kun var en 17—18-aarig dansk Bondeknøs. Han lignede ganske sig selv fra gamle Dage: i lang, blaa Kappe helt ned til Hælene, let Hue, nærmest i Form af en Baret, Henri-quatre Skæg og spillende Øjne i det magre Ansigt. Det vidste jeg paa Forhaand, at sløjt var det for ham baade med Kunsten og Pengene, men midt i Fortvivlelsen blomstrede hans gamle Sangvinitet sikkert lige saa fantastisk som altid før.

„Jeg skulde egentlig lidt ud at sjakre med Vandremappen,“ sagde han og slog paa den store Pjes, „der skal være en ny af de større Fabrikbesitzere her, som Boghandleren Liebe havde talt til om mine teckninger ... saadan rigtig et grosses Tier med Grunker! ...“

„Jamen i Dag, Hans, maa vi virkelig blæse baade paa det grosse Tier og Grunkerne; for om tre Timer skal jeg videre med Iltoget, og den Smule Tid skulde vi dog gerne være sammen ...“

„Bevas, bevas! Jösse Maria; det manglede sgu bare! — Saa stiller jeg blot Mappen ind hos den anden Boghandleren, Kühne; det er osse en ganske snäll og hjælp-som Kar; og det er for Resten Markedsdag i Dag, saa kommer de somme Tider ind til ham, Rittergutsbesitz-erne, og bestiller Tapetpapir og lignende, før de kør hjem, saa det ku kanske hænde, han ku faa Tilfælde at vise dem lidt af Mappen ved samme Lejligheden.“

Da vi havde faaet Tegningerne anbragt, vilde jeg dreje

med Hans om ad en bredere Sidegade for hurtigt at naa hen til den store Café og Restaurant, som jeg havde set paa min Vandring.

„Skulde vi inte hellere gaa den anden Vejen, snälla du?“ spurgte Vinge.

„Naa, den er maaske kønnere?“

„Nej, för all del! Men der bor en Gewürzhandler paa Hjørnet af den første Sidegaden, ved Du; og naar han ser mig, var han i Stand til at bli mindet om, jeg skylder ham lite Penger. Det er ikke for det, han er ikke med de værste; men han behøver ovilkorligen Penger nu for Tiden, og Kjerringa tog heller ikke saa ganske lite paa Borg hos ham, inden hun gik hen og la sig.“

„Kjerringa?! — Du er da ikke bleven gift, Hans?“

„Jo, Du det er ikke anderledes. — Det kom over mig lisom Læsset over Møgbonden, lige paa en Gang! Det er snart en gammel Historie. Hun har lige iforgaars faaet sig en Arveprinsesse.“

„Til Lykke, gamle Ven; det er forhaabentlig den eneste!“

„Nej, der er saagu blevet til et Drengsbarn med, Du; han var ovenikøbet den først. — Det er ellers en mycke trefflig gossa; men jeg hade aldrig tænkt mig, te de ku äta saa mye, det Släg; for nu laa han jo ved Moren, saa længe det paa nogen Maade gaa kunde, men vi ku da heller ikke faa en af dem ud af ham, som der staar om i Æventyrerne, at de pattede i ni Aar, og saa rev de Træer op med Rode og kastede i Hodet paa skikkelige Folk. Og nu griber han efter Sul lisom en anden efter Guldpenge! — Jeg tænker tit paa, at hjemme paa Landet, der vilde vi da meget før faaet et Tilfælde, hvis at noen

havde budt os Sul, for vi kendte da ellers ikke til andet end Høvl og Fedtebrød.“

„Ja, nu skal Du ind her, gamle Hans,“ sagde jeg, „og have noget, der er bedre end Fedtebrød,“ og jeg aabnede Restaurationsdøren for ham.

„Nej, stig Du paa først!“

„Passiar! Her er jeg Vært.“ —

Vinge strøg paa tysk Manér Baretten af Hovedet, straks vi var indenfor Døren.

„Her er högt til Loftet,“ sagde han, „det er næsten, som det ku være i en kyrka; og fint er her utaf fan! — Tror Du bare ikke, Farbroer, at der længer ud paa Aftenen kommer for mange af disse fine Kontorister og Officerer og drikker deres Øl her; for det er da ellers noet af det mest otrefliga Pak, som man kan sidde og se sine gode Øjne fordærvet paa!“

„Nej, det kan jeg aldrig tro; og saa desuden, naar vi faar et Par gode Flasker Vin til Maden, gad jeg se den, som kunde genere os her i vort Hjørne.“

„Aa nej, aa nej ...“

„Tag nu Frakken af, Du gamle, og gør Dig det gemtligt!“

„Besten Dank! Besten Dank!“ — men Hans tog alligevel ikke Frakken af.

Da Opvarteren var forsvundet med Bestillingen, bøje-
de han sig mod mig og sagde: „Jeg skal sie Dig en Ting: jeg er jo ikke saa særlig fin indvendig; og ser Du, i Dag ganske specielt, saa har jeg ikke andet om Halsen end denne lille duk; for henne hos den Fabrikanten skulde jeg foreløbig ikke tale med ham, men blot hilse fra Liebe og faa lemna Mappen ...“

„Ja, det er skam ikke for Udseendets Skyld, jeg siger det ...“

„Det er ellers også en ganske pæn liten duk; den skulde jo da i sin Tid være købt for en silkesduk. Og til og med forekommer den mig med nærværende kølige väder ingenlunde umotiveret.“

„Nej, bevares; den virker storartet motiveret i Billedet! — Maa jeg nu skænke Dig et lille Velkomstbæger og drikke for det lykkelige Tilfælde, der har ført os sammen engang igen. Skaal!“

„Skaal! Skaal! Gud styrke alle vore Venner, og en anden Mand han ærlig annamme alle vore Uvenner! — Den smager ellers svært søffig, den Vin!“

„Aa ja; det er en meget hæderlig Burgunder. Skaal igen! Og denne Gang skal det være for Kjerringa, som Du kalder hende, og Børnene og hele Familjelivet!“

„Tak for det, Tak skal Du ha! — Det er nu virkelig mycke ledsamt, at Du ikke kan gaa med hjem og titte til Konen; men der tilbyder sig jo for nærværende ikke saa god en Lejlighed til det, i synnerhet som der sidder en forbannede sqvallerkäring af Nabokone og sku lisom være hende lidt til Selskab, mens hun ligger ... jeg ku osse godt ha lidt, Du sku set den lille Franz Qvirinus...“

„Franz Qvirinus! Hvor Pokker har Du faaet de Navne fra til Drengen?“

„Jo, ser Du: Franz, det er efter Gubben Franz Hals; for bedre Maler end den har der da vel ikke levet i Verden; og han har glædet mig saa mange Ganger, saa den Smule Ære tyckte jeg dog nok, jeg kunde vise ham! Og Qvirinus stod der ud for hans Fødselsdag i Almanaken, saa det bød sig jo ganske af sig selv. — — Ja; nu

maa man jo qvæle og plage sig endnu en Stund for at se at faa den Gutungen bragt lidt frem i Verden; men saa kommer der vel ogsaa nok den Tid, hvor han til Gen-gæld kan hjælpe lite paa sin gamle Faer.“

„Det gør der vel nok engang. Hvor gammel er den unge Mand nu for Tiden?“

„Ja, naar vi naaer Dagen efter Mikkelsdag, saa sku han bli lige præcis atten Maaneder.“

„Saa har Du jo ganske vist endnu nogen Tid at støtte ham i. Men hva, Herregud; Tiden gaar hurtigt. Skaal paa det!“

„Tak, tak og Lykke til! — Aa ja, den Tid, der er god, den gaar fort nok; men hernede, kan Du tro, i denne Krähwinkel, der forslaar den ellers förbaskad godt.“

„Jamen jeg kan nu virkelig heller ikke begribe, hvor det kan være faldet Dig ind at rejse ned til saadan et Hul!“

„Nej, hør ved Du hvad, saa aldeles vviinagtig fjottet har jeg da heller ikke været; jeg er aldrig noget øgon-blick rejst hertil, jeg har bare ikke kunnet slippe herfra.“

Jeg vilde til at afbryde, men Hans blev ved: „Faar jeg kanske Lov at forklare? Ser Du, sidste Gangen, vi saa hinanden i Danmark, nu for tre— fire Aar siden, da havde jeg tænkt paa at slaa mig til Ro i Fædrelandet; men det var jeg desværre et Aarstid om at opdage, at i de tolv Aar, jeg havde været i München og Düsseldorf og Vorherre ved hvor omkring, der havde de spist alt for megen fin Middagsmad hjemme, som jeg slet ikke havde været med til. Saa hvorsomhelst der var blot bitte gran at faa Tag i, der var der allerede hundredevis af ældre og yngre Malere og Tegnere, som var indarbej-

dede med alle Etatsraaderne iforvejen. Saa hed det jo bare komme væk igen udenfor Gjedser, snarest ske kunde, og jeg naaede ogsaa Berlin. Der var jeg saa heldig at faa copiere en liten Jan Steen fra Galleriet til en Commerzienrat dernede; og fald jeg hade været i tilfælde at stanna, til den gode Aarstiden kom, saa hade der maaske endda været noget at gøre; men nu blev det i længer jo varmere, og alle Folk var borte, og jeg har heller aldrig likt mig rigtig i den Byen. Ydermere hørte jeg lejlighedsvis om Pfannkuchen, som Du maaske kan huske nede fra Düsseldorf i sin Tid, at han skulde ligge nede i det rumæniske og male store taflor, som de købte af ham for mange Penge. Saa ham skrev jeg til. Og da der ingen Svar kom, tænkte jeg, maatte jeg se at komme derned paa egen Haand —, men saa naaede jeg ikke længere end her til og havde faaet Kjerringa med fra Berlin. Nu sidder jeg og kan ikke komme ud til Bondebyen herudenfor, endsige mere. — Det er ikke roligt, naar man hade hoppats komme til Rumænien og faa virkelig Driftskapital til endelig engang at studere noget ordentligt efter Naturen, som haardt kunde tiltrænges, nu man snart i en Aarrækkke har maattet rakke for Føden med lidt af hvert!“

„Jamen, kære gamle Vinge; selv om der nu ogsaa havde været noget at bestille i Rumænien, hvad jeg meget betvivler, saa var der da ikke Tale om, Du havde Penge til bare at komme derned for, endsige mere.“

„Nej, forstås; det hade jeg ikke! Men jeg lurede jo paa at sku tjene til at rejse videre for her i Byen, skal Du vide. Og det gik ogsaa en Tid ganske taaleligt, naar man vil ta, hvad som bødes. Her var til at begynde med

en Cigaretfabrikant, der havde en Reklameplakat, og der var Christoffer Columbus paa og Indianere og Solen, der gik ned over Guanahani og Faen ved al den Verdenshistorie — naa, det var allenfals lisaa godt som Kaulbachs verdenshistoriske Fresker i Trappehuset i Berliner-musæet! Men det trak ikke, sagde Forhandlerne, og det tyckte Fabrikanten ikke om. Saa var det, jeg fik fat i Gubben! Og jeg ræsonnerte paa et annat sätt, for jeg sa: I helvete med Verdenshistorien, for den laver sig sgu bedre selv alligevel; men skulde vi ikke sætte lidt paa de Tobakkerne, der ku interessere de Herrer, som ska ryge dem? Og saa tegnede jeg sju smaa nakne flickor, den ene lige ved Siden af den anden; forstås, de var ikke mer nakne end som det passer sig her i Tyskland med baade lidt Flor og lidt Tyl og mere af de Dele omkring dem, men de var da mer end nakne nok for de 25 Pfennige Tobak, som der var i Kardusen! Og det tyckte nok ogsaa de, som sku købe dem, for Fabrikanten var mycke belåten med Salget. — Saadan lavede jeg flere Afficher og Annoncer; men tilsidst kom jeg lite galt af Sted med en, jeg sku gøre til den eneste rigtige Slags Kunsthandler, de har her i Byen, og det kan godt være, det kom, fordi jeg var noget fuld, da jeg sku lave den. For Du ved nok, at naar jeg er lite ør, saa har jeg saadan förbannat lyse Idéer, og jeg ved ikke, hvordan det er, men det spiller og lyser i mig af Glæde, lisom at jeg sku til at giftes. Og saa tegnede jeg ham en Kunsthandler midt paa Plakaten, og det var Manden selv med minutieus Portrætlighed, for, hva Faen, det er jo da noget, de saa tit gør, med at de sætter dem selv udenpaa deres Kataloger og Tobakker og Bras! Og han stod med en

Tube i Haanden, en rigtig Kæmpetube, for han handlede jo ogsaa med Farver, og den klemte han; og det, der rendte saa ynkeligt ud af Tuben, det var en sølle, flaaet Maler, ganske fladtrykt, saa bare det lange Haar og Palet og Pjalterne, han hyllede sin Usselhed i, var til at se ligesom i et Hulspejl. Og det var ryslig vackert i färgen, altsammen, og magnifikt tegnet, og de sagde til og med, at den klemte Maleren, han lignede mig selv. Men Fanden stod i Gubben Løwe; han blev fløjtende gal! Og saa holdt mine Afficher op. — — Men nu har jeg tegnet en Del förbannade Kultegninger efter Fotografier, og det skaffer en jo lidt Referencer, saa jeg tænker nok og ska komme i Forbindelse med noen af de rigtig gode Fabrikanterne hernede, for jeg skal sie Dig, det Slag plejer jo gerne at ha saadan en Kjerring, der nok vil males lite gran og fin, helst saa de slet ikke ligner det, de ser ud efter i Virkeligheden. Og saa saare jeg faar saadan et Portræt gjort til en 4—5000 Reichsmark, ska jeg ikke tøve en Dag længere med at komme ned til Pfannkuchen og faa malet noget ordentligt efter Naturen lisom i gamle Dage, da man endnu ikke besad den Modenhed, som man vel nu har, tør man hoppas.“ —

Der var efterhaanden kommen lovlig mange Menne-sker i Lokalet, og Vinge blev hver Gang nervøs, naar Folk vilde til at sætte sig ved den anden Ende af vort Bord. Tilslidst spurgte en Herre ligefrem, om vi tillod, han tog Plads ved Siden af os, der var ellers optaget alle Vegne.

Det var ikke muligt at sige Nej, og vi lettede ogsaa begge forbindtligt paa os; men Vinge begyndte at se sig urolig om og smaatrippe med Fødderne.

„Skulde vi ikke, nu vi er færdig med Maden, se at smutte ind i et separat Værelse, hvis der er saadan et her?“ spurgte jeg.

„Jo, hvis *det* kunde lade sig gøre, skulde der da ikke være noget hyggeligere,“ mente Vinge.

— Der blev hurtig gjort et lille Værelse i Orden, som om Vinteren blev brugt til mindre, sluttede Selskaber, og Opvarteren, som tændte Gassen og bragte Kaffe, Cigarer og Likører, bemærkede med et Blik paa de allerede talrigt opmarcherede Flasker, at Værelset stod til Tjeneste, ogsaa efter at Restauranten var lukket; han skulde være villig til at servere, saa længe Herrerne ønskede.

„Ja, mere kan man jo ikke forlange af det Slag,“ sagde Vinge og tømte en Cacao. — „Den er for Resten god til at skylle efter med, den her — og nu kan man da ogsaa faa lægge Frakken og lette lidt paa halsduken!“ Og han rejste sig og gav sig til at spanke frem og tilbage paa Gulvet, mens han purrede op i Haaret.

Saa standsede han foran Bordet igen: „Jeg liker svært godt, Du, at de er noen trinde og noen slanke, Flaskerne, og forskellige i Farve; baade de, jeg kender, og de, jeg ikke engang kan læse Navnet rigtigt paa; men forstås, smake paa dem, det behøver man jo ikke Sprogkundskaber til,“ og han skænkede en Curaçao. „Din Skaal skal det vara! — Og Tak fordi Du var saa svært snäll og hyggelig at forløbe dig herved i dette elende Hul og faa mig til igen en Gang at supaa i godt Compani. Det er lisom det ku være i gamle Dage, da vi trafs nede i Düsseldorf ...“

„Ja, i „Kina“, hvor Værten havde Øjne ligesom en Kineser ...“

„Og gul var han da ogsaa ...“

„Og med en lille en paa bestandig ...“

„Jo men altid sikker paa Benene alligevel. Og ved Du hva, naar en Mand ikke inkommoderer nogen og er fullkomlig i Stand til at passe, hvad han har paataget sig, saa kan det jo da egentlig være en anden ligegyldigt, om han drikker en Dram eller lar den staa. Og jeg sir Dig, Du — ja, ursäkta, jeg holder ikke saa meget af de søde Likørerne; hvis Du ikke blier förargad over det, så drikker jeg før den Kognaken, for det er da liegodt en, som at der baade kan lugte og varme ... men, hvad jeg vilde sagt: vi talte om Kinesen, og han passede til os Malere og Kunstnere dernede; der var noget af en gæsteventlig Bakkus over ham; han havde sin Fryd ved det samme som vi andre, og han samlede ganske stille sammen til Dillen som sin Livsopgave. Der var ikke dette förbannade professionelle over ham, som nu om Stunder møder en alle Vegne. Fy Faen, saadan Værts-husholdere som de derude: i langskødede Spidskjoler og lisaa ædru som en Bankkasserer! Det Slag er da ikke til andet end til at skovle Penge ind utaf Folks fylla! — Nej, ta mig tusan, *Kinesen*, han skovlede ikke Penge ind, det skal ingen sige ham paa; men ud paa Morgenens, saa gik han omkring saa stille og fordybet og med et Skær om Munden og i Øjet, som Calle Bostrøm kaldte for hans gloria sancti spiritus vini, lige saa inderlig optaget og opgaaet i sit Emne som nogen af Fiesoles Madonnaer i deres. Og er det ikke det, det kommer an paa: Optagetheden og Opgaaetheden i Motivet, saa ligegyldigt,

om det er fra Paradiset eller fra Svinehuset? — Skaal for Kinesen, fordi han var ikke Professionist! For Professionister er der nok af i Verden, og det er det sørgeligste, som et Menneske med Følelse for sig selv kan gaa hen og blive til.“

Vi klinkede og tømte til Bunds. Vinge tændte sig en frisk Cigar og sad lidt og saa ud over Bordet: „Ved Du, hvad jeg sidder og funderer paa: om vi ikke skulde la Kellneren prøve at faa fat i noen *lite* større Glas; saa ku vi lave det, vi i Düsseldorf kaldte for Skandinavisme: tre Dele blandede i et; men kanske det ikke passer med de her Draaberne?“

Der blev bragt nogen Rhinskvind, Cognac og Champagne; vi skubbede Likørerne til Side og lod det blande sammen i en Bolle.

„Det smaker, saa det ku friske en død op af Graven,“ mente Vinge; „jeg var tilfreds, det ku bringe gamle Calle Bostrøm hit igen — Død og helvete, den Karen han hørte ikke hjemme i vores Maskin- og Fotografaarhundrede! Naar han sjöng sin Bellman, saa kendtes det, hvor han passede hen, den Gustavianske Glansperioden, det hade været hans Tid! — Hvorfor sætter jeg mig egentligen ikke hen og maler Carl Gustaf Bostrøm, som jeg mindes ham, hver en detail i Form og Farve? Jeg maler saa meget Skidt ud af Hovedet; hvorfor skulde jeg saa ikke engang ogsaa male noget godt? Hvem siger desuden, man altid skal sidde med Snuden op ad en levende Model! — — Saa saare jeg bare kan hinna det og faar Raad at ofre Lærred og Farve paa det, saa skal jeg male Farbroer Calle, som han aandede og levede iblandt os: tjock utaf fan, med Skallepanden lisaa skinnende som

Dobbelthagen og de stive Fadermordere; soignert som en Gøteborgsk Grosshandlare med silkeshalsduk og Snusdaase og med sit goe lynne straalende ut af hele Gestalten.“

„Kan Du huske, Hans, den første Aften, jeg var i „Kina“, der sad jeg netop midt imellem de to Skallepander, Bostrøm og Forslund, og Bostrøm sang af Fredmans epistler, saa Nordmændene blev helt misundelige over den Lykke, han gjorde.“

„Ja visst, ja visst! Noget avindsjukt Fantepak, de Nordmændene!“

„Og vi blev for Resten ikke saa lidt fulde til Slutningen.“

„Gewiss, gewiss! Da Calle sprang op paa Hug midt ud paa Bordet imellem Flasker og Glas og agerede apa efter den Svinebavianen, han hade malet i zoologiske Haven i Paris! Jøsse Kos, som han hade studeret den Fyren; det var den genialeste Karrikatur i levende Billede, som jeg har set i mine Dage! Men tilsidst væltede vi jo Bordet med Glas og det hele og Farbroer med, saa det skvalpede i hans tykke Mave. Umiddelbart derefter gik han ud paa en af sine trettio—sex timmars Promenader. — Skaal!“

„Ja, det er rigtigt! Saa gik han fra Sted til Sted ...“

„... i hvarje Vraa, hvor vaade Varer vankede og alle vegne den gladeste blandt de glade! Og naar han ikke kunde mere, lagde han sig paa Pladsen og sov Rusen ud saa vidt, at han ku begynde at spæde paa igen. Den allerførste Gangen, ved Du, jeg traf ham overhovedet, da var han netop midt i en Promenad, og i Baisrischen Hof sang han Bellman, men nede i det forgylde

Rottehul skikkede han Bud hjem efter boken med de mest grisagtige Viser fra hele Sverge, som han hade optegnet fra Ungdommens Vaar. Og alle de rigtig saftige Ordene, de var notert med rødt Blæk, og naar de kom, gjorde han en liten Stands, men saa sjöng han dem saa ganske fint og lifligt, og bagefter skrattade han, saa han maatte tørre Vandet af Kinderne med sin blaa näsduk. Til allersidst blev han saa sju himla glad, at han kørte Mænd og fruntimmer og alt hvad der var til Side og dansede midt ude paa Gulvet den ungarske Csárdásen, som han hade lært af en flicka i Wien; jeg sekunderte efter Evne. — Ja, nu danser der ingen af os mere! —“

„Han døde jo nede i Düsseldorf nogle Aar efter, eller hvordan var det?“

„Calle Boström døde, da han var mellem 42 og 43 Aar og hade hat Dille fire Gange. — Vi var netop Nytaarsaften kommen ind paa en Kneipe, og hvordan det gik eller ikke, saa kom Boström i Krakel og skulde faa Prygl, saa den norske Maleren Braag og jeg maatte hjælpe ham, bedst vi kunde; men tilsidst blev vi alligevel smidt ud, og Calle havde faaet adskillige Skrammer og Spark paa Skaldependen og nedom i Ansigtet, og vi kunde slet ikke styre lidt tilfreds paa Farbroer, for han tog rent umotivert paa at skælde os ud ogsaa: vi var noen förbannade noske Skidtstövler, som ku dra at hete helvete til, nu vilde han gaa og supe paa egen Haand! Saa bagefter har jeg faat vide, han var stavret langt ud paa Landet til et meget slemt Hus, de kaldte den grünen Jäger, og hvor en Vinhandler fra Köln, han kort forinden var kommen saa galt af Sted, for de tog alle hans Penger og skar Hodet af ham og gravede det ned i en Mose, og saa slæbte de

Kroppen hen paa Grafenberger Chaussé, hvor en liten Jentunge fandt den om Morgen en lille Stykke fra, hvor jeg boede. Men Calle kom da derfra med Hodet, om ogsaa han skvat paaet ned i en dyb Vandgrøft, da han gik hjem, og skal ha staaet dér det meste af et Par Timer, før der kom noen og fiskede ham op, saa der slog sig jo lite Rosen eller Koldbrand i Skrammerne og han maatte bli hjemme og doktorere en 5—6 Dage. Men noen Morgener efter spiste han igen Frokost i Kina og sa, nu maatte han holde sin vanlige Diæt, for det andet hade været altfor plagsomt, og han drak ogsaa en 15—16 Stykker af de Toddyer; vi kaldte Kung Carl den Femtonde af Sverige, og var saa lifvad og oprømt, saa alting tydede paa, det var Begyndelsen til en trettio-sex timmars Promenad. — Om Eftermiddagen vilde jeg rent i Forbigaaende drikke mig et enkelt Glas i Kina, men kunde ikke faa Døren op til det skandinaviske Rummet, fordi der laa en Fyldehund og sov paa Gulvet lige op ad den. Til sidst fik jeg dog væltet ham til Side, og saa var det saamænd ingen andre end Farbroer; og jeg fortryder ikke paa, jeg drak det Glas med ham, som han proponerede, da han blev saa vidt klar i Hovedet, at han ku kende mig igen, for det blev sidste Gang, jeg saa ham i levende Live! Henimod Ti-Tiden sad vi siden nede i Rottehullet, Martin Møller og jeg, og hørte to Natvægtene ivrigt berette til Værten og nævne Calle Bostrøms Navn, saa var han en Times Tid forinden falden død om paa Gaden midt i sin Promenad og kørt direkte til Lighuset.“

„Der maa være blevet helt underligt tyst og stille i Düsseldorf efter ham!“

„Ja, Du ved ikke, hvor det kendtes, han var borte, og der var saa vist ikke nogen i hele Byen, som ikke gerne hade set den glade, gemytlige Sjæl færdes endnu en Stund iblandt os, skønt enhver maatte jo indrømme, det var den stiligste Maade, han kunde anbefalet sig paa. —

Jeg husker nu ikke længer, af hvad Aarsag jeg kom op paa hans Atelier Dagen efter, men jeg gik da lidt derinde og saa paa de forskellige Ting og Saker. Du kan nok huske den taflan, han i sin Tid fik Medaille for paa Udstillingen, der hang en liten Række Studier til den deroppe. Som den kom til at staa lyslevende for mig igen ved at se dem! Det var en fin, sort Fuldblodshest, der lige blev trukket ud af sin Baas og ikke videre, men Jösse Maria Josef, som denne lynsnare Nervøsitet og Temperamentet var følt i Rejsning og hele Karakteristiken af det Dyr! Det sa jeg straks, første Gangen, jeg saa den biten, til Martin Møller: Han, som har gjort den, holder af et højt Bæger! Man følte de mange Afbrydelser, under hvilke den var opstaaet og baade, at Haanden havde famlet, og Øjet været usædvanlig fint skærpet; der var noget af en beaandet, eksalteret, helt instinktmæssig Træffen det rette ved Siden af noget, der hindrede bestandig! — Faen i Vold med Billedet selv endda, naar det kom til Stykket; det var hele den Kunstnerpersonligheden, som laa bag det, der var saa rørende! — Lidt hen paa Formiddagen tittede jeg til ham ude paa Lighuset, og der laa han jo nu stille og sov rolig og fredelig den lange Rus ud. Støvlerne hade de drat af ham og lagt ham i Skjorteærmer paa en høj Briks; Lyset faldt fra nærmeste Vindeue saa mildt over hans Hode og Overkrop. Farven var

paa lidt nær hans sædvanlige, og Karakteren af Udtrykket, som om han sov en rigtig god, barnslig Søvn, Snustobakken sad endnu i de lange Haar i hans Næse. — Jeg kunde ikke for, jeg fik Taarer i Øjnene, skønt jeg vidste, at Calle jo nu var bedst forvaret.“

Vinge tav. Det var begyndt at lysne, og Dagskæret trængte ind mellem Gardinerne, som hang løst frem foran Vinduet. Jeg saa op imod Gasblusset i Kronen: „Vi kan nok snart slukke!“

„Aa nej, la det bli! Det er saa vakkert med den blandede Belysning ind over Tobaksrøg og Flasker og Glas og Sjatter. Jeg ved ikke, men jeg tycker altid, den er saa ejendommelig vemodig stemningsfuld.“

Han skyllede et Glas ned og skænkede sig et nyt: „Ja, nu er de døde, Calle — og Broer Forslund med, ham gemte Vorherre i Hungerstyfus ude paa Marienhospitalet; bagefter købte svenska Galleriet i Stockholm den taflan, han var sultet ihjel over, og Professorerne de bandede og svor, saa det lyste omkring dem, for jeg skal sie Dig: en død Mand, han gaar jo ikke nogen i Vejen mere. Og Gustaf Klempe med den røde Næse skal nok sidde og male Skibsportrætter nede i Gibraltar, og Schou har giftet en — nok sagt, og Rasmussen er bleven Professor. Men den lille norske nærige Svinhund, Lien, ham saa jeg en tafla af paa den store Udstillingen i Berlin, og Kors, hvor den Fyren er bleven ældre, siden dengang han maledede sine nosk-noske Bondeslasmaal i Vinternætterne, hvor de drev Økserne hele Alen ind i Hoderne paa hverandre og Maanen lyste som et Par gule Skindbukser, mens kunstig Belysning stød ud af Gildehusvinduerne, som om det ku være hele Ildsluer! Nu var det

blot en Graavejrsdag med Vej over Fjældet og en Mand, der havde sat sig helt rolig ned paa en af Vejstenene med Ryggen mod Beskueren. Men for vakkert det var i Farven! Og som den Mand han havde sat sig uden Spræl og Smeld for at faa hvile blot en liten Stund og havde lang Vej hjem igen! Jo, jo, den lille bredpandede Niels Lien, han blev alligevel til Gut, som konnte — som de sier oppe paa Fjælla.“ —

Der blev en Pavse; Vinge trommede paa Bordet og saa sig lidt rundt i Stuen; men saa paa en Gang rejste han sig med det fyldte Glas i Haanden: „Nu skal Du ha Tak for i kväll, og det har været noen gode Stunder; men det vil jeg blot faa Lov at sige, inden vi skiljas, at de, som gaar omkring og finder frem Malergenier og Billedhuggergenier, det er Folk, som ikke ved, hvad de gør, Du. Og jeg tænker altid paa Eventyret, hvor de gav Gutten en liten Kurv med Mat og et Sværd, som han knap ku slæbe paa, og saa slap de ham ene ud i den store Skov, og der skulde han finde Prinsessen og det halve Kongerige. Og begribeligvis fandt han ingen af Delene. Men saa blev de fornærmet, alle de, der interesserte sig for ham, som de sagde, for en Kunstner er ikke et Menneske! Og naar han har faaet 100 Kr. i Dag, saa skal han helst ku male sammen for 200 i Morgen og faa al Verdens Prismedailler og Professortitler i over Morgen! Og naar han gør en Fejl og to og ti er hundrede, saa er han en Døgenigt og et utaknemmeligt Bæst og en Fyllerackare, og saa hade han dog ikke noget Talent alligevel! For Faen, det var jo ikke mig, som sa først, jeg hade Talent; det var jo de! De ku ha lat mig bli ude paa Bondelandet og nære mig utaf mine Hænders Arbejde og

tjene til en sup iblandt for at tegne en af de store Bønder, hans Gaard og Kjerring af, som jeg gjorde. Men deres Akademier og Direktører og Prisbelønninger, *som jeg ogsaa har faat*, de er utaf fan! Og vores Svirer, Du, og flickorna og det hele Leben, det var osse utaf fan, og naar vi sultede den ene Dag og ikke vidste alt det, vi vilde fylde i os den næste, og naar vi blev helt øre i Hovederne bare for at komme frem! Og for hver en, der slap igennem, saa var der i Snesevis, som blev paa Pletten. Men de *hade* vel ikke noget Talent, de! Talent! Talent! *Mennesker*, dem spurgte de aldrig efter!“

Han tømte sit Glas og gik hen og slog Gardinerne fra, saa det fulde kolde Morgenlys brød helt ind i Stuen; jeg slukkede Gassen.

„Ja, snälla du, nu er vi jo bleven saa pas fulde, at vi ku sætte os ned og gråta over hverandre — saa det er vel det bedste, vi tænker paa at bryde op!“ —

Jeg saa paa mit Ur.

„Det er jo sandt, Du skulde nok egentlig med et Iltog.“

„Ja, men om en Time gaar der et igen, saa jeg kan dejligt naa at faa telegraferet til min Ven dernede og komme afsted; mit Tøj staar paa Banegaarden ...“

— — Vi gik ned ad ganske smalle, øde Gader med Genlyd af vore Skridt; ingen af os talte. Op til Banegaarden førte der et Stykke beplantet Chaussé, Spurvenerne var begyndt at pippe i Træerne; Solen maatte være staaet op bag os, dens Skær rødgede Luften. Vi stod et Øjeblik stille og saa ud over Engene paa den anden Side Stationen.

„Mennesker sku blot aldrig ha prøvet paa at gengi

slikt," sagde Vinge, „det var jo dog blevet ved at være lige kønt, det foruden.“ —

Saa hørte vi Banemændenes Vogterhorn tude, der blev slaaet en Signalvinge til Vejrs paa et højt Stativ, og kort efter kom det glinsende sorte Tog raslende og stønnende.

„Farvel, gamle Dreng, og saa skriver jeg dernede fra!“

„Ja, — og fald Du sku glemme det, saa er vi de gamle Venner alligevel for det. Tak for i aften og Lykke til!“

Günther var allerede mødt for at tage imod mig i den sidste By før Kurstedet. Da Toget standsede paa Banegaarden, saa jeg ham staa paa Observation et godt Stykke fra Vognene, hvor Strømmen af Mennesker nødvendigvis maatte dele sig imellem de to Udgange. Han var civil, i lys Sommerklædning, med Straahat og Stok og en Fox-Terrier, som blev ført i Snor af samme Haand, der holdt Stokken.

Straks, han saa mig, gled der et Smil frem under Schnurrbarten, og han slog ud med den frie Haand.

„God Dag, kære Dansker, og velkommen! De ved, at vi om syv Minutter skal over paa den hertugelige Sidebane, som fører os til vort Sanatorium; jeg foretrak at tage imod Dem allerede her“

„Det skal De virkelig have Tak for, Günther!“

„Bevares! Vi vil jo gerne staa os lidt godt med Danmark hernede i Tyskland. Og saa greb jeg desuden Lejligheden til at motivere en lille Tur til Byen; det er ligefrem nødvendigt engang imellem at se en Skildvagt; man bliver ellers saa aldeles fordømt civilistisk i det Hohenthalske Driverliv.“

„Maa jeg spørge, om det er Racehunden?“, bemærkede

jeg med et Blik paa Fox-Terrieren, der var ved at strække sit Hoved af Led i Halsbaandet bare for at naa en lille Stump Klud, der laa netop lige udenfor dens Rækkevidde.

„Aa, tal ikke om den! Det er min Sorg! Nu skal jeg netop afgive den til et Banemenneske, som befordre den videre til min Broder i Altershausen. — Der har vi Manden! Gaa iforvejen og belæg en Plads for mig; de Hertugelige har allerede ringet een Gang!“ —

Nogle Minutter efter kørte vi af Sted med Udsigt over et fladt, dyrket Landskab, hvor mildt skraanende Bjerger fortonede sig i Horisonten.

„Det glæder mig virkelig at se Dem saa flink og munter,“ begyndte min Ven igen, „hvorledes gaar det ellers oppe i det lille Danmark? Er de kommen den evige Fred et smukt Stykke nærmere end sidst; eller hvordan er det: er det Norge, som navnlig arbejder i den Branche?“

„Kunde De ikke være en Kende mindre overlegen, Hr. Militarist?“

„Overlegen?! Man maa da virkelig spørge til saadanne Bevægelser, hvor man risikerer at ligge der en skønne Dag med samt sit Meget godt fra Turnakademiet og øvrige Udmærkelser og saa være henvist til at blive Digter eller Svømmelærer. — Mit eneste Haab er, at De til den Tid vil lægge et godt Ord ind for mig hos de civile Mynigheder.“

„Det skal De faa min Haand paa. Men for Resten vilde det interessere mig ulige mere at høre lidt om, hvad det er for en mærkelig Afkrog af Verden, De staar i Begreb med at slæbe mig hen i.“

„Ja, — den evige Fred er saamænd ikke engang ble-

vet etableret dér endnu; min stakkels lille Racehund falder netop som en Indrømmelse til Krigstilstanden. Den gøede ikke, og derfor fik jeg Lov til at beholde den i Huset hos den værdige Sanitetsraad og Læge, som kurerer paa os allesammen; men i Kraft af sin store Ungdommelighed nærrede den en ulykkelig Lidenskab for Dameskørter, helst broderede. Naa, det er jo ogsaa arri-veret en anden i ens unge Dage, men Fix bed tillige Faar. Der har været en frygtelig Staahej i begge Anledninger! I Løbet af et Par Uger har jeg maattet lade nedslagte og skænke til Sognets fattige ikke mindre end to Faar; ganske vist faar man det jo tifold refunderet i en senere Tilværelse, men for en tarvelig Løjtnantsgage bliver det i Længden en noget høj Forsikringspræmie, og nu er Fix allerede paa Rejse til min Broder, der er Gymnasiallærer i Altershausen. Han er en stor Dyreven og har i Forvejen et Par menneskelige Pensionærer at opdrage paa, saa det kan jo kun gavne ham at faa lidt Afveksling i sine pædagogiske Opgaver. Desuden plejer jeg at give ham en lille Foræring til hans Fødselsdag.“

„Ja, en bedre kunde han jo lede længe efter!“

„Ikke sandt! Ægte Race lige ud til Ørespidserne! Og det finest følende Temperament! Altid paa Observation: videbegærlig, spændstig, modig til at fare løs ved den ringeste Anledning paa selv den største Overmagt! — Skandalen er absolut min, fordi jeg ikke har kunnet samle Energi nok til at bringe saa brillante Egenskaber under Disciplin. Men det svinder ud af en, allesammen, i dette Driverliv, hvor man bader, snakker og driver, rulles i vaade Lagener og begynder forfra igen. Skade var det med det Dyr, — saa meget mere som det var en Gave fra

en af vore største Pottebaroner hjemme i Garnisonen!"

„Hvad for en?"

„Aa, det er en militær Salonbetegnelse for de store Lervarefabrikanter, der sidder i det høje Byraad og bevilger os fine nye Kaserne, naar de ikke kan undgaa det. Og en af dem, hvis Datter jeg — — *ikke* vil have, han forærede mig den lille Fix. Rimeligvis har den bidt for mange Faar for ham ogsaa, disse Købmandssjæle tiltror jeg alt muligt. Men lad os ikke tale mere om det; nu maa De se at erstatte mig dens Selskab!"

„Naar bare jeg kan det!"

„Ja, hør ved De hvad, her i denne vrøvlede Verden er saagu en fornuftig Hund, som spiller af Temperament og Interesser, noget af den fornøjeligste og sundeste Omgang, jeg kan tænke mig! Det ved jeg ogsaa fra gamle Dage i Leipzig, at vi to er fuldkommen enige om; og saa husker jeg for Resten den brillante Appetit, vi kunde samle os sammen til Maaltiderne ved at skændes henvrivende om Politik, Kunst og al anden herlig Tidsfordriv i Verden!"

Jeg pegede ud ad Vinduet: „Nu begynder nok Bjærgene at komme nærmere til os, og der er jo dejlig Skov paa dem. Man maa ligefrem kunne gøre storartede Fodture deroppe."

„De er naiv, kære; men jeg tænkte ligesaadan i Begyndelsen. De første to Dage stormede jeg af Sted straks efter Morgenbadet og var nær ved at faa Fantasier i Retning af en mægtig blød Hat med Knortestok til og saa over Bjærg og Skov ud i den vide, vide Verden! Men Kurstedet tæmmer, og denne underlige Magnetisme, der er ved mange Menneskers Eksempel; det er slet ikke Ku-

ren, som gør det. Det vil gaa Dem som alle de andre sunde Mennesker, der bor her paa Hotellerne mere end to Dage: Promenaderne fanger dem, de vante, de afstukne; de gaar uvilkaarligt hver Dag samme Tur Formiddag og samme Tur Eftermiddag. Naar ikke Energien understøttes af Køretøj og stort Fællesselskab, kommer de knap engang de store Udflugter til Bådeckerpunkterne; men malet rundt i Parkalléerne det bliver de, til Akkompagnement af denne fordømte Kurmusik. Hver Dag foresætter man sig aldrig at ville høre den mere for saa bare Dagen efter at blive nervøs, naar Trompetouverturen lyder, og ikke helme, før man drejer med omkring blandt alle de mange Ansigter, der efterhaanden er bleven en uundværlige. Der er egentlig kun en eneste rigtig stor Generalsandhed til i Verden: Mennesket er et Vanedyr.“

Jeg slog Vinduet ned for at række mig lidt ud og kige fremefter.

„Jeg sidder og ser medlidende paa Dem,“ sagde Günther, „De tilhører endnu den anden Verden. De er interesseret, utaalmodig, spændt paa hvad der skal komme. Vi, der lever i Kurliv, kender ikke mere til den Slags Rørelser, vi ved, at den ene Dag bliver som den anden, og at man egentlig slet ikke mærker deres Skiften. Hernede er den gamle Historie gentaget med Solen, der stod stille i Dalen; i de 6—8 Uger, man ligger her, er Tiden afskaffet og erstattet med en Madklokke: ingen Pligter, ingen Tjeneste, ikke det mindste, der *skal* gøres i Dag, hvad der naturligvis er ensbetydende med, at der aldrig bliver gjort noget! Det var absolut et sygeligt Udslag af min tidligere Eksistens, naar jeg foer af Sted til Byen for at hente Dem. Hvis jeg ikke havde faaet det ganske

uventede Telegram, var det heller aldrig faldet mig ind, men Telegrafbudet virkede rent uvilkaarligt paa mig som Trompetsignalet paa en gammel Militærhest; jeg var i Bevægelse, før det blev Tid til at erindre min nuværende Tilværelse. — Jeg kan for Resten glæde Dem med, at vi nærmer os stærkt til Eventyrlandet.“ —

Toget standsede, og vi steg ud paa Stationen. Flere af Jærnbanebetjentene hilste ærbødigt paa Günther.

„Alt det her,“ sagde han, „er endnu af den gamle Verden. De kan se, Jærnbanefunktionærene har en sund og frisk Farve, Passagererne, som kommer, gaar hastigt og energisk. Det vil ikke vare længe: Troldhøjen fanger.“

Stationsuret viste henimod halv tolv, og Solen brændte dygtigt paa det aabne Stykke af den rummelige Perron; til højre for os, ude forbi Jærnbanens Terræn, saa man høje, rødsorte Fabrikskorstene, Ilden slog i Lue fra en af dem op i Solskinnet.

„Det er de store Hytteværker,“ forklarede Günther, „med 1500 Arbejdere, Socialistblade og Masseforsamlinger i Landsbyen; de ligger afgjort udenfor Rayonen. Men den skovbevoksede Bjærgside lige foran os, hvor De ser et lille hvidt Schweizerhotel skinne øverst oppe mod Himlen, den ligger lige saa afgjort indenfor. Hele Historien er et Led i den Sværm af Optrækkerier, der spiller omkring os Badegæster som Amorinerne om Venus. Der staar blandt andet et Mindesmærke for de faldne Krigere, som Værten ædelmodig skænkede Grund til og en lille Plantning omkring. Naar man nu kommer derop efter sin Rejsebog for at se Monumentet, saa er det første, ens Blik møder, tre til fire Opvartere, som forekommende tørrer Borde af i umiddelbar Nærhed af Indhegningen;

og hvis *De* er i Stand til at slippe fra at læse Indskriften paa Pladen uden at drikke adskillige Glas Øl til en fabelagtig Pris, saa har *De* betydelig mere Energi, end noget andet Menneske endnu har udvist. For Resten vil *De* finde hver en Vej og Sti paa Bjærgsiderne besat med Folk, der sælger Brevpressere, Cigarspidser, Penneskafter — *De* kender nok den Slags *Erindringer*, som man i sidste Øjeblik skraber en halv Snes Stykker sammen af for ikke at lægge sig ud med sin nærmeste Familie, naar man kommer hjem igen.“

Vi var gaaet gennem Ventesalene og traadte ud paa den modsatte Side af Stationsbygningen. Der laa en stor Park med høje Linde foran os; den ganske stille Luft duftede af Roser; en lang Række Lejekøretøjer holdt rangerede efter Nummer, Kuskene strømmede flokkevis til og littede paa de sølvtressede Kasketter: Værsaartig, mine Herrer! Vogn til Heksespringet, Hubertusdalen, Bjærgmandshulen! Günther vinkede af med Haanden, og vi skred ind paa grusede Gange.

Omtrent midt i Parken stod vi stille foran et mægtigt Bed, hvor et Mylr af straalende Blomster var arrangerede som en Hertugkrone, der hvilede paa en spraglet Fløjelspude.

„Maa jeg nu spørge Dem, kære, Ven,“ sagde Løjtnanten, „om ikke dette Syn her virker beroligende: Blomster, Plæner, Lindetræer, slanke Bjærgspidser mod blaa Luft og saa grusede Gange at gaa i! Vi har lagt Grus hernede overalt, hvor det kunde gaa an paa nogen Maade, selv i Bjærgene vil *De* træffe lange Stykker grusede Gange. Og hver en generende Stigning er undgaaet; alt er gjort saa jævnt og mageligt som muligt, dér imellem

Busketterne ligger det nærmeste første Klasses Hotel, hvor De kan hvile Dem i de mest elastiske Fjdersenge og nyde det delikateste franske Køkken. Den første Klasses Restaurant er egentlig Sindbillede for alting hernede. Det er dens Princip om det lækre, det, som smelter paa Tungen med den mindst mulige Anstrengelse for Appetiten, der er udstrakt til Behandlingen af Naturen ogsaa. Den bliver serveret Dem paa lignende Maade som Oksekødet i en Chateaubriand aux truffes. Kunstnerne raser; der var et Par Malere med lange Haar hernede, som ikke vidste, hvad Ben de skulde staa paa for Ærgrelse; men det kan ikke nytte noget, det er nu den Maade, vort Bankieraarhundrede vil have Naturen præsenteret paa, ikke, som det hedder, i sin Nøgenhed, men efter nyeste Havemode. Og saa er der den Behagelighed til, at her kan være stille, og dog føler man Mennesker. Her er ikke noget, der afskrækker og berører vildt, ingenting, der indbyder til ubehageligt grublende Ensomhed, her er altid nogen, om ogsaa her ikke er nogen.“

Hovedvejen gennem Kurparken førte ud i en bred Allé, hvor Villaer laa bag Jærngittere, halvt skjult i Haver. Ved Svingene ned mod Sideveje havde Forhandlere af Harzerindringer faaet Tilladelse til at opslaa deres Borde med et lille Stykke Paklærred spændt over for Solen; længere op i Gaden foran mindre standsmaessige Lejevillaer var der en hel Række større Træboder med alle de mange Smaavarer. Nu i Middagstiden var der kun meget ringe Trafik; et halvsovende Kvindemenneske kunde fare op ved vora Skridt og udstøde et haabløst: En lille Harzerindring? Ganske langsomt kom et tomt, elegant Herskabskøretøj paa Gummihjul-og straalende af

Nysølv og Lakering kørende hen ad Vejen, der sad kun en høj, strunk Kusk paa Bukken og laa en lys Støvfrakke inde i Vognen. Ellers saa vi blot af og til en Tjenestepige springe over Vejen med Øl fra Bryggerirestauranten, som laa dybt nede i en stor Have.

Günther drejede om ad en Sideallé; den løb bag om Villaerne ud til Hovedlandevejen, som var beplantet med Kirsebærtræer.

„Lad os staa her et Øjeblik,“ sagde jeg, „den brede hvide Vej der op i Bjærgene, Stenbrudet og Naaletræerne, det er virkelig ikke galt. Her er da formelig en Smule rigtig Natur igen!“

„Ja, det ser saadan ud for en rent overfladisk Betragtning. Men hvis De bare vil gaa en halvhundrede Alen bag de mørkegrønne Fyrretræer, saa træffer de Legepladser for Børn, Bænke foran Udsigter, der er huggede af Byens Forskønnelsesforening, og de rødt- og grøntstribede Mærker paa Stammerne driver Dem, enten De vil eller ej, af Sted til et gammelt Vandtaarn, hvor der er lavet Restaurant i Bunden. Nej, vi finder ikke i civiliserede Lande paa at lade Naturen raade; det er jo da ogsaaa en allerede fra Mosebøgerne stammende Opfattelse, at Mennesket er Naturens Herre. Maa jeg nu ellers bede Dem drage Skoen af — for at blive i Mosebogstilen — her staar vi foran vor Vandkuranstalt, det vil sige Moderanstalten, hvor Sanitetsraaden selv bor med en ti—femten udvalgte Pensionærer; de to yngre og større Etablissementer, Logis-huset og Kurhuset, ligger et Kvarters Tid længere op i Dalen.“

I Læ af Bjærgene laa der en stor, villaagtig Bygning; vi kom ind i en Have med gamle Træer og tætte Bu-

skadser. Ligesom vi smækkede Laagen i efter os, syntes jeg mellem Buskene at se en Skikkelse sætte sig i Bevægelse længere oppe i Haven, og da vi passerede en lille aaben Plæne, gik der ogsaa en yngre Dame hurtigt op imod Huset, tilsyneladende uden at bemærke os; hun brugte to Stokke. Løjtnanten paaskyndede sin Gang, og da jeg lidt forbavset slog med ind i Takten, hviskede han: „Hvis vi ikke indhenter hende, bliver hun rasende!“

Damen blev ved at rokke af Sted ved sine Stokke; paa to Skridts Afstand hilste Günther: „Frøken Lenz!“ sagde han med indsmigrende Røst.

Frøkenen standsede brat og var ved at tabe den ene af Stokkene, som Løjtnanten behændig greb.

„Tak, kære Hr. Løjtnant, mange Tak!“

„De fordobler Deres Anstrengelser for at bedaare os i Dag, Frøken, De gaar med to Stokke! Maa jeg forestille Dem min Ven!“

Frøkenen smilede yndefuldt til mig og nejede med et lille zitrende Træk om Munden, som om det gjorde ondt.

„Løjtnanten er altid saa spøgefuld,“ sagde hun; „det er mig saa frygtelig pinagtigt at skulle gaa omkring saaledes og blive ynket af mine Medmennesker! — Men Herrerne maa dog endelig ikke lade sig opholde af mig, jeg skulde blot op at hvile en Smule paa mit Værelse.“

„Vi følger Dem, Frøken, med Deres Tilladelse, lige til Døren,“ sagde Günther. „De maa nemlig vide, kære Ven, at Frøken Lenz har et Værelse ud mod Balkonen, hvor vi nu netop vil tage Plads for at kunne være hendes Selskab nærmere.“

„Aa — Hr. Løjtnant, hvor kan De dog sige saadan noget, De bliver virkelig snart for slem!“ og Frøken

Lenz humpede forbi os med en fin Rysten af Pandekrøllerne.

„De kan tro,“ sagde Günther, „at hun rapper sig ind for at blive af med Stokkene, inden Sanitetsraaden kommer; hun har nu allerede i fjorten Dage kun gaaet med een Stok, men for at gøre sig interessant overfor Dem som nyankommen er hun bleven udstyret som Dobbeltkrøbling.“

I samme Øjeblik saas Frøken Lenz i sit Vindue i Færd med langsomt at give sig til at trække Rullegardinet ned. Vi steg netop op ad Stentrinene til Verandaen.

„Men, Frøken, det kan da ikke være Deres Mening at ville unddrage os Synet af deres Gretchenskikkelse ved Vinduet!“

„Aa, det ved De jo godt, kære Løjtnant, at jeg taaler ikke det stærke Middagslys, selv hvor Solen ikke skinner. — Paa Gensyn!“ Og Rullegardinet gled blideligt ned, hendes lange smukke Haand kom endnu en Gang frem for ligesom at skubbe det lidt bedre til Rette.

Vi saa paa hinanden og stak i en stille Latter, mens vi satte os ved Bordet saa langt fra hendes Vindue som muligt.

„Det er et af de mange hysteriske Fruentimmere, vi har paa Lager. To meget intime Veninder er bleven skilte ad i Morges, den ene bliver her, den anden gaar til Logis-huset. Der havde været den heftigste Scene i Anledning af, at den ene havde faaet en Kattekillling af en Skomager. Hun havde nemlig allerede for flere Aar siden lovet den anden aldrig at ville tage imod nogen Kat eller Hund uden af hende. — En bor der i Kurhuset, som er baade musikalsk, kunstnerisk og digterisk begavet; i Lø-

bet af en Time begejstres og mistvivler hun ti Gange og skifter lige saa tit om fra den ene Kunststart til den anden. Og vi har ogsaa en, som hver Gang hun har faaet et Brev fra Manden med ikke tilstrækkelig Kærlighed i, føler sig forurettet, ulykkelig, fortvivlet og kaster sig om Halsen paa den første, den bedste Herre, der taler alene med hende i en halv Time, og fortæller, at hun elsker ham. I Begyndelsen skal der have været flere svagelige Mandfolk, som fik næsten fuldendte Kure totalt spolerede af Hjertegrebethed derover, men nu efter Haanden opfattes det nærmest som en gymnastisk Præstation. — Det er den saa overmaade berømmede, let bevægelige kvindelige Følelse!“

„Der kommer nogen nede i Haven, Günther!“

„Det er Doktoren og Polakken.“

„Det er vel den lille af dem, Doktoren?“

„Selvfølgelig, med Brillerne! Den graasprængte med Fuldsækget er en ældre polsk Adelsmand, som er meget ængstelig for sit Helbred; Datteren er for Resten med hernede, hun er ganske nydelig, men noget for meget forlovet, gaar og længes efter Kæresten.“

De to Herrer standsede hvert Øjeblik under Gangen, Polakken greb Lægen om den ene Arm og udviklede noget under store Gestus. Saa klappede Doktoren ham beroligende med den frie Haand, og de gik videre, indtil samme Scene lidt efter gentog sig.

„De kan tro, den gamle Oniastowski faar en god Sludder for en Sladder af Doktoren. Det er det, som officielt hedder: beroligende psychisk Indvirkning.“

Herrerne var kommen op i Nærheden af Balkonen; vi rejste os og hilste.

„Maa jeg forestille de Herrer den omtalte Ven, en Digter oppe fra Danmark. De er mest Digttere og Malere i det Land, skal jeg sige Dem.“

Sanitetsraaden trykkede min Haand med rutineret Forbindtlighed. Han var lille og undersætsig, havde et rødt Ansigt med graanet Knebelsbart og svære Hug fra Studentertiden lige paa Næsespidsen, Klæder og Holdning nærmest som en velstillet Godsinspektør.

Han løftede spøgende Fingeren imod Løjtnanten: „Det er vor Stadssatirikus hernede, og det oplivende Element“ — med en Forandring i Tonefaldet hen imod det alvorligt videnskabelige — „en meget værdifuld Faktor i den selskabelige Omgang, som er af saa stor Betydning for Kuren; ikke sandt, Hr. v. Oniastowski?“

Polakken smilede udsøgt selskabeligt, men frembragte kun nogle rullende Lyde, der blev helt borte i hans mægtige Fuldsæk; kort efter begyndte hans Øjne at flakke uroligt frem og tilbage, medens vi andre snakkede lidt om det behagelige Vejr og lignende. Da der blev en lille Pavse, indskød han hastigt: „Tror De egentlig, Hr. Sanitetsraad, jeg har godt af at være længere i Luften i Formiddag, nu har jeg allerede fra Klokken 11 ...“

Doktoren klappede ham øjeblikkeligt med den beroligende Haand og saa hjertelig fortroligt paa ham: „Gaa De blot ind, Hr. Baron, og hvil 30—45 Minuter inden Middagen; jeg sætter mig et Øjeblik hos de Herrer, saa skal jeg op i Logishuset.“

„Sig mig nu engang, kære Sanitetsraad,“ spurgte Günther, da Polakken var borte, „hvorfor vi Pensionærer aldrig kan komme til at spise til Middag her ude paa

Verandaen i Stedet for inde i Stuen. Det var dog meget behageligere!"

Doktoren saa alvorligt paa os mellem Brillerne: „Det vilde ikke være heldigt for adskillige af Patienterne; de bør concentrere hele deres Opmærksomhed paa Spisningen; herude vilde alt for meget kunne distrahere ...“

„Nej, hør sig De meget hellere, Doktor, at Pigerne ikke gider bære Maden saa langt, eller maaske vil Fruen ... Men der har vi jo Sanitetsraadinden!“

Der kom en midaldrende Dame i en lidt jadsket Paa-klædning hastigt gaaende op gennem Haven. Vi rejste os.

„Aa, Gud ja, jeg er rigtignok ikke klædt paa til Mid-dag endnu ... jeg maatte løbe et Par Par Ærinder ned i Byen med Fru Lewenholz ... Det glæder mig meget at gøre Deres Bekendtskab ... God Dag, Hr. Løjtnant! ... Undskyld, Fangel, men det var bare ... jeg ved virkelig ikke, hvordan jeg skal skaffe ...“

Sanitetsraaden afbrød hende og bukkede for os: „Paa Gensyn, mine herrer; smaa huslige Affærer ...!“

Og idet han og Fruen forsvandt i den store Gang, hvortil Verandadøren stod aaben, hørte vi hans rappe Stemme flere Gange: „... din Søster ... Du har jo din Søster ... din Søster kan jo da ...“

„Tak,“ sagde Günther, „nu gaar det ud over Tante Lise; det er Fruens Tvillingsøster, som ligger her paa Landet hver Sommer og bliver misbrugt til den laveste Gerning.“

I det samme blev der paa ny smækket med Laagen, og en Dame kom i ilsom Fart op imod Huset. Først troede jeg efter Udseende, Holdning, Gang, at det var Sanitetsraadinden, som ad mærkelige Veje var dukket op igen,

men paa de anderledes farvede Hattebaand saa jeg dog, at det maatte være Søsteren.

Vi rejste os atter.

„God Dag ... undskyld ... Det glæder mig meget at gøre Deres Bekendtskab ... De ved vel ikke, Hr. Løjtnant, om min Søster skulde være hjemme?“

„Jo, Fruen er netop ...“

„Tak, mange Tak ... de Herrer undskylder; men der var noget, som jeg ikke kunde skaffe ... Købmanden ...“

Og dermed var hun borte.

Günther og jeg saa noget længe paa hinanden.

„Pip!“ sagde saa Løjtnanten og satte Pegefingeren paa Panden, som om han trykkede paa en elektrisk Knap.

Saa gik vi op paa hans Værelse, hvor der i Anledning af mit Komme var bragt en Chaiselongue til ind, for at vi kunde ligge rigtig mageligt og passiare, naar det passede os. Der snakkede vi flinkt videre om nyt og gammelt, indtil Middagsklokken ringede.

Tre Uger efter min Ankomst til Hohental laa Günther og jeg hver paa sin Chaiselongue med et Nummer af Badetidenden i Haanden. Udenfor regnede det.

„Det var da mærkværdigt,“ sagde Günther, „nu er Grev Adlersnest kommen tilbage igen ... Hotel Hubertus: Grev Adlersnest med Gemalinde og Tjenerskab ...“

„Aa, De er jo gal, Günther, det maa være en gammel Badetidende.“

„Gammel? ... 11te! ... Ja, jeg tror sgu næsten ... Hvordan er det, jeg har jo en ganske glimrende Afrivningskalender hængende paa Væggen ... Puh; den staar paa den 9de!“ Günther lod Avisen glide langsomt over sin Mave og ned paa Gulvet. Vi lo begge.

„Efter den 21de maa det saagu være,“ sagde jeg, „for det staar der paa min Avis.“

„Hør,“ sagde Günther, „er der nogen Tid i Verden, der gaar saa hurtigt som den, intelligente Mennesker driver i?“

„Ja, naar de ikke keder sig.“

„Et intelligent Menneske *kan* ikke kede sig. Haanden paa Hjertet, har De kedet Dem, kære Digter, i den lange Tid hernede? Og De vil da ikke sige, De har bestilt det,

Gud har ladet skabe, eller foretaget en eneste Fodtur eller overhovedet gjort andet end drive omkring mellem de samme Mennesker og deres Passiar om Sygdomme, Vejret og de forskellige tyske Dialekter. Aa, vilde De ikke være saa god at kaste det Etui med Cigarer over til mig? — Tak! — Skulde man for Resten muligvis rejse sig en Smule og rette lidt paa Benene; det var maaske ikke saa galt!“

Han kom op og gik frem og tilbage paa Gulvet, mens han trak stærkt paa Cigaren: „Jeg kan for Resten fortælle Dem det nyeste i Termometersammensværgelsen. De ved jo, dens Hovedsæde var ikke Huset her, men Logis-huset. Der meddelte Overpostsekretær Schulze først sin frygtelige Mistanke til Oniastowski, om at Bade-Friedrich snød ved Angivelsen af Graderne, han jadskede ved Tempereringen af Badevandet, og Schulze havde flere Gange tydeligt følt, at det maatte være adskilligt koldere, end det burde være. Det syntes i Løbet af otte Dage syv forskellige Herrer ogsaa tydeligt at have bemærket.“

„Ja, det ved jeg.“

„Saa ved De ogsaa, at Schulze ganske hemmeligt en Formiddag tog ind til Byen og kom tilbage i stor Bekymring over ikke at have faaet sin reglementerede Tur efter Badet, men med et Termometer i Lommen. Da nu Friedrich om Eftermiddagen gik et Øjeblik ud af Badekamret, fik Schulze Gradestokken frem og konstaterede en ikke ubetydelig Difference mellem de virkelige Grader og dem, Doktoren havde angivet, han skulde have. I Løbet af en Uge forsømte alle syv Herrer en Formiddagstur for at tage ind til Byen efter Termometre og konstaterede allesammen Differencer.“

„Ja, Gud, det ved jeg altsammen udmærket.“

„Stop, stop! Det er en Historie, som har godt af at blive gentaget og hørt i sin fulde Sammenhæng. Raaden takkede de syv Herrer for deres videnskabelige Interesse og bad om at maatte laane samtlige Termometre for at prøve dem sammen med sine. Og nu kommer Skandalen, som De endnu ikke ved: I Løbet af de otte Dage er fire af de sammensvorne bleven saa meget bedre, at de bryder sig Pokker om deres Termometerbekymringer mere, og da Polakken, Schulze og den lille Overlærer i Morges med opstrammet Energi forlanger deres Termometre og Resultatet af Undersøgelsen, siger den menneskekloge Raad, at hans Anstalt var ikke en Idiotanstalt, men en Vandkuranstalt, Termometrene skulde de faa, naar Kuren var færdig, og hvis de ønskede dem tidligere, kunde de godt rejse Fanden i Vold og tage Termometrene med paa Turen. Polakken hev straks en Pung med Guld op af Lommen og smed den paa Bordet, mens han rullede Polsk af sig som en hel Magasinild. Siden fortalte han mig i et Tysk, der endnu bar stærke Præg af Ophidselsen, at nu rejste han med det samme, og, tilføjede han med djævelsk Triumf, det var den syvende Badelæge i Løbet af tre Aar, som han havde smidt sine Penge i Ansigtet. De to andre Urostiftere er derimod bleven ganske stille, kryber sikkert til Korset og vil bidrage mægtigt til at forøge den almindelige Respekt for Raaden. Man kan sige om den Mand, hvad man vil, Kram paa Mennesker det er han ikke fri for at have. Al den videnskabelige Passiar, han stikker imellem, er sikkert Humbug, men hva', hvis han baade handlede og talte som en almindelig, karakterstærk Bondetamp, saa vilde

vi jo alligevel ikke lade ham tumle med os. Verden vil bedrages!”

„Med Kvindfolk har han alligevel sine mest vellykkede Kure.“

„Enestaaende! Og ved De hvorfor? Fordi den Mand aldrig har brudt sig det allerringeste om noget Kvinde-menneske paa Jorden, hvorimod Sanitetsraadinden hele sit Liv igennem har været lige saa fjollet forgabet i ham som hun er det endnu. De Kvindfolk, man holder af, dem lærer man saagu aldrig at kende, end sige tumle; nej, dem, man enten ikke bryder sig en Døjt om eller blot lige til Husbehov, dem kan man faa til, hvad det skal være, og dem observerer man og lærer en vældig Bunke af. Raaden her bryder sig kun om en eneste Ting i Verden: Penge — Penge og Grundstykker, som han køber for dem. Og saa pimper han en ganske lille Smule i Stilheden. Jeg smigrer mig med at være en af de faa, der har opdaget det. Han fordeler sit Kvantum paa mange Steder og tager tit ogsaa derfor en Smule Landpraksis med; men han faar det samlet sammen. Naar han bliver ældre og der kommer nye Humbugteorier op, som gør hans overflødige, saa trækker han sig tilbage paa en Landejendom, lader Fruen og Søsteren snurre omkring som to Fluer i en Flaske, og jo flere Aar der gaar, jo mere vil han opholde sig i Studereværelset, hvor han allerede nu trækker sig tilbage om Aftenen med en uskyldig Flaske Rhinskin. Jeg ser ham i Aanden, for nedrullede Gardiner, vandre op og ned imellem de mange Bogrygge, som han nu Gud være lovet ikke mere har Brug for, og saa nippe til en eller anden kraftig lille Livsvækker midt paa Bordet.“

„Ved De hvad, Günther, jeg tror slet ikke, det vilde se saa galt ud for Deres Digtertilværelse i den civile Fremtidsstat.“

„Bevares! Hvis jeg ikke var Alexander, kunde jeg selvfølgelig blive Diogenes.“

„Og ikke mindst, fordi Diogenes nok ogsaa var et Stykke af en Kyniker!“

„De vil da ikke kalde mig Kyniker! Forleden Morgen paa Posthuset greb jeg den mildest talt trediveaarige Frøken Lehmann i hemmeligt at levere Brev af til en polytek-nisk Studerende i Dresden. Og jeg forsikrer Dem for, jeg ligefrem opmuntrede hende i hendes idealistiske Følelser. Og de to 13—14aarige Frøkener Blom og Funch, som endnu væsentlig lever paa en varm Interesse for Menneskets Naturhistorie — jeg har dem, i Parentes bemærket, mistænkt for at negle Bøger med interessante Afbildninger ud af Raadens Bibliotek — jeg ved ikke, om De saa en Dag, jeg havde sat mig paa en Stol midt imellem dem ude i Haven og læste nogle af Schillers mest ophøjede Digte op af en smukt indbunden, tysk Læsebog.“

„Ja, og Tøsene var ligefrem ved at dø af Grin!“

„Maa jeg spørge, kan jeg gøre ved, at de optager min bevingede Idealisme paa en banal Maade? De ser i det hele taget noget pedantisk paa Tilværelsen i Dag; det kommer vist af, at De haardnakket holder fast ved den taabelige Idé at ville rejse herfra i Aften. Hvorfor gaar De nu og samler de Bøger og Blade i Bunke, som De har slæbt sammen herovre? De vil da ikke bilde mig ind, at De skulde have den fabelagtige Energi virkelig at kunne faa pakket. Se paa mig: De kan ikke være

bekendt at overgaa en Soldat paa et saa vigtigt Punkt, og jeg forsikrer Dem for, at hvis jeg ikke havde min bestemte Orlov, saa forlængede jeg til den Tid Kuren bare for at undgaa at pakke. Vær nu skikkelig og bliv! De er jo ovenikøbet en fri og uafhængig Mand fra det demokratiske Danmark.“

„Hvis det ikke regnede, tror jeg min Sandten ikke engang, jeg kom afsted i Dag!“

„Ja, der har vi det,“ sagde Günther ærgerlig og sparkede til sin ene Haandkoffert. „Se engang paa den! Hele det ene Rum er stuvende fuldt af gamle Breve og Papirer, som jeg i sin Tid har stoppet til Side; nu havde jeg tænkt mig hernede at faa det altsammen sorteret; tror De, jeg har naaet det til Dato?“, han slog Kofferten op; der vrimlede med krøllede og sammenfoldede, ganske uordnede Papirer, „tror De, jeg naar det i Morgen eller i over Morgen, eller før jeg rejser; jeg ender med at komme hjem med hele Historien i ganske den samme Uorden. Det er dog Toppunktet paa Skandalerne hernede! Racehunden, som jeg paa Grund af manglende Dressørenergi maatte give bort, Breve til min Moder og nærmeste Slægt, der tynger som gloende Kul paa mit Hoved, et Par forstandige Bøger, der netop her i Ferien skulde være studeret rigtig igennem, og saa dette her!“

Vi løftede i Fællesskab Kofferten op paa et Par Stole.

„Det er nok ellers mest Damebreve!“

Günther greb ned i Bunken: „Der er jo en Del af dem, ja, ... de har virkelig skrevet nogle nette Haandskrifter, de fleste!“ Han slog et op og saa paa Under-skriften: „Lenchen! — det var et mageløst skikkeligt Pigebarn; jeg vil just ikke paastaa, hun er bleven be-

handlet efter Fortjeneste. Men nu er hun storartet gift med en Overlærer.“

„Her ligger nogle sammen, med et Baand omkring.“

„Død og Pine, det er fra engang iforfjor, jeg var ved at ordne ... lad mig se ..“ han løste op, „... rigtig ... Minna! Et fabelagtig godmodigt Fruentimmer! Hun er ogsaa bleven anbragt i Civiletaten, — Men der er Frida! Hende kender jeg straks paa de latinske Bogstaver; hun skal desværre stadig være ugift; ja hva', Statistiken lærer os jo, at saa og saa mange Procent Kvindemennesker skal dø ugifte, der hjælper menneskelig Indgriben ikke! ... Hvad er det for en klar og tydelig Haand?“, han vendte Bladet, „Elschen! .. Elschen?! Lad os se engang: ... bestandig elske mig ... en halv Time efter Retræten ... Vejen bag om Gartnerboligen — Sporløst forsvunden af min Erindring! — Det er et Virvar! Her er nu et af Minnas Breve, som dog i sin Tid skulde have været med ind i Pakken ... og en af mine gamle Sekundo-Tenor Sangbøger! Vil De virkelig rejse fra mig og lade mig sidde midt i al denne Elendighed?“

Vi blev pludselig afbrudt ved høje Skrig, som lød ude fra Gangen. Da vi kom til, stod Døren til Genboværelset aaben, og vi saa en Skikkelse ligge og sprælle paa Gulvet. Flere Damer løb forvirrede frem og tilbage.

„Aa, De maa endelig hente Doktoren, Hr. Løjtnant ... Frøken Niemann har faaet Brev hjemmefra ... nu ligger hun i Krampe ...“

I det samme saas Sanitetsraadens lille faste Skikkelse stige op ad Trappen.

„Ind paa Deres Værelser,“ raabte han, „*hver for sig!* Jeg vil ikke se *nogen* af Damerne paa Gangen førend Middag. — Har De forstaaet mig?“

Der blev dødsstille, allesammen forsvandt de ind til sig selv og trak Dørene sagte til. Saa gik Lægen roligt hen til Værelset, hvor Frøkenen endnu laa paa Gulvet og vred sig, lukkede Døren af og stak Nøglen i Lommen. Der lød i det samme hvinende Skrig fra Patienten.

„Det bliver hun snart ked af,“ sagde han med en Fagmands Smil imod os.

Løjtnanten bukkede: „Hr. Raad, min Kompliment! Danskeren, som absolut vil rejse i Aften, kunde ikke have ønsket sig en flottere Slutningseffekt; vi bøjer os for Friedrich Fangel, ogsaa kaldet Kvindetæmmeren. — Hr. Sanitetsraad, Hr. Sanitetsraad! Hvor mange tror De ikke misunder Dem denne Gave!“

Da Klokken var bleven syv om Aftenen, marcherede Günther og jeg i vedholdende Regnvejrs til Stationen; paa Vejen mødte vi Postbudet med et Brev til mig; jeg kendte Hallings Haand, han havde hidtil ikke skrevet til Trods for mange hellige Løfter. Brevet blev puttet i Lommen til at læses i Kupéen, jeg sagde Farvel til min militære Ven, og Toget foer afsted med mig forbi glinsende vaade Bjærgsider og Hytteværkernes stadig rygende Skorstene.

Medens jeg strakte Fødderne saa bekvemt fra mig som muligt, fløj den sidste Stump af en Talrække gennem mit Hoved: der blev ikke Raad til noget Ophold paa Hjemturen; Penge svinder i Ørkesløshed ligesom Dagene, og en stor Del af Charmen ligger netop i saaledes at lade dem drysse uden et eneste Øjeblik at tvinge sig til at holde Regnskab. Saa maa man tage Konsekvenserne bagefter. Og de betød for mig hurtig Gennemrejse uden Standsning i nogen af de smaa gammelagtige tyske Smaabyer, der laa fristende nær ved Hovedruten. Det vilde kun vare denne Nat og en Dag, saa stod jeg atter i København, hvor Menneskene ophørte at være Figurer alene og blev virkelig levende Personer af Kød og Blod med Fordringer til mig og Krav

Ved en Bevægelse mærkede jeg Hallings Brev i min Lomme. Jeg aabnede det. Der laa et litograferet Kort, indviklet i en Skrivelse. Jeg læste:

Kære Ven! Vedlagt gør man sig en Ære af at fremsende et smagfuldt, litograferet Kort fra Firmaet A. Winther & Co., Berlin. Man beder særlig bemærket de skarpt afskaarne, rigt forgyldte Hjørner, samt den lige saa klare som stilfulde Type. Fra samme driftige Firma

vil der indenfor et Tidsrum af mindst to Maaneder blive emitteret et andet Kort af ganske lignende Udstyrelse, kun med den teknisk uvæsentlige Forskel, at Navnet *Marie Eichenbach* vil blive ombyttet med *Fru Dr. Halling*, hvorimod *Dr. Julius Halling* da som nu forbliver uforandret
din hengivne Ven.

Da jeg puttede Kort og Brev i min Tegnebog, maatte jeg smile: nu, det hele var afgjort, kunde det være ganske morsomt at passiare en Times Tid med Halling om hans gamle Anskuelser angaaende Kvinder ... hvis blot Folk ikke altid blev saa kedsommelige, naar de forlovede sig ... og glemsomme overfor gamle Standpunkter ... og utilgængelige for Humor! Naar de ikke følte sig fornærmede, var de i Reglen bare dumme og sagde, de kunde godt forstaa, man var bleven forbavset; men det vilde de blot sige, at det var et ganske brillant Pigebarn, og for Resten havde de frygtelig daarlig Tid, for præcise Klokken et skulde de hente hende til en Spadseretur ... men en af de allerførste Aftener kom de ganske bestemt op ligesom i gamle Dage og fik en dygtig Passiar — hvorpaa de forsvandt, og man saa dem aldrig mere ...

Frøken Eichenbachs hele ubetydelige Skikkelse og venlige Øjne stod paa en Gang lyslevende for mig; hvem skulde egentlig have tiltroet det lille Kvindemenneske Energi nok til at faa den Beslutning bragt frem hos Halling ... saadan en nogle og trediveaarig Skeptiker ... der i Stumper og Stykker havde kendt saa meget til Kvinder i sit Liv ... som alle andre Mænd, der var naaet ind i Trediverne efter at have levet noget med i Verden ... „Jeg er ved at nærme mig den Opfattelse, at det hele

nu væsentligst maa betragtes som et *Energispørgsmaal*," sagde han den Aften i Berlin ... Günther snakkede ogsaa om Energi og Kvindfolk: „Jeg vilde ønske, der i Garnisonen var en rigtig energisk lille Dame, som sagde til sig selv: Jeg vil have ham! Saa fik man en Ende paa al den Uro i Blodet og sad et halvt Aar efter som lykkelig Ægtemand, oven i Købet med den Forestilling, at man selv havde faaet Idéen!" ... Frøken Bache hjemme talte ogsaa om Energi ... Energi, Energi! Det var maa-ske ikke saa galt at have en Portion af den i Kroppen ... skønt, Herregud, naar Menneskene gjorde en for ked af det hele med deres Dumhed og Lurvethed, saa stak man fra dem, ud paa Rejse, som jeg nu havde gjort ... men i over Morgen sad jeg jo rigtignok midt imellem dem igen! Som Kunstner kunde man dog sysle med sine Cirkler ligesom en anden Archimedes, indtil Plebejerne en skønne Dag trængte ind med Magt og forstyrrede dem; den Tid, den Sorg! — Mennesker, der var mere end Figurer for en! Aa, der eksisterede ingen andre Mennesker end Madam Olsen, der gjorde mønsterværdigt rent og aldrig bragte Uorden i mine Manuskripter — Maskrifter, som hun kaldte dem!

I Magdeburg steg jeg ud for at telegrafere om min Hjemkomst til Madam Olsen og tilføjede oven i Købet for 20 Pfennige: Venligst Hilsen!

Det var nu blevet ganske mørkt, og jeg vilde prøve paa at sove; men Frøken Eichenbach og Halling, Günther og Frøken Bache blev ved at snurre rundt i Hovedet paa mig, medens Stempelslagene fra Maskinen evindeligt irriterede og tilmed førte en nærmere og nærmere hjem-efter, hvert eneste et. Der laa Arbejde og ventede hjem-

me ... som egentlig skulde have været gjort allerede for lang Tid siden ... men som naturligvis paa den anden Side nok kunde opsættes en *lille* Smule endnu; man var jo sin egen Herre og raadede selv for sin Tid uden at have nogen Slavepisk over Nakken! Til København kom jeg Lørdag Aften, saa kunde jeg om Søndagen tage ud paa Landet at besøge Baches; det var mig aldeles ligegyldigt, om ogsaa Folk sagde, det saa noget forhippet ud; den Slags Præk hørte netop til det Menneskenes Nonsens, som jeg virkelig havde *Energi* nok til at sætte mig ud over! Det eneste skulde være, om der maaske paa en Søndag var nogen af den øvrige Familie derude, som Frøkenen skulde gaa omkring og være elskværdig imod ... men hva', det var jo slet ikke sikkert, der var nogen den Søndag; man kunde gøre Forsøget ... og fortælle hende lidt om hvor *energisk* man havde været paa sin Rejse ...

Jeg lavede en rigtig god Hovedpude sammen af Taske og Overfrakke: Nu vilde jeg ikke slaa Øjnene op før i Morgen tidlig i Hamborg, ellers blev man saa frygtelig udaset, naar man skulde hele Dagen efter paa Bane og Dampskib. Og alt for sent Søndag Morgen var det dog ikke værd at tage paa Landet ...

Nakken var falden til Rette i en fortræffelig Hvilestilling, mine Lemmer begyndte ligesom at svinde hen for mig, Stempelslagene var ved at dæmpes af og blive til Mumlen ... hvis jeg nu virkelig bestemte mig for at tage derud! ... — —

KARL LARSEN

HANS PETER EGESKOV

OG ANDRE MÆND AF FOLKET

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCXCIX

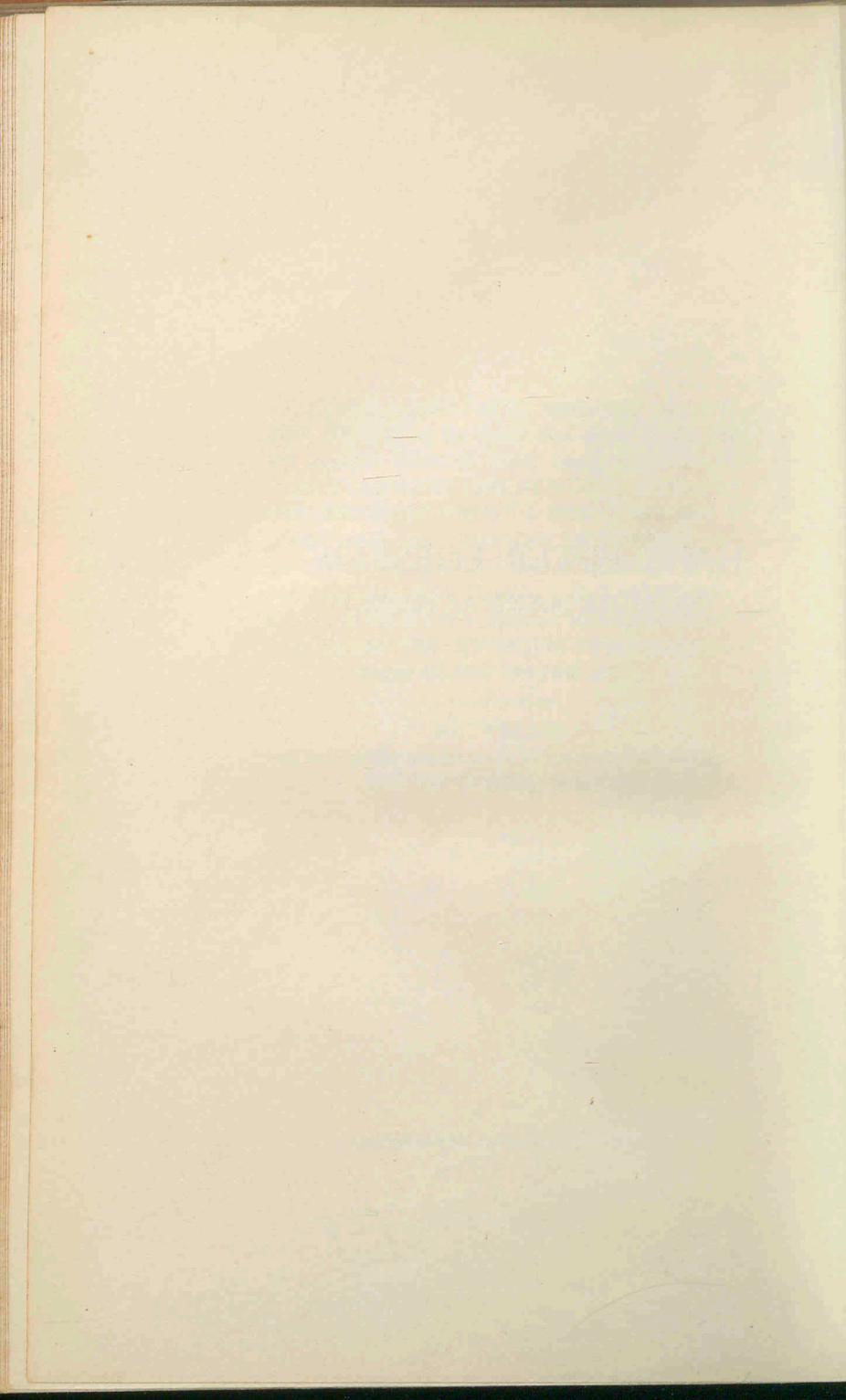
DENGANG HANS PETER EGESKOV TJENTE
FOR TJENER og flg. indtil den sidste Fortælling
om Egeskov fremkom første Gang i UDENFOR
RANGKLASSERNE 1896. DENGANG HANS PE-
TER EGESKOV FALDT I ROLIGHED stod i
„Tilskueren“ 1900. KRESJAN VESTERBRO ud-
gaves første Gang 1897. HOPSADRENGEN er fra
Samlingen DANSKE MÆND 1898. KANNITVER-
STAN stod under Titlen „Rasmus Hansens Historie“
i „Tilskueren“ 1902, EN RIGTIG SØMAND i Jule-
bogen KLARE DRUER 1907.

RETTELSE:

Ved en Forglemmelse er S. 63 Overskriften KRES-
JAN VESTERBRO udfaldet.

HANS PETER EGESKOV

OG ANDRE MÆND AF FOLKET

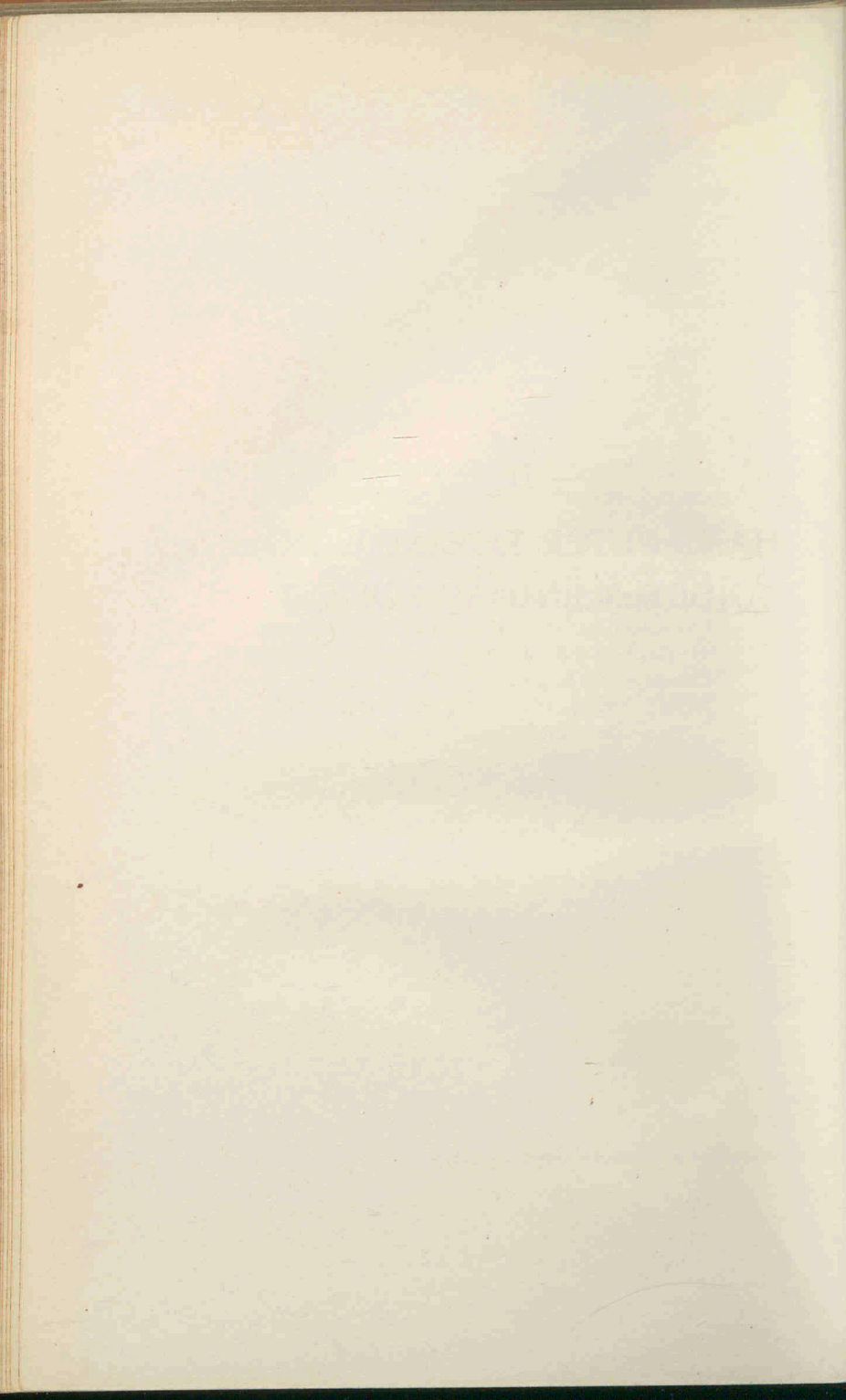
INDHOLD

	Side
HANS PETER EGESKOV, EN MODERNE HENRIK	
Dengang Hans Peter Egeskov tjente for Tjener.....	5
Dengang Hans Peter Egeskov handlede med Prinsen.	17
Dengang Hans Peter Egeskov traadte ud i Forretningslivet	22
Dengang Anna tjente hos Hans Peter Egeskov.....	30
Dengang Hans Peter Egeskov mistede det kønneste af sine Børn.....	37
Dengang Hans Peter Egeskov faldt i Rolighed.....	47
KØBENHAVNSKE PROLETARER	
Kresjan Vesterbro	63
Hopsadrenge	113
KANNITVERSTAN	127
EN RIGTIG SØMAND —.....	143

DENGANG HANS PETER EGESKOV TJENTE
FOR TJENER og flg. indtil den sidste Fortælling
om Egeskov fremkom første Gang i UDENFOR
RANGKLASSERNE 1896. DENGANG HANS PE-
TER EGESKOV FALDT I ROLIGHED stod i
„Tilskueren“ 1900. KRESJAN VESTERBRO ud-
gaves første Gang 1897. HOPSADRENGEN er fra
Samlingen DANSKE MÆND 1898. KANNITVER-
STAN stod under Titlen „Rasmus Hansens Historie“
i „Tilskueren“ 1902. EN RIGTIG SØMAND i Jule-
bogen KLARE DRUER 1907.

II

HANS PETER EGESKOV OG ANDRE MÆND AF FOLKET

HANS PETER EGESKOV
EN MODERNE HENRIK

DENGANG HANS PETER EGESKOV TJENTE
FOR TJENER

En Tjener, han ska ikke være Herre, men han ska heller ikke være noen Slave, det har altid været min Princip, sagde Hans Peter Egeskov, liemeget om jeg saa har tjent baade Grever og Baroner.

Hvor i Helvede har du gjort af min hvide Vest? sagde den gale Baron Cronenschiold til mig, og han hen til Skabet og ud med alle Vestene paa Gulvet: Er det den, din Laban, eller tror du, det er den? Og saa smed han dem, sorte og blaa og Uniformsveste, lisaa fort, han kunde, hen ad Gulvet.

Jeg stod lisaa beskeden og flegmatisk: *Der* ligger den hvide Vest i Helvede! — sa jeg og viste hen paa en af Hylderne i Skabet, for der la Vesten, som den osse skulde. Tillader Hr. Baronen, at jeg overgir Dem den? sa jeg ganske langmodig.

Vil du gøre Nar ad mig, dit Bæst, din Laban, din Slubbet, gi mig Vesten! — og jeg hjalp ham jo i den. *Dér!* sa han og stak mig en Tokrone ud af Bukselommen, nu kan du drikke dig fuld for den paa en Helligdagsaften, hvor jeg ikke har Brug for dig, men saml mig de Veste op af Gulvet i en Fart! Og lad det gaa lidt villigt! Man sku den Une — saa bandte han — tro, du hade 11 boldne Tommelfingre paa hver af Hænderne.

— Ja, det var Cronenschiold paa Tangegaard. Han hade været Løjtnant i Husarerne; dér red han baade Skind og Ben af Folkene, efter hvad de sagde. Lige for Hovedbygningen hade vi saadan en Runddel med en Tjørnehæk omkring paa et helt Par Alens Højde; naar han kom ridende ude fra, saa .. med Hesten ind over Hækken! Dér be han holdende inde i Runddelen og klappede den paa Halsen; og saa ku han helt le saadan gemytligt, og Belle! Belle! sa han, det var Ret, Belle! Han talte til den lisom til et Pigebarn. Og saa paa en Gang: Svips! var han ude over Hækken, i Gaarden igen. Saa grinede han over hele Ansigtet.

Jeg skal aldrig glemme, da han sku paa Harejagt paa Trenø. Saa sku jeg jo følge ham til Købstaden, men der var vist Persjonale nok derovre eller hva Faen de hade for, det véd jeg ikke, men jeg sku da bie i Byen i fire Dage og vente, til han kom tilbage. Kosten sku jeg ha i Gæstgivergaarden, men han var gal i Hodet, Husaren, saa der hade jo ikke vanket noen Ekstrasyle, at man ku faa det lidt godt for. Jeg fik ham om Bord i Sejlbaaden til de andre høje Herrer, og godt stænkede var de allerede, da han gjorde los, Skipperen.

Nu er du her præcis Klokken fire paa Fredag, brølede Cronenschiold med en halvhundrede Favne Vand imellem os.

Ja væl! brølede jeg lisaadan. Hold Kæft, tænkte jeg.

Lisom jeg saa vender mig i det samme, staar der en Politibetjent.

Om jeg ikke var Baron Cronenschiolds Tjener?

Jo, det var, hvad jeg var.

Saa kendte jeg vist en lille Pige, der hed Johanne Sørensen.

Ja, desværre for mig, sagde jeg, har jeg kendt det Amfibium..

Men det var vist temmelig godt, for nu hade hun stævnet mig for Bidrag ...

Det ku ligne hende, sa jeg, hendes Simpelhed; men for mig ka De godt ta Baronens Hat og Kjole og hvide Slips af mig og slaa i Gabet paa hende, for andet ejer jeg ikke, og om saa hun og Moren med, de stævner mig ind hver Dag hele Aaret rundt for alle de Juristationer, som der er i Danmarks Land og Rige, saa ska de ikke se Kronemønt ud af mig, forstaar De.

Ja, men saa blev jeg nødt til at sidde den af.

Au, mit daarlige Ben, tænkte jeg, men saa *slaar* det igennem mig lige med det samme: Hvor mange Dage er det for denne Gang?

Ja, De kan klare den saadan og saadan med tre Dage.

Vil De bare ta mig med, sier jeg, lie med det samme ... Og saa jeg i høj Hat og Spidskjole lige lurk i Arresten! og om Fredagen stod jeg paa Skibsbroen og hade klaret det hele.

Hvordan Faen han har faaet det at vide, bagefter, Cronenschiold, det ved jeg ikke, men han kaldte mig ned en Formiddag.

Hvor var du henne, dit Bæst, mens jeg var paa Trenø?

Maa jeg tillade mig at spørge Hr. Baronen, var jeg ikke paa Broen om Fredagen Kl. fire?

Ja, det manglede bare, at du ikke hade været der, saa sku du ha faaet dig en Omgang, saa du ikke ku ha kendt Forskel paa hva der var Ben og hva der var Arme

paa dig. Men du kan tro, jeg ved, hvor du var henne, og jeg har stejle, rive og pine mig aldrig hørt saa galt. Understaar du dig i at sidde i *mit* Liberi og sone dine svinagtige Bidrag af! Er du gal, forrykt, bæstialske? Hvor meget er det om Maaneden?

Det er fem Kroner, Hr. Baron; det er mange Penge for en fattig Tjener . . .

Fattig Tjener! Det er jo ikke mer, end du drikker op hver Maanedsdag, du er i Byen. Dér . . . Og saa bladrede han i Tegnebogen: 1, 2, 3 Sedler. Dér har du 30 Kroner! Det er til 6 Maaneder. Men Gud naade og styrke dig, dersom du bruger dem til noget andet . . .

— Naa, to Maaneder efter tjente jeg ham ikke mere, det ku ikke bie ved at gaa med Kusken og mig, jeg ku ikke finde mig i alle hans Sjikaneringer baade med Pigerne og Herren og Forvalteren og hele Religheden, og saa altsammen bare, fordi han sku ha fedet sig noen Penge til paa en Liberifrakke. Det var *mig*, Baronens sagde til om naar jeg sku til Byen at bestille en Liberi-frakke og Vest til mig selv og en til Kusken med, og jeg gaar jo til Skræderen, og det var fem Kroner paa hver Frakke til mig, som kom med Bestillingen. Men da jeg kommer hjem, saa er et, Kusken vil ha de 5 Kroner for *hans* Frakke, ellers gik han til Baronens og fortalte, at der var sat 10 Kroner for meget paa Regningen. Men det maa jeg sige, mine Medtjenere, de holdt med mig, og den første Kokkepige, det *var* nu osse en lille dejlig frisk Pige, og hun ku klemme løs paa Kusken: Ja, du ka bare vove paa, sa hun, og la Husaren vide noget om Hans her, saa ka du tro, at jeg er Veninde til Fu-

rasjehandlerens Kone inde i Byen, og vi ska ta og gi ham lidt Furasjehistorier med at tygge paa

Saa be der jo ikke Bukser af det Skind, men han sjernerte mig paa alle Maader, Kusken, saa jeg rejste — Cronenschiold, han var lynende gal og bandede, saa Huset stod paa fire Støtter. —

Naa, der var nu noet godt ved Cronenschiold, alligevel, jeg sier ikke andet; men udspekuleret ku han være, en rigtig durkdreven Rad. Jeg tjente ham i fire Maaneder, førend jeg opdagede, hvor det var, han gemte sine fine Cigarer, og det var rent Tilfældighed; jeg ku være gaaet i min Grav og ikke ha opdaget det. Men det var en Eftermiddag, han var ude, og jeg sku gøre Orden inde i hans eget Værelse, saa hade jeg taget en af Hundene paa Gaarden med, og bedst som det er jeg vil jage den væk fra noget inde i Stuen, saa kommer jeg til at vælte en af Lænestolene. God Morgen, Hr. Fischer, hvad springer der ud af Ryggen? Den var hul, forstaar De: Mavebæltecigarerne! — Der havde han en lille Fjer, han trykkede paa, ganske spidsfindigt. Saa kendte jeg den jo til en anden Gang.

Det er nu alligevel lidt lumskagtigt med saadan noet. Og hva hjælper det til? Bier det ikke opdaget paa den ene Maade, saa bier det paa den anden. Men han var mistroisk, Husaren, det var en Fejler ved ham. —

— Det ku man nu ikke sie om den gamle Enkegrevinde, som jeg kom til bagefter. Det var en ganske herlig Dame, en rigtig behagelig Dame. Jeg tog det gamle Liv ved Krydset og ku ligefrem sætte hende ind i Vognen, og jeg kan sige, jeg bar hende ganske regulert op paa

første Sal inde i København, naar vi hade været ude at køre.

Du er saa god til at hjælpe mig, Hans, sa hun alle Tider, naar Du bare ikke hade den Mund, Du har — og saa peb hun i saadan rigtig høje Toner og rystede med Kæberne, for hun var morderlig gammel.

Min Mund, Deres Naade, sa jeg, den har jeg faaet af Vorherre til at forsvare mig med mod dem, der vil bagtale mig og aflægge Vidnesbyrd mod mig, sa jeg ... For de hade lige fra det første a hat Kig paa mig i Huset, baade Komtessen, som var der til Stadighed, og hendes Broder i Garden og den unge Komtesse, saa galt Kandidaten med Guldbrillerne, der læste højt for den gamle, jeg kan sige dem allesammen, som gik omkring og bare spekulerede paa, den gamle skulde ligge med Næsen i Vejret, saa de ku begynde at arve.

Bare man ku sidde ude i en af Pigernes Værelser paa den anden Side Køkkenet, og man spiste lidt ordentlig tykt smurt Smørrebrød med Laks paa og lignende og ku drikke et Glad Rødvin til, saa stod Komtessen der lige paa en Gang.

Om vi ikke var blevet mæt af den Mad, der var sat ud til os?

Nej, vi er ikke, ellers spiste vi ikke!

Ja, hun vidste nok Besked, for den gode, jævne Mad, vi fik, den bare ga vi væk.

Og det er vist mere end som *De* gør, sa jeg en Novemberaften, for om osse alle Københavns fattige Folk, de stod paa Trapperne, saa ga De vist ingen Ting væk, men bare, om De ka knibe paa Smør og Sul og alting, for at der ikke ska gaa noet fra Dem og Deres Plante af en

Bror i Livgarden, naar at Hendes Naade engang lukker hendes Øjne, hvad jeg vil be Vorherre bevare hende for saa længe som muligt! Men det er *Deres* Kristelighed og Gudelighed, som De kører til Kirke med hver Søndag og kører hjem med igen ... og hist op og her ned — det var en ordentlig støt Salut, jeg læste hende, ka De tro, og der be jo en Fest af den anden Verden. Den gamle, hun peb i de høje Toner: Du *har* været uforskammet, Hans, meget uforskammet, det maa Du virkelig indrømme!

Jamen ikke mod Dem, Deres Naade, det ku aldrig indfalde mig at tænke mig

Saa kom han, Sabelslugeren fra Garden, Broderen: Og jeg hade været saa grænseløs uforskammet mod hans Søster, og han antog dog nok, sa han til den gamle, at jeg hade at lystre

Jamen ikke Dem, sa jeg, for jeg er ikke fæstet til at være Drengs Dreng, og saa gik jeg paa Grevinden igen: Om hun nogen Sinde hade haft noget at klage paa, som jeg hjalp hende ...

Det varede en hel halv Time, til den gamle var ganske rundkulret, og hun fik sin Hovedpine, og jeg maatte bære hende hen paa Sofaen.

Gaa med Jer, sa hun, gaa, allesammen, I tar Livet af mig, gør I, men Du ska blie Hans, og hjælpe mig med de Puder først ... ja, og saa ska Du osse gaa, det ska Du virkelig, for Du *har* været uforskammet Hun var færig ved at græde.

Siden efter maatte jeg gi Komtessen en lille Undskyldning, og saa for Resten tog vi Nøglen af Pigernes Værelser, naar vi sad der om Aftenen. —

Tilslidst fik de nu alligevel smidt mig fra Pladsen, for de ligefrem lurede og gik og lumskede efter en. Og Gud give, jeg hade haft en Daler for hver Gang, Komtessen har staaet ude paa Tørrestuen paa Loftet, for om hun ku ha opdaget noget med mig og den nye Stuepige! Men den gik ikke, og jeg spændte den gamle ud og ind a Vognen, det gik storartet lige til en Søndagften, hvor vi hade været ude sammen, Stuepigen og jeg, og hun var gaaet op naturligvis lidt før mig, og jeg ventede hende paa Hjørnet. Saa kom jeg hjem og sku over i den anden Fløj. Jeg hørte ikke noen; det var lisaa stille som i de dødes Gemmer, og jeg tænkte: Skidt være meet! Dette lumske Væsen, det har nu aldrig været noget, der laa for mig, jeg har ikke holdt af at liste rundt paa Rævekløer, saa jeg uden videre masede op i Pigernes Fløj, ikke saa meget, som at jeg hade Støvlerne i Haanden, ganske frimodig; drukkert lidt om Aftenen hade man jo naturligvis.

Saa Klokken fem om Morgenen vaagner jeg og hører Komtessen, den Sanglærke, hun dunder paa Døren og raaber: Vil Du lukke op, Sofie, vil Du lukke op og det straks!

Pigebarnet hun ku jo hverken gø eller gabe, men der var ingen Vinduer til at komme ud a, saa jeg raaber bare ud igen: Her i Huset staar vi paa denne Tid af Aaret op Klokken halvsvy!

Nej Gud, det er for galt, sa hun derudenfor; jeg ku godt høre, hun hade ham, Kandidaten med.

Ja, det finder jeg med, svarte jeg, li saa højt, jeg kunde, at man bier forstyrret i sin Nattero, som man haardt kan tiltrænge.

Pigebarnet hun lavede en lang Fiasko, om at jeg var

et skrækkeligt Menneske, og jeg gjorde hende ulykkelig ... men det har vi vel nok været to om, sa jeg li saadan, og om Du saa var en ligefrem Mutter Madonna, saa kom Du ud af Huset ovenpaa den Historie og jeg med, saa ta Du en med Ro og faa en lille en paa Øjet, til Klokken er halvsyv; bedre Raad kan jeg ikke gi Dig, min Tøs, for denne Gang — og saa faldt jeg i Søvn igen.

Naa, da jeg vaagnede, var der saa underligt stille i hele Huset, Klokken kunde være saadan en otte, ni Stykker, og jeg klædte mig flot paa, lisom jeg var kommen hjem om Aftenen: lille silkeforet fransk Frakke og Negleman-sjetter, saa vilde jeg med det samme over til den gamle og se at hugge mig Resten af Maanedslønnen med, vi var daarlig kommen ud over Midten aen

Men lisom jeg drejer om nede i Hovedgangen, saa har de staaet paa Lur i Anretterværelset, for saa kommer Komtessen frem med sin Kandidat af en Brilleslange, og Broderen hade de hentet fra Kasernen; han var i Uniform.

Hvor ska De hen? spurgte han, og saa stillede han sig i Vejen for mig.

Jeg ska ind til Hendes Naade, sa jeg, med Deres Til-ladelse.

Ja, de gik med, sa de alle tre i Munden paa hinanden.

Gør de bare det! Og sku de ønske et lidt større Lig-følge, saa maa de gerne for mig samle noen flere sam-men.

Om jeg vilde holde Mund!

Jeg er ikke Rekrut for Dem ...

Saa kom vi brasende ind til den gamle, hun hade lige drukket sin Morgente.

Gud Fader bevares, lille Hans, hvad er der nu i Vejen med Dig?

Hun peb, lisaa højt hun pibe kunde, og Kæberne, de var færig ved at slaa over hinanden.

Ingenting, Deres Naade, af Betydenhed

Naa, de begyndte, alle tre tilsammen, den ene højere end den anden, men den gamle, hun ku aldrig fordrage, Folk talte mere end en ad Gangen til hende: Jeg kan ikke forstaa hvad det er, I sier, sa hun.

Nej, Deres Naade, sa jeg saa, li saa højt og tydeligt jeg kunde, det sku der vist osse en meget lært Professor til at gøre. Men maaske jeg maa fortælle Deres Naade ...

Ja, lad mig høre, Hans, hva er et Hans?

Det er Sofie, der har været letsindig, Deres Naade. Og en anden har maaske heller ikke været som man burde være. Men derfor vil jeg osse hellere rejse, end jeg vil ha, at Deres Naade ska bie sjeneret i Deres eget Hus for min Skyld af Komtessen og Hr. Kammerjunkerren

Saa tog de fat igen: Ja, de blev ikke saa meget som et Minut, hvis jeg ikke straks kom ud af Huset ...

Jamen, Du gode Gud, Hans, saa maa Du virkelig ogsaa rejse, Hans ...

Det vil jeg ogsaa, Deres Naade, fordi De befaler mig det, men De vil da ikke berøve mig Resten af min fattige Maanedsløn, for jeg har dog hjulpet Deres Naade godt ...

Ja, jeg fortjente rigtignok Løn, begyndte de saa igen ...

Ja, og Kostpenge med, sa jeg ...

Kostpenge, nej, det kunde der da aldrig være Tale om.

Men saa be den gamle gal: Ja, jeg er ogsaa ked af alt

det Vrøvleri, og nu ska han komme ud af Huset. — Men Løn og Kostpenge ska han ha, det ka jeg sie Jer. Og saa gumlede hun over med Underkæben, saa hun nær hade taet Næsen med. —

— — Det be ikke de sidste Penge, at jeg saa fra hende. Det var mange Gange siden efter, jeg ku ramme hende noet ud om en Forlegenhed og det ene med det andet; jeg be ved at rende, lige til de lod mig komme ind til hende. Saa stak hun mig ti Kroner.

Du hjalp mig alligevel godt ud og ind af Vognen, Hans, sa hun altid, men Du var jo ikke til at ha i Huset.

Nej, Deres Naade, svarte jeg saa og sa, for det er ikke godt og ska tjene mer end én Herre ...

Tys, tys! Hun ku helt se sig om: Vil Du bare tie stille, vil Du bare tie stille! — for hun var saa bange for Komtessen og denne Tevandsjunker ... Saadan noen Arvepersjonasjer, som aldrig saa paa saadan en ældre Dames Fordel, men bare at de ku faa drevet en Bunke Penge ud af hende!

— — —

Ja, saadan gaar det. Det er altid det i en tjenende Stilling, enten er der noet i Vejen med ens Medtjenere eller ogsaa kommer det fra Herskabet og lignende. Det sidste Sted, jeg tjente for Tjener, der var det nu Fruen, hun ku aldrig faa gjort nok. Hun var selv kommen af ingenting og hade været Guvernante, saa de *ska* jo være tossede.

Men saa kalder Herren mig ind en Dag, der havde netop været saadan en Fest med Fruen, og jeg tror ikke, sagde han, at De egner Dem rigtig for en tjenende Stilling.

Nej, Hr. Konferensraad, sa jeg, for jeg er ikke i Stand til og ka indta de rigtige Slavebevægelser

Naa, sagde han, og saa trippede han lidt omkring paa Gulvet, det er nu maaske ikke saa meget det, min gode!

Han hade altid saadan en maadeholdende Maade at udtale sig paa. Det er nu ikke værd, vi kommer nærmere ind paa det, min gode, sa han, men jeg tror hellere, jeg vil skifte Dem i Utide; naturligvis skal De faa alt hvad der tilkommer Dem.

Det har jeg aldrig været tvivlende om, Hr. Konferensraad, overfor en Mand som Dem, sa jeg, men saa maa jeg osse ha noen civile Klæder, for jeg ejer ikke andet end Deres Liberi, jeg staar og gaar i, det andet har jeg maattet laet sprunget

Saa maatte Sønnen til, ham passede jeg Klæer med. Og gi ham bare et Sæt af dine, sa Faren ..

... Ja, og en civil Hat, Hr. Konferensraad!

Den fik jeg og Penge og det hele, men det sa jeg ogsaa til ham, at jeg takker Dem, Hr. Konferensraad, for Deres Optræden og Værdighed overfor en tjenende underordnet.

— — —
Og saa smækkede jeg mig ned ad Strandvejen i Sønnens de stortærnede og med Fyr paa Cigaren, saa jeg ka ikke sie andet, end min sidste Kondition, den kom jeg fra paa en pæn og human Maade.

DENGANG HANS PETER EGESKOV HANDLEDE MED PRINSEN

Det er nu ligemeget, sagde Hans Peter Egeskov, men gu har jeg handlet med Prinsen. Det var angaaende et gammelt Stykke, lignende til dem, der var paa Kammerherre Bentzens Aktion, men meget mere udarbejdet og syet med Silke i forgyldt Ramme. Det var en Overgang som ungt Menneske, at jeg ingen Plads havde, saa var jeg halvforlovet med en lille Pige, der tjente nede i Nyhavn. Og dér kom man jo engang imellem op om Aftenen og fik et Stykke Smørrebrød og lidt Kræs, og dér tjente osse en anden lille Pige, som var forlovet med en Maskinarbejder. Saa sku hun ha forsaalet et Par Støvler engang midt i Ugén. Ta og laan mig de 2 Kroner, sa hun. Gu gør jeg ikke nej, sa jeg; men om jeg saa ska mase hele København igennem efter dem, saa ska De faa 2 Kroner for det gamle Stykke, som hænger over Kommoden. Naa, det hade tilhørt hendes Oldemoer og hist op og her ned; men hun sku jo ud med Maskinarbejderen, saa jeg fik Stykket.

Nu var et jo at faa noget ud aet, og saa vidste jeg

fra dengang jeg tjente Baronen, at Prinsen, han sku interessere sig saa meget for Antik, saa jeg gik først op til en Ven af mig, eller Herre rettere sagt, som at der var Journalist, og saa sa jeg til ham: La os faa et Par Bajere paa Bordet med det samme, og vil De saa bare skrive, som jeg dikterer, at jeg er kommen i Besiddelse af et gammelt Stykke, syet med Silke i udskaaren, forgyldt Ramme, og jeg véd, at Hans kongelige Højhed er en Ynder og Velynder af alt, hvad som der er antikt og tiltalende. Og saa ska der bare til Sidstningen være indflettet et Par Ord, om at Stykket tilhører en fattig, nødlidende Enke, som at jeg har i Kommission og ska sælge det for.

Jamen det er jo Løgn, sa han.

Det ska jeg nok ordne, sa jeg lisaadan.

Saa overrakte jeg selv Prinsen Brevet paa den Tid, jeg vidste, han red hver Dag en Morgentur. Og han sa til mig: Det er godt, min gode Mand, det er briljant; og De kan komme paa Palæet til den og den Tid og melde Dem med det gamle Stykke.

Javel, Deres kongelige Højhed, sa jeg og stod li saa ret med samlede Hæle og saå ham frit ind i Øjnene.

De har været Soldat?

Javel, Deres kongelige Højhed!

Det er et rask Liv, sa han.

Det er et briljant Liv, sa jeg. Man sku bare ha et Par Daler mere om Dagen! Saa grinte han. —

Om Eftermiddagen spændte jeg over til en Kone, jeg kendte omme i Snaregade, og forklarede hende, hvordan det var med det gamle Stykke. Og hvis jeg faar noget or-

dentlig ud a et, sa jeg, saa ska De faa 10 Kroner, og Prinsen har modtaget mig saa nydeligt og humant, saa jeg vil ikke staa som en Løgner for den Mand — det holder jeg mig for god til, og hvis der sku komme nogen Forespørgsel og lignende, saa er det Dem, der er den nødlidende Enke, der har det gamle Stykke, at De ved det. Og det ku hun jo osse godt indse, saa den næste Morgen stillede jeg paa Palæet og spurgte, om Prinsen var disponibel.

Javel, sa Adjudanten; det er maaske Dem med det smukke, gamle Stykke?

Det er et, Hr. Kammerherre, sa jeg; jeg vidste sgu ikke, om han var Kammerherre; men det var briljant, sa han, og værsaaartig, saa gik han hen over Gulvet og slog et Par Fløjdøre op, der stod Prinsen lige midt ude paa Gulvet, ganske ligefrem og beskeden.

God Dag, Egeskov, sa han; hvordan gaar et med det gamle Stykke?

Det gaar briljant, sa jeg, og her er det!

Det er jo et smukt gammelt Stykke, sa han, og hvad hedder saa den Kone, som ejer det?

Saa stak jeg Madam Hansen ud med Bopæl og det hele.

Hva ska det saa koste?

Ja, det vil Enken, som tilhører Stykket, overlade til Deres kongelige Højheds egen Raadighed; og hun tar, hva hun ka faa!

Tror De, hun vilde være tilfreds med 200 Kroner?

Ja, det tror jeg, hun vilde være meget tilfreds med, sa jeg, som sandt var.

Saa fik jeg de 200 Kroner, og han ga sig til at sludre med mig: om hvad jeg ellers var, og hvor jeg hade tjent, og nu hade jeg jo ingen Plads for Tiden. Og jeg gik paa med krum Hals, og jeg fortalte ham baade det ene og det andet om Herskaberne, jeg hade tjent, og det morede ham, og nu ska De ha en lille Hjælp, til De kan faa en Plads igen, sa han. Saa stak han mig 50 Kroner til mig selv. Det var et nydeligt Træk; det ka man ikke sige andet!

Farvel, Egeskov, sa han.

Farvel, Deres kongelige Højhed; og jeg ned a Trap-perne lisaa glad, som om jeg var been smidt ind i den anden Himmel! Omme i Fredericiagade sad der jo en 3—4 Stykker af mine Venner og ventede nede i en Beværtning, saa vi ud i Sølvgade til Granat-Petersen og drak Portvin! Og bagefter spiste vi til Middag med to Bøfstejer til Mands, og den ene fik Spir til Kravetøj, og den anden fik en ny Hat, og vi kørte allesammen i Drosje hen til Madam Hansen og stak hende de 10 Kroner, og den lille Pige fik en Tokrone ekstra til et Cigarfuderal til Maskinarbejderen. Jo, det gik briljant; vi endte paa Alleenberg.

Det var en rigtig Forretning! Saadan noen sku man gøre en halv Snes Stykker a om Daen nu for Tiden! Og saa saadan en nydelig Behandling! Det er ligefrem et Minde, som at man aldrig glemmer! — Siden efter har jeg ogsaa hørt fra en Dame, som jeg har handlet med, og hun gør rent oppe paa Palæet; og hun har fortalt mig, at Stykket ska nok hænge over Prinsens Skrivebord eller jeg véd Faen ikke, men det er da et Sted, hvor man

ka se, han hæver det højt, og sætter Pris paa det. Saa den Fornøjelse har man da osse hat ud a et, at saadan et gammelt Stykke er ikke kommet til et almindeligt Mæ-Fæ, men det er kommet paa Hænder, som forstaar sig paa et, og har Dannelse og holder det i Ære.

DENGANG HANS PETER EGESKOV TRAADTE UD I FORRETNINGSLIVET

Mine første Skridt i Forretningslivet, sagde Hans Peter Egeskov, de har ikke været lette. Det har været en haard Kamp, man kalder, for at naa frem til det, jeg er naaet til.

Jeg var kommen hjem fra Amerika; dér hade den været gruelig gal, ikke Slag Arbejde, ikke Tjans, hvor man saa hen, for jeg ska sie Dem, jeg var been for sløj i Klæerne. Dengang man hade lidt, hade man brugt det og mere til, og nu stod jeg der.

Saa ka et jo lie akkurat gaa, saa længe man har Tag over Hodet eller osse i større Byer, hvor at de bygger noget. Som i disse svære Rør ovre i Amerika, de lægger Kloaker med, der ku mange Gange ligge et helt Sjak derinde. Det var fine Kavelerer, ka De tro, som stillede til Morgenkaffe a Vandposten, naar at der var noen! Gud Fader bebares! Der er megen ubehagelig Sorg og Elen-dighed .. og Ulykke til i Verden, det er ingen Løgn! Men det tænker de fleste ikke paa af dem, der ligger og bader dem i Fjerene.

Naa, hjem kom jeg jo for at stuve i Lasten paa en rus-

sisk Bark; Skipperen sad og aad raa Agurker med Honning paa, da vi stak i Søen, og for Resten var han pjask-drukken det meste af Tiden, men Styrmanden klarede den. Det var en rigtig Bøddel .. Vampyr .. russisk Stykke! Kokken var sgu meget skikkelig, men jeg ka tælle de Gange, han ku komme til at stikke noget til en for den sorte Skyskraber; høj var han som General Satan selv, og Kræfter havde han. En anden en var saa forhungret af deres Ærtkaffe, saa Lemmerne ku ligefrem slaa Sludder paa en. Men det vil de ha: slide fra Morgen til Aften, til man falder rundt ved det, saa ka de dominere en. Det er over hele Verden internationalt for dem allesammen.

Dengang da jeg kom til København, stod jeg paa Gaden med fem russiske Rubler, det er saa meget som daarligt ti Kroner; men saa træffer jeg nede ved Havnen en gammel Mand, der gaar rundt med noen Urkæder. Jeg saa straks med et halvt Øje: De er gode! For det var noget, der gloede i Øjnene, af dette franske Guldspøjt eller hva de kalder det. Og hva vil De ha for hele Kommer-sen? — Der var et helt Dusin. — Ja, han sku jo ha halvtreds Øre for Stykket, og det var meget billigt. Det var et sgu osse; jeg spurgte ikke, hvor han havde dem fra; det kom jo ikke mig ved; jeg betalte dem ærlig og redelig; vi be enige om fem Kroner og to sorte, og saa spændte jeg fra ham ned i en af disse rigtige Sømands-sjopper.

Lidt havde jeg jo drukket først med denne gamle Grand-onkel, og lidt be der jo osse fyret paa bagefter, og jeg taalte ikke meget i den Tid, for jeg var for udhungret, men jeg be ikke mere fuld, end jeg vidste, hvad jeg gjorde. Jeg smældede alle Kæderne fra mig paa Bordet.

Det er Guf, dette her, sa jeg, og la mig faa noet Brændevin!

De begyndte jo at skule derinde til disse Kæder. Og det var da inte Guld?

For mig ka det være baade Guld og Sølv paa en Gang. Og jeg Kæderne i Lommen igen! — Det var et gammelt Tag ovre fra Amerika; men det er jo ikke alle Træskoskipperne i Danmark og svenske Jævlere, der er med paa *den*.

Saa varede det jo ikke længe, før der en af dem sku gi en Omgang. Og jeg drak, det gjorde jeg, men jeg holdt Ørerne stive.

Lidt efter begyndte der en anden en: Om de ikke ku faa de Kæder at se engang til?

Nej, de er til min Forlovede, sa jeg.

Ja, hun kun sgu da ikke gaa og smække sig med et helt Dusin Kæder baade for og bag.

Jamen jeg har en tre—fire Stykker a dem, sa jeg, saa der maa være noen til dem allesammen.

Det ku de jo forstaa, men alligevel: det ku da ikke skade, at de saå en af Kæderne.

Nej, ikke, om de saa baade ler og græder, og nu vil jeg ta og betale og gaa!

Ja, der var da en, han vilde gi en Krone for saadan en Kæde.

En Krone, sa jeg; ka De skaffe mig af den Sort Kæder til en Krone, saa vil jeg aldrig bestille andet hele Livet igennem end købe af Dem.

Og jeg vilde ud af Døren, men saa var de færig ved at rive baade Arme og Ben af mig, for at jeg sku bie. Og den første Kæde, jeg solgte, den fik jeg fire Kroner for,

og inden de hade faaet dem alle sammen fra mig, saa hade de giet baade seks og syv Kroner for Stykket, og saa troede de endda, de hade snydt mig. Naa, de ku godt staa dem ved de Kæder, det er ikke for det, for det ka godt være, det var meget fine Kæder; man véd aldrig, hvor saadan et gammelt Methusalem har faaet dem fra, han ka mageligt ha en Søn paa et bedre Lager og lignende, og naar jeg betaler ham, hvad han forlanger for det, i min gode Tro, saa er der ingen, der ka beklage sig over noget, naar Kæderne tilmed sidder paa Ærø og i Landskrona og rundtomkring. Og i hvert Fald, Søfolkene, de var glade ved dem, og det ska jo ikke være ligefrem Fagmænd, de ska stikke dem i Næsen. Jeg lavede over tresindstyve Kroner, den Aften; saa ku man jo faa sig lidt Klæer paa Raden.

Saa var et at faa fat i min nuværende Kone. Der hade jo været lidt imellem os før i Tiden, men Familjen hade danset paa Bagbenene, saa jeg be smidt fra det hele, og Pigebarnet maatte ikke se mig mere, hende fik de ambli-geret nede i Præstø, og det ku jo ikke nytte noget, om jeg vilde gaa paa mine Ben ned til saadan en lille By; dér var man been smidt ud lisaa hurtigt. Men saa var et, jeg gik hen til en Opvaskningskone, vi hade hat hos den gamle Grevinde, dér fik jeg at vide, at Pigebarnet, hun var her i Byen, og hun var ikke been forlovet endnu. Og til denne gamle Maduse hade hun sagt, at Hans Peter, det var nu alligevel den, hun *elskede*, og saadan som Fruentimmer udtaler dem, og de hade været hos en Spaa-kælling henne paa Nørregade, og hun hade da fortalt, at jeg gik og tænkte paa hende med Kærlighed over Land og Sø. — Det ka sgu osse godt være, man har gjort det

mange Gange, naar man gik omkring, og den var sløj! Det ka være meget rigtigt, som jeg osse sa til min Forlovede bagefter, at den Spaakælling, hun har ikke været saa helt ovenud endda.

Det var jo et Svineheld, at jeg saa gesvindt fik fat i Pigebarnet, det ka vi være enige om. Familien, den har altid været lidt bedre, og nu gik hun for at lære Skræddersyning af den fine, saa vilde de etablere hende i Provinsen, for København hade hun ikke godt af til Stadighed, den var for livlig; det ku jeg ta mig a.

Gud, hun græd, da hun saa mig, ligefrem græd, som om jeg ku ha kløet hende. Nej, hvor Du ser ud, Hans Peter, ikke Pille af Fedt paa Kroppen; og sikken Øjnene ligger i Hodet ...

Ja, men den har osse været gal, sa jeg, men jeg har stridt paa det bedste ...

Og hun op med Spaakællingen og det hele; hun hade altid troet, jeg kom nok igen.

Og det er jo osse Tilfældet, sa jeg, og jeg vilde ikke komme straks, førend jeg hade lidt Klæer paa Kroppen, men ka Du ikke laane mig lidt Penge, til at jeg ka komme i Gang med noget; for tjene vil jeg ikke og være Slave hele Livet. Det stræber jeg ikke efter.

Vi be jo meget hurtigt enige; hva hun hade, det fik jeg; det var ikke meget, men hun ku jo altid klemme paa Familien. Naa jeg tog i Førstningen smaa Slag ud paa Landet og købte hos Bønderne, saa gik det i Markskandiserne i Byen bagefter. Men det ka jeg ikke li, lille Hans, sa hun, for Du har ingen stærk Karakter — man kom jo naturligvis osse somme Tider hjem med noen fæle Ansigter. Engang var der en Murer fra Grøn-

ovre og vi var kommen sammen ind paa hans lille Vogn med et Par af de smaa russiske Heste. Ude paa Nørrebro fik vi et Par Pigebørn med op paa Vognen, og det var Klokken syv om Aftenen, men vi be ved til tre om Morgen, a den ene Beværtning og i den anden, og tilsidst bestilte vi ikke andet end køre bare op og ned ad Købmagergade og Østergade og tilbage igen, lisaa fort vi kunde, og Pigebørnene sad med Hatten i Haanden og raabte Længe leve! og jeg har aldrig grint, som jeg grinede den Aften.

Jeg tror, de maa ha kommet os noget i Drikkevarerne, som vi ikke har tænkt over; det sa jeg osse til min Forlovede, for vi be jo skrevet a Politiet, og det var en farlig Relighed; men da det var overstaaet, saa indsaa jeg, at det ku jo ikke bie ved at gaa paa den Maade, og vi maatte giftes og ha en fast Forretning, hvor at min Kone ku passe Butiken og handle, saa det ku bie til noget. For Handel har altid lagt ved hende. Og paa den Maade, som det nu gaar, sa jeg, saa ka jeg stride og stræbe lisaa meget det ska være, det ka dog aldrig bie til noget rigtigt, og det maa din Familje ka indse, saa de viser dem med lidt Imødekommenhed, og for en Pige i din Stilling maa det dog vel være bedst at være gift; saa meget er de vel osse med paa i Provinserne.

Saa fik hun jo en af Onklerne til at gaa paa en med Lejen forud og noget til at sætte i Gang med. Og nu ka de være vis paa dernede, sa hun, at om jeg saa ska staa i Kælderen fra Morgen til Aften, saa ska de ikke komme til at ynke mig, fordi vi ikke ka klare os.

Det er briljant, min Pige, svarte jeg og sa, la dem bide Spids paa den, det ska de vist ha ondt ved! —

Og det ka jeg ikke sie andet, at naturligvis har den været gnaven flere Gange, og de er been blokket lidt dernede, især i Begyndelsen, for der gaar noen Tid alligevel, før et Fruentimmer faar sat sig rigtig ind i at handle. Det ku man heller ikke forlange, at min Kone sku være lige straks, men nu er den god. Mange Gange, naar jeg har været paa Landet og gjort en Forretning, eller man ellers har været hele Dagen ude i Byen og lignende, saa ka hun ha staaet og solgt for en Fortjeneste af baade tredive og fyrretyve Kroner. Hun har en udmærket Maade at ta Kunderne paa. Det er en Gave. Jeg har den ikke. Be de mig for langvarige i Begyndelsen, jeg smed dem ud: Om de troede, jeg gik omkring og stjal Tingene ... og Vejen var lige lang ind ad Døren og ud ad Døren ...

Der var en Gang, man hade jo været ude i Forretninger og faaet et Par Bajere for meget, saa tog jeg lidt for stærkt paa en Mand, der be ved at file om Prisen. Men det lovede jeg osse min Kone fra den Tid a, højt og helligt, og det har jeg holdt, at saa lidt i Butiken som muligt! *Hun* klarer den meget bedre, og det vil hun meget hellere; nu har vi jo osse Karlen med; ham fik vi fra Nytaar. —

Men der ska arbejdes, førend man kommer saa vidt, ka De tro. Nu har de faaet alle Pengene i Hodet nede i Ringsted; min Kone helmede ikke, førend de fik dem, og det vilde jeg heller ikke sætte mig imod. De ku sgu godt ha undværet dem til Dommedag, de sidder fedt i det, men den Glæde syntes jeg, hun sku ha, min Kone.

Og saa var et jo osse behageligt at vise de Herrer og Damer, hvordan man hade kæmpet sig frem, og ikke lagt

paa Sofaen med en lang Pibe i Munden, som han, Kancelliraaden, hun hade laant de fleste a.

Den stak jeg ham osse ud engang, vi var paa Besøg dernede; og det har enhver godt af at høre, som er Storkapitalist og ikke ved, hvad det er, at arbejde.

DENGANG ANNA TJENTE HOS HANS PETER
— EGESKOV

Ja, sagde Hans Peter Egeskov, dengang man var ungt Menneske, naturligvis gik man paa Vildmænd, men det ka jeg roligt sige, jeg har aldrig hørt til dem, der ga Penge ud paa Pigebørn, det holdt jeg mig dog for god til. Der sku man nok lagt og fyldt Knapper i den Slags, saa hade man da været godt tosset; jeg har aldrig haft med andet end ordentlige Piger at gøre.

Men saa eret jo osse, man har denne Relighed bagefter, med at man ska ud med Bidrag. Og det er en slem Pukkel, ka De tro, at slæbe paa siden hen i Livet, naar man vil tænke paa at gifte sig og stifte et Familjeliv; der ku sgu osse Staten godt træde lidt lindrende til, mange Gange ...

Det er heller ikke noen Behagelighed overfor en Kone og ska op med at man har saadan en tre fire Stykker gaaende paa Græs rundtomkring i Landet og trække baa-de ti og tyve Kroner ud a en om Maaneden, det ved Gud, det ikke er. Som nu med min Kone, jeg ved ikke rigtig, men det ka godt være engang i en Kæfer, dengang vi var forlovede, at jeg har fortalt hende, jeg hade saadan en, for *noet* forberedt paa den første, det var hun, eller osse har det været en af disse Løgnækællinger, der ren-

der rundt med al den Sludder, der er til i København, men ligemeget, det gik nu temmelig godt! Men dengang jeg maatte op med den anden, var den allerede gal, og saa, da vi hade været gift et Par Aar, revnede den med den tredje. — Det hade nok undret mig, der hade været saadan en Stilhed over det hele, jeg skyldte for en 9—10 Maaneder eller mere, men nu varet i det hele taget et mere respektabelt, skikkeligt Pigebarn, saa jeg tænkte, hun er been ked a at være til Nar med Sludder fra den ene Gang til den anden, saa nu klarer hun den selv. Men saa eret, jeg hade været ude paa Landet for at sætte en Mand ind i en Marskandiserforretning oppe ved Helsing, og den var been noget høj derude, saa det varede et Par Dage. Og da jeg kommer hjem, ligger der et Brev, som min Kone har brukket, og hun hade uden videre været henne hos Pigen og faaet Forklaring paa hele Religheden; selv hade vi to Børn dengang, og lidt sløjt gik det med Forretningen, saa vi sku netop se at faa fat i min Svoger nede fra Ringsted for at stampe lidt Penge ud a ham, — jo, jeg sier renok, Tak for Seven!

Jeg be jo lynende gal og gik osse hen til Pigebarnet, hun var flyttet om til saadan en Laanekælling nede i Regnegade: Og det var renok en god Trøster, Du lavede mig dér, jeg begriber heller ikke, hvordan det ka indfalde Dig at *skrive* saadan noet i Stedet for at Du ku snuppet mig paa Gaden; det er I ellers dygtige nok til, Pigebørn, uden at man ber Jer om det.

Ja, hun tudede og græd lisom den anden derhjemme, og nu var der jo noet tiltalende ved Pigebarnet som sagt, meget beskeden, lidt fra Landet a — som hun jo osse var —: Hun hade jo vidst, at jeg var gift, og at

den ku bie gal, saa hun hade holdt sig tilbage; men nu ku hun ingen Kondition faa for Barnet, som sku passes, og Plejepenge hade hun ingen a at komme op med, og denne Kælling hade jo faaet den Smule fra hende, som a hun hade haft Det var beklageligt at høre paa, det ved Gud, det var.

Men nu eret jo i det hele taet mærkeligt med Fruentimmer, for lisom de er mest ædende gale, saa ka de bie til en hel Modsætning, og nu min Kone, da jeg fortalte hende noet om det hele, saa ga hun sig til at tude over det lille, stakkels Barn, for hun har altid haft megen Eftertanke for Børn. Og det ka jo osse være meget rigtigt, for saadan en lille Orm, den vandrer jo uskyldigt rundt i Verden. Det er en stor Uretfærdighed i Livet, at de ska undgælde for noet; det ved Gud, det er.

Saa sidder vi saadan og snakker, og Anna, Pigebarnet, jeg kendte hende jo, fra jeg hade tjent sammen med hende, og det var en Kærne til at ta fat, ku arbejde fra Morgen til Aften, lille, støt Pige, saa jeg sier til min Kone: Nu har vi spændt fire Piger ned a Trapperne i de sidste tre Maaneder, og der er ingen a dem, der har ku kogt en Skefuld Grød og duet i Forretningslivet nu slet ikke, hvor at vi har Brug for dem; og naar vi tar Anna og Barnet med i Huset, saa gør vi en Velgerning, og hun tjener for en meget lille Løn, naar at bare hun har Barnet dækket. Saa Herregudheden, enten man har to Børn eller tre Børn, det ka være det ene røget som det andet speget, og gaar det ikke, saa ka vi jo altid gøre en Forandring.

Det be vi jo osse enige om, og det gik brillant. Jeg vilde ønske, De hade set Pigebarnet staa paa Hodet med en af disse svære Kommoder ned a Kældertrappen lisom

en anden Klown; Kræfter som en lille Hest, det hade hun; jeg faar aldrig noen Karl, der gør et bedre Arbejde. Og hun kom sig jo svært, Sul fik hun paa Kroppen og Klæer; der falder jo altid meget a i saadan en Forretning.

Men saa eret, at de begynder at snakke i Gaden, om at hun brændte den a om Aftenen.

Jeg fik fat i min Kone og sku ha Klaring paa den Historie. Ja, hun hade ingenting turdet sagt til mig, men det var da et ungt Menneske, som stod i en Cigarforretning til langt ud paa Aftenen, og hun trode nok, at Anna og han var forlovede.

Forlovet, sagde jeg, forlovet! Hvis *hun* er forlovet med ham, saa er jeg osse forlovet med ham. Men det er vel det, at hun allerede har faaet samlet sig et Par Skilling sammen, som han ku li at faa Fingre i. Tror Du ikke, jeg kender den Sort Labander? Men nu ska jeg gi hende saadan en Generaldonnerpræken, saa hun nok ska bie hjemme de første Par Nætter. —

Jeg maa nu sie, jeg trode, det hade hjulpet, for om Dagen, man ku heller ikke se noget paa hende, lie frisk og godt Humør; naa, hun aad som en Tærsker, men en Arbejder er jo sin Løn værd. Der gaar saadan et halvt Aar og tre Fjerdingsaar, saa en Formiddag, hun var netop gaaet et Par Ærinder i Byen, kommer der to Betjente fra Sædeligheden. —

Og det var nok en rask lille Pige, jeg hade og tjente mig?

Tak, er vi nu kommen op paa det Nummer? sa jeg lisaadan.

Ja, om Aftenen, ude i Nansensgadekvarteret, der smæk-

kede hun sig rundt i lille Overstykke og med hvid Fjer paa Hatten, og nu var der baade en Dyrlægeelev og en anden Løjser, som hade meldt hende, de var nok been lidt uenige omet bagefter

Naa, jeg fik jo disse to Sædeligheder smækket over paa et Par Bajere hos Peter Jensen, og saa sa jeg til dem: Ja, hva vil De ha, jeg ska gøre? Ska jeg stikke hende et Par Stykker, saa hun ligger flad hen a Gulvet, for det tar hun imod af mig, det gør hun. Men om det hjælper noget?

Ja, de vidste sgu ikke rigtig.

Det gør jeg heller ikke. Men naar et Fruentimmer er i det Tilfælde og vil gaa paa Livet, saa eret det eneste, at jeg ka tænke mig. For om de saa trak alle Københavns Præster paa en Snor og lod dundre for hende, saa rendte hun om Hjørnerne med dem alligevel.

Saa snakkede vi noget frem og tilbage om et, og mærkeligt eret jo med Pigeboørn, at de aldrig ka bie klogere. Jeg regner ikke, som Anna her, lie i Ungdommen, da jeg lærte hende at kende ovre i Jylland; men saa gik hun hen og fik Barnet, det sku man dog tro ku hjulpet hende lidt til Eftertanke. Men det sa jeg til disse to Meneskeædere, at nu ska De allievel la vær a gaa paa hende for denne Gang og snuppe hende, for det er Synd for Pigen, og det er en dygtig Pige; men sig de bare til Overbetjenten, at jeg ska som Husfader gi hende saadan et Pulver, saa de ska komme til at undvære hende i Skønhedskonkurrencen baade i Nansensgade og de andre Gader.

Se nu min Kone, hun hade ganske stiltfærdigt vidst Besked om alt dette herne, men hun hade jo igen ikke tur-

det sagt det til mig, og hun var bange for, jeg sku køre Anna ud a Huset. Og saa eret jo med Fruentimmer, at de ka nok li at bie tisket og disket lidt op med Historier om saadan bedre Herrer, enten det saa er Løgn eller sandt. Men Du driver din Indskrænkethed og Godhed for vidt, sa jeg til hende, og nu er Pigebarnet been ligefrem hva man kalder for en falden Kvinde, og ska vi beholde hende i Huset, saa gaar et ikke an, hun bier liggende paa Kvisten. Men nu rydder vi ud i det lille, mørke Hul bag ved vores Sovekammer; og *flyve* hen over Hoderne paa os, det ka hun vel heller ikke!

Hvorlænge det gik godt paa den Manér, det husker jeg nu ikke, og det ka jeg sige, jeg ikke véd. For bagefter kom der hele Religheder op, som jeg slet ikke hade været med paa. En Nat engang, jeg var ikke hjemme, og min Kone laa alene, saa hade hun begyndt at klage sig, Anna, og hun var saa daarlig og maatte bare et Øjeblik ned i Gaarden, hun sku ikke ta andet end sit Sjal om sig. Det gjorde hun heller ikke, hverken Strømper eller Sko eller noget. Men der gaar en Time og to og tre og fire, og hun kommer ikke igen; først om Morgenens, Klokken syv, førend jeg var kommen hjem, saa er hun der, lisom min Kone ska til at lukke Forretningen op, og hun hade været paa Præmiemaskerade i Fuglen, fransk Husarpige. Alt hendes Klos og Pjus hade hun haft liggende nede i en af Barnevognene, der stod i Gaarden; og der var hun stukket ned og krøbet iet.

Tilslidst kom hun selv en Dag og sa, vi maatte ikke være vrede, og vi hade jo været gode imod hende og Barnet, og hun holdt saa meget af min Kone, og de hy-lede og tudede, begge to; men Enden paa det hele varet

da, at nu rejste hun, for hun var beet prøvet ude paa Vesterbro, og nu sku hun være Sangerinde. Sunget alle de Melodier, hun hørte, det hade hun nu altid kunt, det var meget rigtigt.

Naa, Drengen, ham be hun godt ae med paa Landet i en god Pleje; han har siden efter været inde at besøge os, og vi hade saadan et Sjøv med ham, han grinede lisom en flækket Træsko til alt, hva vi sa til ham, og bondsk sludrede han, værre end de gamle Tørvebønder.

Hende selv gik det for Resten temlig godt, hun var i Finland, og de trak hende helt igennem Tyskland, og nu er der virkelig noet omet med en finere Herre; hun har Ring med Navnet skrevet ind i, og min Kone har læst Breve paa sejsten Sider fra ham a; han venter bare paa, der ska falde lidt Ro over Familjen, saa gifter han hende. Han har taet hende ud a al denne her Komodie, og hun faar Musiktimer til en Krone Timen, og der kommer osse en Frøken og læser, jeg ved ikke, hva det er, med hende.

Han er ligefrem, ka man sie, af disse mærkelige Mennesker, der ofrer dem helt igennem for saadan et Pige-barn; men det er et smukt Menneske at se paa og sidder i en Bank og skriver, og han har Penge, saa hva Faen, det er jo osse meget nydeligt, at han vil hæve hende i Vejret. — Og Anna bier han ikke narret med, som Kone betragtet, det gør han ikke. Det er et dygtigt Pige-barn, eret, og naar der noen vil holde sig til hende, holder hun sig til ham. Og Resten, den kommer jo ingen ved, det ka vi være enige om. —

DENGANG HANS PETER EGESKOV MISTEDE DET
KØNNESTE AF SINE BØRN

Jeg synes, De ser mig noget klatøjet ud, sagde jeg en Morgenstund til Hans Peter Egeskov; jeg kom gaaende gennem Gaden, hvor han nu som Ægtemand og Borger havde sin Marskandiserforretning.

Egeskov stod i Kælderhalsen, barhovedet, i Skjorteærmer, med begge Hænderne dybt ned i Bukselommerne; nu saa han i Vejret op paa mig. Han var yderst lidt soigneret, med lange Skægstubbe, uden Flip, malproper i Ansigtet; det var tydeligt at se, han ikke havde været i Seng, den Nat.

Naa, De har nok været lidt ude at more Dem, Egeskov!

Nej, sagde han med et surt Udtryk i Ansigtet og glippede med de fugtige Øjne imod mig, men jeg har lige mistet det kønneste af mine Børn.

Hva har De?

For to Timer siden! En dejlig Dreng; Johannes Evald hed han, paa seks Aar

Herre Gud, da!

Egeskov fik Bagen af Haanden op til Øjnene. Det kunde maaske interessere Dem at se ham?

Jeg nikkede.

Faen ska osse bie staaende her og gabe efter alle de Bønder, der ikke kommer alligevel! — Jeg ka heller ingen Foretning gøre i Dag, saalænge den lille Sjæl ligger deroppe; det manglede sgu bare.

Han snøftede lidt igen. Nu ska vi gaa op og se ham; han ligger lisom han sov, *brændt* op indvendig af dette Doktordjævelskab, de har penslet ham med for Difteritis. *Han* laa, og *Moren* holdt ham, og *han* op med Halsen! Vandet, det ku rende ham ned a Kinderne, men vi hade lovet ham af de store Chokolader med Krem i, naar han bare vilde gabe godt op. Dem stak vi osse til ham bag-efter; nu ka De tro mig, om De vil, men jeg har lagt nær de ti Kroner hos denne vindøjede Konditorsnude henne paa Hjørnet, for det sku være af de bedste; han var durkdreven, Evald. Naar vi ku prøve paa at stikke ham noen ud a Bagerjomfruens, tror De, han gik paa dem? Han var altfor klog, den Dreng. — Doktoren hade strengt forbudt, han maatte ikke faa disse herre Chokolader, men vi maatte jo trøste ham. Og Du ska nok faa, lille Evald, naar bare Du vil la være at græde og være beskeden og høflig mod Doktoren. — Det behøvede man ellers slet ikke at sige til det Barn, det var ikke saadan en Bølle som den lille Charles, vi mistede for to Aar siden; han, naar Doktoren kom: Vil Du gaa, din Pukkel, dit Skaar ... naa, det var i Uskyldighed bemærket, kan man sige, det var blot som Barn betragtet, han hade hørt det i Gaarden, han vilde jo ikke fornærme Manden; men det var Skræk for at bie penslet! Aa, de sku sgu selv stille til Pensling engang imellem med saadan en rigtig Djosis Helvedessten i Halsen, saa ku de bie lidt mere bløde a dem, mange af Lægerne ... men Evald,

han sa aldrig et uartigt Ord, altid dannet, behagelig; det laa ved ham!

— Vi var imidlertid kommen op i Stueetagen, hvor Egeskov boede. Alting inde i et stort Værelse stod temmelig hulter til bulter, der laa Skeer og stod Medicin-flasker foran Pillespejlene, paa Sofaen havde der været redt, og den lille, tomme Barneseng stod endnu ude paa Gulvet.

Egeskov gik hen til et Bord, der var skubbet op ad Væggen.

Her ska De se ham!

Han tog Lagenet fra det lille Barnelig, som laa derhenne paa sin Pude.

Han ligger hengiven i Hvilen, ka man sige; det er liksom han ku være levende; jeg ved ikke, om De ku ha Lyst til at føle paa hans lille Mave, den er liefrem varm endnu.

Vandet kom igen Egeskov i Øjnene. Ja, sagde han, som han ligger der, hva tror De, han staar mig i i Moskus alene? Over 24 Kroner! Man sku undre paa, at det ku være tænkeligt, men om det hade været et Grevebarn, der ku ikke været beet ofret mere, det ka jeg sige med en støt Samvittighed, en Nat hade vi to Doktere ... og saa Hjælp i Butiken for min Kone af hendes Familie ... I Dag ska der osse komme saadan en Sidsken, naar bare hun er der, førend hun ka lugte Maden paa Bordet, for saa ska hun nok melde sig. Min Kone er ude at rende om det altsammen angaaende Barnet; jeg ku ikke gøre det, om De saa stak mig ti Kroner i Timen, nej, jeg ku ikke, jeg er altfor blød til det ... Fredrik! brølede han paa en Gang ud ad det aabne Vindue til Gaarden.

Javel, hørte man en Stemme, der svarede.

Det er Karlen, jeg har til Hjælp i Forretningen, forklarede Egeskov, han er ved at stænke en gammel Sjæselong godt igennem med Indsektspulver, vi ska haen ud paa Amager til en af disse smækfede Amagerbønder .. Fredrik! brølede han igen.

Javel, nu kommer jeg!

Ta og stik over efter et Par Bajere, og saa maa Du høre efter Butiken, naar Klokken ringer; jeg duer ikke til og ka trække Penge ud af Folk i Dag.

Bajerne kom.

Fredrik behøver vel ikke at hente Glas, hva?

Nej, Gudbevares!

Vi klinkede med Flaskehalsene.

Puh! sagde Egeskov, efter at han næsten havde tømt sin Bajer, det er en af Hans Jensens Bajere; jeg tror sgu, han ligger med dem i Sengen i Stedet for at ha dem i Iskælder. Fredrik!! —

Javel!

Hva Faen er det for noen Toddyer, Du har hentet til os? Ta og spænd hen til Peter Andersen paa Hjørnet og la os faa dem, saa Tænderne klaprer i Munden paa dig, naar Du løber med dem. Du ka ta en seks—otte Stykker, det er godt at ha i Huset, saa stiller vi dem i Vadsken og lar Vandet rende. Varmt Øl, sagde han over imod mig, det er usundt. Skaal!

Han tømte Flasken og stillede den fra sig paa Bordet. Saa gik han hen og dækkede det lille, døde Barn til igen.

Fluerne ka godt begynde at bie næsvis, det Skab, sagde han. —

Det er nu liegodt mærkeligt, kom det lidt efter, men

som bajersk Øl, tror De nogen Sinde, jeg har ku faaet ham til og smagt bajersk Øl, som ligger der? Gaa, Faer, nej ... jeg vil ikke ha, Moer ... det var en hel Komedie, .. og vores andre Børn, de har maset dem over bajersk Øl lisom Bjørne. Men Evald, her i Sygdommen, der fik han af denne fine, ungarske Vin fra Apoteket a til to Kroner Flasken, den ku han ligge og smadske i, der hade han Tonarten! Det var en fin Dreng, en *meget* fin Dreng! ... Tak for det, Fredrik! ... Det var Karlen, som kom med et Par af de isafkølede.

Egeskov tog omkring de kolde Flasker: Ja, saadan et Par Svende, det er noet andet. Skaal! Det styrkner, naar man ikke har faaet udsovet. Og her har ikke været megen Søvn i Øjnene i den sidste Tid, ka De tro, undtagen jeg smed mig midt paa Dagen, bag i Kælderen, oppe paa en af Sjæsselongerne. Men saa sa jeg osse til min Kone, at det er liemeget, om det saa er en Forretning paa flere hundrede Kroner, saa vækker Du mig ikke, for en Mand maa ha Søvn. Og hun var paa Benene baade Nat og Dag, og det var lige, at hun ku sidde og nikke en Smule i Lænestolen henne ved Sengen hos Evald, for det var hendes et og alt, den Dreng, og hun er meget moderkærlig, i det hele taget opofrende; briljant Kone! Det kan vi roligt drikke paa. Drik ud! Ellers staar den og bier varm. Vi har jo fler i Vadsken.

Egeskov pustede et Øjeblik, saa sagde han: I Morges, da var hun jo lidt lille ved det, da hun hade mistet ham, saa jeg maatte træde til paa bedste Maade. Og det ka jo ikke nytte at græde sig Øjnene ud a Hovedet, for vi faar ham ikke igen for det, sa jeg, men det sa jeg ogsaa, at det er ingen Løgn, at Vorherre, han ska altid ta og gem-

me de bedste, og det var Synd for det Barn, at han sku gaa den Vej, det ved Gud, det var. For jeg ska sie Dem, han var saa klog, saa klog, som De ikke sku tænke Dem. Ikke mere end han var halvfjerde Aar gammel, saa, naar Moren, hun klagede over, at man ikke var kommen hjem og lignende, saa hade han regnet den ud: Far er gaaet med Sadelmager Hansen, og de sku ud til den og den, og du ka tro, Mor, de sidder nok nede i Peter Jensens Kælder og drikker Bajere, og nu ska jeg gaa hen og hugge ham, jeg kender Vejen. Og tror De ikke, han stod der, lige paa en Gang: God Dag, Far! — Men at han sku sie noget, om at det var Moren, der vilde ha mig hjem; han var altfor durkdreven! Nej, der var noen hjemme og vilde købe af de store Møbler og hvad han ellers saadan hade hørt, at Moren, hun stak ud, naar der var noen, der spurgte efter mig. Jeg ku bie saa lynende gal, mange Gange, naar vi kom hjem, og skælde ud paa Moren, men det var jo morderlig klogt af Barnet fundet paa, det kan man ikke sige andet; han ku faa Folk til at rende med noget, allerede i den Alder! — Og saa altid en pæn Optræden, og ærlig, naar man forstod at pille det ud af ham; han kom med det hele, der var ikke noget Fileri ved ham. Som der var en Gang, da hade han hugget en Krone af hans Sparebøsse, naturligvis durkdreven! Han hade regnet ud, at man ku stikke et Knivsblad ind og saa faa Kronen danderet ud paa Bladet. De var jo saa en tre-fire lignende Kavelerer her fra Gaden a og de var gaaet om i Fiolstræde, og de hade lejet dem en Trækkevogn, og den ene hade trukket den anden, og de hade maset det halve København rundt; men da han kom hjem om Aftenen saa hade han jo blot

været omme paa Bulevarden, lisaa skinhellig. Saa kommer der hverken værre eller bedre end en Kone og besøger min Kone: og hun hade jo set disse Herrer med Køretøjet, og Gud ved, hvor de hade faaet Pengene fra, man hørte jo saa meget nu til Dags og hist op og her ned, saa min Kone hun faar jo en Tanke og ser efter. Der manglede en Krone i Sparebøssen! Saa sku jeg jo ta ham for.

Du har neglet en Krone af din Sparebøsse, din Laband, rammede jeg ham ud, lisom han var kommen hjem.

Der sku De set ham, han be helt hvid, for han var saa stolt, jeg har aldrig set saa stolt et Barn, men han sa ingenting.

Har jeg ikke sagt dig, at Vorherre i Himlen, han ser alting. — For den be altid stukken ham ud, som jo osse rigtig var, af Moren, naar hun sku gaa et Sted, og hun ikke ku være over ham, at Vorherre i Himlen, han ser alting.

Han staar og tygger lidt paa 'en, men saa sier han: li saadanne: Det er meget før Sofus, der har fortalt Dig 'et, den lille Rod. — Det var saadan en Hopsakal paa en 3—4 Aar, som daarligt ku tale endnu, som de hade hat med paa Turen.

Det ku jeg jo med Sandhed sige, det ikke var, og saa fik han 'en: Om han ikke troede, Vorherre ku opdage saadan et Bagatel, han ku opdage det, som meget værre var, og i det hele taget alting, hvad han tog sig til, Vorherre han saå det, han ku lisaa gerne komme med det med det samme. Saa fik jeg hele Religheden fra først til sidst, og blød var han jo, saa han gav sig til at græde,

og Moren maatte op med noen af de store Chokolader for at faa ham til at tie stille. —

Egeskov skyllede det meste af en ny Bajer ned: Det ka ikke nytte at sidde og sørge med en tør Mund, saa bier det altfor melankolsk! — Saadan en dejlig Dreng! Og saa var 'et det kønneste af vores Børn. De sku set ham, førend han be pillet af, sikken han var skabt. Der var Lægge paa ham, saa lille han var, og Fod med Højvrist; og køn i Ansigtet var han sgu osse, nydelig! Og ved De hva, det ka vi være enige om, naar man er lidt med paa Livet, at det er en stor Støtte og en Velgerning her i Verden at se lidt godt ud, og at Tøj, det ka sidde paa en og ikke hænger som Raker. Det er ikke, fordi jeg vil prale, for det er jeg en stor Hader af, men mange Gange i Ungdommen, naar den har været sløj, hade man ikke set en Smule godt ud og ku gjort lidt Indtryk, man kalder, baade paa den ene og den anden, saa hade den sgu været gnaven. Og det var det med Evald ...

Undskyld, jeg afbryder Dem, men hvorfor hed Barnet egentlig Evald?

Egeskov slog ud med Haanden: Jo, det var et Løfte, jeg hade lovet mig selv engang, at naar jeg giftede mig og fik en Søn, saa sku han hedde Johannes Evald, for dengang jeg tjente for Karl paa Trykkeriet i Aarhus, saa læste jeg Bogen om Johannes Evald. Den kender De nok, den er gul og med hans Billede foran i ... nydelig, store, blaa Øjne, krøllet Haar; det hade Evald her osse. Men ser De, allerede dengang, saa syntes jeg, den Levnedsbetegnelse, den var saa storartet med disse fede Hørkræmmere henne fra Vestergade, som han maatte ligge og kvæles med, og Pigebarnet vilde ikke ha ham,

fordi han var lidt for meget med paa 'en, og Familien, de fik ham saa smidt ud paa Landet, nede ved Rungsted. Men der laa han og digtede lisaa støt, i Sengen fra Morgen til Aften, lige op i Næsen paa dem. Det var sgu brillant! Det er ham der har skrevet: Vift stolt paa Codans Bølge! — Skaal!

Vi stødte atter Flaskehalsene sammen.

Saa megen Tanke var der dog allerede ved en i Ungdommen, at jeg sa til mig selv, at det er lige meget, men faar Du en Søn engang, og det er et kønt Barn med Guds Hjælp, saa ska han hedde Johannes Evald, for det er en Mand, som ska holdes i Ære, for han har fortjent det. Det har været en rask Mand og en fin Mand, om de saa smed ham paa Bondelandet ti Gange.

— I det samme hørte vi Klokken ringe nogle Gange nede i Kælderen, og lidt efter kom Fredrik op: Der hade været en lille Pige henne fra Fru Egeskovs Søster, og Fruen kom om en halv Time, Herren maatte endelig ikke gaa ud saa længe, Fruens Familie kom med derhenne fra ...

Tak for *det* blaa Øje, Frederik; den var nydelig! De ka tro, det er sgu et støt Persjonale, min Kones Familie her i Byen. De ka godt sidde og stirre fire Timer efter en Kop Kaffe, og ikke de flytter dem, om de saa sved Stolene af under dem. Nu bier de her til Aften, og helst sku de ha alle de Sulevarer, der er til i hele Kvarteret, og saa ræsennerer de dog bagefter! — Saa ska man osse høre paa al deres Elendighed angaaende Evald ...

Fredrik! brølede han ned efter Karlen, der var gaaet tilbage til Kælderen igen, ta og stik hen til Sadelmager

Hansen og be ham om at sende Bud efter mig, forstaar Du, saa ka vi gaa ud og se paa noget Møbelbetræk, det ka godt være nødigt ...

Egeskov vendte sig atter mod mig ... for jeg ska sie Dem, alt dette Fruentimmerreferat og Sørgmodighed og Vrævl, hvor den ene siger Sparto til den anden, det er ikke noet jeg kan være med paa, det ka jeg ikke. Med Sorgen og Glæden hold Maade, som vi lærte det i Skolen, det er ingen Løgn! Jeg gad nok set, hvis en anden en osse ga sig til at henfalde i Sørgmodighed, saa be der slet ingen til at holde den oppe herhjemme.

Skaal! — —

DENGANG HANS PETER EGESKOV FALDT

I ROLIGHED

Flere Aar var der gaaet, uden at jeg havde talt med min gamle Ven Hans Peter Egeskov. Han var flyttet hen til en Kant af Byen, hvor jeg kun sjældent kom, men nu søgte jeg dog en skønne Dag Manden op.

Egeskov havde slaaet sig ned i en stor Ejendom paa et af Københavns ældre Torve, hvor der endnu kommer mange Bønder ind til Gæstgivergaardene. Hans Marskandiserforretning maatte have udvidet sig meget betydeligt; i en lang Række Kældervinduer stod og laa der fuldt op af de mest forskelligartede, omhyggeligt ordnede Sager.

Konen stod i Butiken og halede travlt Kaaber og Jaketter ud og ind for en hel Flok Koner og Piger fra Landet; i Baggrunden op imod Trappen til Gaarden hørte jeg Karlen Frederik mase og slæbe med Møbler. Egeskov selv var oppe i Familjens Lejlighed oven over Butiken.

Straks da han rejste sig, saa jeg, han havde lagt sig en Del ud og var bleven ikke lidt federe i Ansigtet; Haaret graanede ved Ørene. Han var beskæftiget med at ryge en lille ny Shagpipe til.

Det var ellers en sjælden Herre, dér kommer ind ad Døren, sagde han venskabeligt, værsgo og sid ned!

Jamen jeg maa gratulere, Egeskov, det lader jo til, at Forretningen gaar ganske storartet.

Egeskov klemte det ene Øje til: Den gaar slet ikke saa daaarligt der nedenunder. Min Kone hun er færig og ka trække Klæerne a Bønderne den ene Dag og sælge dem til dem igen Dagen efter. Det er denne Handels-gave som sagt; jeg har den ikke.

Puh — han pustede Tobaksrøgen fra sig i store Skyer — det er ikke noget behageligt Arbejde, dette her; det smager rent forbandet i Begyndelsen. Men her var en Agent og solgte mig et Restparti; det er Londonnerpiben, Verdens bedste Pibe; den er købt til og ska bie en Hundredeprocentsforretning; man maa jo være om sig.

Mine Øjne strejfede rundt omkring mig: Jamen hør, Egeskov, sig mig engang, hvad er det for en Mængde Litteratur, De ligefrem svømmer i?

Stuens mægtige, runde Midterbord, der stod omgivet af polstrede Stole i forskellige Størrelser og med uens Betræk, laa fuldt af Bøger og udkrammede Aviser.

Litteratur? Det er jo Bladene!

Og Egeskov holdt med begge Hænder samtlige lige udkomne Eftermiddagsblade frem imod mig.

Javel, men her ...

Jeg greb en hel Bunke Traktater og gudelige Smaaskrifter. Der laa ogsaa et Par nye Testamenter og en stor Bibel: Er De bleven Missionær paa Deres gamle Dage?

Nej, men min Kone og jeg er kommen i en Menighed; for Resten de fleste a de Bøger, de hører til to Evangelister, som der har boet hos mig til for et Par Maaneder siden.

Nu har jeg da aldrig hørt saa galt!
Det er skutte galt, det er udmærket.
Evangelister? siger De.

Ja, de var ovre fra Amerika a. Det var saadan, vi kom ind i det, min Kone og jeg, ellers hade vi aldrig gjort os noen Tanke om Mission. Men disse herne to Evangelister, den ene, han var Piskemager, og den anden, han har aldrig lært noget uden som at han er Evangelist, han heder Eilertsen. Og ham sku De hørt tale! Jeg tror nok, de sku ha hat alle Københavns Præster op for at klemme ham, og saa hade han grint a dem alligevel. Det var en Svend om en Hals til at præke. Det gik i en Flugt fra ham a, ka De tro. Og et smukt Menneske! Alle de gamle Jomfruer og Enkekoner i Menigheden, de var skrupskøre, og de unge med; han har vist mig, Dage, baade fem og seks Kærlighedsbreve, de sendte ham; storartede! De gik lie i Kakkellovnen. Det var Synd, mange Gange, ku man godt sie. Men det ku jo ikke være andet som Prædikant betragtet. Og saa var han et dannet Menneske. Baade han og Piskemageren, de kom til Menigheden lie ovre fra Amerika, dér hade den været gal, for det er jo et Land, som de har været færig at æde hinanden op i Konkurrance i Menighedslivet, de ka faa Prædikanter nok. Saa tog de hjem, og Piskemageren var lidt i Familje til min Kone, saa hun sa til mig, at det var ordentlige Mennesker og de var anbefalet af hendes Broder, som at der har et ganske storartet lille Missionshotel ovre i Jylland; men han hade flere Prædikanter, end han behøvede, saa jeg tænkte: La os ta imod dem paa en broderlig Maade, og hvorfor sku der ikke ku laves et pænt lille Missionshotel herovre med Senge til halvtres Øre og til en Krone

og varm Mad til halvtres og fem og tres Øre og saa en Mødesal til Møder en tre—fire Gange i Ugen og to Gange om Søndagen. De Par Skilling, saadan et Par Evangelister ku spise og drikke op i al Beskedenhed, de sku snart komme igen paa den Maade.

Egeskov vandrede hen i Stuen og tog et Par Glas og en Flaske Vin ud af den Egetræs Buffet med runde Spejle: De drikker jo nok et Glas Sherry?

Jo Tak, jeg siger ikke Nej. Men har De ellers slaaet Dem fra Øllet, Egeskov?

Øl, sagde Egeskov midt i Svuppet fra Proppen, han trak op af Flasken, det er Forgift. De sku hørt Eilertsen paa Møderne gi ny Carlsberg rent paa; det var storartet: Denne fyrstelige Mand og store Borger, som at der har bygget Herren Jesus et Kapel og Djævlén saa mange Domkirker, som der har aldrig været Bedehuse for Herrens Ord her i Landet. — Men er det ikke rigtigt? Hvorfor skal vi skvalpe alt det bajersk Øl i os? Har vi ikke ødelagt os i Bund og Grund dermed? Jeg vil sie, jeg skal ligefrem være meget tørstig eller paa en varm Dag, ellers ka jeg slet ikke taale bajersk Øl mere. Og er et lille Glas Vin ikke meget bedre? Staar der ikke i Bibelen nævnet Vinstokken og at drikke Vin, og ved Brylluppet i Kanaan, blev Vandet ikke dér forvandlet til Vin? Naa, saa maa vi andre vel osse ku ta os et Glas Vin, som kun er dødelige Mennesker. Jeg sier, la os takke Vorherre til, at vi har Raad til at drikke et Glas Vin; det er meget bedre; Skaal!

Skaal, Egeskov!

Tak for det!

Nej, blev han ved og strakte Benene langt fra sig, det

har jeg sagt saa tit, at la os bare ikke komme med det, at vi ikke ka være Kristne, fordi vi ryger Tobak og drikker et Glas Vin. Kristendom, det er noget ganske andet, det er noget saa let fatteligt, det kan forstaas af høje og lave, det er Kærlighed og ikke andet end Kærlighed. Hva, har jeg ikke Ret?

Jeg nikkede bare.

Egeskov pustede lidt Røg ud gennem Næsen: Nu skaffede jeg Menigheden en Forsamlingssal henne i Fiolstræde; det var før Baptisternes eller Mormonernes eller hva det var for noen, men det var da en Religion, som at det er gaaet tilbage for, og der var saadan noen Knopper i Loftet. Dem lod jeg forgylde, og Gardiner og det hele leverede jeg selv og monterede med Stole og Bænke, og saa skænkede jeg et Stykke til at hænge over Prækestolen. Det var egentlig et norsk Klippestykke, som at der var en lille Maler og hade malet for mig til Forretningsbrug, for Folk bier osse kede af at ha Skove og Vand og Søer alle Tider. Men saa lod jeg ham male noen Huse paaet og Solen, som stod op forneden, og ovenover et Par Engle, der kom flyvende ned med en Rulle Papir fra Himlen, og den ruller de op, og paa den staar der: Gud er Kærlighed. Det er et godt Billede, og det er et tydeligt Billede, og vi ska ikke dømme noen. Vi ska ikke være som den indre Mission, de staar og dunder saadan en stakkels Fisker paa Vestkysten langt ned i hede Helvede, hva ve de om det? Om osse saadan en Mand, han har taet en lille en for meget eller lignende, ka han ikke i sidste Øjeblik ha omvendt sig lisom Røveren paa Korset? Vi kan allesammen omvende os i sidste Øjeblik, om ikke før; det staar enhver frit for. Jamen er det ikke rigtigt?

Jo—o. Det maa man vel nok sige, at det kan være meget rigtigt. —

Ka være rigtigt? Det *er* rigtigt. La os bare holde fast paa det. Og vores Mission det er en Grendannelse af den amerikanske Mission; vi sier ikke, at det er kun os, som bier frelst saadan som den indre Mission, men vi sier, at alle Mennesker de bier frelst omsider, og vi er et frit Samfund og bier ikke støttet af Statens Værdighed, men stoler kun paa os selv og hva der kommer ind i Kollekten og paa Guds Ord, og dér staar, at Gud er Kærlighed og intet uden Kærlighed og vi ska være kærlige og ven-skabelige overfor hverandre og der ska ikke være al den Misundelse, at Folk er færig at revne, fordi en anden tjener et Par Skilling mer, end der er mange, som gør i Menigheden.

Jamen De tjener vist mange Skilling mere, end de fleste gør i Menigheden, Egeskov, tror De ikke?

Der kommer en Mand her i Forretningen og hedder Hansen, sagde Egeskov og rykkede lidt nærmere hen til mig, han køber paa Aktioner og sælger til mig igen, og jeg vil sie Dem, jeg ka bie saa knusende gal over alt hans Sludder alle Tider om at Gud, Hr. Egeskov, saadan som Deres Forretning gaar og Deres Kone forstaar at handle, og De ender med at bie en stor Mand i Byen. Og saa lyser Øjnene helt spilgrønne paa ham af bær Misundelse, for han har siddet i et bedre Firma, men han er gaaet bag aen. Men saa sier jeg altid til ham: Ja, Forretningen gaar med Guds Hjælp, og nu er jeg kommen i den Alder og jeg gaar ikke paa Vildmænd, men jeg sidder heller hjemme og læser Bladene og faar en Sludder, som nu med Evangelisterne, for det er Mennesker,

der har den rette Aand, og de har ikke spist Grynsuppe Livet igennem, men de er med paaen i alle Spørgsmaal. Og ser De, Hr. Hansen, naar vi er tilfredse med hvad vi har, saa er vi taalmodige og saa misunder vi ikke noen, og saa tjener vi Gud, hver paa sin Maade, og vi bryder os Faen, om vores Nabo, han sidder i Guld til op over begge Ørerne.

Egeskov tømte og satte Glasset fra sig med et lille, sikkert Smæk: Og *er* det ikke osse Kristendom, at saadan ska vi være, at vi befinder os vel veet, og der falder en Ro over os! Kristendommen, den ska ikke ka bevises, det er et Velvære, som vi føler med os selv og en inderlig Fred, og det er lie kraftigt, om det er sandt alt hva der staar i Bibelen, for der kan være bortfortusket meget i mange tusinde Aar.

Egeskov spyttede ad Piben og fik tændt sig en Cigar i Stedet. Saa greb han den tykke Bibel, der laa paa Bordet og slog den op paa Maa og Faa.

Og naar vi rigtig læser efter, sagde han og pegede i Bogen, er det saa ikke allievel storartet alt hvad der staar her, som er slaaet til siden efter, a Spaadomme, og som kommer til at slaa til inden Tidernes Ende. Jeg forsikrer Dem for, at vi har siddet mange Aftener, Evangelisterne og jeg, og min Kone var i Butiken, men naar der be lukket, kom hun naturligvis op og lavede The til os, og vi ku ta en lille Rommer til engang imellem, men de fleste Aftener, vi bare drak vores The og røg en Cigar og Pibe. Vil De tro, at hele Krigen mellem Grækenland og Tyrkiet, den staar i Daniels Aabenbaring? Jeg ku sidde her med Aftenbladet og læse op som de forudsagde om hva der vilde komme med Rusland og med Grækenland, og

saa ku vi slaa op i Daniels Aabenbaring, dér stod 'et lisaa tydeligt og mer til, om Kongen af Grækenland og det store Rige, som hade megen Overmagt. Og der staa osse om de to store Riger hen imod Tidernes Ende, de vil komme til at herske over hele Verden. Det er England og Amerika. Det ka vi jo tydeligt se af Bladene, at det gaar den Vej me't. I det hele taet, Amerika, den var vi med paa, baade Evangelisterne og jeg, saa De ka tro. Sludderer, den gik mange Gange om Aftenerne. Men er det ikke bedre end at gaa a den ene Kælderhals og i den anden og lægge Pengene i Øl og halve Portviner? Min Kone, hun har sagt mange Gange, at det var hendes lykkeligste Dag, da de Evangelister, de kom til os i Huset, for du spolerer dig ikke mere med alt det meget Øl, og du slaar ikke saa mange skæve, for du er been kedaet. — Nu gør man jo osse Bekendtskaber i Menigheden, og det er ikke Fattighuslemmer, de Svende; naturligvis, der ka være ubemidlede fattige derimellem, Gudbevares, det er frit for enhver; men de fleste, de har dog lidt, og de øder det ikke væk, men de køber dem fornuftige Ting og hvad der hører med til at leve behageligt. Det er pæne Folk.

Naa, og Evangelisterne, de talte om, de præker saa for alle de pæne Folk?

Ja, det vil sie, nu er Eilertsen taet til Jylland sammen med Piskemageren, for det var den gamle Prædikant, halte Lund, han fik ham furet. Eilertsen var for meget inde i Bibelen og han talte for godt, og han sang for godt, og det er, som jeg sae før, Misundelsen, den ska vi ikke la os lede a. Gudbevares, halte Lund, han har reddet mange Sjæle i sin Tid, det vil jeg gerne tro, og

de rigtig gamle Kamosjukker i Menigheden, dem hade han jo et helt Forbandt med; men hans Optræden, den var simpel baade med Eilertsen og med mig, for jeg hade set paa flere Ejendomme, Smadderkasser, som der ku købes for en billig Penge og fikses op og bie lisaa gode som nye, til Missionshotel. Forstaar De

Ja, det forstaar jeg saa udmærket godt.

Jo, for ser De, saadan et Missionshotel, det ska ikke ligge i en pralende Egn, men det ska ligge, hvor at man kan sige, der er Trang til et gudeligt Sted og mindre Folk, de ikke behøver at sjenere dem for at gaa ind, men en lille Pige, der kommer fra Dampskibet eller lignende, hun ka bie henvist til det som et Hjem til halvtres Øre, fem og tres Øre, en Krone, lisom hun har Penge til. Hvordan gaar det ellers saadan et stakkels Pigebarn, Bondesjodske! Hun kommer til København med lidt Penge og vil søge Plads, men hun bier ikke vejledet til ordentlige Steder, og Kæreste, det ska hun snart ha til de Par Skilling, saa gaar *de* dem en Tur, og hun kommer i Gæld til Kællinger og lignende, længe førend hun faar Plads, og Kæresten er arbejdsløs over det hele; De ka tro, jeg kender den. Men paa Missionshotellet, der sku de ha lettet dem i ordentlig Tid af Fjerene, saa Folkene ku komme til at gøre i Stand, og der sku ikke være noen Overdaadighed men Renlighed og Ordenssans og naturligvis med Ejlertsen som fast Prædikant. Hver Dag Morgenandagt og Møder de fire Gange i Ugen og om Søndagen; ku Missionen ikke bruge mere end de to Gange, saa tog man noen andre de andre Aftener. Min Svoger i Jylland har flere Religionssekte og skifter med Møde-aftenerne; saadan noet ka jo ordnes altsammen paa en

tolerant Maade. Og Piger og Karle, de sku ha Anvisning paa Pladser, og De maa ikke tro andet end der sku osse bo pæne Folk, Mand og Kone fra Provinserne og hvem der ellers kom a bedre Folk a Middelstanden, det ku beet en første Klasses Forretning. Der ku være tjent rystende med Penge med Restauration til

Jamen, hvorfor i al Verden blev det ikke til noget, Egeskov?

Jo, fordi jeg vilde jo selv sætte noen a Pengene i'et, naturligvis, men jeg vilde ha Missionen med. Ellers ku man staaet der en Dag: og nu hade de faaet en anden Mødesal, og der var kommen nye Strømninger i Religionen og lignende. De ku beet en køn Kop The! Men Lund, han syntes, det ku bedre passe at ligge og puge Penge i Sparekassen med stort Rentetab, og Fuglen ska ikke stige højere i Luften end dens Fjer ka bære, sagde han paa det første Møde. Og paa det store Møde, dér rejste han sig op og talte over Ordene, at vi skulle ikke søge Verdens Guld og Sølv i Bælte, som Møl og Rust ka fortære, og vi ska ikke bygge faste Boliger, for Herren kommer snart. — Og saa to Dage efter gaar han hen og køber selv en Villagrund ude paa Jagtvejen.

Egeskov hævdede sig lidt i Sædet og gjorde en stærk dramatisk Gebærde: Det er Kristendom i Munden, og det er ikke noget for mig; nej! — Og det udtalte jeg mig osse med paa Mødet, at det har været min Bestræbelse, at vore Brødre og Søstre, der kommer uanede fra Provinserne og ikke vide, hvad de gøre, at de ku bie hentede, saa mange som de monne komme, nede ved Dampskibene, og der sku staa en Mand, saa de ku faa Losji til halvtres Øre, i Stedet for at blive slæbt rundt i lutter drukne Huler.

Det var det, jeg hade tænkt mig var en Gerning, for at de ikke sku ende i Last og Svineri, saa Missionen ku ta og samle dem op i Smaagaderne og begynde forfra; det er der vel ingen Forretning ved. Men den halte, han be ved sit, og han er saa rodfæstet hos alle Kvinderne i Menigheden osse, saa der be ikke noget Missionshotel a for denne Gang.

Og saa rejste altsaa Hr. Ejlersen? spurgte jeg.

Ja, for saa troede de jo, at Eilertsen, han hade sit Ledtogt med mig, fordi han boede hos mig. Men la det bare gaa i Stilfærdighed en lille Tid; Eilertsen, han ska nok komme tilbage igen.

Egeskov slog ud med Haanden og nikkede ganske langsomt: Kristelighed, det ligger i Tiden; det ka vi nok være enige om. Det ka ikke undværes, det er en Modvægt. Naar det bare ikke bier indre Mission, for den er dømmesyg; den ka heller aldrig bie noet for Københavnerne. Ude paa Landet, det er noet andet, om Sommeren sjover de og om Vinteren glør de, de ser aldrig noet, noen Adspredelser og Teater og lignende, som vi har i København. Saa er det jo helt storartet, naar der kommer saadan en Missionær, og jo mer han dunder, jo mer ska det jo hjælpe, det er rimeligt. Saa er der osse det paa Landet, at de holder meget a a stikke Næsen ind i hva der ikke rager dem, hos Naboerne og alle Vegne: Og nu er *jeg* hellig, saa er *den* go, og *du* er ikke hellig, og du har gjort Dit og din Kone har gjort Dat, og din Datter hun fik en lille i Byen og hist op og her ned, det bier til en hel Underholdning. Men det er ikke Kristendom. For Kristendommen, den tilgiver. Den er Kærlighed. Vi ska tilgive hverandre. Vi ska ikke opgive at stræbe, ingen-

lunde, men vi ska være tilfredse, og vi ska gi bort, naar vi har noet at undvære, og Pengene ska cirkulere. Det ka jeg sie, at jeg har kendt til baade at ha Penge og ikke at ha Penge, men jeg har aldrig holdt paa dem. I sin Tid som ungt Menneske, jeg kom fra og hade tjent den gamle Grevinde, jeg hade tolvhundrede Kroner i Penge og seks Sæt Tøj og atten Manchetskjorter med faste Flipper, og Undertøj, alt hva De ka tænke Dem! Der er ikke en Greve og kan være ekviperet flottere. Det gik paa en tre—fire Maaneder, Penge, Klæer, hele Raspen, jeg ga meget aet væk i Letsindighed, dengang, jeg hade noet. Tror De, jeg fortryder det? Ingenlunde. Vi ka jo ikke ta noet med os, naar vi gaar herfra, andet end som en Skjorte.

Det er sande Ord, Egeskov, det maa man lade Dem.

Ja, det *er* sande Ord, og la os aldrig glemme dem. Og la os sige det til vore Venner og vore Brødre og vore Søstre og la os sige det til vore *Arbejdere*. For de er snart for stramsnudedede med deres sjosialitiske Ufor-skammethed. Jeg har støttet Sjosialisterne før i Tiden, dengang de udrettede noet godt, men det er forbi, nu bier Arbejderne for grove.

Er det Frederik her i Forretningen, som gør sig ud til Bens?

Fredrik, nej Fredrik, ham ka jeg slet ikke undvære, ham er jeg nok godt nødt til at gi, hva han forlanger, men her gaar min Kone og dominerer med Syerskerne til Barnekaaber og Sjakter. Tror De, de ka faa nok? Ikke tale om 'et! Der er Arbejde for dem hele Aaret igennem og Overarbejde tilmed. Der er Tider, jeg ka la dem arbejde baade sejsten og atten Timer i Døgnet. Og saa

klager de: Akkorderne er for lave, og der er *det* Arbejde mere og *det* Arbejde mere at gøre; hvert et Sting, de stikker, det sku helst vejes op med Guld for saadan noen Sjokker. Og Herregud, sier jeg saa tidt og mange Gange, hvorfor er I utilfredse! La os være tilfredse og ikke saa rovbegærlige. Misundelsen, den fører ikke vidt, og naar man er ked a et Arbejde, før man faar begyndt paaet, er der saa noen Gang i Arbejdet? Men naar vi arbejder med Tillid og med Glæde, saa er vi færdige, før vi ved noet aet, og kom ikke med Jeres beskidte Svar, naar jeg taler til Jer, og ta Jer i det hele taget i Agt, for at jeg ikke bier gnaven i Ansigtet og gør Alvor aet og trækker mig tilbage og lukker hele Forretningen. Saa ka I jo se, hvem der ka skaffe Jer Arbejde.

Der indtraadte en lille Pavse, hvor Egeskov fik et Cigarrør frem og puttete Cigaren i.

Man bier ked af at ha med saadan Mennesker at gøre, fortsatte han. Paa et Hotel, det er noet andet, de bier furede den ene Dag og man faar nye den næste, der er altid nok og gaar paaen og ka ordne det Arbejde. Og naar nu Eilertsen kommer tilbage og vi ka faa lagt en lille Grundvold i Menigheden, saa laver vi selv en Menighed med Hotel og Eilertsen til fast Prædikant. Der ka taes store Kegler paaet, og saa er det en god Gerning, som ka bære Frugter. Jeg har en Hotelforpagter paa Haanden, han var knaldet for højt op i Lejen, saa han gik i Stykker, og han er med paa hele Hotelfaget, en lille flittig Mand! Saadan en Mand, ham hæver man op og hjælper i Vejret. Og, ser De, mere end fire Gange i Ugen har jeg tænkt over og vil ikke ha Mødeaftener, det er overflødigt. Der ska osse være rolige Aftener for Folk,

at de ka sidde hjemme hos deres Familjer, og saa er jo saadan en stor Sal ganske udmærket til Aktionslokale. Min Kone, hun ka aldrig holde helt op med at købe og handle, og hva tror De ikke, man ka sælge dér paa et Par Gange om Ugen! Folk, de er vant til at komme der, og de vil ikke gerne trækkes op af Jøder og Hedninger, og de véd, at naar *jeg* tjener noget, saa faar Missionen osse noet, for *jeg* er ikke bange for at stikke baade en halvtres og hundrede Kroner ud til Formaal, der er gode og virker velgørende paa Samfundet. Pigebørn og Skidt og lignende, det har man faaet nok af før i Tiden, Gud Fader bevares; man har faaet Øjnene op, for man ska vende Blikket andre Steder hen. Er det ikke meget behageligere at sidde hjemme sammen med dannede Mennesker og tale om Anliggender og lignende og læse i Bladene og Biblen? Og ka man gøre en Forretning ved Siden a, saa maatte man jo være godt skør, hvis man ikke gjorde det. Man lever da kun én Gang i denne Verden! —

KØBENHAVNSKE PROLETARER

I

Jeg sad paa mit Kontor alene, som jeg plejer nogle Aftener om Ugen, da det bankede paa Døren — med et langt og to korte Slag, som Ordonnanser lærer det.

Kom!

Døren gik op, men Manden, som jeg kunde skimte udenfor, blev staaende.

Kom! — endnu højere.

Jamen, jeg ka ikke saa godt komme indenfor ...

Jeg kendte den lidt rustne Stemme og gik rask hen til Døren, det var Kristian Hansen eller, som de kaldte ham, Kresjan Vesterbro.

Naa, er det Dem?

Javel; men jeg ka ikke godt komme ind, for jeg har maat sat mine Lærsko for 4 Kr., over det at min gamle Mor ...

Kom nu bare ind!

Kresjan Vesterbro sænkede Stemmen: Jamen jeg ka ikke godt la Træskoerne staa paa Gangen, for Strømperne er saa simple ... jeg vil ikke saa gerne sjenere med dem ...

Kom med Træsko paa og hele Moleviten!

Kristian smuttede ind ad Døren, trods Træskoene, i i et ærbødigt Hosesokketridt. Mig Tilladelse! føjede han til og stod dør med en blød Sjask af en gammel Hat i Haanden og så paa mig.

Den er nok lidt gal, Kristian Hansen, bemærkede jeg med et Blik hen over hele Fyren med hans snavsede blaa Skjorte under Jakken, uden Vest, og i et Par Bukser, der var ligesom ved at opløses i Lapper og Smuds.

Kristian tørrede sig med Bagen af Haanden under Næsen og vippede lidt i Knæene. Ja, den er jo ikke go, nu, Vinteren gaar paa, sagde han og skuttede sig lidt.

Sæt Dem ned. — Hvor længe er det, siden De kom ud?

Han saa hurtigt over mod mig og vidskede hen over Overskæget: Ja, saa behøver jeg ikke at fortælle mere, naar a De ved, a jeg har været dernede ... jeg hade et Aar ...

Gaa og hent Dem en Bajer — jeg rakte ham Penge — og lad os snakke om Tingene.

Maa jeg ha den Femogtyve-Øre?

Ja, behold De bare Resten.

Jamen, saa har De ikke noet imod, a jeg taer en Bajer med til Dem.

Nej, lad dog bare være, jeg har lige spist til Middag.

Jamen De har alligevel ikke noet imod, at jeg tar en Bajer med til Dem ... De ved nok, naar jeg faar noet, saa er jeg en Menneskeven, og De vil nok drikke en Bajer sammen med mig ...

Naa ja, hent saa to.

Tak for det!

Han forsvandt og kom igen med Bajerne.

Hvorfor var det saa, Kristian Hansen, at De kom derned? begyndte jeg.

Kristian tog en Slurk af Flasken færdig: Det er den første Bajer, jeg drikker i Dag, saa sandt jeg sidder her, nu ka De tro mig ...

Jamen jeg spurgte om hvorfor ...

Min Gæst løftede sin ene Haand kroget i Vejret og slog sig paa sine Negle: Det, som a jeg kom paa Brasen for og fik et Aar, det hade jeg ikke hat mere ud a end som der ka ligge her paa mine Negle. Jeg hade bare hjulpet en Kammerat med at bære en Kaabe og et Overstykke.

Jeg tillod mig at brumme en Smule mistvivlende.

Det er Sandhed. Jeg kom lie fra og hade været inde paa Slumren.

Slumren?

Ja, — Slumrehjemmet, ude paa Nordvestvej. Der hade vi faaet to store Kopper varm Te og varme Boller, og saa gik jeg ned og tog en lille Spids i en Kælder. Og henne ved Apelspistolkirken, lie for Jernbanen, saa mødte jeg en Kammerat, vi kalder ham den forladte fra Nørrebro a. Og han sier, om jeg vil hjælpe ham at bære en Kaabe og et Overstykke. Ja, la gaa med det, sier jeg. Og saa gier han mig Kaaben.

Hvad Tid var det paa Dagen?

Ja, den var saadan en 1 Stykker.

Om Formiddagen?

Næ, det var jo om Natten, jeg kom jo fra Slumren. Men det gik ellers meget godt ned imod Søen, og paa Dronning Lovises Bro der brændte Lygterne ovre paa den ene Side, saa vi gik jo over paa den anden, vi vilde

jo ikke vække Opsigt. Saa sier min Kammerat: Hør, det er liegodt noget Slæberi, dette her og trække med, og ka du ikke før ta og ta Kaaben paa, sier han. Jo, det er svart, sier jeg igen, for den er tung, denne her, saa jeg faa en jo paa, henne hvor det er, at Damperne sejler under Broen, og faa den godt stoppet ned i Bukserne! sier han. Nu hade jeg a disse herre Susebukser, de kalder, meget vide, saa det gik rigtig godt med at faa Kaaben ned i dem, men naar man saa ska ha knappet til igen, forstaar De, saa kravler 'et op i den ene Side, naar man stopper ned i den anden, og saa lie med et staar Betjenten der. Saa ku jeg ikke faa Kaaben a i en Fart med de snevre Ærmer, og min Kammerat, han stak a, saa jeg hade ikke noet ud a, at jeg raabte efter ham, han sku ta sit Skidt og Klos a Helvede til og jeg vilde ikke bære det længer for ham — jeg var skudt lige med det samme. Min Kammerat, han be ae med Overstykket henne paa Hjørnet af Blaagaardsgade, der laa det paa Gaden, men de fik ham Dagen efter, og han ku ikke ordne det til mindre end Tyveri for hans vedkommende, det var listet ud a en Trækrude fra en Marskandiser. Vi fik et Aar, begge to.

Det var en højst mærkelig Historie, Kristian Hansen, men det kan jo være ligemeget; De fik et Aar i hvert Fald.

Kresjan Vesterbro nikkede indrømmende et Par Gange: Det fik jeg. Naa, man ka nu ikke sie noet omet, jeg stod til et Aar dengang, saa jeg sku jo haet, men det var noet fint at faaet for. — Liemeget, jeg var nu ikke bange for at ta et Aar til, om det saa sku være; det er ritig flinke Mennesker dernede, allesammen. Assistenten,

det er en herlig Mand ... og et smukt Menneske, jeg haaber osse nok, det vil gaa ham temlig godt. Det er *hans* Jakke, jeg har paa her, han ga mig den forleden, jeg var gaaet derned, og jeg var jo bange for, at Jakken sku være for god og man var gaaet hen og sat den, saa jeg smed den anden Las væk, jeg hade, lie med det samme, paa Marken. Og Assistentens Jakke, den ska ikke komme a min Krop; i det hele taet Tøj, jeg har faaet a Herrer, det kommer ikke fra mig a uden trævlevis, med min gode Vilje ...

Jamen hør, afbrød jeg, De maa virkelig fortælle mig lidt om Vridsløse, hvordan der var dernede.

Javel. Det ska *jeg*. Jeg har altid godt ku lidt at tale med Dem, og jeg sier Tingene lisom de er; jeg er et Verdensmenneske. Det ka ikke nytte noet, a jeg vil komme til Dem og fortælle, at jeg ikke drikker Brændevin, for saa sier De bare, a det er Løgn; saadan noet laver jeg aldrig med Folk, som a der er med paaen, og De har vistnok set det, som *De* har Lyst til, det ser jeg Dem an for. Og jeg er livsbefaren, det ka jeg sie, jeg har maattet lagt gar i tyve Graders Kulde paa Cementgulver, men ved De, hvad jeg altid har gjort! Det ska jeg lære Dem ...

Kristian rejste sig og tog Assistentens Frakke af: Mig Tilladelse! Ser De, altid naar jeg har lagt og tallet den ude, saa har jeg taet Trøjen a og viklet rundt om Hodet — Kristian foretog den omtalte Handling med fuldkommen Naturtroskab, saa at hans Stemme lød ganske til-dækket, mens han fortsatte —: trillet helt omkring. Saa planter der sig en Varme fra Hodet a ned igennem hele Kroppen — hans Ansigt kom atter til Syne, og han svup-

pede i Jakken — jeg har lagt Vinternætter og været lisaa svedt som jeg er nu.

Jeg kunde ikke lade være at le. Kristian lo med.

De er jo en Kærnesvend alligevel, Kristian Hansen.

Det ka *De* osse gøre, sagde han ivrig, bare med Trøjen om Hodet, det er ikke for det. Men jeg *har* et godt Helbred, det har jeg. Naar jeg er indespærret, jeg ka godt taale a la vær a faa Brændevin, det generer mig ikke; saa sover jeg som en Stud og spiser alt det, de ka vælte i mig.

Jamen Vridsløse, det var Vridsløse; hvorledes havde De det dernede?

Jeg; jeg hade det ubeklageligt. Naar bare man holder Humøret! Min Kammerat, da vi kom i Charabancen fra Glostrup a og hen a Landevejen, saa sang han, lisaa højt han kunde, men jeg tænkte, at Cellefængsel, det er dog altid noet, man har hørt meget tale om, og jeg var ikke glad og sku paa Brasen og ikke ha været der før; men det gik meget godt.

Hvad hedder du, sa Assistenten lie den første Dag, for han sier du til alle Mennesker.

Jeg var lie ved at sie: Hva Faen rager det dig? men saa tænkte jeg, at det er vist bedst hernede, du holder din Kæft: Jeg hedder Hans Kristian Hansen, sa jeg.

Hvor mange Penge har du?

Jeg har 52 Øre, — det husker jeg lisaa bestemt.

Saa har du jo været doven i Varetægten.

Javel, sa jeg, for man tør jo ikke svare.

Saa sku jeg i varmt Bad og saa ned til Barberen og ha Overskæget a og klippes.

Hvor meget har saa *De*? sa Barberen.

Jeg har et Aar.

Aa, ikke mer, sa han, det er jo kuns en Middagssøvn. Jamen den er vist noet lang.

Gud Fader bevares, 1 Aar, det sku da være noet at tale om. Saadan et ungt Menneske i Deres Alder, hvor gammel er De?

Jeg, jeg er lige fyldt 31 Aar, og ku De ikke ta og la lidt a Haaret staa her forand, for jeg holder ikke a a bie klippet lisom en Hund.

Næ, det ku han ikke ta sig a, det sku gaa med Maskine, rundklippet over det hele, men det var jo meget pænt a Manden, a han vilde trøste mig.

Saa kom Betjenten: Og hvor meget Skraa har saa du i Munden? Det er vel ikke over et Fjerdingspund.

Nej, jeg hade ikke noet.

Ja, det er jo Løgn, men det vil jeg sie dig, at jeg vil ikke ha noen Vrøvl ud a din Skraatobak ...

Den Betjent, ham har jeg lært at kende for en rigtig respektant lille Mand, men han ka jo ikke staa sig ved at miste Frakken. — I det hele taet, paa Vridsløse, man ska vide, hvor man er, men saa ka man haet rigtig godt, naar man ikke taber Humøret. Min Kammerat, da jeg kom tilbage den første Dag i Desentionslokalet, saa sad han inde ved Siden a og græd som et Barn, der be født, og det var noet andet end paa Vognen! Han var nu a dem, der sidder med et langt Ansigt i Cellerne og spekelerer, og saa spekelerer de alle Tider over Kongens Naade. Men jeg sier meget før, man ved, hvor a man er, og hva man har gjort og man ska ha sin Tid, og man ska aldrig spekelere over Kongens Naade.

Bravo, Kristian Hansen, *det* maa være rigtigt.

Javel. Det mener jeg med. Jeg gjorde mit Arbejde, jeg bandt Flaskehylstre, skar dem a og pakkede dem ind, og jeg masede paa og be færdig; saa gik jeg og valsede op og ned i Cellen og spiste min Mad, naar jeg fik den, og man ka ikke klage paa Maden, man ved jo, hvor man er. Og Sommeraftener, naar a det var lyst, saa har jeg helt spoleret mine Øjne med at læse nede paa Vridsløse, jeg sad mange Gange op i Kanen og læste til langt ud paa Natten; de har alle de Bøger dernede, der er til. De ka faa tyske Bøger og engelske Bøger og franske Bøger, bare De ka læse dem. Det gaar nu efter saadan en Række, det ved De maaske, de første tre Maaneder, saa faar man bare disse Præstebøger. Der ka godt være saadan smaa gudelige Historier i dem, a man ka læse, meget nydelige; men naar saa det er overstaaet, faar man rigtig gode Romaner. Den første, jeg fik, den handlede om Krokonens Penge; det var Steddatteren, hun brændte hende a for dem allesammen; den er nu temmelig god; men jeg ved ikke, om De kender Dødssejleren eller den flyende Hollænder.

Kristian bøjede sig lidt frem, ind over mit Skrivebord: Det er en Bog, som jeg vil sie paa Størrelse med den brede Æske dèr, en 5—6 Tommer i Længden og meget tyk, i 2 Dele. Det vil sige, der ska nok være en tredje Del med, efter hva jeg har hørt, men den behøver man ikke at læse; naar man har læst de to, saa ka man regne sig ud til Resten. Det er en spændig Roman. Det er noet, der rigtig ka bryde Hjernen. Haarene, de ku helt rejse sig i Hodet paa en, jo, ved De hva, naar man saadan sidder ganske normal i Cellen og læser alene om Af-

tenen, nu ka De tro mig, at jeg sov ikke fire Nætter paa den Roman, det er Sandhed. Har De læst den?

Det har jeg sikkert, men jeg tror ikke rigtig, jeg kan huske ...

Jo, det er Sønnen Fillip, det er jo ham, som a der ska redde Fa'ren, og saa er der den enøjede Lods; det er et onskabsfuldt Utuske, med Grævlingekasketten. Det er jo ikke et Menneske, det er en Aand, og han har dette svedne Grin og gaar omkring med. Forliser der et Skib, og Mandskabet gaar underneden, saa griner han bare. Og han vil berøve denne Medalje fra Sønnen a, og en Gang er han lie ved at negle den ud, ved Skjortelinningen, men Fillip han lurar sin Middagssøvn a med et halvt Øje, og hva vil Du med den, min Ven? og et Nap i ham! Men saa griner han bare. Saa kommer Dødssejleren, og den enøjede Lods han raaber: Det er den flyvende Hol-lænder, Vanderdekken! og saa gaar de nedenom og hjem, og Fillip kommer til en Konges Land, og hans Kone bier brændt ... Det er noget ganske hen i Vejret, storartet, spændende, man ka ikke holde op igen, naar man er begyndt paa den. — Det er lisom nu, jeg bor hjemme hos min gamle Mor, saa naar hun kommer hjem om Aftenen, og jeg har faaet fat i en a Revyerne, a disse spændende Romaner, saa sier hun altid: Nu ska du vel ha brændt en halv Pot Petroleum i Aften! — Og det ka jeg godt gøre, naar jeg først har faaet fat i dem, jeg vil frem, frem i Tiden og se, hva det bier til ... jeg er nu beet meget værre til at læse nede paa Vridsløse. Der hade vi osse Fængslet i Edinborg, det er ikke andet end Mord og Tyveri og røverisk Overfald; det er en med de allerbedste a dem. Den er paa 764 Sider. Den ku jeg jo ikke

faa læst ud paa 14 Dage; siden efter bad jeg Overlæreren, om jeg maatte laane den igen, saa efterlæste jeg den rigtig. Det er en Røverroman, storartet!

Kresjan Vesterbro glippede en ganske lille Smule med Øjnene over imod mig: Saa ka man jo heller ikke la vær a tænke paa, a de gier en saadan noet dernede, for at man ska bie bange; for de bier baade hængt og henrettet og halshugget i Bogen. Men man bier ikke bange veet; det er meget før, a man tænker, a saadan ska man lave det, naar man kommer ud. Men jeg har nu for Resten lovet Assistenten, a naar jeg kom paa Gaden igen, sku jeg ikke mer besmitte mig med saadan noet, det er ikke heldigt.

Nej, Død og Pine, Kristian Hansen, det kan jo ikke blive ved at gaa paa den Maade ...

Næ, det kommer for højt til Vejrs, det gør'et. Det har jeg osse lovet Assistenten. Og jeg vil gerne la enhver beholde sit og arbejde, men ... der var noet, jeg saa gerne vilde be Dem om: De sku da ikke ha et Par Bukser og vil gi mig?

Jo, det kunde maaske nok være.

For de stikker for meget i Øjnene, disse her, naar at man gaar efter Arbejde. Jeg har jo Assistentens Jakke og den klarer for en Vest med ...

Jeg drejede lidt omkring, frem og tilbage, paa Kristians høje, lidt duvede Skikkelse: Naa, det forekommer mig, at en Vest kunde dog ikke skade.

Nej, det ska De nok ha Ret i; den ku rigtignok ikke skade ...

De skal nok faa baade Benklæder og Vest af mig.

Kristian havde rejst sig og gik tæt hen til mig: Ja,

det er jeg meget godt fornøjet med ... men sku der saa ikke osse ku bie til et Par Strømper med ...

Den stiger, Kristian Hansen, men det kunde jo maaske være ...

Og et Par Træsko, hva ... Kapsko ... de koster 2 Kroner, saa beslaar jeg dem selv med Lær paa Siderne ...

Jeg lovede ham tilsidst alle fire Dele og sagde, at nu maatte han gaa. Han rakte en stor, haard Haand frem, der var at føle paa lidt som en Mursten. Saa fik han nogle Smaapenge og gik for at komme igen nogle Dage efter.

II

Næste Gang, Kresjan Vesterbro kom for at besøge mig, havde jeg Benklæder og Vest, Træsko og Strømper til ham.

Han tog straks fat i Tøjet, trak i det og krammede det, vendte det for Linninger og i Ærmegab, rettede det ud igen og holdt det et Stykke væk fra sig. Saa rakte han Murstenshaanden frem og trykkede min højre: Ja, det er jeg meget fornøjet med, altsammen, det sier jeg Dem mangfoldig Tak for ...

Der kan jo nok være et og andet at reparere ved Tøjet, indskød jeg beskedent.

Kristian slog ud med Haanden: Det er ikke mer, end som min Mor kan ordne, eller osse ka jeg selv ... eller min Søster, naar hun kommer hjem paa Søndag. Hun tjener hos Præsten Jensen ude paa Østerbro; hun er been opdraget i saadant et Hjem paa Lolland; der er en Greve og har giet 300 Kroner for hende om Aaret, de kommer derover ved et Selskab. Og saa tjente hun først lidt hos en Købmand i Sakskøbing, saa ku Præsten faa hende, hun tjener for en lille Løn. Hun har kun 10 Kroner i Maaneden, saa det er Manden jo ikke narret med, og

hun vil aldrig derfra, sir hun, hun har 'et storartet, det er et kristeligt Hjem, de ka tale med hende om Religion til hver en Tid. Hun er nu mere saadan hellig anlagt, men ved De hva, mange Gange, Damer, lisom de er been konfirmert, saa smækker de dem paa den ene Bule efter den anden, og saa ka de daarligt stoppe en Strømpe.

For Resten, sagde Kristian, og holdt de nys erhvervede Benklæder endnu en Gang frem for sig, de er meget lignende til et Par Bukser, jeg fik af Premérløjtnant Olsen, da jeg skulde a Tjenesten ...

Det varede ikke længe, førend vi var godt inde paa Soldatertiden, og Kristian kom efterhaanden i et ganske udmærket Humør. Han fik sin Bajer foran sig og blev hurtigt yderst talende. Jeg havde ogsaa givet ham en Cigar at ryge paa, som han først ikke havde villet tænde i min Nærværelse. Det varede kun faa Minuter, saa gik den ud for ham; han tændte, og den gik ud igen. Til sidst saa han sit Snit til forsigtigt at lægge Cigaren paa Kanten af Bordet, den generede ham alt for meget i de livlige Bevægelser, han havde nødig under sit Foredrag.

I Soldatertiden, sagde han, — der var Humør! Først brændte jeg dem a i 5 Aar.

Halløj!

Naar de søgte efter mig i Frederikssund, saa var jeg i Frederiksværk, og naar de kom til København, saa var jeg i Fakse og Stubbekøbing og Nykøbing paa Falster, jeg valsede helt op i Tyskland, for der har jeg gaaet paa Luffen før, jeg har jo lært Smedeprofessionen. Men saa kom jeg til København igen, og en Dag stod jeg nede paa Torvet og hade baaret et Par Svin a, saa er der en, som pikker mig paa Skulderen: Og jeg var vist Smede-

svend Hans Kristian Hansen? Nej, De maa vist ta fejl, sa jeg, jeg er Former, og jeg hedder Hans Peter Jensen. Jamen det var vist bedst, at jeg gik med alligevel op paa Kamret. Saa kom jeg derfra lige ud paa Vildersgadens Kaserne, for jeg *hade* jo været paa Sessionen, jeg *var* taet. — Jeg har aldrig været saa flov hele mit Liv igenem, jeg hade ligefrem faaet en gammel Las a Skødefrakke for a la hænge ned bagtil over Bukserne, Strømper hade jeg ikke i Skoene, og de andre paa Kasernen, det var rige Gaardmandssønner, mange a dem; men de var rigtig flinke ved mig, allesammen, jeg hade 11 Kroner samlet den første Dag, jeg var paa Kasernen, og jeg be jo noet fuld. Om Aftenen saa vilde jeg gi noen Bajere til et Par andre fattige Sjæle, men saa kom Sjersanten.

Hvor vi sku hen?

Ja, vi vilde ned i Strandgaden og ha en lille Genstand.

Om vi troede, vi var paa en Beværtning, hvor vi saadan ku gaa ud og ind, og vi hade vist osse faaet nok for Dagen.

Naa, der kom ikke videre ud aet, det var jo den første Gang. Men dengang a Skolen var forbi, saa hade jeg brændt den a den første Nat til om Morgenens Klokken 2, og jeg kommer hjem. Og saa sa jeg til Brandvagten, at saa ka du gaa ind, Bonde, til Vagtkommedøren og melde, at nu kom 74 hjem, og han er fuld. Bagefter lukkede jeg Vinduerne op paa Belægningsstuen, for der var for lumert, og jeg spyttede ned i Gaarden, og jeg kom op a slaas med Underkorporalen.

Det var den værste, jeg lavede dem, førend jeg kom fra København a. Vi var en 6—7 Stykker og be sat over til Frederits, og jeg skal nok tæmme Jer, sa Premér-

løjtnant Olsen den første Dag. Men om Aftenen saa var jeg lidt ude i Byen og rundt paa Beværtningerne, for jeg hade jo faaet lidt a Kammeraterne, dengang jeg kom fra København, jeg var ogsaa henne hos Herbergsfatter, der var kommen noen tilrejsende Svende — saa jeg kom jo slet ikke hjem den Nat. Soldaterne, de ligger hos Borgerne i Byen derovre, for de har ikke noen Kaserner, og den stak jeg osse ud til Premérløjtnanten, a jeg har rendt hele Natten rundt i Fredericia Gader for at finde mit Losji og har ikke kut fundet det, for jeg kender ikke Byen endnu. Og det er sgu Løgn, sa han, men han maatte ta imod 'en.

Næste Dags Aften var det lisaadan. Saa be jeg sendt op til Obersten, det sku være lidt mer virkende. Han var nu saadan lisom mer sindig a sig, og jeg sa lisaadan: Jeg har aldrig været her i Fredericia før, jeg kender ikke Byen, og jeg har ikke kut fundet Stedet.

Han lod mig osse løbe, men saa kom jeg en Aften til at skubbe til en Korporal. Han kom gaaende paa Fli-sen: Naa, Dreng, ka du ikke gaa til Siden! og jeg slar ham jo en vendt Øretæve, saa han gaar lie ud paa Gaden, jeg vilde ha Fortovsret; fuld var jeg; jeg hade været ude med en Klodsmagersvend, jeg engang har været paa Rejse med oppe i Tyskland. — Korporalen, han skrev saa en lang Rapport for mig, men jeg vilde da heller ikke straffes for ingenting, saa Dagen efter den var giet ind, be jeg helt hjemme, jeg kom slet ikke til Øvelse. Klodsmagersvenden, han hade lagt hos mig om Natten, vi hade en Flaske Brændevin og stod paa Bordet, og jeg sad i Skjorteærmer. Saa kommer Løjtnanten med den visiterende Underofficér i Følge. Jeg be siddende ganske rolig.

Hvad jeg bestilte her?

Jeg holder blaa Mandag, sa jeg; fuld var jeg.

La os faa ham med, Sjersant Hansen!

Om jeg straks vilde rejse mig op og ta Vaabenfrakken paa, sa Sjersanten.

Nej, du ka tro Nej, sa jeg, det vil jeg ikke, for den Skjorte, jeg har paa, den har jeg selv købt og betalt, men de Klude, du har paa, dem har du ikke engang betalt.

Jeg sku gaa med straks, sa Løjtnanten.

Jeg gaar ikke med Drenge.

Saa sendte han Sjersanten hen efter fire Mand paa Hovedvagten.

La dem komme, hele Hovedvagten, og ta Musiken med. Nu tar vi os en lille klar, sa jeg til Klodsmagersvenden, og saa tændte jeg mig osse en Cigar.

Løjtnanten sa ingenting, og Klodsmagersvenden og jeg, vi drak Flasken ud og vendte Glassene, saa rejste jeg mig op og sa til Løjtnanten: Kom nu; nu ka vi gaa; nu vil jeg gaa med — for jeg vilde ikke føres gennem Byen a fire Mand, det vilde jeg ikke. Jeg gik godvilligt, jeg røg paa Cigaren hele Vejen. Henne paa Hovedvagten blev der læst en morderlig lang Rapport op for mig.

Om jeg hade forstaaet den?

Ikke et Ord.

Saa be den læst en Gang til: Om jeg nu hade forstaaet den?

Noet aen.

Saa gik de paaen en Gang til: Om jeg da nu for Saaen hade forstaaet den?

Nu forstod jeg ikke et Ord aen igen.

Saa kaet Faneme osse være det samme, sa Løjtnanten.

Saa kom jeg i Krigsret. Der be Korporalens Rapport læst op for mig: Om hva jeg hade at sie til den?

At det bare er Løgn fra Ende til anden, jeg har ikke skubbet til noen Korporal, Korporalen var smækfuld den Aften. — Jeg var i Retten hver Dag i to Maaneder og sa hver Gang, at det var Løgn, Korporalen hade villet skubbet mig ud paa Gaden. For naar jeg først har sagt Nej en Gang, saa bier jeg ved at sige Nej, naar ikke det ligefrem er som Betjent Petersen, der vaagnede mig om Natten: Og skriv saa op, for Faen, sa jeg til ham, og la mig faa Ro! Men det bruger Militærene ikke, og jeg be ved at holde paa *den*, at Korporalen hade været smækfuld, for det var det eneste, der ku klare den. Saa ga de mig tilsidst 20 Dages mørk Arrest paa indskrænket Kost; men jeg hade jo maattet siddet to Maaneder for at faa dem.

Kristian Hansen vædede Halsen med et lille Drag.

Det har i det hele taget været en gemytlig Soldatertid, Deres, sagde jeg.

Ja, svarede Kristian lige med det samme, der var altid Humør. Der er jo heller ikke noget at sørge over, naar at man er Soldat, og det er tit, at man brænder den a og den gaar skudfri. Officererne, det var osse herlige Mennesker, rigtig flinke. Jeg ka huske engang ude paa Fælleden, vi sku rende og springe omkring lisom noen andre Avekatte. Lisom vi bedst løb, syntes jeg, det ku være nok, og saa lod jeg mig falde omkul. Saa kommer Kaptajnen selv: Og hvad der var i Vejen?

Ja, jeg ber Hr. Kaptajnen om Undskyldning, det er et

Ildebefindelse. Hver Gang a jeg løber og bier svedt, saa falder jeg omkuld.

Saa saa han paa mig: Er det længe siden, De har faaet varm Mad?

Javel, Hr. Kaptajn, sa jeg, — for saadan et Tilfælde, det ska man jo aldrig gaa a Vejen for.

Saa tog han mig med over til Marketenderen, og jeg fik Sødsuppe og Lever, lisaa meget, jeg vilde vælte i mig. Og bag efter sa han til Sjersant Jensen: Vil De passe paa og ikke anstrenge den Mand for meget. Saa jeg ku ligge henne paa Grøftekanten og grine a alle de andre, det var jo bare Komadiespil, det hele, jo, det var en herlig Mand, Kaptajnen. Og vores Premérløjtnant Hansen, han var osse rigtig flink, han sa: La nu vær og syng altfor meget nede i Marketenderiet, 74, og stik ikke for mange Snapse under Vesten, saa du laver Ballade. Det sa Sjersant Jensen osse: Du taer dig en lille høj, og jeg taer mig mine høje; men det er bare om a ka holde Ryggen dækket. Men saa kom jo Kammeraterne: Og ka du stikke en halv Pægl ud i ét Drag?

Jeg ka godt stikke en *hel* Pægl; ka du betale den, saa ka *jeg* drikke den.

Det varede aldrig længe, saa var der et helt Sjak derinde i Makketutten a vores Korporalskab, allesammen Københavnerne, og de er jo med paaen; engang hade de faaet stillet mig op paa et Bord for at gøre Taler men jeg spillede dem for mange Komedier, saa kom jeg jo over til Frederits.

Naa, ovre i Frederits, Kammeraterne, de ku ikke være flinkere. Der var en Skolelærer, han var højre Fløjmand, han sa til mig: Jeg vil gøre alting for dig, og jeg vil hjælpe

dig, og jeg vil skaffe dig Arbejde, naar du kommer a Tjenesten, naar bare du vil bie Guttemplermænd.

Ja, det vil jeg gerne, sa jeg.

Men saa kom de andre: Naa, Kresjan, ska vi saa ha en lille Sang for Flaaden?

Javel, la gaa med det. Saa be der kastet om hvem der ku købe noen lange Dramme, og saa var det Guttempleri forbi for den Aften. Ovre i Frederits, der drikker de for Resten meget Kaffe; det er ikke som i København. Man ka godt sidde og drikke sig fuld derovre for 10 Øre, ganske snildt; for 25 Øre ka man sidde og bie smækfuld. Og det gik saa tit og mange Gange: Vi gir til en lille Genstand, naar Du vil pudse for os. For de pudsede daarligt, Jyderne, og jeg var altid strampudset; det hade jeg saadan et Snit for: Knapperne i Gaflen, saa fik de dem et Hagl med Trøjen ...

Pas nu paa, Kristian Hansen, sagde jeg, naar De gaar her fra mig i Aften, at det gode Humør ikke løber af med Dem.

Kristian saa et Øjeblik forbløffet paa mig: Jamen jeg har ingen Penge.

De ved jo godt, De faar en Halvtredsøre af mig, og naar De i Jylland kunde drikke Dem smækfuld for 25 Øre, saa ...

Ja, undskyld, men det bier jeg ikke her i København for en hel Krone, hade jeg nær sagt, det vil sie, det ka jeg godt bie, men det *vil* jeg ikke, men jeg vil gaa rolig hjem paa den Bajer, jeg har faaet her, for jeg ska tidlig op i Morgen. Jeg ska ud Klokken 4 og kapre Bønder ved Kontrollen. Der napper vi dem, naar de kommer ind fra Landet a med Svinene. Saa er'et hvem der ka komme til

a sætte sit Navn med Kridt paa Bagsmækken a Vognen; naar de saa kommer ind paa Tor'et, saa er'et mine Svin, og min Kammerat derinde bær dem a, saa deler vi til Fyraften. Det er 25 Øre for Prangeren og 10 Øre for Køberen.

Naa og kan De da tjene noget ordentligt ved den Svineforretning?

Næ. Jeg har kuns hat 4 Svin i de sidste 3 Dage; der er for mange Nybegyndere ve'et, unge Mennesker; de er færig a gaa hele Mil ud i Landet for og ka kapre en Gris; det er ikke som før i Fortiden. Men saa dingler jeg gerne ned ved Stranden med noen Stykker, for om der sku være en Stenskude a losse eller noen Kretur a hale i Land, saa trækker vi dem ud i Landet for Bonden; det er 1 Krone Milen. I Gaar hade jeg en Styrmand nede i Gasværkshavnen og brang en Skibskiste ned for i Nyhavn, det var en Tysker, og jeg ka jo sprekke lidt tysk med dem, for jeg har rejst oppe i Tyskland paa Smedeprofessionen. Saa gik vi ned tilsammen i en Kælder i Nyhavn og fik en lille en.

Giebts hier ne Würtschaft mit Meechens? sa han.

Dat kenne ick nick, æver geihen wir man sachte weg Lille Kongensgade linke Hand ab, da giebt's gut Meechens.

Jawoll.

Saa fik vi først en Bitter i Lille Kongensgade. Og jeg har Penge nok, sa han, han viste hele Lommen fuld a Dalere og den anden Lomme med og en Lomme bag i Bukserne og en til bag i.

Uh, tænkte jeg, bare jeg hade noen a de Penge! — og jeg lovede, jeg sku nok vente paa ham i Beværtning.

gen; han hade giet mig halvanden Krone. Men jeg gjorde det ikke, for jeg tænkte, a nu har jeg halvanden Krone, og hvis jeg bier her, saa kommer jeg ikke hjem med kongelig Mønt, om jeg saa sku faa Penge i Dalervis og maaske osse, at han brænder dig a. Saa jeg op a Kælderren og gik hen og købte en lille Menisterpølse og for 10 Øre Kartoffler og et halvt Fjerdingspund Smør, til at jeg ku lave lidt Kartoffelsalat, for det er jeg go til ... og saa en Pot Petroleum og et Aftenblad, saa gik jeg hjem til min gamle Mor. Hun sidder for Huslejen og har'et sløjt med Arbejde; hun soterer ellers Kaffebønner for en Grossér.

Jamen saa klarede De Dem jo stolt den Dag, Kristian Hansen, og havde en hyggelig Aften.

Jo, men man ska staa tidlig op, naar man *vil* klare den; der kommer ikke noet ind a lukkede Døre. De svenske Skippere i Gasværkshavnen, naar man kender dem, saa ka man nok faa Lov til Tider at laane den lille Jolle, og hvor mange Gange ka der ikke ligge et Stykke Tømmer og drive i Vandet, saa er'et at faa en Baadshage i'et; der ka man saa ha Ildebrand for mange Dage. Eller naar man bærer en Tønde Kartoffler a for en Bonde, saa falder der altid noen i Stenbroen; dem taer man op i et Klæde, saa har man Kartoffler frit. Den ene Finger maa gi den anden Haanden, som man siger for et gammelt Ord. I Dag har jeg brunget noen Vare i Byen for en Urtekræmmer, dør fik jeg en Ti-Øre. Den ene Ti-Øre smider jo ikke den anden væk, det bier dog gerne Dagen over til en Bid Brød og en lille en, og paa Beværtningerne, det træffer, at der er en, som at der gier noet, saa faar man bagefter en lille Sjavs; naar man saa for-

staar sig paa Kortene, og der er en anden en og holder mig god, og han har Pengene, saa ka der somme Tider bie lidt Knapper ...

Ja, det er jo overordentlig stræbsomt, med alle disse Foretagender, De giver Dem af med; men tror De dog ikke, det var bedre, om De saa at faa lidt fastere Arbejde?

Kresjan Vesterbro rettede paa Ryggen: Jamen naar jeg nu kommer i Klæerne herfra i Aften, saa ska man nok ka faa Arbejde, det tænker jeg da nok.

I Professionen?

Ja, det ved jeg nu ikke; i Smedefaget har jeg ikke arbejdet, siden den store Strikke var i 85; det er nu ikke faldet saadan ud. Men ellers hva der er a Arbejde, det er jeg altid gaaet paa, og, i det hele taet, saa naar man ka bruge en Mejsel, en Fil og en Hammer, saa ka man altid faa Arbejde, hvasomhelst, hva der er bedst. Jeg har osse arbejdet meget ude paa Landet, naar jeg ikke ku bie i Byen, Høstarbejde og med Kreturet, jeg har gaaet paa Maa og Faa og Lykkens Vegne og har maattet klaret den, hvor jeg kom hen. Naar man har lært noet engang, som man sier, saa den, der ka noet med det ene, han ka osse noet med det andet. Det ska nok passe ...

Da vi skulde til at pakke Kresjan Vesterbros Tøj og Tøfler og Strømper ind igen, kom vi til at revne det Papir, der havde været omkring det altsammen.

Det betyder ikke noet, sagde Kresjan Vesterbro, la mig bare faa hele Rapsen over Armen, jeg ved, hvor jeg kommer fra me'et

Og da han for sidste Gang hilste Farvel og Mange Tak, kneb han det ene Øje sammen og skød Munden lidt frem: Nu sku man liegodt møde Jyden 721; det var ham, der nappede mig med Kaaben over Armen ... —

III

Nogle Dage efter stillede Kristian med de nye Klæder paa.

De sidder, som de var støft, sagde han og gjorde Front og Omkring, saa jeg rigtig fik Lejlighed til at beundre, hvorledes Benklæderne strammede forkert over Laaret og slog Folder i Haserne.

Nu har jeg osse været heldig og hat et Par Dages Arbejde. Jeg stod paa Torvet og hade lige været henne med en tre-fire Ænder for en Spækhøker, sa kom der en Mand — nu hade man jo Klæer paa Raden: Og om jeg ikke vilde ha noet Arbejde, det varede for noen Dage. Der var en Mursvend og hade Omforandring a en Kælder ovre i Brolæggerstræde, og han sku bruge to Arbejdsmænd, nu den ene, det var et ganske ungt Menneske, han sku møde i Retten, og det ku være, de beholdt ham, han var been raget ind i en Sylte. — Javel, sa jeg, det er brillijant, jeg gik med straks. Og den Mursvend han er ikke saa hidsig paa'et, saa ska han over og ha en Bajer og saa en Bitter; som nu i Dag har jeg ikke slaaet mer end halvanden Tønde Skærver a det, der er revet ned. Naar Mesteren kommer, saa ska man

jo røre sig en lille Smule, men naar han er borte, saa sier Svenden: Taen bare med Ro! Vi ska jo leve allesammen! Det er ikke alle Svende hvem der er saadan; de fleste, de jager med en, og man ska jo gerne være lidt beskeden a sig med den Slags Herrer. Men denne her, det er altid: La os saa se, a det ka holde ud til Fyraften! — Det gaar med en gemytlig Sludder, det hele igennem, han ka osse godt gi en Cigar om Dagen, den ryger vi paa, lisom vi gaar dernede i Kældereren, og nu ka vi vist trænge til lidt Øl, sier han. De kan nok tro, det gaar: 1, 2, 4; naar han bare sier: 3 Bajere, saa er jeg jo fløjet, for om han sku betænke sig. I Gaar vilde han ikke spise hans Vesperkost, og jeg sa: Ja, mange Tak, for jeg har ikke set dansk kongelig Øre i Dag, og vi er to Arbejdsfolk, sa jeg, saa det deler vi, det ene Menneske ska jo hjælpe det andet. Og saa sa han: Nu ka De komme igen i Morgen; vi gaar jo rigtignok og venter paa de Jærnbjælker, men nu trækker vi Tiden ud, saa langt det ka vare, og De ka jo altid staa og pusle lidt med en Skolle, bare ikke ta altfor rask paa Veje, og saa sørg for, naar Mesteren kommer, at der er noet til at virke i ...

Jo, men sørg nu ogsaa for, Kristian Hansen, naar Ugelønnen falder, at der ikke gaar for meget med til Sprut ...

Kristian nikkede og hævede den ene Haand advarende op mod Hovedet: Det ka være meget rigtig, man ska passe paa, naar man slaar en lille skæv, a den ikke bier for høj, men det er ikke altid, man kan'et. Første Gang, de lae det ud til Tyveri, dengang fik jeg tyve Dage — jeg var smækfuld! Det var liefrem en ren Tilfældighed. Det var dengang jeg kørte med en Skraldemand oppe i

Nordvestkvarteret, og han var saa begærlig. De kaldte ham den gule Høne.

Hvordan Pokker kom Manden til at faa det Navn?

Jo, jeg ska sie Dem, at vedkommende Mand, han ser noet apillet ud i Ansigtet og han har et lyst Overskæg, og saa lægger man jo Mærke til, hvordan Manden, han er i sin Udtale, og hvordan han er i sin Betaling, for, ikke nok med det, nu hedder han den gule Høne, men der er en, ham kalder de for Knærup, og han gik bag aen, saa kom de og tog Rub og Stub fra ham a ...

Naa, men tilbage til Hønen, Kristian Hansen.

Javel. Jo, han hade en fast Mand, og han hed Niels, og vi kørte jo om Dagen, jeg var mere tilfældig Hjælper; men saa sku Skraldemanden giftes, og saa spurgte han mig, om jeg vilde køre ud med Skraldevognen om Natten, sammen med Niels, han hade faaet Lov a Politiet til at køre ud om Natten; for jeg ska ha Bryllup om Aftenen, sa han, og saa vil jeg ha Ro og Fred og ikke op Klokken fire om Morgen.

Ja, la gaa med det, sa jeg, og jeg sa til min anden Broer, som nu er død og borte: Du ka ta med — sammen med den faste Mand naturligvis — og vi hade en Flaske Brændevin i Vognen og et Par Flasker Øl, saa der var jo ingen smalle Steder; det fros en 14—16 Grader.

Klokken fire om Morgen, saa har Hønen alligevel ikke ku nært sig, saa kom han: Om vi ikke hade faaet bestilt mere end de Par Læs?

Mere, sa jeg, det ka vel være nok for dig, din lange, skævbenede Dreng, og kom her med Skillingerne!

Ja, en Krone maatte da være nok for det.

1 Krone til 2 Mand, vil du op med halvanden Krone lie med det samme!

Saa gik vi over i Morgenlyset og købte en Pægl rød Bitter. Han kom, Vognmanden, og vilde ha Bitter med.

Gaa du og køb dig en Bitter selv, din fattige Mand, du vil file paa halvanden Krone til to Mennesker, og bær du dit Skraldemøg uda Helvede til — det ene Ord tog jo det andet.

Men bagefter kom min Bror og jeg i Tanker paa, at nu trækker han vel Niels a for den halvanden Krone, han har maattet ud med til os, og la os før splejse med 25 Øre hver til ham, for han er gift og har Børn, og saa ga vi Niels de 50 Øre. Saa jeg ka sie, jeg kendte Niels, og han kendte mig for den, jeg var.

Men Tyveriet, Kristian Hansen!

Det *var* Niels; fjorten Dage efter kom han kørende hjem med Skraldevoggen og sku ind paa Nordvestvej og ha en lille Genstand, og det var mørkt. Saa hade han faaet sig en ny, stiv Pisk, saadan en rigtig Hornbækker, den sad i Skraldevognshylstret, den tog jeg og satte ind i Porten; det var i en Donner, jeg lavede den, han sad inde i Beværtningen. Men dengang han skulde hjem: Hvor er min Pisk, Død og Pine! — han lovede en lille Dreng 50 Øre, om han ku skaffe den.

Dengang gik jeg i min Fattigbrænnert helt omme i Blaagaardsgade og svippede med denne Hornbækker ned a Gaden, og jeg hade nok smækket mange baade fine Herrer og Damer med den. Nede i Hans Hansens Kælder ska jeg ha falbudt Pisken for en Snaps. Dør tog de mig. Jeg forklarede paa Stationen, at jeg hade fundet Pisken. Oppe i Retten forklarede jeg, at jeg hade gjort

det uda Løjer og vilde ha Sjøv med Niels. Det var for den professoriske Assessor Knudsen, som nu er Borgmester ovre paa Fyen. Jeg sad i sytten Dage og sultede, saa Tarmene nær hade skreget Hurra i Livet paa en. Saa la fem være lie, tænkte jeg, saa har jeg taet den for at beholde'en! — Det be 20 Dage.

De skulde have hørt paa, hvad Skolelæreren sagde til Dem i sin Tid, Kristian Hansen.

Hva for en Skolelærer? Ham paa Vridsløse?

Var dør ogsaa én?

Der er baade en Skolelærer og en Overlærer, ved De ikke det? 1 Time i Ugen har vi Læsning og 1 Time Skrivning og 1 Time Skønskrivning, de kalder, og saa 1 Time oppe hos Overlæreren, han bare fortæller Historier fra fremmede Lande a. Hver Søndag er vi saa i Kirke; det er altid lidt Adspredelse, alt sammen ...

Jamen, jeg tænkte slet ikke paa Vridsløse, jeg mente Skolelæreren fra Tjenesten, ham der vilde have Dem til at blive Goodtemplar. Saa kunde De maaske nu have siddet godt i det og været gift og hjemfaren.

Kristian rystede lidt paa Hovedet: Min Bror, han er ringforlovet, det har han været i fire Aar. Han er fast Mand oppe hos Gaardskarlen i Stjernen paa Vestergade, han skær Hode og Ben a alle Svinene, Bønderne kommer med, og han trækker Vognene til og fra Torvet med Kroppene i. Det ka for Resten godt være, han osse er gift med, det kender jeg ikke. Men jeg har nu altid taet mit ude paa Landet, naar jeg hade Høstarbejde om Sommeren; dør er Piger nok, i Dag en og i Morgen to. Paa Landet, det maa være en daarlig Kårl, vil jeg sie, og ikke ka faa fat i et Pigebarn.

Og der var aldrig nogen af dem, som vilde ringforloves?

Kristian saa ud, som om han betænkte sig lidt, men saa sagde han: Jo, herude i Ledøje tjente jeg sammen med en Pige, hun hed Ingeborg. Hun kom ud i Marken til mig, jeg passede Kreturet. Hun kom og vilde ha Nødder hos mig, sa hun; det var saadan i August Maaned, hvor vi begynder a ha Nødder. Og jeg ku jo osse træffe a ha noen Nødder til hende. Men saa ka man jo nemt være uheldig, saa en Dag gik jeg ind til Forvalteren og fik min Bog og mine Penge, saa rejste jeg til Kalundborg.

Siden efter, dengang jeg stod i fast Arbejde paa Jernbanestationen i Gentofte, saa be vi enige om, at vi splejsede, hele vores Sjak, til et Køretøj til Bakken St. Hans Nat, vi sku ha'et hele Natten og den næste Dag med, det kostede 50 Kroner, og vi købte tre Ottinger bajersk Øl; halv fulde var vi naturligvis i Forvejen paa en Lørdag Aften. Saa den næste Morgen kom vi ned paa Constantia og sku spise Frokost i Rejsestalden, og der var en lille Opvartningsjomfru.

Goddag, Kresjan, sa hun. — Det var Ingeborg.

Saa gik jeg jo lidt til Sides i Skoven med hende.

Du hade ikke behøvet at rejse for min Skyld, sa hun, for jeg vilde ikke gjort dig noget ondt.

Nej, men nu var'et jo, at der var noget Arbejde nede ved Kalundborg.

Ja, det ka nu være lige meget, men du ku godt være been, sa hun, og er du ikke trængende for noget?

Jo, det ka jeg jo godt sie, jeg er, hvis du har noget, du ka undvære, og det er bare mine Kammerater og har taet

mig med i Skoven og giet mig en Klud hist og en Klud her — jeg maatte jo smykke den lidt ud og gi en Undskyldning — — saa stak hun mig 10 Kroner.

Og sku du komme til at trænge for noget, saa kom du bare til mig, sa hun.

Jamen hør, Kristian Hansen, hende synes jeg virkelig, De skulde have holdt Dem til. Det maa dog have været en rigtig rar Pige. Men De mente maaske, det vilde blive for bundet med Ægtestanden?

Ja, det bier'et jo nemt, og det er ikke heldigt, hvor a Madammen, hun bær Bukserne. Som nu her i Fredags, jeg kom gaaende ude i Knudsgade, saa mødte jeg en Madam Peddersen, hun er gift til en Skomager Peddersen, jeg kender fra gammel Tid a, han har været et Par Vendinger paa Laegaarden

Naa saaledes!

Ja, Porten derude, den staar jo aaben for enhver. Men han gik sin Vej igen, som saa mange andre, og han be gift. Og kom med ind, sa Konen, og ta og hold min Mand med Sludder, han sidder og keder sig. Nu holder jeg ikke a a gaa ind hos Folk, uden jeg har et Par Øre i Lommen, men jeg hade osse 65 Øre den Dag, og jeg sa til Konen, om en af hendes smaa Piger maatte gaa et lille Ærinde i Byen for mig. — Jo, det var der ikke noget i Vejen for, jeg ga hende Penge til en Pægl Brændevin og en Flaske Øl, for man maatte jo ha lidt a opholde Manden med. Og værsgo, Madam, sa jeg, dør har De 25 Øre til og ka købe Dem en Kop Kaffe med Brød til. Men saa har jeg lige faaet skænket mig en Snaps og ska til at byde Peddersen en med, saa kommer hun flintrende: Her ska ingen Drikkehus være og ingen Drankerhus,

og hvis a du drikker en Snaps, sa hun over i Sofaen til Peddersen, saa ska du straks komme over paa Laegaarden, hvor du er kommen fra.

Kristian gjorde en stærkt dramatisk Pavse.

Og Peddersen, fortsatte han, tror De, han sa mere end som den Stol derhenne i Hjørnet, eller som jeg vil sie et Blad Papir — Kristians Øjne svævede hen over alle Papirerne paa mit Skrivebord — men saa rejste jeg mig osse: Og maa jeg spørge Dem, Madam, jeg har jo giet Dem 25 Øre til Kaffe med Brød til

Ja, det nægtede hun ikke for ...

Og De sa selv til mig, om jeg vilde komme ind, for Deres Mand han kedede sig, saa synes jeg nok, at fordi Deres Mand ikke ka interessere sig for at drikke en Kop Kaffe med Brød til, men han vil ha sig en lille Snaps, saa behøver De ikke at sie, det er et Drankerhus og et Drikkehus. Jeg ska nok forlade Deres Lejlighed, Madam, men De er en meget daarlig Kone, og hvis jeg var Deres Mand, ku De kikke efter mine Penge, saa sku De faa Lov at sidde med hele Sylten. — Jeg gik min Vej, og meget før saa tæller jeg den under aaben Himmel, end jeg bor i en To-Værelsers Lejlighed paa den Maade ... Næ, ved De hva jeg har tænkt paa og tænker meget paa, at naar jeg ka ha samlet lidt til Side, og jeg ku faa løsnet mine Lærsko ind, saa vil jeg gaa til Tyskland. Der maa være meget Arbejde ...

Ja, tror De egentlig det?

Jo, naar man ka sprekke med dem. Og man rejser meget bedre i Tyskland end som i hele Danmark. Her forlanger de baade 4 og 5 Kroner; naar man først er inde i Tyskland, saa kommer bare Gendarmen:

Sünd Se Reisender?

Jawoll, ick bün Smidgesell.

Hebbt Se Papiere?

Jawoll!

Wo wollen Se hin?

Nah Lütjenburg.

Hebbt Se Reisegelder?

Ick hebb woll en sösstig-sävtig Pennig.

Na, reisen Se man los, aber betteln Se man nick. Saa truer de med Fingrene. Men de er meget skikkeligere end her i Danmark, jeg har hat 90 Dage for Borgmesteren nede i Køge, bare for en To-Øre.

Det er svært, saa De altid er uheldig, Kristian Hansen.

Jamen, det er Sandhed; jeg hade lie været inde hos en Smedemester, dør fik jeg 35 Øre i Geskænk, han hade ingen Arbejde, saa gik jeg op til en Gaard, og Konen stegte Pandekager, og dem tog jeg saa med mig og gik ud paa Landevejen. Dør gik en gammel Mand, han gik med en Vogn og hade Hvedebrø i, og der var en Hund for; han var noet apopleks paa det ene Ben, saa han ku ikke andet end gaa rundt med saadan Hvedebrødder.

Og Goddag, Kammerat, sa jeg, ka du skaffe en Snaps, saa ka jeg gi Middagsmad — for jeg hade jo disse herne Pandekager i Papir.

Ja, la gaa med det, sa han, — for en Rejsende, han er jo altid med paa Slaget.

Han fik fat i noet Brændevin i en Forbrugsforening, og vi satte os i Grøften og spiste og drak; jeg sad lie op og ned a Grøftekanten, saa kommer Betjenten: Og jeg maatte følge med, jeg hade vist betlet!

Men det gik godt; alle Gaardene, vi var i, saa sae de

allesammen, de hade aldrig set mig før, jeg blinkede jo til dem; og den allersidste Gaard i hele Byen, der sier Konen: Nej, jeg kender ikke den Mand. Men saa gaar der en lille Dreng paa Gulvet: Jo, Mor, han fik 2 Øre af dig i Formiddags.

Det be 90 Dage, jeg hade jo en Strafferegister i Forvejen. Og Borgmesteren, han vilde først ikke lave dem om til Vand og Brød, men jeg fik ham til'et alligevel, det be 15 Dage, saa ku jeg komme ud til Høstarbejde. — Saadan er de ikke i Tyskland, de første 3 Gange: 2 Dage og saa Porten op og de ka gaa hvor de vil, saa bier'et 3 Dage og saa 5 Dage og 14 Dage og 3 Maaneder til 2 Aar, men saa ska de ha været paaen mangfoldige Gange. Det har jeg hørt a Arbejdskolleger i Tyskland, jeg har ikke betlet saa meget som et Fenningstykke selv nede i hele Tyskland. Det er Sandhed.

Ja, ja, Kristian Hansen, lad os tale om den Tysklandsrejse, naar De møder med Skoene paa og lidt Penge i Lommen.

Javel. Det ka være rigtig. Nu har jeg osse en rigtig god Fortrøstning.

Og med den gik han.

IV

Det varede temmelig mange Dage, inden jeg såa Kresjan Vesterbro igen, og da han atter traadte ind ad min Dør, havde han Blus paa en Cigar og var fuld.

Han opfattede mit første Blik hen over ham meget rigtigt.

Jeg har alt Tøjet paa, Herre, jeg har faaet heroppe.

Stemmen var dygtig tyk, og han stod foran mig med en unaturligt god Holdning, der hurtigt gav sig til at vakle.

Hans: Javel! faldt sammen med et lille Bums, da han noget brat kom ned paa Stolen.

Han famlede lidt med at faa Cigaren lagt fra sig, saa fortsatte han en Kende besværligt: Jeg er ikke a dem, for det de faar en lille Hjælp med Tøj, saa: der er straks en Daler a lave paa den og la os gaa hen og stampe det, la os drikke hele Sværten op; nej holdt, det er forkert, det er bar Løgn, sier jeg, og Træskoerne, jeg fik heroppe, de er paa paalidelige Steder, de staar hjemme hos min gamle Moer. Jeg tog bare disse herne Listesko paa i Aften, det er saa snildt at smide dem paa Benene, saa løber man lidt lettere, jeg har købt dem for mine egne Penge, dengang jeg fik Afregning a Mursvenden.

Ja, det er godt, sagde jeg i en streng Tone.

Jeg sprank a Sted, lisaa hastig jeg kunde ... De hade jo hat Bud efter mig hjemme hos min gamle Mor ...

Der indtraadte en pinlig Pavse.

De længtes nok efter mig? kom det derpaa, dygtig usikkert.

Kresjan Vesterbro saa fra mig over mod Vinduerne og tilbage igen, bestandig lige hed i Ansigtet og med betydeligt opspærrede Øjne, der skulde klare baade for Synet og Forstanden.

Jeg bær meget undskyldte, sagde han omsider, med rigelige Mellemrum imellem Ordene, hvis a jeg ... i Aften maaske ... er en ... ganske lille Smule beskænket ...

Jeg maatte le højt. Øjeblikkelig lo han med, uvilkaarligt, uimodstaaeligt. Det klukkede i ham, og han gav sig til at slaa med Fingrene, som om han havde brændt dem. Uh, uh, pustede han og krogede sig helt lille, den har været gal, min gamle Mor i Gaar Aftes: Se nu og skrub hen i Reen, dit Spektakel!

Javel Mutter, jeg har naturligvis faaet en lille en for meget, men jeg ka da ordne mig.

Ja, du er rigtignok en køn Soldat, se du nu og skrub i Seng, dit fulde Svin!

Saa turde jeg ikke sie mere, jeg ku nær faaet noen ned a Nakken, for hun er 65 Aar, den gamle, men det er en rap lille Kælling; hun er stramsnudet, naar hun begynder; hun er ikke bange for a ta Gulvskruppen, og saa slar hun ... Jeg ska gi dig, din Laband; hvis du ikke gaar hen og lægger dig, saa ska jeg konfirmere dig!

La vær a sla, Mutter, min Ryg, jeg har saa ondt i Rygen, aa la vær ...

Uh, hvor du sku ha Tærsk!

Men i Morges var hun go igen: Naa Kresjan, hvordan staar det til med dit Humør? Ka jeg tigge 25 Øre hos dig til Kaffe? Du var fuld i Gaar, saa du har vel ikke noet.

Men jeg hade 28 Øre, og jeg har aldrig ku liet, at den gamle sku gaa paa Arbejde med et Stykke bart Smørrebrød, det ka hun ikke være bekendt for de andre Fruentimmer. Saa køb du dig osse et lille Stykke kogt Menisterpølse, sa jeg.

Kresjan Vesterbro vidskede engang imellem hen over Panden for Varme, men ellers begyndte hans Tale at blive noget mindre tyk og gik helt flydende.

Selv spiser jeg ikke noet i denne Tid, blev han ved, jeg har spist et halvt Stykke Mad i Dag; der var nær trekvart Tomme tykt med Smør paa, og jeg hade endda travlt med a faa'et ned. Alt hva der hedder varmt, det ka jeg faa ned, men ikke hva der hedder kold Mad — saa længe jeg bier her i Landet.

De skulde hellere sige: saa længe jeg drikker Brændevin fra Morgen til Aften. For det er jo det, De er begyndt med igen.

Kresjan Vesterbro gav et kort Snøft fra sig: Javel! — Jeg har drukket ikke saa ganske lidt med Brændevin i den sidste Tid, det har jeg. Men det ka ikke bie anderledes — — saalænge jeg bier her i Landet.

Hvad er det for nogen Snak med saa længe De bliver her i Landet! ... Brug Deres Penge til Mad i Stedet for til Brændevin, og saa naar De ikke har Arbejde ...

Kristian afbrød mig med en lidt belærende Røst, der øjensynlig blev noget højere og stærkere end beregnet: ... saa ka man altid bedre faa en Hivert; men kommer De til en Kammerat og ber om Mad, saa sier de, det er Luksus.

Han tav et Øjeblik og rejste sig op, endnu med nogen Besvær, men Rusen var dog aabenbart ved at fortage sig noget; han stod nu ret sikkert paa Benene og strakte den ene Haand, med Fingrene krogede op efter, frem imod mig. Jeg saa ned mod nogle tykke, underligt teglrøde Fingerspidser.

Jeg vilde bare vise Dem, at jeg har Arbejde. Jeg har slidt Blommen i Stykker paa alle fire Fingre, men det er naar man har saadan Kuske og de forstaar ikke a ta rigtig mod Stenene, de *trækker* dem for meget. Jeg har været med a losse over 40,000 Mursten i Dag; der kom lige en Vogn til Fyraften og skulde ha Læs. Det var osse derfor, jeg kom saa sent herop; saa ska vi først køre Brokkerne sammen, og saa ska der splejses til Brændevin og Øl ...

Nu mente jeg, at jeg kunde slaa moraliserende ned paa Kristian: Ja, der har vi det: saa skal der splejses til Brændevin og Øl.

Den anden saa en Smule paa mig: Jo, men naar a nu man ska ha sit Forskud hos Formanden. Og det er inde paa en Beværtning, sagde han med en Fagmands Sikkerhed.

Ja, hvad saa?

Man ka ikke komme paa en Beværtning uden a nyde noget, og naar a den ene kommer, saa kommer den anden, og saa sier de: Naa, Kresjan, hvordan staar'et til

med din Godgørenhed, jeg har ikke set, din Skorsten har røget paa en længere Tid.

Ja, jeg har 5 Øre.

Det har jeg osse, saa det ka bie til en Pægl.

Men saa ska vi ha en Flaske Øl, ka du gi en Flaske Øl?

Det er en Umulighed, for jeg ska ha begravet min Datter.

Naa, la mig saa ta og skrive mig a for 50 Øre, det er til Hjælp til din Begravelse. — Jeg har lat mig skrive a for 50 Øre til en Krans, og Folkene, som der har arbejdet derude Aar ud og Aar ind, de rev dem for a gi 25 Øre. Men jeg har Lyst til a gi hva jeg vil, jeg er ikke a den Slags Folk. Jeg sier: Skriv mig a for 50 Øre! og dermed saa er det Bal forbi. De andre, de staar i fast Arbejde og saa spyt mig lie i Øjnene, om de ikke sier til mig: Ka du klare for en Flaske Øl? Jeg har nu for Resten aldrig holdt mig tilbage med saadan noet, derfor er man en Smule letsindig, og naar man saa har ventet en Time og mer, og Formanden kommer med Pengene, saa er de klodset op iforvejen hos Beværtningsmanden. —

Hør nu engang et fornuftigt Ord, Kristian Hansen, hvad kunde det egentlig gavne, om man hjalp Dem til at komme over til Tyskland! Paa otte Dage fik De Dem jo Kammerater dernede ligesom her.

I Tyskland — næ, det ka jeg aldrig faa, for De maa huske paa, jeg er født paa Vesterbro, og alle de Bøller, der er til paa hele Vesterbro og Nørrebro med, dem kender jeg, og Beværtningerne. Og der kommer Kresjan Vesterbro! Nu skaet være en lille gemytlig en; der er altid Humør! Saa skidt være meet, sier jeg, la os faa en

lille en for Kongen og Fædrelandet! Men saadan kaet aldrig gaa i Tyskland. Der ka jeg bedder sidde og spare mine Penge, for jeg ka heller ikke saa rigtig udtale min Mening paa tysk, ska jeg sie Dem, som paa dansk, saa er'et ikke saa opfordrende ... Jamen er det ikke sandt?

Jeg sagde endnu ikke noget.

Og saa det tyske Brændevin, det er Kartoffelbrændevin, man ka drikke en hel Spand fuld aet; det er dette Sukkerbrændevin, det er noet a det værste, jeg ka faa fat i, det holder jeg slet ikke a ...

Han saa afventende over paa mig, men saa blev han ved: Jeg holder mig til én Slags, en regulért dansk Kornsnaps, som holder 8 Grader; fuselfrit og saadan noet, Akkevit, det drikker jeg slet ikke. Naar man drikker saadan en Snaps, det er lisom med det tyske Brændevin, saa puster'et helt ud igennem Næsen, Dunsterne ...

Jeg tav vedblivende.

Saa tav han ogsaa; men lidt efter sagde han bestemt: Jeg *ka* ikke bie her i Landet, og med et begyndte Manden at snøfte og græde.

Lad nu være med det Tuder. Det er jo Brændevinsgraad.

Vandet blev ved at løbe ham ned ad Kinderne: Javel! Det ka jo godt være. — Men jeg *ka* ikke bie her i Landet.

Aa, De er jo tosset; saa maa der være et og andet særligt i Vejen. Har De lavet noget?

Lavet? Ikke mere end bag paa min Haand.

Ja, hvad er der da?

Kristian sad vedblivende og græd. Han tørrede slet ikke Vandet af Kinderne: Naa, der var saamænd ikke

noet videre Han snøftede stærkt, og efter et lille Ophold kom det: Jeg ska sie Dem noget, jeg har hat en Tøs, og hun har svigtet mig; det var endda en Gaardmandsdatter.

Uh, hvor De er fuld i Aften, Kristian Hansen!

Kristian blev ganske roligt ved at græde og snøfte: Ja, det ka godt være; jeg ved dog ellers alt, hva jeg sier. Men saa er'et jo fulde Folk, man ska høre Sandheden a, sier man for et gammelt Ord. Det sa jeg osse til hende i Gaar Aftes igen ...

Det er da vel ikke hende, De kendte ude fra Ledøje?

Jo, det er'et, nu tjener hun i Stegeforretningen omme i Svendsgade, jeg har da kendt hende snart i 4 Aar ...

Det var hende, som stak Dem de 10 Kroner ude paa Constantia?

Kristian holdt paa en Gang op med at græde, han vendte sig lige om imod mig: Javel. Men hun har ikke hat noen Rettigheder over mig efter den Tid med Pengeudentagen meget sjeldent meget lidt men jeg har elsket Pigen, saa kaet vel være nok. Men der er naturligvis en og anden og har faaet smidt sig ind der, mens jeg var ude a afsondre de Par Bøder

Naa, det har De ogsaa været!

Jo, det var den fra Rejssegildet i Valby og saa 10 Kroner fra den Dag, jeg faldt og fordrejede min Fod omme i Istedgade; jeg var lisaa ædru, som jeg sidder her.

Dog ikke mere.

Jamen, jeg er ikke fuld nu; den er gaaet over, fra jeg kom.

I mit stille Sind maatte jeg give Manden Ret, han var ubetinget bleven ædru.

Den Dag kom jeg bare fra mit Arbejde med en lille Byrde Brænde, jeg hade jo *nok* drukket noget, men til jeg faldt og fordrejede min Fod, saa gik jeg rigtig godt og regulært, men saa ku jeg ikke klare mig op igen selv. Og Assessoren han sa, at naar jeg ikke hade noen Læge-attest, saa ku han ikke lav'et, uden at det kom sig til en beruset Tilstand paa offentlig Gade. Den fattige Mand han faar aldrig Ret, naar at han først har været straffet en Gang. Hvis jeg bare til et lille Eksempel har gaaet hen til en bedre Mand og har betlet paa Gaden, og han melder mig, og der er ingen Vidner, for én Mand kan ikke afgøre sin Ed, der ska helst være to; men det ka alligevel ikke nytte, om jeg sier, det er Løgn 10 Gange, jeg bier straffet. Jeg er for godt kendt. Det sa jeg osse til hende forleden, da hun blæste op med a jeg be anholdt og straffet og alt det, at det er fordi jeg er for godt kendt; man er been for populær.

Ja, Kristian Hansen, det kan vistnok være meget rigtigt, men det er da heller ikke behageligt for saadan et stakkels Pigebarn.

Hva rager mine Straffe hende? Jeg har aldrig lavet noget med hende. Jeg har elsket hende, det maa vel ka være nok. Men jeg har heller aldrig drukket saa meget Brændevin som efter det, at hun sa til mig, at nu sku jeg ikke komme mer. For det er saa harmfuldt a bie stukket i Næsen a saadan en. Naar man ikke ka bie ekstemeret for go nok a et Pigebarn! Men bi fra mig a, det sa jeg osse, jeg vil ikke se dig for mine Øjne, det var i Gaar Aftes, saa mødte jeg hende paa Gaden, og hun vilde sie Godaften, men hvis du taler til mig igen, saa lar jeg dig anholde. Saa begyndte hun a flæbe. Gaa væk

med dig, sa jeg, og der er Piger nok i Byen. Og om osse jeg har saa mange Straffe, som du sier, saa ka jeg maaske nok komme saa meget op, a jeg ka faa en Daler i Lommen og gaa ned paa Vesterbrogade og faa mig saadan en Skøjte fat, lignende som dig. Og naar du smækker dig rundt i Gaderne, baade ved Nat og ved Dag, naar bare du ka komme til'et, saa ka jeg vel osse nok faa mig en anden Pige. — Det var nu mere saadan en Formular, det var bare noet, jeg sa, for a gøre hende gal, for hun er ellers en ordentlig Pige, men uh, hvor *be* hun gal! Vi stod lie paa Flisen foran Stegeforretningen, og Fraaden den stod hende ud a Munden a Galle, Haarene, de rejste dem lie paa Hodet, hun faldt om for mig paa Gaden, hun fik Krampe. Men saa da hun kom til sig selv: Din Løgner, din Laband, dit fulde Dyr! Uh, hvor *var* hun gal! Og gaa du bare hen og ta dig en anden, sa jeg, med noen fler Knapper, men i hvert Tilfælde, nu har jeg hjulpet dig, over det at du ikke skulde ligge her paa Gaden og flyde. — Jeg hade ellers nok med at komme fra hende a, for hun begyndte at rive i Trøjen paa mig, der *be* et helt offentligt Gadeopløb, men jeg stak a og om i Istedgade. Dér gik jeg ned i en lille Beværtning. Manden og Konen, de sad selv dernede, saa fik vi en lille en.

Jeg hade nær gjort Kællingen helt skruptosset, for nu var jeg kommet i det rigtige Sludrehumør. Jeg forklarede hende en hel Scene paa Røvermanér, jeg hade rejst og været Sømand og Fyrbøder, og hun ku godt faa a vide alt hva som gik for sig i Australien, og jeg hade været Taarnespidsersforgylde, jeg hade været 1700 Alen oppe og forgylde et Taarn.

Gud, be De ikke svimmel? sa hun.

Svimmel, naar man er Taarnespidsseforgylder, og naar man har rejst saa meget som mig. De maatte være tilfreds, om De hade en Mand, der hade rejst saa meget som mig.

Ja, saa maa vi jo ha en Genstand til.

Det maa vi, og jeg ka heller ikke taale a se, I to ska sidde der og kæbe den alene.

Saa gik den videre, jeg hade været med en Skonnert-brig, og den forliste med Mand og Mus, og jeg hade faaet klamret mig til en Petroleumstønde, og jeg laa 17 Døgn i Søen og svømmede paa den, og jeg var næsten lie ved og sku ha naglet Fingrene fast til Tønden for a ku udholde det.

Nej, men hvor *har* De osse kunnet udholde det! Hade det været min Mand, saa hade han saamænd været død for lang Tid siden.

Jamen det er naar man er a de rigtige Kærner.

Men saa sa Manden: Du sidder jo her og gør min Kælling helt skruptosset.

Ja, sa jeg, man er jo skaaren for Tungebaandet for og ka tale me'et, men jeg kommer ikke længere, end som jeg ska. Og hvis det hade været dig, og du var gaaet hen og kradset a, saa hade jeg købt 3 grønne Kranse til en Skilling, saa hade du dog faaet Krans.

Ja, han syntes nu nok, jeg holdt temlig meget a a sidde og holde Grin med andre, fremmede Kvinder.

Jamen saa ka du jo gaa, sa jeg, og smide dig ind til min, den gamle derhjemme, saa bier jeg her, og naar du er paa Arbejde om Formiddagen, saa ska jeg nok gaa op her lidt til din Kælling.

Ja, han holdt ikke a mit Besøg, og om jeg ikke vilde se a ta og gaa min Vej me det samme.

Naa, ka man nu ikke bruge et Plasérord! Men saa gaar jeg. Jeg skylder Dem vist ikke noet.

Nej Gudbevares, al Ære og Respekt for det! De skylder mig rigtignok ikke noet.

Naa, men la os saa faa en lille en til, for vi ka jo ikke halte paa ét Ben.

Saa satte vi os ned igen, og saa fik vi en lille en til, og saa be jeg smækfuld. —

Kristian lo først lidt, men saa sagde han paa en Gang: Men det ka ikke bie ved a gaa, saa længe jeg bier her i Landet ... Nu ska jeg ikke komme igen i Morgen, sa Formanden, for der be ikke noet, og jeg er nu a den Tanke, at der bier ikke noet Arbejde for mig mere ...

Han sad lidt og tyggede paa det, jeg vilde netop til at gøre et Spørgsmaal; men inden jeg fik begyndt, kom det: Ja, Dem ka jeg jo godt sie det til, for man ska jo aldrig være hemmelighedsfuld, men det er snart liemeget, hvor a jeg gaar hen og vil ha lidt ordentligt Arbejde og som man ku komme hjem med Pengene fra, saa sier de lisom hende, Tøsen, ... man har været for meget straffet. Og min gamle Kammerat, jeg har arbejdet sammen med ham i tre Aar, og jeg har hjulpet ham mange Gange med et Stykke Mad, men nu er han Formand ved den nye Jernbanestation, de laver.

Og det ka ikke nytte, du kommer mere, Kresjan, sa han, for jeg ka ikke være dig bekendt.

Ja, naar du ikke ka være mig bekendt, Hans Jensen, saa maa jeg jo gaa min Vej igen, men jeg har da ellers

udstaaet min Straf, og saa maa de ikke sie det til en, det er der Straf for ...

Ja, det ka jo godt ha sin Rimelighed, sa han, al Ære og Respekt for det, men du ka komme til at hør'et alligevel, og de vil nu ikke arbejde sammen med dig. Saa ga han mig 10 Øre til en Pægl Brændevin Men derfor er'et osse, at jeg har tænkt saa meget over, a i Tyskland, der har jeg aldrig forset mig ... og naar bare jeg ku faa fat i de Lærsko

Kristian Hansen, De er et stort Bæst i mange Maader, men nu skal jeg give Dem den Tjans; jeg skal sende Dem til Tyskland; der gaar en Baad til Lybæk i over Morgen ...

Det er de svenske Baade, faldt han øjeblikkelig ind, det er 6 Kroner ...

Naa, og Lærskoene, dem skal jeg nok klare.

Ja, de staar for 4, nu er'et jo nok løbet paa til 5, men jeg har Sedlen ...

Saa maa De jo ogsaa ha lidt Penge til at komme ind i Tyskland med.

Ja, og saa ska jeg ha en Vandrebog, den ska jeg selv klare, den koster 25 Øre. De har mig i Akterne deroppe, jeg har jo hat Vandrebog før fra dem a. Jeg hade Vandrebog, dengang a vi fik Gendarmerne i Landet, la mig se, det var i 84, og de gik a igen — det var dengang der var Pest i Svinene ude paa Lossepladserne, ka De nok huske ...

Godt, saa stiller De udenfor Dampskibskontoret i Amaliegade Klokken 4 præcise med hvad De kan samle til Rejsen af Klæder og Penge, ædru ...

Javel!

Og barberet.

Der gled et stort Smil hen over Kristians Ansigt: Den har jeg sat og ventet paa, hele Aftenen, med Barberingen, for det ser jo ud, som om man ikke var renvasket. Men det er jeg ...

... det er jo det, sagde han, da han stod og skulde ud ad Døren, at naar jeg først er i Tyskland, saa er jeg en fri Mand, det er bestemt. Saa er jeg lisaa fri som hele Kejseren af Tyskland, ka jeg godt sie; nu ska jeg bare huske a melde Afgang til Protokollen oppe paa Kamret i Morgen Formiddag Klokken halv ti.

V

To Dage efter kom Kresjan Vesterbro til den fastsatte Tid ganske rigtigt vandrende paa Træskoene ned ad Amaliegades Fliser. Han var klædt som sædvanlig, i Tøjet, jeg havde givet ham, og med den gamle, bløde Hat paa Hovedet. Kun havde han i Anledning af Rejsen faaet sig et strikket blaat Tørklæde, der var viklet om Halsen og hang frem med lange Ender nedenunder Vesten. Over Skuldren bar han en almindelig Kaffesæk, der var snøret til med et Stykke tykt Sejlgarn.

Han viste mig først omhyggelig Tørklædet: Det har min Søster strukket og foræret mig engang til Julen, ikke sidste Jul, men forrige Jul; den holdt jeg mig jo udenfor. Det har staaet ude for noen Øre. Og her ska De se — vi var kommen ind i Dampskibsselskabets Port, og han lukkede op for Kaffesækken — jeg har da et Par Arbejdsbukser osse, og der er en gammel Jakke efter en Herre til Arbejdsstrøje og fire Skjorter med den, jeg har paa, og nu gier De mig en Uldtrøje og et Par Strømper ... og mine Lærsko ...

Saa er De jo godt dækket, Kristian Hansen.

Ja, det er da temmelig godt, synes jeg nok ...

Og saa er De saa fint barberet! —

Ellers hade jeg jo slet ikke turt kommet! Men jeg er da osse ædru. Jeg har været ædru hele i Gaar med.

Vi begyndte at vandre langsomt ned mod Skibet.

Naar jeg nu kommer til Tyskland, sagde han, saa har jeg tænkt paa, det var da Meningen, at jeg vilde sætte en Stopper for alt dette her Drikkeri; ved De, hva der er den eneste Maade, man ka lave sig en Snaps dernede: De ka købe for 5 Fennig Brændevin a det, de kalder Brændevin dernede, og saa for 5 Fennig Rom og det blander De sammen, saa ka der komme en regulært Snaps ud aet.

Jo, men det Kunststykke synes jeg ikke, De skulde gøre for tit.

Næ, det ka Midlerne jo heller aldrig bie til, og deres Sukkervand dernede, det ka man drikke en Spand a, før-end man ka begynde at bie lidt svirende. Men for Resten, saa har jeg ikke Tanke for det, men jeg ska sie Dem, at det har jeg nu bestemt, at jeg gaar i Lybæk ned til Fæstemand Schmidt, ham har jeg været hos før, jeg vilde ride Heste ind i Landet til Bønderne, men det be nu ikke til noget dengang, men jeg er en dansk Haandværkssvend, og jeg har mine Papirer i Orden, og i det hele taet, hvem a der ka bruge en Fil, en Mejsel ...

... og en Hammer, kunde jeg ikke bare mig for at indskyde.

Javel, fortsatte han, helt troskyldig, han ka osse altid faa Arbejde — naar der ellers ikke er noget i Vejen, og i Tyskland, der kan jeg slaa enhver Mand i Grunden, som at der vil fornærme mig.

Ja, Kristian Hansen, det med at slaa i Grunden, det

skulde De nu være lidt forsigtig med; husk paa Historierne her hjemme i gamle Dage.

Jamen det har jo bare været Politierne; den sidste Gang, saa fik jeg 500 Kroner Bøde, Panseren, han røg ned i Grunden, men han hade sparket til mig først, og jeg hade Lov til at ligge og sove, hvor jeg laa, for det var en Arbejdsplads ...

Vi var imidlertid kommen ud til Skibet.

Her om Bord har jeg nu tænkt mig, sagde Kristian, saa vil jeg straks se a komme ned paa Fyrpladsen, jeg ku maaske ta et lille Nap med dernede og tjene et Par Øre, og jeg ska jo ikke gi noget ud paa Skibet, jeg har to halve Surbrødder med og et Par Æbleskiver henne fra Stegeforretningen ...

De var maaske alligevel omme at tage Afsked med Pigebarnet?

Næ, dertil har hun sat mig for mange Knuder i Hovedet, men jeg sa Farvel til min gamle Mor, og hun var rigtig fornøjet. Og jeg sa til hende, at hvis jeg ikke ka faa noget a gøre i Tyskland, saa gaar jeg bare op til Bremerhafen, naar man er Smed og ka taale Varmen, saa ka man altid gaa som Fyrbøder over til Ny York, og derfra, saa maa der alle Tider være Ram paa'et.

Ja, Kristian Hansen, jeg har nu her en Konvolut med min Adresse, for jeg vil nok ved Lejlighed høre, hvorledes det gaar Dem.

Jamen saa maa jeg rigtignok be meget undskyldte, for jeg skriver jo saa daarligt.

Skriv De bare løs.

Ja, jeg ska jo nok skrive hjem til den gamle, — men som nu vil jeg sie et Brev til Dem, hvordan ska man

egentlig indlede saadan et Brev? ... Gode Ven? — kom det noget nølende.

Ja, skriv De bare: Gode Ven! — Det kan De rolig gøre.

Javel. — Saa sku De egentlig osse ha et Prost Nüjohr! til Nytaar, men der ska jeg nok faa skrevet Konfeluten a hos Fæstemanden, saa sender jeg et Prost Nüjohr! og bare Kresjan nedenunder, saa gaar'et mig godt.

Nu ringede det for anden Gang.

De maa se at komme om Bord!

Farvel! sagde Kresjan Vesterbro og gav mig Haanden, ganske ligesom naar han gik fra mig ellers. Og maa jeg takke Dem saa mange Gange! Hvis jeg *nu* ikke ka klare mig, saa ka jeg aldrig klare mig, men det tænker jeg da nok, jeg kan — med Guds Hjælp naturligvis; den ska vi jo altid ta med i Verden ...

Han gik over Landgangsbrættet med Sækken paa Nakken. Brættet blev halet væk, Losseporten slaaet i. Endnu en Gang hilste han derude fra, med Hatten i Haanden, og i en svag Mindelse om Soldatertidens samlede Hæle. Saa drejede det store Skib og gik ud efter under den graa Novemberhimmel, i et graat Vand og for en Damp, der ogsaa blev graa, blot den havde været nogle Øjeblikke ude over Skorstensranden.

Og der fulgte Lybækkerbaaden et stille Ønske for denne ægte danske, erkekøbenhavnske Proletar, i hvis graa Tilværelse der dog for Øjeblikket lyste nogle Blink af Energi og Haab.

HOPSADRENGEN

Om jeg kender Opdageren Meier, sagde Hopsadrenge, og tog et lille Tag med den flade Haand hen over sin omhyggelige Frisure, der laa i brede Tunger ned mod Panden. Om jeg kender lange Meier? Han har anholdt mig *tre* Gange!

Sidste Gang, det var Dagen før jeg fyldte fire og tyve Aar, jeg var lige staaet op om Morningsen og gik hen ad Gaden, jeg hade hverken smagt vaadt eller tørt. Saa ser jeg godt, den lange staar i en Port, og lige i det samme kommer Gadebetjenten: Og jeg vilde nok følge med, for der var noen og vilde tale med mig. — Nu er jeg ikke a dem, som der laver Fest med Politiet saadan som min Broer, for han ska gerne ha alle Pigerne i Kvarteret i Gadedørene, førend han gir sig, og saa maa han bindes tillige med, naar det rigtig gaar løs, men jeg sa til Gadebetjenten: La os ta og faa Meier med, at vi ikke ska gaa og kede os, og der maa jo ligefrem ku bie et helt Sjak Rapporter i Dag, naar De saadan faar Handsel paa Morgenstunden — jeg kender ham godt, Bonden, han har gaaet i Gaden det meste a et Par Aar.

Saa kommer vi hen paa Stationen, og der sier Meier

til mig: Nu maa De vel nok ka gi en ordentlig Rapport i Dag, Charles Jensen?

Ja, sier jeg, det vil sie, allerførst maa jeg da ha noen Frokost.

Ja, Gudbevares, det manglede bare; om jeg ikke hade faaet noen Frokost?

Næ, jeg har saamænd ikke.

Hva jeg ønskede?

Naa, det behøver ikke at være ud over to flækkede Surbrødder, godt belagt, og en halv Pægl og et stort Glas Øl; jeg forlanger ikke Urimeligheder.

Det sku være der straks.

Jeg spiste og drak; saa kommer Meier igen: Naa, vel-bekomme, Jensen!

Tak for det, Meier.

La os saa faa en rigtig regulert Rapport paa det Tyveri!

Ja; men jeg sku da gerne først ha mig en lille Taar Kaffe ovenpaa Frokosten.

Nej, nu hade han aldrig hørt saa galt, jeg maatte vel nok ku gi Rapport paa det, jeg hade faaet.

Jo, men den falder bedre ud efter en lille Kande Kaffe.

De kom jo osse med Kaffe langt om længe.

Saa var'et det Tyveri, sagde Meier, da jeg havde drukket færdig.

Tyveri! Det kender jeg ikke.

Naa, man har vel ikke siddet og stoppet Dem fuld af Æde og Drikke for at høre det Sludder. Jeg ka slet ikke begribe, at De gider komme me'et; den ka De jo ikke køre paa saa meget som i det første Forhør. De vil da ikke være bekendt, Jensen, at byde Dommeren den.

Ja, det bier jo en Sag imellem Dommeren og mig, Meier.

Saa sludrer vi lidt saadan frem og tilbage, og jeg har dog ellers kendt Meier temlig godt, saa jeg bier ligefrem helt betuttet lige paa en Gang, for saa vil han stikke mig en flad Øretæve.

Nej holdt, det er du, danse mig, for let til, min Ven, og nu er vi to færdige; der bier ikke noget, som der hedder Rapport til dig, maa jeg faa en helt anden Mand ind! Jeg sku ikke sige du til ham.

Saa — du er vel en Arbejder lisaa godt som jeg; du sidder vel ikke paa noget Kontor og skriver, fordi du ka smøre en Rapport ned, som vi andre fortæller dig. —

Han maatte gaa, enten han vilde eller ikke, jeg var lisaa haard som jeg var, der kom ikke et Ord fra mig a. Saa fik de hentet smukke Nielsen: Godmorgen, Charles Jensen, saa sier vi, det er to Kroner for en rigtig god Rapport uden Løgn i.

Ja, to Kroner, det ka jo være meget godt; det kender man nok, at for en Tyverapport, der faar Betjenten ti Kroner, og saa ska anholdte gerne ha de to; men to Kroner, det er ellers ikke noget, jeg kan sie, jeg strækker mig langt for.

Naa, to Kroner; dem hade han saamænd tit og mange Gange maattet gaaet mange sure Skridt for.

Jamen det behøver jeg, Gud ske Lov, ikke naar at jeg er udenfor, og det kommer jeg vel snart igen, med Guds Hjælp.

Saa ku han ikke begribe, naar jeg tjente saa godt, hvorfor jeg hade villet stjælt seks Kroner.

Jamen det har jeg heller ikke, Pigen *ga* mig de seks Kroner — og fler til.

Ja, den holder jo ikke. De var jo slet ikke Kærest med hende.

Naa, det kender De, Nielsen, ja, det ka jo godt være ...

Der be ikke noet ud a'et, jeg sae ikke mer end hva jeg vilde sie. Dagen efter, da vi be ført op til Grundloven, saa mødte jeg Overbetjenten oppe fra mit gamle Kammer a: Naa, Hopsadrenge, nu længtes De efter os! Hva er'et denne Gang?

Ja, det er naturligvis Løstgænger, og saa er det noet; Nielsen vil saa gerne ha'et til Tyveri, nu maa vi jo se hva det ka bie til; det ved man jo aldrig, førend man staar for Dommeren.

Nej, det ka jo ha sin Rimelighed, sa han. —

Jeg sad ved niende Kammer dengang og for en ganske ny Assessor, jeg hade aldrig set ham før; det var et rigtig pænt Menneske med krøllet Haar.

Naa, Hopsadrenge, begyndte han lisaadan.

Ja, undskyld, Hr. Assessor, men jeg hedder Charles Laurids Jensen.

Aa, vær De bare Deres smukke Navn bekendt; De holder jo saa meget af at danse med de unge Piger.

Ja, det er lisom de falder i Armen til, Hr. Assessor, noen, de er lettere at vende end som andre.

Naa, og De er fire og tyve Aar. Det er jo en køn Alder.

Ja, Gud ske Lov, naar man ellers ikke fejler noet, saa sku det jo være den bedste Tid til at leve i.

Ja, og osse til at arbejde i, sa han.

Ja, Hr. Assessor, jeg arbejder osse meget.

Jamen det er vist paa at komme i Forbedringshuset.

Nej, det holder jeg mig dog helst fri a saa længe som muligt, men jeg arbejder med tilfældigt Arbejde, lisom det ka træffe sig. Det ka være nede ved Havnen, og jeg er heller ikke bange for og tar en Haand i med paa Torvet, naar det kniber. Nu sku der ellers snart være Tale om lidt godt Arbejde, for det gaar jo mod Julen, og Folk ska ha dem noen Sulevarer og Flæsk til Huset.

Saa synes jeg, De sku se og skynde Dem at komme ud igen, saa De kunde faa noget at fortjene.

Jo, naturligvis, al Ære og Respekt, Hr. Assessor, men jeg har'et jo godt, hvor jeg er, jeg faar jo Flæsket brunget lige ind a Døren.

Den tav han lidt over; men saa sa han, at der hade han dog ellers hørt ovre fra de andre Kamre, jeg var ikke a dem, der holdt a at trække mine Sager ud saa længe, og jeg huskede jo osse nok, at det ku vare Maaneder ...

Ja og halve Aar, Hr. Assessor, og maaske saa galt hele, men saa maa jeg finde mig i Skæbnens Lod, for det er meget rigtigt, at sidste Gang vilde jeg gerne ha Sagen sluttet hurtigt, men nu sidder jeg med saadan en ren Samvittighed, og saa ka man udholde meget.

Assessoren, han gav sig til at vippe lidt paa Stolen:

Det er kedeligt, Jensen, at De stiller Dem saadan, saa jeg ska ha al den Ulejlighed med at skaffe Bevis imod Dem, for det faar jeg jo dog alligevel.

Ja, Hr. Assessor, jeg holder virkelig ikke meget af at gøre Dommerne Ulejlighed, men det er uheldigt og ka ikke bie anderledes end hvad jeg har sagt. Sie Ja til noget, jeg aldrig har gjort, det er jeg ikke i min Magt til

og kan. Det er ikke for de Par Dages Vand og Brød, Hr. Assessor

Naa, det er det ikke. Ja ja, De kan jo for Resten være ganske sikker paa, at dømt bliver De, enten De saa nægter eller ikke.

Jamen en uskyldig Dom, Hr. Assessor, den er der Lykke ved.

Saa be jeg afført.

Nu var'et jo et Pigebarn, som hed Valborg, og hun hade lavet hele Elendigheden. Jeg hade lært hende at kende i Vognmagergade paa en Beværtning, og vi hade været sammen en tre-fire Dage, og om Natten boede hun hjemme hos mig. Hende og saa en anden Skøjte, som hedder Oda, det er et Par Fyre, som at der er professionelle i den Sort Ting med hvad der angaar med at blokke, saa vi sidder jo, alle tre, paa en Beværtning, og der kommer en Snedkersvend og har faaet Afregning og han var godt svirende, og Sedler viste han frem af Portemonnæen. Ham slog Tøsene dem paa, og han vilde ikke ha mig med, saa de tog alene med ham ud til Holte. Der valsede de om og ind til Byen igen og i den sologiske Have og Panoptikumshallen, og de saa den fede Pige, og jeg ved ikke alle de Steder, de hade lagt Mandens Penge. Saa møder jeg dem to Dage efter om Aftenen i Landemærket med Snedkeren midt imellem dem; der var Penge ved ham endnu, han hade hentet hundrede Kroner i Sparekassen i to Gange. Han ku daarlig klare den længer, men vi var nede i noen Beværtninger med ham allievel, og bagefter fik vi Manden hjem til mig, for at de ku tælle den hos mig om Natten, allesammen.

Hvor mange Penge hade De saa, Hopsadreng, sa Assessoren, da de mødte Pigerne og Manden?

Naa, det ka jeg ikke saadan sie; det har naturligvis ikke været hvad man kalder til at slaa i Bordet med, Hr. Assessor. Men saa fik jeg jo ti Kroner a min Kæreste.

Vil det sige Valborg?

Ja, det sku jo sige Valborg.

Nu lyver De, Jensen.

I hvilken Anledning, Hr. Assessor?

For det første har De kun faaet fire Kroner af Valborg, i to Tokroner

Det passer, Hr. Assessor, lie bestemt; det var oppe paa Gaden; der fik jeg de fire Kroner, i to Tokroner, meget rigtigt; men hjemme, bagefter, fik jeg de seks til.

Saa sku Pigebarnet ha giet Dem alle de Penge, hun hade?

Javel, Hr. Assessor. Man er jo ikke Kærest med en Pige, for at hun ska stikke en de fire Kroner, og man saa ska sidde og være til Nar for Resten.

Den sad han og tyggede lidt paa, Assessoren. Men saa sa han: Hvor længe var det, De hade kendt hende?

Saa maatte jeg jo op igen med de tre Dage, paa fjerde. Det var det, den væltede paa, hele Sagen, for hade man været rigtig Kæreste med Pigen, saa ku der jo ikke være Tale om Vrøvl fra hendes Side a. Naar man er Kærest med en Pige, saa hvad hun har, det er mit, men hvad jeg gør, det kommer jo ikke hende ved. —

Det var ellers et hjerteligt Møde, da jeg traf hende igen oppe i Retten, Valborg. Hun var fremstillet fra Tvangen a, hun hade tredive Dage, og Oda, hun var

fremstillet fra Vestre, hun hade tolv Dage til at losjere paa, og der var et Pigebarn, der hed Anny, hun hade faaet otte Dage til at møde paa til Sædeligheden, og der var saa galt en til ude fra Tvangen; de stod plantede dør, alle fire. Valborg saa ud lisaa ædende gal, som det ku været en a de langhalsede Gaser ude fra Amagerfælled, og hun vred Øjnene halvt ud af Hovedet; men bange var hun jo. Og det sa jeg osse til Assessoren, at den ka hun ikke lave med mig med den falske Angivelse, men hun tænker naturligvis, at Frækhed belønnes, og naar jeg engang kommer udenfor, saa ka det jo osse være, jeg kan belønne hende den ...

Aa, hun hvæsedde op til Assessoren: Om der ikke maatte bie giet mig et Tilhold, naar jeg kom ud, at jeg maatte ikke søge hende op ...

Javel; der sku vel gis mig en Reprimander, om at jeg sku gaa om ad et andet Hjørne, naar jeg mødte dig, lisom at der staar foran i Jeres Bøger, at der er Gader, I ikke maa gaa i. Men vi andre, vi har ikke noet at resikere a Sædeligheden, saa vi gaar, hvor vi har Lyst til, forstaar du

Men saa slog Assessoren med Linealen i Bordet: Og nu sku vi holde Mund.

Javel, Hr. Assessor, men man ka jo nok bie noet op-hedet over saadan en falsk Baldagine.

Baldagine, sae han, hva mener De med det?

Jeg mener, at hun er en a de falske Gudinder fra den Tid a, at der var falske Guder, saa har der vel osse været falske Gudinder; de gir Pengene først og tar dem bag-efter.

Nu hade de forklaret, disse Knokler, at først hade jeg

hugget Pengene om Natten ud a Valborgs Kjølelomme, dengang da Snedkeren og hun og Oda, de laa oppe hos mig, og hun sov; men saa vaagnede hun og gjorde noget Vrøvl, og saa faldt hun i Søvn igen i sin Donner, og jeg gik væk med Snedkeren, for han var gift og vilde hjem til Konen, at hun ikke sku lave ham alt for megen Kval. Og jeg kom igen Klokken ni og Valborg, hun mumlede lidt fra sig a om disse Penge, saa jeg be gal i Hovedet, og jeg ku godt mærke, at de vilde se og stikke fra mig, begge Pigerne, for de var bange, for jeg sku fare paa og klø dem; men jeg gik med dem ned a Gaden, begge to, og saa ga jeg runde oppe i en Beværtning, vi kalder Stængerne, og dør var'et, at Sædeligheden kom og tog begge Tøsene. Noen Dage efter be Valborg ondsksfuld ude paa Tvangen og meldte mig. — Saa var'et dengang jeg kom og hade været for Grundloven, og der var osse noen Sundhedspiger imellem, som der var taet samme Dag som jeg. Og paa Gangen, da jeg sku ned til Vognen, sku jeg ha sagt til hende, Anny, at hvis hun saa Valborg ude paa Tvangen, sku hun sie, jeg sku nok sende hende de seks Kroner, naar hun var kommen ud, naar bare hun vilde ta sin Anmeldelse tilbage igen og sie, hun hade været saa fuld den Aften, saa det ku godt være, hun hade get mig Pengene. Men Anny, hun sku først straffes for første Gang, saa hun ku regne ud, at hun gik fri a Tvangen, saa hun lod den gaa videre til en anden lille Pige, som at der var paa'en for tredje Gang og de sad sammen foran i Vognen, da de be kørt ud til Kristianshavn, og hun hade omgaaedes Valborg paa Tvangen før, saa hun sku bringe Fidusjen videre. — Det var disse

to Stykker, Anny og den anden, som at der var mødt op imod mig sammen med Valborg og Oda.

Om hvad jeg nu sagde til alt det? spurgte Assessoren.

Ja, Hr. Assessor, jeg siger, det er sørgeligt

Ja, det finder jeg med.

Jamen jeg mener, at det er sørgeligt, jeg ska ha saadan Folk herop for at vidne, fra Tvangen og Hospitalerne, at jeg ikke ka faa noen ordentlige Vidner imod mig.

Aa, de var vist goe nok.

Nej, Hr. Assessor, de maa bie meget bedre, før jeg ka tilstaa noet. Den Frøken med de otte Dage, hende har jeg aldrig set for mine Øjne, og den anden, jeg overhørte, hvor mange Dage det var, hun stod for, men hende ka jeg ikke kende mere, om jeg saa faar hende at se om en halv Time igen. Jeg ska sie Dem, Hr. Assessor, at det er saadan noet de sidder og væver sammen ude paa Tvangen, naar de keder dem. Og nu har Valborg naturligvis tænkt, at naar hun sad i Spjældet, saa sku jeg der med, og naar hun sier, at hun har set, jeg stod op om Natten det var mørkt og tog Penge ud a Kjolen, der hang paa Væggen, saa maa hun ha gode Øjne; de staar jo rigtignok lidt ud a Hovedet paa hende, men hun maa ha ku set li saa godt som Præsten ude i Fængslet, han har to Par Brillen paa, naar han præker, men hun maa vist ha hat tre Par. Hun var saa fuld som en Høne, i den Brandstorm, hun trillede a med, den Aften; det var den Stilling, hun var i; hun ku daarligt gaa, og jeg maatte hængte Kjolen op for hende

Naa, men De hængte dog den Kjole op for hende, lille Jensen; det var rart, vi fik det at vide,

Ja, Hr. Assessor, det slap mig saadan ud af Munden.

Men det ka jo osse meget godt være, der er Straf for at hænge Kjolen op for saadan en Pladasje — det kender man ikke.

Nej, det behøver De ikke at være bange for, der er. Men tænk Dem nu om, til næste Gang, Hopsadrenge, om De ikke kunde huske lidt mer om den Kjole.

Nej, det ka ikke bie til mer, Hr. Assessor, desværre, end hva jeg har forklaret, om De saa trækker dem frem alle sammen fra Tvangen a og alle Ginerne fra Lade-gaaren og Vestre; jeg ka ikke sie andet. Men jeg vil haabe, at Sandheden kommer frem af deres eget indre og de ska bie nødt til at støbe den om; for jeg vil nok sie, at om de ska taes i Ed, saa er jeg dog vis paa, at de alle-sammen falder om den Dag.

Kør ham væk, sagde Assessoren bare.

Siden efter ude paa Gangen fik Overbetjenten fat i mig:

Uh, Hopsadrenge, det var en grim en, den med Kjolen.

Ja, naar man sier meget, ka'et jo ikke være liegodt, alt-sammen.

Saa kom Hansen til, der sidder i Forstuen: Han syntes rigtignok osse, naar jeg ikke ku lyve bedre, saa sku jeg da før tale Sandhed; nu løb osse min lille søde nye Pige, Meta, hver evige Dag og spurgte efter mig, og det var jo Synd for hende, at hun saadan sku gaa alene om og blusse forgæves.

Ja, det er'et, Hansen, og Sandheden, den kan man jo altid sie; det er der jo Udveje for. Men ska jeg tilstaa, saa bier'et paa Betingelser.

Ja, en Ekstrabøf, den er jo paa Bordet lie med det samme.

Nej, ved De hva, en Bøf, den tilstaar jeg ikke paa længer. Og jeg er ikke som Nattegøgen, han tilstod et Mord paa en Bøf, men saa var'et Løgn, da de kom ud paa Amager og sku grave efter Manden. Men ka jeg faa en Bøf i Dag uden Betingelser?

Ja, De er jo en kendt Mand, Charles Jensen, saa det ku jo nok være.

Saa tænker man jo osse lidt mer behageligt over Tilstaaelsen. —

Noen Dage efter, jeg sku til Forhør igen, saa sae jeg med det samme til Overbetjenten: Nu ka De godt sie til Assessoren i Forvejen, at Tilstaaelsen, den falder i Dag. For jeg er been pænt behandlet og jeg vil osse se at komme snart ud til min nye Pige igen, saa jeg vil ikke ha, at Assessoren ska ligge og kvæles længer med disse herne Hekse og Haløjer og alt det, de vælter a dem; det er ikke noet at sidde og høre paa hva de Tasker gier fra dem a, og tilmed det ska skrives ned a Fuldmægtigen; saadan Folk ka ha andet at bestille. Nu ka jeg ikke stille mig mer nydeligt, end at jeg siger ja til det altsammen.

Det sa jeg osse til Assessoren.

Naa, De tilstaar altsaa, De har taet de seks Kroner.

Javel, Hr. Assessor.

Ud a Kjolelommen?

A Kjolelommen og det hele — over en Bank

Og De ku ikke tro, De hade nogen Ret til at ta Pen-gene?

Ikke Spor, Hr. Assessor. Jeg var ikke Kærest med Pi-gen, ikke Spor, Gud ske Lov, for det er en sløj Trækfugl, ska jeg sie Dem. Og i det hele taget har hun ingen Stadighed ved sig, hun vil ikke losjere, hun vil hellere gaa

tilfældigt rundt paa Beværtningerne og drikke runde og synge denne her fra Bakken a, hvor hun har sunget i Sommer, hun ka ikke ha noen ordentlig Kæreste.

Ja, der har hun dog forklaret, at hun har haft Kæreste i ti Aar, men det var saadan en pæn Mand og ham gav hun aldrig noet; hvad siger De til det?

Det sier jeg slet ingen Ting til, Hr. Assessor.

Hvorfor gør De ikke det?

Fordi at hvis *det* ikke er Løgn — saa er der ikke Løgn til i hele Verden.

Naa ja, det ka De maaske ha Ret i, sa han lisaadan.

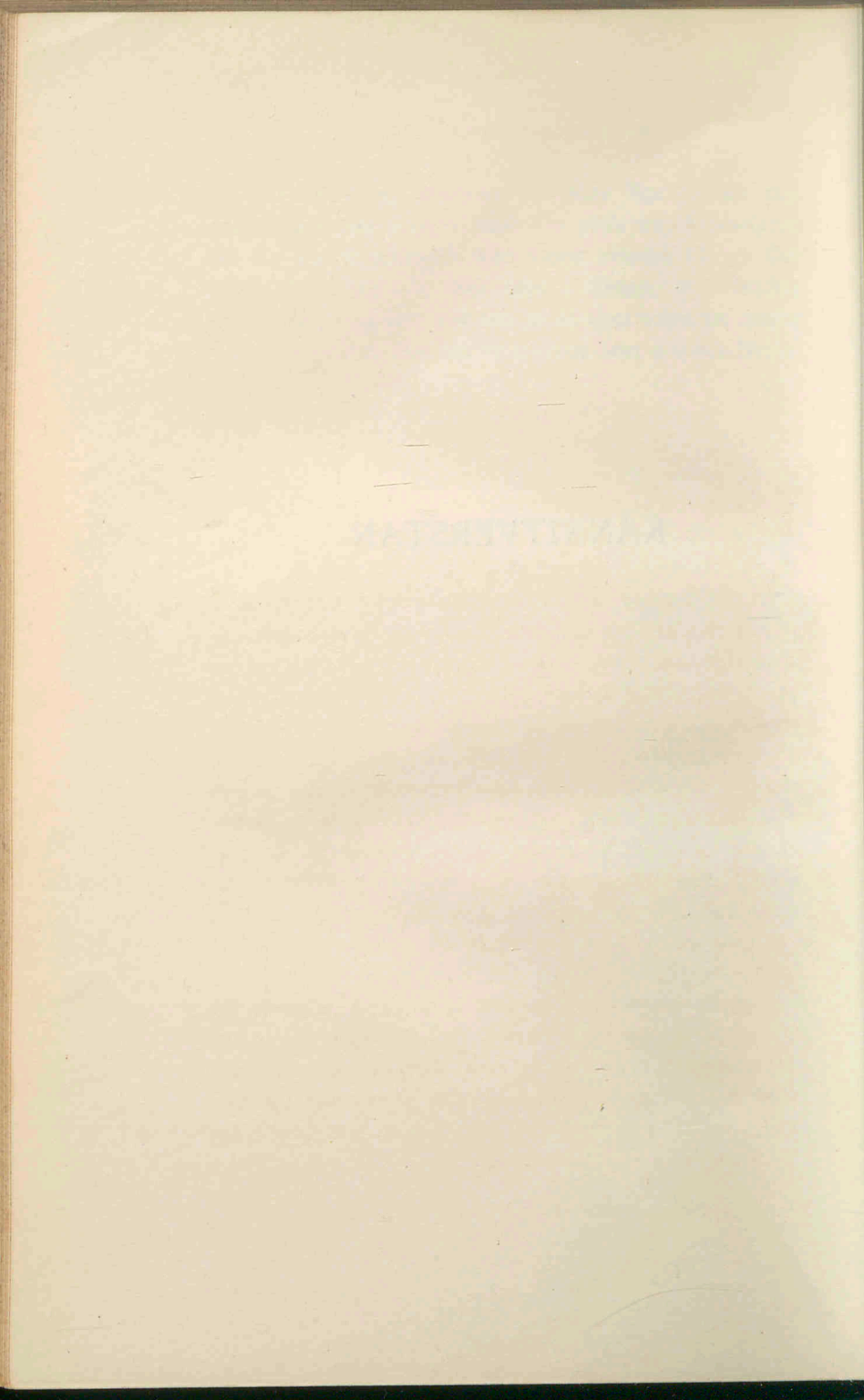
Men hvis jeg maa tillade mig, Hr. Assessor, saa véd jeg jo godt hva al denne her Fidæsjer er kommen a, og det er fordi jeg er been gode Venner igen med en rigtig lille pæn Pige, som jeg har kendt godt før og hedder Meta. Og det var lie om Aftenen, efter a Valborg var taet a Sædeligheden, og det har hun faaet ondt a for Brystet ude paa Tvangen, for dør ved de Besked med alt hva der gaar for sig i hele København. Men ka det gavne hende med det Vand og Brød, jeg faar, saa ka det jo ikke skade mig saa meget. Og godt er'et jo blot, at jeg staar, som jeg staar, saa jeg ikke staar lige til Huset endnu denne Gang; for det hade jo været lidt lidt at ryge for den Smules Skyld. Det sku dog helst være noet større. —

Hopsadrenge gjorde et lille Ophold i sin Fortælling:

Det blev til seks Gange fem dengang, sagde han saa, og siden har jeg holdt mig udenfor. Nu blander jeg mig heller ikke mer med saadanne løsagtige Kvinder som Valborg og lignende; min lille faste Meta, hun kommer hver Dag til bestemt Tid op i Gotersgade til mig i min

lille Lejlighed og smækker Pengene lige forand mig paa Bordet. Saa arbejde, som han vilde ha, Assessoren, det har jeg da heldigvis ikke været tvunget til. — Det sa jeg for Resten til dem oppe i Retten, at Arbejdet, sa jeg, Hr. Assessor, det sku jo da osse være en meget stor Forbandelse. Det har vi allerede lært a vores Skolelærer selv i Skolen. —

KANNITVERSTAN

Det var fra et Indsiddershus langt ude paa Landet, at Rasmus Hansen kom ind til København som Soldat.

Til at begynde med havde han daarlig kunnet døjet alle de Brosten og den hele Svalm og Sværm i Byen, men Tjenesten var da ikke noget at tale om; der havde været meget mer at tage fat og slæbe i ude paa Landet, og Rasmus var ikke af de klejne. Og naar det traf sig, at nogen af Kammeraterne i København grinte ad ham, saa lod han bare, som om han ikke hørte det, og at Underofficererne skældte ud, det tog man da ingen Skade af, det kunde jo ogsaa være meget rimeligt, for de blev skældt ud af Officererne igen; Prygl vankede der ikke nogen af, som var værd at gøre Ophævelser over; de var godt tossede, de, som klagede; saadan noen Dukkebørn!

Rasmus kom temmelig godt efter baade Eksercis og Skydning og Soldatens Pligter, og i Kasernen var der til Tider saadan en velsignet Fred. Det kunde træffe sig, naar Rasmus gik Brandvagt, at han syntes, det var ligesom han sad paa en Bænk uden for en stor Gaard paa

Landet og i godt Vejr; det var egentlig noget underligt Præk, syntes han selv, men meget behageligt.

Tiden gik i det hele taget temmelig godt, og det var ikke saa værst med Kosten. heller, om ogsaa Rasmus ikke til hver en Tid var lige mæt. Brændevin havde han altid taget meget smaat til, og en Ting varede han sig helt for inde i København, det var Pigebørn.

Dertil havde han hørt alt for meget ude paa Landet, for som paa Landet: en Pige kunde gaa hen og faa et Barn, naturligvis, det laa jo nu ved dem; men det var da ikke som i København med de mange Karle, der blev fortalt om, som ligefrem havde sat Helsen til. Og med alle de mange Penge, der var i København, skulde der naturligvis ogsaa trakteres paa og spenderes paa disse københavnske Piger, saa det var noget ganske storartet. Nej, det holdt Rasmus sig fra. —

Efter at Rekruttiden var forbi, tog Kaptajnen Rasmus ud til sin Oppasser. Og hjemme hos Kaptajnen selv, hvor Rasmus nu kom saa tit, havde de en Pige, som var lige saa ren og fin som Fruen selv, syntes Rasmus. Han gik og saa paa hende og saa paa hende, hun var ikke bange for at gøre lidt Sjov med ham; men før han havde turdet rørt ved hende, skulde Rasmus have faaet et dristigt Mod, som han da vist aldrig fik.

Det var jo storartet behageligt, nu Rasmus var Oppasser hos Kaptajnen. Han fik meget Mad, og den var god. Tjenesten var ikke andet end som et helt Legeværk, og han begyndte at synes rigtig godt om København. Der var ogsaa meget at se dér, som ikke kostede noget, og naar man blev vant til at gaa paa Brostenene, gjorde de ikke ondt i Fødderne.

Det sagde han ogsaa i Køkkenet hos Kaptajnen.

„Saa skulde De saamænd blive her, 63,“ sagde den kønne Pige, „ligesom den forrige Oppasser, han er baade gift og hjemfaren herinde og Spækhøker. Det var en Gaardmandssøn.“

Rasmus sagde ikke noget mere, men han tænkte, at en Gaardmandssøn, han kunde naturligvis ogsaa bedre blive i København og kunde sætte sig ned som Spækhøker; men for Resten tænkte Rasmus meget over, hvad den kønne Pige havde sagt om Byen og om at gifte sig. Han kunde blive helt trangbrystig ved Tanken om, hvis en nu skulde giftes med saadan et dejligt Pigebarn; men det kunde aldrig gaa godt. Den Slags kønne Piger var der altfor mange om, og det kunde nemt blive ved, ogsaa efter at de var bleven gifte. Men saa meget var han da bleven viis paa, at der var mange flere Penge at tjene i Byen end paa Landet, naar han nu kunde finde en Kone, der ikke var altfor køn!

Saa traf det sig en Dag, at Kaptajnen af sig selv talte til Rasmus, om han ikke kunde have Lyst til at blive i København efter Tjenesten, Kaptajnen vilde skaffe ham Plads som fast Arbejder ved Jærnbanen, fordi han kunde tage fat og havde Lyst til at bestille noget.

Rasmus fandt, der var ligesom en Skæbne i det, at først denne dejlige, kønne Pige skulde sige det og saa Kaptajnen bagefter kom og ligefrem tilbød ham at blive. Og ikke mere end nogle faa Dage efter saa var det ligesom en Skæbne igen, at hos Konen, som vadskede for Kaptajnens, traf han hendes Søsterdatter fra Landet, som som tjente i Byen, og hun var ikke videre køn.

De drak alle tre Kaffe sammen, og næste Gang, Rasmus kom, saa var hun der igen.

Hun kendte heller ikke nogen at regne for i København, saa det kom sig da til, at Rasmus gik lidt ud med hende og spenderte lidt paa hende, og en Søndagaften, lige før han skulde af Tjenesten, lukkede de sig ind hos Vadskekonen og ventede, til hun kom hjem, og saa var det blevet til lidt videre imellem dem.

De kom til en Enighed om, at naar han fik den faste Plads ved Jærnbanen, vilde de gifte sig. Og det gjorde de. —

Arbejdet som fast Mand ved Jærnbanen var haardt og med en lang Arbejdsdag, men naar Rasmus kom hjem og var træt i Lemmerne, var der propert, han fik ordentlig Mad og gik tidligt i Seng med Konen. Hvert Aar fik hun et Barn, men laa bare nogle Dage og fejlede ingenting efterpaa. Rasmus var i det hele taget meget vel tilfreds.

Men dengang de havde fire levende Børn og to døde, traf det sig, at Rasmus en Formiddag kom uformodendes hjem fra Arbejde, og der var ganske stille, saa Børnene maatte være af Vejen, og dér traf han inde i Sovekamret sin Kone og saa et ungt Menneske, som han aldrig havde set.

Og det unge Menneske samlede Klæderne sammen, men Konen skabede sig rent tosset og hvinede og skreg, som om det kunde have været et helt Komediespil, saa Rasmus maatte give hende en Lussing. Saa tav hun stille henne i en Krog.

Det tænkte Rasmus tit paa bagefter, at det kunde jo ikke nytte noget at spekulere over hvad som der var sket;

men alligevel saa kunde han maaske lige saa godt have prøvet, om han maaske kunde have faaet en køn Pige. For det gav jo paa den Maade ikke nogen Sikkerhed, at de ikke saa ud af noget; der maatte være noget andet under.

Den Formiddag, Rasmus var kommen saa uformodendes hjem, og havde overrasket dem, saa havde han ogsaa opdaget, at Konen havde det unge Menneskes Skjorter med i Vask. Men for Resten sagde hun, at hun havde hverken faaet noget til givendes af ham eller trakteret ham med noget, men det unge Menneske havde været saa behagelig og underholdende, naar hun ellers gik i alt det Børnesjov evindeligen, og hun vilde heller ikke have flere Børn, hun kunde ikke taale det. Det svarte Rasmus slet ikke paa. Hun fik det næste Barn i rette Tid, og sin visse Tid efter et til, og det var Rasmus da sikker paa ikke var en andens, som han skulde føde; for bare den ene Lussing, som hun var trimlet af, den havde hun talt op om flere Gange siden efter, naar hun blev gal; men den holdt Respekten.

Efter det næste Barn igen blev hun nu ligegodt meget syg, og Doktoren sagde, det var noget indvendigt, hun maatte ligge.

Den yngste Søster til hende, som var ugift, kom saa ind fra Landet for og skulde hjælpe med i Huset; det var baade et Menneske mere at føde, og de to Fruentimmer holdt altid sammen. Ikke at de ligefrem sagde noget, andet end til Børnene, som Rasmus aldrig rigtig havde haft Snit paa at tale med og lege med og nu saa meget des mindre, efterdi de to tilsammen skulde give sig saa meget af med Børnene og dominere dem. Ras-

mus havde netop det Foraar faaet et af Ledvogterhusene lige i Nærheden af Byen, og dér slog han nu Sommerdage en Smule Bænk op, at han kunde sidde paa for sig selv alene i et Hjørne og ryge en Pibe Tobak og spekulere. Og det blev ikke mindre, efter at Doktoren havde sendt Konen ud paa Hospitalet for og skulde opereres.

Det, som Rasmus altid sad dér og spekulerede over, det var Foredrag. Dem havde han begyndt at gaa meget til om Aftenerne og Søndag Eftermiddag.

Rasmus havde aldrig været for at læse; det var ikke for ham til at komme igennem og holde sammen paa med saadan en stor Avis eller lignende, som mange af hans Kammerater de kunde saa snildt med. Nej, men saadan et Foredrag, naar det ikke gik for hurtigt, det kunde Rasmus godt holde ud, om det skulde vare et Par Timers Tid, og saa kunde han dog altid huske noget af det. Der var mange Ting, de var begyndt, Kandidater og lignende, at tale om til Arbejderne. Og saa kunde Fruentimmerne sludre for Rasmus hvad de vilde, han gik sin Vej til sine Foredrag og sjenerte ingen.

En Søndag Eftermiddag skulde der tale en Kandidat om Jærnbanner, og det maatte Rasmus da hen at høre.

En styrtende Hoben Jærnbanner var det dog, der var til i hele Verden, efter som den Kandidat fortalte; naar man lagde alle Skinnerne sammen, vilde det blive til — ja, hvor mange tusinde Mile var det? Rasmus kunde ikke huske saadan meget store Tal mere end lige i et Øjeblik, men det var da en ganske farlig Mængde. Og med alle de Varer, de kunde transportere, og Rejsende! Og saa den Masse Mennesker, der havde deres Arbjde ved BANNERNE over hele Verden, det var ganske storartet! Den

Kandidat han talte briljant, og til sidst sagde han, at han vilde tale til alle de Jærnbaneanarbejdere, der var til Stede, og dem vidste han, at der var en hel Del af, og til dem vilde han sige, at de kunde være stolte af deres Arbejde, for de arbejdede med paa Civisasjonen eller Civilasjonen, hvad han kaldte det, og dér var den sidste lige saa god som den første, for de var nødvendige, alle sammen.

Rasmus klappede meget, da Foredraget var forbi. Det havde været et storartet Menneske, den Kandidat, og et ret kønt Menneske!

Og medens Rasmus gik hjemefter, tænkte han hele Tiden, at det med Civisasjonen, det var storartet rigtigt, og det var lige meget for den sidste som for den første, efter det de skulde være med, alle sammen, det kunde ingen tage fra dem, om ogsaa de maatte slide godt og ikke fik saa meget for det. Det var ikke det, det kom an paa. Det var paa Civisasjonen. Og den virkede de alle til.

Og de uendelige Gange siden efter, naar at hun var gnaven og gal, Konens Søster, og der var Vrøvl med Børnene, som der var meget tidt med de to ældste, der var Mælkedrenge, saa satte Rasmus sig paa den lille Bænk og saa hen over Skinnerne, som han kunde blive ved at se, lige til Vejen svingede, og han tænkte, at de gik alle sammen ud i Civisasjonen, og alle de Tog, som han skiftede Signalerne for, de kunde ikke gaa ud i Civisasjonen uden at han var med. Men tale om saadan noget til Konens Søster derinde, det kunde da aldrig indfalde ham. Børnene kunde Rasmus nok have lid't at forklare det for, men han havde aldrig rigtig duet til at forklare saadan noget, de var jo ogsaa smaa endnu, og det

blev dem vel ogsaa fortalt i Skolerne, naar de kom saa vidt.

Hver Gang at Rasmus besøgte sin Kone paa Hospitalet gik han dog derfra i den Tanke, at nu kom hun snart hjem og Søsteren kunde komme til at rejse, men saa en Morgen kom der Bud fra Hospitalet, at de havde opereret Konen en Gang til, og nu var hun død.

Der kunde jo ikke være Tale om, at Søsteren saa kunde komme hjem, men hvad der ikke havde været før, saa blev der Sludder ved hende nu om alt det, hendes Søster havde maattet gaa igennem og Rasmus havde været ond ved hende og slaæet hende. Og naar saa Rasmus sagde om det unge Menneske, fik han bare til Svar, at Vorherre førte saa mange i Fristelse og det unge Menneske havde været saa underholdende tilligemed og Rasmus gik omkring og sagde aldrig noget. —

Efter at der var gaaet et Aar, saa en Morgen sagde hun til Rasmus, om han nu havde tænkt paa at gifte hende, for hun kunde da ikke blive ved med at Folk, de sludrede om, hun boede dér i Huset. Og det fandt Rasmus ogsaa kunde have sin Rimelighed, for et Fruentimmer i Huset kunde han jo ikke undvære. Saa blev de gift.

Aaret efter fik hun et Barn, og det var ligesom med Søsteren, at hun var hurtigt oppe efter det, og det gik ligesaadan med det næste, og hun fejlede aldrig noget, men alligevel saa efterhaands kom Rasmus til ligesom at savne den første Kone meget. Hun havde rigtignok haft dette unge Menneske, men det kunde man saamænd aldrig vide, om ikke den anden ogsaa havde noget for, det hjalp jo ikke, at de ikke saa ud af noget, og saa var hun ikke saa proper, og efter at hun var bleven Kone i

Huset, læste hun meget Aviser, som hun laante, og gik ud og holdt Sludder med andre. Børnene dem kunde hun ogsaa sludre ind i alt muligt, og de ligesom altid holdt med hende, og hvad det angik med de to af dem, som var hendes egne, saa taalte hun ikke, der blev sagt et Ord, hun vilde gaa og sløje og slænge med dem, ligesom det passede hende.

Rasmus sad mere og mere paa den lille Bænk og saa' ud over Jærnbanseskinneerne, lige til hvor Vejen svingede, hvor de saadan gik ud i ... Civisasjonen; og saa brød han sig ikke om Kællingen.

Men en Dag blev han ædende gal. Det var da han fik Truselsbrev fra hele to Urtekræmmere af for Regninger, hun havde taget hos dem udenfor det sædvanlige, af Kaffe og Sukker og fine Bolsjer og gar Kirsebærvin. Det gav ligefrem et Spjæt i Rasmus ligesom dengang med det unge Menneske, og han stak hende en Lussing. Men hun slog igen.

Saa smurte han hende jo godt igennem, men alligevel: Fruentimmerne, de var jo ligefrem ikke mer Fruentimmer.

En Ting var der, som Rasmus heller ikke kunde fordrage ved hende, og det var alt det, hun sad og læste i Bladene, hun læste altid, og det var galt alt sammen, Rasmus tjente ikke nok, og de havde ikke nok og de sled dem op, og fine Folk, de kunde køre rundt og ikke bestille noget. Det var jo ikke noget ligt at præke om, for Rasmus kunde jo ikke blive nogen fin Mand, og de kunde da have Udkommet, naar bare hun ikke var beskidt og holdt al den Sludder og saa tog for mange Urtekræmmer-varer og lignende.

Rasmus skulde nok dy sig for at sige hende noget om Civisasjonen, for det havde hun bare grint af, fordi saadan en Skøjte, hun forstod det naturligvis ikke, og saa troede hun dog, at hun var meget klogere end som han. Men han vilde ikke høre hendes Snak og gik bare til sine Foredrag. —

Der var jo for Resten mange af de gamle Kandidater og Herrer, der ikke mere talte til Foredragene, der kom yngre Folk til, men de talte ogsaa meget godt, det var altid behageligt at høre og kunde rinde saadan i Tankerne bagefter. De sjsialitiske Forsamlinger gik Rasmus ikke til som Konen absolut vilde have det, for det kunde jo være rigtigt med at Arbejderne skulde have højere Løn, men Insjenørerne ved Banen, de holdt ikke af, at man gik dér, og hvis at man var uheldig og gik hen og mistede sin Plads, saa gik Sjsialisterne vist ikke hen og skaffede en nogen især i Rasmus' Alder, for nu var han jo ikke med de alleryngste.

En af de Talere, som der stod skrevet allermest om i Bladene, og som Rasmus aldrig havde hørt, var en Doktor, kaldte de ham, og de andre Arbejdsfolk talte om ham og alt det, han sagde om Kapitalerne og hvordan Arbejderne fik for lidt af dem og saa blev Kapitalerne større og større og Kapitalisterne endte med og kunde gøre lige hvad de vilde med Arbejderne, naar de ikke sluttede sig sammen og der i det hele taget kom en hel Forandring med Staten.

Og en Dag skulde den Doktor tale ogsaa i de Foredrag, som Rasmus mest holdt af at gaa til. Det var lige dette her om Kapitalismen. Saa gik Rasmus derhen.

Det var svært som der var fuldt af Mennesker og som

de klappede, lige med det samme den Doktor traadte frem.

Og det kom meget rigtigt med Kapitalismen og den forskrækkelige Magt, som den udsugede Arbejderne med og alle Menneskeslægter, og til sidst vilde den blive til en Hindring for al Civisasjon.

Rasmus nikkede for sig selv, for hvis at Kapitalismen skulde være til Sjenering for Civisasjonen, det kunde ikke gaa.

Og saa kom der et langt Stykke i Foredraget med en styrtende Masse Tal og i det hele taget saadan en Tid, hvor En kunde ligesom hvile lidt og kunde lade være at passe saa nøje paa; det var jo ikke tænkeligt et helt langt Foredrag igennem at være med paa hvert evige Ord.

Men lige paa en Gang begyndte Doktoren at tale om Jærnbannerne. Saa var Rasmus paa Stedet med igen, det var ligesom dengang med Kandidaten, der havde talt saa storartet.

Og Doktoren talte om disse vældige Jærnbaner, og Rasmus nikkede igen, han skulde nok kunne huske alt det fra dengang og hvordan de virkede for Civisasjonen. Rasmus hørte og hørte, han kunde gerne blive siddende her et helt Par Timer og høre efter.

Men saa paa en Gang vidste Rasmus ikke rigtig, hvordan han havde fat paa det, for først saa kom det én Gang, og nu sagde Doktoren det én Gang til, at Jærnbannerne de var ogsaa Kapitalisme, og de var noget med den aller-værste Kapitalisme ...

Hvad var det dog for en Forklaring at komme med?...

Men Doktoren blev ved og fortalte, at der var ingen-

ting som Jærnbanerne og Dampskibene og Telegraferne, der havde gjort, at Kapitalismen den kunde rigtig brede sig ud over hele Verden, og at de mange Millioner Jærnbaneskinner de blev for hver en Dag der gik bare til flere og flere Jærnlænker, der smedede Arbejderne fast til Kapitalismens frygtelige Iltog, der hvæsedede af Sted, uden selv at vide hvorhen, blot med Vogne og Varer og Spekulationer og for at skabe Penge og Penge og Penge til at forgifte og kvæle al Menneskelighed med.

Rasmus havde flere Gange været ved at rejse sig, for han syntes, at nu kunde han ligefrem ikke samle mer i Hovedet; Resten af Tiden hørte han heller ikke mere efter, andet end han jo blev og hørte dem klappe og raabe Doktoren frem igen. Og der stod en op og takkede Doktoren i en Tale. Og saa snakkede han vist godt en lille halv Times Tid til.

Saa begyndte Folk at gaa, og i al den Trængsel traf Rasmus to af sine Arbejdskammerater, og den ene havde sin Kone med. Og de sagde alle sammen, at det var det eneste rigtige saadan som han havde talt, den Doktor, og han var i det hele taget saa storartet klog, og Magthaverne havde maattet gjort ham til Doktor, om ogsaa han havde staaet paa Undervisitetet og talt for Sjosialismen.

— Da Rasmus var skiltes fra de andre, gik han langsomt hjemefter. Han kunde ikke lade være at tænke paa, at denne her, de kaldte Doktor, havde jo talt storartet og det meste af et Par Timer i Træk, og han vidste naturligvis den rigtige Besked; det sagde de alle sammen. Og det var jo rimeligt nok, at Tiderne gik fremad, saa Kandidaten han laa jo snart mange Aar tilbage, han, der

sagde, at Jærnbanerne, det var Civisasjonen, og at dér var de mindste lige saa gode som de største; det havde ellers været saadan et herligt Menneske. — Herregudheden, *nu* var det Løgn!

Rasmus stod stille.

Han fik paa en Gang Lyst til at lade være at gaa hjem til Konen. Hvad ragede det hende, om han kom hjem, hun huggede sgu nok i sig, naar hun var sulten.

Men da han til sidst kom hjem, var det blevet godt ud paa Aftenen, og det ældste af hendes egne Børn laa paa Gulvet og sov i Klæderne.

Saa gav det dette Spjæt i Rasmus, fra da han havde kløet den første Kone første Gang.

Han lagde Barnet i Seng og helmede ikke, førend han fik Konen ledt op henne hos en anden Kælling, hvor de sad, flere tilsammen og sludrede. Saa sagde han, hun skulde gaa med hjem og det straks.

Hun skældte ud: Om han var tosset og havde drukket?

Men dengang de kom hjem, bankede han hende saadan igennem, at hun ikke vovede at give et Kny fra sig.

Fra den Dag slængte hun Maden til ham; men hun mælte ikke et Ord, for hun var ikke rigtig dristig ved det mere.

For Resten gik han rundt baade til Urtekræmmerne og de andre handlende i hele Kvarteret og forbød dem, de maatte ikke mere give hende paa Borg.

Selv begyndte han at blive noget ude om Aftenerne og drikke lidt, det var jo da hans egne Penge og der skulde blive nok til Børnene, saa længe de var hjemme, hendes med, naar bare at hun selv vilde være Føden værd, hun fik.

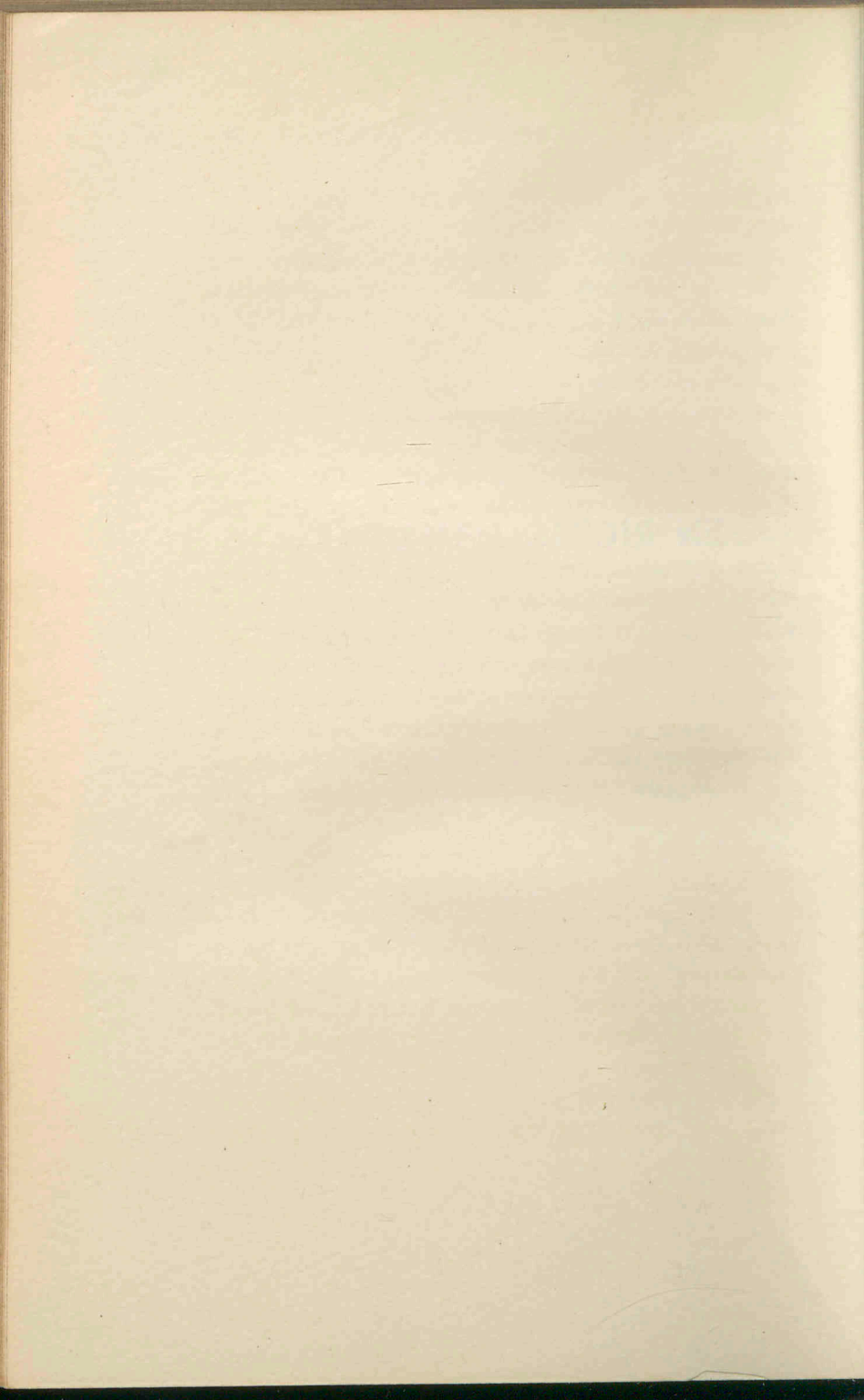
Han arbejdede som sædvanligt, men gik ikke mer paa Foredrag og sad ikke paa Bænken i sin Fritid. Han passede paa Konen og slog i Bordet for hende, han vilde ikke lade sig spille paa Næsen længer, sagde han.

Til sidst sloges de, saa det blev en farlig Redelighed. Han mente for bestemt, der var en, der var Kærest med hende. Og jo mere de grinte ad ham for det, jo mere gal blev han. Hos de handlende blev han ved at spørge efter, om Konen fik paa Borg mere, og om Priserne paa alle mulige Ting, fordi han troede, hun snød ham. For han vilde ikke være til Nar, blev han ved at sige.

En Morgenstund om Vinteren blev han funden forulykket paa Banelinjen; det sidst indgaaende Tog maatte have kørt ham over, uden at det var blevet bemærket.

I Rapporten over hans Død hed det, at da afdøde i den senere Tid var bleven noget hengiven til berusende Drikke, laa det nærmest at antage, at han i noget omtaaget Tilstand var gaaet fejl af Vejen og faldet i Søvn paa Banelegemet, hvorefter Ulykken var sket. At der skulde foreligge et Selvmord kunde ikke antages. —

EN RIGTIG SØMAND —

Jeg har læst om, at en Forfatter nu er i Gang med at gøre Studier til en Skildring af, hvorledes dansk Sømandsstand udnyttes paa det frygteligste af Kapitalismen. Der er næppe Tvivl om, at her vil fremkomme et Værk, som i virkelighedstro Skildring blotter sørgelige Brøst og kan bidrage til at hæve Selvbevidstheden indenfor den paagældende Samfundsklasse. Og det fejler næppe, at man imellem Bogens Linjer vil skimte Omridset af Fremtidens Sømand, en nøgtern Arbejder, paa sin Post overfor Udbytteerne, klar over eget Værd, forstandigt beregnende, sikkert fremadskridende mod det Maal af ordnet Velvære, som kan naas ved kraftig Organisation af Arbejdsforholdene ogsaa paa dette Omraade.

Det er maaske meget overfladisk, lidet menneskekærligt, højst æstetisk, at jeg, netop ved at høre om disse Planer, med særlig Kærlighed maa dvæle ved den gamle Sømandstype, som Fremskridtet altsaa har dømt til at forsvinde. Og jeg vil gerne prøve paa at give en lille Skizze af de Folk, en for alle og alle for en, i en enkelt Person, som jeg har kendt og holdt af.

Moderen sad Enke ude paa Christianshavn. Faderen havde sejlet, selvfølgelig. Og Faderens Broder og Mode-

rens Broder og hvor man ellers pegede hen i Familien, havde Mændene sejlet. Hvordan de var kommet til det, stod aldrig rigtig klart, allesammen havde de knurret noget i Mundvigene om den Tjans, de havde haft til at blive noget stort paa Landjorden, men som de ikke havde taget i rette Tid; men ligemeget om det, sejlet havde de.

Min Helt hed Peter Frederik, og hans Fader var endt som Formand paa en Plads, hvor Familien boede i et lille Hus, der blev holdt i Orden som en Skipperkahyt. Peter kaldte altid Faderen for *den gamle* uden mindste Smule af gemytlig Biklang, netop med den Betoning af Ærefrygt og hemmelig Skræk, som Ordet har, naar det bliver brugt om Kaptajnen om Bord.

Hjemme flyttede den gamle sig ikke fra det Sted, hvor han sad.

„Hent mig det ... Stik mig det ... Ka' Du bringe mig det ...“ og Maden, Piben eller hvad det ellers kunde være blev rakt ham af Konen eller Drengen.

Den gamle havde ikke ligget og sejlet Vandet tyndt i Nord- og Østersøen, han havde været *deep-water-sailor*; det var et af de første Ord af højere Orden, som Peter overhovedet lærte. Og det gik ham i Blodet, som det var gaaet Faderen og Moderen i Blodet, uden at nogen af dem vidste af det. Den gamle talte ikke meget, men det, han sagde, slog altid en eller anden Knude, der endte med Søren, og den bandte han over, *hans* Søn skulde ikke ligge og rakke i Søren, saadan som *han* havde gjort, det var det eneste, han kunde sige for bestemt! Og det stod for Peter, fra han var ganske lille, som den ham urokkeligt foreskrevne Skæbne, at han skulde blive paa Landjorden og lære et Haandværk, for ikke at døje alt det,

som Faderen og Onklerne og alle deres Bekendte var enige om, at de havde maattet døjt paa Søen; han skulde være klogere, end de havde været i deres Tid, da de lod alt det glimrende slippe sig ud af Hænderne, som de ganske sikkert havde kunnet faa fat paa i Land. Saa kunde det jo være sin Sag, at Søen var det eneste udenfor Huset, der nogen Sinde kom paa Tale i Hjemmet. Det var som Ulykker derude fra, som der hændte hver anden Dag, hvor mange, der blev derude, og de, der blev reddede, hvad havde de ikke gaaet igennem! Faderen var selv forlist den 23. Januar 1849 paa Doggers Banker, og paa den Dag tog han sig altid en stiv Romtoddy til Amindelse. Og de Penge, en Sømand tjente, og de var ikke smaa for en deep-water-sailor, men hvor blev de af! Der var en, Faderen havde sejlet med paa Varmen, tre Gange havde han lagt op til at læse til Styrmands-eksamen for, men i Sct. Francisco, i Liverpool, i Antwerpen, der var Pengene blevet.

Det kunde aldrig falde Peter ind at spørge, *hvor* de Penge var blevet i Sct. Francisco, Liverpool og Rotterdam. Der var i det hele taget ikke noget, der hed at spørge den gamle. Naar han vilde tale, saa talte han, og han holdt op, naar han ikke vilde tale mere. Saa kunde Peter rolig vente til en anden Gang, det kunde træffe sig, at Faderen lod nogle Ord falde om gode, velsejlende Skibe eller en rigtig Plimsoller, eller om da han gik over Bord forude og saa en Sø smed ham ind lige ved agterste Lænseport og der havde været fuldt af Hajer i Nærheden, eller om Kineserne, de havde handlet med, eller nogle forbandede Negere, der var bleven mønstret paa i Rio og som havde været nogle rigtige beachcombers, der vilde

dække sig for Arbejdet; men der var ogsaa fine Søfolk blandt Negrene, Død og Pine! ...

Saa blev Peter konfirmeret og kom i Snedkerlære, og en skønne Dag stak han fra Læren og gik til Søs.

Hvordan Pokker det skete, var det umuligt for ham at forklare hverken for sig selv eller andre. Han plejede gerne at sige, at det var „fordi han kendte en Dreng“. Og naar man trængte ind paa ham, naaede man til, at den Dreng havde kendt en anden Dreng, og han kendte Skipperen paa en Skonnert, der sejlede til Svendborg, og han tog Peter med for Dreng, og der var én Mand om Bord foruden ham, og Peter maatte male Kaffe og Ærter sammen og fik Kaffekedlen i Hovedet, fordi han lavede skidt Kaffe, og han fik Klø, naar han blev søsyg, til han ikke blev det mere, og han fik Klø, naar han ikke kunde gøre Sømandsarbejdet, som der ikke var nogen, der forklarede ham, og saa var det jo om at lære det, saa Kløene ku' køre op — dybere Forklaring var det Peter umuligt at give.

Da han stod for den gamle igen, saa var den jo ikke god. Peter havde egentlig allerede fundet, at Søen kunde være haard nok og vilde ikke haft noget særligt imod, at den gamle havde kunnet faa ham ind i Læren igen. Ikke Tale om, at den gamle vilde flytte sig til *det*! „Nu har Du selv valgt,“ sagde han; men en ordentlig Hyre paa en stor Bark, skaffede han ham.

Om Bord i Barken var de syv Mand i Lukafet foruden Peter som Jungmand. Naturligvis fik han den daarligste, mørkeste og sureste Køje, og de gamle Søfolk flyttede sig lige saa lidt af Flækken som den gamle hjemme.

Det var det velkendte: „Find min Pibe til mig! ... Gi' mig Dit ... Lang mig Dat! ... Ka' Du ta' og lave os lidt Bikssemad af Levningerne; men det maa være ordentligt!“

Der blev tørnet til Klokken seks om Morgen; men fra fire til seks maatte Jungmanden rense Svinehuset, lave Kaffe og tømme Latrintønden. I Svinehuset skulde Bundbrædderne tages op, og der var et sort Svin, som de sagde stammede fra den sidste Rejse til Vestindien, det var onskabsfuldt og huggede ud med Tænderne efter Peter. Men værre var det ligegodt, naar gamle Lars fra Fejø skulde purres ud. Først skulde der raabes ind i Lukafet: „Rejse, rejse, rejse ut af Køjerne!“ Men meget forsigtigt, paa et helt Par Alens Afstand, maatte Peter ekstra nærme sig Lars' Køje: „Lars her skal tørnes til! — Lars her skal tørnes til!“ Saa var det om at vare sig i Tide, for naar Lars endelig vaagnede, røg der et Spark af de regulære ud efter Jungmanden, Eder og Forbandelser ikke at tale om.

En af Folkene havde en Drømmebog. Den skulde de, som havde drømt noget om Natten, have slaaet efter i, inden de kom op paa Dækket, og naar det saa passede med noget, der handlede rigtig godt om Piger, kunde det sætte Humøret lidt op; men ellers kom de sure og arrige ud af Lukafet, og det var Peter, det gik ud over. Han blev kostet fra for'n til agter. Naar han ikke kunde gøre noget Arbejde, som han aldrig før i sit Liv havde drømt om, faldt der en flamsk, og spørge, det var ligesom med den gamle hjemme, det skulde man tage sig morderlig i Agt for, der kunde meget nemt rasle et Par Stykker til; man maatte luske sig til at forstaa, hvad der var Meningen og hvordan det skulde laves; det var en selv, der maatte regne det ud.

Men det var et af Peters Visdomsord i hans senere Aar, at „det var ikke det, man blev dummere af“. Og han vilde for Resten sige, at Nutiden med Læsning og Skoleskibe og lignende, det havde man jo; men om det var heldigt med et Skib, hvor hver Ende laa paa en Præsenterbakke og de gik over Folk lisom Professere og forklarede det hele hvad de skulde gøre, det var det nu ikke. For en Sømand og hvad der skulde blive til en Sømand, han maatte ha den savvy, at nu skal det gøres og saadan skal det gøres og han skal lære at bjerge sig selv, at hans Intelligens kan række til at faa en Mening ud a'et, saa kan han klare, hvad der kommer paa. Og paa Søen traf det sig altid, at der kom noget paa.

„Sømænd,“ sluttete gamle Peter gerne, „dem kan de ikke lave paa Fabrikker, og der er ikke noget og hedder Opklækningsskibe for Søfolk, at sige hvad jeg kalder Søfolk.“ — Og saa tog han sig en Drip af Whiskyen.

Da Peter i sine unge Dage var bleven Letmatros, kom han paa engelsk Skib, for det skal en Sømand have været. Han kunde saa at sige ikke et Kvidder Engelsk, og han blev kommanderet og talt til paa Engelsk hele Dagen igennem. Dengang var han jo lidt ung endnu, saa han bad en dansk Matros om Bord hjælpe ham lidt. Men den anden Dansker var bleven en rigtig Yankee-Sailor og vilde ikke mere tale Dansk, saa tog det ene Ord det andet, og Peter stak ham en ud. Det var Klokken 4 om Morgenen og forude paa Bakken, hvor Yankee-Danskeren stod paa Udkig. Lukafet laa lige under, og der kom nogen til af de andre. Saa blev det bestemt, at der var mere Mening i, at de to skulde slaas ordentlig paa Frivagten og de andre se paa det, ved Frokosten Klokken

otte skulde de ta' og afgøre det. Det endte med, at Peter fik Respekt om Bord, for han mulede sin Landsmand dygtig igennem — „det var i Grunden en Bonde!“ Og hvad *det* vilde sige efter Peters Ordbog „i Grunden at være en Bonde“, det maa man næsten være Sømand for at forstaa.

I New York fik Peter sin første Hyre paa en rigtig deep-water-sailor.

Det var en Kaptajn, som var kendt med hans Fader hjemmefra, der skaffede ham Hyren, og det gik i en Hurtighed. Kaptajnen havde ikke megen Tid. De var sammen oppe paa et Kontor i Brooklyn, Peter skrev under, og der blev stukket ham 5 Dollars. „Og saa kan Du nok klare Dig,“ sagde Kaptajnen, „Du véd jo, hvad Skibet hedder, det er et firemastet Sejlskib, fuldrigget paa de tre og barkrigget paa den fjerde, og Du kan tage en Sporvogn saadan i *den* Retning, forstaar Du“ — saa fik Peter stukket et Par Verdenshjørner ud og et splittergalt Navn paa den Dok, Skibet laa i. Klokken 9 om Morgen gik han fra Kontoret i Brooklyn, og Klokken 7 om Aftenen havde han fundet Skibet.

Der var ingen andre om Bord end Styrmanden. Han troede, det var et helt Syn, han saa. At der mødte en af de paamønstrede Folk tre Dage før Skibet skulde gaa i Søen og ædru, det havde han ikke oplevet i alle de Aar, han havde sejlet. Men da Peter nu var der, saa blev der nok at gøre med at slæbe, gøre rent, skure, skrubbe og pudse.

Paa fjerde Dagen var den sejlklar, der var fremmede Folk til at laste, Lugerne blev skalkede, og en stor Slæbebaad tog Skibet ud paa Rheden. Og derude kom saa Slæbebaaden fra den Hyrebasse, som havde skaffet Ski-

bet Besætning, med hele Rapsen af Søfolk liggende død-drukne i Baaden. Der blev svinget en David ud, et Toug om Livet paa dem, de blev hejset op, og ind i Lukafet, hvor de laa som de faldt, en fire og tyve Stykker. Alt uden Bords, blot der hang et Toug ned, blev taget væk, for at de ikke skulde rømme, og saa laa Skibet en hel Dag og ventede paa, at Besætningen skulde blive ædru.

Det var det, som Engelskmændene kalder Skakbrædt-Besætning, det vil sige halvt sorte og halvt hvide, og Peter kunde blive helt forholdsvis livlig, naar han fortalte om, hvordan han dér første Gang havde set saadan et helt „Gæng“ langsomt komme til Bevidstheden.

„Hvor Satan er vi henne? ... Nu har jeg den Une ... Hva' er denne her a? ...“ Og saa en tre fire Stykker løs paa Peter: „La' os faa en Baad i Vandet! ... Vil Du straks sætte en Baad i Vandet? ... Tror Du, vi b'ie'r paa saadan en Smadderkasse? ... Der skal et Fartøj i Vandet — —“ lige til første Styrmand drev den ivrigste af dem en, saa han sank henad Dækket. Saa murrede de blot. Henad Otte-Tiden blev der tørnet til, den store Slæbebaad slæbte Skibet ud af Bugten, efterhaanden blev Sejlene sat til, og medens Spiritusen svandt ud af Kroppen paa Folkene, begyndte de stille at arbejde sig sammen ...

Først gik det med Stykgods fra New York rundt Kap Gode Haab til Melbourne. En af Folkene havde et stort gammelt Fotografi af et lidt svært, triveligt Pigebarn. Det viste han først udførligt frem til de andre og slog det saa op paa Skoddet i sin Køje. Og paa den lange Tur gik det Billede efterhaanden paa Omgang blandt dem allesammen, for et halvt Pund Tobak eller lignende fik vedkommende Lov til at have det hængende visse Dage i sin Køje, den ene vilde ikke staa tilbage for den anden.

De var gaaet i fint Vejr fra New York, men da de fik run eastern down, der blæser fra Øst hele Tiden, var det om at skifte Godtvejrsejlene om til Daarligvejrsejlene og Fintvejrbraserne til Daarligvejrbraserne, og i det hele taget lave den til, saa den kunde tage, hvad der kom. Det var ikke af Vejen, for den gamle lod ikke gaaet eneste Sejl uden i sidste Øjeblik, for en Djævel til at sejle, det var han.

Det kunde staa med nogle Helvedes Byger, saa det ene Øjeblik kunde de ligge med alle Sejlene og det næste Øjeblik for Smaasejl; det gav Arbejde om Bord, baade Nat og Dag.

Men da det hele var i Orden, og det traf ind med bedre Vejr, kunde de ti Mand, som var paa Dækket i Vagten foruden Ror og Udkig, ligge og slange den og ryge Pibe og fortælle Historier. Og paa Frivagten, hvor Folkene jo egentlig skulde sove, kunde de i Lukafet ligge med Piberne i Munden og høre timevis paa en eller anden, som rigtig kunde fortælle ...

Jeg har set dem for mig tit og mange Gange, saaledes som de malede sig gennem Peters meget stødvise Beretninger, i Lyset fra en lille osende Lampe, halvt borte i Tobaksrøg, lyttende og med store, aabne Øjne.

Fortællingerne gik om de Boardinghuse, som de havde logeret i og var bleven forhyrede fra, og om dejlige Pige-børn og mærkelige Æventyr, der var hændet Søfolk.

I Begyndelsen var Folkene altid rasende paa den Boardingmaster, de havde boet hos, og som havde holdt paa dem, ikke blot saa længe de havde Penge tilbage af Afregningen fra forrige Hyre, men lige til de skyldte saa meget, som de fik i Udgaende paa den nye, han skaffede dem.

„Men naar jeg kommer tilbage,“ hed det gerne, „og jeg træffer ham — jeg vil nok sige, hans egen Far og Mor, de ska' ikke ka' kende ham, naar de ser ham igen, efter at jeg har talt med ham.“

Men lidt efter lidt, som de laa længere og længere i Søen, blev Stemningen overfor Hyrebassen som overfor alt paa Landjorden, bestandig blidere og blidere.

„Naa ja hva' Fa'n,“ hed det saa, „han var dog ikke med de værste.“

„Nej, han var s'gu i Grunden temlig flink.“

„Han ku' da altid gi' en Whisky.“

„Det ku' han, og det vil sige, det ku' da være baade to og tre, naar han var i godt Humør.“

„Han var heller ikke bange for at stikke en nogle Penge en Gang imellem.“

„Gu var han ikke Nej“ — „Han var sgu rigtig flink —“

„Dér tar vi ind igen.“

Hvad man ogsaa ufravigelig fik at vide bagefter, at de havde gjort, hvis Lejlighed bød sig.

I saadan et Boardinghouse havde der ogsaa altid været en ganske dejlig Pige.

„Hun var sgu nydelig!“ Og saa blev der dvælet ved hende med al Erindringens skønneste Udmaling.

„Og hun var dydig!“

„Det var hun. Der skulde ikke nogen komme *hende* for nær.“

„De sagde, hun havde været forlovet med en Kaptajn.“ — Og fra Nat til Nat udviklede Pigen fra Boardinghuset sig i Lukafets Røgtaager mere og mere til et sentimentalt kvindeligt Ideal, som dannede den mest rørende og behagelige Modsætning til de mere verdslige Kvinde-

skikkelser, der skildredes saa indgaaende, at det efterhaanden blev ganske udtømmende.

En af de æventyrlige Historier hører særlig hjemme paa deep-water-sailor'ne. Den er bleven fortalt fra Slægt til Slægt, og den, som giver den til Bedste, beretter altid, at den er hændet ham selv; det hører sig til.

Den begynder paa en eller anden anselig eksotisk Plads, f. Eks. Havana. Dér kommer den unge Sømand i Land. Og nede ved Havnen kommer der hen til ham en *meget* fin Herre med Guldbriller, høj Hat og Ringe paa alle Fingrene, i det hele taget udstyret efter den Fortællendes bedste Fantasi, somme Tider med Pels, rent uanset, om det er paa Havana.

„Godaften Sømand,“ siger han *meget* høfligt. „Vil De tjene fem Pund?“

Det er altid fem Pund, og den pragtfulde Sum spreder sin Guldglans ud over hele Fortællingen.

„Javel,“ siger Sømanden.

„Pst!“ og Herren vinker med Stokken, den er med Sølvknap eller Guldnap, efter Omstændighederne, og der kommer et Køretøj med hvid Kusk og sort Tjener, det gaar paa Gummihjul til det flotteste Hotel i Byen. Dér er der dækket et Bord med de fineste Retter og Vine, som paa Baggrund af Skibskosten virker dobbelt glimrende. Sømanden spiser og spiser godt og længe, Retterne tager til paa det mest fantastiske; men den fine ældre Herre sidder hele Tiden ganske stille, „aa, han saa' saa bedrøvet ud, men en fin ældre Herre, det kunde man ikke sige andet, det var det. Og saa sagde han tilsidst: „Følg med mig! Men Du maa love, at Du aldrig røber, hvor Du har været, og hvad Du nu faar at se og

saa videre. For det drejer sig om en Familjehemmelighed og en stor Arv, og jeg er en ældre Mand og meget for gammel til en ung Kvinde og Hustru.“ Og saa smækkede han et Par forgyldte Fløjdøre op lige med det vons, og der laa en *ganske dejlig Pige* lige midt i en Himmelseng og rigget ud, saa det stod ligesom en Sky omkring hende. Og den gamle fine Herre trak sig ganske nobelt tilbage, og saa ...“

Der følger en Skildring, som kan tage *meget* lang Tid og bliver opfindsomt kommenteret af samtlige Tilhørere...

Dengang Peter var paa sin første Langtur, kom han fra Melbourne til Queenstown i Ny Syd Wales. Det var lige i Uldsæsonen, da Faarene blev klippede hos Farmerne oppe i Landet. En god Slump af Mandskabet rømmede, for det var noget, der blev talt meget om i Skibene, der gik paa Australien, at i Uldsæsonen, saa var der svære Penge at tjene og storartede Piger oppe paa Farmerne, det var et rigtigt Liv! Peter var med en Kammerat i Lag med at samle sit Klos sammen og stikke af, men saa var det, Datteren af hans Vaskerkone i Queenstown, hun fik ham fra det, og det var maaske ogsaa for det bedste; det havde han da altid tænkt bagefter.

Fra Queenstown gik han rundt Hornet til Sct. Francisco.

Paa Vejen var der en Neger af Besætningen, der blev syg. Og det sagde Peter altid, at han lugtede ikke behageligt.

Tilslidst fik de, nogle Stykker, taget Mod til sig og gik agter til den gamle og spurgte, om han ikke ku' gi' Negeren noget, saa han ku' komme sig, for han lugtede saa ubehageligt.

„La' ham ta' og komme agter, saa skal jeg nok ordne ham.“

Ja, gaa ku han rigtignok ikke mere.

„Saa ta' og fej ham sammen i et Køjetæppe og kom ned med ham.“

„Saa kom de, fire Mand, med Negeren i et Køjetæppe. Og dér, sagde Peter, gav den gamle ham nogle Indsprøjtninger, saa han var nær ved at blive helt hvid af dem; men de hjalp alligevel ikke, han døde en Time efter.

Dagen efter skulde Negeren begravnes. Det var i Orden det hele. Der blev braset bak. Negeren var syet ind i Sejldug med et gammelt Flag svøbt omkring, og der var bundet en Sæk Kul fra Lasten til, for at han kunde synke i Søen.

Peter stod nærmest ved Rælingen, fordi han skulde snuppe Flaget, naar Negeren rovsede i Søen, de vilde ikke spendere Flaget, om ogsaa det var gammelt. Kaptajnen havde Briller paa, for han skulde læse op af Bogen, og de stod alle sammen med Huerne i Haanden. Saa læste Kaptajnen, og lige paa Amen gik Negeren ud over Lønningen, og Peter fik snuppet Flaget. Det var gaaet rigtig nydeligt, og „der var mange af dem, der tænkte deres,“ tilføjede Peter gerne, naar han fortalte Historien.

„Men,“ sagde han, „saa var det tredje Styrmand, det var en rigtig lang raa Hund af en Irlænder, han sagde, ligesom Negeren gik over Lønningen med Kulsæk og det hele: „Nu har jeg“ — bandte han — „været med til mange Begravelser til Søs, men at de har givet dem Kulene med paa Vejen til Helvede, det har jeg endnu ikke oplevet.“

„Det var rigtignok ikke pænt,“ mente Peter. Saa var det noget andet, da de begravede den vestindiske Sergeant, der døde paa Vejen hjem fra Sct. Thomas med den danske Bark i sin Tid. Da han var kommet i Vandet, og der var braset fuldt igen, slog Kaptajnen bare ud med Haanden, og saa sagde han rigtig nydeligt: „Saa er der bare det, at Afdøde har efterladt sig tre Flasker rigtig god gammel Rom, og dem er der vistnok ikke nogen af de efterladte, der vil sætte Pris paa — det man tænker sig. Saa dem ku' vi jo drikke med det samme til et Minde om ham.“ Og det blev slet ikke saa lidt til Mands, for de var ikke mere end syv Mand, og de fik de to Flasker, saa tog Kaptajnen og Styrmanden den tredje ...

I Sct. Francisco laa Peter med den firmastede over en Maaned for at vente paa Fragt, og da de havde faaet den, blev de slæbt op ad Sacramento River og lastede dér. Da de kom ud i Bugten igen, hev de Ankeret op for hjem-gaaende til the old land, som Englænderne siger.

De gik i Spillet under Opsangen:

There is plenty of gold
have I been told
in the banks of Sacramento.

Men da de var kommen ud og skulde sætte Sejlene, gik det under en ganske storartet Opsang.

Forsangeren han sang, og alle de andre, de laa bare i Enden og rørte sig ikke af Flækken og mælede ikke et Muk, men sikken de hørte efter! For det var en lang Sang, Forsangerens, og den endte meget smukt:

Sing fare you well, my pretty young girl!
I am bound for Rio Grande.

Saa faldt the coalbox, alle fire og tyve, hele Rapsen, i med Omkvædet:

Hand away, oh Rio! — saa gik det, det sidste Nap i Sejlene.

I Plymouth laa der Ordre for Liverpool.

Og et Par Sømil fra Plymouth kom Kadrejerne om Bord med Kister og Kasser med alle mulige Slags Varer til de umuligste Priser.

Men Søfolkene købte, betalte det tredobbelte af, hvad de vilde have givet et Par Timer efter inde paa Land. Og de vidste det godt; men det skulde da kun være saadan en ligefrem Læssøbo eller lignende, der lod være at købe, røde Slips og Silketørklæder og Benklæder og Veste og Urklæder, og Negerne købte høje Hatte, rigtige Beltophats og Skødefrakker; efter gammel Skik viste Folkene bare an paa Afregningen, saa blev det betalt til Kadrejeren af Kaptajnen.

Alle Folkene havde deres aller ældste Arbejdstøj paa den Dag, og saasnart de lagde til Land, blev Skibet entret af en Bande Pak af Løsgængere inde fra, som skulde for-tøje Skibet for Søfolkene.

For det er der ingen deep-water-sailor, der rører sig til, de tager hver sin Mand, og han gør Arbejdet, og naar det er færdigt, følger han Sømanden ind i Lukafet, og dér smider Sømanden Arbejdsklæderne, og den anden rapser dem Stykke for Stykke. Saa kommer Landgangs-klæderne paa, det bliver ordnet med Afregningen og i Land! hvor de staar, alle Hagerne, Runnerne fra Boar- dinghuse og Shops og Shantys, baade Mænd og Koner med Whiskyflaskerne i Lommerne: Just have a drink, Captain! ... a little drop! ... fine bottle of Whisky ... og bag ved dem Droskekuskene: Runnerne paa Bukken,

Vognen fuld af Søfolk ... saa begynder Sømandens Sejersgang paa Landjorden, saalænge Pengene rasler i Lommerne ...

„De blev ikke lige nyttigt givet ud allesammen,“ sagde Peter altid, naar han fortalte om gamle Dage, „men Gud Fader bevares, hvor vi morede os!“

Og der er vist ikke nogen, der har moret sig og været gal i Hovedet, døjet og længtes, slæbt og slangt sig som Søfolk af den gamle Skole. Ingen er bleven misbrugt som de og har gladelig ladet sig trække op som de og været letsindige og stolet paa Tjansen som de. Ingen har været sentimentalere og naivere og mere barnligt forslugne paa de Verdens Goder, som de nu engang havde lært at forstaa, og kunde faa Tag i. Ingen har maattet klare sig som de, og ingen har faaet et mere blivende Indtryk af Livets og Verdens baade Ensformighed og Omskiftelighed.

Allesammen har de bandet Søen, som Soldaten bander Krigen; mange er bleven dens Ofre, flere i overført end i bogstavelig Forstand. De lykkelige blandt dem fik virkeliggjort Sømandens stadige Drøm, at komme væk fra Søen. Og eftersom de var naaet at komme frem derude, er de siden i Land bleven Nattevagter, Fyrmedhjælpere, Rorsbetjente, Pladsforvaltere, Plantageejere, Driftsinspektører, Assurancedirektører, Skibsrhedere, Riddere af Dannebrog og Bisiddere i Sø- og Handelsretten; men alle har de i deres Gerning paa Landjorden haft deres Evner fra Søen, beroet paa Søen og levet paa Minderne fra Søen.

Deep-water-sailoren's baade vide og snevre Horisont blev altid ved at være deres.

SÆRE OG SNURRIGE FOLK
OG ANDRE FORTÆLLINGER

LYNN LARSEN

SVERRE OG SNURRIG

FOLK

OG ALDRIG FURTILING

NYT BILDE

KARL LARSEN

SÆRE OG SNURRIGE
FOLK

OG ANDRE FORTÆLLINGER

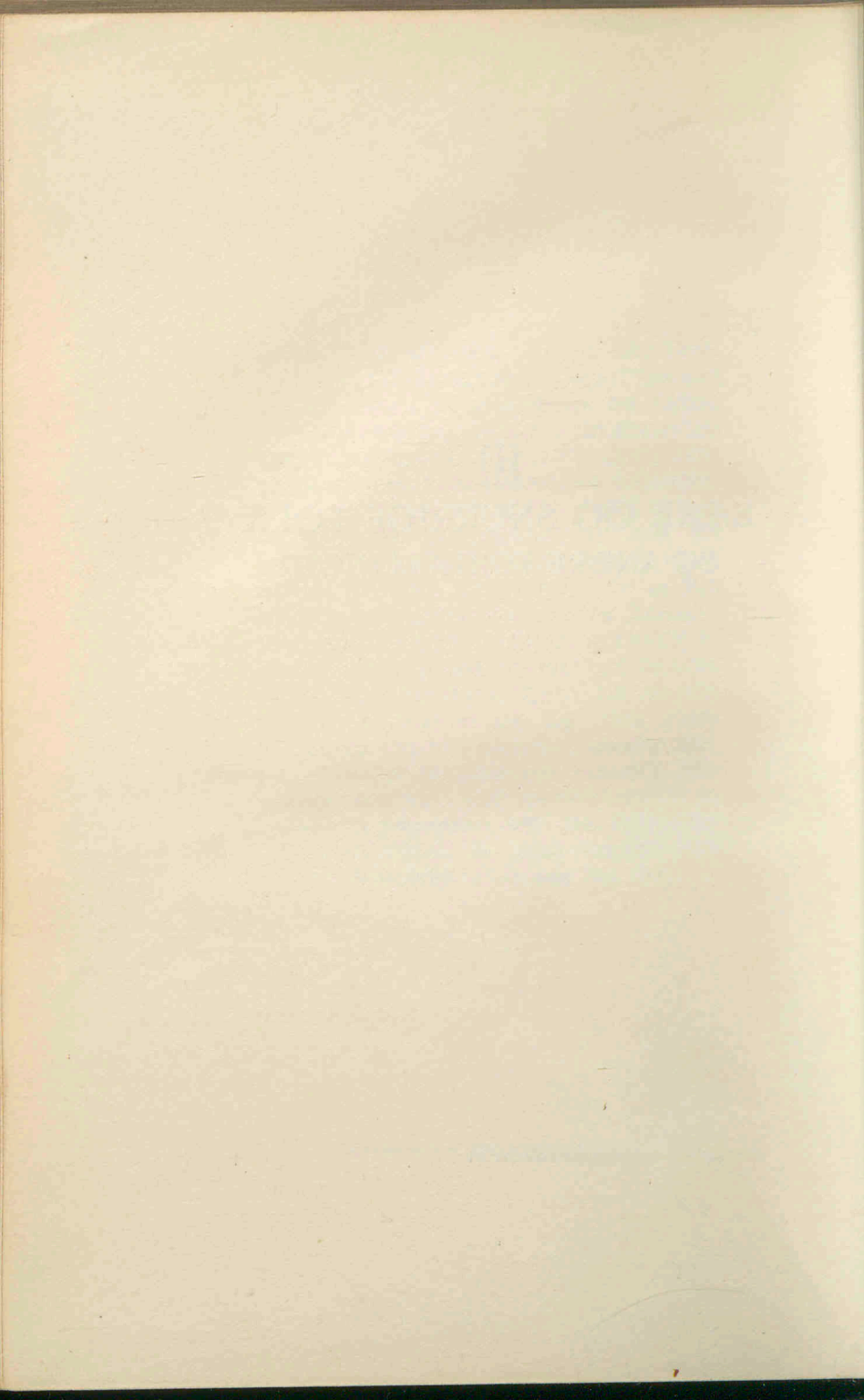
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCXIX

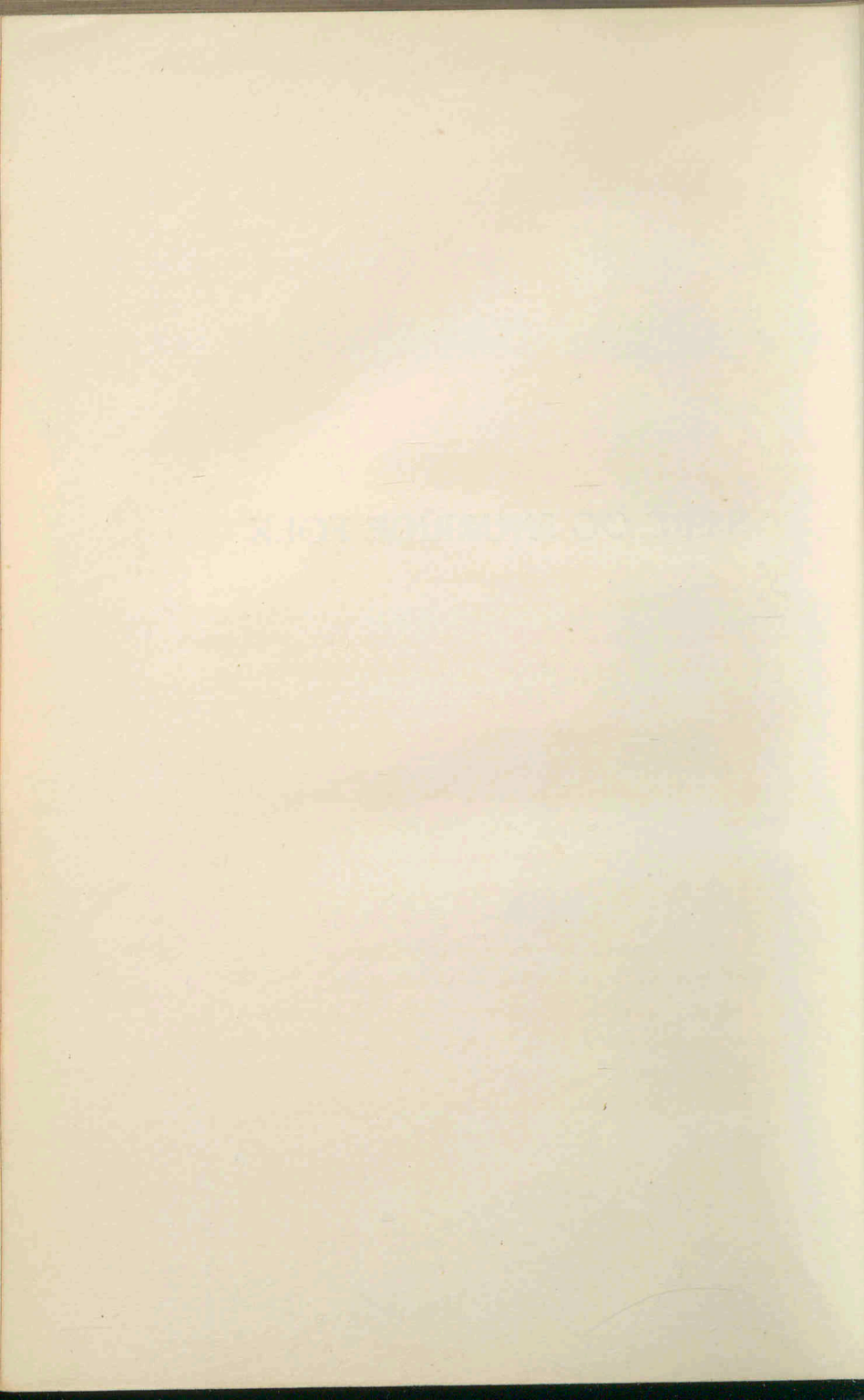
GUDS FRED, BØNDER, VINTER, OKTOBER-
 DAG, EN LATINSKOLEDRENG og SYTTEN AAR
 stod oprindelig i Novellesamlingen EN LATIN-
 SKOLEDRENG OG ANDRE FORTÆLLINGER
 1889. TOLDEREN I DET HELLIGE LAND, STIL-
 LADSRAADENS RUSLANDSREJSE, REJSESEL-
 SKAB, EN LÆGMAND og STODDERE er tagne
 fra UDENFOR RANGKLASSERNE 1896, EN
 SÆRLING og ODIN OG HANS GAMLE KÆM-
 PER fra DANSKE MÆND 1898. „43“ og MIN
 FØRSTE FORELSKELSE stammer fra „Juleroser“
 1892 og 1899, GRISEN og SNYDERTAMPEN fra
 Julealbum 1896 og 1898, HVORLEDES DRACH-
 MANN SKULDE HAVE TJENT DE MANGE
 PENGE fra „Hver ottende Dag“ 1896, FRITS
 ENGELSKMAND fra Kalenderen „Danmark“ 1907,
 HR. HANSEN fra „Illustreret Tidende“s Jule-
 nummer 1902, EN LILLE HEMMELIGHED fra
 „Politiken“s Julenummer 1901, DA HJULMAN-
 DEN BLEV TOTAL fra „Gads Magasin“ 1906.
 DE ENSOMME udkom som Bog 1903.

III

SÆRE OG SNURRIGE FOLK OG ANDRE FORTÆLLINGER

SÆRE OG SNURRIGE FOLK

GUDS FRED

Pastor Frederiksen var i skrækkelig daarligt Lune.

„Man skulde ikke kunne være det, lige som man kommer fra Guds Hus. Men jeg kan ikke gøre ved det. Det er *for* harmeligt i Længden.“

„Ja, det kan jeg saa godt forstaa,“ sagde den lille Kone.

„Du skulde tage din anden Hjemmefrakke paa, Peter — det er vist den, der sidder saa trangt i Ærmegabet; jeg skulde da ogsaa se at faa det Ærme set efter engang.“

Pastor Frederiksen blev ved at vandre op og ned ad Gulvet:

„Aa, det kan være mig det samme, hvad jeg gaar omkring i“ — saa standsede han dog et Øjeblik ved Vinduet:

„Hvor er det, du har hængt den anden?“

Den lille Kone hentede den i Klædeskabet:

„Det er saadan dejlige, lette Frakker, de Lastings. Det maa være helt rart for dig at komme af den tunge Præstekjole.“ —

„Der var *ni* Mennesker i Kirken i Dag, Mariane — —“

„Ja, der var jo ikke mange, Peter.“

„Og du og Børnene var de tre.“ —

Fru Frederiksen mente, det var dog vist bedst, hun sagde noget.

„Det er jo rigtignok lige midt i Høhøsten nu,“ indskød hun.

„Ja, og i Foraaret var det Saatiden, og om lidt bliver det Rughøsten. Undskyldninger mangler det aldrig paa overfor Vorherre. — Ikke engang Hansens fra Basgaard var der. Det skulde jo dog være din Veninde, Konen.“

„Jo, men jeg syntes ikke saa godt, jeg ligefrem kunde sige det til hende.“ —

Frederiksen standsede:

„Nej, det manglede bare, at du skulde gaa omkring og bede Folk om at høre mig. Saa vidt er det dog vel ikke kommet endnu, at man skulde tigge Folk ind i Guds Hus.“

Man hørte Pastoren stadig sjokke rundt i Slæberne, Fru Frederiksen vidste ikke rigtig mere, hvad hun skulde hitte paa.

„Skolelærerens gamle Moder, hun er da en flittig Gæst i Kirken,“ forsøgte hun.

„Ja — det gamle døve Menneske. Hun og Luge-Grete, det er to Alen af et Stykke. Saa du gamle Grete i Dag?“

„Ja, hun var der da.“

„Jamen, saa du hende rigtig?“

„Jeg véd ikke ...“

„Hun sov —.“

Fru Frederiksen ønskede, hun bare havde været vel ude ved sin Suppegryde, men gaa turde hun dog heller ikke.

„Det har vel været af Jensen,“ sagde hun sagtnodigt.

„Hun sov under hele Prædikenen.“

„Jamen ... de to lange Psalmer foran.“

„Hun vaagnede, *lige saa saare* Jensen var begyndt at synge igen.“

Frederiksen blev stadig ivrigere, baade i sine Skridt og i Stemmen.

„Men det er ogsaa for galt ... det er ikke første Gang, jeg ser det ... hun har sovet de seks sidste Gange ... paa den Maade hører hun Guds Ord. — Det er jo et ganske simpelt Øjentjeneri med Vorherre. — Det manglede saamænd bare, at Provsten — hvad der *meget* godt kunde ligne ham — kom en Dag saadan ganske uformodet. Det gik over hele Amtet. — For vi har jo ogsaa en vittig Provst. — Hvorfor staar du og tripper saadan, Mariane?“

„Jo, for Klokken er bleven saa mange. Og jeg skulde dog ud at se lidt til Middagsmaden, Peter.“

Pastor Frederiksen satte sig i Kurvestolen:

„Hvad havde du tænkt, vi skulde have til Middag?“

Den lille Kone fortalte, det var Grøntsuppe og Lamme-steg med Gemyse.

„Og saa skulde du læse lidt i en god Bog før Maden,“ sagde hun og træk Bordet ud og hentede Læsetasken.

„Jeg skal forsøge paa det“ — —

Da Fru Frederiksen stod i Døren, dumpede det ud af hende:

„Jeg skal dog nok for Resten sige et Par Ord til Grete. — Der er saamænd nok, der er forlegne for det Lugearbejde i Haven.“

„Nej, Mariane — ikke paa den Maade. Jeg vil selv tale med hende. Det har jeg foresat mig.“

„Ja, du gør det naturligvis ogsaa bedre.“

Og hun gik, mens Pastor Frederiksen satte sig til Rette med en Pibe og Tasken.

... Pastor Frederiksen havde en from og rettænkende Hustru ... — Med blide Hænder havde hun forstaaet at glatte de tunge Folder ud af hans Sind, og de havde spist i Fred og Ro — Drengene var oppe hos Købmand Rasmussens. Suppen havde virkelig været god — saadan en Smule Portulak gav en overordentlig fin Smag ... hans Hustru havde altid forstaaet at optage og gengive hans Idéer. Nu efter Kaffen vilde han ikke tænke paa dette fra Kirken — det kunde blot skære ham i Hjærtet ... hans Hustru var gaaet til sin Gærning i Køkkenet; naar der var vadsket op, vilde hun vende tilbage ... nu vilde han blive siddende og hvile — hvile et eneste lille Øjeblik og tænde sig en Cigar, i Dag det var Søndag. Og naar hans Hustru da kom ind med sit Haandarbejde, vilde han læse den sidste Bog i Tasken. Var der saa noget i Bogen, han kunde ønske at meddele hende, vilde han fortælle det. Hun havde en god og sund Dømmekraft, Mariane — han havde virkelig udviklet hende meget

Der var ganske stille i Huset — et af Vinduerne til Haven stod aabent, og Cigarrøgen trak for det fine Pust og bredte sine lette, blaa Flager i Solskinnet. Langt borte kunde han høre Sangen af en Le, der blev hvæstet ude paa Husmandslodderne, og i Gruset paa den øvre Del af Kirkegaarden skrabede der ganske tydeligt nogle Barnevognshjul. Det var hans fem Maaneders yngste, den lille

Klara, som Pigen kørte deroppe. Og medens hun skød paa Vognen, nynnede hun vedholdende en lille Sang, en lille simpel Sang, blot paa to ensformige Toner. Det var ellers et uroligt, lille Barn — men siden de havde faaet den Pige, kunde det saa prægtigt blive kørt af Sted, op paa Kirkegaarden, der laa saa højt og friskt. Ja, dette lille Barn var ogsaa en Guds Gave, han var sat til at værne om ...

Hans Blik gled ud imod Trætoppene. Der kvidrede og tumlede nu alle de smaa Fugle, hvad de saa hed. Enhver sang med sit Næb, som de havde faaet det, Menneskene til Velbehagelighed. Stærene var da bleven jagede væk; Jens havde haft travlt med Bøssen, de havde været saa slemme ved Bærrene ... Skolelæreren skulde have to smukke Eksemplarer i Gave — dem havde Jens udstoppet saa nydeligt i sin Fritid. Og nu hang al Velsignelsens rige Fylde paa disse Grene: baade de danske søde og de kødfulde spanske og Morellerne, der forfriskede. De vilde efterhaanden alle blive tjenlige. Ja, sandelig havde han meget at være taknemmelig for. Det kunde blive En saa inderlig klart, naar man sad saaledes ene i saadan en stille, livsalig Fred ...

Han kom til at huske paa engang ovre hos den gamle Provst Tygesen i Maglebo. Det var ligesaadan en Søndag. Og Værelset kunde ligge omtrent som dette med Vinduet ud imod Haven, og det havde ogsaa været lige efter Middagen — de havde været de to gamle Provstefolk og han og Mariane. Det stod saa forunderligt tydeligt for ham altsammen, lige ned til saa ganske ubetydelige Enkeltheder som de Skovjordbær, blandede med Havebærrene, som de havde faaet til Dessert. Det var efter

Kaffen, og de sad ligeledes ved Cigaren, med deres Hustru ved Siden. Og længe havde ingen talt.

Da var det, den gamle Provst nævnede Guds Fred — den som havde sænket sig over Sindene, Guds Fred, som overgik al Forstand.

Og Pastor Frederiksen nikkede, med Øjnene halvt tilkukkede ... en Gang ... to Gange: Guds Fred. —

Det var dog vist bedre at rejse sig. Man blev saa underlig i Lemmerne af at sidde.

Han vilde hellere gaa et Kvarters Tid i Haven — Mariane maatte vente saa længe, om hun skulde komme, forinden han vendte tilbage.

Langs med selve Gærdet gik den skyggefuldeste Gang i Haven — tætte, knudrede Hasselbuske fra ældgamle Formænds Tid. Dér fandtes ikke Spor af Myg. Og paa passende Steder havde Jens klippet Udsigter, saa man kunde se over bakkede Marker, helt til den blaa Fjord.

Pastor Frederiksen spadserede op og ned i Gangen. Lige udenfor løb Vejen, saa man kunde ogsaa se, naar der var nogen, der kom gaaende til og fra Landsbyen. Han havde netop nikket til et Par af Byfolkene, som vandrede ud efter — saa kom gamle Luge-Grete gaaende lige langs med Gærdet.

Hun holdt Lommetørklædet mellem Hænderne og saa ret ud for sig.

Skulde han tale til hende?

Der var gaaet ham ligesom et Stik igennem Hjærtet, straks han saa hende — det var maaske bedre at opsætte det — denne hellige Dag over i det mindste. Men han *skulde* jo tale med hende — han burde gøre det og

ikke skyde det ud, nu, han dog følte sig ligesom noget udhvilet, noget styrket.

Han kaldte efter hende.

Den gamle Kone stansede halv forfjamsket, med et Kniks og gik de Par Skridt tilbage hen mod Kiget:

„God Aften, Hr. Pastør!“

„God Aften, Grete. Hvor skal du hen?“

„Aa, jeg skulde jo lidt over til min Søns, Hr. Pastør!“

Pastoren havde endnu ikke rigtig fundet sin Indledning.

„Naa, du skal over til din Søns,“ sagde han efter.

„Ja, det er jo min eneste Gang, Hr. Pastør,“ sagde den gamle, — „og saa til Kirken.“

Pastor Frederiksen fandt, han maatte springe lige ind i det:

„Jeg saa, du sad og sov i Kirken i Dag, Grete.“

Der kigede et Par blegblaa, smaa Hønsøjne et hastigt Øjeblik forskræmt op paa Præsten:

„Det er jo saadan, naar man kommer til at sidde — Hr. Pastør.“

Pastor Frederiksen maatte se paa det gamle, udslidte Ansigt og hele den magre Skikkelse, der holdt Lommetørklædet krammet i sine rynkede Hænder — der kunde jo være noget i det med, naar man saadan kom til at sidde.

„Og nu, vi har faaet de dejlige, nye Stole, Hr. Pastør ... og der er saa svalt.“ —

„Ja, du har jo en temmelig lang Vej at gaa i Solen, Grete.“ —

„Aa ja, aa ja, Hr. Pastør ... Og man staar i saa meget om Dagen“ —

Pastor Frederiksen stirrede — det kunde jo være

haardt nok for saadan et gammelt Menneske, han saa paa Grete uden at sige noget.

„For det er jo ens eneste Hvile, at man har,“ sagde hun saa.

Det begyndte at dæmre saa underligt for Præsten.

Hønsøjnene betragtede ham ikke længer saa frygt-somt, hun begyndte saa smaat at snakke og talte om alle de mange Aar, hun nu hver Søndag var gaaet til Kirken, lige fra den gamle Pastor Olesens Tid — nu var hun over de otte og halvfjerds. Og Sønnen var jo den eneste, hun havde tilbage, men de var allesammen bleven konfirmerede oppe i den Kirke, ogsaa han, der var ovre i Amerika. Aa, der var saa meget, der saadan faldt hende i Tankerne, naar hun kom ind i den Kirke, og der var saa stille, og Præsten begyndte paa at tale — ganske langsomt. Saa var det, ligesom hun kunde se det allesammen lyslevende for sig igen. Og saa kunde Øjnene saadan falde i.

Hun førte Lommetørklædet op imod de gamle, trætte Øjne.

„Det er, ligesom det kunde være en hel Guds Fred, Hr. Pastor!“ —

Pastor Frederiksen tænkte — der var noget, der mindede ham, og som dog ikke vilde komme frem. Han bare stirrede paa Konen, som nu ogsaa tav.

Men medens han saadan stod, skød det med et befriende op igennem hans Sind, et af de gode, gamle Bibelsprog:

Men Herren, din Gud, kender mange Veje. —

Premierløjtnanten i Kompagniet var begyndt at uddanne Krigshunde. Efter Høstmanøvrerne havde man anskaffet fire Spidser, som nu i de første Vintermaaneder fik deres forberedende Undervisning. Folkene kunde høre Løjtnanten kommandere dem inde i det gamle Gymnastikhus og saa ham ogsaa af og til trave af Sted med Hundene tidlig om Morgen og først komme tilbage højt op paa Dagen. Ellers havde de firbenede Rekrutter Lov til at færdes imellem Soldaterne og fik mange Venner iblandt dem.

Der var især en stor graa Spids, som alle gerne vilde staa sig godt med, men *Graamand* holdt sig allerhelst til en ung Bondekarl, Nr. 43, som den kunde være ved at vælte af bare Henrykkelse.

43 hørte til de Soldater, der gaar stille omkring uden egentlig at blive bemærkede. Han havde ingen dybere Interesse for nogen Del af Tjenesten, men faldt aldrig paa at ræsonnere over det befalede, gjorde sine Ting som de fleste og blev i Almindelighed hverken rost eller skældt ud. Mere end Lønningen ejede han ikke og gik i sin Fri-til sjælden bort, men blev paa Kasernen og drev. Kameraterne fandt ham lidt indskrænket og ikke morsom at

drille, fordi han som Regel ikke engang syntes at forstaa deres Indfald, men blot tog dem som noget, man skulde finde sig i, indtil de selv blev kede af det.

Graamands udprægede Forkærlighed for ham blev Mandens første Stolthed under hans militære Liv.

„Det er vel en Ven af dig fra Ungdommen,“ sagde Slagteren, og saa grinede de andre, men syntes dog alle sammen, at der var noget egent i, at den smukkeste af alle Hundene aldeles øjensynlig foretrak 43, hvor meget de saa ogsaa smigrede og lokkede for den.

43 gik omkring og tænkte i sit stille Sind, at det havde egentlig altid været saadan med ham og Hunde; de holdt nu engang af ham. Som Tjenestedreng havde han tit og ofte faaet Prygl af Gaardmanden, fordi den store nye Hund altid vilde løbe med ham ud paa Stubmarken; og de andre Hunde i Sognet havde han saa at sige alle kendt og kunde snakke med, de havde rendt lange Veje med ham. Dette, med at Hunde kunde anvendes i Krigen, var det første, der nogen Sinde havde interesseret ham i Tjenesten, og han grundede meget over, hvad det nu var, de skulde gøre. Folkene havde dannet sig forskellige Meninger derom, men ingen af dem var rigtig til at blive klog af. Slagteren, der optraadte som særlig hundekyndig, havde engang paa 43's forsigtige Spørgsmaal svaret, at de skulde lære at trække Bajere op med Tænderne til Stabssergent Knudsen, saa det var nok ikke værd at spørge videre. Men det tænkte 43, at i alt Fald kunde Hundene ikke faa mange Bank og Prygl, saa muntert som de løb omkring. Det maatte være noget andet end med Kunstberiderne, der var saa slemme ved Hundene, efter hvad Karlene ude paa Landet fortalte. —

En Morgen ved Appellen udtog Stabssergenten en halv Snæs Mand og derimellem 43, der netop stod i første Geled.

„I skal melde jer hos Premierløjtnanten, han vil bruge jer til Hundedressører!“

43 kunde ikke være bleven gladere, om de havde fritaget ham for Vagttjeneste hele Resten af Tjenestetiden. De stillede hos Løjtnanten.

Officeren holdt et lille Foredrag, som 43 ikke kunde følge rigtig for bare Spænding, men det var da noget om Hundene og deres Egenskaber, og at det for Krigstilfælde var nødvendigt, de lærte at skelne Ven fra Fjende. „Derfor faar I nu en lille Tid nogle fremmede Uniformer at gaa omkring i, prøjsiske og østerrigske, og saa skal I, naar I har dem paa, drille Hundene, snuppe deres Mad fra dem, kyse dem, give dem et Spark, naar I kan komme efter det, naturligvis uden at de tager alvorlig Skade. Og jeg vil ogsaa lære jer nogle Ord i de fremmede Sprog, som I skal skælde dem ud med. Hvorfor staar De og maaber saadan, 43? Kan De ikke forstaa, hvad jeg forklarer Dem?“

„Jo vel, Hr. Premér-løjtnant,“ svarede 43; det gik helt rundt for ham, alt sammen.

De andre af Folkene morede sig egentlig kongeligt over at spille Komædie i de fremmede Uniformer, huje, jage og faa Hundene gjort rigtig arrige; Slagteren, der var bleven Østerriger i lang, graa Kappe, udfoldede en overordentlig Opfindsomhed i at komme bag paa Dyrene, naar de allermindst anede det, og han kunde kyse dem alle fire helt ud i den anden Ende af Kasernegaarden

med en Strøm af saa barbarisk klingende tyske Skældsord, at Kammeraterne var lige ved at revne af Latter.

43 vidste ikke, hvad han skulde gribe til for Sorg og Fortvivlelse. Straks den første Dag han havde faaet Prøjsedragten paa, sprang Graamand hen til ham som sædvanlig; uvilkaarlig kom han til at smile og rakte Haanden ud imod den. Men i samme Nu mødte han Løjtnantens Blik og maatte give den et Spark. Hunden studsede et Øjeblik, troede, han havde villet lege med den, sprang op ad ham paa ny og snappede efter Haanden. Saa maatte han sparke igen og haardere til. Graamand peb, stak Halen imellem Benene og luskede helt sammenkrøben et Stykke bort, hvor den blev ved at staa og se paa ham.

„De skulde egentlig have skældt ud med, 43,“ sagde Løjtnanten, „verfluchter Köter! Bestie! —“

Men det havde 43 foresat sig, at slaa og sparke, det maatte han jo; men end ikke Kaptajnen skulde faa ham til ogsaa at skælde Graamand ud; nu vilde han for første Gang snyde sig fra noget i Tjenesten; med de andre Hunde maatte det gaa, som det bedst kunde. —

Netop i de Dage var der en Mand af et af de andre Kompagnier, som hængte sig. Stakkelen havde gaaet og klaget, lige fra han ikke trak sig fri til Vintertjenesten; en Søndag Morgen sagde han til en Kammerat, at nu var det blevet ham for meget med al den Slavelydighed, og om Aftenen bragte Politiet hans Lig til Kasernen.

Dette gjorde et stærkt Indtryk paa 43. Naar han var alene, kunde han stundom falde hen i at spekulere. Det var for det meste saadan i al Almindelighed, ligesom Tankerne vilde komme og gaa, men i disse Dage blev det noget ganske bestemt, som han gik og tumlede med,

og det var Spørgsmaalet, om andre Mennesker virkelig havde Ret til at befale ham at gøre ondt mod en uskyldig Hund; mod Landets Fjender vidste han jo nok, man skulde gøre det, de maatte skydes ned ligesom Dyr, der gik ind i Kornet; men en Hund, som han holdt af, og som tilmed var en dansk Hund! Løjtnanten sagde nok, at det var, fordi Hundene skulde lære at gøre Nytte i Krigstid, men det kunde der være længe til, og hvorfor skulde ogsaa netop *han* blive udtaget til at plage Hundene, naar han holdt saa forfærdelig meget af Hunde, og de ogsaa var de eneste, der egentlig havde holdt rigtig af ham!

Han blev ligefrem daarlig af Græmmelse; Officerer, Kammerater, Kaserne og Tjeneste blev ham forhadet. Han krøb til de bestemte Tider i sin prøjsiske, sorte og røde Frakke, ligesom han skulde ud til en Forbrydelse, og til sidst følte han sig ogsaa helt ond, lysten efter at gøre rigtig Skade. Han kunde stundom blive ganske opbragt blot ved Synet af Hundene og stritte med Sten efter dem, hvad der egentlig var forbudt. Bagefter sank han da helt sammen i Fortvivlelse over sin Ondskab. Det var ikke til at udholde. —

Julen nærmede sig mere og mere, Folkene snakkede om Frihed og Orlov, mange af dem skulde hjem paa Landet at more sig, naar blot ikke Straffebogen var i Vejen for det. 43 lod al den Snak gaa ind ad ét Øre og ud ad et andet; han havde dog ingen Penge at tage hjem for og heller ikke nogen at tage hjem til. Desuden var han snart ved at være lige glad, kun drilles vilde han ikke, som han syntes Kammeraterne var begyndt noget lovlig meget paa i den senere Tid.

Imidlertid blev det ved at summe ham om Ørene med

al den Snak om Orlov, og da de, der ønskede at komme hjem i Julen, Dagen før lille Juleaften fik Ordre til at melde sig, gav det et helt Ryk i 43.

„Vil De have Orlov, saa trød frem!“

Men 43 blev i Geledet.

Efter Tjenesten gik han noget og slentrede i Gaarden; der kom et Par af Kompagnikammeraterne forbi og forsøgte en Vittighed, men 43 svarede ikke. Paa en Gang gik han op og bankede paa Kaptajns Dør.

„Ja, nu er der sgu ingen Orlov mere, 43!“

„Nej vel, Hr. Kaptajn, men — det var heller ikke Orlov —!“

Kaptajnen saa forbavset paa Manden, Taarerne sprang med et Soldaten ud af Øjnene.

„Hvad Pokker —?“

„Det er Hundene, Hr. Kaptajn!“

Hundene?“

„— for jeg *kan* ikke være ond imod dem.“

„Naa, ja, Herregud, saa maa De jo lade være med det!“

Da 43 gik ned ad Kaptajns Trapper, var han lykkelig, men tillige yderst beklemt. Aldrig havde han med saa megen Fryd set paa sine blaa danske Infanteribenklæder og følt den dobbeltradede Uniformsfrakke over Brystet; men Hunde, de var jo saa kloge og kendte Mennesker paa Lugten, Gud maatte vide, om Graamand alligevel nogen Sinde kunde tilgive ham det, han havde gjort imod den som Prøjser!

Han mødte den første Gang paa Juleaftens Dag, om Formiddagen. Hunden kom springende hen imod den danske Uniform, men paa nogle Alens Afstand blev den

staaende med Snuden op mod Vinden. 43 næsten skælvende af Spænding; han vilde tale til den, nu det ikke mere var befalet at skælde ud, men mægtede næsten ikke at faa Ordene frem. Saa fik han dog kaldt: „Graamand! Graamand!“ Hunden kom nærmere. „Graamand! Lille Graamand!“ 43 tog i Lommen for at se, om der ikke skulde være et Stykke Brød eller Sukker, men der var ingenting; saa paa en Gang sprang Hunden op ad ham, den havde kendt ham igen, og 43 klappede den og klappede den, tog den med begge Hænder om Hovedet, klappede den igen og næsten lo og græd lige meget af Henrykkelse. Saa lykkelig havde han endnu ikke været i hele sit Liv! —

Nogle af de skikkelige Bønderkarle blandt Kammeraterne kom hen til ham. De havde taget imod Indbydelse til Juleaften i en kristelig Forening og vilde have 43 med. 43 sagde nej.

„Du vil da vel ikke sidde og hænge alene i Tutten Juleaften?“ sagde de.

Men 43 vidste det bedre. Der var en Pige, som vadede op hos Marketenderen, og som Slagteren kaldte „Bondearaberen“ eller „Hestehovedet“, fordi hun havde saadan et langagtigt Ansigt og var fra Landet; 43 havde altid fundet, hun var den rimeligste at tale med af dem derovre. Efter nogen Vandring frem og tilbage uden for Køkkenvinduerne fik han hende ogsaa fat, og de havde da en lille sagte Underholdning. Til sidst tog Soldaten Penge op af Lommen og gav hende dem. Det var godt, Slagteren ikke tilfældig kom forbi i det samme!

Men et Par Timer senere, paa den Tid, der slet ikke var et Menneske i Marketenderiet og kun et eneste ned-

skruet Blus, listede 43 og Graamand derind. Kort efter sad han med en hakket Bøf og en Bajer foran sig, og Graamand knasede Knoglerne fra en vældig Portion Hundemad.

„Bondearaberen“ stak Hovedet frem fra Klappen.

„Smager det godt, 43?“

„Ja, jeg tror nok,“ sagde 43, „han har næsten ædt det alt sammen.“

„Jamen jeg mente ikke Hunden!“

— „Naa ja — *mig* smager det ligefrem ganske storartet glimrende brillijant!“ —

BØNDER

Ude i den lille Skov var Gaardmanden, Søren Jensen og en Husmand i Lav med at fælde et Træ.

Da saa de et Par blaa Gendarmer komme ridende hen ad Vejen. Den ene sad af og slog noget brandrødt noget op paa et Par af Træerne. Saa red de videre ind ad Købstaden til og skinnede mod den hvide Sne paa Markerne.

Dengang de blaa Mænd var ude af Sigte, maatte Bønderne hen at se, hvad det var for noget, de havde handteret med.

Det var en Plakat.

Gaardmanden læste:

„Det er Hans Peersen. Nu er han løben fra dem derinde. Og saa lover de vos hundrede Kroner, 'Fald vi ku' gribe ham.“

Husmanden saa sig om, som om Hans Peersen kunde ligge i Nærheden: „Hva' er 'et, du siger?“

„Ja, du kan jo selv læse.“

Det skøttede Husmanden ikke om, men de snakkede bagefter ved Arbejdet videre om Hans Peersen.

„Jeg vilde da ikke tjene de hundrede Kroner ved at gribe ham.“ —

Nej, det vilde Husmanden da heller ikke, for han slog vist fra sig.

„Naa, det Vejr har vel nok taget Korasjen af ham paa to Dage. Men det var ligegodt en farlig Maade at komme til Penge paa — for det var en skikkelig Karl, Hans, dengang han tjente hos mig.“

„Naa, én skulde vel tage ham,“ mente Husmanden.

„Ja, han klarer sig nok ikke længe med det Vejr,“ sagde den anden.

Saa talte de ikke mere om det.

Da Gaardmanden kom hjem, fortalte han sin Kone, hvad han havde læst i Skoven.

„Ih nej da,“ sagde hun og foer op.

„Han gør ikke vos noget,“ sagde Søren Jensen.

„Jamen nu er han vel bleven saa ildesindet, siden de tog ham?“

„Hans Peersen var en ordentlig Karl, dengang han tjente vos,“ sagde Gaardmanden, „men han er bleven hundset og jaget med alle Dage, ogsaa af den svenske Drabanter, som han stak Kniven i Halsen. For han kunde blive ædendes gal for Fruentimmer.“

Konen var alligevel opskræmt og vilde gaa ud af Stuen.

„At du ikke siger noget til de taavelige Piger eller til Folkene! Jens skal holde Kæften, har jeg sagt.“

Saa blev Konen, men var hele Dagen uhyggelig til Mode.

Henad Aften gav Hunden i Gaarden sig pludselig til at tude, men tav, da der var en Stemme, der talte til den.

Konen var sprungen op.

„Det er da farligt, saa du danser,“ sagde Søren Jensen og tog en Lygte og gik ud.

Der stod en Skikkelse midt i Gaarden, Hunden henne ved ham.

„Godaften, Husbond,“ sagde han — man kunde høre paa Stemmen, hvor Manden rystede af Kulde.

„Men er det dig, Hans,“ sagde Søren og havde alligevel nær sluppet Lygten, saadan saa Karlen ud.

„Aa, jeg gør da ikke Husbond noget“ —

„Nej — men det er vist bedst, jeg ikke kender dig, Hans,“ sagde Gaardmanden.

„Jeg kan ikke nære mig længer,“ sagde den anden bare. —

Søren Jensen tog en rask Beslutning. Han gik ind i Stuen, hvor Konen var ligesom helt forvildet.

„Nu mæler du ikke et Ord om, hvad her gaar for sig, Berthe. Forstaar du,“ sagde han, da hun var nær ved at skringe af Skræk. „Det er ikke videre. Og det kommer ikke nogen ved.“

Og Konen saa halv afmægtig, hvorledes Lygten bevægede sig over mod den tomme Længe, hvor Folkene havde Bord til at spise ved i Høstens Tid — og forsvandt.

Lidt efter kom Manden tilbage og rumsterede alene i Køkkenet, saa saa hun Lygten vandre der over imod igen og blive borte. — —

Inde i den tomme Længe sad de to Mænd. Skæret fra Lygten faldt over et Stykke af Bordet.

Hans bare aad det tørre Brød og Sulet.

„Du kunde jo tage lidt Fedt til,“ sagde Gaardmanden.

Men han bare aad.

Det varede en Tid lang. Søren Jensen sagde ikke noget. Da Hans tog den sidste Slurk af Brændevinsflasken, sagde Søren: Skaal.

„Tak for det, Husbond,“ sagde Fangen, der nu holdt op.

„Og Tak for alt godt med.“

„Ja, vi kom jo meget godt overens, Hans.“

„Det var ogsaa det eneste Sted, Husbond.“

„Ja, det var det vel.

Nu skulde du se at krybe op i Halmen, Hans, og saa komme ud af Lugen, før det begynder at lysne. Godnat.“

Hans saa op. „Jeg vilde gerne tale lidt med Husbond.“

„Hvad skulde det være om?“

Fangen saa lige paa Bonden:

„Jeg kan ikke klare mig længer,“ sagde han.

„Nej det kan du vel ikke.“

„Nede i Ellerup har de været, Gendarmerne. Jeg saa, de slog en Seddel op paa Træerne, jeg var ikke længere fra dem, end som jeg er fra Husbond nu.“

„Ja, den Seddel har vi ogsaa heroppe.“

„Har Husbond set den?“

Søren Jensen nikkede.

„Ogsaa om alle de mange Penge, de har sat ud efter mig?“

„Ja, jeg har, Hans.“

„Det er dog ligegodt mange Penge.“

Søren Jensen sagde ikke noget.

„De kunde snart blive let tjente.“

„Ja, hvis at du ikke overgiver dig, Hans.“

Der blev en lille Pause. — —

„Vilde Husbond ikke tjene de Penge?“ spurgte saa Hans.

Gaardmanden saa langt over paa Karlen.

„De vilde dog være let tjente,“ gentog han.

Søren Jensen rejste sig:

„Se nu og kom op i Halmen, Hans. Og kom væk med dig, førend det bliver lyst, at jeg ikke kommer i Forlegenhed. For det kunde nemt ske.“

„Jamen ikke, hvis Husbond vil tjene de Penge.“

„Nej, jeg vil ikke,“ sagde Gaardmanden.

„Jeg mente, Husbond snakkede dog om, De vilde gerne have saadan en lille, let Vogn som Anders Jensens. Det kunde dog altid være til Hjælp ligegodt. — Det kunde dog ogsaa være ligesom en Slags Mindelse efter En. —

For de tager mig jo dog alligevel,“ tilføjede han og blev ved at se paa Bonden.

„Jamen saa bliver det galt for dig —“

„Ja, det gør det vel, Husbond — om der ikke sker noget. Men jeg mente, Husbond — har dog altid været god imod mig.“

Søren Jensen tav. — — —

„Vil saa Husbond køre mig ind i Morgen?“

„Ja, naar det ikke kan være anderledes, Hans, saa vil jeg køre dig ind.“ — —

Den næste Morgen havde de allesammen hørt paa Gaarden, at Søren Jensen havde taget Hans Peersen om

Aftenen, lige ude paa Vejen. Han havde været saa spoleret af Kulden, at han ikke havde kunnet slaa fra sig.

Og Vognen var spændt for.

„Men jeg vil ikke vide af nogen Gloen og Gaben, naar vi kører,“ havde Søren Jensen sagt. „Jeg vil ikke se saa meget som en Kat i Gaarden.“

Og da Søren først selv havde bragt Mad over til Fangen i Længen, hvor han havde haft ham indespærret om Natten med Hunden, saa de langt inde fra Stuerne, hvorledes de kom op paa Vognen, bægge to, og kørte af Sted. Hans Peersen havde Søren Jensens egen Faare-skindskappe paa, Søren havde laant en anden hos Naboen.

Medens de kørte hen ad Landevejen, var der ingen af dem, der sagde noget.

Kun en Gang sagde Søren Jensen:

„Det er ligegyldigt en træls Gang, jeg skal køre dig, Hans.“

Og dertil sagde Hans:

„La vos ikke tale om det, Husbond.“ —

Inde i Købstaden rullede de op for Raadhuset. Der saa et Par Øjne ligegyldigt ud paa dem bag Ruden.

I det samme kom et ungt Menneske med Guldtræsse om Kasketten og et Hefte Papirer under Armen fra et Hus lige overfor. Bønderne var staaet af.

Søren lettede paa Huen for det unge Menneske:

„Ja,“ sagde han, „her kommer jeg med Hans Peersen.“ —

„Hans Peersen? — Hans Peersen!!“

Det unge Menneske var paa et Øjeblik de tre Skridt op ad Stentrappen, han raabte ind:

„Vi har ham, Morderen — Morderen!“

Der var bleven aabnet en Dør, og to Herrer kom ud i Gangen.

„Det er nu bare saadan en ung Splejs,“ sagde Søren Jensen over mod Hans. —

Hans sagde ikke noget.

Men det unge Menneske med Kasketten viste en paa-faldende Forbavselse, da han saa Gaardmanden give Morderen Haanden.

„Farvel, Husbond, og Tak,“ sagde Hans.

„Ja, Tak selv, Hans,“ sagde den anden.

Og Hans Peersen gik op ad Trinene. Og Søren Jensen saa efter ham.

VINTER

Han kom hurtigt løbende op ad sine Trapper en Vinteraften — der gik en hel Snestorm i Gaderne. Saa stod der udenfor hans Dør et ungt Menneske, der vilde tigge og løftede paa sin Hat.

Kandidaten gik hurtigt forbi ham og smækkede Døren i.

Der var en dejlig Varme inde, og da han havde faaet skiftet Strømper og Støvler og kom i Hjemmefrakken, som var lunet ved Kakkelovnen, befandt han sig overmaade vel. Lampen stod tændt med sin Skærm henne til højre paa Skrivebordet, saa han kunde ligge og læse paa Chaiselonguen — nu skulde han have det godt med en Bog, medens det hylede udenfor.

Da han lige vilde til at lægge sig, kom han til at huske paa den unge Fyr, der havde staaet ude i den gyselige Træk fra Porten — det foresvævede ham, at han havde haft Træben.

Uden at tænke videre over, hvad han gjorde, lettede han paa Døren for at se, om Mennesket skulde staa der endnu.

Han var der. Et Par Skridt højere oppe sad han paa

den lille Bænk, der stod i Hjørnet. Straks da Herren saa ud, rejste han sig — jo han havde Træben.

„Hvad sidder De dér for?“

Mennesket løftede igen paa Hatten og gav sig til at luske ned ad Trinene.

„Jeg ber meget undskylde, Herre,“ sagde han i et helt vanemæssigt Tonefald, „jeg ber meget undskylde“ — og han var allerede kommen forbi og paa Vejen ned til Stueetagen. Saa kaldte den anden ham ind.

Fyren tog straks Hatten af og stod og saa ud i Værelset med et Par blege Øjne.

„Hvem er De?“

„Jeg hedder Peter Emil Christoffersen. Jeg er Uhrmagersvend.“

„Sæt Dem ned.“

Da det lasede Skød paa Frakken gled til Side, kunde man se Mekanismen paa Træbenet og det bare Skind oven over, saa flængede var hans Benklæder.

„Hvordan er De kommen af Sted med det Ben?“

„Jo, jeg blev sparket?“

„Sparket?!“

„Det var da jeg tjente ovre i Jylland. Jeg var fjorten Aar. Saa sparkede Manden mig ... flere Gange. Og en Dag saa længe, til jeg blev liggende. Jeg har lagt paa Sygehuset halvandet Aar. Der gik Betændelse i Laarbenet, sagde Dokter Medesinen Møller. Saa satte de det af helt op til.“ Han viste frem paa Benet.

„Var det saa, De blev Urmager?“

„Ja, for saa duede jeg jo ikke til rigtigt Arbejde mere.“

„Jamen, sig mig — den Mand, han blev da straffet?“

„Nej, men han skulde betale mig saadan vist om Aaret

— det blev saadan en Ordning. Og de gav mig Træbenet. — Det er dyrt, saadan et Træben — det koster 47 Kroner. Og Sognet gav mig ogsaa noget. Men saa rejste han til Amerika, til sin Broder, og Sognet vilde ikke blive ved at give mig. Dokterne gav mig for Resten noget. Men det sidste af Læreaarene fik jeg ingenting.“

„Naa — og nu kan De naturligvis ikke faa Arbejde?“

„Nej,“ sagde han, „for jeg kan ikke komme fra København igen — her er for mange.“

Han strøg med Haanden Haaret væk, der var gledet ned i Panden. Det var meget langt. Ansigtet var graat eller snarere blaalig graat, af en Farve noget nær som Bly.

„Hør,“ sagde Kandidaten og rejste sig. „Vil De ikke have en Snaps Kognak at live Dem op paa — Mad har jeg ikke i Huset.“

Tiggeren saa op:

„Ja, jeg siger saa mange Tak.

Ellers tør jeg ikke godt drikke saadan noget,“ sagde han, medens den anden skænkede af Flasken, — „for Folk gier ikke noget, naar at de kan lugte det.

Og ellers *er* det jo billigere end Mad: — Brændevin,“ tilføjede han, „det er det.“

Han vilde først kun tage én Snaps, men Kandidaten nødte ham til to.

„Saa er det vist bedst, at jeg ikke faar mere. — Det smager ellers dejligt.“ —

Han tav lidt, og den anden sad og stirrede paa ham; saa begyndte Mennesket igen:

„Ja, se nu vil *De* maaske nok tro, at jeg er Uhrmager; men der er mange, som at der ikke tror det. Ogsaa naar

jeg har søgt om Arbejde, saa har de sagt til mig: Er *De* Uhrmagersvend? — Men saa siger jeg bare, at de kan spørge mig om alle Delene i et Uhr. Hvis *De* vil spørge mig om alle Delene i et Uhr ...“

Kandidaten rystede afværgende paa Hovedet.

„Ja, for saa kan man ellers vide, at jeg er Uhrmager. — Men der er jo ingen, der kan have mig siddende paa Værkstedet i de Klæder.“

„Tror *De* nu, det kunde hjælpe *Dem* noget, om *De* kom væk fra København? *De* sagde, her var for mange,“ spurgte Kandidaten.

„Ja, jeg har jo en Broder levende, og han skrev til mig, at det kunde maaske være, der var noget Arbejde ved en Uhrmager i Hjørring — der er han kommen til at tjene. Men han havde ikke nogen Penge at sende mig. Men det kunde maaske være til Foraaet, at han kunde sende mig lidt Penge. Det kunde jo være. Men jeg maa passe saa meget paa herovre. For ellers sender de mig hjem. Og det vilde jeg dog saa nødigt.“ —

Kandidaten sad og overvejede, hvad han skulde gøre for det stakkels Menneske, det blev vel kun at skaffe ham Logis til Natten.

„Boer *De* i Logishusene?“ spurgte han.

„Jo, men det koster fem og tyve Øre.“

„Naa, og hvor er *De* saa, naar *De* ikke har dem?“

Der kom ligesom et Smil over Uhrmagerens Ansigt, han sagde med en svag Klang af Fortrolighed i Stemmen:

„Jo, der er Vognmand Sørensens Plads ude i Falkonéralléen med alle de store Arbejdsvogne. Og saa havde jeg hørt fra en anden Mand, at bare man kalder paa Hunden med „Tyras“, saa gjorde den ikke noget. Den har lisom

et helt Matrialskur, den ligger i, og der er stoppet ud med Halm, saa jeg krøb ind til den for Varmen.“

„Men var De da ikke bange for saadan en stor Hund?“

„Aa, det var saa koldt,“ sagde han bare. —

„Saadan en Hund har det godt,“ føjede han til lidt efter og nikkede, „men den gør ogsaa megen Nytte. For det sagde ogsaa den Mand, at lige saa saare man vilde give sig til at rumstere ved noget, saa var den i En. — Betjenten gaar op og ned udenfor, og somme Tider staar han stille. Men han har aldrig hørt mig. — Og Folkene gør mig ikke noget. Der var en Morgen, jeg var ikke kommen saa tidlig væk, og saa saa de mig, da de kom, men de sagde bare: Godmorgen. — Og Formanden kaldte mig hen og spurgte om, hvem jeg var, men saa sagde jeg, at jeg var Uhrmager og saadan — og saa gav han mig ti Øre til en Kop Kaffe. Og siden har de set mig mange Gange, og saa siger de bare: Godmorgen — og: Har du lagt godt hos Kæresten? sagde den tykke en Morgen.“

Der lyste et helt Smil paa det blege Ansigt, han var ligesom ved at komme i noget, der lignede godt Humør af Varmen.

„Og saa render De den enorme Vej om Aftenerne, og det paa det Ben. De maa jo blive rædsom træet.“

„Jo, men saa tænker jeg, paa den anden Maade kan det være godt med, at jeg har det Træben, for saa maa jeg arbejde mere, og saa holder jeg bedre Varmen.“ —

Det gøs igennem Manden fra den varme Stue, han vidste ikke, hvor han skulde tage fat og begynde at hjælpe lidt paa al den Elendighed, foreløbig kunde han jo ikke mere end give ham de Par Kroner, han kunde undvære.

Og dem fik han ogsaa, med Paalæg om at ligge i et af Logishusene og spise sig nogen ordentlig Mad.

Mennesket rejste sig for at gaa og stod og takkede de mangfoldigste Gange.

„Det er nu ogsaa kedeligt, at jeg ikke har mit Svendebrev, saa jeg kunde vise Dem, at jeg er Uhrmager. — Men jeg maatte sidde det i Lille Kongensgade, i „Granaten“ kalder de det. Det staar for atten Øre.“

Kandidaten slog ham let paa Skulderen:

„Naa Herregud, men gaa saa ned og løs det. Der har De de atten Øre til. Og kom saa op i Morgen Aften — ved samme Tid. Jeg vilde netop sige, jeg skulde se om nogle gamle Stykker Klæder til Dem, for det kan jo ikke gaa, saadan som De løber omkring.“

„Nej, det *er* jo simpelt,“ sagde den anden. „Og mest, fordi at Folk, de tror det allerværste“ — og saa humpede han ud i Kulden igen.

Den næste Aften var Uhrmageren meget præcis, og han kom med det Svendebrev i Lommen.

„For nu kan De se, at det er sandt, at jeg er Uhrmager. Det staar i fire Sprog: Fransk, Tysk og Engelsk — saa kan man rejse hele Verden over, sagde Oldermanden.“

Kandidaten stod og tænkte, at det var jo rigtignok en meget nærliggende Mulighed — den anden blev ved at forklare paa det fedtede Papir.

Der var fundet en Frakke og et Par Benklæder og en gammel Vest og en hel Støvle sammen til ham, og da han tilmed fik et Par Kroners Penge, var han ganske flov og rørt. Og han blev endnu længe siddende og talte

om, at nu vilde han igen gaa ud og se efter Arbejde, da han havde faaet saadan ordentlige Klæder, og det kunde jo maaske godt være, han kunde faa det, og han skulde nok komme op, hvis han maatte, og fortælle, hvorledes det gik ham.

Man blev enig om Lørdagen i den Uge, der lige var begyndt.

Men Lørdagen kom, og der viste sig ikke nogen Uhrmager. Kulden blev bestandig haardere, og hvor man saa gik om Aftenerne, vrimlede der med Tiggere — det var ganske umuligt at blive ved at give til alle de forskellige, fremmede Ansigter; Kandidaten tænkte engang imellem paa sin Uhrmager. Men der gik endnu flere Dage, og han blev borte.

Saa kom Kandidaten en Dag gaaende op ad en af Smaagaderne. Som han var i Nærheden af et Hjørne, bemærkede han en Skikkelse, der hurtigt drejede ned ad Sidegaden — han havde Træben.

„Halløj, Uhrmager! Hvor skal De hen?“

Uhrmageren humpede af paa Træbenet alt det, han kunde. Han havde den gamle, lasede Frakke paa og de flængede Benklæder, Støvle var der knap paa Foden. Det var tydeligt, at han havde bemærket sin Velgører og vilde løbe sin Vej.

Men denne var snart paa Siden af ham:

„Hvorfor løber De for mig?“

Fyren stansede. Han var bleven ganske rød i Hovedet. Da de stod overfor hinanden, kunde Kandidaten mærke Fusellugten fra ham.

Stakkelen sagde ikke noget, men var hurtigt bleven ligesaa graablaa i Ansigtet igen som før.

Kandidaten vilde have talt, men saa betænkte han sig, han tog blot ned i Lommen:

„Værsgo, Uhrmager. Dér har De fem og tyve Øre til Brændevin.“ — —

OKTOBERDAG

Værtinden havde om Eftermiddagen sendt Bud til den eneste Herre, hun vidste, der af og til var kommen og havde besøgt ham. Og en ganske ung Læge, som boede i Nærheden og straks om Morgenens havde været henne at syne den Døde, var gaaet derop en Gang endnu — han kunde jo godt komme igen og tale lidt med Vennen, som Konen havde bedt om; noget videre at forsømme med det, var der jo egentlig ikke.

De to Mænd havde saa siddet og snakket en hel Del, frem og tilbage.

„Nej, jeg kan ikke begribe det,“ sagde Vennen igen og rystede paa Hovedet. —

Lægen knipsede et lille Fnug af sin Frakke: „Der er jo intet, der tyder paa en akut Mani,“ bemærkede han.

„Nej — og i Omstændighederne er der jo ikke det fjærneste Motiv. Vi sad netop her, her oppe,“ gentog han. „... for tre Dage siden — han sad derovre i Sofaen med sin Toddy. Det havde han vænnet sig til ... hver Aften, han havde det lille Spritapparat, han kogte selv Vandet. Vi sad netop og snakkede om alle mulige Forhold ... Nej, jeg begriber det ikke.“

Den anden mente, at Læger, de kunde jo nok tidt støde paa Ting rundt omkring i Familierne, som almindelige Mennesker ikke skulde ane. Det var forbavsende, hvad Folk kunde gaa og gemme over, selv overfor de allernærmeste Paarørende.

„Ja, dem havde han jo ikke nogen af mere. Han havde i det hele taget ingen — andre end mig, i den Forstand. Vi to blev i København; jeg er ogsaa ugift, og vi var bægge to Skolemænd ...“

Den unge Læge saa et Øjeblik paa Skolemanden:

„Où est la femme?“ sagde han saa med Verdensmine. —

„Aa, der var ikke Spor af la femme —

Nej, Doktor, for ti Aar siden — da var der en femme. Og han gik og var ulykkelig baade over det ene og det andet. Dengang skulde det ikke have undret mig, om de var kommen og havde sagt, nu laa han der med en Kugle gennem Hovedet. — Men nu var han jo kommen til Ro.“ —

Lægen rejste sig — han maatte dog stadig fastholde sin Skepsis — for Resten begyndte han at blive saa smaat ked af det hele. Men Skolemanden vilde ikke høre op:

„Han hørte nu til de Mennesker, der gjerne vilde giftet sig. Men han havde alt for mange Betænkeligheder. Og saa havde han videnskabelige Planer. Han vilde skrive en Disputats. Det vilde han nødig opgive. Det blev han dog nødt til. Det bliver vi alle nødt til.“ —

Filologen gik og slentrede op og ned ad Gulvet.

„Og saa kom han jo ogsaa til Ro — Han blev Skolemand. Og han var meget afholdt. Der var ikke mere denne Vigtighed over ham, han havde som yngre — De

ved, saadan lidt overlegen overfor andre af sine Evner. Aa, det havde han slet ikke mere — han var *meget* afholdt. Og han havde det jo godt som Ungkarl. Nærings-sorger kan der nu slet ikke være Tale om. Vi mente alle-sammen, han lagde op. Og det vil ogsaa nok vise sig, han gjorde det.“ — —

Det var begyndt at skumre. Nu vilde den unge Læge virkelig lidt op igennem Byen i Mørkningen. Han tog sin Hat og Stok: Det var vel bedst de gik, de kunde jo dog alligevel ikke gøre noget mere.

„Nej, desværre,“ sagde Skolemanden og saa sig omkring endnu en Gang, „desværre“ —

„Det var nu ogsaa Pokkers uheldigt,“ tilføjede han, medens de gik ned ad Trapperne, „at han skulde købe den Revolver, da der var disse Indbrud her i Kvarteret. Det er egentlig urigtigt, Folk saadan ligefrem skal kunne gaa hen og købe saadan noget.“

„Naa — vil de have Livet af sig, saa finder de saamænd nok paa en Maade,“ mente Lægen udenfor Porten. — „Farvel!“

„Ja, naturligvis, naar de *vil* ...“

„Ja, at der har ligget Villie til Grund for Selvmordet, behøver man dog vel ikke at strides om. Farvel, Hr. Overlærer!“

„Ja, det har der vel,“ sagde den anden. „Men alligevel ...“

Saa blev Lægen da endelig af med ham.

Inde i Soveværelset laa den døde.

Vinduerne var slaaet op, men Værtinden havde i sin Forfjamskelse glemt at rulle Gardinet ned. Det sad, som

han selv havde rullet det op om Morgen — lidt skævt. Et hvidt Lagen havde hun bredt over ham, der dækkede ham ganske — i Konsolspejlet lige for skimtedes det i det sidste, bristende Lys. Det Spejl alene havde set, hvad der var foregaaet om Morgen. —

Han vaagnede til sædvanlig Tid og strakte Haanden ud efter Avisen, løb hen over den og lagde den igen paa det lille Bord, hvor Værtinden hver Dag, Klokken ni, tog den til sig, naar han var gaaet.

Saa klædte han sig langsomt paa. — —

Han rullede Gardinet op.

Det regnede ... som igaar ... som iforgaars ... Oktoberregn —

Om otte Dage vilde det blive Novemberregn. — —

Han blev staaende og saa ned i Gaarden.

Der rullede Mælkevognen frem — en Dreng ki-mede.

Noget efter hørte Adjunkten ham omme fra den næste Gaard ... maaske vilde han kunne høres endnu fra en Gaard til, de samme tre Gange — med tre Slag tilsidst.

Adjunkten drak sin The med de fire Stykker Sukker til, spiste Ægget og to Skiver Franskbrød.

Saa gik han ind i Dagligstuen og lod Døren staa efter sig.

Vinduet stod paa Klem, som det ogsaa skulde, fra han gik i Seng om Aftenen, og Kakkellovnsdøren var lukket op; det var nok godt til at ventilere Luften — under Gangen sparkede han den i. Vinduet lukkede han — nu kom der kun den klamme, raa Luft ind gennem det, blandet med Stank fra Gaden. Arbejdsvogne rumlede

forbi, igennem Tumlen hørte han, der blev læsset Jernstænger af hos Hørkræmmeren — et Øjeblik, hvor der blev ligesom noget stille, skreg en Sælgekones Stemme igennem; han kendte Røsten. Paa tredie Sal i det graa Sted lige overfor stod den samme lille Unge som altid oppe i Vindueskarmen og rokkede frem og tilbage med Hovedet og famlede omkring Stængerne i det Jærntraadsgitter, der var slaaet op bag Ruden.

Han gik hen til Skrivebordet og gav sig til at pakke sjette Klasses latinske Versioner ind i noget graat Papir. Medens han stod og var ved at binde Seglgarn om, begyndte Lirekassemanden at spille i Gaarden ... det var Torsdagsmanden ... og saa var Klokken halv ni ... den Mand kom hele Aaret rundt.

Da han havde faaet Sejlgarnet om, gik han tilbage til Soveværelset for at kaste sin Fem-Øre ned til ham.

Liremanden hilste. Han maatte søge noget, førend han fandt Skillingen frem af Snavset, saa hilste han igen op til Adjunkten.

Der faldt en Skilling til fra et af Køkkenerne.

... Det var en gammel hvidhaaret Mand ... Kasketten blev han ved at holde i Haanden, mens han søgte mellem Stenene ...

Adjunkten skuttede sig og gik ind mod Dagligstuen — men drejede om ved Døren og slentrede igen tilbage til Vinduet.

Det var dog en modbydelig Kasse ... en skingrende modbydelig Kasse ... paa Voksdugsovertrækket, der var sprukket, samlede der sig ligesom hele smaa Søer af Regnen ... og Manden saa med sløve Øjne op imod Vinduesraderne ...

Man blev maaske netop saa gammel, naar man saadan gik omkring, hele Aaret rundt, med en Lire?

Adjunkten gik fra Vinduet, han tog sin Vinterfrakke paa for at gaa.

Paa Vejen passerede han Kommoden. Over den hang hans Revolver. Han stod stille: Det havde dog været en rigtig taabelig Idé i den Indbrudsperiode med at købe den Revolver. — Han lukkede den ud af Hylstret og tog Sikkerhedsstangen ud. Han aabnede Magasinet — der sad endnu en Kugle i fra dengang. — *Han* skyde paa Mennesker? Man kunde næsten smile. Han, der ikke gjorde nogen levende Kat Fortræd, endsige gjorde noget Menneske noget ... hverken godt eller ondt.

Der var paa engang stille i Gaarden, Manden var hørt op — der lød kun Klasket af Træstativet, han slog sammen dernede. Adjunkten saa mod Vækkeuhret ... det manglede de syv Minuter, han brugte til at naa Skolen i ... nu hørte han Trinene i Porten ... han gik ... Liremanden fra Gaarden ...

Adjunkten vendte sig om og saa engang imod Ruden. Regnen strømmede ned ... endnu kun Oktoberregnen ...

Saa faldt hans Blik ned mod hans Haand, mod Revolveren, han stadig stod og holdt.

Og med et løftede han den og trykkede af.

TOLDEREN I DET HELLIGE LAND

Nær ved en af de danske Strande ligger der et lille Hus med Flagstang og rødt kongeligt Skilt. Der har den gamle Strandkontrollør Jansen nu boet i de sidste seks-syv Aar.

En Helligdag i Foraaret tog Erik Holst og jeg ned for at besøge ham, jeg havde endnu ikke været paa hans nye Egn, og begge to trængte vi stærkt til at se den gamle engang igen.

Og saa stod Kontrolløren da ogsaa paa Perronen med Hænderne i Lommen paa det tykke blaa Sæt, Uldtørklædet viklet om Halsen og Søndagshatten en Kende bag i Nakken. Han kneb Øjnene lidt sammen og spejdede frem imod Toget; lige før det standsede, udsendte han, med fuldkommen urokkelig Holdning, et af sine velbekendte lange Sømandsspyt, der naar ud i Søen selv fra det fjerneste Sted paa en første Klasses Orlogsmand.

Saa svingede vi med Hattene.

Der gled et bredt, mut Smil frem under det tykke, graa Underofficersmundskæg: God Morgen, de Herrer! Og velkommen! raabte han med en mægtig, hul Røst, der fik alle Passagerer i Toget til Vinduerne.

Tak for det, Kontrollør! Tak for det! Og den lille, spinkle Erik Holst dansede hen imod ham med Hatten svunget rundt paa Stokken.

A, Gud' hjælpe og styrke os, brummede den gamle med et inderlig tilfreds Glimt i Øjnene, je oller, je dol-ler, som de siger i det plattyske, — og han gav mig et forstaaende Puf med Albuen: Hvor mange Piger har han nu faaet gjort ulykkelige inde i København siden sidst?

Vi foreslog et passende rundt Tal.

Forslaar ikke, forslaar ikke; han er værre end hele det gamle Testamente tilsammen! —

Erik lindede en Smule for Rejsetasken og lod en lang, smækker Flaskehals glide frem: Hvad mener De om saadan en lille Torpedo, Kontrollør? Skulde det ikke være noget for en gammel Søkriger som Dem fra 64? Og han dér har ogsaa en til Dem i Tasken. Irish Whisky!

Velbekomme! I vil nok lave mig et helt lille Gomorrha til hernede! Naa, det er ikke for det, og Kontrolløren bøjede sig ned imod Erik og hviskede, saa det kunde høres paa den anden Side af Banelinjen, her kan godt trænges til lidt Gemytlighed paa denne Slavekyst; det er ikke andet end Helligdom, bare Helligdom, altsammen. Men lad os ikke tale højt om det!

En Bondemand kom gaaende ad den Marksti, vi netop bevægede os henimod. Bonden hilste.

God Dag, Kristen Hansen, God Dag, hilste Tolderen igen grumme velvillig: Hvordan staar det til hjemme? Men da vi vel var kommen ind paa Stien og gik videre med den gamle i Spidsen, spyttede han sin Skraa ud: Pøj! sagde han lige ud i Luften, Bondetamp! Katolik!

— Det er osse en af disse Missionskavelerer; i Gaar solgte han mig 3 Snese Æg og tog 62 Øre for Snesen, Husmændene nede i Tørup tar kun 60; det er Helligdom, hva? — Hva? gentog han nogle Øjeblikke efter med forstærket Røst, da ingen af os sagde noget.

Javel, Kontrollør! raabte Erik med et svagt Forsøg paa at efterligne Tolderens mægtige Stemme, vi gaar og ryster paa Hovedet begge to; men det kan De ikke se, fordi De ser bedst for ud.

Kontrolløren vendte sig og stod stille med det veltilfredse Glimt i Øjet: Sikken han svarer bedre Folk? Saadan et Eksempel! Og den Slags gaar man hen og lar vaje Splitflag for; se der! Han pegede over mod Huset med det kongelig danske Flag: Se, hvor det smækker i Vinden! Det er en anden Komedie end disse sløje, firkantede Bondeflag her rundt omkring; det er dog lisom helt kildent for Luften, saadan et Splitflag! Men spørg Bønderne om det! De kan sgu ikke kende Forskel paa det og en Nattrøje paa en Humlestang. Men vis dem en Tikroneseddel eller helst en Hundredekrone, saa skinner Øjnene paa dem, lisom jeg vil ikke sige hvad i Maaneskin.

Han tradskede videre, og vi fulgte efter. Erik udstødte indianske Hyl af Livsglæde: Aa, hvor her er storartet! Sikken et Vejr, Kontrollør, og sikken en Vintersæd, for at være Landmand! Det er rigtignok noet med noet paa.

Den gamle maatte vende sig endnu en Gang og ryste paa Hovedet af Erik: Noet med noet paa, — hvor gaar det unge Menneske hen og lærer saadan Ord? Vintersæden, udbrød han med pludselig Overgang og et Tonefald, som om han foredrog Teori for Mandskabet om

Bord, den sttaar godt nok til de Vomme, den skal puttes i, og de har hat et Aalefiskeri i Fjorden, som de ikke kan huske det bedre i Mandsminde, men lige edder og forgiftede er den hele Svovlbande alligevel, forstaar De.

Lige udenfor Kontrollørens lille Enkemandsbolig kom hans store, sorte, langhaarede Vandhund farende frem imod os og krogede og krummede sig af Kælenskab for sin Herre, saa sprang den henrykt op ad Erik, der værgeede for sine fine Søndagsklæder efter bedste Evne; men Hunden blev ved at springe og pibe af Glæde.

Tyras, her, Svinebæst, vil du komme her ... din sorte Sjæl, Lommetyv, Skurk og Bedrager, brølede Kontrolløren og kylede et Stykke Brænde efter den, hvorpaa Hunden øjeblikkelig sprang af Sted, saa langt bort den kunde komme.

Dens Ejermannd blev staaende midt ude i Gaarden: Dorthæ! tordnede han med Kommandostemme.

Der slog en stor, svær, ophedet Kvindeskikkelse et Øjeblik Køkkendøren op: Jo!

Vi er her, saa du ka bakke op, naar Bøfstegene ere klare.

Erik pilede over mod Køkkenet: Jeg maa over at hilse paa min gamle Veninde, Dorthæ. — Der kommer Forbryderen tilbage, raabte han paa Vejen.

Tyras luskede forsigtig hen imod os.

Vil du hit, Bandit! Hen foran Huset med dig, din Lommeprøkurator! Og Tyras sneg sig hastigt forbi og ud imod Landevejen.

Lydighed maa der til, sagde Kontrolløren, og Orden; naar jeg ikke tar den med, skal den ligge foran Huset.

Derfor har jeg anskaffet den, fordi jeg vil ha Fred i mit Hus og vil ku spise et Stykke Smørrebrød med en Dram til uden at ha hele den hellige Menighed staaende og glo paa Landevejen, for det gjorde de. Naar jeg sad med min gamle Ven, Skipper Ortved, som Vorherre gemte i Vinter, i al Gemytlighed og vi fik os vores Aftensmad og en Romtoddy, saa var der et helt Menighedsmøde her udenfor paa Vejen li saa tæt til Vinduerne, som de komme kunde. Der stod de og mistede Appetiten af bar Misundelse. Saa hade de spart den Nådver! Nærigt Pak! Misundeligt Skab! — Men nu ska De værsgo at gaa indenfor; der ser ud omtrent lisom paa min gamle Plads.

Der var i Virkeligheden heller ikke megen Forskel fra i tidligere Dage, alting var lige saa skinnende rent og blankt, som jeg kendte det fra før, og Møblerne stod omtrent paa samme Maade, den lille fine, beslaaede Kamfertræs Kiste frit ud under Spejlet.

Jeg maatte hen at glæde mig over den.

Det er ogsaa gammelt ostindisk Arbejde, sagde Kontrolløren, den er over 300 Kr. værd; Toldinspektøren bød mig 225 for den her forleden, ifjor var det kun 200; han gaar fremad, gør han; men han faar den ikke for den Pris; det er et Arvestykke fra min salig Faer a, og den Sort Ting skal man holde højt og i Ære. Det er ikke som Bønderne her omkring: de solgte gærne deres Bedstemor, om noen vilde betale Penge for andet end at blive fri for hende.

Den gamle gik trippende frem og tilbage og inspicerede Frokostbordet, der var dækket foran Sofaen; af og til flyttede han en Kniv eller Gaffel, der ikke laa tilstrækkelig pillent.

Jeg synes ikke, jeg kender de vældige Portrætter her paa Væggen, Kontrollør, den gamle Herre med Ridderbaandet og hans Kone.

Det gør jeg heller ikke.

Hva for noget? Kender De dem ikke?

Nej, jeg er aldrig bleven præsenteret for dem. De er fra en Aktion efter en enlig gammel Dame, lisom jeg var kommen her, inde i Byen. Det er pæne Folk, rigtig pæne Folk, og saa syntes jeg, det var Synd, de sku komme til saadan at vandre om efter Døden; hos mig skal de hænge med Fred.

De fylder jo ogsaa ganske godt med de enorme pole-rede Rammer, indskød jeg.

Akkurat sgu, tilmed, nikkede Kontrolløren. Der hænger mine to afdøde Koner, pegede han, paa den søndre Væg. De hænger godt, saa man kan se dem klart og tydeligt. Det var et Par gode fredsommelige Koner, begge to. Der gaar ikke nogen Dag, undtagen jeg savner dem, — en af dem.

I det samme kom Dorthea ind med Bøfferne, som vi skulde have til det forskellige kolde, der stod dækket op med. Erik fulgte hende i Hælene; hun var et stort, kraftigt Bondekvindemenneske op i Tyverne.

Kontrolløren anbragte Bøfstegene nøjagtig midt paa Bordet:

Det var Ret, Dorthe, du kom med lidt til at sætte Tand-
den i. Saa De ham, sagde han, da Pigen var vel ude igen,
Holst med Pigebarnet! Lisom en Flue paa et Høstlæs!
— Naa spis nu og drik nu, lige til I ikke kan knappe
Frakkerne; Mad skal der til paa Landet!

— Vi bænkede os, og Værten sendte rundt. Her har vi Sennop, Peber og en rigtig genuin engelsk Sauce; man maa ha lidt Ingredienser til Maden; den skal dog smage anderledes end som en vaad Klud; ellers ku man li saa godt sidde og tygge paa sit Frakkeærme ... Nej, nu har jeg, Gud Herren mane mig, aldrig set saa galt ...

Kontrolløren stoppede paa en Gang op midt i sin Udvikling: Erik sad lige overfor ham i Sofaen og nikkede med en fylt skænket Snaps i Haanden.

Han byder sig selv, lisom Slagterhundene — den gamle skænkede — Brændevin er han snart lisaa tosset efter som Pigerne efter Høstbal. Skaal!

Erik nedsvælgede Snapsen med rivende Hast og lod et højt Tungesmæk følge efter.

Kontrolløren gryntede med mut Henrykkelse: Gud være lovet; der var Luft endnu! Saa ka der gaa flere bagefter. Ja, ja, Holst, det er rigtigt; man ska ta Livet med Gemytlighed, ellers ku man lisaa gerne ligge med sit Kistelaag paa Næsen.

Skal jeg betro Dem noget, Kontrollør? spurgte Erik, medens han skænkede Snaps Nr. 2.

Det bier vist ikke mange Penge.

Sludder, Kontrollør, De tænker aldrig paa andet end Penge. Dette her er noget med Kærlighed.

Tolderen lagde Kniv og Gaffel fra sig med et dybt Suk: Aa, Herre Gudheden, at én Snaps kan gøre saa megen Ulykke! Vi maa be Dorthe rede til ham efter Frokosten.

Nej, for en Gangs Skyld er det nu liegodt Alvor: jeg er bleven forlovet — og skal giftes til Efteraaret.

Det er virkelig sandt, bekræftede jeg, da Tolderen saa

lidt usikker fra den ene til den anden. Saa slog han Hænderne sammen: Ork! Ork! kom det med talrige Blink i Øjnene hen til mig, det stakkels ulykkelige Pigebarn! Hun maatte da ha ku bestilt sig en bedre ude paa Opfostringshuset, om galt sku været. Ska *han* giftes? Nu har jeg hørt det med, sagde Ræven, han faldt død i Knaldet. Det bier da det ene Barn til at passe paa det andet. — Er der lidt til fælles Bedste? faldt det et Øjeblik efter.

Der snuppede vi Kontrolløren i Flanken, raabte Erik, ikke en rød dansk Øre! Bare brændendes Kærlighed! Her skal De se hende; er hun ikke dejlig? Og han trak et Fotografi op af Tegnebogen og rakte det frem tværs over Bordet.

Ta det til Dem igen, put det i Lommen og spild ikke paa det! Jeg har ikke mine Briller her; for mig ka det lisaa gerne være en Kat i en Møllersæk. Spiller heller ingen Rolle; kan hun være god nok til Dem, saa kan hun altid være god nok til mig; og kan De ikke leve af det, De faar med hende, saa kan De heller ikke dø af det. Til Lykke med hende!

Vi skaalede og drak, og Kontrolløren tørrede sig om Munden: Spis, Holst, spis, om De vil tænke paa at holde Bryllup til Efteraaret, at der kan komme noget Sul paa Raden; De kan saagu ikke møde i Ægtestanden i den Udhaling. Naa, et Spøg et andet Alvor, en flink Kone, mine Herrer, kan De være rolig paa, bliver der ingen narret med. Jeg kan tale med som praktisk. Dorthée, jeg har her, hun kan gøre sin Gerning, der sidder ikke ti Tommelfingre paa hende, paa det Lag! Men hun vilde ha været væk til Maj, og nu skal hun rejse til November. Man faar ikke Lov til at beholde dem; de keder dem,

sier de. Hele Vinteren igennem gik hun her og remsede op for mig, at hun kedede sig. Og hvad skal man finde paa, Vinterdage paa Landet. Jeg ku jo fortælle hende et og andet og gjorde lidt Sjov med hende, naar det passede, og læse havde hun jo, men det blev hun ogsaa ked af med de samme Bøger om igen mange Gange, saa fyrede jeg i Kakkelovnen for hende, lige til det bralrede efter — hun kedede sig lige tosset. Sov! sagde jeg til hende, sov, man kan aldrig sove for meget. I min Ungdom, til Søs, jeg vilde ha ønsket, jeg kunde faaet lidt af den Søvn, du kan ligge her og samle sammen. Saa kom hun med visnæsede Svar: Hun kunde ikke more sig med den Søvn, som Kontrolløren ikke fik i sin Ungdom. Stille med din Mund, sagde jeg lisaadanne, du har faaet den til at spise og drikke med og sige det nødvendige i Huset, men ikke til at gi Uhumskheder fra dig a. Men hun bare slog med Agteren. — De er ikke til at have at gøre med, Piger, Husholdersker og den Slags Skab. En Kone, der er *kyttet* til en, det bier noget ganske andet.

Jamen hør, Kontrollør, sagde Erik og vinkede med Ostesnapsen, saa véd jeg virkelig ikke bedre, end at vi to gamle, De og jeg, slaar os sammen og holder Bryllup, begge to, til Efteraaret. Alle gode Gange er jo tre, sier man.

Aa, ska vi nu ikke la være at raabe med Ribs i Reje-tiden; jeg fylder 65 til Sct. Hansdag. — For Resten, det var nu ikke for det; jeg véd godt, hvad der var i Vejen med Dorthe og at hun kedede sig: hun vilde giftes.

Med Dem, Kontrollør?

Ja, hun vilde sgu ikke ha Hunden. — De véd, hvad de vil, de Bønder; nu har man været gift to Gange, saa

tænker de, der er altid faldet lidt af hver Gang, og Børnene er voksne og klarer dem selv for længe siden, og man har sit visse hver Maaned ... men skal jeg sie Jer noget, hvad jeg sier ...

Sig væk, Kontrollør!

Jeg sier, jeg skal ikke ha noget af Bondemad. — Velbekomme!

Efter Frokosten vilde vi have Kontrolløren til at gaa en lille Tur med udenfor Huset, men han rystede paa Hovedet: Der er ikke et Sejl paa Vandet i Dag.

Jamen Markerne og Landet i det hele taget!

Ja, det er lisom det altid er, naar Solen skinner. — Saa maa vi da før gaa de Skridt ned til Stranden og se Skandserne, som de kastede op mod Engelskmanden i 1807.

Skandserne laa ganske nær ved Havnen, hvor der for Resten ikke var saa meget som en Sildebaad, og da vor Vært havde vist os de halvt nedskredne grønne Jordvolde og peget nogle Pynter og Kirketaarne ud i Kikkerten, begyndte han at trække saa smaat paa Benene.

Der er koldt hernede, sagde han og gabede, det er der altid ved Stranden. Her er ligefrem en hel Vadmelsfrakke koldere end oppe hos dem i Bondebyen; de kan spare meget paa Klæderne fremfor en anden. Det er noget, der hover dem! — Skal vi ikke før gaa hjem? Saa sidder vi paa Bænken i Solskinnet og sludrer lidt! Hvad skal vi egentlig løbe og træ Landevejen flad for? —

Den omtalte Bænk stod inde i Gaarden lige op ad Gærdet til Haven.

Her holder jeg meget af at sidde, sagde han, og være

ugenert. Jeg generer ingen, og jeg bryder mig ikke om at genere nogen, her kan jeg se dem allesammen komme paa Vejen, og der er ingen, som kan se mig. — Nu begynder det at blive paa Tiden, at de kommer trækkende til Bedehuset; det er lisaa godt at se paa som et helt Dyrskue.

Vi satte os alle tre paa Bænken med Benene strakt langt ud og Cigarer i Munden; en halv Snes Minuter efter begyndte der ogsaa ganske rigtigt at komme Bønderfolk trækkende ned ad Vejen, Mand og Kone og Børn, eller stundom et Par Familier i Følge.

Der gaar Jens Povlsen med Kællingen, sagde Tolderen, det er et af disse smaa Fruentimmere, I véd, lisom Ederkopperne, jo mindre, jo arrigere; jeg sku da nok ha dyet mig for at ha giftet hende, om hun saa hade siddet i Guld til langs op ad Halsen.

Er det ham dér med den nye, graa Hat?

Akkurat sgu, det maa være en ganske ny Hat; jeg har da aldrig set den for mine Øjne før; men Gud bevares, det ka han godt ha Raad til, han har mange Penge staaende i Sparekassen inde i Byen. Men hans Høns de har aldrig set Byg hjemme end sige mere, saa de skal jo ligefrem løbe og skrabe og kradse inde i en andens Have. Det er osse Helligdom, hva! — Forgangen Aar havde de en Præsteenke boende i deres bedste Stue om Sommeren, saa kommer hun over til mig og beder, om hun ikke maa gaa paa min — rent ud sagt, forstaar I. Ikke engang det Par Brædder vilde han slaa sammen til saadan en ældre Frue, hun skulde ud og tegne Fri-luftstegninger paa Marken! Værsaaartig, Frue, sagde jeg, værsaaartig, den staar til Tjeneste, lige saa tidt som De

behøver. Saa havde jeg hende gaaende til Ulejlighed hele Sommeren igennem til ind i Oktober; ikke saa meget som en Krone gav hun Dorthe i Drikkepenge; jeg maatte selv give Pigen fem og tredive Øre af min egen gode Vilje.

Erik lo, saa han var ved at faa et helt Hikkeanfald.

Dunk ham i Ryggen, den Synder; men at ikke hele Sildesjælen ryger fra ham! Han har ikke meget af den — Naa, saa, bliv nu færdig! Og glæd Dem ved Herr Slikkepotten, Skolelærer Grønberg. Der kommer han; den Herre skulde De se krumme sig lige tværs overfor vores unge Baron her paa Godset; de tager Fejl af ham og en Høvlspaan ...

Er den unge Baron ogsaa hellig?

Han er meget snarere overhellig. Det er jo deraf, vi har al den megen Helligdom hos Fæsterne; i den gamle Barons Tid skulde det altsammen være Kaninavl ... —

Strømmen af Fodgængere begyndte meget hurtigt at sagtne; der fulgte snart kun nogle enkelte, der kom spredte, og som Kontrolløren bare ofrede et Par Grynt. Saa var det hele forbi.

Den gamle tog sig en frisk Skraa af Daasen og sad lidt, ganske stille, saa rejste han sig og rettede Lemmerne.

Man ku nemt sidde og falde helt hen. Og Hesten skal ha sit Foer nu. I maa da ogsaa se Vognen; den er vadsket og i Orden. I Morgen skal jeg paa Inspektionskørsel.

Jeg troede egentlig, De skulde ride som Strandkontrollør?

Det skulde jeg ogsaa, men jeg har faaet Inspektørens Tilladelse til at holde Hest og Vogn i Stedet.

Erik lo højt op.

Hva griner han nu a, Sprællemænd?

Aa, det er Tanken om Kontrolløren som Rytter ...

Rytter! Jeg har saagu redet mange Gange.

Ja, paa Æsler i Havnestæderne.

Kontrolløren hævede Røsten: Det ku være, jeg havde redet paa det med, som han aldrig engang har set for sine Øjne. Jeg har siddet paa Ryggen af den største Elephant, som der har været i England; Sambo hed den, vi hade hat den med fra Bombay, den stod nede paa Bunden af en meget stor Steamer, og Ryggen ravede helt op til Dækket, og saa havde han et lille Hul, som han puttete Snablen op igennem og brølte ud over hele Londons By, lisom Madam Petersen herhenne, naar hun har Sommergæster. — La os saa komme hen og gi Lotte det Pulver! —

Vi var med ovre at give Hesten Havre og saå paa Vognen, der var trukket halvt frem af Vognporten for at blive beundret, saa fandt vi igen, alle tre, vore Pladser paa Bænken op ad Gærdet.

Den koster mange Penge, saadan en Vogn, sagde den gamle, og den skal passes stadig væk. Og saa kommer Hesten til, der skal sørges for ...

Ja, og det kan Dorte ikke gøre ...

Kontrolløren tav et lille Øjeblik, saa sagde han fortroligt: Jo, hun kan saagu baade spænde for og spænde fra, det kan hun, og hun kan osse smøre Hjulene og vadske hele Karethen, naar det gælder, for jeg skal sie Jer, hun har tjent to Aar hos en Slagter. Der havde hun det ikke

saadan som her; her har hun det som Blommen i et Æg, naar bare hun vil bestille noget ...

Jamen jeg synes, hun maa bestille noget rigeligt, Kontrollør, sagde Erik.

Naa, saa det synes Mossjø. Ja, det var der jo osse et Par af mine hellige Naboer, der havde faaet sat i hende her forgangen, men der fik hun at vide, hvad hun hed. Saa daarlig en Skolegang, sagde jeg, har du vel ikke haft, at du ikke véd, du er sat her i Verden for at bestille noget, og hvad tror du saa tilmed, at det blev til, det hele, hvis jeg ikke gik over dig? Saa begyndte hun jo og skulde svare. Stille, sagde jeg, naar du staar overfor mig; det er ikke nogen hellig Forsamling her! — Men nogle Dage efter kom jeg gaaende nede ved Stranden med min Hund, og der gik min Nabo, Herr Jens Povlsen, Bondehøvl, og flyttede nogle Faar, *hellige* Faar. Naa, det var jo et fint Vejr, og han hilste og begyndte med, at Vejret var da saa ganske behageligt og dejligt at spasere i, at sige for hvem der havde Tid til det, og Kontrolløren havde maaske ikke saa meget at ta Vare netop nu for Tiden ... Saa svarte jeg og sa: Nu skal jeg sige Dem en Ting, Jens Povlsen, at jeg gier mig ikke af med at hekse Skibe frem af Søen, naar der ingen er; men maaske De kan sie mig noget andet, og det er hvem der har sat de beskidte Næver paa min nymalede Baad i Morges, baade for og agter. — Det vidste jeg godt var hans to konfirmerede Labander af Dreng, og det vidste han lisaa godt som jeg. Men nu bliver jeg nødt til at male hele Baaden om, sagde jeg, og det er et Arbejde, jeg ikke kan sætte Dorthen til, den Ko, som De gaar og har saa ondt af, fordi hun bestiller for meget, og jeg skal fortælle Dem noget,

Jens Povlsen, at de har en Svaghed hernede paa Egnen, allesammen, at de vil ikke gerne bestille noget, men Vorherre han sku føde dem helst for ingenting. Og saa har de en Sygdom til, at de vil ha alle de Penge, der eksisterer, og vente med at betale, hvor de skylder, til det bliver trukket dem ud af Sidebenene, og det er noget misundeligt Skab og holder af at rungenere andre Folks Sager. Men lad mig bare falde over de to Lømler engang med min Baad, saa skal jeg gi dem den Opdragelse, som deres Forældre ikke har taet sig af, og det, om de saa sku være gaaen hen og bleven Lægprædikanter, begge to, i Mellemtiden! — Saa ku han putte den i Næsen. —

Solen var begyndt at gaa væk fra Bænken, og Tolderen gav sig til at glippe lidt med Øjnene: Ved I hvad, jeg ku ha Lyst til at gaa ind og dreje den til et Øjeblik. Det er ellers den Tid, jeg taer min Middagslur, naar jeg ikke har saadan et Par Kammerherrer fra København til at vende op og ned paa hele Redeligheden. — I ka jo gaa ud og samle lidt Appetit til Maden saa længe. —

Fem Minuter efter kastede Erik og jeg, førend vi gik, et Blik ind ad Ruden og saa ham ligge i Skjortæærmer paa Sengen med de hvide Uldsokker stikkende stift i Vejret og et rødt Tørklæde over Ansigtet, til Trods for at der ikke var en Flue i Stuen. Paa Servantelaaget ved Sengen laa Uhr, Flip og Søndagsslipset omhyggeligt arrangerede.

Det var bleven meget sent paa Aftenen, og Dorthea var for længst sendt i Seng. Naar vi nu skulde have mere varmt Vand til flere Whiskytoddyer, maatte vi selv ud i Køkkenet og have det kogt paa et Spritapparat, som

Kontrollørens afdøde Ven, den gamle Skipper Ortved, engang havde foræret ham til det samme.

Tolderen var bleven ustandseligt talende og glødende rød i Hovedet; vore Cigarer vilde han ikke ryge mere, men bakkede løs paa sin Yndlingspipe.

Den har jeg ogsaa faaet af min gamle kære Ortved, det er et Pibetøj, som kan tale med: ægte Merskum og Sølvdæksel, her skal I se. Og han viste frem. Laaget var en gammel Sølvmedaille med ganske ulæselige Bogstaver og et dygtigt medtaget Mandehoved: Det er Niels Juel, dér sidder.

Det er Fanden, er det, Kontrollør.

Da har Ortved og jeg da altid holdt ham for Niels Jul, men det kan jo være, det ikke ligner ham, han tjente ikke i Marinen i vores Tid. Lad ham hvile med Fred! — og den gamle klappede Pibelaaget til. Nu var jeg blot tilfreds, min kære Ortved kunde se i Vejret, som han ligger dernede med Muld om Tanden; saadan et lille Gilde, det var noget for ham!

Erik bryggede sig en frisk Toddy: Skal vi saa ikke drikke paa den gamle Hæderskaptajn Ortveds Minde?

Jo, det er jeg med til, Børn. Whisky var nu ikke hans Ynglingedrik, det var det ikke; men han har givet mig mangan en god Flaske gammel Jamaica-Rom. Gudbevares, naturligvis, jeg gav ham noget igen, mange Gange maaske meget mere — derfor bliver det lige vel ment, er det ikke sandt?

Jo, Kontrollør, Skaal paa det! Og skal vi sige: Gud bevare vore Venner, og en vis Mand, han ærlig annamme alle vore Uvenner!

Vi havde alle rejst os med løftede Glas.

Gud bevare Kongen! sagde Kontrolløren.

Sludder, Kontrollør, det var jo ikke det, De skulde sige.

Jeg siger: Gud bevare Kongen, for det er gammel Orlogsskik, saa kommer vores Venner bagefter.

Ja ja; men saa *er* de der nu ... og Erik fortsatte i en dyb, højtidelig Tone: Og den visse Mand, han *ærlig* og *redelig* annamme alle vore Uvenner ...

... og de hellige med, supplerede Tolderen.

Bravo, Kontrollør, bravo! Altid rammer De lige i Pletten.

Kontrolløren satte sig, og vi andre fulgte efter. Han nikkede inderlig veltilfreds: Han skal nok nuppe dem! Vær I bare rolige for det! Han snapper dem og hænger dem op lisom Flæskeskinker, hvor der er allerbedst Blus under: Der kan I hænge, I Skab, fordi I var saa hellige fremfor andre Medmennesker og ikke kunde unde Jeres Næster en glad Time ...

... Og Jer selv en Whiskytoddy, indskød Erik.

Dem selv — en Whiskytoddy, gentog Kontrolløren. Skal Jeg sie Jer, hvordan det har sig med dem: naar de selv skal betale for det — og han hævdede Røsten til en vældig Højde — saa er de totale; men naar de kan faa det til giendes, saa drikker de gerne Blanksværte. — Tror I, det er Løgn, jeg sier, kom det med yderligere hævet Røst, da vi begge to trimlede os lidt i Sofaen af Latter.

Nej, Kontrollør, nu er vi knusende alvorlige igen, som De ser; vi tror mere paa Dem end paa Bibelen.

Bibelen, brummede den gamle, al Ære og Respekt for Bibelen! Den er god nok — at sige i de rigtige Hænder,

men ikke til enhver Bondekarl at staa og torske i og fortælle os andre hvad der skal være Meningen. En Præst, det er dog altid en studeret Mand, og han maa vel vide *lidt* Besked med hvad han taler om, men saadan et Stykke Bonde, hvor har han 'et fra? Fra sin Naboes Kat, naar det kommer højt.

Kontrolløren tændte sig en ny Pibe og bakkede løs: Jeg kan nu heller ikke faa det i mit Hode, sagde han og tog sig op til den varme Pande, naturligvis: *Bønder*, det har der været alle Dage, og det vil der blive ved med at være lige til Verdens Ende, for der maa jo være nogen til at sidde paa Gumpekassen, men *hellige Bønder*, det har man da aldrig hørt om før i Tiden. De hade ligefrem ikke faaet Lov at eksistere i gamle Dage; der var bleven sagt til dem fra oven a, at naturligvis vil vi ha Religion i Landet, selvfølgelig, men vi vil ha *Religion med Maade*. Og vi holder ikke Landet fuldt af Præster, for at hver anden Bondekarl skal rende omkring og spille Komedie med dem ...

Det er nu storartet, sagde Erik henvendt til mig, som Kontrolløren har en levende Interesse for Religionen. — Det er vist noget, De er født med, Kontrollør?

Født med? Sludder! — Det har jeg aldrig taget mig af før; ikke Spor! Men man skal nok blive nødt til det her i dette Slaveland; det er jo ikke andet end Religion og Religion rundt omkring en. Gud bevares, jeg holder paa Religion og Orden, og vores Præster, de skal lønnes og de skal leve, og de skal leve godt, det under jeg alle Embedsmænd. Men jeg vil ikke være med til at føde enhver Bondekal, som ka la Munden løbe og ikke gider bestille noget. Det er ikke min Religion.

Nej, det kan vi tænke ...

Det kan I rolig tænke to. Gange, for det skal ikke være nogen lille Pengepung, der kan holde Stand med dem: 25 Øre ved det ene Møde og 25 Øre ved det andet og saa Indsamlinger til dit og til dat; den sku ikke hedde Helligdom, deres Religion, den sku hedde *den hellige Pengeafpresning*, det er nu min Mening. I Kirke kommer jeg heller ikke mere, nu vi har faaet den nye Præst; han holder sig jo med dem, han tør ikke andet, ellers render de nu til Dags bare over til en anden. Men jeg gaar ikke i Kirke for at høre, at Satan skal brænde og lyne og gale, det har jeg hørt andre Steder i mit Liv. I den gamle Præsts Tid, der kunde man faa et mildt og trøstende Guds Ord, saa at man ku gaa hjem til sin Middag saadan, som man skal gaa fra en Kirke.

Den gamle brummede lidt og tog en Slurk af Glasset. Man skal være human og ikke chikanere sine Medmennesker, sagde han, det er en Hovedting ved Religionen efter min Mening. Da jeg var paa Toldboden i København, saa gjorde jeg min Skyldighed, men jeg var ikke nogen Posekigger, og det sagde de fremmede Skippere altid: De er en Mand, som man kan komme ud af det med, Jansen! Og jeg stod mig ved det; vi levede godt, min sidste Kone og jeg, inde i København; hvad har vi ikke faaet af disse hermetiske Sager af Kaptajnerne lige op til hele Harer, henkogte, og Delikatessesager og ægte italiensk Macaroni, og vi har haft mange gemytlige Ture, baade Styr mænd og Kaptajner og jeg. Og hvorfor? Fordi man var forekommende overfor sin Næste. — Men det estemerer de for ingenting hernede. Her er det bare, at den ene hyler værre end den anden, saa bier de frelst,

sier de. Tak for Mad! — Har jeg aldrig fortalt Jer, hvad den gamle Orlogskaptajn Holm, han sagde om Religionen.

Nej, Kontrollør, ikke det vi husker.

Saa ska I faa den, førend vi gaar til Køjs i Aften, for Klokken gaar ellers til to nu, og det er meget imod Reglementet her i Huset, men den Historie er god at sove ind paa. — Ser I, det var Tømmermanden om Bord, han havde faaet sig noget af dette Helligdom ovre paa en Plads i England, og det var jo osse med Psalmer og Syndefuldhed, og en Dag havde han sagt til en af Koksmatherne, et Svinebæst, at hvis han gjorde, som han hade fortjent til, saa gik han en Nat paa Hodet i Ballen og lige lukt ind i Helvede. Saa var det, at Fatter fik fat i ham, og det gik ikke stille a, vi var baade en og flere Stykker, der hørte det. Og nu har jeg tjent i Marinen i 40 Aar, sagde den gamle til ham, men at en af de *faste* Folk er gaaet hen og faaet Religionsskrupler, det har jeg, saa bandte han, endnu ikke været med til. Og nu skal jeg sie dig et Ord, og det er din Chef, der taler til dig, forstaar du: Gør, hvad du er sat til her i Verden, og hold dig til den gamle deroppe, som har dig i sin Haand; men hvad der er ud over ham, det skal du glide let hen over. For begynder du først at spekulere over *det*, saa kan du spekulere dig et lille Vandhode til, og du bliver dog ikke klogere. Har du forstaaet mig? Saa kan du træde af. — Og gamle Orlogskaptajn Holm, det var en Gut fra den Tid, da Bedstemoer var ældst. Og han havde været med baade i dansk og fransk Tjeneste, hvor at det ikke var Bondeblaabær, der smak dem om Ørerne! Og hans Ord dem holder jeg mig til. — — Nu har man jo gaaet baade her paa Pladsen og før i Tiden med og passet paa og lagt lidt til Side ...

Ho, ho, ho, Kontrollør, der slap det ud ...

Ja, naturligvis, tror I, jeg vil blive siddende Resten af de Dage, Vorherre under mig, i dette hellige Land, nu tilmed gamle Ortved ikke er mere. Nej, jeg tænker om en Vinter eller to, saa kan jeg flytte over til Svendborg, hvor der bor et Par gamle Venner af mig udenfor Byen. Der bier jeg saa liggende, til den gamle deroppe, som han sa, Orlogskaptajn Holm, til han mønstrede mig a. Og jeg skal sie Jer noet, *ham* — er jeg ikke bange for. For han har sin Børnelærdom, fra før der blev hellige i Landet. — Saa gaar vi til Køjs!

REJSESELSKAB

Det var paa en Station imellem Korsør og København, at han en Sommerdag kom ind i Kupéen.

Han var høj og lysskægget, med en Shagpibe i Munden og tatoveret paa Hænderne. Efter et hurtigt Blik smed han behændig en lille Byldt med Arbejdstøj op over et tomt Sæde, tog Plads lige overfor mig og gav sig til at tørre Panden grundigt.

Det er dog en farlig Hede, vi har i disse Dage, begyndte han straks; bier det saadan ved, saa kan vi her i Danmark ligefrem komme til at spille Brasilien!

Jeg spurgte med et Blik mod de tatoverede Hænder, om han maaske havde været derovre.

Jeg har lagt i Varmen i fem Aar, sagde han med et stort lyst Smil, og mest i Brasilien; engang desenterede jeg i Rio fra en Hollænder, der kom fra Java, saa be jeg derovre et helt Par Aar i en Overgang. Jeg skal sige Dem, jeg er Tømrer af Profession, men jeg har sejlet meget. Det er et dejligt Land, Brasilien! Der sku bare ikke være saa mange Slinger. Man vaagnede mange Gange om Morningen, saa ku saadan en Kammerat staa et helt Par Alen i Vejret foran Sengen. Det vil jeg nok sige, de var værre end Hugormene i Lejren ved Hald! Jeg traf for

Resten en Landsmand derovre, en Murer fra København a, og man bier jo nemt kendt saadan i det fremmede, saa vi gik fire hundrede Mil op i Landet sammen; dér havde han hørt for ganske sikkert, der var briljant Arbejde og Matrialer i Gud's Velsignelse; men det var bare Løgn, da vi kom derop. Naa, der var jo ikke noet at gøre ved det, Mureren fik sig en Gang Klø for den Arbejdsanvisning, saa fægtede jeg mig en hundrede Mil alene op mod Kysten. Dér fik jeg det godt: en briljant Mand, der sku ha bygget en Villa, storartet Akkordarbejde og behagelige Forhold: to Negerpiger til Haandlangere, Kosten bong, og for Resten — der var pæne, lysere Damer, hvad man kalder, ikke mange Mile borte. Jo, det var min egen Skyld, naar jeg døjede ondt i Brasilien; men De forstaar nok: i Ungdommen, det kommer let, og det gaar let, og det ka ikke nytte at græde over de Penge, der er gaaet dem en Tur, saa maa man se at lave noen nye. Gal var 'en, efter at jeg havde haft den gule Feber; de sku for Resten hellere kalde den den blaa Feber, for man bier blaa over hele Kroppen lisom i Pesten, og det er Kinin, de fylder paa en, bare paa, immer paa, lige til et Punkt; naar *det* saa ikke hjælper — færdig! Havde der ikke været en ung tysk Doktor derovre, saa havde jeg nu ligget paa Øen Bella vista; dér sendte Overlægen alle dem over, som bare skulde krepere i Rolighed og ikke ta Pladsen op for andre; jeg hørte godt, han sagde det. Din brasilianske Sattan! tænkte jeg, men saa kunde jeg ikke mere, og da jeg vaagnede op igen, saa sa den tyske Doktor: Ja, ja, Dansker, nu er De over det, og det ka De takke mig for, for jeg holdt paa, at det var ikke værd at sende Dem til Bella vista. Det var briljant, Doktor, sa jeg, og hvis jeg bare

hade noget at sige herovre, saa sku De bie Professor over hele Brasilien lige med det samme, men nu maa jeg rigtignok be Dem om at hjælpe mig lidt, for de vil ikke ha mig her paa Hospitalet længere, og det er ikke saadan for en fattig Haandværker og saa videre, han fik jo hele Remsen; det kostede ham 4 brasilianske Dollars; det var den Betaling, han fik. Saadan gaar det! Hade det været i de Tider, hvor man tjente noget, saa ku man maaske vist saadan et Menneske en lille Opmærksomhed; men dengang fejlede man jo ikke noget!

Der blev en lille Pavse, hvor jeg indskød et Par Ord, om at jeg netop var paa Hjemrejsen fra en Tur nede i Spanien.

Spanien! tog han øjeblikkelig fat igen og vendte den venstre Haandflade imod mig. Dér sidder en spansk Kniv! — og han pegede paa et bredt Ar indvendigt i Haanden. Det var i Malaga, vi kom fra Madeira, og jeg sku lige danse ud med et lille Pigebarn, saa var han der med Kniven, forstaar De; jeg parerede med den venstre Haandflade, men han pyntede mig for Resten temmelig meget, jeg maatte la Kammeraterne ta dem af ham. De gav ham et Par regulerede danske Skaller at ligge og lege med. — Ja, man ka nu sige, hva man vil, men det er noget a det, man lærer i Udlandet, at den danske Skalle, hvor den kommer frem, der er ingen Nasjon, der kommer op imod den! Jeg har set det mange Gange i det fremmede: naar de faar den første Gang, de bier ligefrem helt vilde. Den kan de ikke regne ud. Hva er den a? Og de kommer aldrig rigtig efter det, Spanierne nu slet ikke. De kittede mig for Resten lidt lovlig meget til en Gang i deres sorte Rødvin dernede, jeg drak den som Vand, jeg vidste ikke

bedre; ellers kender jeg ikke noget til Landet. Men der skal være flere briljante Pladser dernede, efter hvad jeg har hørt; i det hele taget, naar man er ung, ved De hva, det er liemeget, hvor man kommer hen, der er altid Tjans!

Han bankede Shagpiben ud mod Vinduesrammen og tændte sig en frisk, saa snusede han lidt til Røgen og sagde:

Hør for Resten, hvordan er det, nej i Spanien, dér har de vist ikke saa meget med Ananas, for det sier jeg ellers saa tit til min Kone, at det ku jeg nok ha Lyst til at spise en Gang igen: friske Ananas i Rødvín; det faar man saa meget i Brasilien. Men om osse jeg hade Raad til at købe dem herhjemme, jeg sier, jeg rejser mig daarligt op for de Sydfrugter, som der staar paa Kongens Taffel paa Amalienborg; jeg har selv været med til at ta Bananer bare til Hamborg, vi ladede dem lisaa pjadskgrønne — de hade dog lidt af det brune i Spidsen, naar vi kom med dem. Men det forstaar Folk dem jo ikke paa, som har siddet hele deres Liv med et dansk Kydben i Haanden! — Ja, nu er en anden jo lagt op, som man sier, for jeg er gift og har tre Børn, saa jeg kommer vel rimeligvis aldrig ud mere, men saa kan man dog sie, at man har set et og andet, og det er ikke enhver Bondekarl, der gir en noget at rende med! Som nu, jeg ved ikke, om De saa ham med Tatoveringen, de foreviste i København i Efteraaret. De kaldte ham Kaptajn; det var nu vist mest for den flyende Hollænder, at han var Kaptajn; men Svensker var han, og der stod ogsaa paa Plakaten, at han sku være tatoveret af de Indfødte paa Stillehavsøerne. Nu arbejder jeg for mig selv som Tømrer ude i Brøndshøj,

men det er jo tit, jeg kommer til København, osse med min Kone, og saa sa jeg til hende: La os gaa ind og se lidt paa den Tatoivering, for jeg er selv been tatoveret her paa Hænderne af en gammel Indfødt nede paa Sunda-ørerne, og Stillehavet er jeg dog osse lidt med paa. — Naa, vi kommer jo derind, og der var baade ham og en Foreviser, og den ene galede højere end den anden, om at denne Kaptajn, han var been holdt i Fangenskab, og der hade de pint ham med at tatovere ham baade forpaa og bagpaa og saa videre. Men saa tillod jeg mig at ta Ordet og sa: Ja, tatoveret, det er De jo; men skal jeg sie Dem, hvor De er tatoveret, og det er ikke paa Syd-havsørerne, men det er hos Smith brothers ovre i New York, og aldrig i sine Levedage har det været den rigtige, gamle Haandtatoivering, men det er gjort paa Maskine, lisom at man trykker paa Lærred, og De maa i det hele taet lidt længere ud ad Landet til med den, for der er osse Folk i København, der har været udenfor Valby!

Ja, jeg hade vist set meget?

Det ku maaske være, at jeg hade set det, som De aldrig faar at se i levende Live, og jeg har osse set en svensk Bagersvend i Vedbæk, sa jeg, der blev vist frem som lyssky Indfødt fra Madagaskar, og det var i 1885, da jeg arbejdede for Tømmermester Halland ...

Saa vilde de jo til at smide mig ud.

Det tror jeg hellere, De sku betro til en anden, sa jeg, og jeg har betalt mine Penge, og jeg har Lov til at udtale mig!

Og der var en tre-fire Herrer med Sølvstokke og høje Hatte; de holdt med mig, og Damerne med; de vilde høre, hvad han ku svare mig.

Saa begyndte han jo paa en frisk om Stillehavet og de Indfødte, men saa sa jeg bare:

Nu skal jeg sie Dem endnu en Ting, at De kalder Dem Kaptajn og fortæller, De har lagt i Stillehavet; men hvis De kender noget til de Indfødte, saa ved De, at det at blive tatoveret af dem, det holder de for en stor Ære. Og det kan De vist nok indse, mine Herrer og Damer, naar De ser paa det Stykke Gerüst dér, at der er vist ikke noen, hverken tamme eller vilde, der finder paa at vise ham nogen Ære.

Saa gik jeg godvillig.

Nogle Øjeblikke efter rullede vi op for Frederiksberg Station. Min Genbo langede sin Byldt ned fra Hylden og rakte mig en stor, brun Næve. Farvel, sagde han, og Tak for behageligt Selskab! Tiden gaar immer saa briljant, naar at man underholder hinanden. —

STILLADSRAADENS RUSLANDSREJSE

Förhenværende Tømrermester Thorsen så sig omkring i en større Kreds af Venner: Naa, saa I vil høre om mine Rejser, Dreng, sagde han, ja, det ka I jo gerne faa lidt a; man ska ikke sætte sit Lys under et Fjerdingskar, staar der skrevet, og om I osse kommer over de halvt-hundrede lisom en anden, er det dog ikke sikkert, I kommer lisaa langt paa den anden Side Runddelen.

Ser I, det var den Gang Vorherre, han hade lagt sin Velsignelse i Byggeriet og Byggegrundene, saa ku man jo trække sig ned a Stilladserne og gi sig til at privatisere, som de kalder det; og da nu Kongen ikke vilde gøre mig til Etatsraad, saa var det, Folket i København gjorde mig til Stilladsraad, og det hade jeg osse paa mit Visitkort, da jeg var med Rejseforeningen i Paris til Verdensudstillingen: Oscar de Thorsen, conseiller d'échafaudage. Det er sgu alletider en Fordel ved den Titel, at man kan drikke Øl for Rangskatten!

Naa, jeg vil nu ikke fortælle Jer om alle mine Rejser med Rejseforeningen, for saa sier I bare, det er Løgn, det hele; men jeg vil holde mig til den, vi var paa i Rusland, for den ka I lære mest af, naar I vil ta efter det. —

Ser I, først maatte jeg jo til at lægge mig lidt efter Russisk; det var jeg ikke inde i i Forvejen, og jeg har nu min egen Sprogmetode, saa jeg sa til Translatøren, hvordan han sku gribe det an, for at der ku komme lidt Gang i Galosjerne i en Hastighed. Og da jeg hade faaet 3 Timer hos ham, saa sa han allerede, at nu ku han ikke lære mig mere og Mage til Elev hade han aldrig haft, saa bedre ku man jo ikke forlange.

Saa gik vi i Søen med Damperen, halvandet hundrede nydelige unge Mennesker, og vi spillede den russiske Nationalsang til langt ud i Østersøen og øvede os paa at staa med Hatten i Haanden, for det maa man, naar de spiller den i Rusland. Det gik briljant altsammen, Formanden holdt Taler, og lange Peter Holbæk, Brændevinsbrænderen, fortalte om al den Edder og Forgift, han hade taet med for at prøve Russerne i, og jeg begyndte jo allerede at gaa omkring og sie et og andet paa Russisk for at vænne Folk til Sproget.

Da vi hade passeret Bornholm og var vel ude af de danske Farvande, oprettede jeg en lille russisk Skole paa Agterdækket.

Det er nu ikke værd at nævne Navnene paa alle de stræbsomme Studerende, der meldte sig til Skolen, for man skal aldrig sjenere Folk i en ældre Alder med at fortælle dem, hvor de har deres Kundskaber fra; men der var da over et halvhundrede Stykker unge smukke Mennesker, som blev anbragt paa lange Bænke, saadan at der var Plads for mig til at gaa op og ned imellem dem med det Papir i Haanden, som Translatøren hade skrevet op paa efter min Sprogmetode. Og da jeg hade faaet den nødvendige Ro og Orden til Stede, saa begyndte jeg:

Øl, Dreng, det hedder pivo! Kan I nu gentage det højt og tydeligt 3 Gange, pivo, efter Jeres Lærer!

Det kunde de.

Det er et af Grundordene i Sproget, forstaar I, og la os faa det en Gang til!

Saa gav de det en Gang til.

Det var briljant; nu I har lært det, kan I aldrig komme til at tørste i hele Rusland. Saa gaar vi over til et andet Kapitel: Hvad hedder du, min lille Pige? Kak tvojø imja, djevuska? — De, der har det svært ved Udtalen, ka ha Lov til at springe det over; det kan ogsaa klares med lidt Dikkedarer i al Almindelighed. Det er i det hele taget mere for de bedst begavede Elever. Men det næste maa I vide allesammen, ellers ka I slet ikke komme igennem derovre: Ty istinno krasivajæ djevuska! — det betyder: Du er renok en køn lille Pige! Det maa vi ha gentaget 3 Gange og 3 Gange til og 3 Gange til. Det var rigtigt, det gik med Liv og Lyst, Dreng! Naar I nu sætter pivo til bagefter eller de af Jer, der har lidt mere Mønt paa Lommen: Vino, det vil sige: Vin, saa har I straks en hel lille Konversation til at gøre Jer behagelige med, bare efter første Time. Det koster 10 Øre pr. Mand til Punsebollen, og saa ophæver vi Skolen for i Dag, for naar I lærer alt for meget, er jeg bange for, de ska blive rent tossede efter Jer, Ruspigerne.

Saa tog vi os en Cigar, og vi var nogle af de mere sprogkyndige, som fik en lille Passiar om fremmede Sprog over det hele og hvor behageligt det er at kunne et fremmed Sprog, naar der kommer et fremmed Menneske, og saa, for at opmuntre dem af Drengene, der ikke var saa ferme endnu, fortalte jeg, hvordan jeg selv hade været

lie ved ikke at ku klare mig ovre i Paris under Udstillingen.

Jeg var taet ud alene og ikke med Foreningen, og denne Fanden af Drosjekusk, han blev ved at køre. Hvert femte Minut, saa stoppede jeg ham, for jeg kunde jo godt se paa det hele, at vi kom Pokker i Vold, og saa forklarede jeg ham paa Fransk, hvor det var jeg vilde hen; men om han nu ikke har været rigtig inde i sit Modersmaal, eller hvordan han har haft fat paa 'et, han sa bare: Oui, monsieur, oui, monsieur, og saa kom der saadan en Skylle af dette modbydelige simple Fransk, som man jo ikke lærer hos de bedre Lærere ... og han videre! Bare pidskede paa Kamelen og gloede op til alle de Uhre, vi kom forbi! Det var Timekørsel, dette her, tænkte han.

Men saa, dengang vi omtrent var kommen helt ud paa Landet, stoppede jeg ham for Alvor. Nu ska det være Løgn, sa jeg paa engang, og det forstod han. Jeg Pengene op af Lommen og blev snydt en halv Snes Frank fra, og saa paa en Omnibus ind til de store Bulevarder; dér maatte man ku spørge sig for!

Der kommer osse en meget nydelig, sortsmudsket Herre spadserende: „Bonjour, monsieur, pardon, s'il vous plaît, est-ce-que vous voulez være saa god at sige mig, hvor jeg gaar hen til Hotel saadan og saadan —“ alt-sammen paa Fransk.

Saa ser han stift paa mig og sier: Est-ce-que vous parlez anglais?

Nu var det, førend jeg hade været med Foreningen i England, saa jeg ku ikke svare: No, Sir! men jeg rammede ham den ud paa Fransk: Non, monsieur!

Italien? spørger han og rullede helt sort med Øjnene.
Non monsieur!

Espagnol? siger han saa.

Men saa tillod jeg mig at ta Ordet og sa: Undskyld, sa jeg, at jeg afbryder Dem i Deres flydende Foredrag, men maaske De taler Dansk?

Han saa paa mig, lisom han var been helt angst og bange ... Eller Svensk — eller Tysk — Russisk — Portugisisk ...

Han passede over det hele.

Ja, for saa tror jeg, det er bedre, vi afbryder denne behagelige Underholdning: Est-ce-que vous voulez me donner lidt Ild paa min Cigar? Adieu, monsieur, mange Tak ska De ha og hils hjemme! Og jeg ind i den første den bedste Restaurant.

Der staar en lille fiks Opvarter og smiler imødekom-mende over hele Ansigtet, saa jeg letter paa min Eiffel-hue: Est-ce-que vous voulez være saa venlig og sige mig o. s. v. — altsammen paa Fransk.

Men saa aabner han Munden: Det er saamænd meget bedre vi taler Dansk, Herr Thorsen, for jeg kender Dem saa godt og jeg har serveret for Dem og Frue mange Gange ude hos Hansen paa Constantia ... Saa der ser I, Dreng, at man ku godt ha kunnet otte Sprog og dog klaret sig allerbedst i Paris paa Dansk. —

Naa, men jeg glemmer rent Rusland, og det var dog det, I sku faa et lille Begreb om. Ser I, det er stort altsammen derovre, ganske storartet. De Stene, som I pres-ser Jer med i Slipsnaale, dem har de Søjler af inde i Isakskirken, og naar I staar i Moskov lisom her paa Rundetaarn og ser ud over Gitret, saa ka I tælle flere grønne

Kirkekupler, end der er Agurker paa Amager. Deres berømteste Kejser, han hedder jo osse Peter den *Store*. og hans Støvler hade lange Peter Holbæk, Brændevinsbrænderen, paa, den Gang vi var oppe paa Kreml.

Det var sgu for Resten min Skyld, for vi gaar jo omkring og ser paa alle disse historiske Mærkværdigheder og vi er saadan en lille Afdeling for os selv paa en 8—10 Stykker, saa kommer vi til et Par Pelsstøvler. Jeg vil nok sie, der ku snart bi Plads i Kanen, hvor at de kom frem, og det var Peter den Stores Støvler, sa Officeren, der viste os rundt: les bottes de Pjotter le grand — de sier *Pjotter* i Rusland.

Men saa er'et, jeg sier — paa Fransk: Ja, se det var nu Pjotter le grand, men der staar Pjotter le plus grand, Akkevitpeter, som har været Fløjmand i Hestgarden hjemme, inden at den blev ophævet, og la os se, om han ka komme i Ga-Gakkerne!

Officeren turde først ikke rigtig, men vi var jo alene i Afdelingen, og saa sku I ha set ham grine, da Akkevitten fik den højre Støvle paa og begyndte paa en lille Trippevals med den røde Kineser, som vi kaldte ham, Galanterivarehandleren, med de skæve Øjne og Ild paa Kvisten.

Der ku ellers nemt gaa Møl i dem, brølede Peter til Officeren, naar de ikke blir rørte lidt. Men han hade jo ingen Sprogkundskaber, saa han sa det paa Dansk.

Qu'est que c'est va dire? sa Officeren til mig paa Fransk.

Oui, Monsieur, sa jeg, det er nu ikke saa let at klare — for det var Møl, skal jeg sie Jer, Dreng, den Sort mere urenlige Ord, dem har jeg aldrig lagt mig særlig

efter; men saa tog jeg lange Peter Holbæk ved Haanden, og saa sa jeg til Officeren:

Voyez vous, monsieur, Peter her, Pjotter le plus grand, han er bange for, at der skal gaa i Støvlerne — og jeg pegede jo paa Støvlerne med det laadne i — det, som der allerede for længe siden er gaaet i ham selv deroppe, og saa slog jeg Peter paa Nødden en 3—4 Gange med Fingeren.

Det ka I være vis paa, det ku Officeren forstaa. Très bien, sa han, très bien, den er briljant, Thorsen, Herr Thorsen!

Hva var'et, du lavede med mig? sa lange Peter. Sku det være morsomt, at du bankede mig paa Hodet; hva var'et egentlig?

Det skal jeg sige dig, Peter, det var det, min lille Datterdatter lærer efter i Skolen nu til Dags; det er det, de kalder for Anskuelsesundervisning; og naar du en Gang ikke mere gider forgifte hele Landet med din frygtelige Brændevin, og du alligevel skulde trænge til lidt Sysselsættelse, saa ka du saamænd godt leje dig ud til saadan en lille Pigeskole som et helt Anskuelsesmuseum. — Det forstod nu Peter ikke, for han mangler videnskabelig Uddannelse.

Og det vil jeg for Resten sie Jer, Dreng, det er en stor Nødvendighed, især naar man rejser i Rusland.

For som nu mange af Jer, naar I mødte saadan en rigtig Løjser derovre med bare Ben og en tyk Kæp i Haanden og Haar som en Vildtysker, saa ku I nemt tro, det var lisom en af dem fra Nørre-Allé, som I ska blive bange for. Men det er det slet ikke. Det er bare en Pilegrim, som er gaaet mange Mile paa sine Ben for at kom-

me ind til Moskov og hilse paa den siberiske Madonna, kalder de hende. Det er den fornemste Mutter Madonna af dem allesammen, og hun har et Kapel lige ved Indgangen til Kreml; naar de er rigtig syge derovre, og der ikke er noget paa Apoteket mer, der hjælper, koster det 100 Rubler, saa kommer Præsterne kørende med hende i Brudekareten med Heste med Topper, og det ska være ganske storartet at se paa.

Jeg tilbød dem paa Hotellet, at jeg vilde gerne lagt mig et Par Timer, saa vi ku ha sendt Bud efter hende, men det vandt ikke almindelig Tilslutning. De sa, at saa var Russerne been fornærmede, og det vilde saamænd ha været baade Synd og Skam, for det var magesløs forekommende Mennesker imod os, allesammen.

Jeg vilde ønske for Jer, I hade kendt Admiralen paa det kongelige Kanonstøberi. Det var en fin Mand og en briljant Mand. Han viste os selv rundt med en hel Ruse Officerer, og vi stod og saa paa, at de støbte en Kanon. Det var meget interessant, for Jernet, det flød og fraadede, saa der stod lisom et helt Skum i Vejret.

Det er en kraftig Bajer! sa jeg til Admiralen, som stod lige foran mig.

Was belieb? sier han — paa Tysk.

Kräftiges pivo, sier jeg, for at han skal forstaa det bedre, lige anstukket, frisch vom Fass!

Ja, det ska De ha Ret paa, sa han, eller saadan noget lignende, og grinede.

Bitte, Hr. Admiral ..., saa stak jeg ham mit Kort: Oscar de Thorsen o. s. v.

Mange Tak, Hr. Thorsen, og jeg fik hans igen. Ku det

interessere Dem, sa han, at se, hvorledes man støber dette her Bisselæer Staal eller Bismer Staal?

Mit Vergnügung, bitte sehr, Hr. Admiral!

Der sku I set et Syn, Dreng! Først lisom Hjul og Gnister fra en halv Snæs Grundlovssole paa Tivoli, og saa kommer det flydende røde Jern farende ud i en varm Straale.

Den ku være god i en hul Tand, sa jeg til Admiralen, og vi begyndte paa en lille rask Diskussion om Støbning over det hele, men saa er det, den røde Kineser dunker mig i Ryggen og spørger, om jeg ikke hade en Cigaret. Jeg hade nu ikke noen; men jeg vender mig til Admiralen: Entschuldigen Sie, Pardon, Hr. Admiral, die kleine Abbrechung! Men det er min Ven, der rothe Kinese sogenannt, der wollte gern haben en Cigaret, Sie haben vielleicht — und so weiter?

Og Admiralen: Pist! han vinker paa en Slave, som spænder ud og kommer tilbage: Vørsaaartig, sier Admiralen, Hr. Rath — det var mig — og han rækker mig et Etui med Cigaretter.

Med Forlov, sier jeg, og taer først selv en, saa gir jeg Kinesen en. Mange Tak, sier jeg og vil række dem tilbage.

De skal beholde dem allesammen, sier Admiralen, og Etuiet med, Hr. Rath, zum Andenken!

Det skal jeg ikke nægte, det syntes jeg var nydeligt, og det sa jeg ogsaa til ham: Hr. Admiral, sa jeg, das war nett! — Ich danke Sie; nicht für das Federal, denn das kan ich kaufen für en Rubel, aber ich danke Sie für das hübsche Gedanke. Og saa stak jeg ham paa Næven: Habe die Ehre, Hr. Admiral!

Habe die Ehre, Hr. Rath! sa han lisaadan.

Det var en storartet Mand! — I det hele taget, vi blev modtaget som Danske af Russerne briljant, og de Danske, der boede derovre, de var osse glimrende. Der var en af dem, som hade været der i 50 Aar, og det sa han med Taarer i Øjnene, at han ku slet ikke tale et Ord Dansk mere, saa det ka jo godt være, det var Løgn, at han nogensinde hade kunnet det; men det var ellers en meget behagelig ældre Medborger.

Ham var vi nogle Stykker med paa Industriudstillingen i Moskov, og der er det, lisom han gaar og tosser rundt paa Tysk og ikke kan komme rigtig ud af det, saa sier han igen, at det gjorde ham saa forfærdelig ondt, at han ikke kunde huske et Ord Dansk mere, men saa sa jeg til ham:

Det er rigtig kønt af Dem sagt; det ved Gud, det er, det er nydeligt, og De er en ægte Hædersknøffel, men nu ka vi den!

Hva behar?

Jo, jeg mener, De behøver ikke mere at fortælle os, hvad De *ikke* kan; men sku De ikke, siden De nu engang er Fører herude, kende Navnet paa det store, dejlige lyse Pigebarn, som gaar der med en noget mindre Veninde og sender Peter og Kineseren saadan noen vældige Øjne?

Men lige med det samme maa Pigebørnene ha hørt, hvad jeg sa, for et Øjeblik efter er de bægge to paa Siden af os og sier paa Dansk:

Goddag, Danske!

Saa var det hverken værre eller bedre end et Par smaa københavnske Gavtyve, der var taet over for at synge

lidt for Russerne, og de var to Veninder foruden, og den blonde havde været i Rusland, fra hun var 14 Aar, og det var næsten 10 Aar siden, de havde hørt Dansk, noen af dem.

De vilde ha været ud og taet imod os med Buketter og Dannebrogssløjfer, men det hade nok ikke været rigtig velset paa højere Steder, og det syntes jeg for Resten var Synd; for Herregud, det var rigtig nydelige Pige-børn, og flotte i Klæderne. Og danske var de med Liv og Sjæl, de laa altid i Haarene paa de tyske Agenter derovre, og de hadede Tyskerne, fortalte de, og det er osse noget nærigt Rak i Udlandet. Førend de gir et Par Skilling ud, vender og drejer de dem en halv Snes Gange i Haanden, og saa putter de dem som Regel tilsidst i Lommen igen.

Nej, det ka man ikke sie andet, de danske Pigebørn, de hade ikke glemt Danmark; Rusland holdt de meget af, det var et flot Land, et briljant Land, men Danmark, det var dog deres gamle Fædreland.

Den Dag, de andre var oppe at se paa denne Kroningskirke, saa besøgte vi dem, noen Stykker, ude i Pensionatet, hvor de boede; de hade selv lavet Frikadeller paa gammel dansk Manér med stuvede Kartoffler, det hade de ikke smagt, saa længe de hade været borte, og vi lærte dem de nyeste hjemme fra, der gik i de Tider: Rundt paa Gulvet! og de rigtige Slagudtryk, at Jacob er storartet! og Der er Bal i Haven! Jeg forsikrer Jer for, Dreng, de var lisom Børn; de hade Taarer i Øjnene af at høre rigtig Dansk igen af det ægte.

Til Osten kom saa Peter med en Akkevit, 1ste Klasse A med Stjerne, og vi sad der og gav ingen Penge ud og

spiste og drak og morede os storartet. Det eneste var vi allesammen enige om bagefter, som vi hade savnet i det hele, det var en rigtig gammel Karlsberg! —

Ja, det tænker I nu ikke over, Dreng, naar I sidder en Sommeraften og drikker Jeres Øl udenfor Koncertsalen og hører paa Lumbye, hva det vil sie at være i Udlandet; men jeg skal aldrig glemme som den Gang, vi sejlede væk fra Kanonstøberiet derovre. Saa stod Officererne og Folkene opstillede ved Landgangsstedet med Haanden til Huerne, og vores Formand, da vi hade gjort los, saa udbragte han et Vive la Russie! forstaar I Dreng, paa ægte Pariserfransk f. f., og vi svarede med 3 lange og 3 korte.

Og saa begyndte Russerne med Vive le Danemark! med almindelig Jubel bagefter, og vi stod der og tog imod den uden at blinke, og vores Horntudere, vi hade med, spillede Kong Kristian og Dampskibet gik af Sted med os

Jo, det var smukt, det var nydeligt, det var storartet; man følte sig liegodt, som om man stod med et lille Storkors af Dannebrog paa Brystet. — —

— Se nu ka I jo tænke lidt over det, Dreng, og saa ka I for Resten gaa hjem og hilse Jeres Koner, som Kongen sa, og fortælle, at I har hørt om Stilladsraadens Ruslandsrejse.“

EN SÆRLING

Det var hen imod Sommerens Slutning, oppe paa et højnorsk Badested lige i Trægrænsen. Solen brændte forsvarligt, og der var heller ingen Mennesker paa de store, bare Pladser mellem Kurhusbygningerne. Men inde fra den største af Salonerne lød høje Skrig.

Frøken Ammundsen sang.

Midt ude i Solen mødtes en ung dansk Æstetiker og Anstaltens yngste Læge; de vekslede i Forbigaaende et Haandtryk og et betydningsfuldt Blik, da netop i det samme Frøkenen udstødte nogle skingrende Hvin.

„Nu skal vi straks sende Bud efter Madammen,“ bemærkede Doktoren med en kendt gammel Landlæge-vittighed.

Saa forsvandt han, og Danskeren gik til, ind mod Alleererne af lave Graner. I rask Gang kom han hurtigt dybere ned i Dalen, hvor Træerne blev bestandig højere, tættere og frodigere. Den unge Mand søgte hen imod en Plads nær ved den kønne, lille Bjærgbæk, der i et fosseagtigt Væld flød ud over store, brede Stene. Dør stod en Bænk i en hyggelig Krog, hvor man saa dejligt kunde sidde ene og lade Tankerne svirre rundt som Myg i Solskin.

Helt ærgerlig stod han stille. Der sad allerede en Person paa Bænken. Det var en Landsmand, Kontorchefen med sit store Hoved paa en lille Krop. Han hørte til de allermest gnavne Kurgæster, som overhovedet var deroppe, og kun en eneste Gang var han hørt tale livligt om nogle københavnske kommunale Spørgsmaal, der sorterede under hans Departement — for Resten, maatte det indrømmes, ikke uden Skarphed og Ejenommelighed i Opfattelsen.

Der var ikke andet for Æstetikeren at gøre end at blive ved med at gaa; Manden maatte allerede have set ham paa Vejen, og det vilde have stridt mod den tarveligste Høflighed at være vendt om.

Højest mærkværdigt hilste Kontorchefen forekommende og med næsten et venligt Smil:

„Naa, De har ogsaa maattet ty herved!“ Der laa et Skær af baade Skadefryd og Sympati over hans Ansigt.

„Ja, her er saa rart! ... Smukt ...“ tilføjede den anden og slog med Haanden ud imod Fossevandet.

I det samme bemærkedes en hastig Omskiften i den lille Mands Ansigtsudtryk, og han sagde, tør og ærgerlig: „Naa, De gaar maaske bare Tur?“

„Ja, selvfølgelig. Jeg gaar Tur. Gør De maaske ikke?“

„Nej; nej, det *ved Gud* jeg ikke gør. Jeg skal *aldeles ikke* gaa Tur paa denne Tid. Tværtimod; det er ganske mod min Kur at gaa Tur nu. Jeg skulde netop i disse Timer enten sidde paa mit Værelse for aabne Vinduer eller ogsaa blot paa en af Bænkene i Skygge højt oppe i Skoven lige ved Grænsen til Plænerne foran Kurhuset.“

„Jamen undskyld, Hr. Kontorchef, hvorfor gør De det saa egentlig ikke?“

„Hvorfor? Herregud, det er vel dog ikke alle Mennesker, der er begavede med uimodtagelige Trommehinder og Hjerneceller.“

„Aa, De mener, fordi Frøken Ammundsen synger?“

„Ja, og Maleren akkompagnerer eller Løjtnanten ... eller Kandidaten, eller jeg ved ikke hvem af alle de musikalske Forbrydere“ — den lille Mand hævede Røsten — „ja, for jeg kalder dem Forbrydere, Forbrydere imod Næstens Fred og Ro og ordnede Tankegang. Men De hader maaske ikke Musik? De er maaske saa lykkelig at være umusikalsk?“

„Jeg forstaar ikke rigtig, Kontorchef ... hvis jeg var musikalsk, saa kunde jeg dog vel egentlig ikke hade Musik.“

„Naa, saa det mener De ikke! Det er jo netop Forbandelsen naar man, som jeg, er musikalsk og saa hader Musik. Hvis jeg var umusikalsk, saa kunde jeg jo vænne mig til den Tummel ligesom til Vognrummel paa Gaderne. Tror De saa, jeg løb her en halv Mil væk, stik imod min Kur? Jeg blev roligt siddende og lod dem lar-me; rent dynamisk set er Spektaklet da til at udholde; det vilde løbe uden om mine Tanker og i det højeste give dem nogle Stød til Idéforbindelser. Naar Frøkenen satte i med et af sine mest skærende Hvin, kunde jeg jo paa en ingenlunde generende Maade blive mindet om Klampenborgtogenes Afgang hjemme og om Sommerfærdsel og livlig Trafik.“

Æstetikeren smilede og arrangerede sig lidt paa Bænken ved Siden af Kontorchefen: „Jeg begriber Dem meget vel. Den Musik, vi hører heroppe, er af en sørgelig dilet-tantisk Natur ...“

Men hans Sidemand afbrød ham energisk: „Det vilde jo da for Pokker kun blive meget værre for mig, hvis den var kunstnerisk; jeg har jo sagt Dem, at jeg er musikalsk og *hader* Musik. Jeg skal sige Dem, jeg *hader* overhovedet al Kunst og som Følge deraf naturligvis saa meget mere, i jo højere Grad den, imod min Vilje, fængsler mig og optager mig eller rettere distraherer, spreder, forfjoller mig, hvilket af Udtrykkene De maatte foretrække. Vil De give mig lidt Ild paa en Cigar?“

Æstetikeren betjente med Tændstikker.

Den anden bakkede lidt paa Cigaren, saa sagde han indædt: „Ser De, det er ogsaa imod min Kur at ryge Tobak paa denne Tid; men nu er jeg bleven nervøs og maa give efter for den deraf følgende, ganske meningsløse, Trang til at irritere Nerverne yderligere, ogsaa ved at snakke, hvad jeg naturligvis ligeledes burde lade være med.“

„Jamen, naar jeg nu diskret trak mig tilbage, Hr. Kontorchef, og lod Dem ganske ene og i Ro...“

„Det ved De jo dog som intelligent Menneske, at saa blev det kun meget værre. Saa havde jeg ikke engang nogen, jeg kunde rase ud overfor, da jeg nu engang er kommen i Bevægelse. Nu maa jeg oven i Købet *bede* Dem gøre mig den Tjeneste at blive, for at jeg kan faa løbet hele Linen ud.“

„Jeg stiller mig ganske til Tjeneste for Deres Hygieine.“

„Tak! Det er jeg virkelig nødt til at takke Dem for. Og saa er De jo tilmed en Landsmand, overfor hvem man rolig kan lette sit Hjerte med Hensyn til disse Nordmænd. Jeg finder, at de fleste af dem, der er Kunstnere

og Kunstvenner heroppe — og det er jo ikke saa ganske faa — de hører til den allerubehageligste Nuance af Racen. For naar der nu en Gang *skal* være Kunst, naar der *skal* finde denne Bearbejdelse Sted af dette mig i højeste Grad antipatiske Sammensurium, som man kalder *Stemning*, saa finder jeg mig dog bedre i dem, der gør Vanvidet til Princip, saa vil jeg dog, med Sans for det patologisk korrekt udviklede, i en vis Forstand respektere l'art pour l'art; men her oppe har de jo l'art pour Moral, Religion, Politik, Skolevæsen og alt mellem Himmel og Jord. Hvad mener De om denne Bjørnson?"

Men inden der var blot nogen Mulighed for at svare paa Spørgsmaalet, fortsatte han selv: „Det er jo den rene Hjerne med en Pind i.“

Kontorchefen gjorde nogle Bevægelser med Haanden som om han kørte rundt i et Krus Gammeløl: „De alvorligste og betydeligste Ting, som fordrer den dybeste Tænkning og de mest omfattende Kundskaber: Religion, Historie, Politik, konkret Videnskab, alting bliver i denne taagede Stemningsgryde kogt sammen til en ustandseligt flydende Vælling. Ja, naar det saa blev taget for, hvad det var, noget, som virkelige Kunstnere skældte ud paa, og forstandige Mennesker grinede af, saa kunde det jo tjene Manden selv til Adspredelse. Men dette Folk af halvstuderede, som regerer nu til Dags, de tager det naturligtvis for Alvor og lader sig bestemme deraf i Forhold, der burde behandles efter den dybeste Overvejelse og saa langt fra *Stemning* som overhovedet muligt. Kan De huske Garibaldi, som døde; det var en af samme Sort. Han var nu saadan Militærkunstner og Politiker-artist. Naar han og Victor Hugo skrev Breve til hinanden

om Verdensfreden og Socialismen og hele den tyrkiske Musik med Menneskehedens Udvikling og Fremtid; jeg forsikrer Dem, bedre Breve skrives der ikke paa noget Galehus i Verden! — Det Kontortium skulde Bjørnson have været med i. Han, Ibsen, det er dog en anden Mand; det er da noget af en stundom virkelig belærende Menneskeskildrer, og han lider da heller ikke af denne diletantiske delirium loquens et scribens.“

Kontorchefen smed arrig sin halve Cigar hen ad Jorden og fik en frisk tændt.

„Hm,“ sagde han saa, „se nu kom han, Fritjof Nansen hjem. Naturligvis telegraferede han til Bjørnson, han sendte ham en Hilsen fra *den store Stilhed*. Aa, jeg forsikrer Dem for, jeg vilde have godtet mig for et helt Aar og meget mere, hvis jeg havde kendt den Nansen og vidst, at han var en stor Ironiker! Tænk, hvis han havde ønsket at hilse denne ustandselige Talemaskine, som har givet sit Besyv med i tusinde Ting, som han ganske manglede Forstand paa, fra den imponerende store Stilhed, hvori stærke, udholdende, tavse Mænd med klare Hoveder og omgivet af alle Tilværelsens reelle Hindringer og Farer arbejdede sig Fjed for Fjed frem imod en sparsomt tilmaalt Erkendelse! — Men, *desværre*, saadan har han naturligvis ikke ment det.“

Kontorchefen tav. Der havde været en underlig, bitter Sørgmodighed i hans Blik, en besynderlig, næsten tragisk, Klang i hans Stemme, som for nogle Øjeblikke var ved at bringe det Smil, hvormed hans Landsmand havde hørt paa ham, til at svinde.

„Det er jo naturligvis det,“ sagde han lidt efter og langsomt, „at hele ens Livsbetragtning hviler paa den falske

Forudsætning, at Menneskene er forstandige og moralsk følende Væsener. Og man gaar saa underligt ud fra, at de kæmper imod Uklarhed og Stemningsvæv ligesom en selv, og at Nederlagene i denne Kamp kun er Afvigelser. Men de er naturligvis Reglen, selve det nærende Grundlag for Menneskers Tilværelse. Ellers havde ikke disse Moralmusikere og Politikdigtere og Samfundsmaalere den frygtelige Magt, de har, og kundskabsrige, forstandige, klart tænkende, beskedne Mennesker led ikke alle disse sørgelige Nederlag.“

Han saa Æstetikeren skarpt og lige ind i Øjnene: „Nu har jeg siddet her og betroet Dem, hvor inderligt og af mit ganske Hjerte jeg hader *Stemning* og al denne forskelligartede Kunst, som fabrikeres deraf. Og det er af den Grund, jeg irriteres selv af saa lavt liggende og forholdsvis uskyldige Forsøg i den Retning, som naar Frøken Ammundsen sidder og hyler sig rødhovedet i forgæves Anstrengelse for at komme i de samme Stemningssvingninger som Komponisten, der har skrevet Sangene. Og saa skal jeg nu sige Dem, at jeg irriteres ganske særligt af Musik, fordi det er denne uforskammet paatrængende Kunst, der ikke respekterer Andenmands fri Selvbestemmelsesret. Malerier kan man dog undgaa at se, og Digterværker kan man lade være at læse, men Musiken gaar til en igennem Luften, som ens organiske Liv umuligt kan unddrage sig. Den hader jeg par excellence, fordi den med en — om jeg saa maa sige — hørlig og uundgaelig Symbolisme anskueliggør denne fortvivlede Indfiltren af Stemning og kunstneriske Synspunkter i hele det Liv, Menneskene burde leve som moralske og tænkende Fornuftvæsner.“

Den lille Mand med sit uforholdsmæssig store Hoved rejste sig og saa paa Uret: „Nu tror jeg,“ sagde han, „at hun og Løjtnanten og Kandidaten og de andre er hørt op, saa at jeg kan finde mig et Par forstandige Hviletimer hjemme. Og nu har jeg ogsaa faaet talt mig saa temmelig rolig. De skal have Tak, fordi De har hørt paa mig uden at ville disputere med mig. Men De tillader, at jeg gaar alene hjemad. — Det ved jeg meget godt, at De i Deres stille Sind tænker, at denne Mand, som stadig raaber paa Fornuften, er den allerstørste Taabe af alle de mange Taaber, De utvivlsomt er stødt paa i Deres Liv. Og saa fornuftig er jeg dog, at jeg indrømmer Dem, at det overmaade vel kan være Tilfældet. Jeg kan saa godt være netop den rigtig bund-ufornuftige og bindegale. Men hvad hjælper det mig?“

Og dermed rejste Kontorchefen sig fra Bænken, lettede høfligt paa sin Hat og gik. —

FRITS ENGELSKMAND

Lidt ind i November Maaned melder Frits Engelskmand sig paa Arbejdsanstalten i en af Københavns Nabokommuner. Stundom har det kunnet trække ud til hen i Slutningen af Maaneden, men saa staar han der ogsaa sikkert; let og kummerligt klædt paa, graa og frossen og med lange, helt hvide Skægstubbe i Ansigtet.

„Ja, Hr. Inspektør, nu er jeg her.“

„Naa, De ser ellers køn ud, Frits.“

Frits misser med Øjnene, og der lægger sig et Smil helt rundt omkring hans Mund. „Ja, nu vil Pigerne ikke mere se til mig. Saa maatte jeg jo ud til Inspektøren.“

„Tror De aldrig nogensinde, De kan blive fornuftigere, Frits?“

„Nej. Ikke i denne Verden, Hr. Inspektør; det er jeg for gammel til. Men det kunde jo være, naar det gaar om igen.“

Frits er nu oppe i halvtredserne og dygtig graasprængt, men har holdt sig smækker i Figuren, er ikke høj, men vel bygget og har meget smaa Hænder og Fødder.

„Det er pænt at ha,“ siger han, „og saa maa man ogsaa ka gaa paa dem, ikke dette Knoldesparkeri og Vaden omkring, lisom de gik, Folk, og slæbte paa en Elefant-

syge i begge Benene. De kan for Resten tro, saadan en Elefantsyge fra Indien a, som jeg har kendt Folk, der hade, dengang jeg var i engelsk Tjeneste, de besvimede, alle Professerne og Kandidaterne herovre, bare de saa den med lukkede Øjne.“

Frits Engelskmand gaar rask, med Hovedet godt rejst, rank Holdning og regelmæssige Armbevægelser; naar han arbejder, er det hurtigt, og han drikker ikke, anderledes end, som han siger, „naturligvis ka man ta en Kæfer ved Lejligheder, naar man har Penge: det er jo kun behageligt.“

Kommunen, som huser ham om Vinteren, er hans Fødselskommune, hvorfra Frits' Forældre flyttede ind til København; den er det eneste Sted i Danmark, hvor det har kunnet oplyses, at Frits har opholdt sig fem Aar i Træk, og saaledes erhvervet Forsørgelsesret. „Det er jo jo ikke, fordi jeg ikke har været Steder nok,“ siger han gerne, naar Talen kommer paa det Punkt. Og saa klør han sig med et lille rask Tag op i det graa Haar ved Ørerne.

Straks efter Konfirmationen var Frits gaaet til Søs og sejlede i nogle Aar, men „det var et Slaveliv,“ fortæller han, „jeg desenterede helt fra'et a tilsidst ovre i England. Man maa jo ka klare sig paa Landjorden, det be vi jo skabt til, men tilsidst gik det ikke saa godt, saa maatte jeg la mig hverve som Soldat. De staar henne paa Tower Hill, Hververunderofficererne! Der er noen Lispunds Kød vægt! Og røde skinner de, og bagved, paa Jerngitret, hænger Billeder af alle Soldater i Uniform, og en Shilling faar man om Dagen, og et Pund i Haandpenge, og føde en ska de, saa jeg gik jo paa'en. De har en lille

rask Figur, sa de, og vi kan godt lide Folk, der har smaa Hænder og Fødder.“

„Ja, for det gør vel ikke noget, at jeg er Dansk.“

„Dansk, sagde de; De taler jo skidt Engelsk.“

„Ja, det er der ikke noget i Vejen for.“

„Saa sier De bare, at De er fra Wales a, født den og den Dag, som De er; Papirer har De ikke, de ska jo heller ikke være klistret fast til Kroppen paa Folk.“

„Javel.“

Saa blev jeg Soldat. Der var smadderfuldt af Danske, der var engelske Soldater.“

„Smadderfuldt?“

„Javel, forstaar De, jeg vil ikke sie ligefrem smadderfuldt, men i Zulukrigen i ni og halvfjerds, der var vi da fire Danske, og altid med hvor der var noget. — Har De for Resten aldrig lagt Mærke til, at over hele Verden, naar der er noget rigtigt, saa ska der altid være en Dansker med, der ska være det. Da de sku lægge denne Merimac i Løbet for Spanjerne ovre paa Kuba, det var jo om Sommeren, og jeg var fri Mand og læste alle Bladene. Og det var denne Løjtnant Hobson, det har jo været en rask Karl, og seks Mand, allesammen Amerikanere, de sku til at dampe ind for at sprænge den i Luften; min Salighed, om der ikke kommer en Dansker og svømmer om Bord, han vilde med; de maatte ta ham med, bagefter straffede de ham og snød ham for Belønningen, for han var stukket fra sit Skib a; men med vilde han! Og da Dokkerne brændte i London, det var en Dansker, der hade stukket Blus paa, og nu med ham, der er gaaet i en Baad gennem hele Niagara Vandfaldet ovre i Staterne, hedder han ikke Nielsen — hva —

og er Dansk! Det skal nok passe. Jeg ved ikke, hvordan det er med Danskerne, der er ikke mange af dem, men de er alle Vegne. Men dengang de to Thingvallabaade rendte paa hinanden ovre ved Amerika, at det ene Skib var dansk, gudbevares, men naar der er saamange Hundreder af Skibe og Selskaber og sejler paa Amerika, og saa det danske Selskab, det hade vel daarligt mer end de to Skibe; men brase paa hinanden, det gjorde de. Det var sgu mærkeligt!“ —

Hvert eneste Foraar, eller, rettere sagt, endnu førend det er blevet Foraar, men Luften er blaa, og Solen kan skinne, melder Frits Engelskmand sig hos Inspektøren.

„Naa, Frits.“

„Javel, Hr. Inspektør, nu staar den grøn, Inspektørens den store Stikkelsbærbusk.“ Og Frits klemmer lidt paa Øjnene, medens Smilet løber rundt om hele Munden.

„Saa vil De ikke være her længer?“

„Ikke saa gerne, Hr. Inspektør, naar Porten ku komme op.“

„Ja, De er en dejlig Herre.“

„Nej, Hr. Inspektør, det er jeg ikke, jeg er kuns en simpel Mand; men jeg koster da altid Kommunen fyrretyve Øre om Dagen, efter hvad de siger. Saa det bier osse til Penge, naar jeg skal bie her længe.“

Og saa har Frits nogle Kroner i Lommen og er udstyret med hele Klæder, naar han atter vandrer ud i Verden.

Det første, han gør, er at barbere Skæget af undtagen Overskæget.

„Han holder ikke af Ovenskæg paa Anstalten,“ siger han, „der skal de helst gaa med Haar over hele Ansigtet,

lisom Hundemennesket jeg saa i London, og som jeg ikke kan fordrage.“

I Løbet af den første Tid besøger han saa Bekendte. Blandt dem er der en Doktor, der bor ude i hans Fødeegn og som ogsaa har været i England og holder meget af Mennesker som Frits.

Engelskmanden kommer altid første Gang henimod Aften.

„Der skulde vel ikke være lidt Arbejde i Haven, Hr. Doktor?“

„Naa, God Aften, Frits, har De nu allerede ingen Penge mere?“

„Nej, Hr. Doktor, ikke ud over en ti—femten Øre. Jeg ved ikke, de Par Skilling, man har, naar at man kommer fra Inspektøren, de gaar mer hurtigt for hvert Aar, der gaar; i Aar har jeg daarligt været ude i fjorten Dage.“

„Saa maa vi jo først have lidt Mad her ud paa Verandaen til Dem.“

„Ja, Tak for det, Hr. Doktor! Fruens Smørrebrød, det var noet, man ligefrem saa i Drømme inde paa Anstalten. Fruen har det godt?“

Og saa hilser Frits Engelskmand paa Fruen. Han staar med Hatten i Haanden og slaar den mod Knæene. Smilet ligger om Munden: „Fruen ka nok huske sidste Aar, naar Doktoren og jeg, vi sad her paa Verandaen og snaktede engelsk. Doktoren taler godt engelsk, det gør han rigtignok af en, der ikke har været meget i England. Men Fruen, desværre, taler jo mere Fransk, og Fruen drikker heller ikke Whisky, saadan som Doktoren og jeg, vi kniber os gerne et Par Stykker.“

„Saa skal De vel ogsaa have en Whisky i Aften,“ siger Fruen venligt, men lidt ængstelig.

„Ja, mange Tak, Frue. Og saa gier Doktoren ogsaa til et lille Sut Mosrose!“ Frits viser frem af Jakkelommen en lille, sort tilrøget Kridtpibe.

Og medens Fruen gaar for at bestille Maden til ham, siger han: „Doktoren skulde ikke ha en gammel Hat lisom de forrige; de passer jo, lisom mit Hoved var gjort over dem.“

Men nu sidste Gang, da Frits kom og bad om Hat, sagde Doktoren: „Jamen, kære Frits, da jeg forrige Aar havde givet Dem en god Hat ...“

„... en dejlig, stiv Hat,“ indskyder Engelskmanden.

„Ja; men ikke destomindre saa jeg den dejlige, stive Hat hænge, Dagen efter at de havde faaet den, hos den lille Marskandiser, der er kommen op henne ved Siden af Hotellet; der havde de solgt den for 50 Øre.“

Frits saa et hastigt Øjeblik paa Doktoren, med det lille Tag op i det graa Haar ved Ørerne: „Jamen Hr. Doktor, den *klædte* mig ikke.“

Og da Doktoren ikke kunde lade være at le, føjede han til: „Om osse man ikke ligefrem ska forloves, saa holder man dog ikke af at gaa omkring til Skræk og Advarsel.“

Maden og Øllet kom og blev spist og drukket. Frits og hans Vært sad paa Verandaen. Solen var gaaet ned og Luften ganske stille.

„Ja, Hr. Doktor, nu har man jo været noet omkring, baade da man sejlede og som engelsk Soldat, i Afrika og India og alle Vegne; men ved De hva, den danske Sommer, naar den *er* god, der er ikke noget og gaar over den,

saadan ... behagelig, ikke sandt! og ... nydelig, hva? —“
Frits gjorde nogle malende Bevægelser ud mod den fint tonede Luft — „og saa ingen Slinger!“ Hans Øjne gik et lille Kast rundt til Krogene paa Verandaen. „Maa jeg saa ha Lov, Hr. Doktor, at tænde Kridtpiben; den bytter jeg ikke for en fin Cigar.“

Frits bakkede og lod Røgen gaa ud gennem Næsen.

Whiskyen kom paa Bordet.

„Scotch, hva?“

„Javel.“

„Jo, for jeg holder paa det gamle. Denne irisk i Soda, den er ikke noget for mig. Nede i Zululandet, da jeg var i Krig, sikken man ku længes efter en lille scotch! Men Lord Chelmsford, det er jo det med Englændere, enten saa drikker de, saa det vælter dem ud af Knaphullerne, eller ogsaa falder de paa Knæ, bare man ser til en Brændevinsflaske. Og Lord Chelmsford, vi fik uddelt Rom *tre* Gange under hele Felttoget. Og det blev ikke bedre, dengang vi fik Sir Garnet. Han var i det hele taet en sur Herre. — My compliments!“

Frits hilste med Glasset.

„Den er glimrende; lige til at tygge. Ja, jeg drikker saamænd aldrig Whisky, uden jeg tænker paa min Kap-tajn fra det 24de, han drak formeget a'en; han hade lært det i Indien; der havde han ogsaa mistet Konen, hende havde han altid hos sig i en Sølvdaase ...“

„Hva hade han?“

„Det ved Gud i Himlen; hun var been brændt der ovre; nu var det vel ikke *hele* Konen, men noet a hende var det da, som han hade i en Daase, det sagde de. Han var ikke saa lidt skrupskør, for det vil jeg jo nok

sie, man ka holde af et Fruentimmer eller Dame, gud-bevares, men slæbe rundt med hende efter Døden i en Daase — hva? Han havde ogsaa hendes Armbaand, dem gik han med; i Slaget ved Ulundi, der troede han, han var been saaret, og gik tilbage, og vi var jo en hel Del Stykker og gik med, naar Kaptajnen gik. Han var bare fuld. Men Armbaandene, dem raabte han paa, at det ene hade han været lige ved at tabe.“

Doktoren tog en lille Slurk: „Var det nu ikke alligevel væmmeligt, Frits, saadan at være i Krig og skulle skyde paa Folk.“

„Jamen, det er mere væmmeligt at bie skudt selv, Hr. Doktor, og saa knalder man jo paa. I det hele taet i Soldaterstanden, Hr. Doktor, det gaar saadan, uden at man tænker over det, men det gaar. Der er mer at spekulere over, naar man ikke har de blanke Knapper i Trøjen. Det har jeg rigtignok faaet at mærke. Og det var fordi jeg lavede den ikke rigtig efter Zulukrigen ovre i London, for jeg sku bare være taet og gaaet op til Duke of Cambridge.“

„Det var ellers ikke saa lidt.“

„Nej, for han er kommanderende General for hele Sværten derovre; men jeg sku være gaaet op til ham som Soldat fra Zulukrigen med Medaille og det hele, saa sku han nok været den Mand, der hade hvervet mig igen, for de andre vilde ikke hverve mig mer, da min Tid var udløben. Men Duke of Cambridge, ham kunde de ikke ha klaret, naar han hade sagt: Jeg vil ha den Mand hvervet igen, værsgod — saa hade de været tvungen til at ta mig igen for de fire Aar til. Og saa kunde jeg efter Lovgivningen ha faaet 1 Shilling om Dagen i Pension, saa

længe jeg levede, og Ret til at gaa med Snorene paa civil Paaklædning. Jeg havde én Snor, saa mange havde jeg dog, og det støtter til at faa Pladser og lignende. Det hade været storartet, jeg hade dækket mig glimrende og haft 1 Shilling om Dagen, saa længe jeg levede; naar De tænker Dem! Nej, det har jeg ærgret mig over mangfoldige Gange, at jeg ikke gik op til Duke of Cambridge, det var knusende dumt. Og hvor *har* vi ikke talt om det, Kammerater og lignende! Men nu hade man jo dengang en lille Forlovet derovre, og hun vilde til Antwerpen, det sku være saadan en dejlig Plads og jeg hade været der som Sømand. Lidt Penge var der i Lommen, fra man blev afmønstret, saa jeg brasede jo paa. Et helt Aar efter gik jeg paa Luffen endnu i Tyskland lisom en anden Handværksgeßell.“

Frits bankede Kridtpiben ud over Verandaen og stoppede med et lille: Mig forlov! igen af Kardusen paa Bordet.

„Det er jo ikke alle og enhver,“ blev han ved, „der er født med Klodser under Fødderne, er det vel, Hr. Doktor? Og Herregudheden, som jeg sae til Fuldmægtigen paa Kontoret, jeg har altid holdt Bogen ren. For at man laaner et Par Skilling og ikke kan betale dem tilbage, det har de da ikke sat Straf for endnu. Og saa længe man har til en Kridtpibe, gaar det jo ogsaa meget godt. — Nu er der jo ingen Mennesker, der ved, hvor langt jeg kommer omkring paa min Fod, til vi naar Vinteren; det er netop det. Jeg kan komme over i Jylland og helt ned i Tyskland med, hvis man kan slippe over Grænsen med Penge i Lommen. Det gaar storartet, til vi naar godt ud paa Efteraaret og det begynder med Frosten om

Nætterne. Saa man jo til at tænke paa Anstalten. — Naa, det er ikke for det“ — Frits standsede og gjorde en stor, forklarende Gebærde — „Danmark, det er nok et lille Land, det er et Hul, for hvem at der kender noget til Verden i det hele taget; men af et lille Land at være, saa gør de, hvad de kan, for fattig Folk; Sommeren, den gaar jo altid; og om Vinteren paa Anstalten, de gaar fremad med Tiden. Det kan man ikke sige andet. Det er ikke flot, man faar, men man har en ren Seng og man behøver ikke at gaa sulten i den. Og overanstrengt med Arbejde er der ikke noget, der hedder; det manglede bare, det var jo til at sjenere de rigtige Arbejdere med. Men naturligvis er der Forbedringer, som de ogsaa nok kommer med paa; naar man har et Par Skilling til Tobak, saa maa man ka ryge den nede i Gaarden — jeg sier ikke oppe paa Stuerne, for det blev sjenerende. Og som nu Brændevin! det ka være meget rigtigt, at de ska ikke ha Brændevin paa en Arbejdsanstalt til hver en Tid; men en Snaps til sin Mad, det ku være rimeligt, og det er ogsaa rigtigt. For som nu, jeg ved ikke, om Doktoren ka huske ifjor, jeg kom her til Dem, lisom nu, og hele Vinteren igennem havde man ikke smagt Brændevin, og saa er De saa venlig, som De altid er, og vi sidder og drikker Whisky ... da jeg gik fra Dem, jeg skammede mig, for jeg var fuld, knippelfuld, og De saa det godt, Hr. Doktor; mer fuld var jeg ikke, end at jeg mærkede det. Og det er dog ikke Meningen, naar man kommer i Besøg hos Folk. Hade man om Vinteren faaet en Snaps til Maden, saa var det ikke arriveret; nu er 'et, det *slaar* for meget. Men det tænker jo ikke de Folk over, som ordner saaden en Anstalt, det er mer paa hvem de ka faa lavet til In-

spektør og Persjonale og lignende, som man jo godt kan sætte sig ind i.“

Frits og Doktoren klinkede lidt paa *det*, saa tog Engelskmanden fat igen: „Nu er der jo det, at jeg dækker mig temlig godt derude, fordi jeg var ved Sundhedstropperne de sidste seks Aar i engelsk Tjeneste, saa jeg passer Sygestuen. Jeg har mine 8 Senge, altid belagte, og Gud bevares, hvis jeg vilde spise, jeg ku æde mig en Pukkel til, for de syge levner altid noget, men det er jo ikke Mad i det hele taet paa Anstalten, som at man spiser mer af end til man bier mæt, og det gør man hurtigt. Men jeg har det for mig selv; de syge, de bier behandlet paa gammel militær Manér, de faar, hvad de ska ha, paa Klokke og Time, og naar de taler til en, saa svarer man dem ikke. — Og paa Gangen lige overfor er der et Kloset, det er en stor Behagelighed, der kan man altid stikke ud og knibe sig en lille Pibe Tobak: Vinduet op, saa gaar 'en storartet! — Nu har jeg ogsaa faaet det meget godt med Aviser inde paa Anstalten. Før i Tiden var der dette dumme med, at kom man hjem fra Byen med et Blad, saa blev det taget fra en, det var Reglementet. Og engang, jeg kom ud om Foraaret, hade hele Boerkrigen været der, med Buller, der lavede den, og Sir Robert, som jeg har tjent under! Men da jeg saa kom ind igen om Efteraaret, første Gang, jeg hade Udgangstilladelse, gik jeg lige op til Redaktøren i Byen. Ham kender De nok, nu er han jo been Minister, og han var af dem, der stod for Anstalten i Amtsraadet, saa jeg masede op paa Kontoret. Om Redaktøren var hjemme? — Ja jeg var nok oppe fra Anstalten og de gav kun til bekendte. — Jamen jeg vilde tale med Redaktøren, og de fik ikke Fred for

mig førend: Naa, ja, værsaaartig, det var saa Døren dér! — Jeg bankede paa, med det gamle Ordonansbank. Kom! brølede han. Man sku daarligt tro, der ku været saa meget Vejr i den lille Knort — og jeg gav ham et Plaster om, at det var forbudt, at vi maatte ikke ha Aviser paa Anstalten og det hele. Det forstod han storartet, det maa jeg sige, han var helt gemytlig. Det ka vi jo ikke ha, sa han, at der kommer en Boerkrig til, som De ikke er med paa, og saa stak han mig en Krone. Og ude paa Kontoret blev der sagt, at naar *den* Mand kommer, saa ska han ha saa mange gamle Aviser, han kan bære, og De ka bare sige til Inspektøren, sa han, at De har faaet Aviserne her af mig, og at De har Lov til at læse dem. Der maa jo ha sat lidt Minister i ham allerede dengang! — Saa nu, naar jeg har Udgang, stiller jeg bare paa Kontoret og henter mine 5—6 Pund Aviser, det er ikke hans egen Sprøjte alene, der er storartede Blade imellem, alle mulige Slags; saa har jeg dem at læse i oppe paa Stuen, til næste Gang jeg kommer ud. — Nu er der ogsaa kommen en Mand paa Anstalten her i Vinter, som at man kan snakke lidt Engelsk med. Han har været først i England og siden efter i Amerika; men det blev galt med Whiskyen. Nu siger de jo, at ovre i Staterne, mange af dem, naar bare man har været i en beruset Tilstand paa Gaden, saa kommer man i et Correction-House; dér har de det storartet. Men de tar dem ikke mer end tre Gange, fjerde Gang saa hælder de dem ud, saa er 'et om at komme over i en anden Stat. Jeg ved ikke, hvor længe han holdt den gaaende derovre; til sidst hade han vel taet hele Turen rundt, saa maatte han hjem til Danmark. Men det sier han ogsaa: Mit gamle Fædreland — jeg ka ikke klage! De er

tre Doktere og har kureret paa ham for de totalafholdende, og nu er han kommen paa Anstalten, og han er godt fornøjet. Det kan ikke nytte noget, siger han altid, at vi vil nægte det; men der er sket Fremskridt i Danmark, det er der. — Og det vil jeg osse sige, Hr. Doktor, at det er meget rigtigt. Der kan være meget igen endnu, førend Fattigfolk faar en virkelig behagelig og human Behandling, men det gaar fremad, det gør 'et!" —

DA HJULMANDEN BLEV TOTAL

Ude paa Landet, men meget nær ved København, ligger der en Landsby, som er ved at gaa i Opløsning. Fra dengang den nye Bane kom, gled Bønderne langsomt over til at blive Grundspekulanter, de bløde Højdedrag omkring den lille By bespyttedes med Villaer, og om det saa var lige overfor Gadekæret rejste der sig et 7-Værelsers Hus med Skifertag, trekantet Gavl og som Hovedindgang til nederste Etage en Parodi paa romersk Søjlehal med to Stenhuggerløver hvilende paa de øverste Trappetrin der op til.

I Byen lever der endnu en Hjulmand og hans Kone, men de nærer sig snart mere af at handle med Frugt fra deres egen og andres Haver end af Mandens Haandværk og tilfældige Arbejde. Han skal i sin Tid være kommen ovre fra Kolding-Egnen og kaldes Peter Ib, er nu op i de halvhundrede, men har holdt sig sort, mager og med et Par gnistrende brune Øjne. Den noget yngre Kone bevarer en rødusset Teint og hvide Tænder; men hendes svære Haar er helt graat, og hun er bleven overmaade fed.

Hele den Udvikling, der kom i Gang paa Egnen, med Byggeri og Rykind af Fremmede, hjalp ikke paa Hjul-

mandens Regelmæssighed i Arbejde og Vaner. Den havde aldrig været stor, og nu baade drak han tæt og havde tykt med Kærester. Der gik utallige Historier om Fru Hjulmandens drastiske Optræden overfor sine Medbejlersker, og tit og ofte hørte man i Landsbyen Brag og Skrig og Klask fra Hjulmandens Hus; Dagen efter saas da Konen med hele Gruber af blaa Øjne i Ansigtet, medens den lange Mand gik omkring og spædede sin Rus op med Brændevin, som han fik de svenske Arbejdere paa et Teglværk i Nærheden til at give.

Ikke sjældent var Mand og Kone oppe for Stedets yderst godmodige Birkedommer. Naar Hjulmanden rigtig havde gennembanket Konen, klagede hun over Mishandling og vilde skilles; men naar saa Birkedommeren vilde til at gøre Alvor af Sagen, bad hun for Manden, og de saas vandre hjem sammen, for en fjorten Dage efter igen at ligge i Haarene paa hinanden, hvorpaa hun atter, forslaaet og bulet, styrede løs paa Birkedommerboligen, i sin bedste Kjole, med Stadssjal, Hat med Roser paa og højrød i Hovedet.

Rent galt blev det, efter at en ældre Mand med en yngre svensk Kone var flyttet ind i Huset ved Siden af dem. Saa glemte Madam Ib ganske sit gamle Fjendskab til Madam Poulsen, der gjorde rent nede paa den nye Jernbanestation.

„Jeg ser ikke mer til Madam Poulsen,“ sagde hun en Dag til Birkedommeren, da hun var oppe hos ham for at klage i Anledning af den anden.

„Jamen det skal De ogsaa helst lade være med, Madam Ib. For De saa for meget til hende engang, kan De nok huske.“

„Ja, det ved jeg meget godt, Hr. Birkedommer, at jeg blev dømt for det; men der var megen Overdrivelse til Stede dengang. For naar jeg kom med mine Kurve og skulde paa Banen og ud at sælge Frugt, saa, naar hun ligefrem stiller sig i Vejen for mig og ser paa mig med denne nederdrægtige Mine uden at sige et Ord, saa kan det jo godt være, jeg skubbede hende lidt til Side med Kurvene, og Hjulmandsmær! det sagde jeg; det har jeg aldrig nægtet. Men at jeg skulde have flænset hele Overstykket af hende, fordi der maaske kan være kommet en Smule Rift i saadan et Stykke, det har jeg aldrig kut indrømme. Og de Nap, som hun havde i Ansigtet, det sagde jeg ogsaa straks til Stationsforstanderen, dem kunde hun vist godt have faaet af nogen af alle sine Mandfolk, som hun gik og gjorde Stationen til — jeg vil ikke sige hvad, med.“

„Skulde vi nu ikke hellere blive ved det, som De vilde tale med mig om,“ sagde Birkedommeren sagtmødigt.

„Jo,“ tog Madam Ib straks fat, meget villig, „det er denne rødhaarede svenske Fladtæve ...“

„Det er vist ikke værd, vi bruger Ukvemsord!“

„Nej, Hr. Birkedommer, det er saamænd ikke fordi jeg tager mig af og sætter Pris paa saadan Ord, men som Kone betragtet, er det dog temlig meget, at man skal tage imod saadan et Par Gevinster“ — Madamen pegede paa et Par vældige blodunderløbne Mærker — „for saadan ens Skyld, som at hendes Mand har samlet sammen paa Landevejen og at hun saa ikke engang kan te sig ordentligt. Men det kan der vel ikke gøres noget for, jeg mener fra Lovlighedens Side a ...“

Der mødte Birkedommeren et hurtigt forskende Blik.

„... jeg mener, blev hun ved, opmuntret af hans Tavshed, „at saadan en kan da ikke betragtes som mere end som en ligefrem under Politiet ...“

Men da blev Birkedommeren utaalmødig. „Nu er jeg ked af alle Deres Dumheder, Madam Ib; det kan ikke nytte, De bliver ved at løbe her paa denne Maade; der maa gøres noget radikalt; jeg har tænkt meget over det; der er ikke andet for, end at Deres Mand maa blive total-afholdende.“

„Skal han blive total?“ spurgte Madam Ib, ganske overrasket.

„Ja, det er jo altid rent galt, naar han kommer svirende hjem.“

„Jo-o; ja, det er det jo,“ sagde Konen noget nølende.

„De har tit fortalt mig, at saa bliver han helt rasende.“

„Ja, det passer. Hvor Brændevinen gaar ind, der gaar Forstanden ud, hedder det jo for et gammelt Ord.“

„Saa snakker vi ikke mere om det. De bliver ogsaa total.“

„Gør jeg?“

„Ja, naturligvis.“

„Naa ja — Kaffen tar de jo ikke fra en ...“

— Og en Uge efter var Hjulmanden virkelig bleven total.

Birkedommeren var yderst tilfreds med Resultaterne af hans Indskriden overfor Hjulmanden.

Peter Ib drak virkelig ikke mere, og han blev en ivrig Gæst i den stedlige Afholdsforening.

Den havde, takket være en energisk Læges Arbejde,

gjort store Fremskridt, en Velhaver havde skænket en Grund, hvorpaa der var bleven opført en spaantækket, nøgen, rød Bygning, med en Røde tynde Yperntræer udenfor og et Par større Rum indeni, hvor der holdtes Loge. Afholdsfolkene gjorde ogsaa Udflugter sammen, og Birkedommeren saa med virkelig Glæde en smuk Sommerdag Hjulmanden trække af med Konen midt i en stor Skare Mænd og Kvinder, til en opmuntrende Hornmusik, i den grønne Skov, under et blaat Banner med Indskriften „Afhold adler“.

Rigtignok hørte han efter kort Tids Forløb berette, at det stadig gik højrøstet til omme hos Hjulmandens; men Folk havde nu engang saa travlt med de Mennesker, og der var øjensynlig allerede dem, som var blevet misundelige over, at Hjulmanden kendelig havde forbedret sig i Udseende og Manerer og var bleven helt pyntelig i Klæderne, nu, han ikke mere ødede sine Penge til Brændevin.

Men en skønne Dag stod Madam Hjulmanden atter i Birkedommerens Stue med et Par frygtelige Gruber af blaa Øjne i Ansigtet og blussende i Hovedet af den aabenbareste Ophidselse.

Birkedommeren kunde ikke gøre ved det, men han blev ligefrem arrig.

„Har De da nu heller ikke kunnet holde Fred igen!“ busede han ud til Madam Ib.

„Jeg —!“ Stemmen dirrede.

„Ja, De! Der maa jo ogsaa være Fejl fra Deres Side. Nu drikker Deres Mand ikke længere. Det ved jeg ganske paalideligt. Han kommer ikke mere fuld hjem og gør Spektakler og ypper Kiv og slaar i Stykker ...“

„Nej, Hr. Birkedommer,“ fór Madammen op med stærkt hævet Røst, „nu driller han ædru ...“

„Hvad gør han?“

„Han driller ædru — og det er meget værre.“

Den tykke, halvgamle Kone gav sig til at snøfte og flæbe: „De ved ikke, Hr. Birkedommer, som han kan drille mig, jeg kan ikke holde det ud, og saa svarer jeg igen og bliver gal, og saa slaar han — og nu er han ædru, lisaa ædru som baade De og jeg. Før var der dog ligesom en Undskyldning, saadan ogsaa for fremmede ...“

Det begyndte at dæmre underligt inde i Hjernen paa Birkedommeren.

„Før sagde de, at naar han er fuld, saa tæver han Konen; men nu griner de bare og siger, han kommer fra sine Tøser. — Og nu har han jo slet ikke andet heller at tænke paa. Før i Tiden sad han ovre paa Kroen og hos Nielsen med Teglværksarbejderne og de andre, og der gik megen Tid med det, og naar han kom svirendes hjem, saa var han aldrig onskabsfuld, undtagen han havde været sammen med nogen af hans Tøser, og det er dog alt for kraperende for en Kone, at man skal finde sig i alle de Duller og møde dem paa Vej og Sti og de ser paa en uden at sige noget.“

„Naa ja,“ kunde Birkedommeren ikke lade være med at indskyde, „det var da egentlig ikke bedre, om de sagde noget.“

„Jo, Hr. Birkedommer, for saa kan man svare dem igen med samme Salut. Men den svenske Jævelsatan, hun siger heller aldrig et Ord, hun bare glor. Og hende og Manden fik han ogsaa til totale. Det var et kønt Formaål.“

Birkedommeren bøjede stille Hovedet.

„De totale i det hele taget,“ blev Madam Ib ved, „der er et helt Sjak af Fruentimmer og møder op til alle Sammenkomster, og der er en fra Fabriken, hende er jeg nu ganske sikker paa, at han ogsaa render med. *Kan* der dog ikke gøres noget ved saadan noget, Hr. Birkedommer?“

Birkedommeren gav sig til at flytte frem og tilbage paa en Bog, der laa paa Bordet foran ham.

„Ja, undskyld Hr. Birkedommer, men jeg mener —“ Madam Ib stirrede helt anstrengt, Sveden stod hende paa Panden — „man ser jo dog i Bladene saa meget, og man maa jo sige, at min Mand han *kan* ikke være normal. Naar en Mand ikke bliver ved sit Hjem, men han holder sig med saadan en som den rødhovedede Svenske, der har lagt med hele Sognet, og med unge Tøser, som jo bare gør Nar ad ham, for det siger jeg til ham altid, om han saa slaar mig halvt fordærvet: De gør Nar ad Dig, de unge Tøser, de griner ad Dig bag din Ryg ...“

Madam Ib tog Vejret et Øjeblik.

„Kunde man ikke faa ham erklæret umyndig, Hr. Birkedommer?“

Birkedommeren spærrede Øjnene højt op.

„Umyndig —!“ sagde han bare.

„Ja, og saa faa et Tilhold om at han skal holde sig fra Svenskeren, lisom han, Jens Fuglevad, der fik et Tilhold af Politiet om, at han maatte ikke sjenere hans fraskilte Kone og blive ved at passe hende op. Jeg mener, *kunde* han ikke faa saadan et Tilhold, naar han blev gjort umyndig; for normal, det er han ikke, det *kan* han ikke være.“

„Aa, jeg tror, De er gal, Madam Ib.“

Madam Ib saa forknytt paa ham:

„Naa, er Lovene ikke for det? Ja, det maa De jo vide, Hr. Birkedommer.“

„Men,“ føjede hun til efter en lille Betænkning og resolut, „saa maa han i hvert Fald ud af de totale.“

Men da blev Birkedommeren vred: „Nej, det vil jeg sige Dem, at saa bliver vi to ikke gode Venner. Det var virkelig slet ikke saa let for mig at faa ham til at blive totalafholdende, og det kan dog ikke være andet end en Fordel. Han giver ikke Pengene ud til Brændevin ...“

„Aa, skidt!“

„Siger De: aa skidt?“

„Ja, undskyld, men jeg mener, der har før været Tider, hvor han ikke tjente et rødt Øre og drak paa den Borg, de vilde give ham, men jeg har alligevel kut ernære ham med hvad jeg solgte. Og naar han drak, og han var fuld, saa naar han blev rasende, var det Tøserne, der havde sat det i ham, For jeg skal sige Dem, Hr. Birkedommer“ — og Madam Ib sænkede forklarende Stemmen — „der er jo megen Forskel, og min Mand han er ikke af de Mandfolk, der bliver galhovedede i Kæfer, det er han ikke. Han bliver meget før behagelig af Brændevin, naar der ikke bliver sat ondt i ham. Og med det at være total, der maa jeg rigtignok sige: de totale, der er ingen, der kan være saa ondsksfulde, det har jeg rigtignok maattet prober't!“

Birkedommeren tav ganske. Han følte, hvorledes han fra Teoriernes Landevej var kommen ud paa Livets underfundigt gyngende Mosebund.

Og som fra en Røst fjernt borte hørte han Madam Ib fortroligt fortsætte: „De totale, Hr. Birkedommer, for

min Mands Vedkommende, det er nu min Tanke, at, lige modsat: det, de ikke faar i Sprut, det *ska* de ta paa den anden Maade.“

Og da Birkedommeren stadig ikke sagde noget, tav hun ogsaa lidt og tilføjede i en undskyldende Tone: „Jeg mener naturligvis bare som for min Mands Vedkommende, Hr. Birkedommer!“ —

HR. HANSEN

Det var en Formiddag i Julen, at Pigen kom ind og meldte: der var en Herre og gerne vilde tale med Herren! Han hed Hr. Hansen, og han sagde, at Herren kendte ham.

Allerede idet han gik med Døren, havde jeg ude i Korridoren skimtet en stor Mandsperson med et pludset Ansigt. Jeg hørte ham rømme sig og ligesom skrabe lidt med Fødderne.

Et Øjeblik efter stod Hr. Hansen for mig og bøjede Overkroppen indladende frem efter, Hælene slog let sammen, Øjnene ligefrem tindrede af Forbindtlighed.

„Ja, jeg beder meget undskyld, Hr. Forfatter, at jeg tillader mig at forstyrre Dem i Deres skriftlige Udarbejdelser ...“

Stemmen var fed.

Der blev en lille Pavse, under hvilken Hr. Hansen trak i et noget graanet Overskæg og diskret gjorde et Par Skridt henimod den nærmeste Stol, saa at jeg uvilkaarligt sagde: „Vil De ikke tage Plads?“

„Tusind Tak ... meget forbunden!“

Hr. Hansens langskødede Redingote var stærkt grønlig

falmet, han holdt en sammenslaaet, blød, brun Hat med formløs Skygge i Haanden.

„Hr. Forfatteren erindrer mig maaske ikke?“

„Nej, De maa undskylde ...“

Min Gæst havde et Par Sekunder set beskedent ned mod Jorden, nu hævede han Blikket, hurtigt og trohjærtet:

„De skal ikke gøre mig nogen Undskyldning, Hr. Forfatter. Det tager jeg ikke imod af en Mand som Dem. I Deres Branche, De kender altfor uendeligt mange ... for os andre maa det være en Erindring, som vi altid mindes ... men at *De* glemmer, eller ... man kan jo ikke engang kalde det glemme ...“

Der fulgte en lille tilslørende Brummen, hvorefter Stemmen pludselig skiftede om til det korrekt forretningsmæssige: „Sidste Gang, jeg søgte Hr. Forfatteren, det var dengang De udarbejdede Deres store Værk ...“

„Aa, nu husker jeg, De vilde have skrevet af for mig.“

„Rigtigt, meget rigtigt! Jo, naar Hr. Forfatteren fik tænkt Dem lidt om, saa vidste jeg ... det vidste jeg nok — Hr. Hansen blev næsten munter — Dem narrer man ikke, nej—nej, vel gør man ikke nej ...“

Stemmen slog over i det ærbødige paa lignende Maade som før: „Det var ganske rigtigt med Hensyn til Arbejde i skriftlig Retning, at jeg tillod mig at henvende mig til Hr. Forfatteren; i de senere Aar har jeg jo navnlig været virksom i Kontorfaget. Jeg er jo oprindelig uddannet i Handelsfaget. Men det passer ikke for alle. Nej, det gør ikke. Langtfra. Oprigtig talt, Hr. Forfatter, naar jeg skal sige den haarde Sandhed, saa indenfor Handelsverdenen, det er de daarlige Elementer, rent ud sagt det slette Menneske, som sejrer i Konkurrencen ... men jeg vil

ikke opholde Hr. Forfatteren med mere indgaaende Skilddringer, derimod ... hvis det maatte være mig tilladt at ønske til Lykke i Anledning af de ganske overordentlig betydelige Sukcesser, Forfatteren i de senere Aar noterer ... jo, De gør sandelig, jeg læser alle Bladene, det søger jeg da i hvert Fald at stræbe efter — saa vidt muligt. Og oppe paa Bibliothekerne, dér har jeg tilladt mig at gøre mig bekendt med saa at sige alle Hr. Forfatterens Værker. Jeg er kommen ganske overordentlig meget paa Læsestuerne i Vinter.“

„Ja, det har jo ogsaa været en temmelig kold Vinter.“

Hr. Hansen kastede et lille ubevogtet, mistænksomt Blik hen paa mig, men saa trak han sig tilbage i den belevne Ærbødighed.

„Vinteren var — følelig,“ sagde han.

Jeg mælede ikke et Ord. —

Der opstod en temmelig lang Pavse.

„Ja, Hr. Forfatter,“ begyndte han saa igen og skrabede let med den ene Fod, „De maa tro, det har ofte været højst ubehageligt og beklageligt for en Mand i min Stilling. Hvor mangfoldige tusinde Gange har jeg ikke fortrudt, at jeg forlod Studeringerne for tidligt. Jeg gik ud af anden Latinklasse. Saa vidt var jeg kommen ...“

„Det var jo ikke saa meget vidt!“

„Nej, Hr. Forfatter, ikke sandt! Jeg ved, at De vil give mig en uforbeholden Tilslutning. Men min Fader nærede andre Anskuelser, han hørte til en anden Tidsalder; De har vist for Resten sikkert hørt hans Navn: i sin Tid afdøde Kaligraf og Skrivelærer Thorvald Hansen; naa, i hvert Fald skylder jeg da min Fader, at jeg skriver en saa virkelig god Haandskrift ...“

„Ja, Hr. Hansen, det gør mig som sagt ondt, men jeg kan forsikre Dem, jeg har heller ikke idag Brug for Deres Haandskrift.“

Hr Hansen rettede sig i Sædet og hævdede Røsten: „Hr. Forfatter! Jeg tilstaar ganske ærligt, det var ikke saa meget i Anledning af skriftlige Arbejder, at jeg tillod mig at gaa herop i Dag, men oprigtig talt, hos en Mand som Dem, der kender Menneskene og kender Verden, og ... gennemskuer Situationen ... jeg havde haabet paa en velvillig Imødekommen i en meget vanskelig Stilling ... En *meget* vanskelig Stilling,“ gentog han og betragtede mig bekymret, med Læberne knebne sammen.

Mit Blik faldt paa Uhret. Det var allerede bleven sent.

Saa rakte jeg en Tokrone frem imod Hr. Hansen.

Han rejste sig øjeblikkelig. „Nej, Hr. Forfatter, nej, det kan jeg ikke tage imod!“

Hr. Hansen stillede Stolen, som han havde siddet paa, varsomt hen paa Plads igen, slog atter Hælene sammen og trak den sammenfoldede, bløde Hat ind mod Hoftene; „De maa ikke misforstaa mig, Hr. Forfatter; det er ikke, fordi jeg generer mig for at tage imod en Tokrone af en Mand som Dem; det haaber jeg ikke, De tror. Det behøver ingen Mennesker at genere sig for, ingen — i hele Verden ... men jeg kom ikke for at søge nogen Gave ...“

„Naa, saa det gjorde De ikke.“

„Nej, kun et Laan, et lille Laan.“

„En tyve—fem og tyve Kroner,“ tilføjede han lidt efter.

Men da kunde jeg ikke lade være at briste i Latter.

Hr. Hansen stod ganske stille med en sørgmodig Rynke i Panden og om Munden.

„Det gør mig ondt,“ sagde han og sænkede Stemmen, „at De tager det paa den Maade, Hr. Forfatter — hjertelig ondt ...“

„Nej, hør nu, lad os la være at skabe os! Naar de to Kroner ikke var nok, saa — her er en svensk Femkrone; men ikke en Øre mere!“

Hr. Hansen betragtede blot et Sekund mit Ansigtsudtryk, saa svuppede han behændigt Femkronesedlen om bag de fedtede Skøder og ned i Bukselommen.

Han strakte Haanden frem: „Tak, Hr. Forfatter! Der er en Hjertelighed over Deres Tilbud, saa jeg betænker mig ikke paa at tage imod det. Ganske vist, jeg lægger som sagt ikke Skjul paa, at jeg i høj Grad trængte til et større Beløb; men jeg siger hjertelig Tak for, hvad Hr. Forfatteren vil undvære.“

Han bukkede og vilde trykke min Haand: „Om jeg nu maaske blot kunde faa Lov til at sætte mit Navn paa en Stump Papir!“

„Hvabehar?“

„Jo, for Livs og Døds Skyld ...“

„Nej hør! Vilde De virkelig bilde mig ind, at jeg nogen Sinde skulde se de Penge igen? — Nu ser jeg for Resten, at Klokken er mange, og min Tid er knap.“

„Saa taler vi slet ikke mere om det, Hr. Forfatter, ikke et Øjeblik. De fornærmer mig ikke. Jeg forstaar Dem meget vel. De befinder Dem i en Stemning, og jeg trækker mig tilbage. Med en Tak, en *oprigtig* Tak for, hvad der blev ydet ...“

Hr. Hansen var allerede i Gang hen imod Korridoren og slog ud med Haanden, som vilde han blot bede mig endelig ikke følge ham til Døren.

„De har ikke villet tage imod et Gældsbevis fra min Haand, Hr. Forfatter“ — her vendte Hr. Hansen sig imod mig med et sidste Buk — „det har gjort mig ondt, *særdeles* ondt. Men De vil ikke kunne forbyde mig at sende Deres Frue nogle Blomster ...“

— — —
Dermed forsvandt han.

Og min Hustru glæder sig stadig til Hr. Hansens Blomster.

EN LÆGMAND

Det var engang i romersk Bad. Jeg traf i det første Varmerum kun en ganske enlig Badegæst, der straks sagde meget høfligt God Dag! da jeg viste mig paa Tærskelen. Han sad med sit hvide Klæde om Lænderne og støttede Hovedet til den højre Arm, Kinderne var allerede dygtig røde af Hede; for Resten havde han graa-sprængt Haar og saa noget udslidt ud.

Da jeg havde siddet et Øjeblik, begyndte han med en lidt snøvlende Stemme og dygtig langsomt: „De er maa-ske meget vant til at ta romersk Bad, min Herre?“

„Aa ja, saamænd!“

„Ja, for jeg ska sie Dem, det er første Gang i mit Liv, at jeg tar et romersk Bad, saa jeg kender jo ikke noget til 'et. Hvor mange Grader skal der være herinde?“

„Jeg tror, her er nogle og fyrre.“

„Jamen det er jo da ikke noen Varme for Folk, der er vant til at arbejde.“

„Ikke det? Synes De ikke?“

„Nej, det ka det da umuligt være, for jeg har da arbejdet mange Gange i lisaa megen Varme i de sidste tolv Aar, ka jeg sige, som Fyrbøder ... ovre i Amerika.

Men nu har jeg ikke bestilt noget i over halvanden Maa-
ned, for jeg er kommen hjem for og ska se til min gamle
Moer, saa kommer Sveden ikke ud, og saa bliver Menne-
sker syge. Derfor er jeg osse bleven forkølet, saa det
river i alle Lemmer, og saa hade de talt til mig om disse
romerske Bade! Men denne her Varme ka da ikke drive
nogen Sygdom ud.“

„Aa, De skal se, det gaar nok.“ —

„Jo, naturligvis, jeg kan jo nok forstaa: for bedre Folk,
som ikke bestiller andet end at køre rundt i Vogne, der
kan det jo være meget godt, men som for Folk, der ar-
bejder ... ved De hvad ...“

Der kom en af Bademestrene ind. Amerikaneren vendte sig straks imod ham: „Hvor længe vil De ha, jeg skal blive siddende herinde?“

„Aa, De har jo ikke siddet her ret længe.“

„Jamen, jeg mener, før det begynder at virke.“

Bademesteren kastede et Blik hen paa ham. „Det virker jo storartet!“

„Naa, saa det kalder De storartet?“

„Jamen saa skal jeg give Dem et Raad. Tag De Haand-
vægtene der og mas rundt med i en lille halv Time, saa skal De bare se!“

„Nej, hør, jeg vil da virkelig ikke arbejde tilmed, naar jeg har betalt 1 Krone og 60 Øre for Billetten; saa maa det komme af sig selv, enten det vil eller ej.“

Bademesteren gik. Den anden satte sig til Rette i Stolen: „Finder De ikke, det var en Metode, hva? At man sku tilmed arbejde for at faa det til at virke! Ska de da ikke gøre noget ved en, disse her Bademestre?“

„Jo, bagefter, saa lægger De Dem paa en af Bænkene

og rækker og strækker Dem i alle Lemmer; det er godt mod Gigten.“

„Naa — ja, det kan der jo være noen Rimelighed i! Nej, for Medesin, det tar jeg aldrig eller gaar til en Læge; jeg har kun gjort det én Gang i Amerika, og det var der, hvor Studenterne gaar og lærer paa et af Hospitalet. For det var Haanden her, der var kommen ind i en af Maskinerne, og det var jo om at komme sig i en Fart! Saa sier Formanden: Det ka slet ikke nytte, du skal *betale* for det, for saa længe du har en Dollar i Lommen, saa kommer du dig ikke; men ta og gaa hen paa Hospitalet, hvor at Studenterne de gaar og lærer, og sig, at du er ubemidlet, saa ska det nok gaa lidt villigt. Og det var osse meget rigtigt: de gjorde mig i Stand og tog Splinterne ud af Saaret, og jeg kom der et Par Gange, saa var de ked af det, for der var jo ikke noet at tjene, og saa kom jeg mig. — Folk, der har noet, de kommer dem aldrig rigtig i Amerika, saa længe de har noet.“

Han gik hen for at tage et Glas Vand og satte sig igen ved Siden af mig: „Ellers har jeg aldrig fejlet noget derovre undtagen som i det første Aar, der havde jeg Hjemve. Det er osse en Sygdom, den kommer af Sproget; de faar den en Overgang allesammen, hvem at der ikke ligefrem har lært det i Skoler hjemmefra, for man kan ikke rigtig snakke med noen. Og ska man skrive tilmed, saa bier det rigtig galt. Jeg hade nu ikke saa lidt at skrive i den første Tid, jeg var derovre; jeg var paa et Lager; men det var bare mit Navn paa de Sedler, vi udleverte efter, saa det gik meget godt. Men naar det ska være mere Besked eller ligefrem som et Brev, saa er det, det bier vanskeligt. Det kan De være vis paa.“

„Men nu efter saa mange Aars Forløb kan det da ikke falde Dem vanskeligt mere?“

Amerikamanden rystede paa Hovedet: „Nu vil De maa-ske ikke tro det, men som i Gaar sad jeg 6 Timer om at skrive et Brev — med en amerikansk Avis ved Siden.“

„Skulde De skrive noget ud af den Avis?“

„Nej, forstaar De, men naar man skal skrive et engelsk Brev, saa er 'et at købe en Avis paa Gaden og finde Ordene ud af den, hvordan de staver dem; det er *det*, det kommer an paa. For jeg ska sie Dem, som nu et Hospital, det er her i Danmark et Hospital, og det skriver de lisaadanne. Og det gør de osse i Amerika, det ka De se i alle Aviser: Hospital of det og det; men de sier hospitle. Det er meget vanskeligt! Som jeg sier Dem: 6 Timer, *en halv Dags Arbejde* — og saa en Hovedpine! — Og det var slet ikke noget langt Brev: bare, at vi er ankommet, vi har haft fint Vejr, de tog Omsorg for os om Bord, herovre er de vel, vi bliver til Juni Maaned; ikke videre. Men det tar Tid, det kan De være vis paa.“

„Tror De nu ikke, det var nemmere at bruge et Leksikon?“

Amerikaneren slog ud med Haanden: „Næ, det er upraktisk. — Jeg har jo osse kendt en Mand i Amerika, som hade et Leksikon, men De kan ikke finde noet i det. Nej, De kan ikke.“

„Jamen det er jo da fuldt af Ord.“

„Det er det nok, men hvis at De skal skrive, at vi har haft fint Vejr eller det var en god Overrejse eller lignende, saa har De meget mere Tjans, for at der staar saadan noget i Avisen. Det er ikke andet end *Ord* i saadan et Leksikon. Og dem kan De heller ikke finde; det er tidt,

at de ikke staver dem rigtig praktisk paa Dansk heller. Og naar man skal sidde saadan og man har et Ord og vil slaa det op, og det er noet langt og man skal holde Relighed med alle Bogstaverne, som de følger efter hinanden ... det sku De probere engang! — En Time, den forslaar ingenting, ikke Spor!“

Han blev afbrudt af Bademesteren, der kom for at vise ham ind i det varmeste Rum: „Der er 55 Grader inde!“

„Naa ja, det kan jeg bedre forstaa. Der sku De ha sat mig ind med det samme. Kommer jeg bagefter ind i noget, der er varmere endnu?“

„Nej saa har vi ikke mere at byde paa, uden De vil ind paa Dameafdelingen.“

Amerikaneren smidskede: „Nej, tror De ikke, at det vilde blive for varmt igen? —“

Først da jeg var helt færdig paaklædt og skulde til at gaa, kom de med ham fra Styrtebadet. Han var som en kogt Hummer over hele Kroppen.

„Der var behageligt inde i det varme,“ sagde han i fortsat Samtale med Bademesteren, „men uha, alt det kolde bagefter!“

„Jamen nu skal De ud at svømme her i Bassinet!“

„Er det osse koldt?“

„Ja, men naar De har siddet saa forfærdelig længe i Varmen, maa De sørge for at blive godt afkølet.“

Han kravlede lydig ned ad Trappen og blev ved at puste og pruste i det kolde Vand, til Bademesteren kaldte ham op.

„Tror De saa, jeg har faaet det onde ud?“ spurgte han, mens de viklede ham ind i Lagenet.

„Ja, naar De nu faar Dem en god, høj Kognak, mens De ligger og hviler, saa gaar det sidste sig en Tur.“

„Det kan der jo være noen Rimelighed i; jo det kan man godt tænke sig. Lad os saa faa saadan en til at slutte med! —“

EN LILLE HEMMELIGHED

Der var et Ægtepar, som ikke havde været gift saa længe. Og det var gaaet den unge Mand som den, der pludselig er bleven lukket inde i et mørkt Værelse og i Begyndelsen overvældes af det hele, men lidt efter lidt kan han skimte og ser Enkeltheder dukke frem.

Blandt de Enkeltheder, den unge Ægtemand hurtigt lagde Mærke til, var den, at Fruen, hver Aften, naar hun fra sit Paaklædningsværelse traadte ind i Sovekamret, iført en fænomenalt lang Natkjole, havde noget skjult i den hule Haand. Og naar hun med sit lille, determinerede Tag havde rykket Trækpuden et Stykke ned paa Hovedgærdet, fordi hun fandt, at Sengen ellers virkede alt for uhyggelig lang, saa gemte hun dette noget bag Puden.

Første Gang, Ægtemanden opdagede dette, var han min Sandten lige ved at spørge rent ud; han ligefrem havde det paa Læberne; men saa smilede han overlegent ved sig selv. Man havde jo ganske vist kun været gift temmelig kort, men saa klog var man da allerede bleven gennem dyrekøbt Erfaring, at det ikke kunde falde en ind mere at spørge, saadan paa gammel Mandfolke-manér, gemytligt, ligesom det kunde have været ens

Soldaterkammerat, der havde fingereret med noget, og som man sagde til: Hvad er det, Du gaar og roder med, gamle Dreng? — Nej—nej! med Kvindfolk var der altid noget andet bagved hvad de gjorde, end det, man opdagede ved første Øjekast, og der laa et forfærdeligt Hus, naar man ikke forstod, hvad det var for noget, og navnlig, naar man ikke kunde lade sin Forstaaelse skinne frem gennem noget helt andet igen. Sige det ligefrem var ufint og frastødende; det, der laa bagved (og som altid var det vigtigste) laa jo netop bagved, fordi det ikke skulde trækkes foran. Det maatte man ogsaa indrømme Kvinderne, var logisk. Men hvorfor i al Verden det nu netop *skulde* lægges bagved og ikke ganske simpelt *kunde* ligge foran, ja, det var der ingen andre, der vidste, end den Skabningens Herre, som havde formet Mænd og Kvinder saa utroligt generende forskelligt fra hverandre. Her forelaa ligefremme Naturlove. Og de færreste Mænd, eller rettere sagt Ægtemænd, (Mænd, der ikke er Ægtemænd, er jo endnu kun Mandfolk), havde den tilbørlige Indsigt i og Respekt for disse Love. Og saa gik det, som det altid gaar, naar man vil trodse Naturen og ikke herske over den ved at rette sig efter den: der fulgte ægteskabelige Oversvømminger, Sammenstyrtninger, Sprængninger.

Nej, den unge Ægtemand hørte til de erfarne, oplyste, kloge, han vidste tillige, at for Kvinden, som for den øvrige Natur, gives der hverken stort eller smaat. Tyngdekraften holder Stjernerne i deres Baner, og Du taber din Cigaraske paa det pæne Gulvtæppe i Kraft af den — de alvorligste ægteskabelige Tvistigheder kan opstaa af, at man paa sin Hustrus udtrykkeligt udtalte Ønske rækker hende Peberbøssen i Stedet for det Saltkar, som man

skulde have kunnet forstaa, at hun naturligvis *maatte* mene, hun, der saa at sige aldrig bruger Peber, men derimod meget Salt, hvad man dog burde have kunnet huske efter saa og saa lang Tids Samliv, hvis det ikke havde været, fordi man altid *kun* tænkte paa sig selv og aldeles ikke lagde Mærke til hende og hvad der nu engang var *hendes* smaa Ejendommeligheder, men derimod havde en udpræget Lyst til at anholde enhver lille Fejl, hun kunde komme til at gøre sig skyldig i, som nu for Eksempel den fuldstændig latterlige og ligegyldige Fortalelse af den Sort, som Mænd kom med de tusinde Gange. Det manglede bare, *hun* skulde gøre Ophævelser, hver Gang *han* var distræt, for ikke at sige tankeløs eller naturligvis rettere sagt optaget af sig selv alene ... og saa videre og saa videre — Fortsættelsen foregaar ved Knopskydning og med al Naturens vidunderligt potenserende Rigdom ...

Naa, hvorom alting var, Ægtemanden sagde til sig selv angaaende det, som hans Kone skjulte i sin lille Haand, at han vilde rolig vente paa en eller anden Lejlighed — hvilken kunde der umuligt siges paa Forhaand, og hvorledes den skulde bruges lige saa lidt; det var netop det spændende ved det, at man stod overfor Naturmagter, der endnu langt fra var udforskede, og som man kan møde i uanede Kombinationer, der saa maa benyttes med genial Intuition.

Altsaa, han vilde lade Tilfældet komme til sig og ikke tænke det mindste mere over, hvad det var, hans Hustru hver Nat havde liggende gemt under sin Hovedpude. Men en Dag, da han gik alene paa Gaden og spekulerede paa alt muligt, hændte det, at det, lige med et, tværs igennem alle Tanker, gik op for ham, hvad det var, hans Kone

skjulte. Slet ikke andet end hans eget Portræt. Ikke det store i den firkantede Ramme, som hun havde staaende paa sit Skrivebord, men det lille i den runde Ramme, det allerførste, han havde givet hende, og som hun siden havde tilstaaet, at hun, længe før de blev forlovede, havde ladet lave et lille Rejseetui til og haft med ud paa Landet hos sin Tante. Allerede dér, som ung Pige, havde hun formodentlig haft hans Billede liggende under sin Hovedpude, og saaledes vilde hun blive ved med at have det ogsaa nu, som gift Kone. Det var hendes Wahrzeichen og Amulet.

— Saa var det, at Ægtefolkene en Aften havde været længe ude. Og næste Morgen vaagnede Ægtemanden usædvanlig tidligt, men faldt netop derfor i en dyb Søvn bagefter. Da han anden Gang slog Øjnene op, stod Sønnen ved hans Side tom, og inde fra Paaklædningsværelset lød hans unge Hustrus rappe Skridt.

Men hans Opmærksomhed blev ganske bortvendt fra at lytte efter ved det, han saa stikke lidt frem under Trækpuden: hun havde glemt sin lille skjulte Skat, hans eget Billede, det maatte være Rammen deraf, som stak frem.

Et Øjeblik nølede han, men kunde ikke modstaa Trangten til at se sit eget Skarpsind bekræftet og tillige svælge i lidt Rørelse over al hans Hustrus fine Følelse og beundrende Kærlighed, han greb ud om Billedet ...

Hvad Pokker, det var jo blødt! — — Blødt! — Det var med andre Ord slet ikke Billedet — ikke Spor af Billedet ...

I et Nu fik han rullet det hemmelighedsfulde ud — — saa gik Døren op, og den unge Frue kom hastigt ind, i

Frisérkaabe, og med et Blik, der straks mødte Hovedpuden, Manden og det, han holdt i Haanden.

„Erik!“ — og hun sprang til, ligesom en lille Pige, der vil rive sin Dukke fra en anden, der har taget den. Men i Farten standsede hun, trak Brynene i Vejret, klemte Øjnene sammen og blev staaende.

Manden sad op i Sengen.

Det var ved at blive ham helt stivnende klart, at han utvivlsomt havde trodset Naturlove.

Han dinglede uvilkaarligt med sit Fund mellem Fingrene.

„Hvad er det?“ slap det ham oven i Købet ud af Munden, som det hænder den, der ved, at han styrter sig i Ulykke, men er ganske ude af Stand til at undgaa det.

Hun svarede ikke.

„Det er jo en lille Paryk,“ fremturede han mekanisk, „en ganske lille Paryk.“

Saa sagde hun tonløst: „Du vender den forkert. — Det er min Morgentjavs.“

„Morgentj... hvabe... “ — Hans Røst var lammet under det jernhaarde Bud, der siger, at man overfor Kvinder altid maa tage alting alvorligt.

„Det er min Morgentjavs til Forhaaret,“ gentog hun saa, „som jeg gaar med til Middag. — Nu har du faaet det ud af mig,“ — hvorpaa Fruen drejede sig lige om paa Hælen og gik henimod Paaklædningsværelset igen.

Men henne ved Døren vendte hun sig og sagde med en Sitren i Stemmen: „Den krøller jo slet ikke, naar den ligger i Kulde om Natten. Og Du *aner* ikke, hvad det slider paa Forhaaret med den Frisure, som det er *dig*,

der vil have, jeg skal gaa med. Saa det er da netop pænt af mig, at jeg gerne vil spare paa det, netop saa pænt ...“

Og dermed var hun ude af Døren.

— Tilbage sad Ægtemanden.

I Haanden holdt han den usalige Tjavs, som han da umuligt kunde staa ud af Sengen og løbe efter hende med.

Og der kom ikke saa meget som et Smil paa hans Ansigt, ikke engang nu, han var alene, for han følte det dybe Fald fra sit Hovmods Tinde, og han vidste, at nu vilde han for en Tid være uhjælpelig prigsivet de forbistrede, evige Love, som han havde krænket.

ODIN OG HANS GAMLE KÆMPER

Fiskerlejet Sandbæk, nogle faa Mil fra København, havde faaet Badehotel. Egentlig var det ikke andet end Kroen, som der var bygget nogle Sidefløje til og sat en ny Etage ovenpaa. Stalde og Avlslænger laa umiddelbart op ad det hele, og man gik lige fra Restaurationsdøren ud i den gamle Have med høje smukke Træer; den fortsatte sig derpaa i nyt tillagt Terræn, hvor moderne Lysthuse prangede højt til Vejrs i fuldkommen Barhed.

Her residerede, omringet af Kone og mange Børn, af Avlsbrug og landlige Tjenestefolk, af Buffetjomfru og københavnske Stuepiger, af faste Opvartere i sort Kjole og Reservekellnere i Lastings Jakke, Hotelejeren, sorte Tofte, ogsaa kaldet Odin.

„Hvorfor hedder han egentlig saadan?“ spurgte engang en paa Egnen ukendt Mand.

Og Stedets Toldbetjent, den lille faste tætte Thygesen med Sømandshaarvækst under Hagen, han svarede: „Fordi han bænker os ligesom oppe i det gamle Valhalla, og saa er han den første af alle de gamle Kæmper her paa Pladsen.“

„Har han da saa mange Kræfter?“ spurgte den naive fremmede.

Tolderen saa et Øjeblik op paa ham og kneb sine graa Øjne lidt sammen under de buskede Bryn. „Ja,“ sagde han, „han er *meget* stærk. Han drikker Morgenbitter ud af Ølglas.“

— Der blev bygget overmaade meget i og omkring Fiskerlejet; Københavnerne var begyndt at finde derud. Langs Stranden og paa Markerne saa man alle Vegne helt eller halvt færdige Villaer eller udgravede Grunde, hvor de lange Stilladsstænger ragede i Vejret. Kalkkulerne gabede op af Jorden, faa Alen fra hvor Rugen endnu stod tæt eller Marehalm groede i blaagrønne, stride Totter. Den ganske unge Tømrermester Halland, kaldet Amerikaneren eller Manden med Knapperne, havde købt baade et Par Bondegaarde og store Grunde af Kroens Jord; han lagde ud til Veje og var allerede færdig med en hel Række næsten ens, mindre Villaer, der alle var solgte eller lejede ud.

Hotellet blev ogsaa stærkt besøgt. Den sorte var ikke nogen forpint Lejer, der ud af sine Gæster skulde have det mest mulige for det mindst mulige; han var en gæstfri Beværter med baade Penge og Grunde i Ryggen, og hvem nye Spekulationssalg stadig tilsmilede. Alting hos ham maatte være godt og rigeligt, Folk skulde blive tilfredse, saa de kom igen, Personalet havde at vise Tjenstvilje og Opmærksomhed. Ellers kommer jeg med Tordekilen, sagde Odin med en mytologisk Forveksling, der skyldtes hyppige Besøg i København paa en Tid, da Offenbachs Orfevs vandt meget Bifald baade hos ham og de andre gamle Kæmper.

„Og De ser,“ sagde Tolderen med en Fagmands Beundring, „Odin, han ka ha en myrderlig en paa, han bærer

den, og han ser alt hvad der gaar for sig omkring ham. Er der en af Opvarterne, der vil file noget, for nu, tænker han, er de helt døddrukne, saa er den sorte der straks: Nej, du ka tro Nej! Og hvis der er nogen af Gæsterne, der forlanger noget ekstra, eller der skal ordnes et og andet oppe paa Værelserne, saa rejser han sig i den største Brandkæfer og gaar lige over og sætter dem i Arbejde, Fruentimmer og det hele. Der er Respekt ved ham til alle Tider.“

— Nu hændte det et Herrens Aar i Juli Maaned, at der langs med den hele Landliggerkyst bredte sig en Difteritisepidemi, som i Begyndelsen ingen ænsede synderligt, om end der blev snakket en hel Del om, hvorvidt den skyldtes Mælken eller Brøndvandet eller maaske den usædvanligt stærke Tanglugt den Sommer. Men en skønne Solskinsdag, bedst som Odins Hotel var fuldt af Gæster og de faste Pensionærer lige havde faaet den varme Frokostret serveret, kom Budskabet om, at en meget kendt Professor og Landligger var død af Sygdommen. Dette Dødsfald vakte Sensation. Nu da man saa, at Soten end ikke skaanede de mest ansete Københavnerne, brød der med et en fuldkommen Panik løs; over Hals og Hovede pakkede Folk ind og flyttede tilbage til Byen; Odins Hotel, der havde været stopfuldt lige op til Kvistkamrene, tømtes i Løbet af to Dage for alle sine Gæster, blot med Undtagelse af en ung, letsindig, ferierende Student, der ikke vidste noget bedre Sted at lægge sig hen. Og inden der var gaaet en lille Uges Tid, var næsten al Trafik paa Kysten ophørt, Dampskibene bragte kun enkelte Passagerer, Vognene fra Jernbanestationerne kørte saa at sige tomme af Sted, Søndagsgæsterne vendte sig andre Vegne

hen, det blev endog forbudt Soldaterne af Københavns Garnison at tage ud og besøge Venner og Slægtninge, som modigt holdt ud i deres Villaer og Pensionater.

Odin tog det hele med den største Besindighed. Han vandrede om i sin store tomme Have med Hatten — som han plejede — ned paa Næsen for Solen og med Hænderne — som det ogsaa var hans Vane — stukket dybt ned i Bukselommerne.

„Den er god,“ sagde han en Morgenstund til Studenten, der, med hvid Sømmandshue til den yderst lette Sommerdragt og i Morgensko, laa, slængt paa en Bænk, og tog Solbad, „vi har det for os selv herude! Vi behøver ikke at genere os. Hvor er alle mine Kyllinger? Martin ... Andersen ... Rejstrup ... Givskov ...“

Der var ingen, som svarede.

„Nu har jeg fire for Sommeren faste Opvartere til at servere for os to tilsammen. Men *de* generer sig heller ikke — undtagen for at komme, naar man kalder.“

Omsider kom Martin til Syne.

„Gode Martin! Lad Studenten og mig faa et Par Formiddagskradsere efter Strandbadet bragt over i Lysthuset. Og tag saa Aviserne og læs højt for os; De har jo gaaet i en af de dyreste Friskoler inde i København.“

Martin kom med Drikkevarer og Aviser. De to Herrer tog Plads.

„Der er jo lidt stærkt at spæ op med, naar vi synes vi trænger til Forstærkning? Og lad os saa høre!“

Martin havde sørget for en passende Beholdning Bitter og Sodavand, nu foldede han Aviserne ud. Det var en ganske ung, forslagen Københavner, der nød sin Lediggang og et Par Kærester, som han hurtigt havde skaffet

sig, den ene blandt Hotellets Piger, den anden ude i den nordre Ende af Lejet. Nu syntes han ogsaa, det kunde være helt Sjov at sidde i Skygge og læse op af en Avis; at der faldt Drikkevarer af bagefter var jo givet.

Vi maa først vide hvad der staar om Sygdommen.

„Ja, der staar, at der skal lægges Trækul ved de døde.“

„Naa, men hvad skal saa vi andre Stakler ligge og lege med i Sengene, medens vi lever?“

„Ja, det staar der ikke noget om,“ grinede Martin. „Men det er et langt Stykke at læse; der staar ovenover: Til Vejledning af Publikum til Forebyggelse af den videre Udbredelse af den difteristiske Smitte“

„Den var lang, den var lang. Der maa være meget at passe paa.“

Martin læste: „Det anbefales som et praktisk Forebyggelsesmiddel hyppigere i Løbet af Dagen at lade foretage Gurglinger med Kognak“

„Holdt,“ tordnede Odin. „Det maa være nok. Vi skal gurgle os med Kognak.“

Han vendte sig mod Studenten: „Tror De, det ku skade, at vi sank den?“

Nej, det mente Studenten ikke.

„Og tog en lille varm Ret til ... og en kold halv Hummer ovenpaa og lidt andet godt, saadan hva vi ellers kunde finde ud a Martin, vil De lægge Avisen fra Dem og gaa ud i Byen, De har jo alligevel en Kæreste oppe ved Siden af Tolderen, og saa hils ham fra mig og gaa til Murermester Sørensen og Tømrermester Halland og Slagteren og Digteren Erik Dalberg, som bor til Leje hos Sadelmageren, og til Sadelmageren og Tømrer Hansen, Resten skal jeg sørge for. Og sig til de Herrer, at de har

at stille her i Morgen tidlig Klokken ni til en lille kort og hastig Gurgling med Kognak. Men de behøver ikke at have spist hjemme først.“

— Dette blev Indledningen til et af de raskeste smaa Braavallaslag, som Sandbæks gamle Kæmper i deres Ensomhed leverede.

Den næste Morgen var Thygesen, Tolderen, den allerførste paa Pletten. Studenten, der lige kom fra Badet, tog imod ham.

„Ja, jeg kommer et helt Kvarter for tidligt,“ sagde den lille Mand, „men man vaagner jo gerne i god Tid som gammel Sømand, saa bliver jeg hurtig færdig med, hvad jeg skal gøre om Morgen, og — rent ud sagt, der var ikke noget at gaa efter hjemme. Mutter, hun er sgu storartet, det skal jeg være den første til at indrømme, men hun var jo gal over, at jeg skulde herved til Gurgling — haa, haa, haa, Gurgling!“

Hele Thygesens Ansigt blev trukket fuldt af dybe, gemytlige Rynker. „Det er ligegodt en af Odins bedste. Uh ha, ja, man skal jo naturligvis helst være lidt godt emaljeret indvendig for at ku klare den i Dag, og der vil jo være nogen, der bliver paa Pletten. Dalberg kommer snart. Han raabte til mig fra Vinduet, men jeg vilde ikke ind; der er jo osse Kone i Huset, og man holder ikke af at være af dem, der trækker Manden ud til saadan noen Mindedage. Er Odin ovre paa Hotellet?“

„Ja, han dirigerer denne skønne Strøm af Spise- og Drikkevarer,“ — og Studenten pegede paa Opvarterne, der med mange gode Sager bevægede sig mellem Re-

staurationen og et svalt Lysthus mellem Vildvinsranker, hvor Bordet var dækket.

Thygesen begyndte at stige lidt op ad Bakken: „Jamen lad os saa komme lidt op og se. Maaske nogen af Kur-gæsterne er i Sigte?“

„Var det Digte, Hr. Dalberg sad og skrev?“ spurgte Studenten interesseret.

„Det ved jeg skutte, men det var det vist nok. Fisker-historierne, dem har han vist mere fra Lejerne oppe Nord paa. Jeg kender jo alle disse gamle Sørøvere, han har skrevet om; der er en køn Bakke fuld her oppe fra Strandbæk i den sidste Bog, han lavede.“

„Ligner det dem godt?“

„Ja, det vil sige ikke for Fagmænd. For det er noen store Tyveknægte, men han har jo dømt dem til rene Allerhelvedeskarle. Naa, han er for Resten et briljant Menneske i mange Retninger; til at solde, storartet! Men jeg skal aldrig glemme, han blev sgu gal i Hovedet engang her i Foraaret, vi soldede lidt med Odin, for de sejler jo saa meget i hans Bøger, med alle mulige Udtryk og Manøvrer, og saa er'et jeg sier, da Talen kommer paa'et: Ja, det er nu lige meget, Hr. Dalberg, men lad os bare be til, der aldrig maa komme Mennesker paa Jorden, eller rettere sagt i Søen, som der gier dem til at sejle efter de Bøger, for saa stikker de sku snart Næsen i Ballen ...“

„Godmorgen, Godmorgen, de Herrer!“ lød det i det samme nede fra Haven. Tolderen tog op til sin guldtres-sede Hue: „Nu skal vi straks komme ned fra Vejret ...“

Det var Odin, der stod midt i den brede Gang. Hatten bar han, som altid, trykket ned i Næsen, og Hænderne stak i Bukselommerne; han tog dem kun op et Øjeblik

for at hilse paa de to Herrer og derpaa stryge rask hen over det tætte Skæg, medens de smaa, sikre, brune Øjne plirede gemytligt: „Skal vi gaa over og se, om Apoteket er i Orden!“

Og de tre Herrer inspicerede gemytligt Lysthuset og Bordet, der var dækket med et Overmaal af kolde Retter, hvorimellem Glas og Flaskehalse ragede talrige i Vejret.

Foran hver Kuvert stod der ved Siden af Øllet en halv Flaske Kognak.

„Det er Medicinen,“ sagde Odin, „den er jo bleven ordineret af Dokterne.“ Og han strøg sig endnu en Gang over Skæget, mens Øjnene plirede.

Tolderen smækkede med Fingrene: „Uh, sorte, har du Sengene parat?“

Odin slog ud med en gavmild Haandbevægelse: „Der er giet Ordre til opredte Senge i alle Værelserne, og vi har hele Hotellet disponibelt undtagen 7.“

Øjnene plirede bestandig, Hænderne kom straks i Lommerne igen.

Saa viste Dalberg sig.

Det var en meget høj, bredskuldret, ung Mand i Tredierne, med sunde, brune Farver. Næsen var stor og lige, de straalende blaa Øjne vældede noget ud, Læberne svulmede. Han bar en mægtig Straahat, hvid, ustivet Skjorte af et fremmedartet Snit, om Livet et bredt Bælte beslaaet med Sølv, ingen Vest, men en lys Jakke og meget vide lyse Benklæder.

„Jeg har været oppe Klokken fire,“ var hans første Ord.

„Det har jeg med,“ sagde Værten.

„Jamen du Postholder, du Kromand, du Værtshusfaer, du er jo selve det at staa op Klokken fire og trække He-

stene af Stalden og lukke dine privilegerede Døre op, mens den farende Svend, han letter sig af Landevejsgrøften. Men jeg stod op, fordi jeg ikke kunde sove, jeg maatte skrive; der var noget over mig, forstaar du! Din snotnæsede københavnske Brokkenbodsdræng af en Gany-med kom jo til mig i Gaar; nu har jeg narret Vorherre for en Nat for at kunne skænke dig en Dag, din Hedning.“

„Ja, det var sgu storartet, Dalberg, at du kom,“ sagde Odin bare, „vi trænger til dig i Dag. For det bliver Kraftprøve; det vil jeg sie dig.“

„Kræfterne, de er her!“ sagde Digteren og slog sig paa det ustivede.

„Der kommer to af de medkæmpende!“ averterede Tolderen.

Det var Tømrer Hansen og Slagteren.

Den store, svære Slagter Ottesen stak en kødfuld Næve frem mod Tolderen, der stod nærmest.

„Tak for det gamle, maa jeg ryste din Lammefjerdning!“ Og den lille Mands Haand forsvandt nogle Øjeblikke fuldstændig inde i Slagterens mægtige højre.

Ottesen raabte en sidste Ordre ned paa Strandvejen til Svenden, der nu alene skulde køre Vognen videre til Kunderne i Nærheden. Dalberg slog Mesteren paa Skulderen: „Hallo, Slagtermester, Hestebetvinger, hvordan gaar det med Kulen? Har den drejet rundt med Dem for nylig oppe mellem Bakkerne?“

„Hys, hys, hys, vil De la være at genere Dyrene og bagtale dem; jeg ligger i Handel om den. Se nu bare, hvor flot den kaster Benene hen ad Vejen! Kommer Hal-land ikke?“ vendte Ottesen sig pludselig mod Odin.

„Nej, Amerikaneren er inde i København og slutter en

stor Grundhandel; vi maa nøjes med den lille smukke Muremester Sørensen, dør kommer sammen med Sadelmageren.“

„Og hvad er det for en ildrød Djævel, de har med sig?“

„Det er den kønne lyse Kaptajn Jönsson fra Landskrona, han ligger og lossrer Teglsten her nede ved Broen, saa jeg mente, han maatte ogsaa prøve lidt af gammel nordisk Hestekraft.“

„Bare han ikke kommer til at græde et Aarstid eller to ovre i Sverig ovenpaa den Heltekraft!“ mente Tolderen.

Derpaa blev der hilst hjærteligt paa de sidst ankomne.

Den ganske lille, glatragede, gamle Tømrer Hansen havde et Par Gange kredset omkring Dalberg. Nu kunde han ikke vente længere: „God Dag, Hr. Dalberg!“

Den anden saa ned paa Mandslingen med et overmodigt Smil om Læberne: „God Dag! Jeg kender Dem ikke.“

„Gud, kender De mig ikke, Hr. Dalberg; jeg er Tømrer Hansen. Vi var jo sammen og drak alle de mange Genstande oppe hos Halland paa Bygningen forleden.“

„Og man skulde kunne huske navnløses Navne,“ sagde den unge Mand med et stort, dristigt Smil over hele Ansigtet. — Han havde Hænderne i Jakkelommen og skrævede lidt paa Benene, som om han stod paa et Dæk: „Hansen, om Forladelse Hr. Hansen, tror De nu ogsaa virkelig, at De har noget Navn ... at De er mere end et Eksempel af en Art ...“

Tømrer Hansen saa umaadelig forbløffet op ad Dalberg, der vendte sig fra ham med en lystig Haandbevægelse, som om han gav et lille muntert Rap af en Pisk. Men Hansen sagde til Sadelmageren, der havde staaet i Nærheden: „Det kan jeg sgu ikke begribe med Hr. Dal-

berg, at han ikke ku kende mig igen. Jeg er jo saa tit kommen over til dig, og han har set mig gaa i Haven, og forleden Dag hos Halland, oppe paa Bygningen, vi drak en Masse Genstande ...“

„Mine Herrer,“ lød Odins Røst, „nu kommer Storcken foreløbig ikke med flere. Skal vi gaa til Bords!“

„Til Bords!“ gentog Dalberg. „Ja, Vomfylder, lad os gaa til Bords! Og mine Herrer“ — de andre samlede sig uvilkaarligt i en Klynge om ham — „lad os spise, fordi vi ikke kan lade det være! Men lad os drikke, fordi det er en ædel Idræt. Vi er bleven inviteret paa Frokost i Dag, men jeg siger: Her skal *soldes*! Spiller der ikke i os alle et Overmaal af Kræfter? Lad os da faa Lov til at sætte dem ind! Og give dem ud! Og øde dem! Hensynsløst, som plyndrede vi Roser for at strø deres Duft for Vinden ...“

„Bravo!“ raabte Studenten.

„Han taler storartet“ sagde den lille Hansen til Sadelmageren.

„Det er en rigtig Selskabsmand,“ hviskede den anden igen.

„Fremad, Bægersvingere!“ — Dalberg greb Odins Arm.

„Den sku egentlig gaa med Fanemarchen,“ mente Hansen.

„Sludder, gamle,“ sagde Tolderen i en belærende Tone, „det er en, du ka ha megen Fornøjelse af omme i Rejseskældereren, men nu hører du jo, du skal til Digtersold i Dag.“

„Hva ska jeg?“

„Hold Skuffe!“ —

Saa fik man sat sig til Bords. Odin præsiderede, Dalberg havde Plads til højre, Slagter Ottesen i sin blaa- og hvidstribede Bluse til venstre for ham; omtrent midtvejs sad den ildrødt-skæggede Svensker ved Siden af Tolderen; det nederste af Bordet var optaget af tomme Kuverter, efter Værtens Sæd og Skik bestemte til at optages af fremmede, der tilfældig skulde komme. Fra Odins egen Plads kunde Haven og hele Strandvejen overskues; men alting laa ganske stille og forladt i Solen som sædvanlig i denne Pestens Tid.

Odin rejste sig. Hænderne var kommen af Lommerne, men laa nu foldede over Maven.

„Læser du Bordbøn?“ spurgte Slagteren.

„Nej, han gemmer bare for den lille Mave,“ kom det fra Tolderen.

Men Odin oplod sin Røst: „De Herrer, maa jeg byde Dem velkommen paa Apoteket! Og lad os vise i Dag, at vi ka ta imod et godt Raad fra vores Læger, og at der endnu er lidt tilbage af gammel nordisk Heltekraft. Saa begynder Gurglingen.“

Odin skænkede sit Ølglas fuldt af Kognak.

„En!“ talte han.

De andre fulgte Eksemplet.

Der var et Øjeblik ganske stille.

Kun undslap der Svenskeren, Kaptajn Jönsson, et forbløffet: „För all del!“ — han stirrede lidt frem for sig, førend han styrtede Kognaken i Glasset.

Medicinen rystes ikke, men indtages staaende!

Alle rejste sig.

„To“ — faldt Kommandoen.

„Og tre!“

Samtlige Glas sattes tømte ned mod Bordet. Den gamle Hansen fik et lille Hosteanfald, samtidig med at Smækene lød.

„Saaledes drikker danske Mænd!“ raabte Dalberg begejstret.

„Ja, saa vil jeg bede dig holde Festtalen, naar vi er færdige med det varme og godt inde paa det kolde; for Madro, det vil vi ha paa Landet.“

Tjenerne kom med Bøfsteg, og der blev spist mægtigt, som af Mennesker, der har været tidligt oppe og er vante til at færdes i frisk Luft. Gafler og Knive klirrede, tomme Fade blev sendt ud; der kom friske Forsyninger af kolde Bajere. Passiaren steg; nu gik det løs paa de friske røde Hummere og Aalene i Gelé.

Velkomsten til den svenske Kaptajn Jönsson var med Højtidelighed drukket Bordet rundt i lange, klare, danske Snapse, den første som: Velkommen i det grønne herovre i det lille Danmark, den anden som: Hilsen til de svenske Jævler ovre i det gamla Sverje, den tredje som: Ha'et kønt, naar Kaptænen förlåter os for at komme snart igen tilbakes!

Ansigterne var allerede begyndt at blusse dygtigt; Sadelmageren lo engang ganske overstadigt; der blev drukket private Glas over Bordet; og midt i det altsammen sad Odin og passede bestandig paa, at enhver fik hvad han ønskede.

Da slog Dalberg paa sit Glas og rejste hele sin mægtige Skikkelse i Vejret.

„Frakken a’“, sagde han og kastede Jakken i Hovedet paa Martin, der fangede den behændigt. „Her begynder at blive varmt og Dagen er lang og dens Hede. — Odin har

sagt, jeg skulde holde Festtale. Og dette bør blive en Festtale, for dette bør blive en Fest. En Fest paa en tindrende Sommerdag og i Duften af Søbrise.“

„Og af Tangen,“ udbrød Tolderen.

„Ja, du neptunske Spotter, ogsaa i Duften af Tangen. Den skal vi ikke glemme. For ved I hvad den er, denne Lugt af Tangen? Det er den djærve Vind, som Havet slipper lige op i Næsen paa Bourgeoisiet, der vil købe dets Skønhed! Tvi dig an, du Diner-Grosserer og Strassburger-leverherre! Tag dine fladbrystede Frøkner væk af Stranden; de taber jo deres Jernpilleglas ud af Hænderne og raaber paa Eau de Valdemar! Forsvind, allesammen, ind til Jeres Brostene igen og til Middagen med de elleve Vine og til Løjtnanterne og de trappeslidende Embedskandidater! Hvad vil I herude med Jeres Brysselertæppe over det hele-Atmosfære! Det evige Hav vil I have som Udsigt! Mulden, som vi alle er kommen af og allesammen engang skal blive til, den skulde være Jer en behagelig Afveksling for Øjet! Hele denne levende og virkende Befolkning, som bærer vort Land“ — her omfattede Digteren med en stor, rund Haandbevægelse samtlige tilstedeværende — „Mændene med Baad og“ — hans Blik faldt paa Sadelmageren — „Naal ... og Høvl og ... Hammer og Plov og Spade og Aand og Snille, de skulde blive Trælle af Jeres Pengetasker! Forbandede Bourgeoisie, som jeg hørte til fra min Fødsel; men jeg sprang gennem Ruden ud til Sømænd og Haandværkere og Bønder, til Hav og Skov og Mark og Sol og Marehalm og Tanglugt! — Ære være Tanglugten, men den fik ikke jaget Borgerskabet væk. Der maatte Knokkelmanden til. Han steg af Havet og greb en af deres betitlede Professorer i Struben ...“

Dalberg lod Haanden falde ned paa Bordet, saa Glasene klirrede. Tilhørerne sad i alle mulige Stillinger og med' højst forskellige Udtryk for Opmærksomhed, men lyttede spændt til; nogle temmelig anstrengt. Den svenske Skipper havde øjensynlig ikke Anelse om Meningen.

Digteren hævede sin Røst: „Hej for en Flugt det blev! Guds hellige Blod! Om han selv havde hængt paa Korset, kunde de ikke have skyndt sig mere for at komme tidsnok til at spotte ham. Men nu er Luften ren. Dette danske Land omkring os er for en Stund givet tilbage til sine egne Børn. Og vi hilser det som vor Moder. Lyst er hendes Blik under Skovenes buskede Bryn, frisk hendes Aande, for den er Havet selv, og disse svulmende Bankers skønne Fald er hendes sunde Bryster ...“

Her brød Murermester Sørensen uimodstaaeligt ud i et højt Grin.

„Er der noget, der minder dig, lille Sørensen?“ spurgte Slagteren deltagende.

Men Digteren blev ikke standset ved Afbrydelsen: „Hil sidde I — jævne Mænd, danske Mænd, Haandens Mænd, Arbejdets Mænd, bænkede omkring en Digter! Vi blev herude. Vi ler ad Sot og Død. Og vi hilser dig, Odin, som du sidder for Bordets den bredeste Ende med dit ægte nordsællandske Kulsvierfjæs. Din Slægts Vugge stod inde i mørke Skove, hvor Kniven har blinket og Blodet, det flød rødt, og den brune Pige, hun blev krystet. I lærte at blæse Døden en Ryttermarche og leve Livet med Glutten i Arm og Haanden om Knivskæftet. I lærte at glemme Minutet i den kolde Vinternat, naar Føden var knap, men Pigens Mund lige rød og hendes Favntag lige varmt, fordi der randt det bankende, det hede, det stri-

dige Blod i hendes Aarer. Og naar I var samlede til Skovs, Kulsviere, mens Frostens bed, og Ravnens skreg af Sult, saa spottede I de karrige Kaar. I lyste Natten op med røde Skær, og I drak af Drikken, som gyder Ild igen- nem Marv og Ben. Braadne Pander har der vanket og mangen en ravende Rus; men den blege Morgensol, den skinnede paa Mænd, for hvem Natten havde været Liv, og som havde forstaaet at *solde*. — Odin! Vi vil solde. For ved I allesammen rigtig, hvad det er, at solde? Det er at trodse. At trodse Fornuften, at trodse Borgerskabet, at trodse sig selv og sine egne Kræfter, at lade haant om Tiden, om Hensynene, om Konerne derhjemme, om alt det, som til daglig Brug vil knægte os i Uniformen. Trodsere! Soldebrødre! Der staar Øl foran Jer paa Bordet, slæng det fra Jer!”

Og Dalberg kastede sin Bajerflaske over Hovedet paa de andre langt ud i Haven! „Her soldes i Burgunder! Martin og I andre Kældersvende, en Flaske til Mands af den gamle Burgunder med Spindelvævsfloret om Halsen! Rødt skal der flyde! Digteren Dalberg solder med sine Soldebrødre! —“

Der blev almindelig og vedholdende Jubel, en begejstret Hamren og Dunken i Bordet af Knive og Glas.

„Martin,“ brølede Odin efter Opvarteren, „sig om Pokalerne, de høje Pokaler!”

„Rigtigt, du gamle Odin,“ nikkede Dalberg, „og tag de Madvarer væk, de stinker mig i Næsen, vi har spist nok!”

Værten kaldte; der kom flere Tjenere til.

„Klart Skib,“ befalede Odin.

„Kun Druk paa Bordet,“ supplerede Tolderen.

„Men ikke ud med de tomme Flasker!” lød det rundt omkring fra.

„Nej naturlig ... kom her ... lad mig hjælpe ... de skal staa i Pyramide ... Sludder, la vær at vælt dem ... ta et Nap i med, Sadelmager“

Og under almindelig Tumlen og Larmen blev alle de mange tomme Bajer- og Kognaksflasker grupperede midt inde paa Bordet.

Tjenerne kom med de mørke, buttede Bourgogneflasker og høje klare Pokaler. De var der alle, fire Mand høj, efter Ordre.

„Se,“ raabte Dalberg, „det er Slaverne fra Aladdin; de bringer os rige Gaver ...“

„Jeg gir de næste otte Flasker,“ forkyndte Slagter Ottesen med mægtig Røst.

„Otte til holdes rede!“ faldt Odins Kommando.

Tolderen efterlignede Slaget paa Dampskibssignalerne ned til Maskinen: Full speed! — „Og mine Herrer, maatte jeg saa bemærke, at vi gamle Sømænd, vi maa jo ikke gøre mange Ord, staar der i Visen, og derfor vil jeg bare i al Korthed bede Dem om med mig at tømme den første Pokal for Danmarks meget store og meget lange Digter, Erik Dalberg.“

Dalberg slog tilfreds ud med den højre Haand: „Tak, Børn, tak, som han sagde, den gamle Folkekonge! Og skænk for anden Gang Pokalen fuld, endnu før Glasset bliver koldt. Vi drikker et Pereat, et Ned med alt det, som jeg kæmper imod her i Landet. Ned med alle Lovtrækkere, som vil stjæle det menige Folks Ret, og alle knibske Piger og alle Professordigtere og Bladanmeldere og Lyseslukkere og højeste Skatteydere! Og først og sidst ned med hver og en, som vil gøre vort skønne Liv

til en gnaven Spægelse. Lad Livet blive en Fest, saa tit og godt som vi formaar det! — Der tømmes!”

Endnu kunde alle staa ret og lige op, da de tomme Pokaler sattes taktfast mod Bordet igen; men en lille halv Times Tid efter, mens Stemningen og Passiaren stadig steg og Dalberg, uden at have rejst sig, var inde paa en ny, stor, om end ofte afbrudt Udvikling, fór den svenske Kaptajn Jönsson i Vejret med et besynderligt, halvt ubevidst Udtryk af Raseri i alle Miner. Han skubbede Bourgogneglasset langt ind paa Bordet, saa Vinen skvulpede over: „Ta bort det Schjiit, låt mig få en Bier!” — Odins skarpe Øre havde tværs igennem Larmen opfattet Svenskerens Ord, og der blev bragt en Bajer. Jönsson skænkede hurtigt i og tog en Slurk, men saa satte han Glasset fra sig med nogle underlige, slattede Haandbevægelser.

„Hva er’et du laver, Jönsson,” spurgte Tolderen, „du gir dig da ikke til selv at stryge dine Teglsten med Fingrene?”

Men i samme Nu spærrede Svenskeren pludselig for et Øjeblik sine runde, vandblaa Øjne op paa vidt Gab for straks efter at slaa Hovedet ned mod Brystet og glide baglæns om paa Bænken.

Tolderen sprang op: „Mine Herrer! Den første faldne!”

Og til Melodi af „God save the queen“ sang han for, og de andre stemmede øjeblikkelig med i:

Det var den fø—ørste Mand,
Nu kommer den anden Mand,
Gud ske Lov for han —
Da—ra—da—da—da!

Baade Odin og de andre Kæmper havde rejst sig op og skraalede i Munden paa hverandre; Erik Dalberg raabte

Bravo, Bravissimo og tog Anførselen fra Tolderen, da man begyndte paa andet Vers, som var ganske enslydende med første.

Slagteren puffede Odin i Siden og pegede hen paa Murermester Sørensen, der stod noget vaklende i Holdningen og sang med højst slappe Mundvige, og ikke mere end et Kvarterstid efter, midt under den stadig stigende Tummel, og just som Dalberg vilde slaa til Lyd for en ny Tale, var Sørensen ubemærket gledet tilbage og sunken sammen paa Bænken.

Det var den anden Mand ...

begyndte Selskabet igen med højst forvirrede Stemmer imellem hinanden; det var ikke alle, som rejste sig op.

„For Pokker, Odin,“ raabte Erik Dalberg ærgerlig, „nu keder den mig, den Brølen!

Men igennem Larmen lød brudstykkevis fra Odin ... gammel nordisk Skik ... Kæmpekraft ...

Dalberg satte i af sine Lungers fulde Magt: „Det blir mig for uintelligent ... for plebejisk. Stille,“ brølede han og slog sin Burgunderpokal mod Bræddevæggen, saa Glasset splintredes. „Hør, hvad Digteren Erik Dalberg har at sige Jer!“

Men det var nu ganske umuligt at bringe Ro til Veje, for i det samme rejste Sadelmageren sig og vilde ud, men faldt, og da Tolderen og Studenten med usikre Tag skulde hjælpe ham op, væltede Bænken med den sovende Kaptein Jönsson, som imidlertid rolig snuede videre. Sadelmageren vilde udenfor, i fri Luft, og lige paa en Gang benyttede baade Thygesen og Studenten Lejligheden til

samtidig at forsvinde, — nede paa Strandvejen holdt Ottesens Svend og smeldede lange Piskeskrald efter Mesteren.

Ottesen trykkede stiltfærdigt Odins Haand: „Lad mig komme forbi, du gamle!“

Odin nikkede tavs; Øjnene plirede.

„Hvad er det?“ raabte Dalberg, „det er jo Forræderi, Slagter, at De gaar allerede.“

„Jamen Hr. Dalberg, man ska jo sørge for at komme hjem og ikke helt ha spoleret Appetiten til Middagen, bemærkede den anden roligt. Nu tar jeg osse Odin fra Dem bare i fem Minuter; vi har en lille Forretningovre paa Hotellet, men saa kommer han igen.“

— — Dalberg var med et bleven ganske alene med den lille gamle Tømrer Hansen, der sad med begge Hænder om sit Glas og kæmpede stærkt for at holde paa Resterne af sin svindende Bevidsthed.

Digteren saa højst misfornøjet over imod ham, men saa flyttede han sig paa sin Bænk hen lige overfor ham.

„Skaal, Hansen,“ sagde han og strakte sit Glas mod Tømrerens, „Skaal, Hr. Hansen, vi drikker paa Demokratiets Sejr i Danmark!“

Den anden slubrede mekanisk noget Vin ned i sig, saa sagde han meget langsomt og besværligt: „Hør ved De hva, Hr. Dalberg, det kan jeg virkelig ikke begribe ... jeg mener, at De ikke kunde kende mig igen før ... vi har jo da drukket Genstande sammen ...“

„Hva for noget Sludder! Tror De, jeg skriver op, hvem jeg drikker med?“

„Jamen ka De ikke huske, ude paa Bygningen, hos

Halland ... Aa, tilføjede han med et svagt, sødligt Smil, jeg kunde ha ønsket Dem, Hr. Dalberg, De hade tjent saa mange Penge, som jeg tjente paa den Bygning ...“

Dalberg plantede Albuen lige midt imellem Glassene og stirrede den anden ind i Øjnene. Han talte overmaade højt: „Tror De ikke, jeg tjener Penge, hva? Jeg tjener mange tusinde Kroner. Saa kummerligt er Landet da heller ikke blevet endnu, saa husmandsluset, at jeg ikke skulde tjene Penge. Her til Morgen, jeg har skrevet otte Digte, jeg sælger dem ikke for lige saa mange hundrede Kroner ...“

Det gav nogle anstrengte Ryk mellem Hansens Bryn; det saa næsten ud, som om man havde stænket ham noget i Ansigtet: „Hva for noget? ... Otte hundrede Kroner ... Næ men hør, Hr. Dalberg ... for Digte ... saadan Digte ... paa Vers ...“

„Ja, gamle Mand; Digte paa Vers! Men skal jeg sige Dem, hvad det er for Digte. Det er af dem, som vækker det døde til Live igen, som tænder Flamme inde i saadanne graa og lave Sjæle, Prosahjærner ... lad være at glo saa bestialsk paa mig! Ja, De sidder overfor Erik Dalberg, ham, som vil sprede Farve over Livet og Lys ... en af de benaadede, vom heiligen Geist, med Digterens blaa Blod, en Mand, der paa et Øjeblik ved sin Aand kan tjene det, I andre slæber for i lange Dage, en Aristokrat! Drik hans Skaal; han er den værd! Bedre Forkæmper har vel den danske Smaamand aldrig haft ... den graa Bonde, usejlige Bonde, som det hedder i Folkevisen ... og Sømanden ... Haandens Mænd, Arbejdets Mænd ... kort sagt, i Helvede, drik Skaalen for Demokratiet! Og for mig! Nu har jeg kæmpet for Demokratiets Sag i ti af mine bedste Aar. Ti Aar, forstaar De ...“

Det sødlige Smil viste sig igen paa Hansens Ansigt, men betydeligt slappere endnu end før:

„Jamen ti Aar, Hr. Dalberg ... det er jo slet ikke noget at tale om — —“ Han forsøgte at ryste paa Hovedet.

„Drik!“ siger jeg.

Den anden sank et Par Slurke, men fortsatte med sløv Vedholdenhed: „Ti Aar! Sku det være noget at tale om? De er saa ung, Hr. Dalberg ... Men De ska bie gammel, forstaar De, De skal bie gammel ... Ved De nu, hvor længe at jeg for Eksempel har boet i Sandbæk? ...“

„Hva Faen rager det mig?“

„Jamen jeg har boet her i seks og tredive Aar ... og den ka De ikke stikke. Den lar De nok vær og ka stikke ...“

Hansen vilde spytte, men opgav det.

Dalberg saa helt ondskafuld paa den gamle. Det var ham i Øjeblikket umuligt at finde noget Svar.

Og Hansen blev ved: „Den ka De dog ikke stikke. —“ Hans Tunge begyndte at blive tyk — „... seks og tredive Aar ... Men ka De saa gætte, hvor gammel jeg er? ... De tror'et ikke, men jeg er en og tresindstyve Aar ...“

„Det er jeg med,“ raabte Dalberg brat og determineret. „Jeg er ked af det Vrøvl.“

„Næ men Hr. Dalberg, hva er'et, De sier?“ — Hansen lod Munden staa aaben.

„Jeg siger, hvad jeg siger ... hvor Dælen er de andre blevet af?“

Dalberg vilde staa op, men følte sig øjensynlig for tung i Kroppen, strøg aandsfraværende Haanden et Par Gange hen over Panden, skænkede saa Glasset halv fuldt af Kognak. „Skaal!“ raabte han lige ud i Luften.

Hansen stirrede haardnakket paa ham: „Er De ... en og tresindstyve Aar?“ stammede han.

Der gled et Drag af forbigaaende Usikkerhed hen over Dalbergs Træk: „Hvad er det, De siger, Mand? Er De gal? Hvad er det, der savler ud af Deres forsløvede Hjerne. Jeg en og tresindstyre Aar!“

„Jamen De sa jo selv, Hr. Dalberg ...“

„Er De rent skruptosset?“ — Dalberg slog i Bordet, saa Hansen helt lukkede Øjnene i sit ganske bedøvede Hovede.

„De sa jo selv ...“

Saa svigtede Mælet ham, og han gled over mod Væggen.

„En og tresindstyre Aar! Nej,“ triumferede Dalberg over imod den allerede indslumrede Gamling, „endnu sidder Erik Dalberg i sin fejreste Kraft, endnu har han Vikingestaal her i Armen“

Paa dette Tidspunkt havde Tolderen og Studenten været nede at tage sig et Bad og var vendt nogenlunde restaurerede tilbage. De listede sig stille hen for paa lang Afstand at kige ind i Lysthuset. Der sad Dalberg med Haanden om Glasset og Tømrer Hansen, Murer Sørensen og den svenske Kaptajn Jönsson liggende sunkne under Bordet for hans Fødder. Solen var efterhaanden naaet helt derind og maatte hede stærkt; den skinnede paa Digterens svedige Ansigt; han sad og talte ud i Luftten. Pludselig tømte han sit Glas og slog det ganske arrig i Stykker paa Bordet, saa vendte han paa Hovedet og opdagede Thygesen.

„Tolder! Halløj!“

Men i det samme gled Odin stille ud fra Restauranten. Derinde sad to Dyrlæger, som var kommen kørende og havde faaet en lille Bolle kølende Rhinskvind og Vand og

Sukker, Odin havde et Glas staaende med paa deres Bord. Han bar Hatten ned i Næsen og Hænderne stak i Lommen, Øjnene var maaske en Smule mindre, end de plejede at være, og Ansigtet lidt skjoldet; men han talte og gik med fuldkommen Sikkerhed.

„I skal hellere blive her,“ sagde han til Tolderen og Studenten, „nu skal jeg gaa over og nappe ham.“

Langsomt vandrede han over Haven hen til Lysthuset.

„Solen skinner for meget paa dig, Dalberg,“ sagde han og tog Digteren i Armen for at lette ham.

Dalberg kom paa Benene og stod oprejst. Da han vilde følge Odin, var han lige ved at snuble over Hansens Ben, som stak længst frem under Bordet.

„Væk med de Lig!“

„Ja, kom du nu bare, Dalberg!“

Odin og Digteren fulgtes ud i Haven. Dalberg styrede lige løs mod det store Midterbed, hvor der var en Gruppe Ricinusplanter og Tobaksplanter, garneret med røde Pelargonier og Nasturtier.

Værten drejede uvilkaarligt af til højre for Bedet; men Dalberg stod stille.

„Tror du, jeg gaar uden om?“ spurgte han med trodsig Holdning.

Odin plirede en ganske lille Smule og sagde blot i den fredsommeligste Tone: „Næ, hvorfor sku du gøre det, Dalberg? Du gaar naturligvis lige igennem.“

„Det gør jeg!“ udraabte Dalberg med sin mægtigste Røst og det stolteste, hoverende Hovedkast. Benene slog lidt usikkert, da han skred tværs igennem Bedet, med de saftige Stængler brasende og knasende paa hans Vej. —

Lige i samme Øjeblik, Digteren saa de to Dyrklæger,

spurgte han i et elskværdigt bedende Tonefald: „Har I en Drik med til Erik Dalberg?

Den ene af Herrerne, en midaldrende, mager Mand, betragtede ham noget uvilligt, men den anden, som var yngre og jovial, bød Dalberg tage Plads.

„De Herrer har været ude at undersøge Kvægbesætningerne i Anledning af vores Difteritis,“ forklarede Odin, „den bliver jo ved at være gal, især ved Børnene.“

„Børnene!“ faldt Digteren øjeblikkelig ind. „Og ved I saa hvad det vil sige: Børnene? Det er Haabet for vore egne Fejl, det er den ... lønlige Fortrøstning til at hvad der brast for os vil kunne blive bedre i den næste Slægt, det er Troen paa Udviklingen ...“

„Skaal!“ sagde den ældre Dyrslæge over til sin Kollega.

„Vent med at skaale, Læger for Dyr! Mindes først ham, den store Britte, Lægen for Mennesker, Charles Darwin! Han skabte Aarhundredets dristigste Lyrik. Holdt han ikke vor Tids vældige Bjergprædiken — Renæssancemanden, Forkynderen af den nye Lære, forstaar I, det evige Fremskridts Evangelium ...“

„Undskyld!“ afbrød den gamle Dyrslæge, „men Darwin, er det ikke ham, der lærer, at De stammer ned direkte fra Avekattene, Hr. Dalberg?“

Dalberg stoppede et Øjeblik; den anden af Dyrslægerne kunde ikke bare sig for at briste i Latter; Odin tog hastigt Digteren om Armen: „Ja, lad os drikke paa det,“ foreslog han gemytligt.

Men Dalberg skød Glasset bort.

„Du behøver ikke at holde paa min Arm, Odin, sagde han og rejste sig, noget vaklende men dog med megen Anstand. Erik Dalberg løfter aldrig Haand imod umæ-

lende — eller umælendes Doctores. Odin, vil Du vise mig et Værelse. Nu vil jeg hvile lidt!”

De to Dyrlæger sagde ikke noget. Den ældre saa arrig ud; den anden smilede en Smule flovt.

Og medens Odin selv gik op med Dalberg, og Tolderen og Studenten smuttede den anden Vej ind i Hotellet, for ikke at støde paa Digteren, vandrede Opvarterne, efter Odins Ordre og under Tilsyn af Dyredoktorerne, over i Lysthuset for at tage sig af de faldne. Det lykkedes ikke at vække nogen af dem, hvorfor baade Kaptajn Jönsson, Murermester Sørensen og Tømrer Hansen blev baarne gennem Solskinnet op paa de for dem bestemte Værelser.

Klokken var et, og alting blev hurtigt stille paa Hotellet. — — —

Naar Odin senere talte om den lille Gurglefest, plejede han gerne at tilføje: Saadan en Smule Formiddagsbaseralle, den kan jeg nu saa godt lide. Folk faar hurtigt det, de trænger til, og saa bliver der Tid til, at de kan blive ordnede og komme pænt hjem til Familjen og drikke Te om Aftenen. Og det maa man jo som Krovært ogsaa sørge for. — — —

HVORLEDES DRACHMANN SKULDE HAVE TJENT DE MANGE PENGE

Forleden ombord paa en af Øresundsdamperne traf jeg en gammel Kammerat fra de lavere Klasser i Latinskolen. Medens vi andre i sin Tid læste til Studentereksamen, havde han først forsøgt sig i adskillige praktiske Lærestillinger, var derpaa gaaet til Søs og ganske forsvundet for vor Synskreds. Nu kom han over til mig, flot i Tøjet, yderst snakkevorn og fortalte om, hvorledes han havde været Skipper, Hotelbestyrer, Entreprenør, og jeg ved ikke alt det, i Amerika; efter sit lille Besøg i Hjemmet skulde han derover igen.

„Og Du er jo bleven Digter, Forfatter; ikke sandt?“ — „Ja,“ sagde han efter en lille Pause, „han, Drachmann, Holger, han skriver jo ogsaa endnu, har jeg læst i Bladene. Hvor meget kan I tjene paa den Maade?“

Jeg nævnede nogle Summer for at tilfredsstille hans Videlyst.

„Næ! —“ udbrød han meget forbauset, „der maa da kunne laves mange fler Penge i den Branche herhjemme for raske Folk.“

Jeg betvivlede det.

Min Ven snøftede lidt med Næsen: „Saa er det da ogsaa bare, fordi I ikke forstaar at gøre dem; for de *er* der, Pengene, skal jeg sige Jer, de er bare til at ta; der ligger mange flere Penge her i Danmark end de fleste Steder ovre i Amerika, men man skal naturligvis bukke sig ned efter dem. Og det gider de ikke herhjemme.“

Han tav et lille Øjeblik, saa fortsatte han:

„En Mand som Drachmann, han skulde ikke behøve at sidde og skrive nu efter fem og tyve Aar. Han skulde ha egen Villa med lille Ponyvogn, Konen flot holdt, Børnene ved Universiteterne ...“

„Jamen stop,“ faldt jeg ind, „hvordan mener Du egentlig? Skulde Drachmann have arbejdet mere intensivt, skrevet flere Bøger ... eller være bleven Journalist ... eller have rejst rundt, holdt Oplæsninger, Foredrag ... eller ...“

Den anden smilede fiffigt: „Hør; var det Drachmann eller var det ikke, der skrev disse Sømandshistorier nede fra Hornbæk, førend jeg rejste?“

„Ja, vel var det det; de er jo berømte.“

„Netop, netop; de er berømte. Det var noget, Københavnerne vilde ha. Ikke sandt?“

„Jo, naturligvis; de kom i flere Oplag.“

„Der blev skrevet om dem i Bladene, Spalter fulde, om Fiskerne dernede og Vandet og Sandet og Strandkysten. Og det var bedre Folk, som læste det, vel at mærke; Folk med Penge paa Lommen. — Vel! Hvad skulde han ha gjort, Drachmann?“

Jeg stirrede paa ham og vidste aldeles ikke, hvad jeg skulde svare. Under mine Forsøg paa at gaa ind i hans Tankegang svirrede der mig de forunderligste Ting igen-

nem Hovedet om mærkelige Folkeudgaver af Sømands-historierne, illustrerede, kolorerede, kolporterede til fem Øre Arket, beregnede paa Masseafsætning i de bredeste Lag, hvor en ganske lille Avance ved det kolossale Antal kunde løbe op i Tusinder.

Saadan noget lignende sagde jeg til min Amerikaner.

Han smilede atter og rystede paa Hovedet.

I min Vaande foreslog jeg Dramatiseringer af Sømandsfortællingerne med melodramatisk Musik og øjenforblændende, virkelighedstro, skuffende Fremstillinger af hele Rammen for Sømandslivet ved Hjælp af Dekorationer og Stormmaskiner og Taagehorn og kunstige Baade, der kunde svippe over Revler, det mente jeg maatte da være rigtig amerikansk.

Men min gamle Kammerat aabnede sin Mund: „For Pokker! Han skulde ha købt *Grunde*.“ —

Jeg sad et Øjeblik stum; det tilstaar jeg, at fra den Kant havde jeg ikke ventet det.

Men den anden fortsatte livligt: „Det er en 15—16 Aar siden, han udgav Bogen, ved Du; vi regner et Par Aar, til den bliver bekendt og faar de rigtige puffs i Bladene. I den Tid ligger alting ganske stille. Folk er nær ved at krybe ind i Værelserne til hinanden i Taarbæk og Skodsborg, og disse Historier fra Hornbæk gør deres Virkning, mange af de bedre stillede ønsker Friskhed, Strand, gode Bade, billige Sejlture, større Villaarealer til rimeligere Pris, Kystbane blev der allerede snakket om dengang; jeg giver Drachmann femten Aar, til at den skal blive vedtaget; er det ikke rigtig beregnet, selv i Danmark? Vel! Nu regner vi i det smaa, ganske smaa: han køber bare 10 Tdr. Land, 140,000 Kvadratalen. Dem

var han faldet over for, lad os sige, 100 Kr. pr. Tønde Land, højt regnet, Jorden er ussel gir 1000 Kr.; Rente 6 Procent i 20 Aar med Rentes Rente er en 3000 Kr. Han havde kunnet begynde at sælge allerede for en tre Aar siden til 50 Øre Alen, nu staar Grundene i 1 Krone. Regner vi 40,000 Alen fra til Regulering, Veje og lignende, har vi Salg af 100,000 Alen til Gennemsnitspris 66 Øre, Sum: 66,000, minus 3000, Netto: 63,000 Kroner. Og det er paa 10 Tdr., med en Risiko af blot 1000 Kr., som han har forrentet med 6 Procent. Har jeg Ret eller har jeg ikke?

Der var jo ikke andet for mig at gøre end at indrømme.

Men Amerikaneren blev ved: „Læg Mærke til hvad jeg siger, Du bryder Dig jo da heller ikke om at slide Livet igennem. Nu for Øjeblikket gøres der gode Penge paa hele Kysten, lige op til Gilleleje, men Du skal holde Dig rolig. Der er ingen første Klasses Kage at ta mere, der er for mange paa Sporet. Nu er der roligt andre Steder. Sjælland er et kønt Land, Du har en god Stilling, Folk læser, hvad Du skriver; se dig om! Find en Egn med nogle indflydelsesrige Mænd, som trænger til at tjene Penge, hvor der er Mulighed for Lokalbane med god Tilslutning til de centrale Tog; køb bare en Bondegaards Areal, 40—60 Tønder Land egnet Jord, forrent de Penge, Du ikke selv har, blot *faa* Grunden! Og saa lisom Drachmann nu lavede disse Fiskere og Vandet og alt dette her, saa laver du Bønder, Fredelighed, Billighed. Om femten Aar kan de ikke nære sig for Villaer i hele Nordsjælland, dine Bøger har gjort sig, Pressen har arbejdet, saa staar Du der med Grundene.“

„Du siger noget. Det har jeg egentlig aldrig tænkt rigtigt over.“

„Ikke sandt? Hvad Pokker, det er jo da Jeres Tjans som Forfattere fremfor en anden Bonde eller Kromand. *Ham* ka det saagu ikke hjælpe noget, om han gir sig til at skrive op om hvor der er kønt nede paa Egnen hos ham ...“

Amerikaneren gjorde et lille utaalmødt Kast med Hovedet:

„Saadan et Menneske som Drachmann, havde han bare havt lidt Omløb og rejst Penge, hvis ikke han selv havde dem, til at lægge an i en halvhundrede Tønder Land, saa havde han paa sin Jubilæumsdag kunnet lade dem tale og raabe Hurra for ham, og saa kunde han have rejst sig og sagt: Nu skal I have Tak, Børn, det var en rigtig nydelig Aften, og saa lukker vi Butiken. Ikke jeg ser til Pen og Blæk mere i dette Liv; men skulde De ønske en lille Restbeholdning af mindre Grunde mellem 2000 og 5000 Alen, saa bor min Sagfører der og der. Færdig!“ —

STODDERE

NEKROLOG

Han hade fundet i Berlings Port
et stort Stykke hvidt Papir og smurt
et Brev til Søsteren sammen.
Hvordan han har faaet Frimærker fat,
begriber jeg ikke, men ved kun, at
han sendte det ud til Madammen.

Og hun skikker ind fra sin Bondegaard
et rigtig godt Stykke Spegelaar
af et Svin, der var dygtig mæsket.
Naa, Peter hade jo ikke Raad
til at købe Brød, men han bare aad
sig stoppende mæt i Flæsket.

Saa gaar han til Ro. Men den næste Da
hører de inde fra Loftet a,
hvordanne han gier sig i'et;
der ligger han ganske bevidstløs hen
og a Liv var der ikke meget igen,
da de hentede Politiet.

Nu kommer jeg lige derude fra,
og Klokken elleve traadte han a
for at stille til Herens Glæde.
De to Ting følges naturligt ad:
naar man ikke længer kan taale Mad,
saa maa man jo dø af Æde.

ÆRE VÆRE ...!

Jo, gamle Ven, jeg er tyk i Dag,
for der er hændet mig noget,
saa hade jeg ikke haft Syn for Sag,
vilde jeg slet ikke tro'et.

Jeg ligger hjemme og glør og har
ikke en Øre tilsammen,
saa hører jeg noen, der banker og tar
i Døren, saa det ryster i Rammen.

Jeg ser mig omkring. Ja, Herregud,
det er Rest af en fordums Vane,
for nu er der ikke en Lommeklud,
som Fogedens Folk ku rane.

Jeg aabner Døren. Der staar en Mand. —
Den Mand han har vist mig Ære!
Og over det hele Danmarks Land
Jeg vil ham min Tak frembære.

Meget beskidt, med Hat uden Rand,
kunde næppe tale for Hikke ...
Hvad tror du, han vilde, den danske Mand,
hos mig? — Han vilde sgu tigge.

IDYL

Det er dog lisom lidt Sommer endnu,
om osse Luften er kold;
saa lad os sidde en Kende, du,
oppe paa Kresjanshavns Vold.

Jeg har en Pibe Tobak igen
a den fra min Fødselsda,
den tænder jeg mig, og min lille Ven,
hun nøjes med Lugten der a.

Men siden, hos mig, skal vi begge to
drikke Kaffe, af samme Kop.
Og saa er det Mørkning og Søndagsro,
og du løser Haaret op.

Marie! Det ska du nu love mig,
at hvor sløjt det saa osse gaar,
og hvor meget Frisøren, han plager dig,
du maa aldrig sælge det Haar.

NATURLIGVIS —!

De fandt ham liggende paa en Bænk
en Nat, det var meget koldt. Og tænk,
lisom Kulden skal til at ha ham,
kommer en Herre og tar sig a ham.

Nu gir han den flot som Gentlemand
paa Hospitalet. Jeg saa hvordan:
han ligger paa Fere og sover, og bare
han slaar Øjnene op, staar der Fødevare.

Jeg spurgte naturligt, hvordan det gik;
men han svarede ikke. Ja vel, den Strik —
naar man ved saa godt, hvad der følger efter,
saa skal det nok knibe med at komme til
Kræfter.

PAA LANGE BRO

Jeg gaar i Kulde over Langebro ...
Det maatte være stolt med Vinterfrakke;
jeg kendte en Gang En, som hade to! — —
Paa Vandet ser jeg Lygteskæret flakke
ud efter i en sagte, gylden Svømmen ...

De sir, at der ka drive Lig med Strømmen!

Betjenten ser mig an — en Gang igen:
„Der er dog ikke noet her at hugge;

jeg gaar blot Aftentur, min gamle Ven,
paa Langebro og hører Vandet sukke;

jeg ved godt: Livets Kalk — vi ska jo tømm'en ...

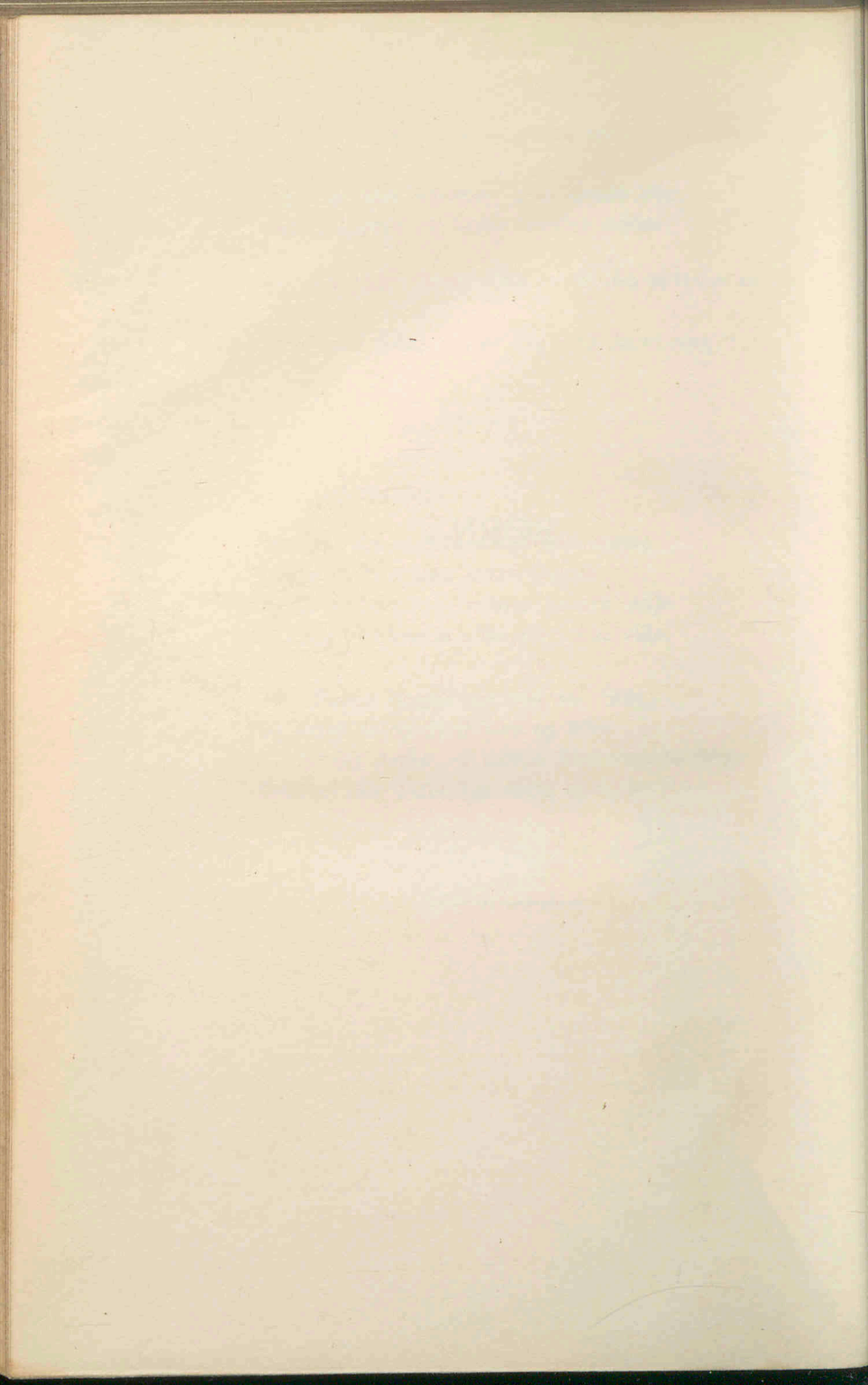
Mon der i Aften driver Lig med Strømmen?!

HVORFOR?

Hvorfor ska vi Mennesker ikke kunne
lægge os hen som andre Hunde
og dø af Sorg? — saadan ganske stille
uden hverken at ville eller ikke ville.

Nej, Sulten lægger sig ved vor Side
og turrer os op til at leve og lide.
— Er det derfor, vi kaldes Skabningens første,
fordi vi *alle Tider* kan sulte og tørste? —

BØRN

SNYDERTAMPEN

EN SKOLEDRENG AF ÆLDRE TYPE

Forleden var der en af mine gamle Studenterkammerater hjemme hos mig; han er nu bleven Skolebestyrer. Og medens vi passiarede, dvælede han hyppigt ved det smukke Forhold, der herskede nu til Dags imellem Lærer og Elev i Latinskolen. Efter hans Paastand foregik Undervisningen paa en behagelig underholdende Maade for opmærksomme og fuldkomment rolige Tilhørere. Snakken, Uorden, Flovser og Næsvished overfor Læreren betragtedes af Drengene selv som udannet.

Jeg tav.

Men dengang Hr. Latinskoledirektøren var gaaet, sagde jeg ganske højt til mig selv, at saa skulde Fanden da være Skoledreng længere! Og jeg greb mig i at slaa i Bordet.

Det havde man da altsaa ud af de begyndende graa Haar i Tindingerne, at ens Skolegang var falden førend saadan en Tidsalder. Vi var virkelig aldeles ikke dannede i de Dage, vægrede os tværtimod ved at blive det, saa meget som det overhovedet var muligt. Rene Dreng, velklædte Dreng, pæne Dreng, dannede Dreng, det var dog, om jeg saa maa sige, mere Tøsebegreber i de Tider.

Saadan en Samling artige Kundskabsstræbere som denne Hr. Skolebestyrer dér havde siddet og været saa glad over! Ja, det tror Pokker! Men vi opfattede ikke i vore Dage Skolen som skabt til Glæde for Læreren. Tværtimod! Og for den Sags Skyld heller ingenlunde til Glæde for os. Hvoraf fulgte, at vi selv maatte skaffe os al den Glæde, som vi trængte til og vilde have. Hvad vi ogsaa gjorde.

Selvfølgelig kendte vi allesammen fra Madvigs Grammatik Sætningen om, at vi ikke lærte for Skolen men for Livet. Men der var ingen Dreng saa idiotisk, at han ikke opfattede den som en af disse fjollede Vittigheder, som kun Lærere kunde finde paa. Det skulde vel nok have noget med Livet at gøre, om vi vidste Paverækkerne udenad eller Hankønsordene paa —is i Latin eller de tyske Præpositioner i lange Remser, vi havde jo i Klassen en Dreng nede fra Sydslesvig, der kunde Tysk som Dansk, men han fik maadelig i tysk Grammatik, medens Duksen, der ikke kunde saa meget som følge en Tysker ud paa Jernbanen, han fik ug.

Og saa var *Livet* jo aldeles ikke saadan noget fjernt, som vi først skulde *træde ud i*, som det hed, naar vi var færdige med Skolen. Bare Lærersludder! Livet var i fuld Gang for os allesammen, med Tinsoldater og Frimærker og Kaniner og Duer og Dukketeatre og Smaapiger, som vi var forelskede i, og Drengene, som vi kunde klø eller blev kløet af. Det forstod vi allesammen saa udmærket godt, at Livet var bare de to store Ting: Kamp og Glæde. Paa denne titusind Aar gamle Grundvold hvilede vor Livsopfattelse lige saa ubevidst som sikkert. Og vi var af Mandkøn, hørte til det stærke og foretrukne Køn,

hvem Kampen ganske særligt var skænket, den som skulde føres for Glæden. Og Glæden var Frihed og Herredømme. Andet lærte vi jo da heller ikke om Menneskeslægtens Historie, end at den havde været Slagsmaal om Magt, altsammen, og vi sloges efter bedste Evne, paa Næverne, hvor de kunde gøre det, og overfor vor Livsglædes stadige og haardnakkede Fjender, Lektierne og Lærerne, med alle andre til Raadighed staaende Midler.

Derfor kunde vi beundre den talentfulde Dreng, der besejrede sine Lektier hurtigt og elegant, derfor nærrede vi kun en behersket Respekt for Slideren, derfor følte vi en varm Sympati for Snyderen, der alene havde sit naturlige Snille at stole paa, Krigspudsets Mand.

Vi snød allesammen, mere eller mindre, men et ganske særligt Pragteksempel af en Snyder ejede vi blandt os i Svend Hansen, eller, som han kaldtes med en af disse uendeligt ferske og dog saa forfriskende Drengervittigheder, Svend S. Svansen.

Svend S. Svansens Fader var af ringe Stand, men havde arbejdet sig frem til at blive en stor Flæske- og Smør-eksportør; nu vilde han have Sønnen gjort til Student og Overretssagfører.

Dette havde Svend S. altid fundet kun var Udtryk for en taabelig Forældrevigtighed. Engang da vi i dansk Stil skulde skildre, hvad vi vilde være, naar vi blev store, skrev Svend S., at han vilde være Millionær og bo i en Villa med Stald til fire Heste. Og det forekom ham at være en Omvej at søge det Livsmaal naaet igennem den lærde Skole. Hele Protesten mod denne Institutions Fjernhed fra Livet, den, vi andre kun i vort Hjertes Dyb

fornam, blev hos ham til i Kraft af en klar, uforfinet, plebejisk Foragt.

Det var ham en Selvfølge, at overalt, hvor der kunde snydes, maatte det gøres, selv om det stundom blev næsten besværligere end at forrette selve Arbejdet. Han havde opfundet en sindrig, ingeniørlunde let forstaaelig Bank til Brug ved Besvarelse af grammatikalske Spørgsmaal; i de græske og latinske Bøger blev der indskrevet Snydetegn, efter et højst kompliceret System, der desværre stundom affødte skæbnesvangre Fejltagelser; ad de besværligste Omveje erhvervede han et kun for Lærere og som Manuskript udgivet Hefte med Besvarelse af en Række matematiske Opgaver, som han havde opdaget hyppigt blev benyttede paa Skolen.

Og det fortjener neppe at bemærkes, at han praktiserede samtlige mere primitive Snydemaader i Marken til Fuldkommenhed. Han kunde hviske og lade sig tilhviske ganske overlegent, opererede med løse Snydesedler i Bøgerne, saa at han endogsaa under Overhøringen kunde vende Blad med dem, var i Stand til paa meget lange Afstande at se i Oversættelser, der holdtes under Bordet. Til yderligere Forstærkelse af denne højt udviklede Evne var der engang paatænkt Indkøbet af et Par særlig kraftige Brillen gennem en Ven, som kendte en Instrumentmager, hvad der dog blev opgivet, da det befandtes upraktisk og overflødigt.

Højst ilde berørt kunde Svend S. blive, naar et almindeligt, jævnt og fornuftigt anlagt Snyderi mislykkedes paa Grund af en assisterendes Ubehændighed, som engang, da Svend selv var oppe i fransk Grammatik.

Paa Grund af besværlige Lysforhold havde han maattet

give sin endnu noget uprøvede Sidemand det iøvrigt højest simple Hverv at sufflere efter Bogen, der blev holdt under Bordet saaledes, at den stadigt dækkedes mod Lærens Blik ved to foran siddende Drenges Holdning. De bredte Ryggene lidt mere eller mindre og flyttede sig paa Bænkene, snart her, snart der alt efter Hr. Lærers Bevægelser. Svend S. skulde nævne de Undtagelser, der var, fra at Ordene —ail er Hunkøn, og han fik de første af dem ordentligt sufflererede, i hvert Fald ordentligt nok til, at han kunde afgive dem mønsterværdigt til Læreren, en gammel Fyr med graanet Napoleonskæg og i en falmet Livkjole, som han sled op i Timerne. Gloserne faldt fortræffeligt, sundt og naturligt som fra den, der tænker sig roligt og forstandigt om.

Men saa mærkede vi alle med et en Standsning. Den varede kun et Sekund, men vore Kenderøren havde sporet den, og vi blev spændte.

Plumail — lød det en Smule for langsomt suget i Vejret, men dog ikke daarligere end at en svagt begavet Lærer ikke vilde fatte Mistanke.

Fatter Fip, som Fransklæreren kaldtes efter sin napoleontiske Prydelse, opdagede selvfølgelig heller ikke noget, men ventede roligt videre paa, at Svend S. skulde oversætte Glosen plumail.

Da indtraf der en lang, uhyggelig Pavse.

Alle anede vi en Katastrofe.

Naa, sagde Fippen, hvad betyder saa plumail?

De nærmest siddende hørte tydeligt den mindre talentfulde Sufflør give Ordet, men uden at Svend S. rigtig kunde opfatte det. Suffløren gentog det, ordret udtalt, Stavelse for Stavelse, efter den gammeldags Skrivemaa-

de, der var fulgt i Bogen: Fje-der-kost. Og pludselig sagde Svend S. determineret højt og klart: plumail — — Feberkost!

Virkningen blev frygtelig.

Selv Fatter Fips svage Intelligens oplystes som ved et Lyn. Ulykken vilde tilmed, at Suffløren tabte Hovedet og, for at redde sig ved den forestaaende Undersøgelse, lod Grammatikbogen falde fra Knæene ned paa Gulvet, hvad der skete med et Klask og førte til en let Opdagelse, med paafølgende stupid Hoveren fra Fippens Side. —

Alle skriftlige Hjemmearbejder besørgedes selvfølgelig for Svend S. Svansen af andre. For de matematiske Opgavers Vedkommende havde han en Kammerat af semitisk Afstamning, hvem der maanedligt ydedes en Kendelse af et Brev Overføringsbilleder, som den anden derefter udstykkede og solgte i Enkeltbilleder til Drengene i de smaa Klasser; disse Væseners Hovedbeskæftigelse i Timerne var det jo at sidde og spytte paa og overføre saadanne Billeder i deres Bøger.

Svend S. tilbød dernæst Kammerater, der var dygtige i dansk, latinsk, fransk Stil, men svage i Matematik, Adgang til de matematiske Løsninger mod Vederlag paa de andre Omraader.

Arrangementet vandt almindelig Anerkendelse og fandt fortjent Udbredelse. Under hver saadan fælles Afskrivning sattes der, med Omhu, Opfindsomhed og ikke ringe Besvær, Fejl i Opgaverne, forskellige efter de forskellige Drenges, for at ikke Snyderiet skulde kunne opdages. Møderne indlededes og afsluttedes med fælles Tobaksrygning, stundom kombineret med andre forbudte Ting, som Afbrænding af Urtekræmmerfyrværkeri omme

i Baggaarden til en af den gamle Hansens Ejendomme, hvad der altsammen bidrog til at give Seancerne et pirrende Præg af hemmelig Sammensværgelse.

Det hændte dog, at selv et saa gennemtænkt og dygtigt anvendt Snydersystem kunde føre til mindre gunstige Resultater, hvad der desværre engang var Tilfældet netop overfor Matematik-Christensen, ogsaa kaldet Kvadratroden eller Kvadratsjoveren eller Kvadratbørsten, en af de yngste og vigtigste af samtlige Lærere.

At det kunde ske, laa i, at Svend S. Svansen var bleven Uvenner med den matematikkyndige Semit, paa hvem hele hans omfattende Hjemmeforretning hvilede som paa en Hovedhjørnesten. Man paastod, at det skyldtes stadig tiltagende Forringelse i Kvaliteten af Overførbilledeleveringerne, men hvad der nu end var Grunden, saa vilde den anden ikke blive ved at præstere Opgaver. Svend S. tabte imidlertid ikke Modet, og allerede i Løbet af nogle Dage havde han opdrevet en polyteknisk Student, der boede i en af hans Faders Ejendomme, og hvem det morede at regne den Smule Opgaver for Svend. Alt gik saare godt indtil en beklagelig Dag, da Kvadratbørsten skulde gennemgaa de regnede Opgaver paa Skolen.

Han kom ind, med Næsen i Vejret, og alle Opgavebøgerne under Armen, saa' revnefærdig af Vigtighed, og med et haanligt Smil, frem for sig i Klassen og delte derpaa straks og demonstrativt Bøgerne i to Bunker.

Det lykkedes hurtigt skarptsynede Medlemmer af Klassen at konstatere, at den mindre af disse omfattede elleve Eksemplarer, hvad der netop stemmede med Antallet af Konsortiets Medlemmer.

Efter først i en fjollet fortrolig Tone at have knyttet nogle Bemærkninger til Slidernes og de særlig matematikgales Løsninger og leveret dem deres Bøger tilbage, pegede Kvadratroden hoverende paa den resterende Bunke.

Men saa har vi her en lille Samling ganske særligt fremragende Videnskabsmænd tilbage! sagde han.

Hele den ufine Sejrherrers Haan laa i hans Tone.

Han greb Svend S. Svansens Opgavebog: Om vi ikke her skulde have den geniale Yngling, der — sikkert ganske uden fremmed Hjælp — er i Stand til at løse sine Opgaver efter Metoder, *som vi aldeles ikke har lært paa Skolen*. Samtlige interesserede maatte veksle et Blik: Her var en Mulighed, som vi under Fejlsætningen ganske havde overset, og der skete os for saa vidt kun vor Ret. Men vi var i en simpel og skadefro Modstanders Vold, den Følelse var pinagtig. Dertil kom selvfølgelig ogsaa nogle af disse Anmærkninger, der paa en uheldig Maade forstyrrede det gode Forhold i Hjemmene, ligesom der fulgte modbydelige Ekstraopgaver, som skulde regnes paa Skolen, og i lang Tid hæsle Krydsoverhøringer, der gav højst ubehagelige Karakterer.

Svend S. Svansens Trøst i en saadan Modgangens Tid var jo altid den, at han førte dobbelt Karakterbog. Den af ham selv redigerede var af det Indhold, som forekom ham stemmende med berettigede Ønsker og blev underskrevet af Faderen paa Kontoret hver Lørdag, medens den virkelige underskrevs hjemme af Moderen, kun med Forbogstav og Efternavn, og samvittighedsfuldt afleveredes paa Skolen.

Den ulykkelige Moder var godtroende gaaet ind paa det, i den Indbildning, at Faderen hyppigt ikke havde Tid til

at se Bogen efter, og da hun bagefter anede Sammenhængen, turde hun først et halvt Aars Tid ikke sige noget af Frygt for baade Mand og Barn, der begge fuldstændig underkuede hende. Senere tvang Svend hende til at fortsætte under Trusel om, at han ellers vilde fortælle Faderen, hvorledes hun længe havde fundet sig i det, hvad hun heller ikke med god Samvittighed kunde sige Nej til.

Og det gjorde ikke noget, at Skolen gav Svend S. Klagebreve over hans daarlige Præstationer og Opførsel hjem med. De blev, under almindelig Nysgerrighed, aabnede, naar vi gik fra Skole, og var Genstand for megen Moro og Diskussion. Indtil engang en Lærer tog sig for at søge den gamle Hansen personlig.

Da laa der et Hus, og Svend syntes virkelig en Tid lang noget knækket.

Hans Anstrengelser for ad den Krigslistens Bane, som var ham den eneste tænkelige, at hidføre et nogenlunde hæderligt Resultat i den nu eneste Karakterbog, blev stundom næsten pinlige. Han blev som en Forretningsmand, der arbejder under et mægtigt Højtryk i Kampen for Brødet fra Dag til Dag.

Men samtidig var det, som om Trangen til Revanche mod dette Livets Tryk voksede med en ukendt Kraft i ham og affødte ligefrem geniale Indhold i den Røverkrig mod Lærerne, hvori han søgte og fandt sin eneste Forsoning med Skæbnen.

Selve den frygtede Matematiklærer forfulgte han aldeles ypperligt, med idiotisk Ærbødighed, overdreven Lydighed, taabelig Opmærksomhed, der altsammen kunde se ud som udsprungen af Dumhed. Og netop i denne Periode

havde han en af sine allersmukkeste Kampagner mod en højt ansat Lærer, Hr. Lange, ogsaa kaldet Hovsa! — et fra tidligere Generationer nedarvet Kælenavn, hvis oprindelige Betydning ingen mere forstod.

Hr. Lange var en Mand med et smukt litterært Navn (os fuldkommen ligegyldigt), gammel og svagelig (en Grinagtighed mere), inderlig godmodig (ypperlig Lejlighed til at gøre Sjøv med ham). Han udmærkede sig ganske særligt ved en naiv Mangel paa Kendskab til alle praktiske Ting, hvad der gav Lejlighed til talrige Smaaglæder i Retning af at fyre for stærkt i Kakkelovnen, faa Vinduer smækket op ganske umotiveret, og som ogsaa affødte en Sport, der i lang Tid blev en, man kunde sige, Standard-Forlystelse i Klassen.

Svend S. havde nemlig en skønne Dag, i en af Langes Timer, gjort den Opdagelse, at naar man førte en lidt fugtig Støvle langsomt og med Styrke op langs det indvendige af de Dobbelpulte, som vi, to og to, sad sammen ved, saa gav det en ualmindelig modbydelig Hvinen.

I samme Øjeblik som denne ondartede Mislyd for første Gang tonede ud i Klassen, sagde gamle Hovsa: Der maa være nogle Bænke, der staar for tæt op ad hinanden.

Svend S. var straks sprunget ud paa Gulvet.

Ja, det har Hr. Lange vistnok ganske Ret i, sagde han, med et Vink til Sidemanden, der ogsaa fór op, og, sammen med Svend, gav sig til at hale frem og tilbage i deres Bord, saa at Blækket i de faste Blækhuse selvfølgelig skvulpede over. De to Fyre, der sad foran, og de to bagved kom, ganske uden al Mening, ogsaa paa Benene, og

gav sig til at trække og svinge med deres Borde, saa Blækhuse og saa dér skvulpede over.

Al Undervisning standsede.

Blækket begyndte at rinde ned ad Pultene. Der var ikke andet for end søge at tørre det op med den store Tavlesvamp, der paa Vejen først blev dukket ned i et endnu fyldt Blækhuse, hvad der naturligvis havde til Følge, at den blev aldeles gennemtrukket af Blæk og tilfølede Hr. Lange, da han, for at faa en Ende paa Forstyrrelsen, selv vilde lægge den hen ved Vægtavlen. Hvorefter en Dreng, under megen Omstændighed, maatte sendes ned til Posten i Gaarden for at faa den vasket.

Efter den Dag peb det snart her, snart der, i Hr. Langes Timer, indtil han omsider kunde begribe, at der var noget galt ved det hele, og vænnede sig til, med Bogen i Haanden, at vandre frem og tilbage imellem Bænkene for at paase, at de umuligt noget Steds kunde staa for tæt ved hinanden.

Men paa selve denne Vandring byggede S. sin nye Idé, da nu tilmed ogsaa dette Piberi var ved at have overlevet sig selv.

Alle vidste vi, at Hr. Lange saa' grumme daarligt og tillige havde den Vane hyppigt at tage sig med den hule Haand op over Skaldepanden eller, naar han sad, hvile Hovedet i Haanden; desuden havde Svend S. ganske særlig iagttaget, at han under disse Vandringer imellem Bænkeraderne, stadig hjalp sig frem ved at støtte den ene Haand imod Bordkanterne.

Saa var det en Dag i et Frikvartér, at vi, nogle Drenge fra Legepladsen, var stukket op i Klassen for at hente noget mere Smørrebrød (hvad der, i Parentes bemær-

ket, var forbudt), Svend S. var netop Ordensduks og skulde altsaa være oppe i Frikvarteret. Vi traf ham da ogsaa, men idet vi hurtigt traadte ind i Klassen, dukkede han sig gesvindt, medens, til vor store Forbavselse, en Dreng fra en af de mindre Klasser var ved at gøre et mislykket Flugtforsøg med et stort Blækhushus i Haanden.

„Naa, for Fanden, er det ikke andre end Jer!“ sagde han, „jeg troede, det var en Lærer! Kom Du bare her igen med det Blæk, min lille Dreng. Det er Eiler Jensen nede fra anden, han er ikke rigtig rask og skal være oppe fra Pladsen, saa hentede jeg ham inde i Sygeklassen, for jeg tænkte, han kunde have godt af at bestille noget. Vi er ved at lave lidt i Stand til Hovsa.“

Og Svend S. viste os, hvorledes han, fulgt i Hælene af den lille Dreng med Blækhuset, yderst omhyggeligt smurte et godt tykt Lag Blæk paa alle Bordenes frem-springende Underkanter.

„Jeg tænker nok, det maa kunne blive godt,“ tilføjede han venligt, „naar han først faar begyndt at rave sig lidt rundt i Hovedet.“

Timen kom. Hr. Lange var paa ingen Maade særlig pillen og heller ikke uvant med at blive snavset til i Klasserne, men dette friske Blæk paa Fingerenderne, hvor i Verden kunde det dog komme fra? Spørge vilde han ikke, af en instinktmæssig Frygt for at give sig Blottelse, han stirrede og stirrede med sine store, runde Øjne gennem Brillerne, men kunde ingenting se. Jo mere han hemmeligt tørrede Fingrene af bag i Benklæderne eller under Frakkeskøderne, jo mere nyt, frisk Blæk var der, efter nogle Øjeblikkes Forløb, atter kommet paa dem. Og selvfølgelig glemte han i Distraktion pludselig det

hele, da han var bleven træt af at vandre og satte sig ned. Medens gamle Hovsa lyttede til Oversættelsen af nogle latinske Vers støttede han sit Oldingehoved i Haanden, fire og tyve Par straalende Drengøjne stirrede med jublende Spænding paa ham for at afvente Resultatet.

Overhøringen var forbi. Hr. Lange gjorde et Par Bemærkninger, tog Haanden fra Kinden — der sad allerede nogle henrivende Blækklatter lige over Skæget — og saa — — førte han efter sin Vane Fingrene hen over Skaldepanden og tørrede Resten ud.

Der hørtes nogle halvkvalte Lyde i Klassen, som naar Folk er ved at forsluge sig i deres Mad. Det var den fuldkomment afsindige, undertrykte Latter, der maatte have Luft.

Hr. Lange lignede, med sin knortede Næse og det lange, hvide Skæg, nøjagtig et Sokrateshoved, der nu var bleven malet paa fantastisk Maade af et barbarisk Folkeslag. Saa uimodstaaelig vildt virkede de sorte Striber og Streger til det fredelige, intet anende Udtryk i Mandens Ansigt. Det var i den Grad vidunderligt, at selv Duksen og andre, der nærede den abnorme Følelse at kunne have Medlidenhed med en Lærer, var ved at kvæles af Grin.

Og saa gjorde den gamle tilmed ved Timens Slutning Undskyldning hos Ordensduksen, Svend S. Svansen, fordi han var kommen til at snavse Protokollen til med Blæk.

Protokollen, Slavebogen, tilsvinet af en Lærer — som gjorde Undskyldning for det, og til Svend S. Svansen! Herligere Dobbeltvirkninger kunde der dog ikke tænkes!

Tilmed skulde denne guddommelige Spas blive fortsat helt ind i næste Time, da selve Kvadratbørsten, i Haab

om at kunne ramme Svend S. Svansen, spurgte: „Hvad er det for et Svin, der har sølet Protokollen til med Blæk?“

Hvorpaa Svend S. rejste sig, skinhelligt ærbødig, med det mest faarede Udtryk af aandssvag Underdanighed i sit Ansigt og svarede: „Det er Hr. Lange! —“

Svends glimrende Triumfer i det Lange'ske Felttog bragte hans Ærgerrighed til sit Højdepunkt.

„Jeg har tænkt paa,“ sagde han en Dag, om vi ikke ku faa Christensen til ogsaa at svine lidt i Protokollen. Han var jo saa slem ved gamle Lange!“

Men til at begynde med var Svend S. noget uheldig med dette nye Felttog.

Ikke maa man bebrejde ham, at han tyede til et ældgammelt Kampmiddel — de er saamænd tit de bedste — men han beregnede i Begyndelsen sin Modstander forkert.

Svend S. gik simpelthen om Eftermiddagen rundt paa de offentlige Postkontorer og tog af Penneskafterne dér de Penne, som forekom ham at være mest udslidte, men dog i Besiddelse af et vist skuffende Ydre. De blev omhyggeligt skrabede, vadskede, derpaa hamrede lidt med Lommeknive og endelig ved Hjælp af Knappenaale fint udvidede i Spidserne for at komme til at skræve næsten usynligt. Endelig serveredes de Hr. Christensen i Penneskaftet paa Katederet.

Men det var ikke taget med i Beregning, at Hr. Christensen var proper og egen og altid først prøvede saadan en Pen, som andre ogsaa skrev med, paa et lille Stykke Papir udenfor Protokollen.

Og naar de tilsyneladende ret nette Staalpenne satte en

lille rund Klat eller gav sig til at sprutte, saa lo han triumferende: „Ho, ho! Tror I ikke, jeg kender Jer? En anden Pen, Ordensduks!“ — Og saa stak han tilmed Anmærkninger.

Det kunde jo ikke blive ved at gaa, og det besluttedes derfor at slutte Pennekrigen med en eneste lille, sindrig udspekuleret Affære.

Der blev lagt op til Hr. Christensen en Pen, som jeg aldrig har set Mage til og haaber heller aldrig at skulle faa Mage til at se. Den var ræverød, med en bredt skrævende Spids, hvis Ben oven i Købet dannede fuldkomne smaa Modhager, endvidere var den overtrukket med et helt nubret Lag af gammelt Blæk, Sand og Smuds. Det havde taget adskillige Dages omhyggelige Præpareringer og Tørringer at faa Uhyret til at se saadan ud.

Lige saa saare Kvadratsjoveren skulde skrive i Protokollen, blev han højrrød i Hovedet og kylede — som forventet — rasende Pennen hen ad Gulvet.

„Hvem er Ordensduks?“ brølede han.

„Han er til Præsten!“ (Dette var Affærens første Pointe. Ellers havde vi aldrig turdet vove, hvad vi gjorde.)

„Jeg spørger, hvem det er.“

„Det er C. Petersen.“

„Ha — ha!“

Og med en ny, god Pen tjærede Hr. Christensen, inderlig glad og lykkelig, en ganske særlig ondartet Anmærkning for C. Petersen ned i Protokollen.

Men Klassen grinede. For det var vor Vittigheds anden Pointe, at C. Petersen skulde ud af Skolen før Eksamen, allerede nu om fjorten Dage, saa han var lige glad, enten han fik Anmærkning eller ikke.

— Hermed skulde dette Felttog have været endt, hvis ikke Svend S., i Kraft af en lykkelig Viden, var kommen paa en aldeles glimrende Idé. Han havde vedligeholdt Bekendtskabet med en Dreng, der allerede blev taget ud af anden Klasse, og nu var paa Lageret hos en Penne-grosserer. Hos ham tilbragte Svend S. en lang Tid alle sine Eftermiddage, opfyldt af ivrigt vedholdende Efterforskninger.

Endelig mødte han en Dag paa Skolen med en køn, stor, blaa Staalpen.

„Det er en lille Skriverpen til Christensen,“ sagde han og holdt den i Vejret.

Vi andre kunde ikke se noget mærkeligt ved den; men saa skubbede Svend S. en lidt snavset Pegefinger ind under Pennen. Vi saa alle, at den havde ingen Split.

Og Svend S. forklarede, støttet til sin Pennevens Sagskundskab, og i Kraft af egne, møjsommeligt indhøstede Erfaringer, at en sjælden Gang kunde der imellem Penne findes saadan en ganske enkelt, hvori Maskinen havde glemmt at slaa Split.

I den første af Christensens Timer skulde Hr. Læreren da, vigtig som sædvanlig, fryde sig ved at skrive en rigtig daarlig Karakter. Han kastede et Blik paa Pennen, og da han saa, at den var ganske ubrugt, splinterny, undlod han at anstille en Prøve, slikkede blot, som det er nogles Vane, et Øjeblik paa den, dyppede og skulde skrive.

En vældig Klat flød ud i Protokollen.

Fra Klassen kom der ikke en Lyd, hvad der forledte Christensen til ganske forsigtigt at prøve en Gang til, med samme herlige Resultat.

Da saa han frem for sig og mødte de grinende Ansigter, tabte ganske al Besindelse, skældte ud, truede og kom dog til kort, da Ordensduksen bød ham en ny Pen af en splinterny Æske ganske lignende, hvor man jo blot havde været saa rasende uheldig at faa fat i den eneste af dem, som var uden Split.

Svend S. havde atter en stor Dag og blev taknemmeligt komplimenteret. —

Vi var dengang omkring de fjorten Aar, og det var i Klassen, førend vi skulde tage første Del af artium. Til alles store Forbavselse blev Svend S. efter en, mildest talt, mindre heldig Eksamen, flyttet op i Førstedelsklassen. Hovedgrunden var nok den, at han var bleven for gammel, til at man turde lade ham blive siddende et Aar til imellem den endnu ikke helt fordærvede Ungdom, der skulde rykke op i hans tidligere Klasse. Og saa havde Faderen nok, i forblændet Forældrekærlighed, bedt indtrængende, om at han maatte faa Tilladelse til at forsøge sin Lykke paa første Del.

„Jeg har sagt til den gamle,“ bemærkede Svend S., „at det er bare at smide Penge væk, han faar sgu ingen Glæde af det; men han vil jo ikke tro mig.“

Eksamen har dog vistnok givet den ældre Hansen Troen i Hænde. Mærkeligt nok rejiceredes Svend S. ikke allerede ved det skriftlige. I dansk Stil kom det ham en Del til Gode, at den vise Eksamenskommission havde givet os en Opgave af saa taabeligt et Indhold, at baade velbegavede og dumme, flittige og dovne Drenges besvarede den omtrent lige tarveligt. Svends latinske Version bar tydeligt Præg af at være bleven til efter

den Drengs, der sad foran ham, og som for Lejligheden havde affattet sin Kladde med unaturligt store og tydelige Bogstaver. Og i de matematiske Opgaver var det lykkedes ham at bevæge vor semitiske Dygtighed til, efter at være bleven færdig og være gaaet sin Vej, at forglemme en Del af sin Kladde paa et Sted, — hvor man, selv under Eksamensforhold, lades ene, og hvor Svend S. Svansen under en udenfor ventende Lærers Kontrol opholdt sig en passende Tid og vendte beriget tilbage. Men saa kom det mundtlige.

Det første Fag var Geografi, og Svend kom op i Nordamerika. Til at begynde med gik det helt godt. Han kendte New York, og dens Indbyggerantal opfattedes rigtigt efter et i Forvejen omhyggeligt aftalt Bankesystem. Desværre vurderede han den, da den var saa stor, til at være Unionens Hovedstad og, efter at være oplyst om sin Vildfarelse, kunde han i Øjeblikket uheldigvis ikke erindre, hvem den Washington var, som Residensen var opkaldt efter. Men med Dygtighed fik han Samtalen ført bort fra dette farlige Emne ved at fremhæve som en anden betydelig Stad Chicago, (hvor hans Fader havde en Søn af første Ægteskab) og anføre, at Byen havde store Forretninger med Flæsk og Korn (en Kundskab, han ogsaa havde ad praktisk Familjevej).

Dermed var imidlertid hans smukke Momenter ogsaa udtømte. Straks da Læreren kom ind paa det amerikanske Flodsystem, havde Svend det Uheld fuldkommen at ignorere Missouris og Missisippis Tilværelse, medens han placerede Amazonfloden i Nordamerika, og da Talen senere gled over paa Indianerne og deres Forhold til de hvide, misforstod han ulykkeligvis en Banken, der gjaldt

samtlige Unionens Indbyggere, og angav Antallet af Indianere til en halv Hundrede Millioner.

Disse Nederlag forfulgtes med ondsksfuld Dygtighed af Læreren og udmattede Svend S. Svansen saaledes, at da han tilsidst blev udspurgt om Amerikanernes Næringsveje, var han ikke i Stand til at angive nogen-
somhelst anden end den at grave Guld.

Hermed ophørte hans Optræden paa Geografiens Omraade med at der tildeltes ham en af de Karakterer, som ikke lader noget Haab tilbage for Resten af Eksamen.

Men Svend vilde dog ikke lade Lærerne triumfere helt endnu, og Dagen efter klarede han sig i Tysk, ved en, som vi alle maatte formode, ganske overnaturlig Styrelse, ikke saa rent forkert. I det ekstempererede Stykke var der ganske vist Tale om en tyrkisk Sultan, som altid, naar han gik og spadserede paa Gaden, kastede Penge ud *unter die Armen*, hvad Svend lidt mindre nøjagtigt gengav ved, at han kastede Penge ud *under Armene*. Men den originale Idé vakte en saadan Glæde baade hos Lærere og Censorer, at man snarest troede, den havde bidraget til at hæve Svends Karaktér i Vejret.

Desværre skulde Heldet allerede Dagen efter svigte Svend. Men naar Svend S. faldt, skal det siges, at det skete, i hvert Fald til Dels, paa Grund af alt for stor Snedighed og Tro paa, at han i Lærere og Censorer havde Modstandere, der stod paa Højde med ham selv i Krigslist.

Faget var Naturhistorie, og vor Lærer var den saakaldte Grønspætte (saaledes benævnet efter en noget vel slidt, grønlig Skolefrakke), en svoren Fjende af Svend S. Svansen.

„Han skal nok prøve paa at pudse mig, Spætten,“ sagde Svend S., førend Overhøringen skulde begynde, „men I kan tro, han skal ikke komme til at lure mig.“

Dette var Svends sidste Ord, inden han gik op.

Faa Sekunder efter sad han med et stort, tykt Spiritusglas i Haanden, hvori Klassens Sagkyndiges Kenderøjne kunde genkende en stor, sammenkroget, underlig stribet og tegnet Mellemstok af en sydamerikansk Vandplante.

Følgeordenen havde, for Svend S. som for os andre, været den, at der først gaves et Spørgsmaal i Botaniken og derefter et i Zoologien. Men de, der iagttog Svend S. skarpest ved denne Lejlighed, mente straks at se et underligt mistænksomt og derpaa forstaaende Udtryk i hans Ansigt, og selv forklarede han bagefter, at i samme Øjeblik, som han fik rammet dette Spiritusglas ud, slog det ham, at Grønspætten vilde lægge en Fælde ved at tage Zoologien først.

„For hvem Fanden tænker, at de putter Blomster og saadan i det hele taget Botanik i Spiritus, tilmed da vi har i Samlingen baade Krokodilleunger og disse lange Skolopendere netop i akkurat lige saadan Glas.“

Derfor sad Svend S. endnu et Øjeblik, og derefter sagde han — ubestemt, valent, forsigtigt i Udtrykket — men dog sikker paa at være undsluppet det værste af Faren: „Det er en — mægtig Larve.“

Jublen blev saa stor, baade paa den ene og paa den anden Side af Katedret, at selv en Censor fra Universitetet, der sagdes ikke at have let i tredive Aar, viste to Rader daarligt forarbejdede, forlorne Tænder.

Og da det opklaredes for Svend, at han sad overfor

en Mellemstok, der hørte hjemme i Planteriget, kaldte han Mellemstokkene overhovedet for Rødder, hvad der, efter en Botanikers Opfattelse, er værre end Gudsbespottelse, og, da Talen naturligt kom ind paa Kartofler, kaldte han ogsaa dem Rødder, hvad der skal være omtrent lige saa galt.

Der fulgte en Konference mellem Grønspættten og Censorerne, under hvilken Svend S. sad underlig dukket og sammentrykt som rede til at parere et nyt Overfald, hvorpaa der — for at bruge hans egne Ord — af en beskidt Botaniserkasse blev smidt en hel Del Ukrudt ud paa Bordet.

Og med en sledsk Stemme opfordrede Grønspættten nu Svend S. til at fortælle ham, hvad det kunde være for noget, alt det.

Svend S. havde set, at det var grønt, og sagde:

„Græs!“

Nu vilde Uheldet, at der tilfældigvis kun var et eneste Græs i den hele Bunke, og da Svend S. blev anmodet om saa dog i hvert Fald at finde det frem, tog han først fejl af omtrent alt det, der kunde tages fejl af, og da Græsset endelig ved et Tilfælde kom til at ligge foran Svend, og han — som Spættten udtrykte sig — skulde *bestemme* det nærmere, kaldte han det for Hajgræs, hvad der rimeligvis blot skyldtes en Fortalelse, men muligen dog ogsaa vildfarne Idéforbindelser fra Zoologien, der skulde følge efter. Og saa viste tilmed Græsset sig at være saa fjernt fra Rajgræs, som det overhovedet er muligt, naar man nu engang er et Græs.

Kort sagt, Nederlaget var saa fuldkomment, at da

Svend, efter Botaniken, fik skubbet hen til sig det af alle Disciple frygtede, skeletterede Torskehovede paa Stativ, rejste han sig op og sagde, han troede, han blev daarlig.

Hvortil Censoren med Tænderne bemærkede, at det havde han vist maattet være længe

Hermed var Svend S. Svansens Saga i Skolen ude. Med et Maadelig i Geografi, der var Dobbeltfag, og et Slet i Naturhistorie, som var det samme, kunde han ikke gaa videre. Han opnaaede sit længselsfuldt attraaede Maal at blive taget ud af Skolen, men paa Grund af den uheldige Eksamen, ikke uden visse, ret betydelige Ubehageligheder fra den stadig stivsindede og forfængelige Faders Side.

Da vi andre igen begyndte paa Skolen, efter Sommerferien, havde Svend S. imidlertid forstaaet at forbedre sine Omstændigheder aldeles. Han mødte hyppigt, i fortræffeligt Humør, udenfor Skoleporten om Morgen, med Spadserestok og Cigar i Cigarrør, for at snakke lidt med de gamle Kammerater.

Naar Lærerne kom forbi, hilste han paa dem med den fri Mands ikke overdrevne Høflighed, og til almindelig Beundring indfandt han sig en Dag, i det første Frikvarter, Klokken ti, og selvfølgelig med en dampende Cigar imellem Fingrene, paa Legepladsen, hvor han forbindtligt bad den forhadte Inspektør (kaldet Pladshunden) være saa god at sige ham, om han kunde komme til at tale med Hjalmar Lund i femte.

Dengang gik han hos en Lærer i Bogholderi og Handelsregning, hvor han aldrig skulde møde før ti, men hvor det desuden i det hele taget ikke gjorde saa nøje, fordi Manden, som Svend S.'s Instinkt øjeblikkelig havde

sagt ham, trængte til alle de Elever, han paa nogen Maade kunde faa.

Svend S. Svansen kaldtes Hr. Hansen og følte sig som Menneske. Kampen imod Skolen var endt, og Livet laa for ham i Frihed og Skønhed.

MIN FØRSTE FORELSKELSE

Længst tilbage i min Erindrings Mørke gemmes Mindet om et fem Aars Pigebarn, lidt yngre end jeg selv, som jeg holdt særlig meget af at tumle omkring og lege med; jeg husker, at hendes større Søskende og de voksne kunde le af os og sige, at vi to var nok Kærester. Indtryk af mere end et ganske uanskueligt Behag i Samværet med hende har jeg dog ikke bevaret, og de ældres Ord om Kæresteri og Kærlighed gik ind ad mit ene og ud ad mit andet Øre uden at kalde Forestillinger af nogen Art til Live — det jeg kan huske, i hvert Tilfælde.

Derimod staar fra det ottende—niende Aar min første egentlige Kærlighed fuldkommen klar og tydelig for mig, allerede pragtfuldt drapperet i en Mængde Forestillinger, hentede fra alskens Overlevering, fra Læsning og de voksnes Eksempel.

Hun var knap seks Aar, havde virkelig lange, gule Krøller, som en dansk Kvinde burde eje dem, efter de Digte og Fortællinger, jeg kendte; Øjnene var blaa, som det ogsaa hørte sig til, og saa forekom hun mig sødt lille og spinkel, foretrak øjensynligt mig fremfor andre Drengene og var beundrende af Natur.

Naar jeg havde fundet paa et eller andet under vore Lege sammen med andre Børn, kunde hun løbe hen til sine Brødre, hvis de da ikke netop skulde være lige i Nærheden, bare for hurtigst muligt at faa fortalt hvad for noget morsomt og mærkeligt jeg kunde spekulere ud. Og at Brødrene ikke altid delte hendes Beundring, turde jo ikke gøre min Følelse for hende ringere, tværtimod, hun burde blive mig dobbelt kær.

Hendes Navn — *Alma* — tiltalte mig ogsaa ved at smigre min spirende Gymnasiast-Vigtighed; vi begyndte jo i de Dage tidligt paa Latinen, og i en Alder af otte Aar var jeg dog allerede naaet saa langt ind i Forchhammer, at jeg vidste, at Alma betød den milde, blide ... Lokkerne bløde — Og Væksten den slanke — Mildhed i Blik o. s. v.; jo, Alma var en i høj Grad værdig Genstand for Kærlighed! Kun én Mangel havde hendes stemningsfulde Navn, men som jeg dog viste mig i Stand til hurtigt at se bort fra, ja næsten helt at glemme. Jeg ved ikke, hvor jeg havde den Forestilling fra om noget særlig mystisk romantisk, der kunde fremkomme ved Omstilling af Bogstaverne i den elskedes Navn til et andet, mere mærkeligt og tillige hemmelighedsfuldt, som man havde for sig selv alene. Men forgæves søgte jeg at opelske en inderlig Klang i det omstillede *Amla*. Og *Lama*, det var jo rent ud umuligt! ...

Jeg ser for mig min Fødselsdag engang, i Juli Maaned. Efter god borgerlig Overlevering blev den fejret i en af Pilealléens Traktørhaver. Der var Gynger, Ringspil og Lysthuse, hvor alle de hjemme fra medbragte kolde Retter — fra Lammestegen gennem Rejerne til Stikkelsbærkompoten — blev dækket op paa skinnende Duge,

mens Opvartere med Huer og store hvide Forklæder bragte Vand paa Maskine, Tallerkener, Kopper og Teskeer.

Alma holdt sig til mig med trofast Beundring, og jeg var henrykt, da jeg en Tid lang, medens det øvrige Børneselskab løb ude paa en Mark i Nærheden, kunde se mit Snit til at blive ene tilbage i Haven og gynge hende. Alma havde følt sig noget utilpas; de voksne mente, hun havde stormet for meget om, burde holde sig lidt stille og ikke løbe med de andre; Gyngeturen opfattede baade min elskede og jeg som en overordentlig moderat og gunstig Form for Bevægelse.

Desværre viste vort Skøn sig mindre heldigt, Alma fik ondt. Med ridderlig Diskretion traadte jeg til Side, da hun af en Tante førtes bort til en afsides Skueplads for sine Lidelser, men med en Drengs Forskerinteresse kunde jeg dog ikke undlade senere, omme bag et lille Udhus, at kaste et Blik paa de synlige Spor af min elskedes Svagelighed. Denne forekom mig at gøre hende endnu mere lille, fin, zart og passende som Genstand for min Trang til at udøve mandlig Beskyttelse. Da vi spiste til Aften, var hun kommen sig helt igen, sad, med Fødderne dinglende, ved Siden af mig, lod sig byde og delte Sukkerkringle med mig.

Noget var der, som altid bragte en vis — men ingenlunde ubehagelig, tværtimod ret pikant — Uro over min Færden med Alma, det var Frygten for at blive drillet med hende af mine ældre Kusiner. Den medførte, at alle Tilnærmelser, der fra hendes Side foregik højst ligefremt og naturligt — for mit Vedkommende bestandig skulde

ske som noget tilfældigt, uoverlagt, helst lidt overlegent —

Jeg havde lært Alma at kende, ved at hendes Forældre beboede den ene Stuelijlighed i en Ejendom henne ved den gamle Vestervold, medens en Onkel af mig boede i den anden. Kun en smal Trappekorridor adskilte, og en stor, rummelig Gaard forenede os; dog har jeg et bestemt Indtryk af vagtsomme Øjne bag Hjørnestuevinduerne, naar vi Børn i det hele taget legede derude.

Alma kunde ogsaa stundom tage Del i Opførelsen af de Komedier, vi spillede i Hjørnestuen, og som alle var forfattede af mig; men paa Grund af sin store Ungdom manglede hun den af Forfatteren krævede Evne til objektivt at gaa ind i Situationen. Naar hun morede sig ved at spille, vilde hun le, og naar det kedede hende, vilde hun høre op; min tiaarige Kusine var en ganske anderledes moden Kunstnerinde. Komediene var meget kortfattede og tableaumæssige, blevne til under stærk literær Paavirkning af Pantomimen paa Tivoli. Alle Damer sad i de fortællende Scener ufravigeligt ved et Bord og syede, alle Herrer ved det samme Bord og drak Portvin. Der handlede ideligt om Frieri, men Kærligheds-scenerne var yderst skematiske, Elskeren knælede — som Harlekin, — Elskerinden sagde først Nej og saa Ja, Fader og Moder havde hyppigt modsat sig, men gav lykkeligvis efter.

En uforsonet Slutning, hvor dog en højere Retfærdighed skete Fyldest, forekom alene i det en Akts Drama *Røverkaptajnen*, der udtrykkelig var skrevet med Almas Talent og min Kærligheds Længsel for Øje. Idet Tæppet gik op, kom en ung Dame med udslagent Haar (jfr. Al-

mas lyse Lokker) fortvivlet stormende ind og raabte: „Er det ikke skrækeligt; min Ægtefælle er en Røver!“ En Dør reves op, Røveren (fremstillet af Digteren selv), stormede ogsaa ind (alting i dette Arbejde stormede), han kastede den unge Kvinde over sit Knæ for at bortføre hende og stormede hen imod Døren med hende. Soldater (min Søster og Kusine) stormede ind fra den modsatte Side, og der faldt et Skud (som ved senere Opførelser forøgedes til 3 à 4), og Røveren stormede — nej styrtede død om.

Desværre viste det sig, at Almas manglende Modenhed ikke tillod hende at udføre den ulykkelige Hustrus Rolle tilstrækkelig illuderende, hvorfor den maatte afgives til min Kusine; Alma kom kun til en enkelt Gang at udføre en noget udisciplineret Soldat ...

Min Onkels kom til at flytte, og derved opjærte min væsentligste Forbindelse med Almas Hjem og med hende selv. Jeg var dog i Løbet af den nærmeste Vinter nogle Gange bedt hjem hos hendes Forældre til Børneselskaber. Ved det sidste af disse — i mit tiende Aar — hændte en afgørende Begivenhed.

Vi havde leget Ordsprogsleg, hvor jeg havde gjort stormende Lykke, og ikke mindst hos Alma, ved med almindelig anerkendt Fantasi at udføre Figurerne i Gaaden: Liggendefæ. Denne fremstilledes ved, at jeg laa, saa lang jeg var, paa en Sofa, med et saa idiotisk Udtryk i Ansigtet, som det var mig muligt at frembringe, og med Tungen langt ud af Munden. Efter at have nydt min Triumf for det saa udtrykfulde, liggende Fæ ventede jeg mig ikke lidt af Frierlegen.

Hvem vil du vælge? spurgte en af Almas Brødre,

medens vi Drengene udenfor ventede paa, at de unge Damer skulde kalde os ind.

Aa, jeg tænker, jeg tar din Søster, du, sagde jeg overlegent, men ikke uden sød Forventning.

Saa kom vi derind, jeg bukkede — lidt nonchalant — for Alma. Hun havde *ikke* valgt mig.

Det er aldrig senere bleven mig klart, om det var af kvindeligt Koketteri eller i et forbigaaende Sværmeri for en noget ældre, tyk Dreng med rigtig stiv lille Krave og Humbug; men det ved jeg, at jeg blev stærkt og noget trodsigt indtaget i den Frøken Anna, der havde valgt mig og som udmærkede sig ved en yndefuld Uro og livlig Beundring for mit mimiske Talent, der ogsaa senere hen paa Aftenen skaffede sig smukke Udslag.

Dagen efter deklamerede jeg for mig selv om denne nye Kærlighed og dens Forhold til den ældre, som jeg dog følte, at jeg ikke burde svigte, og som heller ingenlunde havde tabt sit Tag i mig. Hvor det dog var Synd og Skam, at man ikke kunde opretholde dem begge; for det kunde man vel ikke? — Jeg mindes, at Slutningen paa mine Ræsonnementer var et inderligt, om end desværre sørgelig udsigtsløst, Ønske om at kunne blive Muhammedaner ...

Forbindelsen mellem min Onkel og Almas Forældre vedligeholdtes ikke særligt længe, og jeg kom med min Søster til Slægtninges og andres Børn, der boede langt borte fra Almas Del af Verden. Engang i den paafølgende Sommer mødte jeg hende dog paa Volden; jeg gik ved min Bedstefaders Haand, hun ved en fremmed Dames. Vi hilste og nikkede, og der svulmede straks en mægtig Bølge af Stemning op i mig, uafsladelig saa jeg

tilbage og tilbage efter hende, til min Bedstefader ruskede i mig og sagde, at nu skulde jeg sgu gaa ordentlig paa Benene.

Da havde hun ogsaa vendt sig Gang efter Gang og nikket igen; jeg saa hende aldrig siden. Sommerferien kom, og om Vinteren begyndte Danseskolen, hvor nye Oplevelser skulde stille de gamle i Skygge. Men endnu i mange Drengaar blev jeg ved at betragte min Kærlighed til Alma som et skønt Minde, der — efter al Poesis og dyb Følelses Vedtægter — burde holdes højt i Ære. —

EN LATINSKOLEDRENG

I

Oppe paa tredje Sal boede hendes Forældre.

Hun gik nu ikke mere i Skole, men hun gik til Spil — to Gange om Ugen, Klokken ni, samme Tid, som han maatte af Sted til Skolen. Det var desværre lige den anden Vej, hun skulde, ellers havde han kunnet blive ved at gaa efter hende et langt Stykke endnu og se hende, maaske lige til Skoleporten.

Det var heller ikke altid, det gik med at møde hende paa Trappen. Flere Gange var han kommen for sent paa Skolen for at staa og vente, og hun var dog ikke kommen. Hun behøvede ikke at være saa præcis mere, nu hun var konfirmeret — paa ham havde det ikke hjulpet stort med den Konfirmation; tre Aar var der endnu at holde ud henne i Slaveanstalten.

Men han kunde ogsaa være heldig. Mens han stod ved Gangvinduet og tilsyneladende blot saae ned paa Gaden, hørte han det pusle ved Entrédøren ovenover. Den blev lukket op: „Farvel, min søde Pige!“

„Farvel, Moder. Bare jeg ikke kommer for sent“ — og saa løb hun dog slet ikke, men kom ganske langsomt ned ad Trappen. Hjærtet bankede i Livet paa ham; flere

Gange, naar denne Puslen ved Døren blev hørlig deroppe, var han i lange, lydløse Skridt entret ned til Gangvinduet nedenunder for at have nogen mere Tid at løbe paa — for han havde den forbistrede Vane at blive rød i Hovedet, og det kunde stundom naa at sætte sig, naar han saadan havde et Minutstid mere.

Hun var der.

Han drejede til Side for hende, medens hun kom, langsomt, i sin lange Kjole, med lys Fjer paa Hatten og Noder i Haanden — ligesom en Dame.

Han hilste. Hun nikkede igen. Saa kunde han sige et Par Ord — men det blev ikke til noget videre; egentlig var han ligesom lettet, naar hun sagde Farvel straks udenfor Gadedøren.

Men paa Vejen til Skolen gik det anderledes flot. Han sprang straks ind i en Gadedør og kigede ud efter hende, saa længe den lille, hvide Fjer var at skælne ud og ind imellem Menneskene paa Fortovet. Og naar der ikke var det mindste mere at øjne, spændte han af Sted, ligesom det kunde være en af dem fra Anden eller Tredje og sagde i sine Tanker, ikke engang i Ord, en Masse til hende ... om Kærlighed ... om *Kærlighed*. Det Ord malede han i Timerne, paa Klappen mangfoldige Gange og vidskede det straks ud igen med Penneskæftet, for at ingen af Kammeraterne skulde se det og grine; med Klappen gjorde det ikke saa nøje i de højere Klasser, naar der blot ikke blev skaaret. Men det gjorde han for Resten ogsaa et Sted, hvor det ikke var saa let at se hendes Navn — men det var vendt om, saadan som det var at læse bagfra, og hans eget var med, ogsaa bagfra, og saa var de sat sammen til ét, langt underligt Ord.

Det var der nok ingen Dødelig, der skulde kunne hitte ud af! Og i Inderlommen havde han altid de Begyndelser til Vers, han skrev til hende. De skulde heller aldrig forlade ham. Naar engang Tidens Fylde kom, vilde han selv vise hende dem og sige: „Ser du, min Pige ... min lille Pige ... Elise — saadan skrev jeg til dig allerede den Gang, da du ikke *anede*, at jeg elskede dig.“ Og maaske vilde han en Eftermiddag, naar Skolen var tom, og han jo forlængst ude af den, gaa en Tur med hende og saa gaa derind og sige til Portnerkonen: „Aa, Madam Petersen! Gør mig den Tjeneste og luk mig ind i Fjerde Klasseværelse. Jeg vilde gjerne vise min Forlovede — det er min Forlovede — hvor vi har siddet og slidt —“ og saa vilde han slaa Madam Petersen paa Skulderen. Og hun lukkede op, og mens Konen blev staaende i Døren, gik han med Elise hen til den gamle Pult, og pegede paa det underlige Ord, der næppe var til at opdage, men som han dog nok skulde finde.

„Dèr er det, Elise. Kan du se? Dit og mit Navn — *sammenslyngede*.“ Og naar de gik ned ad Trapperne igen — der var altid lidt mørkt paa Skoletrappen om Eftermiddagen, og Portnerkonen gik foran — saa vilde Elise tage ham om Halsen og kysse ham — — —

II

Deres Forældre havde lært hinanden at kende, og Familien kom af og til sammen. Fruerne var blevne helt gode Bekendte. Og en Aften, da han og Moderen sad og drak Thé alene, kom Fruen deroppe fra ned:

„Aa, Godaften, Fru Bentsen! De maa ikke blive vred, jeg forstyrrer Dem. Men Deres Pige kunde da vel ikke gaa hen og hente min lille Pige. Hun er i ungt Selskab hos en ældre Dame, vi kender. For jeg havde givet Kokkepigen Lov til at gaa ud, og nu er Stuepigen bleven daarlig. Hun er ikke stærk — og det kan komme saadan pludselig, og min Mand er ude, saa jeg ved virkelig ikke, hvad jeg skal gøre. Det er Klokken ti.“

Saa sagde hans Moder:

„Ja, jeg kan ikke saa godt lade en af Pigerne gaa netop i Aften. Men Erik kan jo løbe — hvis du er færdig med at læse.“

„Ja,“ sagde han med sit noget tykke Mæle — han troede nok, ingen af Damerne havde opdaget, at han blev rød, for straks efter stak han under Bordet, ligesom om han havde tabt sin Serviet.

„Aa, det var rigtig nydeligt af Dem, Erik,“ sagde Fruen, „saa vil De maaske komme op og hente Nøglen?“

Hun skulde bare vidst, hvad han tænkte — men det kunde hun naturligvis ikke ane det fjærneste om. —

Der, hvor han skulde hente, blev han lukket ind i en lang Korridor. Pigen sagde, nu skulde hun sige til Fruen, der var Bud efter Frøken Holm. Om han ikke vilde sætte sig paa den Stol?

Tak, han stod godt.

Knagerækkerne var ganske fulde af Tøj, flere Steder havde man maattet bunke det helt ovenpaa hinanden; midt for var en Officerskappe. Et Dametørklæde hang langt nedover, saa Kvasten næsten rørte ved Gulvet — han tænkte paa, om det var hendes.

Inde fra kunde han høre, de lo og snakkede, og de

skrabede med Stole — der var et stærkt Lys at mærke gennem Dørsprækken.

Saa lød der en Stemme lige tæt ved Døren, den blev revet op, saa der kom et Kig ind over et Stykke Lysekroner og et Par Mennesker, der sad i Halvkreds paa Stole. En Herre kom ud og gav sig til at lede ivrigt rundt i en af de nærmeste Frakker, fandt et Lommetørklæde frem, slog det i et Par Knuder, puttede det saa i Lommen og slog Døren i efter sig igen — han havde slet ikke set Erik.

Saadan gik der en lille Tid, før Fruen i Huset kom ud. Det var en ældre Dame i sort Silkekjole og med Kappe paa Hovedet. „Men, er *det* det unge Menneske, der skal hente den lille Holm?“ Han bukkede.

„Saa maa De da endelig komme med ind. De leger — de unge.“

Elise kom straks hen til ham og var meget forbavset over Tilfældet med Pigen.

„Nej, det var da morsomt,“ sagde hun. „Saa skal De følge mig hjem. Tror De ikke, vi kan vente, bare et Kvarter endnu?“

„Jo, det kunde de vel nok“ — men lege med vilde han dog ikke, trods Fru Jensens ivrige Opfordringer. Saa fik han et Glas Punsch paa en Bakke og nogle smaa, søde Kager og blev konverseret af Fru Jensen og et Par andre, ældre Damer, der stod i Døren og saa lidt til, medens de unge blev ved med at løse Panter ind. Det var mest ganske unge Herrer, saae han, der var ogsaa den Sekondløjtnant i Uniform — han gik udenfor, igennem hele Dagligstuen, med en høj, mørk, ung Pige, og de to lo og saa til hinanden.

Under en øredøvende Meningsforskel blev han engang opfordret til at være Dommer. Han foreslog: Falde i Brønden.

„Uh, det er saa gammelt!“

Ja, han vidste i Øjeblikket ikke noget bedre — han vidste i det hele taget i Øjeblikket ikke meget andet end bare snart at komme til at gaa med hende. —

Saa kom de da engang af Sted.

De fulgtes først ned ad Gaden med nogle af de andre, saa skiltes man paa et Gadehjørne, og de to skulde den lange Vej, næsten gennem hele Byen, alene. Hun gik paa den ene Flise med sit Tørklæde om Hovedet, Hænderne i Kaabelommen og havde moret sig storartet.

Han tænkte paa, om han turde byde hende Armen — egentlig havde det vel nok været bedst at gøre det, dengang de andre havde sagt Farvel, og deres Stemmer var ved at forsvinde om Hjørnet. Og det gik vist ikke med et, ligesom de gik, og hun fortalte om Selskabet. Han kunde sige: Maa jeg ikke byde Dem Armen? Eller det var maaske i Grunden bedre at sige: Vil De ikke tage min Arm? — eller flot: De kunde dog gerne tage min Arm! Nej, flot var det vist ikke heldigt at være. —

„Det var kedeligt, De ikke var med,“ sagde hun saa.

Dengang skulde de netop skraa over et stort Torv — han satte Støvlen lige i en Vandpyt:

„Aa, De traadte vist i en Vandpyt, kunde jeg høre.“

„Jamen det gør slet ikke noget,“ forsikrede han og havde ikke Øjnene fra hende.

Da de var inde i Gade igen, tænkte han, at over Torvet havde han dog egentlig kunnet byde hende Armen, dér var ligesom en Slags Motivering.

„Hvorfor vilde De nu ikke lege med, da Fru Jensen bad Dem?“ spurgte hun.

„Nej, jeg syntes, det var saa sent. Naar man ikke saadan har været med fra først af“

„Ja, det kan jo ogsaa være meget rigtigt.“

„De er saa fornuftig,“ føjede hun til. —

Det blev stadig nærmere og nærmere hjemefter — og hele Tiden ligefrem, igennem Gader.

„De skulde se at komme hos Fru Jensen. Der kommer saa mange unge Herrer,“ sagde hun ved en Omdrejning — dér kunde han maaske ogsaa budt hende Armen.

„Jeg er bleven Veninde med hendes to Niører, som er der fra Jylland. Synes De ikke, Caja er sød, den yngste? Hun er forlovet med en Herredsfuldæggtig.“

Han syntes, *hun* var tusende Gange sødere, som hun dér gik og næsten ligefrem bad ham komme der.

„Naar bare min Moder kendte Fru Jensen,“ sagde han.

„Aa — De kan jo træffe hende hos os; hun kommer saa tidt om Aftenen. Moder har ogsaa mange Gange talt om, vi skulde dog bede Dem komme en Aften.“ —

De kunde se Huset. Om blot to Minuter vilde de være hjemme, men nu gjorde det heller ikke noget, at han ikke havde budt hende Armen. Der var jo næsten helt truffen Aftale imellem dem.

Og saa fulgte han hende op ad Trapperne og fik Tak til af Moderen. —

III

Medens Vinteren gik, talte de helt tidt med hinanden. Hendes Moder havde sat igennem, hun skulde paa Kursus og lære noget mere — det kunde saamænd godt behøves. Det kedede hende — saa skulde hun til at gaa med Bøger igen paa Gaden. Men der var jo ikke noget at gøre ved det. Saa blev Erik hendes Trøst med de danske Stile, han skev dem helt og holdent for hende: om Bogtrykkerkunstens Nytte, og: Hvordan forestillede de gamle Grækere sig Livet efter Døden? — det var jo ikke til at udholde. Og han var henrykt over denne Hemmelighed, som Moderen endelig ikke maatte faa at vide, og han nok skulde vogte sig for at snakke om til noget Menneske.

Hos Fru Jensen var han engang med og legede Pantelege — da var hendes Forældre ogsaa bedt, — saa det var jo ikke saa morsomt. Men Søndagen efter var det bleven en Aftale, at hun og han skulde gaa ud til Fru Jensen og takke for dem allesammen.

Hun vilde op igennem Byen, fordi det var saa morsomt at gaa og se paa Mennesker. Det holdt han nu ikke saa meget af, for man kunde ikke saa godt komme i Snak, naar der saa tidt skulde gaas ud og ind, af Vejen for Folk; og der var saa meget, hun saa lagde Mærke til, og som optog hende. Men da de var drejet om ad Gamle Kongevej og gik hen ad Svineryggen med bare Vand paa den ene Side og Haver dybt nede paa den anden, faldt de anderledes godt i Ro.

Han førte Samtalen ind paa disse kære Stile, og derfra kom den ganske naturligt over paa Skolen, Slave-

anstalten, som han bare gik og ønskede, han var vel ude af.

„Ja, det *er* kedeligt, der er saa længe til De bliver Student,“ sagde hun „— næsten tre Aar.“

„Godt halvtredje,“ sagde han. „Men efter første Del faar vi saa rædsom meget at bestille. *Lidt* er man jo nødt til at gøre ved det.“

„Jamen. De er vist meget dygtig.“

Han følte sig ikke lidt smigret: „Jo — ... men jeg driver vældigt.“

„Aa, det siger Deres Moder slet ikke.“

„Jo—o. Det gør vi i det hele i Klassen. — Vi har saadan et Par Slidere, der sidder og læser alle Tider, men vi andre, næ ...“ Og saa fortalte han, hvordan de nu havde dannet en Klasseforening, hvor de skulde komme til hinanden engang imellem, og til Sommer begynde at spare Bidrag sammen hver Uge, saa det kunde blive til et stort Sold i Skoven, naar de var bleven Studenter. Hugo Brandt var Kassemester.

„Han er Fætter til den Løjtnant Brandt, der kommer hos Fru Jensen. — Jeg vil ikke sige, hvad *han* sagde om ham en Dag.“

„Hvad han sagde om Brandt?“

„Nej, det vil jeg ikke sige.“ —

„Det kan De godt sige — til mig.“

„Jamen saa bliver De vred.“

Han var lige ved at sige, han kunde *aldrig* blive vred paa hende, men saa sagde han dog bare: Nej.

„Ja, Fru Jensen spurgte, om hvad hans Fætter var, og saa sagde han, det var bare saadan en lang Dreng, der gik i Skole.“

„Men det kan man da ikke saadan sige,“ tilføjede hun venligt, „for han skal jo dog snart være Student. — Løjtnant Brandt er saa vigtig. Synes De ikke?“

„Jo, svarede han øjeblikkelig — egentlig havde han aldrig før lagt Mærke til den Brandt.

„Jeg taler nu saa at sige aldrig med ham,“ blev hun ved. — „Han sværmer vist for den ældre Frøken Jensen — men nu skal hun rejse igen til Jylland. Og hun vil saamænd ikke have ham. Synes De, *hun* ser godt ud — Frøken Jensen?“

„Aa ja —“.

„De er saa kritisk —“

Ja, han vidste ikke —.

„Jo, jeg synes nok, hun *kan* se meget godt ud.“

Han holdt nu rigtignok allermest — af lyst Haar. „Og,“ føjede han lidt eftetr til: „saa blaa Øjne ... graablaa ...“

Hun tav og blev ved at gaa roligt videre; han turde ikke rigtig fortsætte, men tav ogsaa, kunde blot ikke lade være at skotte hen paa hende.

Saa sagde hun først en lille Tid efter:

„De skal nu ikke smigre“ — og saa paa ham.

„Nej, jeg forsikrer Dem for, jeg smigrede slet ikke,“ paastod han ildrød i Hovedet. —

Dengang var de allerede udenfor Fru Jensens.

IV

Henimod Foraaret blev det, selv til den første Del af artium, nødvendigt at tage ganske forsvarlig fat, i hvert Fald efter hans Faders Opfattelse — og den maatte man jo delvis bøje sig for.

En eneste Aften havde han været oppe hos Elises Forældre. Der var større Selskab, og han fik saa at sige ikke talt med hende. Løjtnant Brandt, der var bleven indført i Familien af Fru Jensen, var med. Han var Søn af en større Landejendomsbesidder, hørte han hendes Moder sige til en anden Dame, og Forvalter paa en Herregaard. Nu tjente han sin Værnepligt af som Sekondløjtnant i Artilleriet — Brandt i Skolen sagde, det var en Idiot.

Da han en Søndag efter kom derop for at sige Tak, var Fruen ved at klæde sig om, Herren var ude, men den unge Frøken kom straks, sagde Pigen. — —

Medens han sad i Dagligstuen og saa over mod det Nøddetræes Fortepiano med en Medaillon af Mozart paa Forsiden, kom han til at tænke paa en anden Søndag for nogle Maaneder siden, da han havde siddet heroppe, og han vilde haft hende til at spille lidt for sig, men hun vilde ikke — Moderen var netop ogsaa dengang ved at klæde sig om. Saa, mens han stod foran hende og blev ved at snakke ivrigt, for at hun skulde spille, havde hun sagt lige med et:

„Aa, vend Dem om engang!“

Han havde gjort det, men det var ikke til at faa ud af hende, hvorfor hun havde bedt ham om det.

„Det var ikke noget slemt,“ sagde hun bare. —

Men en Aften noget senere, da hans Moder og han havde truffet hende og Faderen i Theatret, og de var fulgtes sammen hjem, og han var kommen til at gaa ved Siden af hende, sagde hun paa engang:

„Ved De, hvorfor jeg bad Dem om at vende Dem om den Søndag? — Fordi De har saadan en køn Nakke.“ —

Han havde næppe bemærket, at hun var kommen ind i Stuen.

„Naa, Herren sidder og er falden i Tanker — Moder kommer straks“ — og saa satte hun sig henne ved Vinduet og tog et Haandarbejde — en Gang saa hun ud af Vinduet — hun sagde ikke noget videre den Dag. Og han kom heller ikke rigtig i Humør, saa det var egentlig ganske godt, at Fru Holm kom.

Et Kvarters Tid efter kom saa ogsaa Løjtnant Brandt for at gøre Visit. Han havde Sabel paa.

„Jeg kommer lige fra Visit hos Regimentschefen — Hoverivisit, som vi kalder det i Regimentet.“

Sekondløjtnant Brandt udtalte Regimentet omtrent som: Rrementet.

Fru Holm smilede: „Men De maa da endelig lægge den Sabel fra Dem. — Marie, De kan bære Sabelen ud for Lieutenanten,“ sagde hun til Pigen, der havde været henne at dreje paa Ventilerne ved Kakkellovnen.

„En Soldat hjælper sig selv — hvis De tillader, Frue,“ og Brandt gik ud i Korridoren med Sabelen, som han havde taget af under en hel Del Klirren og Skraben.

„Se saa,“ sagde han og satte sig, medens Sporerne klingrede, „nu har jeg ikke mere Tjeneste,“ og han tog op i en ganske lille Knebelsbart. „Frøkenen er endnu ikke begyndt at løbe paa Skøjter med Frøken Weyhe og hendes Broder?“

Det havde Erik slet ikke hørt, at der var tænkt paa.

Moderen greb ind i Samtalen: hun holdt nu ikke saa meget af, at saadan ganske unge Piger løb paa Skøjter ...

„Aa hva, Moer! Det er saa morsomt.“

„Ja, naar Frøken Weyhes Broder, Prokuratoren, løber med, saa kunde det jo maaske ...“

„Jeg stiller mig ogsaa ganske til Tjeneste, Frue“ — Hælene slog sammen, det klirrede igen.

„Der er et Par af de Herrer, der kommer hos Fru Jensen, der ogsaa havde talt om det, og nogle Kammerater ... Vi vil løbe i en *quadrille* —“

„Ja — *Damer og Herrer*,“ sagde Elise.

Til Erik havde hun slet ikke talt om at løbe paa Skøjter, og det gjorde han dog somme Tider sammen med Kammeraterne.

Samtalen blev i det hele taget ført, uden at Erik kom med ind i den.

En Gang sagde Fru Holm:

„Løber De ogsaa paa Skøjter?“

„Jamen, Erik har saa daarlig Tid,“ sagde Elise.

Og det var der jo ingenting at svare paa.

„Nej, jeg kan begribe ... Videnskaben“ — sagde Brandt.

„Det er ikke saadan med det Latin og Græsk. Jeg læste ogsaa Latin til anden Klasse. Men jeg blev ked af det. Jeg sværmer ikke saa meget for Bøger — andet end saadan hvad der udkommer. Har Fruen maaske læst den nye Bog af Drachmann?“ — —

Da Brandt lod til at ville blive længere, sagde Erik, at han maatte gaa.

„Det var jo kedeligt,“ sagde Moderen i en Tone, som kunde hun lige saa godt have sagt: Nej, det var da rigtig rart. — Elise nikkede Farvel.

„De skal ned til Videnskaben?“ spurgte Lieutenanten forbindtligt, da han trykkede Eriks Haand. —

„Saadan en *Sekondløjtnantssnude!*“ sagde han højt, medens han gik ned ad Trapperne.

Det kan enhver blive — baade Seminarister og Bønder. Nej — Studentereksamen fra Metropolitanskolen! Der skulde vi se ham. Han faldt, — der er ikke Tale om andet.

Og Erik smilede: det var næsten lige saa godt, som om han virkelig var faldet, Brandt.

V

I Løbet af Sommeren og den første Del af Efteraaret kunde Erik daarligere og daarligere skjule for sig selv, at der maatte være kommen noget mellem Elise og denne Brandt. Der havde været en Tid, hvor han næsten kunde sige, hun havde søgt ham, i hvert Fald havde hun da ganske villigt ladet sig finde; nu blev det ham bestandig mere klart, at hun undgik ham — han kunde ikke længer skyde det paa Tilfældigheder. Og naar hun engang imellem snakkede med ham, var det med en Ligefremhed, der var *for* stor igen — han var jo dog ikke hendes Broder.

En Dag havde han forsøgt at være flot — de talte om det Aftenselskab hos hendes Forældre om Vinteren, og han sagde:

„Det var den Gang, *denne* Brandt var her første Gang.“

„Hvem er det,“ sagde hun i en rigtig Drilletone, — „*denne* Brandt? — Aa, De mener Løjtnant Brandt — den kønne Løjtnant Brandt. Ja, han er rigtig sød.“ —

En Søndag Formiddag talte saa ogsaa hans Forældre om det.

„Jeg tror nu, det skal være hemmeligt et Par Aar,“ sagde Moderen, „for Elise er jo saa ganske ung.“

„Ja, han er da ogsaa en ren Dreng,“ sagde Faderen bag Avisen. Det krøb igennem Erik.

„Tja—a. Han *er* jo kun tre og tyve — men Faderen kan købe ham Ejendom, hvornaar det skal være, siger han. Og han skal have været *meget* dygtig paa Herregaarden. Det er en god Familie, Brandts.“

„Hm — han er mig noget larmende.“ —

Og dermed læste den Gamle videre.

Men Erik gik ud. —

Han vidste ikke rigtig, hvor han skulde drive hen. Tidligere Søndage havde han altid haft det at tænke paa, hvordan han skulde træffe hende — nu var hun formodentlig ude med Brandt.

Han var ulykkelig, naar han tænkte sig om, meget ulykkelig ... af Kærlighedssorg. —

I Grunden var det dog egentlig en dum Tøs, der ikke kunde kende Forskel. — — Saadan en halv Staldkarl som Brandt! Og saa *han* med alle sine mange Tanker ... og Digte, han havde begyndt paa til hende ... og sine Planer. Det skulde blive til noget andet end at skælde ud paa Rekruter og nu til Oktober komme paa Landet igen og fodre Kreaturer — „Kre'tur“, som de sagde, alle Landmænd. — Han, som vilde blive Digter ... eller Politiker ... eller noget andet stort, saa alle Folk kendte ham og talte om ham: Erik Bentsen har nu atter osv. ..., vilde der komme til at staa i Aviserne: Vi hilse med Glæde vor unge osv. osv.

Og da han var kommen til Ro efter Middagsmaden, begyndte han i sit Hefte for Poesi et Digt med Linien:

Du var ej værd en Mand, hvis stærke Aand —

Straks kunde han ikke rigtig finde paa, hvad det var, den stærke Aand skulde gøre, men det kom nok. Foreløbig var der et meget heldigt Rim: *Haand*.

*Du tog ham ej, men strakte ud din Haand
Alt efter Livets Flitterstads og Tant.*

„Alt“ var jo nok lidt kæmpeviseagtigt til et moderne Digt, men det gav paa den anden Side en vis Højhed. Og det var tydeligt, at Linje to kunde have Rimet: *fandt*. Saadan noget som:

Vej gennem Livets dunkle Gaader

Eller maaske lidt beskednere:

Vej gennem mange Livets Gaader ... fandt

Det var virkelig ikke ilde, naar det blev læst i Sammenhæng. Han kunde godt skrive det som en Slags Indledningsdigt uden paa Heftet.

Og det gjorde han. —

Det forekom ham, ligesom det helt lettede lidt.

Og han var i Lag med at skrive et lille Fire-Linjet videre til Digterguden, som

*For den Smerte, der er groet i Løn,
Gav Digtergavens Balsam til din Søn —*

men de to andre Linier vilde ikke blive til noget rigtigt.

Et Digt kunde for Resten ogsaa være nok uden paa et Hefte.

Og desuden var det vist bedst, man fik fat baade i Latinen og Historien, for de passede svært paa i de to øverste Klasser, Lærerne. Det var ikke saadan for „*stud. art.*’erne“ — ligefrem Skoledrenge var de jo da heldigvis ikke mere.

VI

Oprykningseksamen til Afgangsklassen blev glimrende klaret. Han fik Penge af den Gamle og var paa Landet i Ferien.

Inde i Byen om Vinteren gik det med Brandt saadan en underlig, stille Gang. Han var nu bleven hjemsendt af Tjenesten og var paa Landet hos sit Kre’tur, men Fru Holm lagde slet ikke Skjul paa, at de „af og til“ hørte fra ham, som hun sagde. Elise havde travlt med mange Ting, og Erik tænkte en Dag paa, hvor det var mærkeligt, naar man ikke saa hende, som saadan et Kvindebillede kunde blegne ... falme. Det hele laa mere

som en sprukken Sangbund bag hans Liv

skrev han en Aften ret vel tilpas i Heftet. Man kunde dog finde paa Billeder, naar man havde Talent! —

Efter Julen skulde Elise paa Landet til de gamle Brandt’s for at lære Husholdning. Den var jo tydelig nok! —

„Det er saa godt for unge Piger nu til Dags,“ sagde Fru Holm, „meget bedre end al den Klimpren Klavér. Det laa heller ikke for Elise. Men hun synger jo nydeligt.“ —

Da han med den øvrige Familie sagde Farvel til hende ude paa Banegaarden, syntes han jo nok bestandig, at hun var dejlig, og i Grunden pinte det ham, som hun straaled af Glæde og var i Perlehumør:

„Farvel, gamle Erik,“ sagde hun. „Og Tak for Stilene — nu behøver jeg det da Gudskelov ikke mere. Men De var saamænd rigtig rar dengang“ — og hun trykkede ham i Haanden.

Han burde maaske egentlig tilgive hende. — — —

Stationsforstanderen peb og Toget begyndte at rumle af Sted:

„Farvel! Farvel! Farvel!“ raabte hun.

„Farvel Erik! —“

Han kunde ikke rigtig bringe disse forskellige Stemninger hos hende og hos ham selv i Vers, dengang han kom hjem. Og saa lod han det være.

Desuden — *Livet* kaldte!

Ikke paa Følelsers Grave

... dvæle,

skrev han, men videre blev det ikke — der var meget at gøre til Slaveanstalten, og saa skulde han blandt andet ogsaa skrive Beretning om Generalforsamlingen i Klasseforeningen „*Athene*“, i hvilken han var Sekretær.

Om Foraaret, da han var ved at repetere til artium, kom endelig Forlovelseskortet:

ELISE HOLM
FREDERIK BRANDT

KØBENHAVN

LERUPGAARD

Og et lille Stik i Hjærtet gav det alligevel, da han læste det — hvorlænge man saa ogsaa havde vidst, det maatte komme.

Men det var Livet — *Livet* som han læste og skrev og drømte om. Det slog sine Saar, sine *dybe* Saar, men *han* skulde ikke forbløde under dem. Om tre Maaneder var han Student, ude af Slaveklassen, og saa laa den hele Verden aaben for ham — saa kunde man nok æde sig igennem det Grødbjærg af Latin og Græsk for at komme derud.

Og førend han tog fat paa Æneidens fjerde Bog, maatte han endnu en Gang have det gamle Hefte for. Og han skrev med sine Gymnasiastkragetær under en stor, tykt angiven Dato og Aarstal:

*En tryllende-dejlig Drøm kan svinde,
En Illusion kan omstyrtet ligge.
Men den, der har Mod og Livskraft inde,
Han b ø j e s vel — men han k n æ k k e s ikke.*

SYTTEN AAR —

I

Margrete sad og gængede i sine smaa Søskendes Gyngede ude i Haven. Flere Gange havde hendes Moder raabt ud ad Køkkenvinduet, at hun skulde dog nu se at komme ind engang — det lignede da heller ikke noget at hænge der og forkøle sig i den skarpe Luft.

Men Margrete satte bare Gyngen i en Smule sagtere Fart og lod Fødderne røre ved Jorden, og saa svarede hun, uden engang at se over imod Huset, som om det kunde være paa en Stemme et eller andet Sted fra, oppe i Luften:

„Jamen, jeg kommer ikke ... jeg kommer ... ikke ... jeg kommer slet ikke ...“

Og Køkkenvinduet smækkede i med en dump Lyd, ligesom langt borte — Moder var slet ikke saa slem at komme ud af det med.

Det var dejligt engang imellem at tage en Smule stærkere Fart og saa lade den sagtne lidt efter lidt, indtil Gyngen næsten stod stille, og man blot hang paa Brædtet, med Armene strakte højt op langs Tovene, og i en Bevægelse, der vuggede ganske smaat —

Saa kunde man tænke yndigt videre.

Fuglene pippede overalt ... der var blaa Luft, og Solen skinnede paa hendes Kjole ... men Grenene var bare, og der var ikke noget grønt endnu, kun den sorte Jord, der var hakket op, og rodet om i, og som man kunde lugte. —

Nu bliver det snart Foraar, havde han sagt — og hans Øjne blev saa store og lyse, da han saae ud over Markerne. De kunde ogsaa være ganske mørke ... helt mørkeblaa, da han saa paa hende, medens de gik ved Siden af hinanden paa Amtmandsvejen ... Og saa blev de klare, naar han lo — med alle de smaa bitte, søde Rynker omkring Munden bag det lille Overskæg ... det kunde han tage saa morsomt vigtigt op i, naar han stod og talte med nogen ... da han talte med Doktoren henne hos Byfogedens ... Han havde været saa kær ... og set saa godt ud i Kjole. Og hun havde kunnet se paa de Øjne, hvor gerne han havde villet følge hende hjem om Aftenen.

Det var de mærkværdigste Øjne, hun *nogensinde* i sit Liv havde set. — Kapellanen fra dengang hun blev konfirmeret, havde haft brune Øjne, rigtig kønne, store, brune Øjne, men Henrik Bang's kunde skifte ... ligesom Stemmen — ja Stemmen. — Den var saa sikker, naar han saadan gik og fortalte; man kunde høre, det *maatte* være rigtigt, hvad han sagde ... men den kunde ogsaa blive saa stille. — Efter Bordet dengang ... henne ved Vindueshjørnet ... havde han talt saadan; ligesom saa langt tilbage, dæmpet. — —

Og det var hende, der kunde gøre den saa blød ... og dyb — bringe den til at sænkes endnu mere.

Hun lukkede Øjnene:

... for jeg vilde dog saa nødig rejse tilbage til København uden at have faaet sagt rigtig Farvel til Dem. —

„Den kære, kære, søde Dreng!“

Hun havde sagt det højt og blev helt forskrækket, slog Øjnene op, fløj, og blev rød.

Hun satte Gyngen i stærkere Fart og saa sig omkring. Aa, der var bare Spurve — gode gamle Spurve, som ikke kunde snakke. Spurve behøvede man da ikke at genere sig for ... der havde været Masser af dem paa Amtmandsvejen igaar; de fløj op, en hel Sværm ud over Markerne, da han og hun drejede om ved Svinget ... Men hun turde ikke møde ham i Aften. Nej, hun turde ikke.

Han havde bedt saa kært: ... forbi Konsulens Villa, ved Markvejen ... til venstre —

Hun gængede hurtigere: Nej, nej, nej ... i Mørke ... aldrig i Livet ... og alene med ham. —

De er da ikke bange for mig?

Jo hun var — jo hun var. Det vilde sige ikke for ham saadan ... men skrækkelig bange, som hun aldrig havde været det før i hele sit Liv. Det skulde være Klokken syv — naar hun gik fra sin Tante ... han havde lavet en hel lille Historie sammen for hende, den stygge — og faaet hende til at le. Hun skulde lyve, for sin Tante og hjemme. Det havde hun gjort et Par Gange før i de to Uger. Men det var bare, fordi det var ham — ellers var det ikke rart at lyve. Tante Elise og Forældrene vilde ikke falde paa at tale om, hvad Tid hun var gaaet derhenne fra, saa det kunde ikke blive opdaget. Klokken otte skulde han rejse. Og saa kom han ikke igen for det første, sagde han ... det var en ren Tilfældighed, han havde kunnet tage sig saa længe fri i Paasken — *en ren Tilfældighed* sagde han saa morsomt flere Gange. Det

havde hun godt lagt Mærke til — aa, han var saa fiffig :
Det kunde vare *meget* længe, førend han kom igen.

Hm, det troede hun ikke paa. — Han kom saamænd
nok igen.

Dersom han nu ikke glemte hende inde i Køben-
havn ...

Gyngen stoppede.

... hvor der var saa mange Kvinder — —

Der var skrækkelige Kvinder — —

Aa, men han var god. Han kunde ikke gøre hende den
Sorg ... Men der var saa mange andre. —

Nej .. nej — det maatte ikke ske.

Du store Gud! — Dersom det nu skete alligevel —

Hun var staaet op fra Gyngen. Tankerne hvirvlede sig
sammen i hendes Hovede, saa de et Øjeblik helt for-
svandt. Hun følte Hjærtet banke og banke. Nu var Klok-
ken snart tre ... om de Par Timer kørte han af Sted.
Og hun saa ham maaske aldrig mere — ... han *vilde*
maaske blive borte, vilde væk fra hende ... til en anden
inde i København.

Aa nej — nej, det kunde ikke være muligt ... saadan
som han havde bedt hende komme i Aften — med den
Stemme.

Og hun skulde ogsaa komme — det kunde han tro.
Han skulde ikke vente forgæves — den kære, gode
Dreng. — —

Margrete gik over mod Huset. Moderen kom frem i
Døren.

„Ja, nu kommer jeg og hjælper dig, Moer.“

„Lille, søde Moer,“ sagde hun paa engang og kyssede
hende paa Kinden.

II

Hun kom næsten løbende op ad den lille Sti over Skrænten, hvor Husene hørte op. Saa var der blot Mørke og noget Landevej — og disse skumle Træer lige ved, i Konsulens Have.

Hun opdagede hans Skikkelse, som stod der. I det samme kom han hastigt hen imod hende. Da hun svarede: Godaften, lød hendes Stemme hende ligesom helt fremmed og langt borte.

„Tak, fordi De kom,“ sagde han saa sagte, bøjet mod hende.

Hun kunde ikke svare noget — ligestraks.

Og han tav ogsaa. —

Saa sagde han: „Her er saa mørkt ...“ og lidt efter: „Vilde De ikke tage min Arm? ... for her er saa mørkt,“ gentog han.

Hun lagde Armen i hans ... hendes Hjærtebanken vilde ikke høre op.

De gik nogle Skridt. Han tav. — Nu kunde hun allerede bedre se i Mørket.

„Nej, vi skal den anden Vej,“ sagde hun.

Saa begyndte han ud for Markvejen: „Frøken! — De ved, at jeg skal rejse ...“ Men da maatte hun virkelig le — hans Stemme klang saa ganske skrækkelig højtideligt.

„De ler?“ —

Og hun kunde ogsaa mærke paa det lille Ryk med Armen, at hun maaske havde saaret ham.

„Aa, men jeg mener det jo slet ikke,“ sagde hun.

Han havde sluppet hendes Arm. De stansede og stod

ganske tæt overfor hinanden — hendes Hjærtebanken var begyndt igen ... det blæste stærkt deroppe paa Landevejen.

Han greb hendes Haand, men hun tog den ud og gik vist et Par Skridt, saa stansede hun selv og vidste ikke, om hun stod, eller hvordan det var, men hun hørte ham sige hendes Navn og lod ham beholde Haanden, og paa en Gang følte hun, han havde Armen om hendes Skulder, og han sagde det Navn igen — men anderledes, og det fór igennem hende, at nu vilde denne Mund kysse hende.

Hun mærkede Kysset paa sin Kind, og hun greb fat i ham, saadan op paa hans Arm; og med et følte hun hans Kind mod sin og hendes Læber rørte hans, og hun lod sine Arme synke. Han støttede hende, saa hun ikke faldt. Han lagde hende helt ind op til sig. Og hun følte Kys paa Kys med ganske lukkede Øjne. — —

Saa var de gaaet den halve Times Tid frem og tilbage og havde staaet stille hvert Øjeblik, og hun kaldte ham ved Fornavn, og naar de vendte om, puttede hun sig ind i hans Arm, og han svingede. De maatte have Plads til at vende — ligesom et Køretøj, sagde han. Og de lo, og han kyssede hende, og hun kyssede ham igen, og de stod længe stille. — — Men saa tog han i Lommen, og ved en Tændstik saa han paa Uret.

Nej! At hun allerede skulde skilles fra ham. Aa, nej — — men det maatte jo være — — — — —

Han fulgte hende lige hen til Skrænten, saa behøvede hun blot at smutte ned ad Stien og var saa ved Begyndelsen af Gade igen. Og han sagde Farvel mange Gange — og længe. Og han tændte en Cigar, som han havde

lovet, saa hun kunde staa og ligesom se ham noget endnu, mens han løb den anden Vej, et Stykke op over Landevejen, ind i Byen fra den nordre Side. Han skulde vende sig flere Gange, saa hun kunde se Gløden. — Og det havde han ogsaa gjort, men nu var der ikke den allermindeste Smule mere at se, og hun skulde hjem. —

At tænke sig: hun skulde hjem, hvor hun havde siddet og gynget om Formiddagen ... til de smaa Søskende, til Henriette, der var 13 Aar ... og endnu legede med Dukker. De laa i samme Værelse ... bare hun kunde faaet fat i Forældrenes Natlampe, for saa vilde hun, naar Henriette var falden i Søvn, flytte det lille Bord helt op i Hjørnet bag ved og stille den der og saa ligge i saadan et svagt Skær og tænke ... tænke lige til den lyse Morgen. —

III

„Det var en forfærdelig Tid, du blev hos Tante Elise,“ sagde Moderen, da hun traadte ind.

„Ja,“ — sagde Margrete og følte, hun blev rød, men Moderen var allerede ved at tælle Dækketøj igen.

Ved den anden Ende af Spisebordet sad Henriette og saae til. Kai vilde høres i sin Nordens Historie. Det var derfra, viste han med en Negl.

Det blev saa Margrete sat til.

„Naa: Imidlertid var man i Danmark bleven mere og mere misfornøjet med Erik af Pommern —“, begyndte hun.

Og Drengen fortsatte: „Man klagede over den slette Mynt, han slog, over ...“

Men saa maatte Margrethe le. Hun *kunde* ikke lade være at le — nej, det var alt for morsomt det hele. Hun kluklo.

„Naa,“ sagde Moderen ærgerlig. „Du er da ogsaa saa overgiven. Har der været saa morsomt hos Tante Elise?“

„Ja,“ sagde Helene. „Og saa var det saadan en rar Tur hjem,“ tilføjede hun — for ikke at lyve.

„Gik du ad Søndergade?“

„Nej, jeg gik ad Skolestræde“ — for den anden Ende af Skolestræde var det netop, der førte op til Skrænten. —

Kai blev gal — han vilde sige det til Fader. — —

Da de drak Te saa Margrete over paa Uret. Klokken var ni.

„Hvorlænge er man egentlig om at rejse herfra til København?“ spurgte hun Faderen.

„Man er der 10_{,30},“ sagde han.

„Hvor er man saa nu?“

„Aa, det ved jeg virkelig ikke — Slagelse,“ sagde han paa maa og faa. „Agter du maaske at rejse til København?“

„Nej,“ sagde Margrete. Ikke jeg — vilde hun have sagt; men det var da godt, hun tav stille, for ellers kunde hun nemt have røbet noget af det hemmelige, og det skulde være ganske hemmeligt, havde han sagt. Men til Pinse kom han igen. Det var skrækkeligt, der var saa længe til Pinse ... men han havde lovet at skrive to Gange om Ugen i det allermindste — under hans Søsters Adresse.

Uhmh! — hun trak Skuldrene op ved Tanken. — —

Da der var taget af Bordet, vilde hun straks gaa op i

Seng; men saa var det jo Lørdag, og hun skulde hjælpe sin Moder med Ugeregnskabet. Moderen sad og dikterede fra de smaa Sedler, mens hun saa Kais Tøj efter, og Margrete skulde tælle sammen og skrive i den brune Bog. Det var det mest dræbende Arbejde i hele Ugen; man maatte passe saadan paa — og saa naar man sad og bare længtes eftetr at komme op og blive alene ... og tænke.

Og det skulde ogsaa være saa irriterende, da man endelig var sluppet og gik op ad Trapperne, at Henriette nu sad oppe og syede paa Fødselsdagsgave til Moder.

IV

„Aa, det er ikke andre end dig,“ sagde Henriette og tog igen fat paa sin Lysdug, som hun næsten havde sat sig paa, for at faa den hurtig gemt. —

„Du, Grete,“ spurgte hun og holdt Lysdugen frem, „synes du ikke, det ser godt ud med Fladsyning?“

Nu havde Margrete vistnok set paa den Fladsyning de tyve Gange.

„Jo,“ sagde hun bare og gav sig til at tage Tæppet af sin Seng.

„Ja, du gaar vel i Seng —?“

„Ja, det gør jeg rigtignok.“

Henriette saa lidt paa hende, saa syede hun videre. —

„Henriette,“ sagde Margrete noget efter, mens hun knappede Støvler af, „saa du egentlig, om Frøken Bording havde nogle kønne Mønstre til Avisbaand — men rigtig kønne.“ —

„Jo, det tror jeg nok — det vil sige, jeg ved ikke rigtig ...

Aa,“ sagde Henriette og lod Lysdugen synke og gæbde, „jeg synes for Resten, jeg bliver saa træt.“

„Ja, du skulde saamænd se at komme i Seng.“

„Jamen tror du saa, jeg kan blive færdig til den 19de?“ — —

Henriette var utaalelig længe om at klæde sig af, og hun blev ved med at snakke.

„Du er saa tvær,“ sagde hun, da Margrete ikke svarede, men bare laa meget stille henne i Sengen. „Er du træt?“

„Aa, jeg har været saa meget i Luften idag“ — og det var for Resten ogsaa sandt, hun kunde godt mærke det; det var netop saa ærgerligt, at hun var næsten ved at falde i Søvn.

Da Henriette sov, kunde Margrete daarlig holde Øjnene aabne — men hun syntes dog, hun maatte blive liggende lidt endnu og føle, som der var stille ... og se denne Skygge af Lyseflammen smaaflakke op og ned paa Væggen, og være ganske alene med sine ... Tanker. —

Uret nedenunder slog — meget højt. Hun rejste sig op i Sengen. Det var halv elleve. — Saa var det, han var hjemme! Mon han havde haft godt Vejr paa Rejsen?

Hun stod ud af Sengen og gik hen og rullede Gardinet op. Det var mørkt og kun med nogle stakkels smaa Stjærner paa Himlen — men det regnede da ikke.

Han var kommen godt hjem. —

Hun frøs og lod Gardinet falde ned igen — saa gik

hun tilbage, slukkede Lyset og puttede sig i sin Seng
... hun vilde ligge i Mørke ... som da hun mødte ham
... *Henrik* — — ... det dejlige Navn ... — —
Hun sov.

GRISEN

Gerda laa paa Landet med sin Mand Erik og sine to Børn, Kaj og Dagmar. Gerda var otte og tyve Aar og holdt meget af, naar hendes Moder var i Byen, at gaa alene omkring og bide paa lange Straa. Saa tænkte hun saa dejligt, eller rettere sagt, Tankerne kom og besøgte hende, hyppigt kun i hastige Svinkeærinder, men somme Tider ogsaa rigtig længe ad Gangen. Da kunde hun sætte sig paa Havebænken, og medens det ene Stykke Græs efter det andet gik itu for hendes smaa Tænder, løb Sommervarmen og Himlens Skyer og denne Rugmark paa den anden Side Hækken sammen med alle Tankerne, der kom og gik saa naturligt som det, at hun trak Aande. Og det hele blev til et Velbehag, der fik sin inderligste Ro og Tryghed ved nogle Lyde omme fra Naboen, Gaardmand Anders Hansens Have. Dér legede Kaj og Dagmar med Sommerbeboernes jævndrende Smaabørn og under Opsyn af saadan en forstandig, ældre Barnepige, meget bedre end Gerdas.

Og det var det med Gerda, at hun elskede sine Børn saa betagende lidenskabeligt, som hun ikke kunde tænke sig at elske noget andet i Verden undtagen Manden, det bedste af, hvad der overhovedet var til; men

hun trængte dog saa meget til somme Tider at kunne være i Ro og rigtigt ene. Det var ganske nødvendigt, naar man ikke bare vilde blive grebet af sit Arbejde i Huset og med Børnene som af et af Bondens Hjul paa Maskinen der inde og slynges rundt den hele Dag, indtil Søvnens standsede Værket. Saa var det en jo umuligt at være noget rigtigt for sin Mand, saa blev man nok utroligt glad, naar han kom hjem, men havde ikke været ude af alle disse Smaating hele Dagen; de tumlede bestandig rundt inde i Hovedet, gjorde en adspredt og ude af Stand til at gaa op i det, han satte Pris paa, og som det var saa lykkeligt at kunne tage fuldt ud Del i. Desuden var der meget, man maatte tænke igennem ganske alene, for at man kunde gøre det rette af egen Drift og ikke blot, fordi ens Mand vilde have det. Man maatte ikke opgive sin Selvstændighed helt og holdent, og det var saa svært, naar man elskede sin Mand saa højt! Desuden havde Gerda smaa Ting, som hun maatte pusle om alene, fordi de var saa kære, men Erik lo blot ad dem. Han lo saa pænt, men han lo dog. Og det gjorde hende bedrøvet, ked af det, eller rettere sagt flov, og intet i Verden var saa rent ud frygteligt som at blive flov overfor Erik.

Herude paa Landet var der af saadanne smaa Ting Grisen. Den tilhørte Anders Hansen og var tam. Mange Timer om Dagen fik den Lov til at løbe frit omkring, og Børnene legede med den som med en Hund. Naar man kaldte, kom den galoperende i de lystigste Spring, og saa stak den sit lille, glade, nysgerrige Hoved ud imod og ned i alt muligt, blinkede med de smaa, skæve Øjne, snøftede, rodede og gryntede tilfreds, naar Gerda klap-pede den.

Gerda troede nu ogsaa ubetinget, den kendte hende bedst og holdt mest af hende, for Børnene *handlede* saadan med Grisen, de var saa voldsomme i deres Kærtegn, trak den i Ørene, saa at den gav et forskrækket lille kort Grynt, ligesom det var en morsom Skrigedukke, man havde klemmt paa Maven.

Det kunde nu ikke nytte at nægte det, men saadan en lille, glad, blank Gris, den lignede mest af alt et lille Barn, og intet gjorde Gerda saa ubeskriveligt øm om Hjertet som ganske smaa, hjælpeløse Børn.

Det var jo maaske nok stygt, men egentlig havde hun holdt endnu mere urimelig meget af sine egne Børn, den Gang de var helt bitte, end nu, de kunde gøre saa meget uden hendes Hjælp. Og Dyr at sørge for, hvor var det ikke kært! Hjemme i København havde hun saa brændende gerne villet have en Hund, men det var jo meget rigtigt, som Erik sagde, at det var altfor besværligt inde i den store By.

Naar Børnene var ude at lege paa Marken under Pigernes Opsigt, gik Gerda ganske stilfærdigt ind ad Anders Hansens Laage og hen til Svinestalden, hvis hun da ikke havde truffet Grisen paa Vejen et eller andet Sted i Gaarden. Saa saare hun kaldte, kom den i sin mest trekantede Galop, og den vidste saa godt, at hun tog den med ud i Haven; den kendte Vejen og kunde løbe i Forvejen med det mest grinagtige, krøllede Sving paa sin højt løftede Hale. Og derude kunde de lege sammen, timevis, om det skulde være; hun havde lært den til at apportere nedfaldne Æbler og bringe hende dem i Fla-ben. Naar hun tilsidst havde samlet en hel Bunke af dem sammen i sit Skød, kunde den staa op ad hende og

smigre sig ind med de livligste Øjne og pudsigste Smaagrynt, skrabe med Poterne og vrisse med Trynen for at faa Lov til at spise Frugten. Og spadserede de sammen i Haven, stod den stille og ventede paa hende, hvis hun ikke gik den hurtigt nok, eller ogsaa kunde den paa en Gang komme stormende i Solskin tværs over en Plæne, saa støjende og livsglad, at den var nær ved at vælte hende af bare Henrykkelse.

Erik havde set Grisen et Par Gange og fundet, den var *sjov*, men saa havde han straks talt videre om alle mulige andre Ting, og Gerda skulde nok have dyet sig for at komme nærmere ind paa det Emne; hun havde endogsaa givet Grisen et lille, let Spark, da den, en Gang hun gik sammen med Erik, blev ved at løbe efter hende og vilde lege med hendes Kjolelinning. Men næste Formiddag, da hun og Grisen blev alene, havde Gerda rigtignok ogsaa været dobbelt saa god imod den til Gengæld og givet den af de bedste nedfaldne Æbler som Afbigt.

Der klæbede en Plet ved Grises Navn, tænkte Gerda. Det var en Fordom, rigtig en styg og dum menneskelig Fordom. Grise behøvede slet ikke at være grisede, det kom an paa, hvorledes Mennesker holdt dem; i moderne Stalde havde de det saa renligt og propert, og saa var de ogsaa pæne. Det var ligesom med Jøderne, der var bleven behandlet saa skammeligt af de Kristne og spærret inde i hele Kvarterer for sig selv, saa var det da ikke underligt, at de blev væmmelige. Og intet Dyr paa hele Jorden kunde være sødere og kærligere og taknemmeligere end Anders Hansens lille Gris; Dyr var i det hele taget tit og mange Gange saa meget rarere at have med at

gøre end Menneskene, rendte ikke med Sladder og gjorde ikke Nar — —

Grisen voksede, blev større, kraftigere og mere determineret, rigtig saadan et lille begyndende Grisemandfolk, der fik Luner og kaade Idéer med at løbe efter Høns og Ænder bare for at være vigtig. Baade Kaj og Dagmar for-gudede den, men deres Moder var dog sikker paa, at hun kendte og forstod Grisen bedst, saa mange Timer ogsaa, som hun var ganske alene med den.

Sommeren gik langt hurtigere, end noget Menneske kunde tænke sig. En Søndag Aften, da alting netop var paa sit allersmukkeste derude, maatte de rejse ind til Byen igen. Gerda havde gaaet sine Afskedsture med Erik, med Børnene, og den sidste Lørdag Formiddag en meget lang Vandring alene. Den endte hun hos Grisen. Og da der slet ingen var, som kunde se hende, gjorde det jo ikke noget, at hun kom til at græde.

Bagefter kunde hun ikke slippe for en Passiar med Anders Hansen, og han blev ved at le og være gemytlig og snakke op, om hvor meget nu Grisen vilde komme til at savne Fruen, og saa storartet klog som den var bleven til at hænge ved Fruen og Børnene, — saa Gerda tilsidst var ved at faa Vand i Øjnene igen. Sammen med Kaj og Dagmar var hun endnu en Gang inde hos den lille Langtryne, Børnene ruskede i den og omfavnede den og var helt benovede ved at skulle bort fra den; men Gerda var moderlig og overlegen, som hun jo burde være, og indskrænkede sig blot til at gribe hastigt ind, da Børnene som sædvanlig tog alt for mægtigt fat i deres Kærlighed.

Inde i Byen længtes hun i Begyndelsen skrækkeligt

tilbage til Landet, Luften var saa tung og fedtet, og der var fuldt af Mennesker, som næppe saa til hverandre; af Dyr var der slet ingen mere, som kendte hende og kom hende ved, hun kunde stundom staa ved Vinduet og gribes af et helt brændende Savn, hvori en lille, lystigt opad drejet, krøllet Halestump virkede som en vemodigt svin-dende Stribe Land . . .

Saa blev det henad Julen, og en Dag kom Pigen ind med den Besked, at Anders Hansen fra Landet var derude og gerne vilde hilse paa Fruen.

Gaardmanden var veltilfreds og gemytlig, som han plejede, og Gerda blev helt lykkelig og glad ved at se hans kendte, glat barberede Ansigt og høre paa Passiaren fra den lille Landsby, som hun var kommen til at holde saa meget af. Han havde Æbler med ind til Børnene fra de gamle Træer i Haven, og saa tilsidst tog han Laaget af en Kurv og gjorde en lille Pavse.

Gerda saa forventningsfuldt paa ham.

„Ja se,“ sagde han, „vi var jo nu ogsaa faaet slagtet Grisen . . .“

Det gav et helt Stød for Brystet af Gerda, men hun betvang sig og sagde ikke noget.

„Og saa havde vi jo tænkt os, at Fruen og Børnene skulde jo dog ogsaa nyde lidt godt af den, saa her har vi da en Revensbenssteg, om Fruen ikke vilde forsmaa . . .“

Anders Hansen saa inderligt skikkelig og velvillig ud, og Gerda fik ham ind i Stuen, takkede og trakterede ham med Vin og Cigar; men medens hun sad og lod Bonden snakke og af og til kom med et Ja eller Nej, et lille Spørgsmaal eller Svar, var det hende, som om hun stirrede ud i noget saa fortvivlende sort og sørgeligt, at det

blev en ren Lise, da Erik kom hjem i straalende Humør og gav sig til at passiare lydelig løs med Anders Hansen.

Erik saa ned i Kurven: „Ribbenssteg! Nej! det var virkelig nydeligt af Dem. Det er en af mine Livretter. Og saa af saadan en fin, lille Gris! Naa, det er den grinagtige fra i Sommer! Den har De rigtignok faaet Ære af, Anders Hansen. I Morgen, Gerda, til Middag, saa skal vi ordentlig delikatere os!“

Gerda smilede, men var yderst glad over, at hun ikke behøvede at sige noget, for det troede hun nok, hun ikke havde kunnet bringe over sine Læber.

Til Kaj og Dagmar, som Barnepigen lidt efter kom hjem med, fortalte hun ikke noget andet end om Æblerne, som Børnene straks kastede sig over. Det med Grisen kunde de saamænd tidsnok faa at vide.

Men den næste Dag ved Middagsbordet sad baade Gerda, Kaj og Dagmar med underligt lange Ansigter. Formanden blev spist i Tavshed, Erik var dygtig sulten og lagde ikke Mærke til andet, end at det smagte ham storartet.

„Og se saa,“ sagde han og gned sig lidt i Hænderne, „kommer Revensbenet, direkte importeret fra Bondelandet. Saadan noget smager ti Gange bedre, naar man har faaet det forærende derude fra, end om det var købt i Butiken.“

Han tog en Bid og smækkede med Tungen: „Den er aldeles delikat —“ men saa lod han Kniv og Gaffel synke og saa over paa Kaj: „Hvorfor spiser du ikke, Dreng? — Og Dagmar! Sidder du ogsaa og maaber?“

Børnene stak med Kniv og Gaffel ned i Ribbensstegen.

„Hvad skal det betyde, Gerda?“

Men da Erik saa over paa Gerda, blev hans Udtryk endnu mere forbavset.

Saa gav Dagmar sig paa en Gang til at græde.

„Jamen, hvad Pokker gaar der af dig, Barn? — Og nu tror jeg min Sandten, Kaj begynder at tude med. Maa jeg spørge dig, Gerda, hvad er det for noget, hvad skal det betyde?“

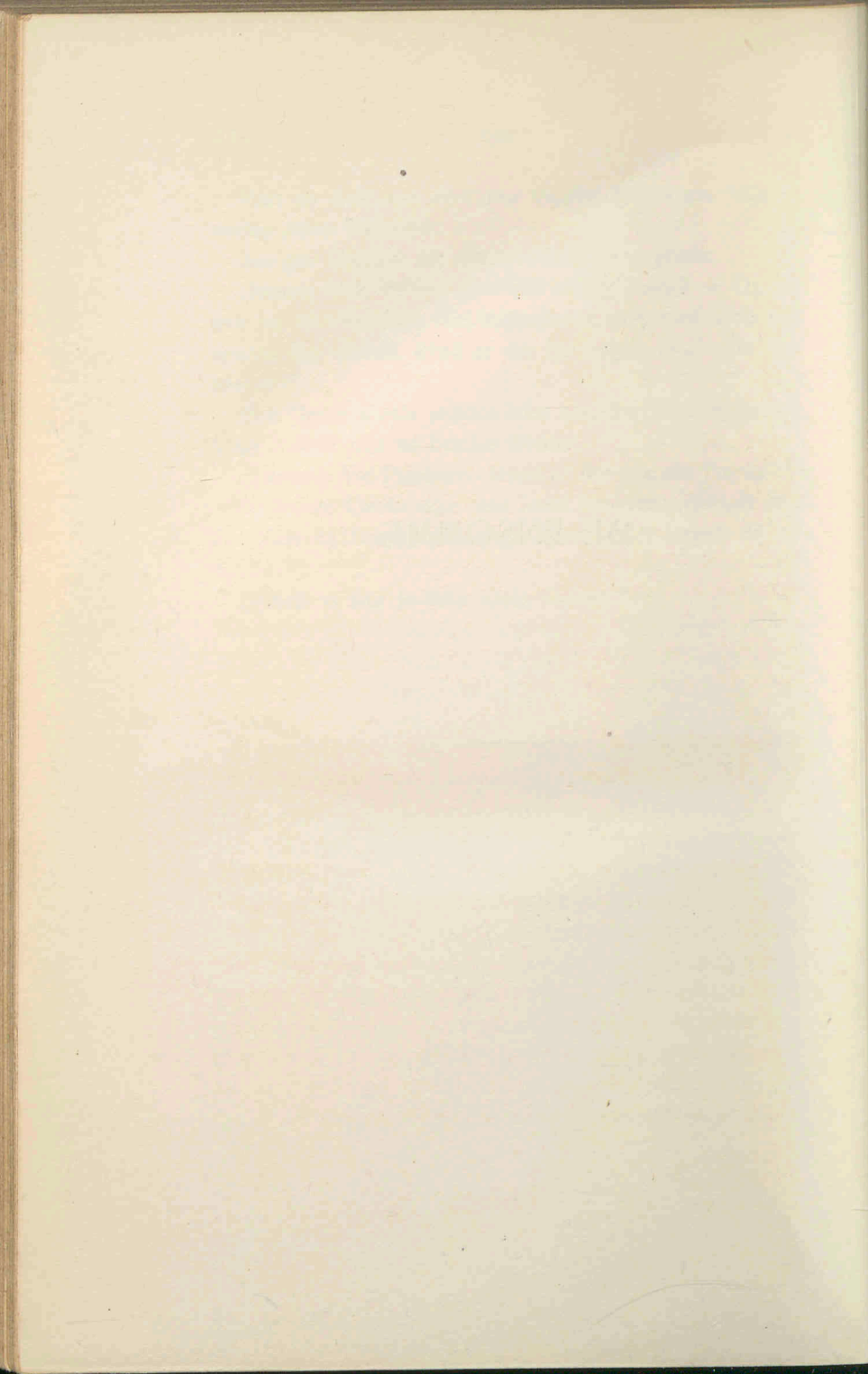
Men Gerda kunde aldeles ikke tale, der randt to lange, lange Taarer ned ad hendes Kinder.

„Kæreste lille Pigebarn! Hvad er der dog paa Færde?“

Da kunde Gerda ikke staa imod længere, og midt under Kajs og Dagmars Hulken brast det i Graad ud af hende:

„Jamen vi kan jo ikke *spise* Grisen.“

DE ENSOMME

I

Der hænder i Menneskers Liv en mærkelig Dag.

Den begynder som alle andre Dage, netop ganske saadan. Du gaar til din vante Gerning, netop som Du plejer. Og da kommer et Sekund, hvor dit Blik var gledet over paa Naboens Vinduer, eller hvor Du blev en Kende distræt midt i Arbejdet eller maaske blot stille vandrede hen ad Gaden og saa Dig selv i en Spejlglasrude — og hvor det pludselig slog ned i Dig, at dit Liv var begyndt at gentage sig.

Det lille Nu er Dødens første Knokkelbank paa Døren, og det skræmmer, som naar man sidder en Aften ene og saa et skarpt, varslende Smeld lyde inde i et af de store, gamle Møbler.

De store, gamle Møbler, som har tilhørt Forældre, Bedsteforældre, Oldeforældre, det er just fra dem, at det første Dødssmæld kommer.

Og den, som engang har hørt det, kan ikke lade være med at lytte efter Øjeblikket, hvor ogsaa det vil gentage sig. Hans Øjne fanges mere og mere af de gamle Kroge i Stuen og de gamle Papirer i Skufferne og alt det, som var, men ikke mere er, saaledes som han føler, at det om ikke alt for længe vil være gaaet ham selv.

Ti Livet er nu engang begyndt at gentage sig.

Det er ikke længere det udtømmelige, som altid bød paa nyt, der uddybede alle Indtryk. Man ser det ikke mere som et uendeligt Hav, hvor lykkelige Briser syntes en at kunne bære bort fra alle gamle Mangler, Forsømmelser og Fejl til uopdagede Eventyrstrande.

Den Dag har været, hvor Du begyndte paa et nyt Hold Venner, efter at de gamle var slidt tynde af Livet, og Du hører disse nye tale, som Du mindes fra de gamle, og venter kun den bitre Efterklang, der fulgte paa engang.

Du faar bestandig nye Kundskaber, men ingen, som organisk gennemtrænger de tidligere og krystalliserer dem i overraskende Former. Hvad Du nu lærer, stiller sig paa Hylde med det andet som Bøger.

Du elsker stadig Kvinder eller en enkelt Kvinde. Men der er Gentagelsens Hygge, ikke Forbavselsens Jubel, over din Kærlighed.

Du er ikke mere en Vandrer og Erobrer. Du har slaaet Dig ned og ordner — i Stykke paa Stykke, samlende, katalogiserende, erindrende.

Griber Dig netop i at sidde stille og erindre.

Og stadig stigende vokser Værdien af Minderne fra den Tid, førend Livet rigtig begyndte, da Du som Barn og ganske ung halvt var indpuppet i tidligere Slægters Liv, halvt følte den søde Trang til at bryde et Puppehylster, som dog endnu ikke behøvede at sprænges.

Det begynder at berøre Dig pinligt, naar selv ligeegyldige jævndrende eller ældre gaar hen og dør. Du kender dem maaske kun af Udseende fra Gaden; men Du har kendt dem fra din tidligste Tid, og deres Bortgang

er uerstattelig. Ingen andre Mennesker paa Jorden kan vække just de Idéforbindelser i dit Sind. Ved at de dør, gaar store Stykker af Livet tabt for Dig eller bliver Dig i hvert Fald vanskeligere at bevare.

Hvad er Dig alle nye Ansigter? Ubeskrevne Tavler eller Tavler, hvorpaa der staar et forretningsmæssigt Regnestykke mellem Dig og dem!

Men alt, hvad der staar igen af det gamle — om det saa kun er døde Stene — faar Betydning ved at gøre Dig det, som svandt, nærværende.

Inde i den ældre Del af en stor, moderne By levede en Mand, som var kommen ud over Midten af Halvtredserne, en Digter og Skribent. Han boede ene og arbejdede meget.

Den Mand hørte til dem, som var mærkede af det lille Dødssmeld fra de gamle Møbler, og han vidste det. Forstod, at han kunde ikke begynde Livet igen. Dertil var hans Blod ikke ungt nok, dertil var hans Anskuelse af Livet alt for uvilkaarlig fæstnet, dertil var han alt for tyngtet af Erindring. Han følte sig sund og arbejdsdygtig, rig paa Stof til at behandle. Men det vilde i Ordets virkelige Forstand blive Memoirer af et Liv.

Han havde været gift; men hans Hustru og hans Barn var døde. Nu var han flyttet hen i den Del af hans Fødeby, som endnu var mindst omdannet fra for en Menneskealdre eller to tilbage.

I hans Barndom og Ungdom havde Byen været en gammeldags befæstet Stad, hvis højeVolde og brede Grave var blevne til hundredeaarige Alléer og stille, rørkransede Skovsøer. Inden for disse Volde laa Gader, hvor

Skæret fra de grønne Træer hvilede i Luften, og Færdselen af Vogne hørte op, naar over Middag Bønderne tog hjem igen til Landet. Uden for Voldene bredte Forstæder sig, spredt bebyggede, med lave Huse, mange Haver og tarvelige Butiker, hvor der ikke kunde gøres store, fine Indkøb. Kongen boede i Byen; Soldater trak op foran hans Slot. Ved Havnen saa man nogle Skibe og meget mere Vand og spadserede om Søndagen ud omkring et tilvokset Kastel. Og saa var Byen Studieby. Paa en med Kæder spærret Plads laa Universitetet, modsat Kirken, skraas overfor den lærde Skole. Latin stod skrevet over Portaler og langs Gesimser, en mægtig gammel Kastanje rakte sine brede Grene ud over Provstegaardens Mur, Gader med Boliger for Studenter mandede ud derved. Og paa den anden Side Pladsen førte andre lærde Stræder ud til de gamle Volde.

I denne Byens Studiekærne havde den ensomme Mand kunnet slaa sig ned; af den var hans Ungdoms Husguder endnu ikke uddrevne. Kun lidet var her bleven forandret.

Og paa en tredje Sal i et gammelt Hjørnested satte han sig fast.

Da han den første Aften slukkede sit Lys, var det med et stille Smil, som han følte, at han ogsaa vilde sove ind med.

Ovenpaa havde der længe lydt nogle trofaste Skridt af en Kvinde, der gik op og ned med et Barn, som kun langsomt vilde falde til Ro; fra et andet Sted i Huset var der kommet nogle ubegribelige, fjerne Lyde, som af Møbler, der blev flyttet, eller sagte Hammerslag; men nu var alting stille.

Den ensomme Mand strakte sig i sin smalle Seng.

Her i dette Hus, midt i hans Barndoms og Ungdoms Gader, syntes ham at være Punktet, hvor Tiden ligesom kunde staa stille og hvile under de med hver Dag frygteligere ilende Aar, der saa hensynsløst fortærede.

Huset laa paa Hjørnet af og havde Indgang fra en lille og for al moderne Færdsel interesseløs Gade. Den løb ud paa den aabne blæsende Bulevard, midt for et af de Anlæg, der var dannet over Rester af de gamle Voldgrave og Glacier, Vogne kunde ikke med Fordel køre ned igennem den, Folk trak aldrig tankeløst denne Vej uden at have noget virkeligt der at gøre.

Her kunde ikke blive andre Butiker end de Brødudsalg og Flødehandler og Rullekældere, der naturligt voksede frem af Kvarteret som Græs og Smaablomster paa en Mark. Her var det endnu muligt at se Stentrin føre op til en lukket Gadedør, der vogtede for en stille Trappegang. Og man gik forbi Stuelejligheder, hvor ikke Varer og udpyntede Fruentimmer stod Skue, men hvor der bag Gardiner sad Kvinder ved et Haandarbejde, eller Børn stod med deres kortklippede Hoveder og morede sig over Legetøj i Vindueskarmen ...

Naar den halvgamle Mand gik omkring i sit nye, ene Hjem og stundom helt kunde falde hen i lutter vemodig Glæde, mindedes han en meget stor Sorg, der havde ramt ham for nogle Aar tilbage. Hans Hustru havde kun rent udvendigt forstaaet den, heller ikke rigtig *villet* forstaa den og netop derved gjort den dobbelt tung og kær for ham.

Den gjaldt det Hus i en af de gamle Gader, hvor han havde levet hele sin Barndom og tidligste Ungdom.

For Enden af Gaden havde dengang ligget den høje, grønne Vold med tætte Løvkroner; dér gik man op om Dagen ad en bred, bar Bakke, forbi den hollandske Vejr-mølle og ind i Skyggen af Lind og Ypern. Men efter Fyr-aften sad Byens Folk paa Bastionernes Bænke med hele det store, frie Himmelhvælv over sig og saa ud over Glaciernes Skrænter og Krat og Gravenes Spejl mellem Rør og Siv. Træer og Marker med enkelte, spredte Bygninger lukkede Synskredsen for dem; midt inde i en By havde Naturen erobret et Stykke kunstigt Fæstningsværk tilbage og givet det igen til Glæde og Lise for Men-nesker.

Oppe paa disse gamle Volde sang og kvidrede Fugle, Luften svirrede af Insekternes Summen, Fiskene sprang højt i Gravene, og om Natten kunde man høre Ræ-ven gø.

Men alt det havde Mennesker raat lagt øde, fældet Træerne, ryddet Krattet, dræbt alt Dyreliv, hakket og skovlet Jorden ned og ud i det klare Vand, kvalt dets blanke Spejl og lavet Naturen om til lurvede Byggegrunde, der planløst solgtes til de Spekulanter, som hurtigst kunde lade Skillingen springe. Og de smurte saa deres Rader af Huskaserner op i Gader, hvor intet grønt Træ skulde trives og intet Pust af Historie kunde svæve i Luften, men hvor Navnene af berømte Mænd prangede godtkøbs paa Hjørnerne.

Da blev alle stille Gader bag Voldene aabnede for Færdselen. Hoverende jævnedes den med Jorden, skabte Passage for Transport af Varer frem og tilbage, trængte

ind og formede om fra det ydre og til saa mangen stille Fold af Menneskenes Sjæl.

Kun enkelte Pletter lodes uforstyrrede tilbage, Hjørner og Kroge og smaa Stræder, som kom til at ligge for langt til Siden af Trafiken, ligesom de Stumper grønne Haver, man ser opstaa paa en Jernbanegrund eller et Gasværk, hvor Trekanter af Jord er blevne skaarne ubrugeligt af mellem Skinner og Bygninger.

Forfatterens Barndomshjem havde hørt til det, som Tilfældet skaanede. Han flyttede ud deraf i sit to og tyvende Aar og forlod det, som man forlader Forældre, sikker paa altid at kunne vende tilbage til dem igen.

Livet havde ført ham meget langt bort fra den gamle Gade og de gamle Mennesker; men som Aarene gik, kom han dog af og til derigennem, alene eller med sin Hustru.

Og hver Gang han saa det gamle Hus bestandig uforandret, følte han den taknemmelige Glæde, som man føler over noget, man egentlig ikke har fortjent.

Engang, da han gik alene, havde han listet sig op ad Trapperne, de næsten hulslidte, jernbeslaaede; hans Haand laa varsomt om det stejle Rækværk i Frygt for, at der fra nogen af Lejlighederne skulde komme fremmede Mennesker ud!

Hvert et Sving af Trappen og hver en Udsigt ud ad Gangvinduet virkede som noget lønligt gemt og aldrig glemt, der pludseligt aabenbarede sig, og som han fandt sig til Rette i saa ganske af sig selv.

Dørene, han gik forbi, var ham fortrolige Indgange ind til det Fantasierige, som engang havde været hans inden for disse lave Karme. Hvis han nu brød derind, burde

Zwiblerne staa i Blomst i Vinduet under Søndagsstilhed og han selv kunne sætte sig hen alene i den lave Lænestol, med en Bog, som han læste i, saa at Tid og Omgivelser forgik. Men naar han da omsider rejste sig og med et adspredt Smil lukkede den i, skulde han engang endnu kunne opleve denne Følelse af, hvor lykkeligt han var bleven ældre, og hvor lokkende meget mere han dog bildte sig ind at vide end paa den saa forældede Dag i Gaar ...

Længe havde han listet sig sagte om i Huset, tilsidst ad Loftsgangene og den smalle Stige helt op til Vejrs og ud paa en bred, flad Altan til at tørre Tøj paa.

Dér stod han, som i sin Tid, under høj, blaa Himmel, midt inde mellem sin Fødebys røde Tage og Skorstenspiber, paa det Sted, af hvis Grund han følte, han var rundet!

Langsomt var han gaaet hjem og havde ikke fortalt sin Hustru om sin Tur herop. Hun vilde have lyttet kærligt til hans Tale, fordi den angik ham, men dog følt hans ensomme Dvælen der som noget af det meget, der vilde fjerne ham fra hende. Og hendes Sorger skulde gøres mindre, ikke øges ...

Aarene kom og gik. Færdselen i den gamle Gade tog mere og mere til. Mange Drosker jog derigennem til Banegaarden paa den anden Side af det gamle Voldterræn, og langt færre Bondevogne rumlede ud og ind ad Gæstgivergaardene. Der hang ikke mere sorte Flag fra Gavlene i de Huse, hvor Farverne boede; Rebslagerkonerne, som sad og solgte i Porte, var forsvundne. Men endnu stod det gamle Hus fuldkommen bevaret med sin Marskandiserkælder, den lille Piskehandel i Stuen, hvor

Gadelygten fra Muren kunde skinne ind, og oppe i Etagerne de samme smalle Ruder med jævne Menneskers Gardiner og Potteplanter bag.

Saa havde Forfatteren været kun en ganske kort Tid borte fra Byen og var vendt tilbage.

En af de første Dage drejede han af fra Hovedstrøget for at have sin stille Glæde ved at gaa langsomt op ad den gamle Gade paa den Flise, ad hvilken han i sin Tid hver Dag vandrede til Skole. Lige over for det gamle Hus vilde han da som sædvanligt skraa over paa den anden Side og se op.

Han gik fremad med al den rolige Forventnings Glæde i sit Sind og sagde netop til sig selv, at nu kom snart Pakhuset med den trekantede Gavl og Kranen lige ved Siden af hans Barndoms Hjem.

Da fór han med et lille Spring helt ud paa Gaden: der stod Stillads, et stort Stillads omkring deroppe ... Aa nej; Herregud! De rev det gamle Hus ned.

Façaden var væk, man kunde alle Etagerne igennem se ind i de forladte Stuer, hvor kulørte Tapetpapirer endnu sad paa Væggene som den sidste Rest af, hvad Mennesker havde levet her.

Aa nej — aa nej; disse Lig af Stuer! Troede han ikke, at det lasede, afblegede Tapet der oppe paa det fordums lille Kvistværelse endnu var det samme, som han for over en Menneskealder siden havde slaaet Sømmet ind i til det første Billede, han for egne Penge havde købt — og nu! Gulvbrædderne var allerede næsten overalt borte, Væggene vilde blive slaaede ned, Skillerum og Inddelinger vilde falde sammen som støvet Sten og Grus og Kalk og raslende Brædder, der blev til en Hob. Og hvor

Menneskers Liv var bleven ført efter sikre, stille Love, formet netop gennem disse Rums Begrænsning og Udsigt, dør vilde nu tom, blaa Luft fylde en bar og aaben Plads. Hvert et Spor af det fordums — af det, som var hans — vilde blive vidsket ud, som havde det aldrig været til.

Kun en eneste Gang senere var han gaaet igennem den Gade, ovre paa den anden Side.

Det var Hotellet paa Hjørnet, som havde købt det gamle Hus for at skaffe mere Plads til sine Gæster. Fuldkommere kunde intet tilintetgøres end sket var med hans Barndoms Hjem; ikke en Linje, ikke den mindste Stump Forhold var bevaret; man begreb blot ikke, at her nogen Sinde havde ligget en selvstændig Bygning, hvor nu et Par Fag af det moderniserede Hotel bredte sig med frempringende Gesimser og glacerede Friser.

Og hvor mange Mennesker havde haft den Betydning for ham som Synet af disse nu forsvundne Mure?

De, som gemte Erindringerne om alt, hvad der havde været det *første* i hans Liv ...

Og nu vidste den snart gamle Mand jo med sig selv, at levet havde han og mistet, haabet havde han og opnaaet noget ganske andet, uforstaaende havde han med bedste Vilje tumlet om imellem andres Uforstand. Og Livet havde været ham en hel Del af en Legeplads, meget af et Arbejds-kammer og noget af en Kirke.

Han var blevet ene og følte det i sit stille Sind, som var han kommen hjem igen og hørte netop nogle af Barne-tidens Klokker ringe.

Ti ensom var han begyndt med stille Barnedrømme; i

hver en Leg med Kammeraterne havde han kun forklædt de Længsler, han blufærdigt skjulte; alle hans Ungdoms store, forbavsede Glæder var kun delte med den tavst fortrolige Ven eller med hende, som havde lært ham Livets dybeste Fortrolighed imellem to, som føler sig alene — og som ikke senere havde ladet ham kende den Ensomhedens Ulykke, man kan føle, netop naar man er to.

II

Konen, som boede paa Kvisten oven over Forfatterens Lejlighed, var nylig bleven Enke og flyttede nu om i sine smaa Stuer for at leje den, som havde Indgang fra Trappen, ud til en enlig Mandsperson.

En Dag, Forfatteren stod uden for sin Dør, saa han den nye Logerende komme op ad Trappen.

Det var en gammel, noget bøjet Mand, lav af Vækst. Hans Tøj var tarveligt, men renligt. Da den fremmede gik forbi sin Husfælle paa tredje Sal, hilste han høfligt. Den anden saa ind i et lavpandet, glat barberet og rynket Ansigt, med smaa Øjne og magre Kinder.

Saa havde Forfatteren faaet taget Overtøjet af og stod inde i sin store, runde Hjørnestue.

Det var Vinterdage og klar Luft; ind ad det ene Fag Vinduer faldt lidt blegt Solskin; Ilden i den store Jernkakkelovn varmede behageligt.

Han gik over Gulvtæppet, forbi Mahognibord og Sofa, hen til en af de høje Bogreoler langs Væggene og stod stille uden at tage den Bog, han vilde have søgt frem.

Den Tanke havde i samme Øjeblik slaaet ham, hvor-

ledes mon det Værelse saa ud dør, lige oven over hans Hovede!

Han smilede ad sig selv. Selvfølgelig var der Jernseng, Vaskestel, Fyrretræsbord, et Par umage Stole, et malet Klædeskab og en Tæpperest foran Sengen eller maaske under Bordet. Hvorfor var dog et saa latterligt Spørgsmaal faldet ham ind?

Det var, fordi der i den dukkede Mands Blik havde været noget, Forfatteren vedkendte sig som sit eget. Denne gamle Mand gik omkring i Ensomhed som han selv. Og rugede over denne Ensomhed, som var Indholdet i hans Liv.

De mødtes af og til; altid hilste den fremmede som en Almuesmand en Herre. Og bestandig var der over hans Ansigt og hans Holdnings Almindelighed et Drag, slet ikke af Sorg eller Vemod, men af en lydløs, inderlig Ensomhed.

Værten havde engang, da han kom med Mandtalslisten, fortalt, at den gamle deroppe var fem og tresindstyve Aar; Konen, han boede hos, troede nok, at han var meget nærig. Han gjorde selv rent i sit lille Værelse, kogte Kaffe om Morgenene og vilde ikke have nogensomhelst Betjening. Der kom aldrig nogen hos ham.

Men en skønne Dag vidste man dog i Huset noget mere. Det stammede fra en ung Mand, som en af Værtens Sønner kendte, og som en Tid i sine Studenterdage havde spist til Middag sammen med den gamle omme i et lille, tarveligt Spisekvarter. Naar Sommeren kom, havde det jo altid tyndet ud derhenne, og Studenten plejede ogsaa at være borte; men Aaret før han skulde tage

sin Eksamen, maatte han blive i Byen og læse, ogsaa i den varme Tid. Saa en Dag var den lille, gamle Mand og han gaaet sammen ned ad Gaden. Studenten havde altid syntes, naar han bagefter tænkte over det, at det var faldet lidt arrangeret, uden egentlig at kunne mindes hvorledes.

Men den gamle havde da endt med forsigtigt at bede Studenten se noget igennem, som han havde skrevet, for om det var stavet ganske rigtigt.

Og lidt efter lidt, som hans Sky var bleven mere og mere overvundet, havde han laant Studenten flere og flere tynde, tæt beskrevne, linjerede Smaabøger, hvori han havde prøvet paa at skildre sit Levnetsløb.

Pludselig var han imidlertid hørt op og vilde ikke ud med flere, Fortsættelsen, sagde han, kunde han rette igennem alene, for han havde jo god Tid og troede nok, at alle Ord nu var forekommet ikke en, men flere Gange.

Og det, Studenten havde læst, var, efter hvad han sagde, utrolig morsomt imod sin Vilje, netop ved dets ubegribelige Bredde og Alvor. Studenten, som interesserede sig for alle Slags Kuriosa, havde saamænd afskrevet store Parter deraf i et gammelt Kollegiehefte, som ikke var bleven brugt færdigt paa Forelæsningerne.

Forfatteren havde hørt omhyggeligt efter.

„Det Hefte kunde De laane mig,“ sagde han, „hvis De har det endnu.“

Jo, det stod vistnok paa en Hylde hjemme.

Og den unge Mand bragte det ogsaa ...

En Aften sad da Forfatteren ved sin Lampe og læste i det ham udlaante Hefte.

Efter at have løbet nogle Sider af det igennem, bladede han tilbage igen til en Titel, som Studenten havde skrevet forrest. Den lød: Brudstykke af Hr. N. N.'s langsommelige og mærkværdige Hændelser. Afskrevne til Skræk og Advarsel for dem, der samler paa kuriøse Materier.

Hvor unge Mennesker og det, man kaldte dannede Mennesker, kunde være ukærlige, vigtige, raa i Sjælen! Selv om de, som den, der havde skrevet dette, virkede uendelig godmodigt. Men Godmodighed — var det ikke en Egenskab, man fik mindre og mindre Respekt for med Aarene? Var den i Virkeligheden andet end en Sindets Magelighed, som dejligt lod sig forene med stupid Egenkærlighed og brutal Dumhed?

Sikkert og vist havde denne Almuesmand skrevet uendelig langsommeligt; men virkede ikke hans „Beskrivelse af hele mit Levnetsløb“ netop gribende i al sin opremsende Armod? Var det ikke som at se ud over en uendeligt karrig, stenet Mark, hvor stakkels ubehjælpomme Mennesker med deres bare Hænder og fattige Redskaber havde slidt og slæbt sig en mager Afgrøde til!

Han var begyndt med at nævne sit fulde Navn, Bondebyen, hvor han var født, Sogn, Herred, Amt, Daabsdag — alt det, som havde været denne Almuesmands Papirer overfor hans Øvrighed, det, der alene kunde skille ham fra Verdens Tusinder af andre Smaafolk. Der var slet intet for ham at give væk.

I sit tolvte Aar var han kommen ud at tjene, havde siden lært Skræderprofessionen, men maattet hjem paa Landet at skræderere, inden Læretiden rigtig var omme. Saa kom han som Soldat til den store By. Og dør blev

han tolv Aar. Som en Sten, der er flyttet og nu maa ligge, hvor den er væltet hen.

Og alle disse Barneaar paa Landet, hele Ungdomstiden inde i den store By, var kun en ydmygt nøjagtig, forsigtig Tællen op af Husbønder og Overordnede og Fortjeneste, en eneste dukket Nakke, et stort ængsteligt Blik ud imod Sulten. Her var ikke en Farve, ikke en anskuelig Streg, intet Spor af noget Stilens Perspektiv, kun er ærbødig Registrering af alle de Personer og Bestillinger, som havde haft hans stakkels Skæbne i deres Haand.

„Lige efter Tjenesten,“ stod der „var omtrent den daarligste Tid, jeg i min Livsperiode havde haft. Og hos den nye Oppasser til min Kaptajn fik jeg Lov til at sidde paa en Kvist til Gaarden med noget Tøj at reparere; men det hørte snart op. Men saa begyndte jeg at faa adskillige smaa Konditioner eller Tjenester efter Aviserne eller gennem Folk, som jeg var saa heldig og anbefalede mig til andre.“

Nogle af alle disse mange Principaler var „meget vanskelige at tjene; men paa de fleste Steder af Konditionerne kunde jeg dog holde ved i baade to og tre og fire Aar.“

En af Pladserne fra de sidste Aar havde været hos en Madame, „som lavede Middagsspisning ud af Huset, og hvor jeg bragte den om. Jeg kom omsider til at staa ualmindelig godt hos Familien, uagtet Madamen undertiden var meget lunefuld og haard i Talen. Jeg var heldig og beholdt min Kondition for omtrent fire—fem Aar, indtil Madamen ophørte med sin Madlavning paa Grund af Alderdom og Svagelighed. Jeg var inviteret dertil en

Juledag for at spise en god Middag, nogen Tid efter at jeg var kommen derfra.“

Og der fulgte noget senere: „Men en Tid efter igen døde hun, og jeg blev underrettet om af Manden, at jeg kunde gaa og se hende som Lig i Ligkapellet den Dag, hun blev begravet, som jeg gjorde og tillige fulgte noget efter Ligfølget med en vis Dybsindighed over, at jeg havde fortabt en Madmoder, som jeg havde haft for mange Aar.“

Regnskaber stod ført ind midt i Levnetsbeskrivelsen efter gamle Regnskabsbøger, som han bestandig havde gemt; hver en Skilling var skrevet op, som han havde kunnet sætte ind i Sparekassen, og hver en, som han havde været nødt til at tage ud igen for Sygdoms Skyld, eller naar det havde manglet paa Arbejde.

Linje efter Linje fortalte med samme tørre Selvfølgelighed om et tarveligt udrustet Menneskes uafslættelige Kamp mod de kolde Penge. De stod for ham og vogtede paa al Livets Herlighed, saa han end ikke vovede at løfte sit Blik fra Brostenene op imod den. Han var angst for Pengene, og han bøjede sig smigrende helt ned til Jorden for dem, i et stille brændende Ønske om maa-ske dog engang at kunne vinde dem for sig.

Og pludselig kom det, ganske kort, som den aabenbare Eksplosion af lange Tidens hemmelige Forsæt: I September Maaned rejste jeg saa til Amerika.

Videre fulgte den omstændeligste Redegørelse for alle Rejsens Stationer og Omkostninger uden et Blik ud over det, at Dagene og Pengene gik.

Ovre i det nye Land begyndte det ganske ligesom hjemme med den selvfølgelige Optælling af Arbejde;

Brænde havde han hugget og savet; losset Skibe med Brædder; trillet Salt, men maatte opgive det som „et dog altfor haardt Arbejde“ og gaaet ledig, indtil hans „saare Hænder blev lægte“. Men saa fik han for lang Tid „temmelig forjaget, men meget godt“ Skræderarbejde.

Og da fandtes for første Gang i Optegnelserne et Udbrud af Glæde.

Paa en Plads, som var langt større end den, der var ofret Fremstillingen af hele Rækker af Aar forud, stod der: „Jeg fandt mig vel tilfreds i det nye Land Amerika. Almindelig Søndag nød jeg min gode Frokost, bestaaende af flere Kødretter med fint Brød og stuvede Kartoffler og Kager med adskillige Desserter af syltede Frugter, Kaffe eller Te, som man ønskede. Og foretog mine Formiddagsture, enten med nogen eller alene, til de fineste Gader og fulgte dem i lang Distance langs med Søen. Og besaa alle de store hvide Marmorresidences, som bebos af de største Kapitalister eller Handelsmænd, og tillige med paa samme Tur gik ind i flere store og overmaade pragtfulde Kirker og vendte tilbage til Middag, som bestod saa som af Suppe, vekselvis med forskellige Slags delikate Kødretter og forskellige Frugtdesserter og en pie (Poststeg). Aftensmad er omtrent som Frokost.“

Der var kommet Farve over hans Tilfredsstillelse af sin Sult; den hemmelige Angst for Nøden knugede ikke mere hans Blik ned mod Jorden. Han havde faaet lært at se sig omkring.

Og al hans skælvende Betagelse af Rigdom og stakels fattige Beundring for det udvendigt store havde faaet Mæle.

Som paa forklaret Afstand saa han under sine Ture

i „de store, fine Gader, danske Mile lange, det amerikanske Publikum færdes med Damer af vidunderlige Skønheder“. Og „i Løbet af et Aar tiltagede den Lyst sig mere og mere hos mig til at rejse for at grave Guld, hvor der var Guldminer“.

Ikke gaa og bytte sig langsommeligt Guldet til; nej vinde „det skønne og ædle Metal“, som han kaldte det, frem af Jorden.

„Det skønne og ædle Metal“! Hvor laa der ikke en hemmelighedsfuld Genklang af højtidelig Tale i hans Brug af disse Ord! Og en Dristighed, Flugt og Fantasi i hans Planer som ingen Sinde før!

Han kom af Sted og blev en Morgen i en lille By ude i Minedistrikterne for en kort Tid taget i Arbejde af en Mand, som ejede en Minegrund, og blandt hvis Folk en var bleven syg.

„Men dette var mig overmaade strengt. Dog saa holdt jeg ved. Mine Hænder blev tykke, stive og ømme, ligeledes Kroppen, saa at jeg om Aftenen knapt kunde gaa. En Dag kom saa Manden, som var bleven rask igen, og tog min Plads. Det syntes mig som noget nedværdigende for mig, bedrøveligt paa en Maade, men som en Lindring paa en anden Maade. Jeg gik til en af Ejerne og fik min Betaling vejet af i Guld. Det syntes mig som for at være saa meget lidet, efterdi jeg dengang ikke vidste noget rigtigt endnu om Gulds Værdi. Men dog saa var det godt, da det var fire Dollars om Dagen. Og jeg saa mig noget mere omkring; men Landet syntes mig for haardt, ligesom alt for fremmed, og jeg blev nødsaget til at beslutte at gaa alene til Fods til, hvor jeg kunde komme paa en Dampbaad ned ad Floden og tilbage. — Jeg for-

lod saa Byen en Eftermiddag. Vejret var alletider smukt og noget varmt. Jeg saa mig tilbage efter Byen, saa længe jeg kunde se den og det høje Bjerg (mountain), som var nær ved, og tænkte saa igen, at nu maatte jeg forlade saadan et Guldmineland, som jeg fornemmeligen havde haft i Tankerne; dog jeg fortsatte min Vej med mine Ting paa Nakken.“

Men i det første Rejsehus, hvor han, efter seks Dages Strabadser, tyede ind for at bede om en Drik Vand, indhentede hans Skæbne ham i Skikkelse af en Amerikaner, som skulde have Oksekarrer, læssede med Maskiner, drevet op i Gulddistrikterne og manglede en Mand.

Dampbaaden var just sejlet ned ad Floden, og en ny vilde først komme om en lille Maanedstid, saa for at friste Livet maatte han gaa tilbage igen med Okserne.

Og da blev han i Guldlandet, trods alle Anstrengelser, fordi „det nu syntes mig at skulle være min Lykke“.

Det mest ensformige, evindeligt fortsatte Slid og Slæb begyndte. For lidt sammensparet Arbejdsløn købte han Part i en Grund, blev bedraget sin Fortjeneste fra, arbejdede lidt sammen igen, købte Part i en anden Grund, mistede igen, trællede og slæbte, kom „i Company, denne Gang med en ærlig american“, kunde efter tre Aars Forløb sætte en Sum ind i den nærmeste Bys Bank.

Men her havde Studenten gjort en Note, som fortalte, at i Originalen, der havde været skrevet med Blyant, var alle de Summer, den gamle fremtidig anførte som satte ind i Banken, forsigtigt slettede ud igen med Vidskelæder. Ingen fremmed skulde dog kunne faa at vide, hvor meget han nu ejede!

Naar Vinteren begyndte at blive haard, kunde Guld-

graverne til Tider ikke arbejde længere, og de tog da ind til en By, eller de overvintrede i deres Dale i smaa, enlige Blokhuse, som de selv byggede.

„Mange,“ stod der optegnet, „svirede og sværmede deres Penge op i Byen hos Værtshusholdere (saloon keepers) og med Kortspillere (gamblers). Og den lille By var en sand Type paa Drikkeri, Slagsmaal, Tyveri, Bedrageri og hvad som værre var. Rettergang for Slagsmaal og Drukkenskab var der, hver en Dag, som gik. Al Utugtighed osv. foregik i høj Grad. Mange, som havde et Køretøj, sværmede i Værtshusene og tog Varer ind paa Kredit hos Købmændene og rømmede saa bort fra Byen til Vogns. Og naar de havde en god Fart og kunde komme ud af det Territory, kunde ikke nogen efter Loven gøre dem noget. Men hvor meget skurkagtig onskabsfuldt eller lovløst Pak som var der, saa var der igen nogle, selv af Arbejderstanden, som var af saa bestemt en Karakter, som om det var indfødt ved dem, at de betalte hver sit punktligt og tillige var gode og høflige Mennesker og afholdt sig fra alt andet Udskud. Og dem holdt jeg mig gerne fast ved og vilde blive ubemærket af de andre, efter Mulighed; for af dem kunde man risikere, at de vilde altid gerne med et glat Ansigt forsøge paa at forføre nogen til stor Fordel, men som blev til Ulykke og at mange tabte alt, hvad de i Aarevis og i det haarde Arbejde havde samlet sammen. Og fra mig er der ogsaa stjaalet Guld, som jeg slet ikke turde tale om. Og Penge, som jeg laante nogen, blev af somme betalt tilbage med den passende Rente og taknemmeligt; men andre blev bare mine Fjender.“

Saa byggede han sig selv et lille Blokhús ude i Mine-

egnen, „fordi som jeg tænkte, at det var godt at have et Tilværelsessted at være alene om Vinteren og tillige at forsøge paa, naar Kulden tillod det, at finde Guld i den lille Dal ogsaa om Vinteren, fordi jeg nu var i det Land, hvor der kunde tjenes Penge (where money is to be made). Og Aaret efter bad en af Minerne, Price, som vilde en Vinterrejse til adskillige Byer, mig om at tage hans Kat til mig. Katten havde dels været hos den ene og anden Miner, men Price havde fra først af oprejst ham som Killing. Det var en ualmindelig stor og sort, pæn Kat ved Navn Tom eller Thomas. Han var fed og glinsende som Silke, fordi han om Sommeren opholdt sig mellem Træerne og søgte sin Føde der som af Mus eller Fugle. Jeg underholdt mig meget med ham, naar jeg blev træt af at læse eller skrive, som jeg prøvede meget paa og oversatte indtil engelsk ved Hjælp af en Ordbog. Han var klog og kælen og ligesom forstod sig paa at lege. Og naar jeg sad og læste eller deslige, vilde han springe op paa en Hylde i Mørke og blive siddende, og naar det saa traf sig, at jeg saa omkring efter ham, saa han saa stift ned paa mig med sine plirende Øjne, som om han morede sig med at skjule sig for mig. Jeg fordrev saaledes Vinteren og blev godt udhvilet.“

Her var imidlertid den unge Students Taalmodighed begyndt at trættes. Han skrev: I en stadig genkommende Ensformighed fortsættes nu Optegnelserne over 27 — skriver syv og tyve — Aars Arbejden i Minedistrikterne og Ophold, dels i en lille By, dels i Mandens „Cabin“ med samt den obligate Indsættelse af Penge i Banken (Summerne udviskede!), indtil han, en og tredsindstyve Aar gammel, „da fattede min ofte gentagne Beslutning

om, at nu vilde jeg hjem til mit Fædreneland. Da Dampere fra New York stod ud ad Stor Havet efter, blev jeg ved at holde Øje med Kysten, saa længe som jeg kunde skimte den, indtil den lige som forsvandt. Med en Slags Rørelse i Tankerne, at det var dog det Land, som jeg har at takke for, hvad jeg har; og om jeg har arbejdet meget haardt for det, saa kunde jeg dog aldrig have tjent lignende paa samme Maade ved at arbejde i mit Fædreland.“

Og Manden var saa kommen *hjem*. Ligesom den, der nu sad og læste hans Optegnelser, syntes, at han selv var kommen det.

Her var imidlertid Afskriften af Originalteksten næsten ganske hørt op. Studenten havde fortsat med let løbende Pen: Umiddelbart efter Hjemkomsten tager han ud paa Landet for at hilse paa sine Forældre og Sødskende, med hvem han sikkert ikke har vekslet et Ord, hverken mundtligt eller skriftligt, siden han som Soldat kom til Byen. De uhyre vidtløftige Optegnelser, der med største Omstændelighed gør Rede for enhver, han er traadt i mindste Smule Forbindelse med, indeholder ikke et eneste Ord om dem. — Selvfølgelig er nu Forældrene længst døde og borte, og ikke Spor af deres Grave at finde paa Bondekirkegaarden, hvor der jo ikke rejses store Monumenter over Smaafolk. Hans to Sødskende er, som han selv, vandrede bort fra Egnen, uden at nogen mere ved hvorhen. Efter at Huset er bleven solgt, er det brudt ned og bygget op igen længere fremme paa Marken ...

Forfatteren stoppede op og læste igen: Selvfølgelig er nu Forældrene længst døde og borte og ikke Spor af deres Grave at finde ...

Var det saa selvfølgeligt? Ja, Ungdommen er jo viis. Det er selvfølgeligt, at Livet ikke giver Respit. Det lader en ikke genopvække det forglemte, indhente det forsmætte, leve om igen det, man i sin Tid slog ihjel, eller lod dø hen.

Den gamle Mand traf altsaa ingen hjemme mere.

Han tog tilbage til den store By, lejede sig et Værelse og begyndte at vandre lange, ensomme Ture.

Studenten havde anført et Par Prøver, hvori Bygninger og Spadsereveje, Anlæg og Gadenavne paa det udførligste var noterede, og der stod angivet, hvad Tid paa Dagen den gamle Mand var gaaet ud, og naar han kom til sit Spisekvarter og siden efter vendte hjem ...

Forfatteren lod et Øjeblik Papiret synke og lyttede uvilkaarligt op efter: Der var som vanligt ikke en Lyd at høre!

Den Mand oven over hans Hovede maatte jo leve i en Luft af Ensomhed, hvoraf hvert Fnug af Liv var borte, og kun Tiden bleven tilbage.

Og det den bitre, stirrende, ubarmhjertige Tid, som ikke sparer for et Sekund; ikke den, der naadigt er falden til Hvile som en Lindring.

Men hvor kunde da hans Træk bære Præget af denne enfoldigt stille Ro, naar han langsomt kom stigende op ad Trappen!

Forfateren vendte det sidste Blad i det beskrevne Hefte.

Der stod i Fortsættelsen af de andre Fortællinger om lange Ture endnu dette:

„Jeg begyndte nu i Zig-Zag at spadsere gennem alle Kirkegaarde, for om Mulighed skulde være til at finde

nogle døde, som jeg i tidligere Tid havde kendt som Husbonde eller Bekendtere ...“

Saa rædselsfuldt ene var altsaa denne Mand, at han end ikke havde sine egne Døde!

III

Det var hændet en Dag, da Forfatteren kun var en lille fem Aars Dreng, at han havde set to alvorlige Mænd blive lukket ind i hans Moders Stue. Han havde ikke set dem blive lukket ud igen.

Det stod altid for ham, at de var kommen ind som almindelige Mennesker og forsvundne som hemmelighedsfulde Buddragere.

Efter lang Tids Venten var der bleven aabnet for den tillukkede Stue. Den laa halvdunkel hen, med Persienner trukket ned for Solen. Hans Moder stod der alene.

Og da tog hun ham ind til sig og op paa sit Skød.

„Du har mistet din Fader, min lille Dreng!“

Og Barnet følte hendes varme Taarer rinde saa underligt stille ned ad hans Pande, at han blev bange og gav sig til at græde med i Skræk og gemte sig ind ved hendes Bryst og syntes, at han turde aldrig slippe ud af disse Arme, der slyngede sig om ham.

Kun faa Aar efter var hans Moder i sin Kiste bleven baaret ned ad Trapperne under hele den uhyggelige Mod-sætning mellem ligegyldige fremmede Mænds Greb om en lang, sort Trækasse, der skal svinges og drejes, og sørgende Menneskers stumme Stirren efter disse sorte

Fjæle, der har taget noget fra dem, som ingen Magt i Verden giver tilbage ...

Ved sin Bedstefaders Haand vandrede han da som Dreng lange Ture over de gamle Volde til Kirkegaarden, der laa uden for en af Byens Porte.

Dør gik den gamle Mand og den lille Dreng imellem høje Træer og oprejste Mindesmærker, og dør skulde han lære sine Forældre fuldt at kende. Forældre, der var døde, men som levede langt mere end nogen levende, i hvert et eneste lille Minde, i hver omhyggelig vogtet Erindring, i al de ældres Talen og Fortællen om dem. Forældre, der netop aldrig var bleven andet end Forældre for ham.

Og alle de, som gik bort, de ældede Bedsteforældre, den netop udvoksne Ungdomsven, Sødskende og Kammerater, Barnet og nu sidst hans Hustru, de var jo ikke døde, nogen af dem. De levede endnu omkring ham, fordi han virkelig havde levet med dem. For det Liv, som engang er levet, kan slet ikke forgaa, lad det have været nok saa misforstaaet og ufuldstændigt, blot det er levet!

Hans Døde omgav ham bestandig. De kom til ham og slettede al Tid og Afstand ud, lod ham falde hen om Aftenen i en ganske barnlig Drøm, bragte ved Dagens haarde Lys al Tilværelsens langsomt samlede Forkalkning til at briste omkring Hjerter og Forstand, saa at han følte ungt igen for store, fjerne Maal.

Deres Røst var saa langt alvorligere end Menneskers, fordi den rummede alt det uopretteliges Vemod; men den var saa meget mildere, fordi den havde maattet forsone sig med Tanken om alt det, som ikke blev. Den ejede hele det afgjortes dybe Ro, intet af den pinefuldt oprivende

Spørgen, om det dog ikke, paa Trods af al Fornuft, endnu skulde kunne lykkes.

De Døde holder Dom, kan netop holde Dom, fordi de ikke mere er Part i Sagen.

Og ingen undviger deres Dom, for hvilken al Forhaabnings Bagdør er stængt til.

Deres Kendelse maa lydes, opfyldes, afsones. Men den er uden al Menneskenes ubevidste Uretfærdighed.

Og han, den stakkels, gamle Almuesmand, som Forfatteren saa stige op ad Trappen med sit stille Ansigt eller stige ned igen med sin smalle, glatte Nakke, han ejede ikke saa meget som en eneste lille anskuelig Stump Kirkegaardsjord, hvorfra Minder om hans Døde kunde svinge sig i Vejret.

Fattigt og tørt, under Armodens Stenhaand, havde hans Liv sammen med dem været ført, Glemselens Rust havde roligt kunnet tære de karrige Minder i alle de rastløst anstrengte Aar, hvor ikke et eneste kostbart Minut turde gaa tabt i Trællesløbet for Pengene.

Nu havde han disse Penge i sin Haand og længtes tilbage efter noget, der stod for ham uden sikkert Indhold men som en Drøm, hvori han fredeligt og roligt ønskede at dvæle.

Og saa var det altsammen borte, Mennesker, Hus — lige ned til Gravene.

Alt det, som var nødvendigt for hos denne udslidte Almuesmand at give Erindringen Liv.

Han ejede jo ikke Kulturmenneskets Rigdom paa Idéforbindelser. Hans Liv havde været de haandgribelige Ting, hans Religion behøvede en Fetisch, hans Smule Fantasi de synlige Minder saa langt mere end andre —

end Forfatteren, der sad her midt inde i sin Barndoms By, mellem Møbler, hvoraf hvert eneste havde sin Historie knyttet til hans, blandt Bøger, Papirer, Billeder paa Væggen, der dannede en uovervindelig Hær i Kampen for at bevare alt det, som ikke mere var.

Saa stærk og rig, han var, imod den andens nøgne Fattigdom! —

Da var det en smuk Sommerdag. Forfatteren havde gaaet længe omkring i Byens Udkant, helt til den nye Kirkegaard, der skraanede ned mod Stranden.

En af de store Sporvogne tømtes langsomt, og mellem dem, der steg ud, saa han sin Husfælle fra Kvisten, lidt dukket og forsigtig, som den, der altid er rede til tavs at gaa af Vejen; men sindig og rolig, som den, der vandrer sin kendte Gang, han holder af.

Han bar en lille Potteplante i sin Haand.

Havde han omsider paa denne Kirkegaard fundet en af dem fra gammel Tid, han søgte? En, han maaske dengang kun flygtigt havde kendt, men hvis Grav nu var bleven et Valfartssted for hans Erindring!

Og dog — hvor var det muligt her, hvor den voksende Storby først ret nylig var begyndt at tømme sine Døde ud og ud?

Forfatteren kunde ikke lade være paa Afstand at følge efter.

Den gamle Mand gik ned ad en Allé af høje, brede Løvtræer, som var bleven staaende endnu fra den Tid, da her laa en grevelig Lystgaard, hvis Bygninger og Marker den store By længst havde slettet ud. Nu laa der fine Grave ned imod den fordums Indkørsel, hegnede med

Jerngitre, beplantede med Roser og mørke Tujaer. Sørgedpile voksede rundt iblandt og Hængeask, som Vedbend slyngede sig op ad. Adskillige af de nye Træer var skudt godt i Vejret og havde skyggefulde Kroner, de ældste Grave kunde maaske ogsaa snart blive henved en Menneskealder gamle.

Men den lille Mand gik stadig videre, ud over aabent, frit Terræn, med friske Grave, lavere Vækster og kun enkelte Grupper slanke Træer.

Et Sted stod nogle Birke sammen i en lille Lund.

Her standsede Forfatteren.

Barnekirkegaarden laa foran ham med alle de mange Smaagrave, vel højst et Par Alen lange og godt en Alen brede, alle hegnede med Buksbomhække, der gjorde, at de virkede endnu mere som bitte smaa Felter paa Kirkegaardens Tavl.

Og midt der ind i gik den lille dukkede Mand med sin Potteplante. Han satte sig paa en af de ganske smaa Grave. Det saa paa Afstand næsten ud, som om de lave Buksbomhække viklede sig om hans Fødder.

Da traadte Forfatteren frem fra Træernes Skygge og gik lige hen imod ham.

Den anden saa straks op, da han hørte hans Skridt, og hilste næsten med det samme. Han havde rejst sig fra en lille Taburet af Jern, han sad paa.

„Jeg saa Dem sidde her paa Graven og vilde gerne hilse paa Dem. De kender mig nok.“

„Jo — jeg ser jo hver Dag Deres Navn paa Døren.“

Der laa lidt af forknyt Overraskelse i Blikket.

Var det ikke netop Synd og Skam at krænke denne Ensomhed!

Forfatterens Blik var løbet hen over en lille Marmorplade mellem Gravens Blomster. Der stod med store Bogstaver Mandens Navn under en Indskrift om, at her hvilede hans nogle Maaneder gamle Barn.

„Ja,“ begyndte saa den gamle langsomt, „De forstaar maaske ikke mig som ældre Mand og saa saadan et lille Barn!“

„Jeg troede ikke, at De havde været gift,“ sagde Forfatteren og følte sine Ord som underligt fløve og flade, medens han tænkte videre, at Studentens Optegnelser var jo blevet afsluttede for nogle Aar siden, saa der kunde være hændet meget senere.

Den anden rystede stille paa Hovedet: „Nej, det var jo netop det, at jeg kunde ikke gifte hende. Penge sank i hende som en Sten i Vand.“

Forfatteren tav.

Men den gamle blev ved: „For jeg har været i Amerika i syv og tyve Aar. Og som saadan var der ikke Tanke paa Giftermaal, for jeg stod i for haardt Arbejde. Men saa havde jeg været hjemme igen i mere end et helt Aar ...“

Forfatteren nikkede, han vidste god Besked om det meget lange Aar; nu kunde den anden fortsætte.

Og den gamle fortsatte ogsaa ganske roligt: „... og saa saa jeg i Avisen et Avertissement om en midaldrende Enke med et smukt Hjem. Hun ønskede at indgaa Ægteskab med en midaldrende Mand. Og det er hende, der er Moder til Barnet.“

„Men vil De dog ikke sidde ned?“ afbrød han sig selv høfligt.

Han skrævede sindigt over den lille Hæk til Nabo-

graven: „Her inde, det er en Mands, han anbefalede mig de Stole. Jeg kan sætte mig paa hans.“

De sad da dør, hver paa sin lille Jernstol, med den lave Buksbombæk imellem sig, og han begyndte igen: „Til at passe saadan et lille Barn var hun alt for ligegyldig og ikke proper. Og der var ingen anden Tanke ved hende end gaa rundt i hendes gamle Slobrok og ikke røre Hænderne til andet end spise Tørmad og drikke Kaffe, og saa lagde Veninden og hun Kort op og spaaede hinanden. — Tror De paa Spaaning?“

„Nej —“

„Det gør jeg heller ikke; for de kunde aldrig se noget for Barnet, som var rigtigt. Og det var dog det vigtigste.“

Han tav lidt, men tog saa fat paa ny, betænksomt: „Dengang jeg kom ud til hende første Gang, saa havde hun og Veninden et Overstykke, som de brugte tilsammen, naar de skulde ud. Og saa gør man sig jo de Tanker, at hvis man gifter saadan en, som kender til Fattigdom, saa skulde de ikke ødelægge noget og være lidt paaskønnende; men nu, siden vi er kommen til at tale om det, saa skal jeg dog alligevel vise Dem ...“

Han tog først Hatten af, lagde den forsigtigt paa den lille, lave Hæk, tørrede sig med et Lommetørklæde hen over Panden og fik af Lommen en stor Tegnebog frem.

„Om det kan interessere Dem at se, hvad hun har kostet mig?“

Og paa en Række omhyggelig linjerede Blade stod der anført Sum paa Sum for Kaabe, Hat, Fodtøj, Mad, Husleje og somme Tider blot ud for et: „paatrængende forlangt“. Det naaede et langt Stykke ind paa det andet tusinde.

„Og deri mankerer endnu Udgift til Ægteskabspapirerne, som blev forspildt. Rent ud forspildt. — Det skal jo da være *meget* slemme Forhold, naar man har lagt saa mange Penge og saa opgiver en Ægtestand uden Resultat ...“

„Ja og Barnet,“ syntes Forfatteren, at han maatte indskyde.

Den gamle rokkede igen lidt med Hovedet: „Netop for Barnet kunde jeg slet ikke gifte hende. Og hun sagde, at nu havde hun mig helt og holdent, da hun skulde have Barnet. Vi havde jo faaet Ringe, saa det var en Forlovelsesstand. Men saa kom alt det op, hvad hun skyldte væk i Kvarteret, og om Veninden, saadan som de havde floreret med finere Herrer og altid reddet Penge. Jeg blev kun ved at holde ved hende, for om jeg kunde faa Barnet adopteret fra hende engang, naar det var bleven født, og saa maatte jeg jo betale for Barnets Skyld. Og dengang, det var bleven født, for, at det ikke skulde lide noget. Det forstaar De nok.“

Han puttede omhyggeligt sin Tegnebog, som han havde beholdt i Haanden, ned i Lommen igen.

„For De kan ellers tro, at det var et dejligt Barn. Det sagde de da ogsaa begge to, at det var et velskabt Barn og i min sande Lignelse. Haaret, det var lyst og tykt og med lidt til at rejse sig op ligesom en lille Top paa Forhovedet oven Panden, lignende som — jeg véd ikke, om De kan se, det kan ogsaa somme Tider rejse sig saadan paa mig, det jeg har tilbage.“

Han tog sig med Fingrene op paa Panden og i en lille Rest vissent, pjudsket Haar.

„Det sagde da altid Veninden,“ føjede han til, „og hun

havde nu et godt Syn for Børn og hvem de lignede. Det, maa man indrømme.“

Forfatteren sagde ikke et Ord.

„Naar jeg saadan sad i Sofaen og holdt det,“ blev den gamle ved, „og gyngede med det saa smaat, saa kunde det sove ind i Armene paa mig, og naar det vaagnede, saa det saa tilfredsstillende op paa mig. Det var vel tilfreds, kunde man godt sige, og forholdsvis meget klogt efter Alderen at være. Der var heller ingen, som kom og saa det af Moderens og Venindens Bekendte, uden at de straks skulde sige, at for hver Dag, der gik, saa lignede det mig mer og mer. Det gjorde det virkelig ogsaa. Og maaske vilde det i Tiden ogsaa være kommet til at ligne mig i Sindelag. Det tror jeg da nok. Og jeg tænkte saa tit, at naar nu Tiden kom, at det skulde konfirmeres, saa var jeg dog ikke mere end syv og halvfjerds Aar, og det kunde jeg da opleve. Men saa tog Vorherre det. Og den sidste Dag laa det saa fredeligt hen, og jeg gav det nogle Theskefulde Vin og Vand, og den Dag skulde hun vadske sit Tøj tilsammen med Venindens, som de gjorde meget daarligt, men saa havde jeg god Anledning til at være alene med Barnet. Og jeg talte til det i Enlighed, og det spillede helt Øjnene op, for ligesom det forstod alting, som jeg sagde, at det var noget godt, jeg talte om. Og jeg fremsagde en lille Bøn for det, enten til Bedring, hvis det skulde leve, eller, hvis ikke, at Vor Herre vilde tage det hjem til de andre Børn — saadan lignende som vi i Amerika har i den store Bønnebog. Og saa døde det ...“

Forfatteren rejste sig langsomt.

„Ja. — Nu vil jeg ikke forstyrre Dem længere. De skal jo ogsaa have Deres lille Blomst sat ned i Jorden.“

Den gamle Mand havde ærbødigt rejst sig: „Aa det har ikke noget at sige. For jeg bliver her dog længe.“

„Men nu er det bedst, jeg gaar —“

„Ja, jeg beder undskylde, om jeg maaske har snakket for meget. Men jeg snakker ellers sjældent med nogen uden med Manden her ved Siden af, som anbefalede mig de Stole.“

Forfatteren stod lidt.

Saa sagde han: „Tak for det, De har fortalt mig — jeg mener, fordi De havde Tillid til mig.“

Den anden saa med lidt aaben Mund paa ham: „Aa, ja, Tak — det har jeg saamænd ikke saadan tænkt over. Det kom sig jo saadan, da jeg saa Dem, og vi nu bor i Hus sammen.“

„Farvel!“

„Farvel, min Herre!“

Forfatteren gik langsomt tilbage over den store Kirkegaard.

Heraf var altsaa Roen kommen, den, der laa over den gamles Skikkelse og Træk!

Døden havde dog haft sit velsignede Bud inden for hans Dør. Livet havde dog været naadigt og skænket ham Erindring. Menneskene havde dog atter en Gang i deres Lavhed og Løgnagtighed maattet tjene det skønne, fromme Bedrag.

IV

Sommeren gik, og Vinteren kom.

Om Aftenen kunde det da hænde, at der lød en sagte Ringen nede paa tredje Sal, og han der oppe fra stod uden for og blev lukket ind.

Her i den store, lune Stue mellem de mange Bøger og hos den opmærksomt lyttende Mand fandt han sig hyggeligt tilpas.

„Jeg har selv skrevet et Par Bøger for mig selv,“ sagde han en Aften.

Forfatteren sagde intet om, at han vist kendte en stor Del af den ene.

„Det er min Levnetsbeskrivelse her hjemme fra og fra Amerika, og da jeg var kommen hjem igen og gjorde Bekendtskab med Moderen til Barnet. Og saa er der Bogen om Barnet.“

„Bogen om Barnet?“

„Ja, den er kun om Barnet, til Erindring, og om Graven.“

Han bragte dem begge en Aften.

„Men De har jo ikke ført Deres Levnetsbeskrivelse videre efter Barnets Fødsel,“ sagde Forfatteren; han bladede foreløbig de mange Sider igennem.

Den anden saa op paa ham: „Nej, for saa er der jo kun Barnet.“

Og da Forfatteren en Dag havde læst begge de to Bøger, vidste han til Overflod, at der var kun det døde Barn i dette levende Menneskes Liv.

Det havde han jo læst i Studentens Afskrift, at den gamle Mand om Vinteren ovre i Amerika i sin Cabin

havde skrevet meget efter den store amerikanske Bønebog, som var saa billig og smuk at læse tillige og saa med en Ordbog ved Siden af for at lære Sproget rigtigt. Nu var denne Bog om Barnet skrevet i Lighed med den amerikanske.

Den indeholdt en Skildring af Barnets Fødsel, Liv og Død, dernæst Bønner til Morgen og Aften, paa Barnets Fødselsdag, Dødsdag, de store Helligdage og ved et almindeligt Gravbesøg. Tilsidst var Marmorpladen paa Graven og Graven selv i Grundplan tegnet af, samt Udgifterne ved Gravens Anlæg og Vedligeholdelse nøjagtigt anførte.

En af de første Bønner lød saaledes:

„Et Hjertesuk at bede efter hver Morgen- og Aftenbøn.

O Herre! vær mig arme Synder naadig og barmhjer-
tig, forlad mig alle mine Synder, und mig Lykke og Raad,
Visdom og god Forstand. Bevar mig fra al Ulykke! (dette
taget efter Psalmebogen af The Protestant Episcopal, det
andet efter egen Tænkeevne.) Ja, o Herre, bevar mig
ogsaa for ikke mere at falde i nogens Snare eller med
falske Kvinder i Lighed med den, der fødte mig dette
lille, kære, velsignede Barn til Verden. Og som igen ved
hendes sløve Behandlingsmaade (som Du bedre véd) var
den sikre Aarsag til Barnets ulykkelige Sygdom og Bort-
gang fra dette Liv. Men til Dig alene, o Herre, vil jeg
give Dig al Tak, fordi Du skabte mig et saa smukt og
velskabt Barn i min egen sande Lignelse, og som jeg
tillige uden nogen Tvivl med Vished tror mig at være
dets eneste og rette Fader, fordi, som det viste sig, at
de alle sagde, det var mit udtrykte Billede saavel i Le-

gemsform som maaske ogsaa i Sindelag, saa at det var mit rette, naturlige Barn. Og, o Herre, jeg véd ikke at have forurettet dette mit Barn, eftersom jeg har ydet Moderen rigeligt nok baade for sig og dets Forplejning, medens hun bar det, som og imedens det levede her. Men dette har jeg fortrudt mangfoldige Gange, hvorfor jeg ikke i alt kunde sørge selv for Barnet til dets Ære, medens det var i Live, og at det skulde blive saa yderlig fattig begravet i en meget simpel Kiste, som Veninden købte, og jeg betalte dem for at købe et Stykke simpelt, hvidt Shirting at lægge over det, som slet ikke kostede det. Men til Gengæld for dette, saa er jeg den for min Part, som har bekostet Graven, saaledes som ogsaa anbeført, og vil hædre den med Minde, som ingen anden vil.

— Ja, elskede Barn, jeg kom ofte for at besøge Dig og lege for Dig og bære Dig paa Armen omkring i Værelset, lade Dig se i Spejlet, staa lidt med Dig i Vinduet, sidde og gynge med Dig i Sofaen; og somme Tider, som det traf sig, faldt Du i Søvn og ved at vaagne saa op til mig med et Blik, som om det var mig, Du vilde saa gerne og helst til enhver Tid være hos og bæres eller siddes med, og om Aftenen syntes godt om at se paa Lampen. Og Du saa alle Tider glad til mig, naar jeg kom, som at jeg var Dig en kærkommen Fader. Og naar jeg nærmede mig for at tale for Dig, saa hævede Du Dig op og ligesom vilde række efter mig for at blive tagen op og baaren som sædvanlig. O, ja, mit lille, kære Barn! Du saa hen til mig i dine gode og glade Velmagts Dage med dine milde og velfornøjede Øjne. Ligesom Du ogsaa gjorde ved den sørgelige Sygdom, som ramte Dig, da Du var snart tre Maaneder gammel. Da saa Du atter igen til mig

med dine naadige og bedrøvede Øjne for at beklage Dig for mig eller maaske mere, om jeg kunde hjælpe Dig af Smerterne, som jeg ikke kunde, hvor gerne jeg end vilde. Hvormed jeg mener i din Levetid at have vundet din fortrolige Kærlighed her paa Jorden, ligesom ogsaa Du har vundet min. Og gid det saa efter mit bedste Ønske maa være en gensidig Kærlighed for os begge baade her og hisset i al Evighed, Amen!"

Til Barnets Fødselsdag var skrevet:

„I Dag er det mit lille Pigebarns Fødselsdag, som imellem 11 og 12 fødtes til mig af en Enke, men som siden viste sig kun at være en fraskilt Kvinde. Jeg blev underrettet derom i et Brev af Moderens Veninde, fordi jeg ved den Tid ikke vidste, hvor de var flyttet hen. Og jeg gik uopholdelig efter Adressen, og i min dybe Tung-sindighed saa jeg saa, hvad der var ramt mig, ved at have fremavlet til Verden et uskyldigt Barn ved saadan en Kvinde, som i Fællesskab med sin Veninde ved et snedigt Avertissement havde faaet mig omgaaet i sine Rænker. Og begrundet kun paa hendes ublu Begærlighed efter mine Midler blev uforskyldt født til Verden et lille uskyldigt Barn. Og derfor, kære velsignede Barn, skulde Du udstaa saa mange vemodige og smertefulde Lidelser i dine sidste Dage paa dit kummerfulde Sygeleje! Men dette kan noget nær lignedes ved, ligesom Jesus engang i sin Tid her paa Jorden led for al Verdens Synd.

Ja, saaledes har Du, mit lille, uskyldige, stakkels Barn, ogsaa maattet lide for dine Forældres Skyld. Men Du kære Barn, skulde have været som min eneste rette og velundte Arving for mine efterladte Midler. Og om Du havde levet og var kommen til mig, vilde jeg have født

og klædet Dig vel og gaaet ud i Byens Anlæg og spadseret med Dig osv. Og som jeg véd at have vundet din barnlige Kærlighed, ligesom Du ogsaa vandt min, saa gid jeg engang i Tiden, naar mit Liv ogsaa ender her, jeg maa vinde den med Dig i Himlens Rige, hvor Du, som er langt mere værdigere at komme, kan gaa i Forbøn for mig om ogsaa at komme. Thi dør er Du nu samlet med de andre Børn. Og dør vil jeg gaa ind til Dig som til min eneste, bedste menneskelige Ven i al Evighed og finde en kærlig Modtagelse som din jordiske Fader, der aldrig haver haft andre Børn og som selv engang har været et lille Barn uden dog efter mange Aar nu at mindes uden lidt eller intet fra min Barndomstid ...“

Og i et lille Tillæg stod efter den engelske Bønnebog oversat en Salme.

Den indledes med disse Ord:

„Oversat ved Hjælp af en Ordbog efter nogle Salmer, som angaar smaa Børn, nogle af dem. Men som disse Salmer nu rimer saa pænt paa engelsk, saa vil de ikke rime sig ved Oversættelsen til dansk efter Ordbogen paa Grund af Sprogenes Forskellighed. Dog de kunde oversættes af en Digter paa sin Maade ved at bruge lignende betydende Ord, som jeg ikke godt kan. I en af disse Salmer er Tale, som om en Familje, der havde et Barn, som var en Dreng (boy), hvem de elskede meget, og som de mistede, vel sagtens ved Døden, og hedder: Where is my wandering boy to night? Chorus — O where is my boy to night? Denne er oversat, som om den kunde være mit Barn med den Forskel, at for mig er det et Pigebarn.“

Og Oversættelsen af første Vers lød'saaledes:

Hvor er min vandrende Pige i Nat?
Den Pige af min blideste Omsorg.
Den Pige, der var engang min Fryd og Lys,
Den Pige af min Kærlighed og Forbøn.
Chor — O, hvor er min Pige i Nat?
O, hvor er min Pige i Nat?

.....

Flere Gange havde den gamle været nede paa tredje Sal og var stille gaaet sin Vej igen uden at have faaet sagt noget, som Forfatteren godt følte, at han egentlig var kommen for at sige.

Men mellem de to Mænd var der en Ensomhedens Sympati og en Agtelse for Ensomheden, som gjorde, at ingen af dem vilde kunne være trængt ind paa den anden.

En Aften kom saa Spørgsmaalet, det længe forberedte og længe ventede.

Om der var noget urigtigt i at lade andre arve end dem, som egentlig havde Ret dertil?

„Naar man staar alene som De, kan man jo lade enhver arve, ganske som man vil.“

„Jamen der er jo altid dem, som har gjort sig Forventning. Og de fik jo saa ingenting.“

Langsomt og besværligt kom det da frem, at hans afdøde eller bortrejste Sødskenes Børn, som han aldrig havde kendt eller engang vidste, hvor var, de skulde jo nok komme og melde sig, naar de hørte, han var død. Men dem tænkte han paa at forbigaa og gøre et Testamente.

„For jeg syntes, at jeg kunde lade min lille Pige faa alle mine Penge alligevel for at give dem væk til de

andre Børn. Jeg mener saadan i en Stiftelse eller Hospital. Saa vidste jeg jo ogsaa, at der blev ligesom en Velsignelse ved mine Penge.“

Og i knudrede og ubehjælsomme Ord arbejdede han med en Tankegang, hvis skjulte Traad Forfatteren forstod at finde. Den gamle Mand kunde ikke udholde den Tanke, at hans Penge skulde skilles fra det eneste, som i hans Alderdom havde givet Livet Værd for ham. Paa de Penge havde han sat hele sit slidfulde Liv ind; for de Penge havde han haabet omsider at kunne købe Lykken; med de Penge kunde han nu kun værne om en Grav for at vide, at, naar han døde, skulde de ligge efter ham, og ligegyldige fremmede komme og gøre dem til deres. Han maatte have dem med sig til det døde Barn, som var den Drøm, hvori nu *dette* Menneske havde levet.

„Jeg havde tænkt mig,“ sagde han, „at saa kunde saadan en Slags Gave for fattige og syge Børn komme til at hedde efter mit Barn, fordi Gravstedet kan kun købes for visse Aar, og efter den Tid har jeg jo set, de sløjfer Navnet væk og alting. Og saa kunde mine Penge jo blive ved at gøre godt til evig Tid.“ —

Der kom en Vinterdag, da den gamle Mand vendte hjem fra Kirkegaarden og maatte gaa til Sengs med hede Kinder.

Og en Uges Tid derefter laa han død.

Hans Husfælle fra tredje Sal sad deroppe.

Der stod kun det lukkede Klædeskab og den lukkede Skibskiste, de Par Stole, Servanten og Bordet. Paa Væggen hang et Fugleperspektiv fra New York med et kolo-reret Kort af de forenede Stater nedenunder; Guldmine-distrikterne var indrammede med rødt Blæk.

Paa Bordet laa den store amerikanske Bønnebog, hans Levnetsbeskrivelse og Bogen om Barnet.

Men i Skibskisten vidste Forfatteren, at dør var Testamentet, hvorved Barnets Penge skulde komme til at gøre Gavn til evig Tid — som den havde sagt, der kaldte sig dets Fader.

Denne Mand, som var bleven gammel og ene og i Ensomheden havde fundet sit Livs dybeste Indhold, denne Mand, som havde gyst ved Tanken om at se sit Livs Gerning ukærligt modtaget af sympatiløse Hænder, denne Mand, som havde kæmpet mod den store Udslettelse ved at sætte alt sit ind paa noget, som var mere end de enkelte Mennesker og dog kun til Gavn for Mennesker — og noget, som vilde blive ved at leve under dets Tegn, som han havde holdt allermest af her i Verden!

Denne Mand, som Forfatteren i sin egen Ensomhed bøjede sig dybt for og følte, at ingen bedre end netop han kunde forstaa.

INDHOLD

Side

SÆRE OG SNURRIGE FOLK

Guds Fred	5
„43“	13
Bønder	21
Vinter	28
Oktoberdag	36
Tolderen i det hellige Land	42
Rejseselskab	63
Stilladsraadens Ruslandsrejse	69
En Særling	81
Frits Engelskmand	89
Da Hjulmanden blev total	102
Hr. Hansen	111
En Lægmand	117
En lille Hemmelighed	123
Odin og hans gamle Kæmper	129
Hvorledes Drachmann skulde have tjent de mange Penge	155
Stoddere	160

BØRN

Snydertampen	167
Min første Forelskelse	190
En Latinskoledreng	197
Sytten Aar —	216
Grisen	227

DE ENSOMME	235
------------------	-----

GUDS FRED, BØNDER, VINTER, OKTOBERDAG,
EN LATINSKOLEDRENG og SYTTEN AAR stod opr.
i Novellesamlingen EN LATINSKOLEDRENG OG
ANDRE FORTÆLLINGER 1889. TOLDEREN I DET
HELLIGE LAND, STILLADSRAADENS RUSLANDS-
REJSE, REJSESELSKAB, EN LÆGMAND og STOD-
DERE er tagne fra UDENFOR RANGKLASSERNE
1896. EN SÆRLING og ODIN OG HANS GAMLE
KÆMPER fra DANSKE MÆND 1898. „43“ og MIN
FØRSTE FORELSKELSE stammer fra „Juleroser“
1892 og 1899. GRISEN og SNYDERTAMPEN fra
Julealbum 1896 og 1898. HVORLEDES DRACH-
MANN SKULDE HAVE TJENT DE MANGE PENGE
fra „Hver ottende Dag“ 1896. FRITS ENGELSKMAND
fra Kalenderen „Danmark“ 1907. HR. HANSEN fra
„Illustreret Tidende“. EN LILLE HEMMELIGHED
fra „Politiken“'s Julenummer 1901. DA HJULMANDEN
BLEV TOTAL fra „Gads Magasin“ 1906. DE ENSOMME
udkom som Bog 1903.

SUBSKRIPTIONSINDBYDELSE

KARL
LARSEN

SØNDAGSBØRN OG HVERDAGSMENNESKER

12 HEFTER à 50 ØRE

Karl Larsens Navn er forlængst fastslaaet, som et af vor nyere Litteraturs første. Bog efter Bog har hamret ind i vor Bevidsthed, hvor stor hans skildrende Evne er, og hvor levende han forstaar at gøre sine Personer som ogsaa, hvor mangesidigt hans Omraade er.

Det omfatter bl. a. Romaner, som „Dr. IX.“, „Hvi ser du Skæven“, „En moderne Hverdagshistorie“, Noveller som „I det gamle Voldkvarter“ og „Seksten Aar“ og den hele ejendommelige Række Fortællinger og Skildringer, der grupperer sig om Bøger, som „Cirkler“ og „Udenfor Rangklasserne“.

Det var i Virkeligheden nyt Land, der blev taget i Besiddelse, da „Cirkler“ og „Udenfor Rangklasserne“ udkom. Med overdaadigt Lune førte Karl Larsen i disse Bøger frem for Læserne en Række Skikkelser, der paa samme Tid overraskede ved den Træfsikkerhed, hvormed de var tegnede, morede ved det sprudlende Humør og vakte Sympati ved det forstaaende Skær, der kastedes over dem. Sproget var gengivet med den fineste Sans og minutøs Agtpaagivenhed for Udtrykket.

De følgende Aar bragte „Kresjan Vesterbro“ og andre Skikkelser, fremstillede med hele Forfatterens lykkelige Stilkunst og Evne til gennem faa Linier — undertiden kun ved et Par Ord — at kaste det klareste Lys over en Person og fremkalde det Billede, der skulde fremkaldes.

Hvor stærkt disse Bøger er slaaede an, viser det store Antal Exemplarer, de er solgte i. Saa at sige alle er de nu udsolgte. Men desuden er der af Karl Larsen fremkommet rundt om i Julehæfter, Tidsskrifter og Blade en Mængde større og mindre Fortællinger, der endnu aldrig har været samlede.

Det er denne rige Produktion, Forlaget nu har bestemt sig til at udgive i en samlet Udgave, der for at lette Anskaffelsen og derved kunne faa den Udbredelse, den fortjener, udsendes i Subskription.

Prisen er sat saa lavt, som muligt, nemlig 50 Øre pr. Hefte à 3 Ark og der vil ialt komme ca. 12 Hefter. Subskriptionen vil foreligge afsluttet inden Jul.

Subskriptionsudgaven vil indeholde:

I. CIRKLER

II. EN MODERNE HENRIK

DENGANG HANS PETER EGESKOV TJENTE FOR TJENER
DENGANG HANS PETER EGESKOV HANDLEDE MED
PRINSEN

DENGANG HANS PETER EGESKOV TRAADTE UD I FOR-
RETNINGSLIVET

DENGANG ANNA TJENTE HOS HANS PETER EGESKOV

DENGANG HANS PETER EGESKOV MISTEDE DET KØN-
NESTE AF SINE BØRN

DENGANG HANS PETER EGESKOV FALDT I ROLIGHED

III. KØBENHAVNSKE PROLETARER

KRESJAN VESTERBRO
HOPSADRENGEN

IV. KANNITVERSTAN

V. EN RIGTIG SØMAND

VI. SÆRE OG SNURRIGE FOLK

GUDS FRED

„43“

BØNDER

VINTER

OKTOBERDAG

TOLDEREN I DET HELLIGE LAND

REJSESELSKAB

STILLADSRAADENS RUSLANDSREJSE

STILLADSRAADEN

EN SÆRLING

FRITS ENGELSKMAND

HJULMANDEN

HR. HANSEN

EN LÆGMAND

DEN LILLE HEMMELIGHED

ODIN OG HANS GAMLE KÆMPER

HVORLEDES DRACHMANN SKULDE HAVE TJENT DE

MANGE PENGE

STODDERE

VII. BØRN

SNYDERTAMPEN

MIN FØRSTE FORELSKELSE

EN LATINSKOLEDRENG

SYTTEN AAR

GRISEN

VIII. DE ENSOMME

